
BIBLIOTECA NAZIONALE
VITTORIO EMANUELE
6
9 G
40

QUINTI HORATII FLACCI POEMATA

CUM COMMENTARIIS

JOH. MINELLII.

Præmisso Aldi Manutii de Metris Horatianis Tractatu, & adjuncto Indice Rerum ac Verborum locupletissimo.

NEAPOLI MDCCLXIX.

EXPENSIS ANDREÆ MIGLIACCIO.

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

ALDI MANUTII
DE
METRIS HORATIANIS
TRACTATUS.

Carminum genera, quibus HORATIUS *in Odis utitur, sunt undeviginti.*

PRIMUM genus: Ode 1. lib. I. quæ est monocolos. Sunt enim omnes versus Choriambici Asclepiadei tetrametri acatalecti: qui constant e spondeo, & duobus choriambis, & pyrrhichio, vel jambo: hoc modo,

Mæce-nas atavis-vv-edite re-vv-gibus vv
O &--præsidium &-vv-dulce decus-vv-meum vv

Primi generis Ode 3.
Lib. I. Ode 1. Lib. III. Ode 31. Lib. IV. Ode 8.

Secundum genus: ut Ode 2. quæ est dicolos tetrastrophos. Primi quique tres versus sunt hendecasillabi Sapphici pentametri acatalecti: qui constant e trochæo, spondeo, dactylo, & duobus trochæis: vel spondeo ultimo: sic,

Jam sa-v tis ter--ris nivis-vv atque-v dire--
Grandi-v nis mi-- sit pater- vv & ru-v bente-v
Dexte-v ra sa--cras jacu-vv latus-v arces--

Quartus autem quisque Adonius dimeter catalecticus, ex dactilo & spondeo vel trochæo: sic,

Terruit-vv urbem--

Secundi generis Ode 26.
I. 2. 10. 12. 20. 22. 25. 30. 32. 38. II. 2. 4. 6. 8. 10. 16.
III. 8. 11. 14. 18. 20. 22. 27. IV. 2. 6. 11. Epod. 18.

TERTIUM Genus : ut Ode 3. quæ est dicolos distrophos. Primus quisque versus Choriambicus Glyconius trimeter acatalectus : constans e spondeo , choriambo , & pyrrhichio , vel jambo : sic ,

Sic te--diva potens-vv-Cypri v-

Secundus vero quisque , Choriambicus , Asclepiadeus tetrameter acatalectus : e spondeo , duobus choriambis , & pyrrichio , vel jambo : sic ,

Sic fra--tres Helenæ-vv-lucida si-vv-dera vv

Tertii generis Ode 12.

I. 3. 13. 19. 36. III. 9. 15. 19. 24. 25. 28. IV. 1. 3.

QUARTUM genus : ut Ode 4. quæ est dicolos distrophos. Primus quisque versus Dactylicus Archilochius pentameter acatalectus , constans e quatuor primis pedibus spondeis , vel dactylis , indifferenter , ut in versu Heroico : deinde e tribus trochæis , vel spondeo ultimo : sic ,

Solvitur--acris hy-ems gra-ta vice-vv veris-v & Fa-v voni

Secundus vero quisque est Archilochius , constans ex penthemimeri jambica , id est , ex jambo vel spondeo , jambo , & syllaba . Deinde e tribus trochæis , vel spondeo : sic ,

Trahunt v-que sic-v-tas machi-v na ca-v rinas--

Quarti generis Ode una .

I. 4.

QUINTUM genus : ut Ode 5. quæ est tricolos tetrastrophos . Primi quique duo versus sunt Asclepiadei , qualis ille , *Mæcenas atavis edite regibus* . Scanduntur enim : sic ,

Quis mul-ta gracilis-vv-te puer in-vv-rosa v-
Perfu-sus liquidis-vv-urget odo-vv-ribus vv

Ter-

Tertius autem quisque est Pherecratius Heroicus trimeter acatalectus: constans e spondeo, dactylo & spondeo: sic,

Grato--Pyrra sub-vv antro--

Quartus vero quisque est Glyconius: qualis ille: *Sic te Diva potens Cypri*. Scanditur enim hoc modo,

Cui fla-vam religas-vv-comam v-

Quinti generis Ode 7.
I. 5. 14. 21. 23. III. 7. 13. IV. 13.

SEXTUM genus: ut Ode 6. quæ est dicolos tetrastrophos. Primi quique tres versus sunt Asclepiadei, qualis ille: *Mæcenas atavis edite regibus.* Scanditur enim hoc modo,

Scribe--ris Vario-vv-fortis & ho-vv-stium vv
Victor--Mæonii--vv-carminis a-vv lite vv
Quam rem--cunque ferox-vv-navibus aut-vv-equis v-

Quartus autem Glyconius, qualis. *Sic te diva potens Cypri*. Scanditur sic,

Miles--te duce gess-vv-serit vv

Sexti generis Ode 9.
I. 6. 15. 24. 33. II. 12. III. 10. 16. IV. 5. 12.

Septimum genus: ut Ode 7. quæ est dicolos distrophos. Primus quisque versus est Heroicus hexameter catalecticus in duas syllabas; constans e sex pedibus, dactylo & spondeo indifferenter in omnibus locis: quamquam hi quinto aliquando spondeus ponitur, & in sexto dactylus: ubi etiam sæpe pro spondeo trochæus admittitur: Sed de versu Heroico multa diximus in institutionibus nostris Grammaticis: Scanditur autem sic,

Lauda-bunt ali-vvi cla-ram Rhodon-vv aut Myti-vv lenen-

Secundus autem quisque est dactylicus Alcmanius te-

trameter catalecticus, habens quatuor ultimos pedes Heroici versus: sic,

Aut Ephe-vv sum, bima-vv risve Co-vv rinthi--

Septimi generis Ode 3.

I. 7. 28. Epod. 12.

OCTAVUM genus: ut Ode 8. lib. 1. quæ est dicolos distrophos. Primus quisque versus est Aristophanius dimeter acatalectus: Constans e choriambo & bacchio, sive amphimacro: hoc modo,

Lydia dic-vv-per omnes v--

Secundus autem quisque est Choriambicus Alcaicus tetrameter acatalectus: constans ex epitrito secundo, duobus choriambis, & bacchio, sive amphimacro: hoc modo,

Te Deos o-v-ro Sybarim-vv-cur properes-vv-amando v-

Octavi generis Ode unica.

I. 8.

Nonum genus: ut Ode 9. quæ est tricolos tetrastrophos. Primi quique duo versus sunt Dactylici Alcaici acatalecti; qui constant ex penthemimeri jambica, id est, jambo & syllaba, quæ dicitur cæsura: deinde e duobus dactylis, vel ultimo amphimacro: hoc modo,

Vides v-ut al-v ta-stet nive-vv candidum vv
Sorav-cte, nec v-jam sustine-vv ant onus-vv

Tertius autem quisque est Jambicus Archilochius dimeter hypercatalectus: constans quatuor pedibus: primo & tertio, jambo vel spondeo: secundo & quarto, jambo dumtaxat, deinde superest syllaba: hoc modo,

Sylvæ--labo v-rantes--gelu v-que v

Quartus autem quisque est Dactylicus Alcaicus acatalectus: constans ex Dimetro Heroico, & dimetro Trochai-

chaico, id est, e duobus dactylis, & duobus trochæis, vel ultimo spondeo: hoc modo,

Flumina-vv constite-vv rint a-v cute-

Noni generis Ode 37.

I. 9. 16. 17. 26. 27. 29. 31. 34. 35. 37. II. 1. 3. 5. 7. 9. 11. 13. 14. 15. 17. 19. 20. III. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 27. 21. 23. 26. 29. IV. 4. 9. 14. 15.

DECIMUM genus: ut Ode 11. quæ est monocolos. Sunt enim omnes versus Choriambici Achaici pentametri acatalecti: qui constant e spondeo, tribus choriambis, & pyrrhichio, vel jambo: hoc modo,

Tu ne--quæsieris-vv-scire nefas-vv-quem mihi quē-vv-tibi vv
Finem Dii dederint-vv-Leuconoe-vv nec Babylo-vv- nios v-

Decimi generis Ode 3.

I. 11. 18. IV. 10.

UNDECIMUM genus: ut Ode 18. libri II. quæ est dicolos distrophos. Primus quisque versus est jambicus Archilochius dimeter acatalectus: constans amphimacro, & duobus jambis, vel ultimo pyrrhichio: hoc modo,

Non ebur-v-nequ'au v reum v-

Secundus quisque versus est Jambicus Archilochius trimeter catalecticus: constans e quinque jambis & syllaba recepto tamen in locis imparibus etiam spondeo: hoc modo,

Mea v-reni v-det in v-domo v-lacu v-nar v

Undecimi generis Ode una.

II. 18.

DUODECIMUM genus: ut Ode 12. libri tertii, quæ est dicolos tistrophos. Primi quique duo versus sunt Jonici a minore, Sapphici, timetri acatalecti, qui constant e tribus Jonicis, a minore, vel ultimo pæone tertio: hoc modo,

Mi-

Miserar' est vv--nequ' amori vv--dare ludum vv--
Neque dulci vv--mala vino vv--laver' aut ex vv-

Tertius item versus est Jonicus a minore, Sapphicus, acatalectus, sed tetrameter: constans e quatuor Jonicis a minore; hoc modo,

Animari vv--metuentes vv-- patriæ ver vv--bera linguæ vv-

Duodecimi generis Ode una.

III. 12.

DECIMUMTERTIUM genus: ut Ode 7. libri IV. quæ est dicolos distrophos. Primus quisque versus est Heroicus hexameter catalecticus: qualis: *Laudabunt alii claram Rhodon, aut Mytilenen*, hoc modo,

Diffu--gere ni-vv ves rede-vv unt jam--gramina-vv campis-

Secundus quisque est Dactylicus Archilochius dimeter hypercatalectus: constans duobus dactylis & syllaba: hoc modo,

Arbori-vv busque co vv mæ-

Decimitertii generis Ode una.

IV. 7.

DECIMUMQUARTUM genus: ut lib. V. Ode 1. quæ est dicolos distrophos. Primus quisque versus est Jambicus Hipponacteus trimeter acatalectus: constans e sex Jambis: recepto tamen in locis imparibus etiam spondeo: hoc modo,

Ibis--Libur v-nis in--ter al v-ta na v-vium vv

Secundus quisque est Jambicus Archilochius dimeter acatalectus: constans e quatuor jambis, recepto tamen in locis imparibus etiam spondeo: hoc modo,

Ami v-ce pro v-pugna--cula vv

Decimiquarti generis Oda 10.

Epod. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

DE-

DECIMUMQUINTUM genus: ut Ode 11. quæ est dicolos distrophos. Primus quisque versus est Jambicus Hipponacteus trimeter acatalectus: qualis ille, *Ibis Liburnis inter alta navium*, hoc modo,

Pecti--nihil v-me sic--ut an-v-tea v-juvat vv

Secundus vero quisque est Sapphicus: constans penthemimeri heroica & dimetro jambico, id est, e duobus dactylis, & syllaba, deinde e quatuor jambis: recepto tamen in locis imparibus etiam spondeo: hoc modo,

Scribere-vv versicu-vv los-amo v-re per v-culsum--gravi v-

Decimiquinti generis Ode una,

Epod. 11.

DECIMUMSEXTUM genus: ut Ode 13. quæ est dicolos distrophos. Primus quisque versus est Heroicus hexameter catalecticus: qualis ille, *Laudabunt alii claram Rhodon aut Mitylenen:* hoc modo,

Horrida-vv tempe--stas cæ--lum con--traxit & -vv imbres--

Secundus vero quisque est Archilochius, constans dimetro jambico, & penthemimeri Heroica, id est, e quatuor jambis: recepto tamen in locis imparibus etiam spondeo. Deinde e duobus dactylis, & syllaba: hoc modo,

Nives-que de v-ducunt-Jovem v-nunc mare-vv nunc silu v væ

Decimisexti generis Ode una.

Epod. 13.

DECIMUMSEPTIMUM genus: ut Ode 14. quæ est dicolos distrophos. Primus quisque versus est, qualis, *Laudabunt alii claram Rhodon, aut Mitylenen:* hoc modo,

Mol-

Mollis in-vv cur tan--tam dif--fuderit-vv imis--

Secundus autem quisque est Jambicus Archilochius dimeter acatalectus : qualis ille, *Amico propugnacula :* hoc modo,

Obli--vio v-nem sen-sibus vv

Decimiseptimi generis Ode 2.

Epod. 14. 15.

DECIMUMOCTAVUM genus : ut Ode 16. quæ est dicolos distrophos. Primus quisque versus est Heroicus hexameter : hoc modo,

Altera-vv jam teri--vv tur bel--lis ci--vilibus-vv ætas--

Secundus vero quisque est Jambicus Hipponacteus trimeter : qualis ille, *Ibis Liburnis inter alta navium*. Quamquam in hac Ode secundus quisque versus constat e solis jambis, quod semel tantum legitur fecisse Horatius. Quamobrem versus ille, *Eamus omnes execrata civitas*, sic est legendus, *Eamus omnis execrata civitas*. Quod & Porphyrioni placet, ut sit figurata locutio, *Eamus omnis civitas execrata hæc & quæ poterant, reditus abscindere dulces*. Sunt enim omnes jambi hoc modo,

Suis v-& ip v-sa Ro v-ma vi v-ribus v-ruit vv

Decimioctavi generis Ode una.

Epod. 16.

UNDEVIGESIMUM genus : ut Ode 17. quæ est monocolos. Sunt enim omnes versus Jambici Hipponacti trimetri acatalecti : qualis ille, *Ibis Liburnis inter alta navium :* hoc modo,

Jam j' ef-fica v-ci do-manus v-scien v-tiæ v-
Supplex--& o v-ro re--gna per v-Proser--pinæ v-

Undevigesimi generis Ode una.

Epod. 17.

Q. HO-

Q. HORATII FLACCI
CARMINUM
SEU
*ODARUM
LIBER PRIMUS.

Ode I. Πραγματικὴ.

AD MOECENATEM.

Alios alia delectant: Horatius vero Poetæ nomen, præsertim Lyrici, affectat, tamquam sibi honorificentissimum futurum: præsertim si eo dignus, vel ipsius Mæcenatis judicio, censeatur.

Monocolos.

1 MOEcenas, 2 atavis edite 3 regibus,
O & 4 præsidium, & 5 dulce 6 deus meum!

*Hæc vox deducitur a Græco vocabulo ἀοιδὴ, contracto in ᾠδὴ, id est *cantus*: & hoc ab ἤοιδα præterito medio verbi ἀείδειν, id est, *canere*, quod Proprium est Poetis.

1 Hic fuit eques Romanus. Ita singulis partibus operis Georgici a Virgilio appellatur. Exordium a natalibus Mœcenatis, cum grata beneficii atque accepti honoris commemoratione: ut qui per Mœcenatem fit Augusto gratus factus & familiaris. 2 Qui antiquis regibus prognatus es. Fuit enim Mœcenas filius Menodori, qui Cæsari contra Pompejum fuit auxilio; cui Menippus pater fuit, filius Cecinnæ regis Etruscorum, qui fuit atavus Mœcenatis. De quorum claritate vide quatuor versus Sat. 6. l. 1. primos. 3 Ex regibus Etruscis. Od. 29. l. 3. *Tyrrhena rerum progenies.* Propert. l. 3. *Mæcenas eques Etrusco de sanguine regum*, &c. Synecd. gen. pro spe. 4 Tutela, columen, vel propugnatio mea. Sic Ep. 1. l. 1. *rerum tutela mearum, Cum sit*, &c. Et Od. 1. l. 2. *insigne mæstis* præsidium *reis*, id est, tutela. Metaph. a munitionibus urbium & locorum, quæ vallis & mœnibus, expugnatu & eversu difficilibus, cinguntur, præsidioque firmantur, ad quamvis opem indicandam. Sed hic præter Metaph. est quoque Meton. qua effectum ponitur pro efficiente, id est, custode & conservatore, & *decus* pro exornatore Poetæ. 5 Metaph. a fructibus maturitate suavibus, & aures magnopere delectantibus. 6 Ornamentum: quia *Principibus placuisse viris non ultima laus est. O decus, o famæ merito pars maxima nostræ.*

1 Sunt, quos 2 curriculo 3 pulverem Olympicum
Collegisse juvat: 4 metaque 5 fervidis
6 Evitata 7 rotis, 8 palmaque 9 nobilis
10 Terrarum Dominos 11 evehit ad Deos.
12 Hunc, si 13 mobilium 14 turba Quiritium
15 Certat 16 tergeminis tollere honoribus
17 Illum, 18 si proprio condidit horreo
19 Quicquid de Libicis verritur 20 areis,

Gau-

1 Quidam. 2 Curru. 3 Olympicum certamen, in honorem Jovis Olympii ab hercule filio post Augeam devictum in Elide direpta institutum, exercuisse, inque illo velocibus equis curriculo conjunctis contendisse, & hujusmodi cursu agonalem pulverem cumulatim in altum excitasse delectat. Synecd. spe. pro quolibet certamine. Nam proprie illud est Luctatorum, qui oleo unctl manus & membra oblinunt pulvere ad facilius antagonistas ἀλεφθέντας, id est, unctos etiam comprehendendum, & ad lassitudinem tollendam. Inter reliquos Græciæ ludos longe celeberrimi fuerunt Olympici: qui ludi magno conventu totius Græciæ, certamine equestri, quinto anno celebrari consueverunt in honorem Jovis Olympici. 4 Terminus lapideus in circo positus, ad quem currus & cursus flectendus est. *Metæ* & *palmæ*, rebus immotis atque inanimatas, tribuitur motus & sensus, id est, accedentes ad metam proximi reliquorum concursatorum immortalem sibi pariunt gloriam & honorem. 5 Vehementi cursu & vertigine calentibus. Sic Virg. 11. Æn. *Frænaque*, ferventesque *rotas*, nimio sc. cursu. Idem Georg. 3. *volat vi fervidus axis*. 6 Singulari solertia declinata. Curriculi certamine contendentium prima ac præcipua cautio est, ut in ipso cursus flexu contingere quidem metam videantur, non impingant tamen. In illo summa artis laus; in hoc summum etiam vitæ periculum. Omnis ergo in circum-agendo ad metam certantium labor consistit. 7 Curriculi. 8 Sub limis victoria, quæque homines nobiles facit. Meton. signi. pro celebri victoria significata, cujus insigne fuit corona ex frondibus palmæ contexta. 9 Meton. effe. pro effic. quod palma victores claros reddat. 10 Romanos Imperatores. Virg. 1. Æn. *Romanos rerum dominos, gentemque togatam*. 11 Ad cœlum extollit, Diis æquiparat. Hyperbolica est alleg. e Metaph. 12 Alium, quem sollicita ambitio exercet, sc. *nunquam dimoveas*. 13 Inconstantium in suffragiis ferendis. Sic Cic. Ep. 2. l. 5. *Nec in te, ut scribis, animo fui mobili, sed ita stabili, ut in mea erga te voluntate, etiam desertus ab officiis tuis, permanerem*. Unde Cic. pro Mur. *Quod enim fretum, quem Euripum tot motus, tantas, tam varias habere putatis agitationes fluctuum, quantas perturbationes, & quantos æstus habet ratio comitiorum? Dies intermissus unus, aut nox interposita sæpe perturbat omnia, & totam opinionem parva nonnunquã commutat aura rumoris*, &c. 14 Confusa illa multitudo civium Romanorum. 15 Certatim studet. 16 Honoribus amplissimis & maximis, vel Ædilitate majore, Prætura, & Consulatu in cælum usque efferre & extollere: vel, *honoribus*, adest, ad honores. Synecd. spe. vel finiti numeri pro infinito. 17 Alium hominem, qui agriculturam exercet. 18 Si semel laborum suorum fructum recepit, & suo horreo omnis generis frumentum reposuit. 19 Quicquid verrendo colligitur ex agris fertilibus, cujusmodi sunt in Libya regione frumenti feracissima. Synech. spe. pro genere. 20 Agris latis, planis & apricis. *Area* proprie locus est, ubi frumenta secta teruntur & arescunt: indeque *area* dicta est. Ad hujus similitudinem locus in urbe purus sine ædificio *area* dicitur.

Gaudentem patrios 1 findere sarculo
Agros: 2 Attalicis conditionibus
Nunquam dimoveas, 3 ut 4 trahe Cypria
5 Myrtoum 6 pavidus nauta 7 secet mare.
8 Luctantem Icariis fluctibus 9 Africum
10 Mercator metuens, 11 otium, 12 & oppidi
Laudat rura sui: 13 mox 14 reficit rates
Quassas, 15 indocilis pauperiem pati.
16 Est, 16 qui nec veteris pocula Massici,
18 Nec partem 19 solido 20 demere de die
18 Spernit; nunc 21 viridi 22 membra sub 23 arbuto
22 Stratus, nunc 24 ad aquæ lene 25 caput 26 sacræ.

A 2

1 Ligone, vel ferramento illo bicorni fodiendo colere & invertere. Synech. spe. nullus enim ager unica cultura & instrumento contentus esse solet. Vult primum arari, deinde seri, post occari, tum nocentibus herbis expurgari, meti denique. 2 Hunc nunquam a vitæ suæ proposito abducas, quamvis regias illi opes, quas Attalus, Pergami totiusque Asiæ rex ditissimus, possedit, offeras. Synecd. spe. pro amplissimis opibus, ad quarum oblatam sibi conditionem nunquam descenderet. 3 Ut ad navigationem animum applicet. 4 Navi aliqua Cyprum insulam petente, vel navi ex trabibus Cypriis compacta. Synecd. mem. Meton. mat. & Synecd. spe. Virg. 3. Æn. *Vela damus, vastumque cava* trabe *currimus æquor*. 5 Creticum, *a Myrtoo*, Oenomai regis Arcadiæ auriga, in illud præcipitato, sic appellatum: estque maris Ægei pars. Synecd. spe. pro quovis mari navigatione trajiciendo ad mercaturam emendo & vendendo faciendam. 6 Ob adversas tempestates, & naufragii metum anxius. 7 Navigare sustineat. Metaph. ab acutis instrumentis corpora dividentibus. 8 Confligentem contendentem cum fluctibus maris Icarii. Hellenismus. Sic enim Græci, παλαίοντι, *luctor tibi*, id est, tecum. Ita Od. 3. l. 1. *Decertantem Aquilonibus*. Metaph. ab Athletis vel a palæstritis. 9 Impetuosum illum ventum, ab occasu hyberno flantem: de quo Virg. 1. Æn. *creberque procellis Africus*. Synecd. spe. pro vehementissimoque vento qualis est in *Icariis*, id est, fluctibus maris cujuslibet. 10 Qui externis peregrinationibus & negotiationibus lucra rerum suarum acquirit. 11 Agricolarum vitam tranquillam, ab omni periculo & tumultu remotam. 12 Patriæ suæ urbis. 13 Ubi præteriti naufragii timor remisit. 14 Restaurat naves paulo ante naufragio & violentia Africi venti disjectas ac laceras, atque ita rursus se ac sua mari ventisque committit. 15 Qui neque adversa tempestate, neque naufragio, neque ullis maris incommodis patientiam paupertatis & frugalis vitæ doceri potest. Hellenismus. 16 Alius 17 Qui lautiori vita delectatur, ita ut capaciora pocula optimi & nobilissimi Campaniæ montis vini evacuare non recuset. In *Massici* est Synecd. spe. pro optimo quoque vino. 18 Amat, exoptat. Litote. Ut Virg. *Munera nec sperno*. 19 Integro, administrandis sine intermissione rebus dicato. 20 Detrahere, auferre aliquot horas, & voluptati dare. Anaphora. 21 Frondenti, amœna & conviviis idonea. 22 Habens membra strata. Virg. 1. Æn. *oculos suffusa nitentes*. Synecdoche. 23 Synecd. spe. pro quavis arbore. 24 Prope principium & originem vivi & perennis fontis leniter fluentis, suoque strepitu somnum suadentis, recubans. 25 Metaph. ab animalibus, pro leni scaturigine fontis. 26 Omnis fons in origine sacer est.

1 Multos castra juvant, 2 & lituo tubæ
3 Permistus sonitus, bellaque 4 matribus
Detestata. Manet sub 5 Jove frigido
6 Venator, 7 teneræ 7 conjugis 9 immemor!
Seu visa est 10 catulis 11 cerva fidelibus,
Seu 12 rupit 13 teretes 14 Marsus aper 13 plagas.
15 Me 16 doctarum 17 hederæ 18 præmia 19 frontium
Dis 19 miscent superis: me 20 gelidum 21 nemus,
22 Nympharumque 23 leves cum 23 Satyris Chori
25 Secernunt populo: 26 si neque tibias

1 Enter-

1 Multi exercitio rei militaris delectantur. 2 Et classicum, horribilisque ille tubæ, quo pedites accenduntur, sonitus, cum lituo illo, cujus acuto sonitu equites instigantur, confusus. *Lituus* enim equitum est, & incurvus; *tuba* peditum & directa. 3 Metaph. a liquoribus, qui fere comprehenduntur hisce tribus, *vino, aquæ, oleo*, quæ propric dicuntur misceri. 4 A matribus, id est, quæ matres execrantur, propter filiorum suorum interitum. Sic Od. 10. Epod. *Parentibus que abominatus Hannibal.* 5 Sub dio in aere nocturno, sub cœlo excubat. Virg. 2. Georg. *Et jam maturis metuendus* Juppiter *uvis*. Meton. subj. pro adj. id est, possessor pro possesso cœlo, Jovis domicilio & patrimonio partitione regni paterni: quandoquidem ex hæreditate Saturni liberis ipsius dispertita *Jovi* obtigit regio mundi suprema, mare *Neptuno*, tartara & obscura caligo *Plutoni*. 6 Sic Cic. 2. Tusc. *Pernoctant venatores in nive, in montibus uri se patiuntur.* 7 Delicatæ suæ & nuper in matrimonium ductæ uxoris oblitus. 8 Synecd. gen. pro spe. uxore, quia maritus dicitur etiam conjux. 9 In *Venator* & *immemor* est Epistrophe. 10 A canibus suis venaticis. 11 Quam insequi & capere studet. 12 Atque ita effugit. 13 Retia ex rotundis & oblongis funibus connexa. 14 Prægrandis antiquis & ferox aper, quem rursus illaqueare & capere studet. Species pro genere. *Marsi* Apuliæ populi sunt. 15 Horatium Anaphora. Nunc dicit, se longe alio studiorum genere recreari, quod immortalem, laudem & gloriam sibi propositam habet. 16 Doctorum capitum, id est, doctorum virorum, sc. Poetarum, quorum hederæ sunt præmia. Synecd. mem. 17 Coronæ hederaceæ, quibus eximii Poetæ coronantur. Unde Ep. 3. l. 1. *seu condis amabile carmen, Prima feres hederæ victricis præmia.* Meton. materiæ. 18 Quæ sunt præmia & redimicula. 19 Diis immortalibus, quorum aræ & statuæ etiam suis frondibus exornantur, parem faciunt: cum mei etiam ingenii monumenta æterna & immortalia futura sint. Alleg. Hyperbolica e Metaph. quibus sensus & judicium rebus inanimatis datur. 20 Umbrosum. 21 Parnassus vel Helicon. Synecd. gen. ac præterea Meton. subj. pro Diis Sylvanis & Faunis, quos & Nymphas in secessu Poetæ cantant. 22 Nemoralium & in sylvis degentium. 23 In saltando celeres. 24 Faunis & Diis Sylvanis. 25 A vulgo separant, ut cæteris hominibus præstantem. Utitur hoc verbo de Arte Poet. *Publica privatis secernere*: & Od. 3. l. 3. *qua medius liquor* Secernit *Europen ab Afro*. 26 Siquidem Musis ita visum est, quarum favore hæc beneficia consecutus sum; nulla ratione illa mihi attribuens vel arrogans. Est hic quædam ἐπανόρθωσις, qua prius dictum audax corrigit, dum se Lyra sua Diis parem fieri prædicavit, quod nunc sibi dicit assumere cum bona venia & voluntate Musarum.

1 Euterpe 2 cohibet, nec 3 Polyhymnia
4 Lesboum 5 refugit tendere barbiton.
6 Quod si me Lyricis vatibus 7 inseres,
Sublimi feriam sidera 8 vertice.

1 Una ex Musis, eaque jucunda. 2 Carminis suavitatem mihi denegat. 3 Musarum altera, quæ cantus suavitate Poetas immortales reddit, instrumentum illud septem chordarum, quo Alcæus & Sappho, eximii Lyrici, ex Lesbo insula oriundi, immortalem gloriam invenerunt, intendere & pectro percutere recusat. 4 Alleg. e Meton. pro carmine Alcaico & Sapphico tibia lyraque decantando. 5 Metaph. a re militari, ubi prælio victi aut inferiores viribus refugio quærunt sibi salutem. In *barbiton* est Synecd. inte. pro fidibus & chordis, e quibus hoc instrumentum Musicum constat. 6 Quod si tu, optime Mœcenas, me illo tuo limato judicio dignum judices, qui in numerum Lyricorum Græcorum Latinus Poeta Lyricus recipiat, mihi in cœlum inter sidera receptus videbor, & vertice capitis alto cœlum tangam, inque omnium oculis, ore & admiratione ero: sc. immortali fama super æthera notus. 7 Metaph. ab insitione plantarum. 8 Hyperbolica est Alleg. e perpetuis Meton. fugi. pro adjunctis versibus Poetæ, qui ab omnibus celebrabuntur ad immortalitatem usque. Unde illud Ennii: *Nemo me lacrymis decoret, nec funera fletu Faxit, cur? volito vivus per ora virûm?*

Ode II. Προσδιτικὴ.

AD AUGUSTUM CÆSAREM.

In vindictam Julii Cæsaris occisi multæ tempestates Pop. Romano immittuntur. Unica Imperii spes in Augusti incolumitate constituitur.

Dicolos tetrastophos.

1 JAm satis terris, nivis, atque 2 diræ
Grandinis 3 misit 4 Pater: & rubente
5 Dextera 6 sacras jaculatus arces,
7 Terruit 8 urbem;
9 Terruit gentes, 10 grave ne rediret

A 3

1 Satis jam pœnarum Dii iratis dedimus ob miserandam illam & indignam cædem optimi Principis C. Julii Cæsaris, in curia Romana viginti tribus vulneribus a civibus Romanis harum calamitatum auctoribus, confossi. 2 Horrendæ, formidandæ, ut a Jovis ira provenientis. 3 Immisit. 4 Hominum & Deorum, idest, Jupiter Synecd. gen. 5 Ignito fulmine armata, sive fulmine ex igne rubente. Meton. effic. pro jactu fulminis rubicundo, quo firmissima quæque diruuntur. 6 Cum Capitolium vel Templa Deorum fulmine percusserit. Synecd. periphrasis, Sic Od. 1 Sæcu. 12. l. 5. *jacularis cervos.* 7 Romam, id est, cives Romanis timorem incussit. Anadiplosis. 8 Meton. primum subj. pro urbanis: deinde Synecd. gen. pro civibus Romanis, quibus *gentes* opponuntur, ut τὰ ἔθνη τοῖς πολίταις. 9 Nec cives Romanos solum, sed etiam finitimos populos pavore inmisso perturbavit, metuentes, ne, &c. 10 Ne lamentabile & calamitosum tempus eluvionis rediret, cum Pyrrha, Epimethe filia, & Deucalion maritus, soli ex universo hominum genere relicti, Parnassum montem conscenderent, ibi ut se tutos ab aquarum vi cōservarent.

1 Seculum Pyrrhæ, nova 1 monſtra queſtæ,
Omne cum 3 Proteus 4 pecus egit altos
5 Viſere montes:
6 Piſcium & ſumma genus hæſit 7 ulmo,
Nota quæ 8 ſedes 9 fuerat 10 columbis:
Et 11 ſuperjecto pavidæ natarunt
11 Æquore damæ.
Vidimus 12 flavum Tiberim, retortis
13 Littore Etruſco violenter undis,
Ire dejectum 14 monumenta Regis,
Templaque 15 Veſtæ:
16 Iliæ dum ſe nimium 17 querenti
18 Jactat ultorem: 19 vagus, & 20 ſiniſtra
Labitur ripa (Jove 21 non probante) 22 Uxorius amnis.
23 Audiet cives acuiſſe 24 ferrum,
Quo graves 25 Perſæ melius perirent:
Audiet pugnas, 26 vitio parentum
rara juventus.

Quem

1 Meton. rei ſubjectæ pro caſibus & eventis, quæ fuerunt ætate Pyrrhæ. 2 Quæ res nunquam antea viſas & auditas, & prodigia ſuo tempore contigiſſe doluit. Sic Cicer. pro Flac. *Non enim* omnia, *quæ dolemus*, eadem queri *poſſumus*. Metaph. a rebus, quæ præter naturam accidunt, ut aſcenſus piſcium in montes & arbores, &c. 3 Oceani & Tethyos verſipellis filius. 4 Vitulos marinos & armentum ſublimes montes, undis eo pertingentibus, luſtrare impulit. Syn.gen.pro aquatilibus. 5 Ad videndum. Hellenismus: ἦγε ἐπισκέπτεσθαι. 6 Reliquorum. 7 More avium, in arboribus nidificantium, conſtitit. Synecd. ſpe. pro quavis arbore. 8 Domicilium. 9 Ante diluvium. 10 Turturibus vel palumbibus. 11 Aquis in terram ejectis. 12 Turbidum & arenæ colore flavum. 13 Undis impetuoſe repulſis a Tyrrheno mari, in quod Tiberis influit. Synecd. part. pro toto mari Hetruſco in flumina & fontium ſcaturigines refluente, æſtuque aquas retrudente ſurſum in Tiberim. 14 Regiam Numæ Pompilii. Synecd. gen. pro palatio, &c. 15 Saturni filiæ ex Ope, foci cuſtodis & præſidis, cui Numa Pompilius ædem condidit. 16 Romuli matri, Tiberi uxori, abs qua Julius Cæſar ortum habuit. 17 De Julii Cæſaris nece. 18 Vindicem fore magnifice pollicetur, glorſatur. Sit Od. 14. l. 1. *Quamvis Pontica pinus, Silvæ filia nobilis*, Jactes, *& genus, & nomen inutile*. 19 Non ſuo & ſolito alveo & meatu recto fluit, ſed exundans & tumiduserrat. 20 Qua potior urbis pars ſita eſt. 21 Quod injuſſus illud fecerit, indignante. 22 Tiberis uxori ſuæ Rheæ in eam rem nimis obſequens & indulgens. Hoc nomine appellantur mariti, qui ſe totos ad uxorem arbitrium accommodant, qui eis omnibus fere in rebus obtemperant. Virg. 4. Æn. *Tu nunc Carthaginis altæ Fundamenta locas, pulchramque* uxorius *urbem exſtruis*; Synech. gen. & Metaph. in *uxorius*, a conjugibus ſumta. 23 *Ra. ju.* id eſt, poſteri Romani, qui pauci ſunt ex bellorum civilium reliquiis, audient cives Romanos, parentes ſuos, in civium corpora gladios & arma exacuiſſe, quibus Perſæ, formidabiles illi imperio Romano hoſtes, juſtius ac rectius perirent. 24 Meton. mat. pro armis e ferro factis. 25 Synech. ſpe. pro quibuſque populi Rom. hoſtibus, in quos imminentia pericula imprecatione transferuntur. In *audies* eſt Anaphora. 26 Culpa, ſcelere.

2 Quem 3 vocet Divum 4 populus 5 ruentis
Imperi 6 rebus; 7 prece qua fatigent
8 Virgines ſanctæ 9 minus audientem
Carmina 10 Veſtam?
11 Cui dabit 12 partes 13 ſcelus expiandi
Jupiter; 14 tandem 15 venias, precamur,
16 Nube candentes humeros amictus
17 Augur Apollo.
Sive tu 18 mavis, 19 Erycina 20 ridens,
21 Quam jocus circumvolat, & Cupido.
22 Sive neglectum genus, & nepotes
Reſpicis 23 Auctor.
Heu, nimis longo ſatiate 24 ludo!
Quem 25 juvat 26 clamor, galeæque 27 læves,

1 Meton. adjunctæ ætatis (quia juventa eſt propriæ ætatis, ut juventus perſonarum) pro juvenibus. 2 Cum omnes propter noſtra ſcelera infeſti noſtras preces ſpernant. Ἀπορία eſt in dubia interrogatione & deliberatione ſingularis perſonæ. 3 Invocet, imploret. 4 Romanis. Synecd. gen. pro Romanis. 5 Sumtum ab ædificiis ruinam & caſum minantibus. 6 Rebus imperii Romani jam in exitium vergentis. 7 Quibus precibus aſſidue obſecrent & tandem exorent. Liv. l. 23. *Inde fatigatus Campanorum precibus, cum omni apparatu oppugnandæ urbis Cumas redit.* 8 Veſtales, virgines intemeratæ, Synech. gen. 9 Averſantem hymnos & preces ſupplicantium, propter ſceleratam cognati Julii Cæſaris cædem. 10 Deam ſuam. 11 Deorum, id eſt, quo tandem ultore tanti ſceleris Jupiter utetur? 12 Munus, officium. Translatio a partibus hiſtrionum, ut de Arte: *Ne forte ſeniles Mandentur juveni* partes. 13 Hoc tantum flagitium, in Cæſare occiſo commiſſum, delendi, e medio tollendi. Synecd. gen. Reſpexit ad mortem veterum, qui ſanguine humano contaminatos congreſſu & aditu prohibebant, donec expiati eſſent. 14 Poſtquam jam ſatis pœnarum dedimus. Solvitur ſuperior addubitatio ſubjectione quatuor Numinum, quæ hic tot ſingularibus Apoſtrophis devocantur per disjunctionem metu futuræ inter eos æmulationis. 15 In populi Romani ſalutem ad nos venias. 16 Habens humeros candentes nube amictos, id eſt, velatos. Dii enim, cum ad homines veniunt, non temere videri volunt. Candida autem nube amicti ſunt Dii, cum in terras propitii deſcendunt: candida enim fauſta ſunt; ut contra, nigra, infauſta. 17 Vates, qui præſentes ac divina, futura. 18 Venire. 19 Venus, ſic dicta a monte *Eryce*, ubi religioſiſſime colebatur. 20 Mitis & benevola. 21 Quam Charites, Deſideria ſemper comitantur. 22 Sive etiam tu, o Mars, qui, e Rhea Sylvia Romulo, & Remo productis, Romani generis parens es, Romanos, genus tuum, civili bello devaſtatum, & tanto jam tempore a te neglectum, tandem mitis reſpicis, id eſt, opitularis, faves. Nam Dii intuentes adjuvare putantur. 23 Mars pater Romuli, qui Romam condidit. Vocat *συνεκδοχικῶς* Martem Romuli parentem. 24 Civilium bellorum, quæ ſunt Martis ludi & oblectamenta. Ironia, aliis Antiphraſis, cum inde longiſſime luſus abſit. Πάθος ergo eſt a diuturnitate & gravitate bellorum civilium. 25 Delectat. 26 Militantium. 27 Splendidæ, expolitæ, non aſperæ.

1 Acer & Mauri peditis 2 cruentum
Vultus in hostem :
3 Sive 4 mutata 5 juvenem 6 figura
7 Ales 8 in terris imitaris, almæ
Filius Majæ, 9 patiens vocari
Cæsaris ultor :
10 Serus in 11 cœlum redeas, diuque
12 Lætus intersis populo 13 Quirini :
Ne-ve 14 te nostris 15 vitiis iniquum
16 Ocior aura
17 Tollat : 18 hic magnos potius 19 triumphos,
20 Hic ames dici pater, atque princeps :
21 Neu 22 sinas 23 Medos 24 equitare inultos
25 Te duce, Cæsar.

1 Virilis & truculentus, qualis erat Maurorum vultus, ursorum, leonumque pellibus indutorum. 2 In sævum suum hostem. 3 Anaphora. Ordo est: Sive, *o tu* ales, id est, alate Mercuri, qui in pedibus pennas habens, celerrimus Deorum nuntius & interpres es, filius almæ Majæ, patiens vocari ultor Cæsaris, imitaris in terris juvenem mutata figura. 4 In formam Augusti. 5 Augustum. 6 Sc. *tui*, Vult enim Mercurium, induta specie humana Augustum appellari, & Augustum esse Mercurium. Et ita Augusto assentatur. 7 Metaph. ab avibus ad Mercurium individuandum, qui synecdochice nominatur ex genere pro specie. 8 In Augusti forma jam Deus inter mortales versatis. 9 Patiens te vocari Julii Cæsaris ultorem. Hellenismus. Sic Ep. 16. l. 1. *Cum pateris sapiens emendatusque vocari*. Virg. 2. Æn. *sensit medios delapsus in hostes*. 10 Utinam sero in cœlum redeas. 11 Unde venisti. 12 Et faustus ac propitius inter populum Romanum vivas, efficiens populum Romanum lætum e tristi propter detrimenta belli civilis. Meton. est. 13 Romuli, id est, populo Romano. 14 Divum Augustum, cœlestem alitem Mercurium. 15 Sceleribus, otiis, & ambitionibus infensum. 16 Velocior ventus, quam pro nostro arbitrio. 17 E Rep. Romana sive e conspectu nostro in cœlum rursus subvehat. 18 Romæ, in terris. Anaphora. 19 De hostibus bello victis expetas. 20 Inter tuos cives potius Pater Patriæ audire desideres, & dux vocari expetas. 21 Vult, ut Augustus post patris ultionem, illatas a Parthis quoque injurias vindicet. 23 Permittas. 15 Parthos & Medos, Romani nominis infensissimos hostes, quibus bellum inferre Augustus hoc tempote cogitabat: quod cum illi sensissent, Augusti fama permoti, signa, quæ Crassus & M. Antonius amiserant, ultro ad Augustum remiserunt. Synecch. spe. pro omnibus imperii Romani hostibus. 24 Ex equis suis pugnare, & impune pro arbitratu suo, quocunque libet, vagari. Metaph. ab insolentia victorum. 25 Te Patre Patriæ, te Imperatore. 26 Auguste Cæsar.

Ode II. Προσφωνητική.

Ad Navem, Virgilium Athenas vehentem.

Navi Virgilium Athenas vehenti incolumitatem precatur: deinde in hominum temeritatem audaciamque vehementer insurgit; & naturam humanam invetitum niti, ostendit.

Dicolos Distrophos.

1 SIc te 3 Diva 4 potens Cypri,
5 Sic 6 fratres Helenæ, 7 lucida sidera,
8 Ventorumque regat pater,
9 Obstrictis aliis, præter 10 Japyga,
Navis, quæ 11 tibi creditum
Debes Virgilium, finibus 12 Atticis
13 Reddas incolumen, precor,
Et serves 14 animæ dimidium meæ.
Illi 15 robur, & æs triplex
Circa 16 pectus erat, qui 17 fragilem 18 truci re
19 Commisit pelago ratem

1 Ordo est: *O* na. quæ de.fi. At. Virg. cre. ti. pre *ut* sic di.po Cy. sic, &c. re. te, fi.At. in. 2 Hyperbolica Alleg. e continuatis Metaph. ubi rebus inanimatis tribuitur actus & anima: qualis est apud Virg. Ecl. 4. *nec nautica pinus Mutabit merces.* 3 Venus, quæ e mari genita maris imperium habet Alleg. e continuatis Synecdochis, ubi tria ponuntur nomina communia pro nominibus propriis, Venere, Polluce, Castore & Æolo. 4 Cypri insula regina ac dominatrix; ubi præcipue colebatur. Sic Epod. Ode ultima, *Phœbe*, sylvarumque potens *Diana*: & Virg. Nimborumque *facis*, tempestatumque potentem, & 3. *Dii maris & terræ*, tempestatumque potentes. 5 Anaphora, & exclamatio Poetæ optantis & precantis. 6 Castor & Pollux, nautarum opitulatores, Jovis & Ledæ filii. 7 Nautis sua luce benevolæ ac salutares stellæ, prosperam navigationem nunciantes. 8 Sic denique te Rex ventorum Æolus ducat & tueatur. 9 Omnibus aliis ventis adversis vinctis, in carcere conclusis. Respicit Poeta ad utrem Ulyssi plenum ventis, præter Zephyrum, ab Æolo donatum. 10 Zephyrum, qui ex Apulia Athenas petentibus secundus est. 11 Tuæ fidei commissum, tanquam depositum, nobis amicis debes. Metaphora a rebus creditis. 12 Atheniensibus. 13 Ut eum salvum restituas. 14 Cum quo ego in duobus corporibus una anima sum. Meton. pro vita inde profecta. 15 Ejus profecto audacia omnem humanam confidentiam superat, illique indomita animi durities & ferreum pectus erat, qui nullius periculi metu territus, primus navigare ausus est. Alleg. e Metaph. tum a durissima quercu, tum ab ære, ad magnitudinem animi & audaciam primi nautæ indicandam. Illud autem *triplex* valet tantum ad intendendam animi vim. Primam autem navem dicunt Argo fuisse, qua vecti sunt Græciæ principes illi Argonautæ, vellus aureum petentes. Vide Plin. l. 8. c. 56. Catul. *Illa rudem cursu prima imbuit Amphitriten.* 16 Meton. subj. pro animo, cujus sedes est in pectore, sententia Epicureorum. 17 Infirmam. 18 Ferendo. Sic Catul. trucem-ve *Ponticum sinum.* 19 Concredidit.

Primus, nec timuit 1 præcipitem 2 Africum
3 Decertantem Aquilonibus.
Nec 4 triftes Hyadas, nec 5 rabiem Noti,
6 Quo non arbiter 7 Adriæ
Major, tollere, feu ponere vult freta.
8 Quem mortis timuit gradum,
Qui 9 ficcis oculis 10 Monftra natantia,
11 Qui vidit mare 12 turgidum, &
13 Infames fcopulos 14 Acroceraunia;
15 Nequicquam Deus abfcidit
Prudens Oceano 16 diffociabili
Terras, fi tamen 17 impiæ
18 Non tangenda rates tranfiliunt vada.

1 Impetuofus, qui, quicquid impellit, præcipitat. Meton. effe. pro effic. id eft, præcipitante & omnia dejiciente. 2 Ventum ab occafu hyberno fpirantem. 3 Colluctantem cum Aquilonibus. 4 Pluviofas ac tempeftuofas ftellas illas, quæ fuo ortu & occafu ingenti pluvia excitata, navigantes triftes efficiunt: a fratre *Hyante* fic dictas, vel ἀπὸ τοῦ ὕειν, id eft, *a pluendo*. Unde Virg. 1. & 3. Æn. eas *pluvias* appellat. Meton. effe. 5 Immenfam vim Auftralis venti. Metaph. a rabidis beftiis. 6 Quo Noto nullus alius eft ventus major dominator five dominus maris Adriatici, id eft, majus in mare Adriaticum imperium obtinet, five concitare, five componere ac fedare vult fluctus. Per *arbitrum* ergo dominum intellige, & eum, qui alteri fuo arbitratu imperat: ut Od. 7. l. 2. *bibendi arbitrum* appellat, convivii regem, & qui leges bibendi in convivio ponit. 7 Synecd. fpe. pro quolibet mari: & in *freta* Meton. fubj. quo aquis marinis & fluctibus: ut Æn. 5. *freta fpumant*, id eft, aquæ maris. 8 Quod genus mortis timuit, ad quam quafi gradibus imus? Morti proximi funt, qui navigant, fcitumque illud Anacharfis apud Laertium. Cum enim a nauta didiciffet navium craffitudinem effe quatuor digitorum, *Tantum*, inquit, *a morte abfunt, qui navigant*. Eleganter itaque Juven. Sat. 12. *I nunc & ventis animam committe dolato Confifus ligno, digitis a morte remotis Quatuor, aut feptem: fi fit latiffima teda.* Aporia eft five Addubitatio, diffimulata tamen fine fubjectione negate intelligenda: magni enim eft animi & excelfi non conturbari afpectu tot periculorum marinorum, turbinum, fluctuum, Charybdis, Scyllæ, Syrtium, fcopulorum, vadorum: fed impavidum permanere. 9 Abfque lacrymis: ἀδακρυς. 10 Certe pifces monftruofos in Oceano natantes, qui non raro naves frangunt & fubmergunt. 11 Anaphora. 11 Fluctibus & ventis turbidum. 13 Ob atrocia naufragia infaufti nominis & ominis. 14 Altiffimos montes in Epiro a fulmine fæpe ictos. Summa montium a Græcis κεραυνία dicuntur: quo crebro fulminibus feriantur. 15 Fruftra, fine ratione Deus ille providus, qui nihil temere egit, cum aqua prius terram cooperuiffet, fcparavit terras a mari, fi homines nihilominus audent navigare. 16 Quem neceffe erat a terris diffociari ac feparari propter falutem hominum, aliorumque animantium, quæ ufui humano infervientia terræ pabulo nutriuntur. 17 Impii & temerarii homines cum ratibus, qui Dei confilium in hoc, fc. navigando, videntur contemnere. Meton. effe. pro effic. & impio inventore navigii, qui violavit inftitutionem divinam. 18 Homini non tangenda, fed vitanda loca in mari periculofiffima, & in quibus hærentes naves fæpe diffolvuntur & perfringuntur, penetrant. Virg. 1. *Æn. Illiditque vadis*, &c.

1 Audax omnia perpeti
Gens humana, 2 ruit per vetitum nefas:
3 Audax 4 Japeti genus
5 Ignem 6 fraude mala 7 gentibus intulit:
8 Post ignem 9 ætherea a dome
10 Subductum, 11 macies, 12 & nova febrium
Terris incubuit 13 cohors:
14 Semotique prius 15 tarda necessitas
Lethi 16 corripuit gradum,
Expertus 17 vacuum 18 Dædalus aera
Pennis 19 non homini datis:
20 Perrupit Acheronta Herculeus labor.
Nil mortalibus 21 arduum est.
22 Cœlum ipsum 23 petimus 24 stultitia: neque
25 Per nostrum patimur 26 scelus
27 Iracunda Jovem 28 ponere fulmina. Ode

1 Quæ audax est ad omnia aggredienda. Dicit mihi tam esse arduum, nihil tam periculosum, quod mortalium cupiditas inausum relinquit, idque exemplis cōfirmat. 2 Impetu fertur, non ratione, ad omne scelus a Deo prohibitum. 3 Anaphora. 4 Prometheus Japeti filius. Synecd. spe. nam e speciali numine Japeti, qui creditus est olim hominum vetustissimus, omnes homines impie se gerentes intelliguntur. 5 Quem Jupiter hominibus iratus subtraxerat. 6 Furto sibi hominibusque dānoso. 7 Hominibus distribuit, ferula ad Solis currum admota. 8 Post hunc ignem. 9 E cælo. Metaph. a domiciliis hominum, ad cœlum ipsum notandum: unde ignis subductus est furto. 10 Dolo ac furto Promethei ablatum, & terris restitutum. 11 Pallor, fames, morbus maciem efficiens. Meton. effe. 12 Et inaudita atque hactenus incognita morborum infinita multitudo homines, in terris viventes, invasit atque oppressit, ut nec in suo elemento ex animi sententia viverent, qui aliena tentassent. Sic Virg. Georg. 2. *Præsertim si tempestas a vertice silvis* Incubuit. 13 Metaph. a re militari: ut in *incubuit* apullitie, quæ fit incubatu avium, quo foventur ova, & inde tandem excluditur multiplex pullorum fœtura. 14 Multo tempore dilati. 15 Sero ac cedens: vivebant enim diutius homines, tardiusque moriebantur. 16 Viam jam breviorem invenit, acceleravit gradum, & citius advenit. 17 Inanem, apertum, ab hominibus infrequentem: ut Od. 25. l. 3. *vacuum nemus.* 18 Præstantissimus faber atque architectus, horrendi Pasiphaes & tauri concubitus, & Minotauri aucto. 19 Sed avibus, quibus proprium est volare, id est, avium more per aera evolavit, sc. e Labyrintho, cui, a se fabricato, cum filio Icaro a Minoe inclusus, & a Minotauto devorandus erat. Vide Virg. 6. Æn. 20 Indomitus ille monstrorum domitor Hercules inaccessam mortalibus Plutonis regiam penetravit, ut inde tricipitem Cerberum ad superos protraheret. 21 Difficile, impossibile est: quia omnia audacia aggrediuntur. 22 Quod solum Dii sibi retinuerant & acceperant. 24 Affectamus, ut Jovem & Deos inde deturbemus, ut olim Gigantes & Phaeton. 25 Per stultitiā, unde nostra vitia enascantur. 25 Nostris maleficiis ac sceleribus permittimus Jovem ab hominibus puniendis quiescere. 26 Impietatē. 27 Sceleribus hominum infesta, *vel*, quæ Jupiter effectus iratus, sumit in manus, ut improbos exanimet, Sic Od. 23. l. 1. *pavimentum superbum* dixit, id est, pavimentum domini superbi. Metaph. ab animato affectibus prædito, ad inanimatum illis vacuum. 28 E manibus deponere. Sic dicimus, *ponere vestem, ponere personam.*

Primus, nec timuit 1 præcipitem 2 Africum
3 Decertantem Aquilonibus.
Nec 4 tristes Hyadas, nec 5 rabiem Noti,
6 Quo non arbiter 7 Adriæ
Major, tollere, seu ponere vult freta.
8 Quem mortis timuit gradum,
Qui 9 siccis oculis 10 Monstra natantia,
11 Qui vidit mare 12 turgidum, &
13 Infames scopulos 14 Acroceraunia;
15 Nequicquam Deus abscidit
Prudens Oceano 16 dissociabili
Terras, si tamen 17 impiæ
18 Non tangenda rates transiliunt vada. 1 Au-

1 Impetuosus, qui, quicquid impellit, præcipitat. Meton. effe. pro effic. id est, præcipitante & omnia dejiciente. 2 Ventum ab occasu hyberno spirantem. 3 Colluctantem cum Aquilonibus. 4 Pluviosas ac tempestuosas stellas illas, quæ suo ortu & occasu ingenti pluvia excitata, navigantes tristes efficiunt: a fratre *Hyante* sic dictas, vel ἀπὸ τȣ̃ ὕειν, id est, *a pluendo*. Unde Virg. 1. & 3. Æneas *pluvias* appellat. Meton. effe. 5 Immensam vim Australis venti. Metaph. a rabidis bestiis. 6 Quo Noto nullus alius est ventus major dominator sive dominus maris Adriatici, id est, majus in mare Adriaticum imperium obtinet, sive concitare, sive componere ac sedare vult fluctus. Per *arbitrum* ergo dominum intellige, & eum, qui alteri suo arbitratu imperat: ut Od. 7. l. 2. *bibendi arbitrum* appellat, convivii regem, & qui leges bibendi in convivio ponit. 7 Synecd. spe. pro quolibet mari: & in *freta* Meton. subj. quo aquis marinis & fluctibus: ut Æn. 5. *freta spumant*, id est aquæ maris. 8 Quod genus mortis timuit, ad quam quasi gradibus imus? Morti proximi sunt qui navigant, scitumque illud Anacharsis apud Laertium. Cum enim a nauta didicisset navium crassitudinem esse quatuor digitorum, *Tantum*, inquit, *a morte absunt, qui navigant*. Eleganter itaque Juven. Sat. 12. *I nunc & ventis animam committe dolato Confisus ligno, digitis a morte remotis Quatuor, aut septem: si sit latissima tæda*. Aporia est sive Addubitatio, dissimulata tamen sine subjectione negate intelligenda: magni enim est animi & excelsi non conturbari aspectu tot periculorum marinorum, turbinum, fluctuum, Charybdis, Scyllæ, Syrtium, scopulorum, vadorum: sed impavidum permanere. 9 Absque lacrymis: ἄδακρυς. 10 Certe pisces monstruosos in Oceano natantes, qui non raro naves frangunt & submergunt. 11 Anaphora. 12 Fluctibus & ventis turbidum. 13 Ob atrocia naufragia infausti nominis & ominis. 14 Altissimos montes in Epiro a fulmine sæpe ictos. Summa montium a Græcis κεραύνια dicuntur: quo crebro fulminibus feriantur. 15 Frustra, sine ratione Deus ille providus, qui nihil temere egit, cum aqua prius terram cooperuisset, separavit terras a mari, si homines nihilominus audent navigare. 16 Quem necesse erat a terris dissociari ac separari propter salutem hominum, aliorumque animantium, quæ usui humano inservientia terræ pabulo nutriuntur. 17 Impii & temerarii homines cum ratibus, qui Dei consilium in hoc, sc. navigando, videntur contemnere. Meton. effe. pro effic. & impio inventore navigii, qui violavit institutionem divinam. 18 Homini non tangenda, sed vitanda loca in mari periculosissima, & in quibus hærentes naves sæpe dissolvuntur & perfringuntur, penetrant. Virg. 1. Æn. *Illiditque vadis*, &c.

1 Audax omnia perpeti
Gens humana, 2 ruit per vetitum nefas:
3 Audax 4 Japeti genus
5 Ignem 6 fraude mala 7 gentibus intulit:
8 Post ignem 9 ætherea a dome
10 Subductum, 11 macies, 12 & nova febrium
Terris incubuit 13 cohors:
14 Semotique prius 15 tarda necessitas
Lethi 16 corripuit gradum,
Expertus 17 vacuum 18 Dædalus aera
Pennis 19 non homini datis:
20 Perrupit Acheronta Herculeus labor.
Nil mortalibus 21 arduum est.
22 Cœlum ipsum 23 petimus 24 stultitia: neque
25 Per nostrum patimur 26 scelus
27 Iracunda Jovem 28 ponere fulmina. Ode

1 Quæ audax est ad omnia aggredienda. Dicit nihil tam esse arduum, nihil tam periculosum, quod mortalium cupiditas inausum relinquat, idque exemplis cōfirmat. 2 Impetu fertur, non ratione, ad omne scelus a Deo prohibitum. 3 Anaphora. 4 Prometheus Japeti filius. Synecd. spe. nam e speciali numine Japeti, qui creditus est olim hominum vetustissimus, omnes homines impie se gerentes intelliguntur. 5 Quem Jupiter hominibus iratus subtraxerat. 6 Furto sibi hominibusque dānoso. 7 Hominibus distribuit, ferula ad Solis currum admota. 8 Post hunc ignem. 9 E cælo. Metaph. a domiciliis hominum, ad cœlum ipsum notandum: unde ignis subductus est furto. 10 Dolo ac furto Promethei ablatum, & terris restitutum. 11 Pallor, fames, morbus maciem efficiens. Meton. effe. 12 Et inaudita atque hactenus incognita morborum infinita multitudo homines, in terris viventes, invasit atque oppressit, ut nec in suo elemento ex animi sententia viverent, qui aliena tentassent. Sic Virg. Georg. 2. *Præsertim si tempestas a vertice silvis* Incubuit. 13 Metaph. a re militari: ut in *incubuit* apullitie, quæ fit incubatu avium, quo foventur ova, & inde tandem excluditur multiplex pullorum fœtura. 14 Multo tempore dilati. 15 Sero ac cedens: vivebant enim diutius homines, tardiusque moriebantur. 16 Viam jam breviorem invenit, acceleravit gradum, & citius advenit. 17 Inanem, apertum, ab hominibus infrequentem: ut Od. 25. l. 3. *vacuum nemus.* 18 Præstantissimus faber atque architectus, horrendi Pasiphaes & tauri concubitus, & Minotauri aucto. 19 Sed avibus, quibus proprium est volare, id est, avium more per aera evolavit, sc. e Labyrintho, cui, a se fabricato, cum filio Icaro a Minoe inclusus, & a Minotauro devorandus erat. Vide Virg. 6. Æn. 20 Indomitus ille monstrorum domitor Hercules inaccessam mortalibus Plutonis regiam penetravit, ut inde tricipitem Cerberum ad superos protraheret. 21 Difficile, impossibile est: quia omnia audacia aggrediuntur. 22 Quod solum Dii sibi retinuerant & acceperant. 24 Affectamus, ut Jovem & Deos inde deturbemus, ut olim Gigantes & Phaeton. 25 Per stultitiā, unde nostra vitia enascantur. 25 Nostris maleficiis ac sceleribus permittimus Jovem ab hominibus puniendis quiescere. 26 Impietatē. 27 Sceleribus hominum infesta, *vel*, quæ Jupiter effectus iratus, sumit in manus, ut improbos exanimet, Sic Od. 23. l. 1. *pavimentum superbum* dixit, id est, pavimentum domini superbi. Metaph. ab animato affectibus prædito, ad inanimatum illis vacuum. 28 E manibus deponere. Sic dicimus, *ponere vestem, ponere personam*.

Ode IV. Παραινετική.

Amœnitate Veris descripta, & communi moriendi consuetudine proposita, tanquam Epicurus ad vitam voluptuosam Sextium hortatur.

AD L. SEXTIUM COS.

Dicolos Distrophos.

1 SOlvitur 2 acris 1 hyems, 3 grata vice Veris, & 4 Favoni
5 Trahuntque 6 siccas 7 machinæ & carinas.
Ac neque 8 jam 9 stabulis, 10 gaudet pecus, aut arator 11 igni
Nec prata 12 canis 13 albicant pruinis.
14 Jam 15 Cytherea 16 choros ducit 15 Venus, 17 imminente Luna:
18 Junctæque Nymphis 19 Gratiæ 20 decentes
21 Alterno terram quatiunt pede: 22 dum 23 graves 24 Cyclopum
Vulcanus 25 ardens 26 urit 27 officinas.

1 Nunc

1 Veris adventu mollescit & relaxatur frigus vel terra, quæ fuerat hyemis frigore vincta & astricta. Sic paulo post: *Aut flore, terræ quem ferunt* solutæ, id est, laxatæ, mollitæ. Meton. subj. pro frigore huic anni parti adjuncto: ac rursus ipsum frigus, pro corporibus ab eo constrictis, quæ laxantur & dissolvuntur veris adventu. 2 Mordax, aspera, quæ sua inclementia corpora constringit. 3 Jucunda hominibus vicissitudine, permutatione. Sic Od. 7. l. 4. *Mutat terra vices*, 4 Zephyri, qui verno tempore flare incipit. 5 Mare reducunt ad navigandum, id est, jam navigationes hactenus intermissæ hoc verno tempore a nautis rursus instituuntur Metaph. qua tribuitur inanimatis, quod animatis esset convenientius tribuendum. 6 Naves hyemis tempore ex aquis in terram subductas. Synecd. mem. 7 Instrumenta, quæ maximas habent virtutes ad moles suo loco movendas. Synecd. gen. est enim *machina* quælibet fabrica ad quamlibet molem vel dejiciendam, vel quolibet modo dimovendam. 8 Ut in hyeme. 9 Sed sub dio, in campis esse gaudet. 10 Delectatur. 11 Ad frigus depellendum. Mutari dicit usum vitæ, mutatione temporis. Virg. *Ante focum, si frigus erit, si messis, in umbra*. 12 Candentibus. 13 Albescunt. 14 Hac aeris clementia & cœli serenitate. 15 Venus, quam in Cytheram insulam contra Cretam, ferunt primum vectam concha marina. 16 Saltat. 17 Ad Lunam propinquam, & supra caput lucentem, claram: & ita noctu. 18 Chorea & saltu conjunctæ cum terrarum & aquarum Deabus. 19 Jovis filiæ & Veneris famulæ, Aglaja, Euphosyna, Thalia. 20 Jucundæ. 21 Nunc hoc, nunc illo pede, id est, nunc dextro, nunc sinistro pede terram pulsant ad numeros saltantes. Sic Od. 1. l. 4. *In morem Salium ter* quatient humum. 22 Dum vulcanus, maritus Veneris, sine cujus igne ipsa languet, in opere est, & in Ætnamonte veris tempore Jovi fulmina præparat ac cudit cum Gigantibus, quorum opera & ministerio in iis fabricandis utitur. 23 Ob operis laborem molestas. 24 Ministrorum suorum, sc. Brontæ, Sterope, & Piracmonis. 25 Candescens: quanquam & ad operis diligentiam hæc referri possunt. 26 Adurit, ibique opus summa vehementia urget. 27 Ærarias vel ferrarias. Synecd. gen. pro spc. quia *officina* est locus, ubi quodlibet opus efficias: deinde Meton. loci pro operis & fabris, quos Vulcanus urget, ut instent operi.

1 Nunc decet aut viridi 2 nitidum caput 3 impedire rto,
4 Aut flore, terræ quem erunt solutæ.
5 Nunc & in 6 umbrosis 7 Faune decet 8 immolare icis,
Seu poscat 10 agnam, sive malit 10 hædum
11 Pallida mors 12 æquo pulsat pede pauperum ernas
Regumque turres: o 13 beate Sexti,
Vitæ 14 summa brevis 15 spera nos vetat 16 inchoare gam
Jam te Premet 17 nox, 18 fabulæque Manes
Et domus 19 exilis Plutonia; quo 20 simul meari
21 Non regna vini sortiere 22 talis,
23 Nec tenerum Lycidam mirabere: 24 quo calet 25 j. ius
Nunc omnis, & mox virgines 26 tepebunt.
ie

1 Anaphora. 2 Caput tuum pretiosis unguentis delibutū & splendescens: ut Od. 7. l. 2. *coronatus nitentes Malobathro Syrio capillos*. 3 Coronare myrtea corona, aut ex aliis floribus concinnata. Metaph. a pedicis, quibus feræ implicantur & excipiuntur, ad redimicula capitis. 4 Aut floribus ac rosis, quas veris calore resolutæ seu laxatæ aut apertæ terræ proferunt, quæ hyemis frigore fuerant constrictæ. Synecd. sing. pro plur. 5 Anno jam expleto, sc. veris tempore. 6 Ob arborum frondes opacis. 7 Rusticorum Deo. 8 Sacrificare. 9 Nemoribus Diis consecratis. 10 Hisce enim colitur. 11 Quæ homines mortuos pallidos efficit. Meton. effe. 12 Uno codemque pede, indifferenter, & æque fortiter sublimia regum ædificia ac palatia atque pauperum humiles domunculas sive casas pulsat, id est, mors sine discrimine omnes homines invadit. Sic Od. 18. l. 2. *Æqua tellus pauperi recluditur, Regumque pueris*. 13 Felix. 14 Breve vitæ humanæ spatium longam sperare vitam nos prohibet & dissuadet. Sic Od. 11. l. 1. *& spatio brevi Spem longam reseces*. Metaph. a ratiocinatoribus, qui addendo, subtrahendo, multiplicando & dividendo summam tandem faciant multarum partium, ac brevi spatio chartæ comprehenduntur. 15 Vitæ. 16 Fovere. 17 Paulo post morieris, statim te opprimet atque occupabit mors, cujus noxi imago est, & quæ nihil habet præter tenebras, Sic Od. 28.

l. 1. *Sed omnes una manet n* Ie-
taph. 18 Dii infernales, de bus
& Poëtæ & Philosophi tar ta
fabulantur. 19 Orcus vacu r-
vus, in quo inanes mor
umbræ, quæ aspectum oc
fugiunt. Sic Virgil. 6. Æn.
Ditis vacuas, & inania reg
cat, significans umbras & i
nes mortuorum esse inanes.
arctam, & angustam frequ
nimarum concursu redditam
toniam domum interpreta
Alii per *exilem domum* in
gunt sepulchrum. Sepulchr
tem *domum* vocavit etiam T
l. 3. El. 2. *Post hæc carbasei k*
rum tollere velis. Atque in
moreo ponere sicca domo. Syn
gen. 20 Ad quam domum Pl
niam simulac post mortem des
deris & migraveris. 21 Non
plius in Saturnaliorum & alio
festorum dierum solennitati
& symposiis, bibendi eris magis
cui constituenti leges in conviviis
omnes parere necesse erit. Hujusmodi regem, *arbitrum bibendi* nominat Od. 7. l. 2. *quem Venus arbitrum Dicet bibendi*. 22 Talorum jactu: Veneris enim jactus regem vini seu magistrum efficiebat. 23 Nec formosum illum puerum amabis. 24 Cujus pueri amore juvenes nunc ardent. 25 Romana, id est, juvenes Romani. Meton. adj. ætatis. 26 Ubi Lycidas adoleverit, mox ob eximiam ejus formam etiam Romanæ virgines paulatim inflammabantur. Metaph. a balneis temperate calidis.

Ode V. Προσφωνητική.

AD PYRRHAM.

Horatius ex Pyrrhæ illecebris, tamquam e naufragio enataverat: cujus amore irretitos affirmat esse miseros.

Tricolos Tetrastophos.

1 QUis multa gracilis te puer in 2 rosa
3 Perfusus liquidis 4 urget odoribus
5 Grato, Pyrrha, sub 6 antro?
7 Cui 8 flavam religas comam
9 Simplex munditiis? 10 heu! quoties 11 fidem,
Mutatosq. 12 Deos flebit, & 13 aspera
14 Nigris 15 æquora ventis
16 Emirabitur 17 insolens.

1 Qui

1 O Pyrrha, quisnam puer tenero & gracili corpore. id est, quis adolescens ætati puerili proximus & decipi fallis. tenere molliterque educatus, &c. Ἀνακοίνωσις est per Dialogismum cum Pyrrha: ex qua postquam interrogando & consultando intellexit pulchrum esse adolescentem, qui tum ipsius esset amator, sortem illius quam maxime per exclamationem miseratur, ut ad meretricias artes inexperti. 2 In multis floribus apud te sparsis. Meton. mat. pro unguento e rosa facto: & Synecd. sing. pro plur. 3 Prætiosis unguentis delibutus, quæ odores offendunt. Cic. Ver. 3. *aqua denique fervente Philodamus a Rubrio perfunditur.* 4 Amatorum more arcte avideque amplectitur? 5 Sibi propter tuam consuetudinem accepto. 6 In fornice, vel lupanari, in quo prostas. Synech. gen. 7 Cujus adolescentis amatoris gratia. 8 Flavos capillos, quibus meretrices Romæ utimini, pectis & exornas, ut ei placeas. 9 Simplici munditie contenta, absque sumptuoso corporis cultu. Ironia. 10 Heu misero & infelici illi, qui te nunc fruitur; Exclamatio est commiserantis, & subjectio interrogationis. Tale est illud Od. 15. Epod. *Eheu, translatos alio marebis amores*, 11 Promissa tua, de amore vero & constanti sibi data, in perfidiam & levitatem violata & mutata, ubi quod donet, non habet. 12 Venerem, Cupidinem, aliosque Deos, qui liberales amores comitantur, & antea benigni & propitii erant, jam ubi ad paupertatem redactus est, iratos & adversos dolebit. Synecd. gen. 13 Immutata & adversa. 14 Efficientibus cœlum nimbosum & tenebricosum. Meton. effe. 15 Meretricem fallacem, quæ ex serena & placida, facta est sæva & implacabilis. Alleg. est e continuis Metaph. per similitudinem maris tempestate commoti cum periculosis artibus meretricis, moribusque pravis Pyrrhæ: unde qui potest emergere, solet dicere cum Chærea Terentiano: *Meo fratri gaudeo amorem esse omnem in tranquillo.* 16 Supramodum mirabitur. 17 A fallaci meretricio amore decipi insuetus, qui tales in Pyrrha mores non sit expertus. Sic dicimus, *insolens belli*, *injuriæ*, &c. Sic Sal. *Qua tametsi animus aspernabatur*, insolens malarum artium. *Insolens* etiam arrogantem, & contra legem accommunem vitæ consuetudinem audentem aliquid, significat. Sic *insolens Achilles* dicitur Od. 4. l. 2.

Qui nunc te fruitur 1 credulus 2 aurea.
3 Qui semper vacuam, semper 4 amabilem
Sperat, nescius 5 auræ
Fallacis. 6 Miseri, quibus
Intentata nites. 7 me tabula 8 sacer
9 Votiva 10 paries indicat 11 uvida
Suspendisse 12 potenti
13 Vestimenta 12 maris Deo.

1 Simplex ille juvenis, morumque meretricum parum peritus. 2 Charissima sibi multumque amabili & optata, & sibi instar auri cupita, quæ referat speciem & integritatem aurei sæculi. Metaph. a metallo omnium maxime pretioso & cupito. Eadem fere ratione *mediocritatem auream* dixit Od. 10. l. 2. significans nihil esse mediocritate optabilius, nihil amabilius. Ovid. *illa meis oculis* aurea *semper erit*. 3 Qui sperat te sibi soli semper otiosam & paratam fore, nullisque aliis gratificaturam. Anaphora. 4 Dulcem ac benignam fore. 5 Inconstantiæ muliebris ignarus. *Varium* enim *& mutabile semper Fœmina*. Continuatur eadem Allegoria de variabili amore scorti, qualis est ventus suo flatu sonum vocis referens. 6 Calamitosi sunt illi, quibus tu, non satis perspecta neque usu cognita, in amore places, & adhuc formosa & aurea fulges & appares. Sic in Arte Poet. *Nil intentatum nostri liquere Poetæ*. 7 Ab eventu suo docet, quam sint miseri adolescentes, qui se impudicarum blandimentis illaqueari sinunt: sumpta Metaphora a naufragis. 8 Sacellum, vel templum Neptuno dicatum. 9 Quia vivi in mediis periculis, id est, Pyrrhæ blandimentis. Allegoria aucta a naufragis, qui periculo elapsi Neptuno solebant e pariete templi suspendere tabulam, in qua naufragii casus depingebatur. Cicero ad illam naufragorum morē alludens, sic ad Atticum scribit l. 4. *Hæc enim me una ex hoc naufragio tabula delectat*. 10 Neptuni templi. 11 Humida. 12 Neptuno, imperium maris obtinenti, cujus auspicio liberatus sum. Synech. gen. 13 Quibus ad terram enatavi. Naufragi sua vestimenta, in quibus fuerant servati, Neptuno etiam consecraaant.

Ode VI. Τ' πϱοϑετικη.

AD AGRIPPAM.

Varius tragœdiographus bella, ab Agrippam gesta, decantabit: Horatius vero conviviis tantum & amoribus describendis aptus est & idoneus.

Dicolos Tetrastophos.

1 Scriberis Vario 2 fortis, & 3 hostium
Victor

1 Celebraberis a Vario eximio Tragœdiographo. Sic Virg. 3 Georg. Cui *non dictus Hylas puer?* & 1. Æn. *neque cernitur* ulli Sc. *tu*, quod certe sumendum est per Metonym. effic. pro rebus præclare ab eo gestis, partisque victoriis, quæ scribentur a Vario pro ipsarum dignitate. 2 Invictus & strenuus Imperator, Laus a militari fortitudine. 3 Sexti Pompeji, aliorumque hostium tuorum.

Victor, Mæonii carminis 1 alite,
2 Quam rem cumque 3 ferox 4 navibus, aut equis
5 Miles, 6 te duce, gesserit.
7 Nos, Agrippa, neque 8 hæc dicere, nec gravem
9 Pelidæ 10 stomachum, 11 cedere, nescii.
12 Nec cursus 13 duplicis per mare Ulyssei,
14 Nec sævam 15 Pelopis domum
16 Conamur tenues grandia: dum pudor.
17 Imbellisque lyræ Musa potens vetat
Laudes egregii 18 Cæsaris, & tuas
19 Culpa deterere ingeni.
20 Quis 21 Martem tunica tectum adamantina

1. Digne

1 Ave, id est, altitudine & sublimitate & stylo Heroici & Homerici carminis. Fuit enim Homerus aut ex Mæonia, aut Mæonis filius. Varium igitur cum Homero comparat. Metaph. ab avibus ad sublimitatem ingenii Variani, celeritatemque carminis Homerici & styli elegantiam indicandam: cujus imitatione fama hominis optime descripti celerrime latissimeque dissipatur. 2 Quamcunque rem. Tmesis. 3 Indomitus. 4 Mari aut terra. 5 Milites gesserint. Synecd. num. sing. 6 Te Imperatore, tuo ductu & auspicio. 7 Nos vero humiles Poetæ. 8 Tua summi Imperatoris egregia bella. 9 Neque implacabilem iram Achillis, Pelei & Thetidis filii, id est, Iliada, in qua perniciosa illa reliquis Græcis Achillis ira describitur. Synecd. gen. 10 Meton. subj. ero bile adjuncta, quæ prava corporis affectione vel redundat, vel accepta injuria & animi perturbatione inflammat spiritus incitatiori cupiditate ulciscendi, unde ira existit: atque ita rursus Méton. est effic. ad effectam fortitudinem significandam. 11 Qui precibus amicorum cedere, & ad misericordiam flecti nesciebat. 12 Nec Odysseam, in quam versuti & callidi illius Ulyssis, qui aliud loquebatur, aliud sentiebat, varii errores & navigationes longæ exponuntur. 13 Unde a Græcis dictus est διπλοῦς Metaph. a corporibus, ad eos qui habent animum divisum. 14 Anaphora. 15 Notæ crudelitatis familiam, in qua frater fratri filium epulandum apposuit, & in qua varia homicidia perpetrata sunt: nam Pelops a Tantalo patre, Atheus & Agamemnon ab Ægysto, Clytemnestra ab Oreste filio est occisa. Alludit ad Thyesta. Tragœdiam a Q. Vario conscriptam, in ejus commendationem. Meton. subj. pro Tantalo & posteris ejus sceleratis atque impiis. 16 Nos, qui humiles & tenui ingenio Poetæ sumus, hujusmodi magna & viribus nostris majora non aggredimur, neque dicere tentamus: esset enim noster omnis inanis & irritus conatus. 17 Et valida illa Polyhymnia Musa Lyrica, in cujus potestate sita est lyra imbellis, id est, rebus bellicis decantandis inepta, &c. *Lyra potens* dictum, ut supra, *potes Cypri*. 18 Augusti. 19 Ingenii mei vitio & tarditate imminuere prohibet: *facta* enim *dictis exæquanda sunt*. ut ait Sallustius. Translatio ducta est a ferro, vel ære, vel simili metallo quod limando deteritur. 20 Nostrum humilium Poetarum Aporia est per interrogationem, sine subjectione, quæ explenda est ad amplitudinem materię indicandam: Nemo est omnium hominum, nisi ingenio divino & incredibili præditus fuerit, qui res Cæsaris & Agrippę præclare fortiterque gestas possit digne scribere. 21 Bellorum Deum, aut viros bellicosos, armis, adamante durioribus, indutos, χαλκοχίτωνας.

1 Digne scripserit? aut 2 pulvere Troico [illegible]
Nigrum Merionem; aut 3 ope Palladis
4 Tydiden superis parem?
5 Nos 6 convivia, nos 7 prœlia virginu[m]
8 Sectis in juvenes unguibus acrium,
9 Cantamus, 10 vacui, sive quid urimur
11 Non præter solitum leves

1 Pro rei magnificentia. 2 In prælio ad illum excitato pulvere squalentem, id est, qui prælii tempore semper inter medios hostes versabatur, neque vulnera extimescebat. Erat autem Meriones Idomenei comes atque amicus. 3 Auxilio Palladis. Pallas semper opem tulit Diomedi. 4 Diomedem Tydei filium animo & fortitudine Diis æqualem. Nam Martem & Venerem Diomedes vulneravit. Synecd. gen. 5 Humiles Lyrici. 6 Voluptatibus plena. 7 Amantium contentiones [illegible] s non cruenta bella, non d[illegible] rtis prœlia. 8 Resectis & p[illegible] ne amantes vulnerentur. 9 [illegible] ibimus. 10 Sive quod a fer[illegible] otiis otiosi sumus, sive quod [illegible] psi amamus aliquid, & in an[illegible] ratiam carmen aliquod con[illegible] Metaph. ab igne. 11 Qui [illegible] x diu usurpata consuetudine [illegible] torum more varii sumus & i[illegible] nstanter amamus. Hanc le[illegible] tem suam Epod. 11. & Serm. 7. [illegible] 2. abunde testatus est.

Ode VII. Παραινετικὴ.

AD MUNATIUM PLANCUM C[...]UL.

Alii alias laudant civitates & regiones. Horatius [illegible] reliquis anteponit Tibur, ubi natus est Plancus, quem ad d[illegible] [illegible]dus vino curas cohortatur.

Dicolos Distrophos.

1 Laudabunt 2 alii 3 claram Rhodon, aut 4 M[illegible]ylenen
Aut 5 Ephesum 6 bimaris-ve Corinthi
Mœnia, vel 7 Baccho Thebas, vel 8 Apolline [illegible]phos
Insignes, aut 9 Thessala Tempe.

Sunt

1 Summis elogiis prædicabunt. 2 Eximii rerum scriptores, & excellentes Poetæ. 3 Nobilissimam illam Lyciæ insulam, quam singulis diebus Sol exortus suo splendore ac radiis illuminat & claram reddit. 4 Amænissimam illam Pittaci sapientis patriam, urbem in Lesbo. 5 Asiæ egregiam illam civitatem ab Amazonibus exstructam, & magnæ Dianę templo nobilitatem. 6 Emporii illius Achaiæ ære & figulina celebratissimi duabus ex partibus mari cincti διθάλασσος & ἀμφιθάλασσος. *Bimarem* ergo nominat Horatius, quod hinc Jonio, hinc Ægæo mari cingitur. Cic. *Corinthi vestigium vix relictum est.* [illegible] *enim posita in angustiis atque* [illegible] *bus Græciæ, sic, ut ter*[illegible] [illegible]*stra locorum teneret, & duo* [illegible] *maxime navigationi dive*[illegible] *conjungeret, cum pertinu*[illegible] *mine separarentur.* Scrib[illegible] Paterc. l. 1. & Florus l. 2[illegible] 7 Urbem Bœotiæ a Cadmo [illegible] catam, a Baccho nobilit[illegible] Semele enim, Cadmi filia [illegible] chum peperit ex Jove. 8 Q[illegible] Apolline Pythio, ejusque [illegible] stissimo oraculo celebres su[illegible] Loca amœnissima Thessaliæ, molli gramine [illegible] tia, fontibus irrigua, arb[illegible] consita & umbrosa.

1 Sunt, quibus unum opus est, 3 intactæ Palladis urbem 2
Carmine 4 perpetuo celebrare, &
Undique decerptam, 5 fronti præponere olivam.
6 Plurimus, in Junonis honorem,
Aptum dicit 7 equis 8 Argos, 9 ditesque Mycenas.
10 Me nec 11 tam 12 patiens Lacedæmon,
Nec tam 13 Larissæ 14 percussit campus 15 opimæ,
Quam 16 domus 17 Albuneæ 18 resonantis,
Et 19 preceps 20 Anio, & 21 Tuburni lucus, & udæ
22 Mobilibus pomaria rivis,

1 Al-

1 Alii Poetæ. 2 Quibus unica cura & studium est, qui in hoc uno sunt occupati, ut Athenas carminibus suis nobilitent. 3 Athenas inviolatæ virginis Minervæ urbem. Virg. 1. Æn. *Cui pater intactam dederat.* Synecd. periphr. 4 Nunquam interitura, continua serie nihil aliud tractante, quam Athenarum laudes. Ovid. Met. 1. *Ad mea perpetuum deducite tempora carmen.* 3 Frontem oliva coronare, cujus folia *undique*, id est, circumcirca detonsa & breviora facta majorem addunt ornatum. Veteres enim, qui Poemata se scribere profitebantur, utpote Musis sacri, coronas semper aliquas, tanquam insignia sui studii, præferre solebant. Sic & eos, qui carmine Athenas laudare vellent, in honorem Palladis fronti obtendere olivam dicit, & quidem *undique decerptam*, id est, ex omni eos loco ac materia colligere, quod ad Palladis & Athenarum laudem ac materiam convertant. Al. *Undique decerptæ frondi præponere olivam*, id est, omnibus omnium locorum & terrarum frondibus, id est, arboribus, Olivam anteponere, quæ Palladis est propria, atque ita Athenas undique laudibus coronare: Synecd. sing. pro frondibus, deinde Synecd. par. pro omnibus arboribus reliquarum urbium olivæ postponendis. 6 Alius quispiam, qui Junonis in laudem & decus amplificandum copiosus: vel *plurimus*, id est, plurimi dicunt. Synecd. unitatis pro multitudine. 7 Alendis equis accommodatum. Nam Græci Poetæ Ἄργος ἵππειον nominans: & Homerus Ἄργος ἱππόβοτον. 8 Clarissimam Achajæ urbem. 9 Et urbem illam opulentam Micenas, πολυχρύσους, templo Junonis percelebrem; in qua regnavit Agamemnon; a *Mycena* Nympha sic appellatam. 10 Me vero Horatium nulla orbis terrarum regio, urbs, & locus tantopere delectat, quam Tiburtinæ regionis habitatio. 11 Tantopere. 12 Illa Lacedæmoniorum urbs, severæ educationis & disciplinæ, inediæ, frigoris, æstus, & malorum omnium tolerans, Sparta. Unde Cic. 2. Tusc. scribit: *Sparta vero pueri ad aram* (Dianæ) *sic verberibus accipiuntur, ut multus e visceribus sanguis exeat, nonnunquam etiam, ut cum ibi essem, audiebam, ad necem: quorum non modo nemo exclamavit unquam, sed ne ingemuit quidem.* 13 Urbis Thessaliæ, Achillis patriæ: a qua & Achilles *Larissæus* dictus est. 14 Permovit, in admirationem induxit, & amore sui animum meum feriit. Ter. Andr. Percussit *illico animum.* 15 Fertilis Sic Od. 31. l. 1. *Sardiniam opimam* nominat. 16 Nemus delectabile. 17 Nymphæ: a qua fons & nemus appellatur. 18 Ejus sacri fontis fluxu. Virg. Æn. 7. *nemorum quæ maxima sacro Fonte sonat*, &c. 19 De celso scopulo decurrens, multam aquam deorsum effundens. 20 Fluvius. 21 Primi Tiburis conditoris. 22 Pomaria discurrentibus irrigua.

1 Albus ut 2 obſcuro 3 deterget nubila cælo
Sæpe 4 Notus neque 5 parturit imbres
Perpetuos; ſic tu 6 ſapiens finire memento
Triſtitiam 7 vitæque labores
9 Molli, Plance, 9 mero, 10 ſeu te 11 fulgentia ſignis
12 Caſtra tenent, ſeu 13 denſa tenebit
14 Tiburis umbra 15 tui.16 Teucer 17 Salamina,18 patremq;
19 Cum fugeret, tamen 20 uda Lyæo
Tempora 21 populea fertur vinxiſſe corona,
22 Sic 23 triſtes affatus 24 amicos:
25 Quo nos cumque feret melior 26 fortune 27 parente
28 Ibimus, o 29 ſocii, comiteſque.
30 Nil deſperandum Teucro duce, & 31 auſpice Teucro
32 Certus enim 33 promiſit Apollo,
34 Ambiguam 35 tellure nova Salamina futuram. 1 O

1 Serenus, clarus, non ſemper humidus ac pluvius. Virg. 1. Ge. *Et claro cernes ſylvas Aquilone moveri* Meton. effc. id eſt, nubes albicantes efficiens. 2 Caliginoſo. 3 Diſcutit & removet. 4 Auſtralis ventus. 5 Neque perpetuas pluvias & tempeſtates ſuo flatu producit, ſed interdum ſerenam ac jucundā aeris temperiem. Tranſlatio a mulieribus gravidis. 6 Tanquam vir ſapiens. 7 Vitæ tuæ, in variis fortunę mutationibus haſtenus peractæ. 8 Ærumnas. 9 Vino ſuavi ac jucundo. Virg. 1. Georg. *Tam agni pingues, tunc ſunt* molliſſima *vina*: Sic Græci vinum, quod ad potum maturum eſt, quodque gratum ſaporem collegit, μαλακὸν appellant. 10 Sive militiæ, ſive domi tuæ eris. 11 Coruſcantia vexillis militaribus, Aquila, Dracone, aliiſque id genus ſignis militaribus. 12 Militia te exercet. Meton. ſub. ut *umbra Tiburis*, id eſt, ſive in bello, ſive in pace fueris. In *ſeu* iterato eſt Anaphora. 13 Opaca. 14 Nemoris. 15 Patriæ tuæ. 16 Telamonis filius, frater Ajacis. Ut Plancum in rebus etiā adverſis ad lætitiam aliquam invitet, proponit exemplū Teucri, qui variis fortunę viciſſitudinibus & caſibus exercitatus, non omnino tamen animum deſpondit, vel omnino voluptati nuncium remiſit. 17 Patriam ſuam. 18 Patrem ſuum Telamonem. 19 Quamvis fugeret, jamque exul eſſet, ſc. cum Ajax frater, in judicio armorum Achillis dolo Ulyſſis victus, doloris impatientia manus ſibi intuliſſet, imperii paterni memor (ut alter ſine altero non rediret) ſolus domum redire non auderet. 20 Caput ſuum præclaro vino, metum ſolvente, madidum ſive humidum. *Lyæus* enim, nomen Bacchi, ponitur pro vino. Metonymia effic. 21 Corona ex frondibus populi arboris, quę animi fortitudinem denotat, Herculi ſacram, qui, devicto Cerbero, populum arborem ex Acheronte ſecum detulit frondibuſque populeis coronatus, letitiam, quam ex tot victoriis ceperat, declaravit. 22 Præparatio eſt ad Proſopopœiam, qua inducitur Teucer cohortans comites ſuos ad tolerantiam reliqui laboris. 23 Renitentes ac invitos propter exilium patriæ. 24 Socios ſuos. 25 Quocunque ducet nos. Tmeſis. 26 Quæ nobis patriam alicubi largietur. 27 Patre meo Talemone, qui patriam nobis negat. 28 Alacres ibimus. 29 Meæ fugæ & exilii. 30. Sc. *eris*. 31 Me Teucro auctore, hortatore veſtro. Ductum ab auſpiciorum more: nihil enim publice Romæ gerebatur, niſi auſpicato. Sic Epiſt. 3. l. 1. *fidibus-ne Latinis Thebanos aptare modos ſtudet*, auſpice Muſa? 32 Qui veridicus eſt, qui non fallit, nec mentitur. 33 Nobis ipſum conſulentibus. 34 Duplicē & binominem, id eſt, promiſit duas fore Salaminas, quarum altera nunc eſt in Attica; alterā ego & vos condemus in Cypro. 35 In peregrina & incognita terra, ſc. Cypro. Synecd. gen.

1 O fortes. 2 pejora passi
Mecum sæpe viri, 3 nunc vino 4 pellite curas:
Cras ingens 5 iterabimus æquor.

1 Exclamatio est cohortantis comites ad iter audacter ingrediendum. 2 Graviora, sc. in decennali illa belli Trojani obsidione. Virg. 1. Æn. *O socii, neque enim ignari sumus ante malorum, O passi graviora*, &c. 3 Nunc frontem exporrigite, omnem metum valere jubete. 4 Depellite, profligate omnes sollicitudines. Tale est illud 9. Epod. *Curam, metumque Cæsaris rerum juvat Dulci Lyæo solvere*. 5 Iterum navigabimus. Sic Od. 34. l. 1. *atque iterare cursus Cogor relictos*, id est, repetere.

Ode VIII. Ἐρωτικὴ.

Ad LYDIAM.

Juvenem Sybarin, Lydiæ amore perditum, & voluptatibus colliquefactum, notat.

Dicolos Distrophos.

1 Lydia 2 dic, per omnes
Te 3 Deos oro. 4 Sybarin 5 cur 6 properes 7 amando
8 Perdere; cur 9 apricum
10 Oderit 11 campum, 12 patiens 13 pulveris, atque 14 solis?
Cur neque 15 militaris
Inter æquales equitet. 16 Gallica nec lupatis
17 Temperet 18 ora frænis?

Cur

3 Meretrix delicatula, non vulgaris formæ. Κοινωνία, sine tamen responsione & expeditione rei propositæ & quæsitæ. 2 Mihi. 1 Venerem, Cupidinem, cum suis asseclis. 4 Amatorem tuum. 5 Anaphora. 6 Studeas. 7 Veneris illectamentis, vel, dum ab eo amaris. Sic Virg. *uritque* videndo *Fœmina*, id est, dum videtur. 8 Corrumpere, ejus bona abligurire, & corporis vires frangere. 9 Soli expositum. 10 Fugiat campum Martium, juvenum exercitiis accommodatum. Ironia. 11 Synecd. gen. 12 Cum possit pati cursum, sudorem, laborem, & calorem. 13 Meton. adj. pro subjecta lucta, ut sequens oliva indicat, qua luctaturi ante exercitationem perungebantur. 14 Meton. effic. pro effecto calore, ne fiat Solibus perustus membra. 15 Militarem in morem, vel ut hominem militarem decet, arma campestria & equestria tractans, inter alios ætate studiisque pares in equis se exerceat? *Militaris* autem est militiæ idoneus, in re militari exercitatus Sallust. *Homo* militaris (M. Petrejus) *quod amplius triginta annis tribunus, aut præfectus*, &c. *fuerat, plerosque ipsos, factaque eorum fortia noverat*. Liv. l. 35. *Nihil ea res animum* militaris *viri, & multos experti casus imminuit*. 16 Nec ora equorum Gallicorum, seu equos Gallicos frænis, instar lupinorum dentium asperis atque inæqualibus, regat? Virg. 3. Georg. *& duris parere* lupatis. 17 Regat, domet, coerceat, & ubi parere doceat? Sic Od. 12. l. 1. *variisque mundum* Temperat *horis*. Od. 4. l. 3. *Qui terram inertem, qui mare* temperat *Ventosum*, id est, regit. 18 Synecd. mem. pro intc. id est, pro Gallicis equis.

Cur timet flavum Tiberim 1 tangere? cur 2 olivam
Sanguine 3 viperin[o]
Cautius vitat? neque jam 4 livida gestat 5 armis
Brachia: sæpe 6 disco,
7 Sæpe trans finem jaculo nobilis expedito?
8 Quid latet, ut 9 marinæ
10 Filium dicunt 11 Thetidis 12 sub lacrymosa Troja
Funera, ne virilis
13 Cultus in 14 cædem & 15 Lycias 16 proriperet 15 catervas?

1 Tiberim tranare? Veget. l. 1. c. 10. *Romani campum Martium vicinum Tiberi delegerunt, in quo juventus post armorum exercitium sudorem pulveremque dilueret, ac lassitudinem, curiusque laborem natando deponeret.* Sic Od. 7. l. 3. utrumque conjunxit: *Quamvis non alius Flectere equum sciens Æque conspicitur gramine Martio: Nec quisquam citus æque Tusco denatat alveo*. Synecd. gen. 2 Cur luctari desiit? cur luctam horret? Luctaturi utebantur ceromate. id est, unguento, quod ex cera fit, oleo subacta. Idcirco palestras Græci λίπαρας nominant, id est, & veluti oleo nitentes. Meton. adj. pro subjecta palestra & lucta, quæ oleum requirunt. 3 Venonoso, id est, quovis mortifero veneno. 4 Plumbei coloris. 5 Usu & frequenti armorum pondere. 6 Qui olim sæpe disco, ultra metam projecto, summam gloriam consecutus est: qui quidem ludus erat primo Græcus, deinde a Græcis translatus ad Romanos, *Discus* autem dictus est a verbo δίσκειν, quod est, βάλλειν, id est, *jacere*: unde & δισκοβόλος, *qui discum jacit*. 7 Qui sæpe jaculo, ultra terminum ac metam fortiter & expedite emisso sive projecto, nobilitatus, multisque cognitus & laudatus fuit. 8 Cur non prodit Sybaris in publicum, & cum viris conversatur, sed inter meretrices in obscuro latet & emollescit? 9 Nymphæ seu Deæ maris. Itaque apud Homerum Iliad. 1. ab Achille vocata & implorata, exit e mari, ut crassus quidam & caliginosus halitus. 10 Achillem inter virgines latitasse dicunt. Achilles enim, cum Calchas Trojam sine eo capi non posse affirmaret, & mater Thetis eo in bello filium Achillem interiturum præVideret, veste & habitu muliebri indutus, in insulam Scyron ad Lycomeden est deductus, & inter Lycomedis regis filias diu absconditus latuit. Synecd. gen. 11 Et Pelei. 12 Paulo ante eversionem Trojæ. 13 Vestitus, habitus. 14 Exitium Trojanorum. 15 In Lycias copias, quas Sarpedon. rex Lyciæ, Priamo adduxerat. 16 Ipsum raptim vel temere traheret, id est, ne virili vestitu agnosceretur, & ita ad bellū Trojanum proficisci cogeretur.

Ode IX. Παραινετική.

Ad THALIARCUM.

Quo magis sævit hyems, eo magis voluptati indulgendum.

Tricolos Petrastrophos.

Vides ut 1 alta 2 stet 3 nive candidum

1 Profunda. 2 Rigeat, horreat e longinquo appareat. Virg. 12. Æn. *Jam pulvere cœlum* Stare *vides*. 3 Nive plenum. Sic Od. 25. l. 3. *Hebrum prospiciens*, & nive candidam *Thraciam*.

1 Soracte: nec jam sustineant 2 onus
Sylvæ 3 laborantes: 4 geluque
5 Flumina constiterint 6 acuto?
7 Dissolve frigus, ligna super foco
8 Large reponens: atque 9 benignius
10 Deprome 11 quadrimum 12 Sabina,
O Thaliarche, 11 merum 13 diota.
14 Permitte Divis 15 cætera: qui simul
16 Strevere ventos 17 æquore fervido
18 Depræliantes, nec 19 cupressi,
Nec veteres 19 agitantur orni.
Quid sit futurum cras, 20 fuge quærere: &
21 Quem fors dierum cunque dabit, 22 lucro
Appone: nec dulces amores
23 Sperne 24 puer, neque tu 25 choroas,

1 Do-

1 Mons in Sabinis, Apollini sacer. Virg. 11. Æn. *Summe Deum sancti custos Soractis Apollo*. 2 Nivis pondus. 3 Oneris magnitudine gravatæ, pondere nivis oppressæ. Metaph. ad animalibus, quæ proprie dicuntur *laborare*, ut sensu & motu prædita: unde affectus oriuntur. 4 Frigore. 5 Aquæ fluviales constrictæ & concretæ a cursu & fluxu impeditę sint? Flumina enim vi frigoris congelata, a cursu desistunt superne. Meton. sub. 6 Intenso, acri & vehementi: nam ὀξὺ plerumque significat *magnum* & *vehemens*: & sic dictum ab Horatio, ut a Pindaro χιὼν ὀξεῖα dicitur: & a Virg. *penetrabile frigus*: quia & qui nivem tractant, & qui a frigore læduntur, similí quodam modo afficiuntur, atque ii, quos ferri acies pupugerit. 7 Discute frigus corpora indurans & constringens. Metaph. a rebus colligatis & constrictis. 8 Copiose. 9 Liberalius, quam solebas. 10 Prome, hauri e diota. 11 Vinum quatuor annorum, id est, vetustum vinum. Vinum enim commendat vetustas. Sic Ep. 1. l. 2. *Si meliora dies, ut vina, Poemata reddit*, &c. 12 Quæ in Sabinis facta est. 13 Vase vinario sive amphora, duas ansas, velut aures, habente, quadraginta & octo sextarios capiente, aures enim ὦτα nominant Græci. Veteres in testis vasis, doliis, fictilibus, vina horreis reposita servabant, ex quibus ea depromebant, largius aut parcius, pro mensæ & convivarum ratione. 14 Committe Deorum curæ. 15 Quæ nostri arbitrii non sunt. 16 Simulac, id est, postquam ventos inter se luctantes in mari turbido, sive concitato, ut aqua in aheno fervens, mitigarunt, sopiverunt, sedarunt ἐστόρεσαν ἐκοίμισαν Metaph. a corporibus, quæ proprie labefiunt & ejiciuntur. 17 Synecd. gen. pro plano mari, quod prius æstuabat & irascebatur: nam *æquor* est planities quælibet. 18 Concitantes tempestatem. Metaph. a re militari. 19 Non amplius a ventis commoventur, id est, Dii, omnibus rebus vicissitudinem concedentes, post nubila & tristia, læta ac serena restituunt. 20 Curiose indagare vita: nam (ut ait Od. 7. l. 4.) *Quis scit, an adjiciant hodiernę crastina summæ Tempora Dii superi*. Vult ergo eum in diem vivere. 21 Quęcumque diem vitæ & ætati adjiciet fortuna, seu potius Dei voluntas naturæ auctoris & conservatoris vitæ tuæ. Tmesis. Ut Od. 16. Quem *criminosis* cunque *voles medium Pones iambis*: & supra Od. 7. Quo *nos* cunque *feret melior fortuna parens*. 22 Eum tibi deputato esse in lucro. 23 Aspernare, detrecta, rejice. 24 Dum adhuc pueres, adolescens, juvenis. 25 Saltationes. *Chorea* dicitur a choro, ubi junctis manibus saltatur.

1 Donec virenti 2 canities abest
3 Morosa: nunc & 4 campus, & 5 areæ.
6 Lenesq; 7 sub noctem 6 susurri
8 Composita repetantur hora
9 Nunc & latentis proditor intimo
Gratus puellæ risus ab angulo,
10 Pignusque direptum lacertis,
Aut digito male pertinaci.

1 Quamdiu tibi juveni illa querula & morosa senectus abest. Sic Od.3.l.2. Q. Delio suadet, ut hilariter vivat, *Tum res, & ætas & sororum Fila trium patiuntur* atra. 2 Homo senex morosus, Meton. adj. 3 Efficiens morosos, difficiles senes. Meton. effe. 4 Martius sc. ut supra. *Cur apricum Oderis* campum. Synecd. gen. 5 Loca vacua, pura & sine ædificiis, in quibus Romana juventus se exercebat. 6 Et dulces confabulationes sive colloquia, quales edi solent ab amantibus voce submissa, ne ab aliis exaudiantur. 7 Paulo ante noctem: ut supra Od. 8. sub *lacrimosa Trojæ funera:* & Sat. 1. l. 1. Sub *galli cantum consultor ubi ostia pulsat*. 8 Tempore a te & amica tua constituto iterum atque iterum usurpentur, revocentur. Livius dixit, *ad compositam horā*, l. 22. 9 Et nunc repetatur a te, id est, iterum atque iterum a te usurpetur jucundus ille risus proditor, id est index puellę sive amicæ tuę in latebris se abscondentis, ab initimo angula proficiscens. Ridet enim puella, ne diu quæratur, sed ut se ipsam prodat. 10 Et repetatur etiam armilla vel aliud brachii ornamentum vi avulsum e puellæ lacertis, aut annulus e digito non pertinaciter aut valde retinente, repugnante. Nam fingunt puellæ se velle retinere, quod cupiunt sibi adimi. Syn. gen.

Ode X. Εὐχαϱιστική.

HYMNUS in MERCURIUM.

Quem laudat a facundia, a parentibus, a palestra, & lyre inventione, a maxima in furando calliditate, atque ab iis, quibus jungitur muneribus.

Dicolos Tetrastophos.

1 MErcuri 2 facunde, 3 nepos Atlantis
Qui feros 4 cultus hominum recentum

1 Vo-

2 Jovis fili. s Eloquentiæ Deus, & orationis inventor. 3 Maria, Atlantis filia, Mercurium peperit ex Jove: unde & *Atlantiades dictus*, Virg. 8. Æn. *Vobis Mercurius pater est, quem condida Maja Cyllene gelido conceptum vertice fudit: Et Majam (auditis si quicquam credimus) Atlas, idem Atlas generat, cæli qui sidera torquet.* Agrestes hominum primorum mores: vel, *recentum*, id est, eorum, qui, feritate mutata per eloquentiam Mercurii, nuper induerant humanitatem. Cic. l. 1. de Invent. & 1. de Orat. scribit, nullam aliam vim, quam sermonem & eloquentiam, aut dispersos homines unum in locum congregare, atque a fera agrestique vita ad hunc humanum cultum, civilemque vivendi modum deducere: aut jam constitutis civitatibus leges, judicia, jura describere docuisse. Verum in Arte Poetis & Musicis hæc tanta beneficia ad homines vult esse profecta. Meton. adj. pro ipsis hominibus incultis & agrestibus ad humanitatem informatis a Merc.

1 Voce fo li 2 catus, 3 & decoræ
J .: palæstræ:
4 Te can , magni 5 Jovis & 6 Deorum
Nuncium rva, ne lyra 7 parentem,
8 Callid quidquid placuit, jocoso
:lere furto.
9 Te, 1 oves olim nisi 11 reddidisses
12 Per m amotas, 13 puerum minaci
Voce d terret, 14 viduus 15 phareta,
, Risit Apollo.
Quin & Atridas, 18 duce te 19 superbos,
20 Il' ves 21 Priamus relicto,

Thes-

1 J ,uentia tua, vel Musica con . avisti atque expolivisti ad . tem, humanitatem, & ma . tudinem. Meton. effic. pro fac a oratione e voce formata. Si. ur hoc verbo Od.22.l.3. & *e animis Mentes asperioribus* ..udæ *studiis* & in Art. Poet. rat *enim natura prius nos in-* *.d cranem, fortunarum habi-* . 2 Catus, callidus & in-tofus. Ter. in Andr. *Nescio is enexmodo venit: elitum, condens*, catus. 3 Et palæstra honesta, artificiosa, & quæ virum ma-me deceat. Quare apud Græcos ab adolescentia summo omnes in ea studio exercebantur. 4 Ego Horatius te versibus meis celebrabo. 5 Divorum hominumque parentis. 6 Et reliquorum Deorum celerrimum & fidelissimum interpretem. Nam quæ hominibus melioris vitæ præcepta tradidit, ea cœlo attulisse, & Deorum jussu propagasse credebatur. *Nuncius* ergo hoc loco eum significat, qui nunciat. Cic. *Repente eo accedat ipse* nuntius *suæ calamitatis*. *Nuntius* etiam significat rem ipsam, quæ nuntiatur. Virg. 9. Æn. *Turbantique viros perfertur* nuntius, *hostem Fervere cæde nova*. Plaut. *Citius præcurri, ut nuntiarem nuntium exoptabilem*. *Nuntium* vero in neutro genere significat rem, quæ nuntiatur. 7 Inventorem. 8 Astutum & ingeniosum ad furtum occultandum, quod jocum risumque concitaret. Metaph. a partibus corporis facile callum contrahentibus, ad animum, qui, tanquam manus opere, aut planta pedis itinere, artibus & usu rerum occallnit. 9 Dum te minis territat Apollo, nisi boves redderes furto sublatas, cum risu expertus est tuam, in furanda etiam pharetra, versutiam. 10 Adnecti, Thessalorum Regis, quos Apollo, divinitate ob interfectos Cyclopas privatus, per novem annos custodiebat ac pascebat. 11 Pastori sibi. 12 Per ingeniosum furtum abactas, & furtim ademptas. 13 Te, qui puerilem, vel servi & bubulci formam assumpseras, dum minis ac terribili voce terreret. 14 Spoliatus, privatus. Nam *viduare*, est spoliare, privare: ut Od. 9. l. 2. *Et foliis* viduantur *Orni*. Metaph. a muliere orbata marito, vel contra. ut ratio vocis indicat, quod *vidua* dicta sit, a viro divisa. 15 Sagittarum theca, e qua telum proferre volebat, tanquam sagitta te percussurus. Virg. 1. Æn. *Virginibus Tyriis mos est gestare* pharetram. 16 Ridendum sibi putavit. 17 Agamemnonem & Menelaum, Atrei filios. Synec. spe. pro genere Græcorum, quos latuit ingressus Priamus in ipsorum castra, unde abstulit cadaver filii sui Hectoris. 18 Qui te ducem Priamo præbebas. 19 Ob Hectora jam extinctum inflatos. 20 Troja relicta Priamus enim, Mercurio duce, per castra Græcorum, ad Achillem venit, a quo cadaver filii sui Hectoris ad sepulturam auro redimit. 21 Trojæ Rex.

Thessalosq; 1 ignes, & 2 iniqua Trojæ
3 Castra 4 fefellit.
Tu 5 pias 6 lætis 7 animas 8 reponis
Sedibus: 9 virgaque 10 levem coerces
Aurea turbam, 11 superis Deorum
Gratus, & imis.

1 Thessalicas seu Græcorum custodum vigilias, quæ agebantur in castris, & navibus Achillis. Meton. adjunctorum, & in *castra* subjectorum, id est, latuit vigiles & custodes castrorum & tentoriorum Thessalicorum, qui ignem habebant, & quorum duxerat Achilles. 2 Inimica, hostilia Trojanis. Meton. subj. 3 Græcorum. 4 Latuit, ἔλαθε, id est, ita per media Græcorum castra ad Achillis naves pervenit, ut a nemine cognitus, ac ne visus quidem fuerit. Virg. 4. Æn. *Nec me adeo, fallit, veritam te mœnia nostra, Suspectas habuisse domos Carthaginis altæ.* Ter. Heauth. *Num me fefellit, hosce id struere?* Sanctas, quæ in humanis corporibus vitam castam egerunt. 6 Lætis domiciliis, id est, campis Elysiis. 7 Hominum, i. manes. Syn. gen. ut in *lætis sedibus*. i. campis Elysiis, & in *virga*, pro caduceo. 8 Collocas: unde πομπαῖος & ψυχοπομπὸς a Græcis dicitur. 9 Caduceo, quo Mercurius animas deducit ad inferos. De hac virga sic Homer. Iliad. ω, Εἵλετο δ' ἐ ῥάβδον, τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει, ὧν ἐθέλει, τοὺς δ' αὖτε καὶ ὑπνώοντας ἐγείρει: quem Virgilius imitatus est 4. Æn. *Tum virgam capit, hac animas ille evocat Orco Pallentes: alias sub tristia tartara mittit,* &c. huc pertinet illud Od. 24. l. 1. *Non vanæ redeat sanguis imagini, Quam virga semel horrida Nigro compulerit Mercurius gregi.* 10 Vanam & incorpoream animarum in inferno multitudinem domas. 11 Maximis & minimis Deorum, id est, Diis superis & inferis acceptus.

Ode XI. Πραγματική.

Ad LEUCONOEN.

Hortatur Leuconoen, omissa futurorum cura, voluptati indulgere, argumento a vitæ brevitate & celeritate ducto.

Monocolos.

TU ne quæsieris 1 scire (2 nefas) quem mihi quem tibi 3
Finem Dii dederint, Leuconoe: nec 4 Babylonios

1 Ter-

1 Cognoscere. 2 Quod malum & impium est. Alii conjuncte legunt, *scire nefas*: ut Od. 16. Epod. *nefas videre*: & ita (*nefas*) erit hoc loco idē, quod Græci dicunt ἀδύνατον, id est, impossibile: ut Od. 24. l. 1. *Durum: Sed levius fit patientia, Quid quid corrigere est nefas.* 3 Quem vitæ terminum, felicem an infelicem, maturum an tardum. Anaphora. 4 Babyloniorum & Chaldæorum prædictiones & calculationes, quibus ad Planetarum ac siderum aspectu determinandos utuntur. Cic. de Divin. l. 1. *Contemnamus etiam* (inquit) *Babylonios, qui ex Caucaso cœli signa servantes, numeris, & motibus stellarum cursus persequuntur.* Synecd. spe.

2 Tentaris 2 numeros ; 3 ut melius , quicquid erit , pati (seu plures 4 hyemes , seu tribuit Juppiter 5 ultimam . Quæ nunc 6 oppositis debilitat pumicibus 7 mare Tyrrhenum) sapias , 8 vina liques , & spatio brevi Spem longam 9 reseces , 10 dum loquimur, fugerit 11 invidia 12 Ætas, 13 carpe diem , 14 quam minimum credula postero.

Ode

1 Metaph, ab his, qui de qualibet re vel loco incerti dubium explorant , aut pedum & manuum tactu, aut alio corporis sensu, aut instrumento , ut nautæ aquarum altitudinem conto : quod hic apposite dictum est ad dubias incertasque fatidicorum præsagitiones. 2 Meton. effic. 3 Ut fortius aut melius, quicquid futurum, & mutari non potest, sapias pati , vel , patiaris , feras . Sic enim Græci loquuntur, ὡς φέρειν, id est, *ut pati* . 4 Annos vitæ nostræ appositurus sit. Sic Od. 15. l.1. *Post certas* hyemes *uret Achaicus Ignis Iliacas domos* . Sinecd. membrorum, pro pluribus annis integris , vel unico præsenti anno : hoc enim significat τό *ultimam* . Alii exponunt, fluctus , tempestates, χειμῶνας, quibus mare debilitatur, ac frangitur saxis oppositis. 5 Hyemem sc. quam jam vivimus . 6 Adversis & objectis rupibus & saxis frangit . 7 Undas ac fluctus maris Tyrrheni . Meton. subj. sicut in *pumicibus* Synecd. pro littoribus fluctifragis , atque scopulis undas frangentibus. 8 Ut vina promas & fundas , & quasi per guttur percoles. *Liquare* nihil aliud est , quam tenuius facere : quod & advoluptatem factitabant, nive & glacie sæpe admixta : utebantur autem ad eam rem colis , sacculisque , 9 Et in hoc vitæ humanæ exiguo tempore longam futuræ vitæ voluptatum spem adimas, ableges , tuasque voluptates in futurum tempus, quod vivendo forte non attinges , ne differas . Sic supra Od. 4. *Vitæ summa brevis spem nos vetat inchoare longam* . Metaph. a corpore ad animum , quod proprie resecari potest . In *spatio* idem Tropus est , sed a dimetientibus terras & locorum distantias . 10 Dum hæc paucula inter nos loquimur . Egregie hanc vitæ fugam ante oculos ponit Juvenal.Sat. 9. *Festinat enim decurrere velox Flosculus , angustæ miseræque brevissima vitæ portio: dum vivimus, dum serta, unguenta , puellas Poscimus , obrepit non intellecta senectus* . 11 Quæ sui usuram & gaudia nobis invidet. Metaph. ab animato ad inanimatum , cui tribuitur affectus , quasi per invidiam ætas aliam ætatem celeriter truderet , qualis est Met. 15 . *Tempus edax rerum, tuque invidiosa vetustas* , &c. 12 Ætas , qua vivimus , aufugerit . 13 Tu vero die præsenti, quo vivis , sine dilatione fruere . Translatio vel a fructibus, & floribus carpendis , vel a lanificio . Quemadmodum igitur illi , qui vel flores , vel lanam carpunt , paulatim carpunt : sic debent homines hodiernæ vitę munere frui, non spe & cogitatione multos annos sibi polliceri , neque occasionem jucunde vivendi oblatam negligere , aut in longum tempus differre . 14 Futuro die , qui dubius & incertus est , parum confisa, quam maxime diffidens .

Ode XII. Προσφωνητική.

Ad AUGUSTUM.

Collaudatis Diis, heroibus, virisque aliquot claris, tandem ad divinas Augusti laudes descendit.

Dicolos Tetrastrophos.

1 QUem virum, aut heroa, 2 lyra, vel 3 acri
Tibia sumes celebrare 4 Clio;
Quem Deum? 5 cujus 6 retinet 7 jocosa
Nomen imago,
9 Aut in 10 nmbrosis 11 Heliconis oris,
Aut super 12 Pindo, gelido-ve in 13 Hæmo?
Unde 14 vocalem 15 temere 16 insecutæ
17 Orphea sylvæ,
18 Arte materna rapidos 19 morantem
Fluminum 20 lapsus, 21 celeresque ventos,
22 Blandum & auritas 23 fidibus canoris
Ducere quercus. 10

1 O Clio, quæ Heroum res gestas celebranda tibi proponis, quem virum fortem aut Heroa celebrandum propones, suspicies. vel ut celebres? Ἀνακοίνωσις: cujus quidem artificio vitatur suspicio assentationis, & occasio insinuationis in laudes Augusti arripitur. Ubi Poeta consultando communicat cum sua Musa genus argumenti, quod tractaturus sit. In *quem* est Anaphora. 2 Lyrico carmine, quod ut gravius, modestiusque, ita Deorum præconiis aptius habetur. 3 Sublimi carmine ad tibiam canendo: quod acutius & sonorum magis est, ideoque hominum laudibus, quæ fere bellicæ sunt, convenit. 4 Una ex novem Musis. 5 Dei. 6 Resonabit Echo, vobis, ac soni imago, quæ velut ludens respondet. De ratione Echus lege Lucret. l. 4. Synecd. gen. pro spe. Est enim Echo imago & similitudo vocis redditæ. 9 Anaphora. 10 Arborum densitate opacis. *Helicon* est mons Bœotiæ, non procul a Parnasso. Apollini sacer, & Musis: unde Musæ appellatæ sunt *Heliconides*. 12 Monte Arcadiæ, Apollini dicato. 13 Monte Thraciæ. 14 Voce præstantem, ἔμφωνον, & facundum Poetam, qui feras etiam demulserit, atque arboribus auditus fuerit. 15 Αὐτομάτως, suo sponte, sine ordine & confuse. 16 Sc. *sunt*. 17 Calliopes & Apollinis filium Thraciæ vatem. 18 Calliopes incredibili citharæ dulcedine, & vocis eloquentia. Synecd. gen. 19 Inhibentem, retardantem. 20 Decursus. Propert. l. 3. *Orpheu te tenuisse feras, & concita dicunt Flumina Threicia detinuisse lyra.* 21 Celeres flatus ventorum. 22 Et ideo blandum, & ingeniosum artificem, ut, quocunque voluerit, possit ducere cithara canora quercus auritas, id est, sensu audiendi præditas. Translatio est ab animatis. De hoc Orpheo Virg. Georg. 4. *Mulcentem tigres, & agentem carmine quercus. Auritos* vel ab audiendo facultate dicitur, vel a magnis auribus. Virgil. 1. Georg. Auritosque *sequi lepores*. 23 Modulatione. Meton. effic.

Quod 1 prius dicam solitis 2 parentum
Laudibus; qui res hominum, ac Deorum.
3 Qui mare, & terras, variisque mundum
4 Temperas 5 horis?
6 Unde nil majus generatur ipso,
Nec 7 viget quidquam 8 simile, aut 9 secundum;
Proximos 10 illi 11 tamen 12 occupavit
13 Pallas honores.
14 Præliis audax 15 neque te silebo,
16 Liber, & sævis inimica 17 virgo
Belluis: nec te 18 metuende 19 certa.
20 Phœbe, sagitta.
Dicam & 21 Alciden, 22 puerosque Ledæ, Hunc

1 Majus, meliuf-ve. 2 Quam solitas, id est consuetas & usitatas parentum nostrorum laudes, id est non eas, quibus afficiendi sunt parentes nostri, sed quibus illi Jovem afficere solebant, & quarum argumentum erat Jupiter, & ejus laudes. Itaque Jupiter *parentum laudes* ideo appellatur, quod veterum carmina magna ex parte e Jovis laudibus constabant: q. d. *Quid prius dicam Jove*, quem primo loco patres nostri canere, & laudare solebant? vel hoc modo: *Quid prius dicam? solitis parentum laudibus* id est, quemadmodum parentes nostri Jovem laudare consueverunt, dicam sc. eum, *qui res hominum, ac Deorum*, &c. Alii legunt *parentem* id est, Jovem; alii *parentis*, id est, Jovis. Synecd. gen. 3 Anaphora. Majorum ergo more a Jove se incepturum dicit. 4 Regit, vel temperatum efficit. Sic Od. 4. l. 3. *Qui terram inertem, qui mare temperat Ventosum, & urbes, regnaq; tristia*. 5 Quatuor anni temporibus, Vere, Æstate, Autumno, Hyeme, Synecd. part. pro alternis totius anni temporibus: vel pro eorundem vicissitudine varia. Est præterea in *variis* Metaph. a coloribus, cujus ratio Sat. 6. l. 2. ad hæc verba, *cœna varia* reddetur: sed hæc varietas videtur referenda ad diversas qualitates temperamenti, quæ cernuntur in partibus anni vere, æstate, autumno hyeme. Est quoque in *neque te, nec te*, Meton. causarum, pro rebus ab his fortiter gestis & memorabilibus factis. 6 A quo Deo Jove nihil ipso potentius oritur: quia Deus est Optimus Maximus. 7 Pollet. 8 Ipsi. 9 Alterum, quodtantum quantum ille omniũ primus & ultimus, possit, id est ipse super omnia est, nihilque cum ipso comparari potest, nihil æqualem ipsi potentiam haber. 10 Jovi patri. 11 Quamvis immenso intervallo a patre sejuncta sit. 12 Sortita est. 13 Quæ sine matre ex Jovis cerebro nata est. Non mirum ergo præferri eam ceteris. 14 Qui bellis audax, invictus Indiam subegisti, & universum terrarum orbem pervagatus es. 15 Neque te meis laudibus prætcribo. 16 Bacche. Jovis & Semeles fili dictus *Liber*, quod animum curis *liberat*. 17 Et tu Jovis & Latonę filia Diana, quæ vænandi studio assidue in sylvis vagaris, & agrestibus feris jaculis tuis hostilis es. Sic Od. 6. l. 4. *Deliæ tutela Deæ, fugaces Lyncas, & cervos cohibentis arcu*. Synecd. gen. 18 Qui formidabilis es. 19 Inevitabili, quæ semper id ferit, quod petit Catul. *Tempore quo certa Stymphalia monstra sagitta Perculit*. 20 Apollo, qui eodem partu cũ Diana editus es. 21 Hoc quoque meo carmine celebrabo Herculem Alcæi nepotem, Jovis & Alcmenæ filium, invictum illum monstrorum domitorem. Synecd. gen. quamvis alii referant ad vim vocabuli ἀπὸ τῆς ἀλκῆς, id est, *a robore*. 22 Filios Ledæ ac Jovis, παῖδας, sc. Pollucem & Castora. Sic Od. 19. *Semeles puer*: & Od. 22. l. 3. *Cytherea puer ales* & de arte Poet. *Nec pueros coram populo Medea trucidet*. Synecd. gen.

1 Hunc 2 equis, 3 illum 4 superare pugnis
5 Nobilem: 6 quorum 7 simul 8 alba 9 nautis
Stella refulsit,
10 Defluit saxis 11 agitatus 12 humor.
13 Concidunt venti, 14 fugiuntque nubes,
Et 15 minax 16 (sic Di volvere) 17 ponto
Unda recumbit.
18 Romulum post 19 hos prius, an 20 quietum
21 Pompilii regnum 22 memorem, an 23 superbos
24 Tarquini 25 fasces, dubito, an 26 Catonis.

1 Castorem. 2 In equestri prælio curru conjunctis. 3 Pollucem. 4 Cæstuum, & pedestri certamine adversarios vincere solitū. Metaph. a viatoribus, qui montes & vias superare saltu, id est supergredi & transcendere dicuntur, ad victorem cujuslibet difficultatis aut rei indicandum. 5 Nobilitatum, id est, hunc equidem nobilem, & victorem, illum pugilem præstantissimum. Sic Sat. 1. l. 2. *Castor gaudet equis, ovo pugnatus eodem Pugnis.* 6 Castoris & Pollutis. 7 Simulac. 8 Serenum & salutiferum sidus exortum resplenduit. Stellas autem geminas intellige: solitariæ enim obsunt. Supra Od. 3. *lucida sidera* nominat. Metaph. a candore corporum, ad significandam Castorem & Pollucem fuisse navigantibus propitios & salutares. 9 Adversa tempestate laborantibus. 10 Fluit de scopulis marinis, vel fluere desinit: ut Ep. 2. l. 1. *Rusticus exspectans, dum* defluat *amnis.* 11 Ventorum vi commotus. 12 Aquæ maris. 13. Venti turbolenti sedantur, desinunt flare. 14 E cœlo, id est, grata aeris serenitas redit. 15 Nautis minans naufragium, rabiosa. 16 Eo quod sic vento ac mari imperaverunt filii Ledæ Castor, & Pollux. 17 In mari sternitur, sedatur, quiescit, quæ vento in altum sublata erat. 18 Urbis & imperii Romani auctorem & conditorem. Reperitur idem genus deliberationis cum superiori de celebrandis Romanorum principibus. In *an* est Anaphora. 19 Jovem, ejusque filias ac filios, æternis laudibus celebrandos. 20 Placidum Liv. *Ita duo deinceps reges, alius alia via, ille bello, hic pace civitatem auxerunt: Romulus septem & triginta regnavit annos: Numa tres & quadraginta. Tum valida tū temperata & belli & pacis artibus erat civitas.* 21 Numæ Pompilii, a Romulo secundi Romanorum regis. 22 Recenseam. 23 Magnificum, nobile Tarquinii Prisci imperiū. Sic supra Od. 12. *Acridas superbos* dixit: & infra Od. 34. *superbos triūphos:* & Virg. Æn. 6. *animamque* superbam *Ultoris Bruti.* Meton. effe. pro efficiente hominem superbum: sicut in *nobile*, pro nobilitante virum sic morientem. 24 Qui Thuscis subactis, non fasces tantū sed alia omnia decora & insignia, quibus imperii dignitas eminet, Romam invexit. Lege Florum l. 1. c. 5. & quæ nos ibi. 25 Virgarum fasces, quos securibus alligatos, lictores primum ante Reges, postea ante Consules ad populi terrorem portabant. *Fascis* proprie, est lignorum, aliarumve rerum congeries, quam ligando facimus. 26 Catonis Uticensis, qui ab aliis invictus sibi ipsi manus inferens, honeste, & cum libertate mori, quam turpiter in servitute vivere maluit. Cic. Ep. ad Pætum: *Ceteri quidem, Pompejus, Lentulus tuus, Scipio, Afranius, fœde perierunt: at Cato præclare.* Plutarchus scribit, Catonem, cum audisset, Scipionem. Afranium, Jubam a C. Cæsare devictos esse, sese Uticæ gladio percussisse, & cum filii interventu prohibitus esset, interea dum curaretur, vulnus obligatum rescidisse atque ita animam efflasse. Laudat etiam genus hoc mortis Cic. 1. de Offic.

1 Nobile lethum.
2 Regulum, & 3 Scauros, 4 animæque magnæ
5 Prodigum 6 Paulum, 7 superante 8 Pœno,
9 Gratus insigni referam 10 Camœna,
11 Fabriciumque.
12 Hunc, & 13 incomtis 14 Curium capillis
Utilem bello 15 tulit, & 16 Camillum
17 Sæva paupertas, & 18 avitus apto
Cum 19 Lare fundus.
20 Crescit 21 occulto velut arbor ævo
22 Fama Marcelli: 23 micat inter 24 omnes,
25 Julium sidus, velut inter 26 ignes.

Luna

1 Laudabile. 2 M. Attilium Regulum, Romanorum Imperatorem, quem Carthaginienses resectis palpebris illigatum in machina perpetuis vigiliis necaverunt. Lege Odem s.l.3. & Cic.Offic. l.1. & 3. & Orat. in Pison. & pro Sextio. 3 Consules optimos, quorum clara extitit virtus in Republica administranda. 4 Excelsæ vitæ contentorem, qui animam ad Cannas profudit, ubi cum quadraginta & quinque Romanorum millibus est occisus. Vide Livium l.22. Meton. effe. 5 Liberalem. 6 L. Æmilium Paulum, Terentii Varronis collegam. 7 Ad Cannas populum Romanum. 8 Hannibale. 9 Libens, ut memor meritorum Pauli in Remp. Romanam. 10 Nobili carmine a Musa dictato Meton. effic. 11 Ter Consulem, virtute & abstinentia admirabilem. Cic. Offic.3. scribit, per fugam quendam, qui a Pyrrho in castra Fabricii venerat, eique pollicitus erat, si præmium sibi proposuisset, se, ut clam venisset, sic clam in Pyrrhi castra rediturum, & eum veneno necaturum, a Fabricio cum custodia ad Pyrrhum esse remissum. De cujus abstinentia, severitate, aliisque egregiis animi dotibus lege Plutarch. & Val. Max. 12 Fabricium. 13 Impexis, inornatis. Turpe enim est viro bellicoso comam habere cōptam & calamistratam. 14 M.Curium Dentatum. Cicero scribit in Catone majore, Curio, ad focum sedenti, magnum auri pondus cum Samnites attulissent ab eo repudiatos esse. non enim aurum habere præclarum sibi videri dixit, sed eis, qui habent aurum, imperare: 15 Protulit, produxit. 16 Furius Camillus, Roma a Gallis Senonibus capta, Callis in auro appendendo jam occupatis, cum exercitu intervenit, eosque sexto post Romam captam mense, ex Italia expulit. 17 βαλεπὴ, id est tenuis fortuna. 18 Ager a suis majoribus sibi relictus, non emptus. 19 Cum re familiari ac domo frugali viro aut fundo conveniente, non luxuriose nec sumtuose extructa. Meton. adj. pro subjecto domo. 20 Incrementum sumit, augetur. 21 Occulte, velut arbor, quæ temporis progressu ingrescit, hominibus non advertentibus. 22 Gloria, nomen M. Claudii Marcelli, qui, quinquies Consul cum fuisset, tandem vero ab equitatu Hannibalis circumventus est & occisus. Alii Marcellum, Octaviæ, sororis Augusti, filium intelligi volunt, cui ille, vix pueritiam ingresso, filiam suam Juliam nuptui dedit. Suet. Aug. c.63. 23 Fulget. 24 Alios heroas. 25 C.Julii Cæsaris, in Deorum Concilium recepti, stella crinita sive comata, quæ visa est septem noctes post Cæsarem occisum, & credebatur esse Cæsaris anima in cœlum subvolans, & in Deorum numerum recepta. Virg. *Dionæi processit* Cæsaris astrum. 26 Inter ignes cœli, id est inter stellas. Metaph. ab elemento noto.

Luna minores.
1 Gentis humanæ pater atque custos,
2 Orte Saturno, tibi cura 3 magni
Cæsaris 4 fatis data: 5 tu secundo
Cæsare regnes.
Ille seu 6 Parthos 7 Latio imminentes
8 Egerit justo 9 Dominus triumpho,
Sive 10 subjectos Orientis oris
11 Seras & Indos:
12 Te minor 13 latum reget 14 æquus orbem:
Tu gravi curru 15 quaties Olympum,
Tu 16 parum castis 17 inimica mittes
Fulmina lucis.

B Ode

1 O Jupiter, qui humani generis auctor atque gubernator & conservator es. Synecd. gen. 2. Progenitæ. 3 Augusti, patriæ Patris. 4 A fatis vel per fata concessa est. 5 Tu hoc Augusto Cæsare a te proximo, & quasi imperii consorte, & divisum imperium tecum habente, gubernes, id est, ita regnes, ut Cæsar Augustus sit secundus post te, sc. ut tu in cœlo regnes, Cæsar in terris. 6 Parthos Augustus non domuit, sed pacem cum eis fecit. Illi enim signa militaria, tum ea, quæ Crassum, tum ea, quæ Antonius amiserat, Augusto reposcenti reddiderunt. 7 Italiæ, id est, toti Romano imperio insidiantes, *vel* imperium Romanum affectantes, aut aliqua ex parte lacessentes. Virg. 10. Æn. *muris iterum* imminet *hostis Nascentis Trojæ*. 8 Subegerit, vel in triumphum duxerit. Sumta est Alleg. a pastoribus, qui equos & alias bestias præ se agant. 9 Tanquam Dominus. Al. *domitos*, id est, bello subjugatos. 10 In Orientis oris sitos populos domuerit. 11 Populos in Æthiopia, apud quos [illegible] sunt arbores, quæ non solum folia, sed lanam etiam proferunt tenuissimam, ex qua conficiuntur vestimenta. 12 Ille *æquus*, id est, non invidens tibi, sed æquo animo ferens tuum in cœlo imperium, *vel*, justo imperio, legibus & armis, *te minor*, id est, se inferiorem te gerens, a te secundus, terrarum imperium administrabit. In *te* & *tu* bis repetito est Polyptoton & Anaphora. 13 Al. *lætum*, quod melius conveniet cum verbo *æquus*: nihil enim populo jucundius gratiusque æquitate regnantis. Æquo animo: ut Od. 29. l. 3. *quod adest, memento Componere* æquus. 15 Tu tonabis: nam ex Jovis curru, cœlum quatiente, vulgus opinatur tonitru fieri. Tale est illud Od. 34. l. 1. *namque Diespiter Igni corusco nubila dividens, Plerumque per purum tonantes. Egit eques. volucremque currum* Alleg. 18 Contaminatis & pollutis.

Ode XIII. Ἐρωτικὴ.

Ad LYDIAM

Moleste fert, Telephum rivalem sibi a Lydia anteponi.

Dicolos Distrophos.

CUm tu, Lydia, 1 Telephi
 Cervicem 2 roseam, & 3 cerea Telephi
Laudas brachia, væ meum
 5 Fervens difficili bile tumet jecur:
Tunc nec 6 mens mihi nec 7 color
 8 Certa sede manet: humor & in genas
10 Furtim labitur, 11 arguens
 12 Quam lentis penitus 13 macerer ignibus.
14 Uror, seu tibi candidos
 15 Turparunt humeros 16 immedicæ mero
Rixæ: sive 17 puer furens.

1 Rivalis fui. 2 Pulchram instar rosæ. Metaph. a floribus rosæ. Sic Virg. 1. Æn. *Dixit, & avertens rosea cervice refulsit*. 3 Flexibilia, ceræ similia, vel candida, tenera, & ita pulchra. Metaph. a fictoribus, qui e cera effingebant pulcherrimas imagines, & in atriis statuebant. 4 Væ mihi Horatio! Interjectio est dolentis. Exclamatio est execrantis commendationem Telephi rivalis. Al. *næ*, id est, certe, profecto. 5 Jecur meum excandescens ira implicabili, quæ facile sedari non potest, effervescit. In *difficili* est Meton. effe. pro bile efficiente difficiles & sui impotentes, quos incendit. In *fervens* est Metaph. ab igne. 6 Ratio, variis cogitationibus in diversa distracta, Nam amantes sunt amentes. 7 In vultu varius & immutatus. Animi perturbatio colorem variat, & pallida res amor est. In *nec* Anaphora est, ubi illa animi impotentia declaratur. 8 In solito loco manet, sed illam relinquit, & quasi exulat. 9 Lachrymarum. Lachrymæ doloris interni indicium. 10 Ex oculis guttatim ac latenter antequam advertam, & me invito, defluit præ nimia ira. 11 Indicans, demonstrans. Virg. Æn. 4. *Degeneres animos timor* arguit; & Horat. Ep. 1. l. 1. *Laudibus* arguitur *vini vinosus Homerus*, id est, eo ipso, quod Homerus multus est in vino laudando, indicat se vinosum fuisse. 12 Quam languidis flammis amoris. Virg. 4. Æn. *Vulnus alit de venis, & caeco carpitur* igni. 13 Intus tabescā, consumar: ut Od. 14. Epod. *me libertina nec uno Contenta Phryne* macerat. Metaph. a corpore ad animum. Vim amoris, quo perfrui non possit amans, vel ob pudorem. vel ob aliam causā, egregie exprimit. Tale est illud Virgilii 4. Æn. *est mollis flamma medullas interea, & tacitum vivit sub pectore vulnus*. 14 Aspectu crucior, maceror. 15 Deformes tibi reddiderunt. 16 Rixę sive contentiones Telephi ultra modum progredientes *mero*, id est, per ebrietatem & inter pocula ortæ. 17 Telephus tanquam puer amoris impatientia insanies & libidine ardens labra tibi momordit; quale est illud Catulli: *Quem basiabis? cui labella mordebis?* solent enim amantes inter basia & amplexus mutuo labella mordere ita acriter interdum, ut morsiuncularum notæ impressæ maneant. Quod declarat Tibul. l. 1. eleg. 6. *Tunc succos, herbasque dedi, queis livor abiret, Quem facit impresso mutua dente Venus.*

Impressit 1 memorem dente labris notam.
Non, 2 si me satis audias.
Speres 3 prepetuum, dulcia 4 barbare
Laedentem oscula, 5 quæ Venus
6 Quinta parte sui 7 nectaris 8 imbuit.
9 Felices 10 ter, & amplius,
Quos 11 irrupta tenet copula, 12 nec malis
Divulsus quærimoniis
13 Suprema citius solvet amor die.

1 Signum, quo amoris recordatio servaretur, ne amoris sui oblivisçare. Meton. effe.pro effic.quæ ..os inducit in memoriam injuriæ, Virg. *sæve* memorem *Junonis ob iram*. Deinde Metaph. a præditis mente, ad ejusdem expertia. 2 Si mihi credis. 3 Non debes sperare illum amatorem tibi constantem in amore fore. Qui tam rustice & inhumaniter acriore morsu sive dente lædit oscula. 5 Oscula. 6 Gradu suæ suavitatis & gratiæ. i. concubitu replet, perfundit. Quinque enim sunt amoris partes, seu gradus, seu lineæ. Visus, colloquium, tactus, osculum, coucubitus. Ter. Fun. *Certe extrema linea amare haud nihil est*. Synecd. finiti, pro maxima parte. 7 Metaph. a potione Deorum, ad mellitam Veneris voluptatem indicandam. 3 Metaph. ab infectoribus lanarum. 9 Illi terque quaterque beati sunt, τρὶς μακαρες. 10 Exclamatio admirantis concordiam maximam: & Synecd. finiti. 11 indissolubilis amoris conjunctio detinet, δεσμὸς ἄῤῥηκτος, ut loquitur Homerus. 12 *Nec amor divulsus malis querimoniis*, id est, disjungit *citius suprema die*, id est, ante extremum vitæ tempus. 11 Ultima: ut Ep. 5. l. 1. Supremo *te Sole domi, Torquate manebo*: & Od. 17. l. 2. *ibimus, ibimis, Utcunque præcedes*, supremum *Carpere iter comites parati*.

Ode XIV. Παραινετικὴ.

Ad Rempublicam bellum civile reparantem.

Allegoria perpetua est in hac Ode, ut testatur Fabius lib. 8. qui etiam navis nomine Remp. significari (cum alii potius Brutum intelligant) fluctuum tempestates pro bellis civilibus, portum pro pace atque concordia dici existimat.

Tricolos Tetrastophos.

O 1 Navis, referent 2 in mare te 3 novi,

B 5 Fluctus r

1 O urbs & Resp. Romana, quæ tanquam navis variis civilium bellorum fluctibus & tempestatibus hactenus agitata, vix tandem portum, pacem & securitatem invenisti. 2 In omnium malorum pelagus in periculum, in *navis, fluctus, mare, portus, latus, malus, Africus, antennæ, funes, carinæ, æquor, Imperator, lintea. Pontica pinus, filia Sylvæ, nobilis*, translata sunt ad significandum Brutum, novam discordiam civilem, bellum, pacem, Cassium mortuum, exercitum vulneratum, pugnam crudeliter commissam, vexilla, rectores militum, aciem, turmas, acre prælium, integra agmina auxilium e Ponto, navale, pro geniem ex L. Junio Bruto, matrem Serviliam sororem Catonis Uticensis. 3 Novæ tempestates civilium bellorum, novæ discordiæ & tumultus.

Fluctus; o 1 quid agis! 2 fortiter occupa
Portum; nonne vides, 3 ut
4 Nudum remigio latus,
Et 5 malus celeri saucius Africo,
Antennæque gemant; ac sine 6 funibus
Vix 7 durare 8 carinæ
Possint 9 imperiosius
Æquor; non tibi sunt 10 integra lintea,
11 Non Di, 12 quos iterum pressa voces malo.
13 Quamvis 14 Pontica pinus,
Sylvæ 15 filia nobilis,
16 Jactes & genus, 17 & nomen inutile.

1 Nil

1 Quid inceptas in hoc perturbato rerum statu? Exclamatio est admonentis. 2 Pacem & tranquillitatem, ad quam jam vix post tot tempestates & naufragia pervenisti, forti animo arripe, nec inde te deturbari permitte, Ter. *Ego in portu navigo*. 3 Ut utrumque tui navis latus remigiis careat, id est. ut Respublica destituta sit militibus, atque adeo futuris civilium bellorum fluctibus sustinendis nequaquam par sit? 4 Remigii, id est, remigibus. Synecd. sing. & Metonesse. Sic dixit Sat. 3. l. 2. *Nudus agris, nudus nummis*. 5 Nonne etiam vides, ut magnus ille Pompejus, qui hujus navis quasi *malus* erat, & potentia atque auctoritate inter alios in Romana Rep. eminebat, a Ptolomæo. Ægypti rege, miserrime obtruncatus jacet, & Senatores ac viri principes, qui tanquam antennæ ab illo malo dependebant, jam ab illo separari, & per provincias hinc inde dispersi gemant? *Malus* proprie arbor navis est, cui velum annectitur. *Antenna* est lignum transversum in navi ad malum, cui velum annectitur. 6 Pecuniis belli nervis, quippe ærario tot annorum bello a tot Imperatoribus exhausto. 7 Sustinere. perferre, ὑπομένειν καρτερεῖν. 8 Hujus Reipublicæ fundamenta. 9 illam tumidam & impetuosam civilis belli tempestatem solito sæviorem ac violentiorem. *Imperiosum* autem *æquor* aptissime vocat, cui omnino parendum sit: ut a severitate imperiorum. Manlio illud odiosum *imperiosi* cognomen adhæsit. Sat. 5. l. 2. *sed me* imperiosa *trahat Proserpina*. 10 Integra vela, id est, integri exercitus, qui tuæ navis quasi lintea erant, non amplius salvi tibi sunt, sed nuper in sinistro antennarum cornu (cui Cassius præfuit) miserabili clade accepta, jam fracti & dissipati sunt. 11 Non Dii tutelares, ut Castor & Pollux, seu quivis alius Deus (quod erat navis insigne seu παράσημον τῆ πλοίȣ) tibi sunt. Huc pertinet illud Persii, *Jaces ipse in littore, & una Ingentes de puppe Dei*. Anaphora. In *Diis* est Synecd. gen. pro Neptuno, Æolo, &c. quorum imagines in excelso aut proræ aut puppis collocabantur. 12 Quos jam iterum tanto civilis belli ingruentis malo, ac tot dissidiorum fluctibus & procellis sub Octaviano oppressa invoces. 13 Quamvis generis nobilitate & antiquitate glorieris, nihil eam curant milites, nihilove fiunt ad pugnam alacriores. 14 In Ponto nato. Nam in Ponto magna est arborum copia, unde naves fiunt. 15 Laudatę sylvæ filia, id est, arbor nata in sylva Pontica Metaph. ab animantibus. 16 Quamvis te genu, ab Ænea, & Trojanis, atque a Diis ducere glorieris. Procatalepsis, ubi occupatur a Poeta, quod Brutus objicere posset, subsidium fore sibi. Est præterea in *jactare caput, brachia, collum*, &c. ad animum, ut *jactare ingenium, virtutem, genus & proavos*. id est efferre, magnifice laudare & ostentare. 17 Et famam quæ tibi nihil proderit.

1 Nil 2 pictis 3 timidus navita puppibus
Fidit : 4 tu, 5 nisi ventis.
Debes ludibrium, cave.
6 Nuper solicitum quae mihi taedium,
7 Nunc desiderium, curaque non levis,
8 Interfusa 9 nitentes
Vites aequora 10 Cycladas.

1 Non navis picturae, sed robori confidunt nautae; sic milites non in generis splendore, sed armis & exercitu spem collocant, quibus tu plane jam destituta es. 2 Variis coloribus ornatis. Naves enim picturis illustrare solebant antiqui. Virg. 4. Georg. *Et circum pictis vehitur sua rura faselis*: ποικίλας νῆας dicunt Graeci. 3 Ob maris pericula naufragia & tempestates meticulosus. 4 Tu, o imperii Romani navis. 5 Nisi in naufragio vis esse ludibrio inflatis & ambitiosis ducibus, qui te tanquam violenti venti jactabunt, & postea tibi illudent, haec tanta futura mala vita, noli amplius movere bellum, quia nihil eris. Virg. 6. Æn. *Ne turbata volent rapidis ludibria ventis*. 6 O Respublica, quae mihi ex tuis malis sollicitudini & taedio fuisti nuper, sc. cum C. Pompeium naufragum, & C. Julium Caesarem victorem gereres. 7 Quae nunc, C. Julio Caesare interfecto, maximum mihi absenti desiderium & cura es, ut Augustus patriae Pater, hanc te navem in portu, pace ac tranquillitate retineat & gubernet. 8 Fugias periculorum angustias & calamitates, quibus sufferendis par non es, tamquam aequora *fusa*, id est, sparsa, inter nitentes Cycladas. Sic Virg. 3. Æn. *sparsasque per aequor Cycladas, & crebris legimus freta consita terris: sparsas*, id est, toto mari, quasi disseminatas. 9 Longe apparentes. 10 *Cycladas* insulae sunt in mari Jonio numero 43. sic appellatae, quod in cycli formam disponuntur.

Ode XV. Θρηνητική.

NEREI vaticinum de ruina Trojae.

Paridi praesertim multa mala denuntiat, suam mollitiem ei exprobrans.

Dicolos Tetrastrophos.

1 PAstor 2 cum traheret per freta navibus
3 Idaeis 4 Helenam 5 perfidus 6 hospitam.

A 4 1 In-

1 Paris, Priami & Hecubae filius, qui olim pecudes in Ida monte paverat: fuerat enim in Ida monte expositus propter Hecubae somnium & a pastore quodam educatus. Per contemptum Paride sic vocat. Synecd. gen. 2 Secum in urbem Trojam abduceret, vel *traheret*, id est, lenta navigatione circumduceret. Postquam enim hospitis sui Menelai uxorem Helenam viro absente ex Sparta rapuisse, non Trojam illico reversus est, sed plures provincias adiens tandem in patriam rediit. 3 Fabricatis in Ida, Phrygiae monte, ubi Paris fuit educatus. 4 Uxorem Menelai. 5 Qui jura hospitalitatis nefarie violaverat. 6 Sc. *suam*, idest, quae illum hospitio exceperat, cum Spartam, ut Hesionem sororem reduceret, profectus esset.

1 Ingrato celeres 2 obruit otio
Ventos ut 3 caneret fera
4 Nereus fata. 5 Mala 6 ducis avi domum,
7 Quam multo repetet 8 Græcia 9 milite,
10 Conjurata 11 tuas rumpere nuptias,
Et regnum Priami vetus.
12 Eheu quantus equis! quantus adest viris
13 Sudor: 14 quanta moves 15 funera Dardanæ
Genti! jam galeam 16 Pallas, & 17 ægida,
18 Currusque, & 19 rabiem parat.
20 Nequicquam, 21 Veneris præsidio 22 ferox,

1 Pe-

1 Ventos, qui sua natura perpetuo agitantur, odioso, molesto otio compressit Nereus, ne spirarent: nihil enim ventis magis est ingratum, quam non flare, seu spirare, utpote qui sint spiritus. 2 Sopivit, inhibuit, ne sc. illorum ministerio Paris ulterius prædā fugiendo abduceret, sed ut ipsi prius caneret fata. Solent enim silentium ventorum & maris, orationibus Deorum præmittere Poetæ. 3 Prædiceret ac vaticinaretur Paridi & omnibus Trojanis hujusmodi triste & luctuosum exitium. Translatio in *fera* est a feris animantis. Virg. 3. Æn. *Sola mihi tales casus Cassandra* canebat, id est, prædicebat. 4 Deus marinus, Ponti filius, Thetidis filius, a mendacio alienus, & verax: ideo hic etiam fata Trojana canit. Malis auspiciis, sinistro omine ac augurio, tibi tuisque exitiū minitante, ἀπαις ω ορνιθι: ut Od. 3. l. 3. *Troja renascens* alite lugubri *Fortuna tristi clade iterabitur:* & Epod. 10. Mala *soluta navis exit* alite. Nempe, ut rei bonæ eventum *bonis avibus*; sic malæ *malis* cessisse dicunt Poetæ, ex Augurum observatione. *Avis* ergo hic augurium ipsum & omen denotat. Metaph. ab saugurali disciplina. 6 O Paris, tu quidem Helenam, alterius conjugem, domum tuam tecū abducis. 7 Quam universa Græcia valida manu, multisque hostium copiis seu magno exercitu requiret, & ad verum maritum domum reducet. 8 Græci duces & ipsorum copiæ repetent. Meton. sub. 9 Multitudine militum & ingenti exercitu. Synecd. sing. 10 Omnibus Græciæ proceribus, jurejurando in portu Aulide obstrictis, ad unanimiter dimicandum, donec Helenam essent nacti. 11 Quod illegitimum tuum cum alterius conjuge matrimonium dirimere ac dissolvere, & evertere antiquum Priami, Patris tui, regnum velint. 12 Exclamatio est dolentis, seu commiserantis. In *quantus* & *quanta* est Polyptoton. 13 Labor bellicus. 14 Quantam cladem, quantas strages Trojanis excitas! qui olim dicti sunt *Dardani* a *Dardano*. 15 Meton. adj. pro subj. *Funus* enim proprie denotat pompam & exequias, quibus cohonestantur corpora hominum mortuorum: sed hic pro morte ac pernicie sumitur. 16 Jovis filia bellicosa, quæ perpetuo virgo castitatisque Dea, adulteriis tuis infensa, & iniquo tuo judicio a Venere superata est. 17 Scutum seu munimentum pectoris æreum, & Gorgonis capite armatum. 18 Currus suos rapidissimos, obvia quæque secum rapientes & prosternentes. 19 Furorem belli (sine quo nullum geritur bellum, quantumvis justum) in tuam tuorumque perniciem instruit: atque ita vindictam molitur. Metaph. ob animantibus rabidis. 20 Frustra. Nam Venus, cum non sit bellicosa, non potest esse Paridi præsidio. Anaphora & Procatalepsis, qua resecatur spes Paridi de subsidio Veneris ipsi futuro. 21 Veneris tuæ, imbellis fœminæ, tutela. 22 Fretus, superbus, animosus: ut Od. 32. l. 1. *Qui ferox bello, tamen inter arma*, &c. & Od. 2. l. 2. *& Parthos feroces Vexet eques metuendus hasta.* Virgil. Æn. *Bellum ingens geret Italia, populosque feroces Contundet.*

1 Pectes cæsariem; grataque, fœminis
2 Imbelli cithara 4 carmina divide.
Nequicquam 5 thalamo graves
6 Hastas, & 7 calami spicula Gnossii
8 Vitabis, 9 strepitumque, & 10 celerem sequi
11 Ajacem: tamen, heu! 12 serus 13 adulteros
14 Crines pulvere 15 collines.
Non 16 Laertiaden, 17 exitium tuæ
Gentis, 18 non 19 Pylium 20 Nestora 21 respicis?
22 Urgent impavidi te 23 Salaminius
24 Teucerque, & 25 Sthenelus, 26 sciens
Pugnæ: sive opus est 27 imperitare equis,
28 Non auriga piger: 29 Merionem quoque
Nosces: ecce 30 furit te reperire atrox
31 Tydides, 32 melior patre:

1 Quem

1 Ornabis, compones capillos tuos. 2 Quibus bella derestata sunt. 3 Minime ad bellum apta, otiosis & pacem colentibus convenienti, & mensæ ad hilaritatem. Itaque qui ad Achillem iratum missi sunt, ut eum placent & molliant, reperiunt eum cithara canentem. Hom. IV. i. Horat. Ep. 7. l. 1. *Sed vacuum Tibur placet, aut imbelle Tarentum*. 4 Nequicquam carmina distincte & apte, modo hunc, modo alium atque alium citharæ nervum digitis carpens, aut plectro tentans, ad imbellem citharam canes. *Vel*, nequicquam distribues carmina alternatim, ut solent citharœdi: qui dum carmina canunt, modo sua voce, modo citharæ sono utuntur. 5 Illicitis tuis nuptiis odiosas. 6 Græcorum heroum. 7 Sagittas ex canna Cretensi confectas. *Gnossos* urbs Cretæ est. *Cretensem calamum* posuit, propter Idomeneum, Cretensium ducem, Synecd. part. *Speculum* enim proprie est mucro sagittæ. 8 Fugies, hujusmodi sc. armis & habitu. 9 Pugnantium, id est, clamorem bellicum: ut Liv. l. 44. *& ab 12. millibus prope clamorem*, & strepitum *pugnantium audiret*. 10 Ad te sequendum velocem, pedibus validum: erat enim Ajax tam celer pedibus, ut nemo fugiens eum evaderet. Hellenismus Horatio usitatus. 11 Telamonis filium. 12 Sero: ut Od. 14. Epod. *Nec vespertinus circumgemitur suos ovile*: & Ep. 1. l. 2. Serus *enim Græcis admovit acumina chartis*. 13 Tuos adulteri, ἀπὸ τῆ σῆ μοιχῆ *vel* illicientes mulieres in adulterium. Meton. effe. 14 Olim unguentis pretiosis perfusos. 15 Inquinabis, deturbabis, id est, sero tandem trahens mortuus & cædes. 16 Ulyssem Laertis filium, Synecd. gen. 17 Pestem. 18 Anaphora. 19 Pyli urbis regem. 20 Nelei filium, qui Græcorum omnium, qui ad Trojam venient, sapientissimus, Trojam in perniciem dabit. 21 Animadvertis. 22 Insequuntur, premunt imperterriti. 23 Qui in Cypro condidit Salamina. 24 Telamonis filius, unus eorum, qui in equo Trojano se abdiderunt. 26 Doctus ad pugnandum. Sic infra Od. 9. l. 3. *Dulces docta modos, & citharæ*. 27 Equos domare & agitare. 28 Promtissimus auriga. 29 Idomenei patruelem, ejusque invictam fortitudinem, qui semper in facie primus erit, experieris. 30 Præ ardenti te reperiendi desiderio insanit, utque te inveniat, omnia prosternit & pervestigat. 31 Diomedes Tydei filius. Synecd. gen. 32 Qui patre suo Tydeo fortior est, ἀμείνον, κρείσσον, ut Od. 6. l. 1. *Ille missilibus melior sagittis*. Et Ep. 10. l. 1. *Cervus equum pugna melior communibus herbis Pellebat*.

1 Quem tu, cervus uti vallis in altera
Visum parte lupum, 2 graminis immemor,
3 Sublimi fugies 4 mollis anhelitu,
Non 5 hoc pollicitus 6 tuæ,
7 Iracunda 8 diem profert Ilio.
Matronisque Phrygum 9 classis Achillei.
Post certas 10 hyemes 11 uret 12 Achaicus
Ignis 13 Illiacas domos.

1 Quem tu homo mollis fugies, sicut cervus fugit lupum visum in altera parte vallis. Sic Od. 4. l. 4. *Cervi luporum præda rapacium Sectamus ultro, quos opimus Fallere, & effugere est triumphus.* 2 Præ timore sc. 3 Qui ex alto imoque pectore ducitur. 4 Ignavus & luxuriosus. 5 Talem sc. fugitivum militem te futurum. 6 Amicę tuę Helenæ, cui te non minus roboris, quam Menelaum habere, promisisti. 7 Infensa, & in bellum longo tempore nolens procedere (propter ereptam sibi Briseida) classis Achillei proferet diem Ilio, matronisque Phryhum. 8 Protogabit tempus, id est, bellum Trojanum producet & retardabit, donec sc. ille ob interfectum ab Hectore amicum Patroclum dolore affectus rursus in prælium irruit, & Hectora interimat, unde Ilium postea facile capietur. 9 Dux classis & ipsius milites. Meton. subj. 10 Post annos novem a fatis certo decretos, id est, anno decimo Troja a Græcis evertetur. Synecd. mem. 11 Consumet. 12 Græcus, nam *Achaja* est pars Græciæ. 13 Trojanas.

Ode XVI.

AD AMICAM.

Palinodiam canit. Nam veniam petit a puella, quam Jambis læserat: culpamque transfert in iram, cujus vim indomitam describit.

Tricolos Tetrastrophos.

1 O Matre pulchra filia pulchior,
2 Quem 3 criminosis cunque voles modum
Pones 4 Iambis: sive 5 flamma,
Sive mari libet Adriano.
6 Non 7 Dindymene, 8 non adytis 9 quatit
Men-

1 O filia, quę matre tua formosa formosior es. Polyptoton. 2 Quemcumque. Tmesis. Sic supra Od. 9. Quem *fors dierum* cumque *dabit*. 3 Quamcunque desideres rationē, ut prescribes ac statues ad mordaces & rabiosos meos Jambos abolendos & e medio tollendos. 4 Quibus te læsi, quos in te scripsi & edidi. Hinc ἰαμβίζειν apud Grecos, pro mordere & insectari: quique eo scribendi genere delectantur, ἰαμβισταὶ dicti. 5 Igne, id est, sive jambos comburere velis, sive in mare dejicere. Synecd. spe. pro gen. Tres enim ignis species Aristoteles cōstituit *carbonem candentem, flammam, lucem.* 6 Ostendit Horatius, quanta sit iræ vis. Anaphora. 7 Dea Cybele, *Dindymene* dicta a *Dindymis*, monte Phygiæ, in quo sacra sibi per Corybantes instituit, id est, non illa Deum mater Dindymi domina sacerdotes suos Gallos Galli fluminis potu tāto furore percellit. 8 Nō ex adytis, id est locis templi sacris & secretis, ad quæ nulli, nisi sacerdoti, fas erat accedere. 9 Concutit, exagitat, concitat. Sic Virg. 6. Æn. mentem Sibyllæ, ab Apolline concitatam, describit: *Non comptæ mansere comæ, sed pectus anhelum, Et rabie fera corda tument*, &c.

Mentem 1 sacerdotum 2 incola 3 Pythius,
4 Non Liber æque. Non 5 acuta
Sic 6 geminant 7 Corybantes 8 æra,
9 Tristes ut iræ: quas neque 10 Noricus
Deterret ensis, nec mare 11 naufragum,
Nec 12 sævus ignis, 13 nec tremendo
Jupiter ipse ruens tumultu.
14 Fertur 15 Prometheus 16 addere 17 Principi
Limo 18 coactus particulam 19 undique
Desectam, & 20 insani Leonis
21 Vim 22 stomacho apposuisse nostro.

1 Iræ

1 Sc. *suarum*. 2 Quarum incola est, sive qui in dandis oraculis mẽtem sacerdotum suorum incolit, i. movet, cogit. 3 Apollo, a *Pythone* serpente miræ magnitudinis, e terræ putredine statim post diluvium nato, ac Latonam jam gravidam, Junonis jussu infestante, ideoque post ab Apolline, adhuc juvene, sagittis interfecto, sic cognominatus. Quin & ludi in honorem ejus instituti, qui *Pythia* vocabantur. 4 Non Bacchus tantopere Mænades sacerdotes suas in celebrandis Orgiis furore concutit. 5 Tympana seu cymbala acute sonantia. 6 Pulsando ingeminant, crebro repercutiunt. 7 Sacerdotes Cybeles; *ἀπὸ τοῦ κορύβειν* dicti, eo quod cum Cybele partum, partusque dolores Saturnum, filios suos devorare solitum, celare vellet, eos ad eam rem administros & adjutores adhiberet: illi autem tympanorũ seu cymbalorum pulsu, & cornuũ cantu partim Saturnum terrerent, partim Jovis vagientis, & Cybeles parturientis vocẽ averterent. Lege Lucr. l. 2. 8 Tristitiam adferentes, id est, ut furiosi animi rabies animos hominum stimulant & versant. 9 Ex ferro Illyrico durissimus, id est, quivis ensis. Metaph. ab animatis ad inanimata, dum his datur actio examinandi. In *Norico* (quam regionem plerique nunc appellant *Bavariam*) optimi fiunt gladii ex ferro probatissimo. Sic Od. 17. Epod. *Modo ense pectus* Norico *recludere*. Q. d. Homo iratus neque enses, neque ullum aliud periculum extimescit. Itaque recte Ennius iram *principium insaniæ* esse dixit. 10 Formidabile naufragium concitans, id est, naves frangens. Meton. effe. 11 Omnia consumens. 12 Nec ipse Jupiter horrendo fulminis & tonitruum fragore descendens, ac terram cœlumque concutiens. 13 Dicitur. Ostendit, hanc iræ immanitatem ab initio mundi in omnium hominum animis natam, exstirpari nulla ratione posse. 14 Japeti & Clymenæ filius, propter singularem ingenii excellentiam, hominem primum ex limo finxisse existimatur, animum vero ex particulis aliorum animalium, undique dissectis, illi indixisse. Nam a Leone iracundiam, a Sue libidinem, a Vulpe astutiam, & ab aliis aliud mutuatus est. 15 Admiscuisse. 16 Hominis materiæ & principio, id est primo homini ex limo efformato. Meton. mat. 17 Cum Deorum imperio per Mercurium impulsus esset terræ limo hominem efformare. 18 Ex omnibus animalibus, ut timorem Leporis, astutiam Vulpis, superbiam Pavonis, feritatem Tigridis, &c. 19 Iracundi, furiosi. Lucret. l. 3. de leonibus: *Sed calidi plus est illis, quibus acria corda, Iracundaque mens facile effervescit in ira: Quo genere imprimis vis & violenta leonum. Pectora qui fremitu rumpunt plerumque gementes. Nec capere irarum fluctus in pectore possunt.* 20 Furorem, rabiem, iram. Syn. gen. 21 Pectori, in quo cor. Sãguine enim ibi ebulliente perturbatio illa nascitur, qua ad iram concitamur. Hinc dicunt Latini *stomachum movere, facere*, id est, iratum facere sive ira commovere, & *stomachari*, id est, irasci.

1 Iræ 2 Thyesten exitio 3 gravi
4 Stravere, & 5 altis urbibus 6 ultimæ
  Stetere causæ, cur perirent
    Funditus, 8 imprimeretque 9 muris
10 Hostile æratrum exercitus 11 insolens.
12 Compesce mentem: 13 me quoque pectoris
  Tentavit 14 in dulci juventa
    15 Fervor, & in 16 celeres Jambos
17 Misit furentem: 18 nunc ego 19 mitibus
Mutare quæro 20 tristia: 21 dum mihi
  Fias 22 recantatis 23 amica
    Opprobriis, 24 animumque 25 reddas:

Ode

1 Fratris Athei. 2 Thyesti suos filios frater Atreus edendos apposuit, eo quod Thyestes cum Atrei uxore concubuisset. 5 Miserabili. 4 Prostravere, dejecere de statu. 4 Excelsis urbibus, Babyloni, Ilio, Thebis, Corintho, Numantiæ, Carthagini, aliisque. 5 Extremæ fuerunt causæ, quibus nullæ aliæ sunt propinquiores, graviores, potioresque. Si Liv. l. 7. *ea ultima fuit causa, cum multæ ante querimoniæ ultro citroque jactatæ essent, cur per feciales rebus repetitis bellum Tiburti populo indiceretur.* Verbum *stetere* significat eis causas esse certas, fixas, & pene necessarias. 7 Radicitus everterentur. 8 Circumduceret. 9 Civitatis plane delendæ. 10 Infensum aratrum, machinam bellicam. Metaph. a fossoribus & agricolis. Urbs tum esse definit, cum in ea aratrũ sit circumductum: aratro enim prisci in condendis urbibus utebantur: Virg. *Interea Æneas urbem designat aratro.* 11 Gloriosus, superbus, victoria elatus: quia *victoria natura est insolens & superba.* Cic. pro Marcel. Sic 16 Epod. *ossa Quirini (Nefas videre) dissipabit* insolens. 12 Comprime animum, iram vince, nec me imitare, quem pœnitet iræ. Sic Ep. 2. l. 1. *animum rege: qui nisi paret, imperat: hunc frænis, hunc tu* compesce *catena.* Od. 14. l. 2. *Tityonque tristi.* Compescit *unda.* In *mentem* est Meton. subj. 13 Excusat se Horatius conferens iræ causam in adolescentiæ fervorem. 14 Stomachi calida bilis, ira. Ira enim est ebullitio sanguinis circa cor. Metaph. ab aqua fervente, & Synecd. gen. 15 Injucunda hac juventute, qua mihi alios apud te præponi, neque a te excludi amore inflammatus ægre ferebam. 16 Furiosos Jambos. De hoc in Arte Poet. *Syllaba longa, brevi subjecta vocatur Jambus, Pes citus.* 17 Conjecit me ira ac amore insanum. 18 Nunc studeo tristia relinquere, mitia persequi atque amplecti, iracundiam in blanditias convertere, ut Ep. 7. l. 1. *nec Otia divitiis Arabum liberrima muto.* Sal. *Nemo, nisi victor, pace bellum mutavit.* 19 Amicis Lyricis carminibus. 20 Jamborum meorũ mordacia. 21 Hac tamen conditione, ut tu animi conceptam iracundiam remittas, & tecum in gratiam redeam. 22 Revocatis, sublatis convitiis atque maledictis: ut *recantare opprobria*, sit contrario ea cantu tollere, atque irrita facere: Græci *παλινῳδεῖν* dicunt, unde *παλινῳδία*. 23 Ex hoste benevola. 24 Quem pene dejeci. 25 Mihi restituas, id est, & spem amoris redintegrandi ac tecum in gratiam redeundi mihi facias Ter. Andr. *Reddidisti animum.* Metaph. a laborantibus lipothymia & animi deliquio: vel ab exanimatis metu, qui solent animum recipere vel aspersione frigidæ, vel aceti odore. Vel Meton. subj. pro adj. affectu leni & amore.

2

Ode XVII. Παραινετική.

Ad TYNDARIDEM.

Invitat eam in Lucretilem, commendans ab amœnitate, necnon multa ostendens commoda, quæ ex ea percipiet.

Tricolos Tetrastrophos.

1 **V**Elox 2 amœnum sæpe 3 Lucretilem
 4 Mutat Lycæo Faunus: & 5 igneam
Defendit 5 æstatem capellis
 Usque meis, 6 pluviosque ventos.
7 Impune tutum per nemus 8 arbutos,
Quærunt 8 latentes, & thyma 9 deviæ
10 Olentis uxores mariti:
 Nec 11 virides metuunt 11 colubros,
12 Nec Martiales * hœdilia lupos:
13 Utcunque dulci; Tyndari 14 fistula,
Valles, & Usticæ 15 cubantis
 16 Levia 17 personuere saxa.

1 Di

1 Cursu saltuque irrequietus. 2 Jucundum. 3 *Lucretilis* mons est in Sabinis, in cujus valle villam habuit Horatius amœnissimam. 4 Lycæo, qui mons est in Arcadia, in quo sacra Fauno, vel Pani, pastorum Deo, celebrabantur, relicto, sæpe in Lucretilem demigrat. 5 Æstum fervidum & calorem noxium a meis capellis semper defendendo removet, propulsat atque arcet. Meton. subj. Virg. Ecl. 7. *Solstitium* pecori defendite. Cic. *& nimios solis* defendit *ardores*. 6 Qui pluviam pariunt, tempestuosos. Sic de Arte Poet. *aut* pluvius *describitur arcus*. 7 Sive damno ab omni periculo immune. 8 Occultas arbutorum frondes. 9 Errantes de recta via. 10 Hirci seu fœtentis capri uxores, id est capellæ Fauni tutela in agro meo secure pascuntur. Virg. Georg. 3. *Quem legere ducem, & pecori dixere* maritum: & Ecl. 7. Vir gregis *ipse caper deerraverat*. Ἀλληγορία & Metaph. ab hominibus conjugatis. 11 Cæruleos serpentes. 12 Nec hœdorum stabula, id est, hærculæ meæ timent lupos Martis tutelæ consecratos seu infesto: nam vi & insidiis pecora spoliant. *Dolus, an virtus, quis in hoste requirat?* Virg. 2. Æn. Anaphora. * Græces & hœdulę nec illic coactæ. Meton. subj. 13 Quandocunque, ubicunque seu quocunque loco: ut Od. 35. l. 1. Utcunque *mutata potentes Veste domos inimica linquis*: & Od. 4. l. 4. Utcunque *defecere mores*, *Dedecorant bene nata culpæ*. Ter. Heaut. *Sed nostrum est intelligere*, utcunque, *atque ubicunque opus sit*, *obsequi*. 14 Cantu Fauni vel Panos. qui propulsator est cujuscunque mali a monte Lucretili. Pan enim fistulæ inventor. Virg. Ecl. 2. *Pan primus calamos cera conjungere plures instituit: Pan curat oves oviumque magistros*. 15 Montis in Sabinis leviter declivis ac resupini, instar hominis cubantis. Sic *supinum Tibur* dixit. Metap. ad animalibus. 16 Assiduo aquarum cursu attrita & expolita seu lævigata. Virg. Georg. 2. *Nec tiliæ* leves, &c. *Tum* læves *calamos*, &c. ibid. 17 In nostra regione sonitu fuere completa, sonitum dedere. Sic Sat. 6. l. 2. *simul domus alta Molossis*. Personuit *canibus*. Virg. 6. Æn. *Cerberus hæc ingens latratu regna trifauci* Personat: & ibid. *Sed tu forte cava dum* personat *æquora concha*.

1 Di me tuentur. 2 Dis pietas mea
Et 3 Musa 4 cordis est: 5 hinc tibi 6 copia
7 Manabit 8 ad plenum 9 benigno
Ruris 10 honorum opulenta cornu.
11 Hic 12 reducta valle, 13 Caniculæ
Vitabis æstus, & 14 fide Teja
15 Dices 16 laborantes 17 uno
18 Penelopen, 19 vitreamque 20 Circen.

Hic

1 Ἀπολογία, cur apud Lucretilem erunt omnia tuta, ab innocentia, Deorumque cultu, & Musarum studio. 2 Diis vitæ meæ integritas & carmen meum placet. Polyptoton. 3 Ode & carmina inventa & suggesta mihi a Musa. Meton. effic. ut Virg. Ecl. 1. *Sylvestrem tenui Musam meditaris avena*. 4 Voluptati est. Sumtum videtur ab esculentis & poculentis, quę stomacho sunt grata. 5 Ex hoc meo rure seu agro omnium rerum abundantia tibi proveniet. 6 Opulenta copia honorum ruris id est, frugum ruri nascentium abundãti. Nam *ruris honores* appellat ea omnia quæ ruri nascuntur. 7 Promanabit, affluet. Metaph. a fontibus, ut *cornu* ab Amalceæ capræ cornu, quæ Jovem nutrivit. 8 Abundanter, affatim. Sic Virg. 2. Georg. *Huc ager ille malus, dulcesque a fontibus undæ.* Ad plenum *calcetur*. 9 Pleno, divite, liberali: ut in carmine sæculari ad Deos: *apparetque beata pleno Copia cornu.* Alludit ad Cornu copiæ, quod Hercules cum Acheloo, in speciem tauri mutato, congressus, ei detraxit: quo significatur omnium rerum ubertas & copia. 10 Metaph. ab homine, ad lætas & copiosas fruges, & ad earundem pulchritudinem: ut Virg. 2. Georg. *Frigidus & sylvis Aquilo decussit* honorem, id est pulchritudinem. 11 Hic etiam locus hoc calidissimo æstatis tempore gratissimam umbram & dulce refrigerium tibi præbebit. 12 In valle secreta, quæ flexuosos habet recessus: in quibus quis a ventis, & cœli injuria tutus esse queat. Sic Od. 2. Epod. *Aut in reducta valle mugientium Prospectas errantes greges.* Virg. Æn. 1. *inque sinus scindit sese unda* reductos: & Æn. 6. *Interea videt Æneas in* valle reducta *Seclusum nemus*, &c. 13 Caniculæ & Sirii stellæ intolerandos ac nimios calores vitabis. *Canicula* (inquit Cicero de Divin. l. 2.) *in his locis, quæ nos incolimus, post solstitium exoritur, & quidem aliquot diebus apud Troglodytas (ut scribitur) ante solstitium.* Ex Canicula, dies caniculares nomen sumunt. 14 Carminibus Lyricis, quæ sunt paria & similia versibus Anacreontis, cujus patria fuit civitas Teia. *Anacreontis* (ut scribit Cic. Tusc. 4.) *tota Poesis est amatoria.* Meton. adj. instrumenti. 15 Cantabis Penelopen & Circen, utramque Ulyssis amore ardentem. 16 Sollicitas, & labore multo amplexus unius petentes. Metaph. a corpore ad animum utriusque mulieris amore Ulyssis captum. 17 Ulyssis amore: utraque enim Ulyssem ardẽter amavit. 18 Quæ fuit Ulissis uxor, ex qua Telemachum suscepit. 19 Pulchram & pellucidam instar vitri, marina aqua enim corpus est διαφανὲς, ut vitrum. Metaph. a vitro pelludico. Atque idcirco aquæ, *vitrea* dicitur: & color aquæ, *vitreus*, quasi pellucidus ac cæruleus: Itaque Nymphę marinę apud Virg. Georg. 4. vellera carpunt vitreo colore fucata: sic Virg *eam circum Milesia vellera Nymphæ Carpebant, hyali saturo fucata colore:* & Horatius Pontum *vitreum* appellat Od. 2. l. 2. vitreo *daturus Nomina ponto*. Unde cæruleus seu glaucus color Diis & Deabus marinis, & fluviis tribuitur. 20 Quæ fuit mulierum veneficarum crudelissima, ex qua Telegonum parricidam suscepit.

Hic 1 innocentis pocula 2 Lesbii
3 Duces sub umbra. 4 nec 1 Semelejus
Cum 6 Marte 7 confundet 7 Thyoneus
Prælia: nec metues 8 protervam
9 Suspecta 10 Cyprum, 11 ne male 12 dispari
13 Incontinentes injiciat manus,
Et 14 scindat 15 hærentem 16 coronam
17 Crinibus, 18 immeritamque vestem.

1 Innoxii, lenis, non onerantis caput propter tenuitatem. 2 Vini Lesbii. 3 Uno spiritu educes, bibes, exhauries vinum. Meton. continentis pro contento. Sic Od. 12. l. 4. *Sed pressum Calibus* ducere *Liberum. Si gestis*, id est, si vehementer cupis vinum Calenum bibere: & Od. 3. l. 3. *illum ego lucidas inire sedes*, ducere *nectaris Succos*, id est, divinos liquores bibere patiar. 4 Nec a vino & poculis ad rixas & arma venietur, quod sæpe contingit inter homines bibaces, & ebriosos. 5 Bacchus Semeles filius: sic dictus a *Thyone* ejus matre, quę Semele quoque dicta fuit: *vel*, ἀπὸ τῦ θύειν, quod & *sacrificare & prorvere, atque impetu ferri* significat, quod Bacchus in choris concitatus feratur, & furat. 6 Belli Dei. 7 Commiscebit, committet bibentes inter se. Metaph. a liquoribus [illegible] simul Meton. inventorum pro rebus inventis, *vino & armis*, id est, hoc vinum non concitabit homines ad furores armorū & lites, aliamque intemperantiā. 8 Furiosum. 9 Tu suspecta Cyro, suspicanti alium abs te amari. 10 Horatii rivalem, vel Tyndaridis maritum vel amicum. 11 Ne scelerate & immaniter tibi dispari petulantes manus injiciat, id est, ne scelerate & immaniter te tractet. 12 Imbecilliori seu viribus in amore non respondenti, ejus naturę ac moribus non convenienti. 13 Petulantes, quæ incontinentem habent herum. *Manum* autem *injicere* Jure consultorum locutio est. Quare & Horatium de Cyro, Tyndaridem suo jure vindicante, interpretabimur. 14 Dilaceret. 15 Adhærentem, impositam. 16 Corollam e floribus: solebant enim uti coronis in conviviis antiqui. Lucret. l. 3. *Hoc etiam faciunt, ubi discubuere, tenentque Pocula sæpe homines, & inumbrant ora coronis*. 17 Capitis tui. 18 Quæ nihil commeruit, quamobrem ab amante Cyro irato dilaceretur.

Ode XVIII. Προσφωνητική.

Ad QUINTILIUM VARUM.

Vinum moderate sumptum, exhilarat animum, at haustum immoderate furorem concitat.

Monocolos.

NUllam, 1 Vare, 2 sacra 3 vite 4 prius severis arborum
Circa 5 mite solum 6 Tiburis, & 7 mænia 8 Catili.

1 Qui vel immo dico literarum studio, vel nimia Reipublicæ cura te conficis. 2 Baccho consecrata. 3 Quæ a vitæ sollicitudine liberare te poterit. 4 Citius vel potius plātaverit. 5 Fundum mollem, bene excultum, vel mites uvas proferentem. Meton. esse. Virg. Georg. *Heu maletum* mites *defendet pampinus* uvas. 6 De quo vide supra Od. 7. 7 Circa quæ agros ac hortos tuos possides. 8 Fratris Tiburis, a quo conditum est Tibur. Poeta igitur ponit fratrem pro fratre.

1 Siccis omnia nam 2 dura Deus proposuit: neque
3 Mordaces 4 aliter 5 diffugiunt sollicitudines.
6 Quis post 7 vina gravem militiam, aut pauperiem 8 crepat
9 Quis non te potius, 10 Bacche 11 pater, teque 12 decens Venus.
At, 13 ne quis 14 modici 15 transiliat 16 munera Liberi
17 Centaurea monet cum Lapithis 18 rixa 19 super mero
20 Debellata: 21 monet Sithoniis, nam levis 22 Evius:
23 Cum fas atque nefas exiguo fine 24 libidinum
Discernunt avidi: non ego te, 25 candide Bassareu,

1 In-

1 Sobriis, nimis severis, & vino nequaquam madidis. Sic Od. 5. l. 4. *dicimus integro* Sicci *mane die:* & Ep. 19. l. 1. *Forum, Putealque Libonis Mandabo* siccis: *adimam cantare severis.* Cic. *Utrum esse vobis consilia* siccorum, *an violentorum somnia videntur?* Metaph. a corpore ad animum. 2 Tristia ac ingrata. 3 Curæ edaces, membra rodentes, & animum mordentes. 4 Quam per vitis eximium munus. 5 Ex animis hominum propulsantur. 6 Quis bene potus. 7 Modice & ad hilaritatem sumta. 8 Assidue loquitur sive commemorat, semperque in ore habet, militiam esse rem gravem vel execrabilem: ut Ep. 7. l. 1. *Sulcos & vineta* crepat *mera:* & Sat. 3. l. 2. *Si quid Stertinius veri* crepat. Metaph. ab attritu duriorum corporum, unde cum stridore sonitus existit, ad incontinentiam humanæ vocis indicandam. 9 Quis non te potius, o Bacche, crepat, id est, tua in mortales præclara munera summis laudibus effert? Apostrophe. 10 Curarum propulsator, lætitiæque dator, vini inventor. 11 Mortalium servator. 12 Alma, divumque, hominumque voluptas. 13 Ne quis supra modum bibat. 14 Vini moderate bibiti. 15 Excedat. Metaph. a saltatoribus, ad excessum potionis exprimendum. 16 Metas ac fines. 17 Centaurea rixa super mero debellata cum Lapithis monet, ne quis &c. id est, pugna a Centauris cum Pirithoo reliquisque Lapithis habita. Cum enim Pirithous, Ixionis filius, Hippodamiam uxorem duceret, Eurytus Centaurus, qui forte in nuptiis cum reliquis Centauris aderat, vino immoderate hausto, in libidinis furorem exarsit, inque novam nuptam impetum fecit. Unde, perturbatis nuptiis, atrox pugna ac strages exorta, & Centauri magna ex parte trucidati sunt. 18 Pugna ex jurgio orta. 19 Inter vina, immoderate a Centauris epota. Sic dicimus, *super cœnam*, id est, inter cœnandum. 20 Pugnata, gesta ac commissa, vel armis dijudicata ac diremta: cum alioqui *debellare*, sit bellando vincere. Sumtum a re militari & hostibus vi debellatis, ad rixam diremtam. 21 Monet idem nos Bacchus, qui Thracibus ob turbulenta eorum convivia infestus ac perniciosus fuit. 22 Bacchus: dictus *Evius*, vel a voce baccantium εὐοῖ, vel quod, cum bello Giganteo strenue admodum se gessisset, Jupiter eum collaudans, εὖ υἱὲ dixit. 23 Cum illi in luxuriam proni licitum & illicitum, honestum & turpe, distinguunt exiguo fine, id est, nulla differentia, & promiscuæ pro libidine omnia agunt. 24 Cupidi explendæ libidinis. 25 O bone, benigne ac sincere Bacche. Sic Ep. 6. l. 1. *si quid novisti rectius istis,* Candidus *imperti: si non, his utere mecum.* Dictus autem *Bassareus* a vestis genere, qua *Bassarides*, Bacchi sacerdotes, induebantur. Iteratur separatim Apostrophe ad Bacchum: ubi in *te* est Meton. subj. pro adjunctis mysteriis & sacris Bacchi.

1 Invitum quatiam: 2 nec variis, obsita frondibus
Sub divum rapiam. 3 Sæva tene cum Berecynthio.
Cornu tympana, 4 quæ subsequitur cæcus amor sui,
Et 5 tollens 6 vacuum plus nimio 7 gloriæ verticem,
8 Arcanique fides 9 prodiga, 10 perlucidior vitro,

1 Ego te non reluctantem nimis commovebo, ad iracundiam, te non provocabo, id est, non bibam usque ad ebrietatem, ultra modum. 2 Nec distulgabo,& in apertum proferam arcana tua multis vitis frondibus seu pampinis operperta, id est, non proferam in lucem res secretas meæ fidei commissas. 3 Comprime terribilia tympana & Cornua tua, id est, defende me ab ebrietate, quemadmodum sacerdotes tuę ad furorem accenduntur, tympano tuo audito & cornu Berecynthio, id est, Phrygio. Meton. effe. quod ad insaniam crudelem animos inflamment, ut ebrietas facit. 4 Quæ tympana, id est, quam ebrietatem φιλαυτία, omnia magnifica de se promittens, subsequitur: nam φιλαυτία, arrogantia & linguæ continentia sunt tres comites ebrietatis. 5 Extollens, erigens. 6 Caput sine cerebro, id est, sine sapientia. 7 Gloriosa jactantia & arrogantia. 8 Sub silentii fide sibi commissi. 9 Fides nimis liberaliter secreta cum aliis communicans, effusa in secretis prodendis. Sic supra Od. 12. *animæque Prodigum Paulum*. 10 Quovis vitro apertior, id est consilia nudans veluti vitrum, quod nihil occultat. Ad hunc locum pertinet illud Sat. 4. l. 1. *Condita cum verax aperit præcordia Liber*.

Ode XIX. Ἐρωτική.

De GLYCERA.

Se Glyceræ amore ita uri dicit, ut non bella, sed amores tantum scribere possit.

Dicolos Distrophos.

1 MAter sæva Cupidinum,
2 Tebanæque jubet me Semeles 3 puer
Et 4 lasciva licentia
5 Finitis animum reddere amoribus.
6 Urit me Glyceræ niter,
7 Splendentis Pario marmore 8 purius:
9 Urit grata protervitas.

1 Crudelis amorum mater Venus, quæ miris & miseris modis in amore me excruciat. Synecd. gen. 2 Cadmi, Thebani regis filię. 3 Filius Bacchus. Synecd. gen. 4 Otium quod in lasciviam semper resolvitur. 5 Referre animum ad amores, quibus finem constitueram. & denuo iisdem incitari. 6 Amoris igne inflammat me eximia illa pulchritudo amicæ Glyceræ. Metaph. ab igne: & Anaphora. 7 Quæ splendet clarius candidissimo marmore, quod in Paro, Cycladum insula, nascitur & effoditur. Metoph. a Sole. 8 Metaph. a limpidis liquoribus. 9 Incendit me illius petulantia vel ira ficta, quæ in puella gratior est amatoribus, quam obsequela, pudor, aut taciturnitas. Sic Od. 5. l. 2. *Jam proterva Fronte petet. Lalage maritum*.

Et

Et vultus nimium 1 lubricus aspici.
In me 2 tota ruens Venus
3 Cyprum deseruit: nec patitur 4 Scythas.
Et versis animosum equis
5 Parthum dicere, 6 nec quæ nihil attinent.
7 Hic vivum mihi cespitem, hic
8 Verbenas, pueri, ponite, thuraque
9 Bimi cum patera meri,
10 Mactata 11 veniet lenior hostia.

1 Lubricus ad aspiciendum, vel aspectu lubricans, id est, in sui amorem, & libidinem præcipites impellens & detinens. Translatio ducta est a via lubrica. Quemadmodum enim in via lubrica difficile est sine casu vel prolapsione insistere; ita certe difficile est Glyceræ splendorem aspicere, & complexum ejus non expetere. Præterea est hic Meton. effe. 2 Universa, quanta quanta est, totas vires effundens, meque totum occupans, animumque meum inhabitans. 3 Patriam suam, ubi religiosissime colitur. 4 Scytharum & Parthorum bella carmine describere. 5 Parthos invictos equis conversis, tela in insequentes hostes retorquentes in fuga. Parthi enim fugientes ex equis pugnant. Virg. Georg. 3. *Fidentemque fuga Parthum, versisque sagittis*. Synecd. spe. 6 Nec Venus non patitur ea scribere, quæ ad amorem nihil spectant, id est, bella dicere. 10 O pueri, id est, o servi, parate, exstruite mihi hic cespitem viridem (cujus herba adhuc viridis est) id est, aram, ut super eam Veneri sacrificem, ad eam placandam, & facilius ejus puellæ, cujus amore uxor, cōplexu potiar. *Vivus cespes* enim interdū aræ locum obtinebat, maxime in rebus subitis, & longiorem moram non ferentibus: ut Od. 8. l. 3. *positusque carbo in Cespite vivo*. Anaphora est & Apostrophe simul ad ministros, qui sacrificium parent. Et in *vivum* est Metaph. ab animantibus. 8 Herbas sacras hic mihi adferre, ad quibus hæc ara ara coronabitur. *Verbena* enim (quasi *herbena*) sunt omnes herbæ, frondesque sacræ ex aliquo loco duro decerptæ ad aras coronandas; ut laurus, oliva, myrtus. Ter. in Andr. *ex ara hinc sume verbenas tibi, Atque eas substerne:* & Od. 2. l. 4. *ara castris Vincta verbenis*. 9 Cum cratere vini duorum annorum expedite mihi. 10 Postquam factum fuerit sacrificium, Glycera multo mitior & mansuetior, non proterva, ad me veniet, mecumque vivet. 11 Glycera.

Ode XX. Πραγματική.

Ad MÆCENATEM.

Invitat Mæcenatem ad convivium, minime sumptuosum.

Tricolos Tetrastrophos.

1 Vile 2 potabis 3 medicis 4 Sabinum
Cantharis, 5 Græca quod ego ipse testa.
1 Con-

1 Vulgare, non magni pretii. 2 Apud me. 3 E poculis sive crateribus parvis, non admodum capacibus. 4 Vinum in montibus Sabinis natum. 5 In amphora fictili, quæ facta est in Græcia. Nā antiquitus condebant vinum in testis sive amphoris fictilibus: quarum optimæ erant, quæ fingebantur in Græcia: propterea *Græcam testam* dixit.

1 Conditum levi: datus in theatro
2 Cum tibi pla[redacted]
Care Mæcenas, 3 eque[redacted]ut 5 paterni
Fluminis ripæ, simul[redacted]jocoso
7 Redderet 8 laude[redacted]9 Vaticani
Montis im[redacted].
10 Cæcubum, & 11 Prælo domitam Caleno
Tu bibes 12 uvam: 13 mea nec 14 Falernæ
15 Temperant vites, neque 16 Formiani
Pocula colles.

1 Reconditum & obsignatum cera vel pice illevi & obturavi a verbo *lino*; hinc *relino*. Ter. in Heaut. Relevi *dolia omnia, omnes ferias*. Diligentem ergo asservationem vini, quod daturus est, indicat: siquidem ipse testam sua manu obleverat. 2 Quo tempore populus in theatro & publicis spectaculis magna acclamatione tibi applaudebat, recepta valetudine. 3 In equestri dignitate permanens. 4 Sic, ut ripæ Tiberis & mons Vaticanus simul resonarent ad acclamationem & plausum populi tibi datum: quæmadmodum in Theatro excipi solebant viri bene de Republica meriti, mali contra sibilis explodebantur. 5 Etrusci fluminis, id est, Tiberis e Thuscia, patria tua, exorti ac fluentis, tibique conterranei. Mæcenas enim Etruscus erat origine, & a regibus Etruscis prognatus, quod Propertius docet l. 3. *Mæcenas eques Etrusco de sanguine regum.* Syncd. gen. 6 Resultans imago, id est, Echo, quæ ultimæ seu extremæ vocis desinentis repercussione jocari videtur. Sic supra Od. 12. *cujus recinet* jocosa *Nomen* imago? 7 Repeteret. 8 Populi. 9 Vaticanus mons est in theatro Pompeji vicinus, prope Tiberim. 10 Vinum Campaniæ regionis. 11 In Galeno, Campaniæ urbe, instrumento, quo uvæ exprimuntur, pressam & subactam, id est, ut bibes etiam vinum Galenum. Od. 31. l. 1. *Premant* Calena falce, *quibus dedit Fortuna vetem.* 12 Vinum ex uva expressum. Meton. mat. 13 Ego nec Falernum habeo tibi vinum, nec Formianum, quæ illis temporibus vina fuere generosissima. 14 Vino in Falerno collecto. Meton. subj. sicut est in *colles Formiani*. *Falernus* regio est Campaniæ, ubi multi sunt colles vitiferi. 15 Generoso suo vino miscent, subministrant, id est, pocula mea non sunt temperata seu mixta vino Falerno, nec Formiano. Metaph. a Pharmacopœis, qui medicamenta & unguenta dispensant. 16 *Formiæ* urbs est Latina juxta Cajetam.

Ode XXI. Εὐχαρηστική.

In DIANAM & APOLLINEM.

Hortatur virgines & pueros, ad canendas eorum laudes.

Tricolos Tetrastrophos.

1 Dianam, teneræ, 2 dicite, virgines.
3 In-

1 Latonæ filiam ex Jove (quæ in cœlo *Luna*, in terris *Diana*, in inferos *Hecate* nominatur) urbis & imperii Romani protectricem. In *Dianam* & *Cynthium* est Meton. subj. pro adjunctis illorum laudibus vel carminibus. 2 Carmine celebrate, cantate, o puræ Virgines, Epistrophe.

1 Intonſum, pueri, dicite 2 Cynthium,
3 Latonamque 4 ſupremo
Dilectam 5 penitus Jovi.
6 Vos 7 Lætam fluviis, & nemorum 8 coma,
9 Quæcumque 10 aut gelido 11 prominet 12 Algido,
13 Nigris aut 14 Erymanthi
Sylvis, aut 15 viridis 16 Cragi:
17 Vos Tempe totidem tollite laudibus,
18 Natalemque, mares, Delon Apollinis,
19 Inſignemque pharetra,
Fraternaque humerum lyra.
20 Hic bellum 21 lachrymoſum, 22 miſeram famem.
Peſtemque a 23 populo, & 24 principe Cæſare, in
25 Perſas atque Britannos
26 Veſtra motus aget prece.

Ode

1 Crinitum, qui comam non condet, *ἀκειρεκόμην* ſive *ἀκερσεκόμην*. Capillis prolixis Sol pingitur, quia radios extendit uſque in longiſſima. Sic Od.15. Intonſoſque *agitaret Apollinis aura capillos*. Tibul.l.3. *ſic tibi ſint* intonſi, *Phœbe, capilli*. 2 Apollinem in Cyntho, Deli monte natum. 3 Cæi gigantis filiam, Dianæ & Apollinis matrem. 4 Deorum maximo. 5 Intime, valde. 6 Vos, ſi virgines, cantate & dignis laudibus celebrate Dianam, quæ gaudet fluviis, nemorum frondibus, id eſt, venatione. 7 Dianam venatricem. 8 Arborum frondibus: ut Od.3. l. 4. *Et ſpiſſæ* nemorum comæ, &c. & Od.7. *Diffugere nives: redeunt jam gramina campis, Arboribuſque* comæ. Metaph.ab animantibus ad plantas. 9 Nemorum coma. 10 Anaphora. 11. Dependet. 12 In Algido.qui mons eſt in agro Tuſculano diſtans ab urbe Roma quindecim millia paſſuum. Recte eum ab *algendo* dictum volunt Grammatici. 13 Denſis, umbroſis. Denſitas enim ſilvæ nigredinem efficit, ut & aquæ profunditas. Sic Od.12. l.4. *cui pecus, & nigri Colles Arcadiæ placent*. 14 Arcadiæ montis, ob aprum in eo ab Hercule interfectum imprimis nobilis, 15 Multis arborum foliis virentis. 16 Montis in Lycia, agreſtium Deorum antris celebris. 17 Vos mares, id eſt, pueri, paribus encomiis celebrate & efferte Tempe, loca amæniſſima in Theſſalia, lauris, aliiſque perpetuo virentibus arboribus opaca, & Phœbo grata. Anaphora. 18 Et Delon, maris Ægæi inſulam, Apollinis patriam & natalem terram, ſive in qua nati ſunt Apollo & Diana. 19 Laudate etiam ejus humerum decoratum pharetra, & lyra quam a fratre Mercurio, ejus inventore, dono accepit. Mercurius enim fratri Apollini pro bobus, ab eo furtim ablatis, lyram repoſuit, ac viciſſim Apollo Mercurio virgam dedit, ad vaticinandum magnam vim habentem. 20 Apollo. 21 Triſte, deplorandum, *πόλεμον δακρυόεντα*, vel *πολύδακρυν*, movens lacrymas. Meton.eſſe. 22 Annonæ caritatem & paupertatem, quam nihil miſerius. 23 Romani. 24 Auguſto. 25 Populi Romani hoſtes. Alleg. e Synecd.gen. 26 Veſtris precibus inductus abiget, removebit, repellet.

Ode XXI. Προτρεπτική.

Ad ARISTIUM.

Vitæ integritas & innocentia ubique tuta est, idque suo exemplo probat.

Dricolos Tetrastrophos.

1 Integer vitæ, 2 scelerisque purus
 Non eget 3 Mauri 4 jaculis, neque arcu.
Nec 5 venenatis 6 gravida saggittis.
 Fusce, pharetia:
7 Sive per 8 Syrtes iter 9 æstuosas
Sive facturis per 10 inhospitalem
11 Caucasum, 12 vel quæ loca 13 fabulosus
 14 Lambit 15 Hydaspes.
16 Namque me sylva lupus in Sabina,
17 Dum meam canto Lalagen, & 18 ultra
Terminum curis vagor expeditus.

1 Innocens, & cui totius vitæ ratio optime constat. Vitę integritas perfectum aliquid absolutumque significat. Simile illud Virgilii Æn.2.*vos, o quibus* integer ævi *Sanguis, ait:* & l.9. *atque* integer ævi Ascanius. 2 Qui castas & puras a sanguine manus habet, quique ab sceleribus immunis atque impollutus est. 3 Melius legitur *Mauris*, id est, Mauritanis, cujusmodi utuntur Mauri, qui optimi erant jaculatores. Sic Od.6.l.2.*ubi* Maura *semper Æstuat unda*·& Od. 10.l.3.*Nec* Mauris *animum mitior anguibus*. Synecd.gen.pro optimis quibusque armis. 4 Quæ in hostem intorqueat. 5 Veneno imbutis. 6 Plena, onusta. Metaph.a gestantibus uterum. Hinc, *gravida convitiis lingua*. Propertius ait. 7 Sive *iter facturus* sit, &c. Anaphora. 8 Africæ loca sive solitudines mediterraneas, feris & venenatis animalibus formidabiles. Has Sallustius scribit nominatas ἀπὸ τοῦ σύρεσθαι, id est, *ab tractu*, quod fluctus vi ventorum trahant limum, arenam, & ingentia saxa, quo cum abrepta navis incidit, perit, aut vix & raro servatur. Synecd. gen. pro maximis quibusque periculis maris & terræ, ut in *Caucasum* quoque. 9 Solis ardore & arenæ volubilitate fervidas. Sic Od. 31. l. 1. Calabriam æstuosam dicit. 10 Inhabitabilem, a nullo habitatum, ἄξενον, ἀπάνθρωπον. 11 Scythiæ montem altissimum, perpetuis nivibus horribilem, & Promethei pœna nobilem. 12 Vel per ea loca, quæ, &c. 13 Poetarum figmentis admirandus, de quo multa fabulosa ab historicis scribuntur. 14 Præterlabitur & placide tangit, alluit. Metaph. a canibus. Indiæ fluvius aurifer. 16 Hanc rem ita sese habere, nuper meo exemplo didici & expertus sum. Namque lupus fugit me inermem, &c. 17 Dum Lalages, amicæ meæ, laudes celebro. 18 Et dum ultra agri mei fines, *vel*, ultra institutæ meæ deambulationis limitem hinc inde discurro & exspatior ab omnibus molestis cogitationibus liber.

Fugit 1 inermem.
2 Quale portentum neque 3 militaris
4 Daunia in latis alit 5 esculetis:
Nec 6 Tubæ tellus generat, leonum
Arida nutrix.
8 Pone me, pigris ubi nulla campis
Arbor 10 æstiva recreatur aura:
11 Quod latus mundi, nebulæ, malusque
12 Jupiter 13 urget:
14 Pone sub curru nimium 15 propinqui
Solis, in terra 16 domibus negata:
17 Dulce ridentem Lalagen amabo,
Dulce loquentem.

Ode

1 Nullo telo accinctum, non armatum: vitæ igitur integritati hoc est assignandum. 2 Qualem portentosum ac terribilem lupum. 3 Ad militiam apta: ut supra Od. 8. *cur neque* militaris *inter æquales equitet:* vel *militaris*, id est, viris fortibus & bello aptis gignendis nobilis. 4 Apulia Dauni regis, Diomedis soceri, colonia. Meton. subj. pro Appulis Danniæ incolis. 5 Sylvis, quæ esculis arboribus glandiferis sunt consitæ. 6 Jubæ regis patria, id est, Mauritania sive Numidia, in qua Juba regnavit, terrarum ultima ad occasum ac fretum Gaditanum. Plin. l. 5. c. 1. Synecd. gen. 6 Summa aquarum penuria laborans. 8 Constitue. Permissio, quæ bis iteratur per Anaphoram. 9 Frigore torpentibus, assiduo strictis frigore, instar hominum, qui ipsi quoque nimio frigore ignavi segnesque efficiuntur (Hinc *iners* & *ignavum frigus* Poetæ appellant) i. in frigidis locis Arctico, vel Antarctico subjectis, ubi aquæ glaciæ pigrescunt. Synecd. gen. id est, descriptio Zonæ frigidæ, quam sic Ovid. 1. Met. describit: *Triste solum, sterilis, sine fruge, sine arbore tellus, Frigus iners illic habitant, pallorque tremorque.* 10 Calida Solis temperie fovetur, tepido temperatur vento. 11 Quam mundi partem. 12 Gravis & insalubris aer. Sic supra Od. 1. *manet sub Jove frigido Venator.* Meton. subj. pro adj. i. possessoris pro re possessa, cœlo & aere. 13 Perpetuo premit & occupat, id est, in locis, ubi semper hyems est. 14 Pone etiam me sub Zona torrida, in Africa. Synecd. gen. 15 Ad capitis verticem admoti: ubi Sol directos dejicis radios, obliquos alibi. 16 Propter intolerabilem æstum & calorem hominum habitationibus negata & inhabitabili. Credebant antiqui Zonam torridam fuisse inhabitabilem; at jam notum est multis, eo navigantibus, eam vitæ humanæ protrahendæ satis esse idoneam. 17 Dulciter. Sic Catul. ad Lesbiam: *identidem te spectat, & audit. Dulce ridentem, misero quod omnes Eripit sensus mihi.* Epanalepsis.

Ode XXIII. Δεσχητική

Ad CHLOEN.

Non est, cur Chloe viri contactum fugiat, cum sit jam viri potens & ætate matura.

Tricolos Tetrastraphos.

Vitas 1 hinnuleo me similis Chloe,
Quærenti 2 pavidam montibus 3 aviis
4 Matrem, 5 non sine vano
Aurarum & 6 sylvæ metu.
Nam, 7 seu mobilibus veris inhorruit
Adventus foliis; seu virides 8 rubum
9 Dimovere lacertæ,
10 Et corde, & 11 genibus tremit.
12 Atque non ego te, 13 tigris ut 14 aspera,
15 Getulus-ve leo, frangere persequor.
16 Tandem desine 17 matrem
18 Tempestiva 17 sequi viro

C 2 Ode

1 Pullo cervino, hinnuli fœtui, quo nihil timidius. Synecd. spe. pro gin. 2 Meticulosam. 3 In montibus sine viis, qua feræ discurrere solent. 4 Cervam. 5 Non sine inani formidine levis venti strepentis & arborum. 6 Est dictio trisyllaba per Diæresin: ut Od. 13 Epod. *Nunc mare nunc* sylvæ *Threicio Aquilone sonant*. 7 Sive veris adventus inhorruit, & paulo horridior incubuit. i. tremuit mobilibus arboribus foliis: vel sic, Sive folia mobilia inhorruerunt veris adventu, id est, Zephyro, veris comite. Meton. effe. 8 Sentem. 9 Repentes e loco suo. 10 Et animo & corpore inhorrescit. Virg. 2. Æn. *Nunc omnes terrent auræ, sonus excitat omnis Suspensum*, &c. Quasi dicat, Veluti hinnuleus levissimis & nullis de caussis tremit: ita ut quemvis etiam levissimum meum tactum exhorrescit. 11 Pavor enim incipiens genuum quoque tremore arguitur: ut, *tardæ trementi Genua labant*. Virgil. 5. Æn. 12 Atqui, o Chloe, ego non insector te ut dilacerem ac devorem, tamquam hinnuleum sed ut tecum amice & familiariter vivam. 13 Tigris cruculentum est animal & velocissimum. 14 Violenta. 15 Leo ex Getulia, parte Africæ, id est, Africus leo. 16 Vano timore deposito. 17 Matrem tuam semper comitari. 18 Viro apta & matura, annos nata decem & septem. Virg. Æn. 7. *Jam matura viro, jam plenis nubilis annis*.

Ode XV. Θρηνητικὴ.

Ad VIRGILIUM.

Qui mortem Quintilii deflebat immoderate.

Dicolos Tetrastrophos.

1 QUis desiderio sit pudor, aut modus
Tam chari 2 capitis? 3 præcipe 4 lugubres
Cantus, Melpomene: cui 5 liquidam 6 pater
Vocem cum 7 cithara dedit.
8 Ergo Quintilium 9 perpetuus sopor
Urget? 10 cui Pudor, & 11 Justitiæ soror
12 Incorrupta Fides, 13 nudaque Veritas.
14 Quando 15 ullum invenient 16 parem?
17 Multis 18 ille bonis 19 flebilis occidit;
20 Nulli 21 flebilior, quam 22 tibi, 23 Virgili.

1 Tu

1 Quid est, cur quemquam pudeat desiderio tam cari hominis affici? aut quid est, cur quisquam ejus desiderii finem facere debeat? 2 Φίλης κεφαλῆς, tam chari homines & amici, scil. Quintilii: Synecd. mem. 3 Præmonstra, doce, præscribere nobis. Apostrophe ad Musam. Sic de Arte Poet. *Quidquid* præcipies, *esto brevis*: unde *præcepta*, id est, documenta: ut Ep. 1. l. 2. *Mox etiam pectus* præceptis *format amicis*. 4 Mœstas & funebres lamentationes, quibus deplorandam Quintilii mortem satis deplorare possimus. 5 Canoram, claram, suavem, non raucam. 6 Pater tuus Jupiter: cujus filiæ dicuntur Musæ ex Mnemosyne. Synecd. gen. 7. Qua lugubres & Tragicas materias decantas. 8 Vox indignantis aut dolentis est. Ergo-ne Quintilius occidit ac mortuus est, & numquam amplius nobis conspicietur? Hi autem sunt cantus lugubres, quot fingis sibi Horatius a Musa esse præceptos ac præmonstratos. 9 Perpetua mors opprimit constrictum tenet? Metaph. propter similitudinem utriusque: nihil enim est cognatius morti alto somno. 10 Quintilio. 11 Æquitatis germana. Est enim fides justitiæ fundamentum (ut Cicero ait 1. Offic.) id est, dictorum, conventorumque constantia ac veritas. Metaph. qua datur sensus & motus rebus inanimatis, id est, nemo invenietur, in cujus animo tam penitus insideat chorus virtutum. 12 Sincera, quæ neque prece, neque pretio corrumpitur ac violatur, ἄφθαρτος, ἀδωροδόκητος. 13 Infucata seu sine fuco, aperta ac simplex. 14 Q. d. raro aut numquam. 15 Aliorum hominum. 16 Similem. 17 Multis egregiis viris in hac Republica Romana. 18 Egregius ille vir. 19 Lamentabilis, deflendus seu deplorandus mortuus est. Polyptoton. 20 Civium Romanorum. 21 Lamentabilior. 22 Intimo & summo ejus amico. Auget q. idem his verbis Virgilii luctum, sed paulatim labitur ad consolationem. Cum enim omnibus moriendum sit, neque quisquam ab inferis revocetur, sapientem decet dolori modum imponere. 23 Qui ejus miserabili casu non immerito in luctu te maceres.

1 Tu frustra pius (2 heu?) non ita 3 creditum
Poscis Quintilium Deos.
4 Quod sit Threicio 5 blandius 6 Orpheo
7 Auditam moderere arboribus fidem,
8 Non 9 vanæ redeat 10 sanguis 11 imagini,
12 Quam 13 virga semel horrida
14 Non lenis 15 precibus fata recludere,
16 Nigro compulerit Mercurius gregi.
17 Durum. Sed 18 levius sit 19 patientia,
20 Quicquid 21 corrigere est nefas.

1 Tu, quamvis in Deos pius es, nequicquam poscis Deos, ut Quintilium, ab inferis excitatum, tibi restituant. Monet ergo cum Diis non esse pugnandum, ne pro pietate in amicum, sit impius in Deos, quorum nutu cecidit Quintilius, non revicturus unquam pro arbitratu hominis. 2 Exclamatio dolentis vanas Virgilii lacrymas. 3 Non ita tibi commissum sive concessum a Diis, ut nunquam moreretur, ut semper illius præsentia fruereris. Recte enim Lucret. l. 3. *Vitaque mancipio nulli datur, omnibus usu*. Precariam quippe vitam agimus, dantis arbitrio posituri. Metaph. a fœneratoribus, qui certis pactionibus lucri credunt aliis pecuniam in certum temporis spatium. Sic Od. 3. l. 1. creditum *debes Virgilium*. 4. Etiamsi blandius Orpheo cithara canas, &c. Al. *Qui si Threicio* &c. propter τό *Tu frustra pius*, &c. 5 Suavius & delectabilius. 6 Apollinis & Calliopes Musæ filio, lyræ principe, qui suæ citharæ dulcedine fretus, Eurydicen uxorem ab inferis in lucem revocare frustra conatus fuit. 7 Citharæ chordam pulses ab arboribus auditam, id est, quam arbores audiebant & sequebantur. Supra Od. 12 *Blandum & auritas fidibus canoris Ducere quercus*. 8 Non tamen vita animaque defuncto amico restituatur. 9 Inani umbræ, τῷ εἰδώλῳ sine animæ incorporeæ Quintilii nostri. Virg. Æn. 4. *Et nunc magna mei sub terras ibit* imago: & Æn. 6. *Et ni docta comes tenues sine corpore vitas Admoneat volitare cava sub* imagine *forma*. 10 Anima. Meton. subj. Physici enim faciunt sanguinem animæ sedem. Unde Virg. *Purpuream vomit ille animam*. 11 Cadaveri, quod est vacuum & inane simulacrum. Metaph. a pictoribus. 12 Umbram & imaginem. 13 Caduceo: de quo vide supra Od. 10. 20 Inexorabilis, qui non est ea lenitate, ut fatalem mortem rursus aperire velit, eaque, quæ fato seu divina voluntate semel statuta, & jam conclusa sint, revocare ac dissolvere. Hellenismus. 15 Hominum. 16 Compulerit & congregaverit in nigram animarum & umbrarum multitudinem, *vel*, coegerit sese jungere nigræ animarum multitudini. 17 Intolerabile est tantum amicum amisisse, ejusque mortem ferre. 18 Tolerabilius. 19 Patiendo tolerantia, qua omnem calamitatem superamus. Recte igitur Virg. Æn. 5. *Superanda omnis fortuna ferendo est*. Et B. Syrus: *Feras, non culpes, quod vitari non potest*. 20 Quicquid mutare non est possibile ἀδύνατον, non licet. 21 Metaph. a corporibus pravis & tortuosis, ad rectam animi emendationem & laudabilem, vel ad pristinum ipsius statum restituendum.

Ode XXV. Μεμφιτικὴ

Ad LYDIAM.

Insultat ei, quod jam vetula, merito ab amatoribus spernatur.

Dicolos Tetrastophos.

1 PArcius 2 junctas 3 quatiunt 4 fenestras
5 Ictibus crebris juvenes 6 protervi:
Nec tibi 7 somnos adimunt: 8 amatque
Janua limen,
9 Quæ prius multum 10 faciles 11 movebat 8
Cardines: 12 audis minus, & 13 minus jam,
14 Me tuo 15 longas 16 pereunte noctes.
Lydia, 17 dormis?
18 Invicem 19 mæchos 20 anus 21 arrogantes
Flebis, 12 in solo 23 levis 24 angiportu.

1 Thra-

1 Rarius, quam antea, non tantopere. 2 Conjunctas, quasi clausas. 3 Pulsant. 4 Tuas. 5 Lapidum jactu, vel calcis ictu. 6 Libidinis impatientia petulantes. 7 Nocturnis clamoribus & cantu. 8 Janua tua nunc perpetuo clausa & obserata est, nec a limine recedit. Metaph. ab animantibus, quæ conjunguntur amore, ad inanimata, quæ se mutuo contingant & amplectantur. 9 Quæ quidem janua ante annos aliquot crebro ac multum facile seu minore strepitu aperiebatur, & mox amotores admittebat & dimittebat. 10 Quia crebro aperiebatur. Janua enim quo sæpius, eo facilius ac minore strepitu aperitur, cardine non ita renitente, sed facili ac obsequioso, Al. *multum facilis*, id est, aperire, valde facilius. 11 Metaph. qua sensus & motus tribuitur rei inanimatæ. 12 Jam vero tu sine ulla amatoris interpellatione secure in utramque aurem dormis, ac minus & minus jam quotidie hæc amatorum tuorum, quos in ætatis flore excluseras, ante fores tuas pernoctantium verba audis, dicentium, o Lydia &c. 13 Epizeuris. 14 Me amatore tuo. Hæc erant amatoris exclusi verba. 15 Integras. Ep. 1. l. 1. *Ut nox* longa, *quibus mentitur amica, diesquo Longa videtur opus debentibus.* 16 Ante fores tuas frigore, & more ac amoris tui impatientia moriente. 17 Prosopopæja imperfecta, qua inducitur juvenis sic de Lydiæ immanitate conquerens. 18 Tu levis anus vicissim flebis arrogantes mœchos, in solo angiportu, id est, quos tu florente ætate superba & arrogans amatores contempsisti, iidem te vetulam pari arrogantia ac fastu contemnent, nec fiens reperies, qui amare te velint. 19 Amatores tuos. Catachresis Synecdochica, cum intelligendi sint juvenes conjugio soluti & simpliciter scortantes. 20 Jam vetula. 21 Superbos, teque contemnentes. 22 Cum fueris sola in angiportu derelicta ab amatoribus vel, *solo*. i. deserto & infrequenti, ab amatoribus relicto. Virg. Georg. 4. *Te dulcis conjux, te solo in littore secum, Te veniente die, te decedente canebat.* Cat. sola *sub rupe.* Ter. in Andr. *Venit meditatus alicunde ex* solo *loco*. 23 Contempta, vilis, ac nullius pretii, utpote quæ de noctu in angiportu amatores quærat. 24 Vico angusto, in quo prostrabant vulgata scorta. *Angiportus* vel *angiportum* (utrumque enim dicitur) *est iter compendiarium*, ut ait Festus, *in oppido, eo quod sit augustum portus*, i. *additus ad portum* s ab *augendo* ergo dictus, quod propter *Angustiam* nihil per eos agi possit in portus.

1 Thracio bacchante 2 magis 3 sub inter-
 Lunia 1 vento:
Cum tibi 4 flagrans amor, & libido,
Quæ solet 5 matres 6 furiare equorum,
7 Sæviet circa 8 jecur 9 ulcerosum,
 10 Non sine questu:
Læta quod 11 pubes edera 12 virenti
Gaudeat, 13 pulla 14 magis atque myrto:
15 Aridas frondes, 16 hyemis sodali,
 Dedicet 17 Hebro,

1 Aquilone seu Borea e Thracia furenter flante, tempestates excitante. Ducta Metaphora a sacerdotibus Bacchi bacchantibus: & Synecd. gen. 2 quam aliis temporibus. 3 Paulo ante, circiter interlunii tempus, quando Sol cum Luna conjungitur, quo tempore maximæ sunt noctis tenebræ, id est, in tempesta nocte. Plinius vocat illud tempus *Lunæ silentium*. Nota, versum non esse nomine integro clausum: ut Od. 16. l. 2. *non gemmis, neque purpura* ve-Nale, *nec auro*. 4 Furiosus. 5 Equas ad libidinis furorem & insaniam adigere: hinc mulieres libidinosæ dicuntur Græcis ἱππομανεῖς, id est, *equæ furentes*. Virg. Georg. 3. *Scilicet ante omnes furor est insignis equarum: Illas ducit amor trans Gargara, transque sonantem Ascanium: superant montes, & flumina tranant*. 6 Virgil. 2. Æn. *Non tulit hanc speciem* furiata *mente Chorœbus*. 7 Nullum, qui ejus furorem coercere vel satiare velit, inveniet. 8 Jecur sedes est libidinis. 9 Ulceribus madens propter ardorem libidinis, amore saucium. 10 Non sine querimonia: eo quod juvenes vetulis anteponunt puellas. 11 Juventa Urbis Romæ. Meton. adj. signi. pro juvenibus. 12 Viridiore ætate, id est, puellis junioribus delectetur. Alleg. est e continuis Metaph. a plantis, partim virentibus & florentibus, ad puellas florenti ætate significandas; partim a siccis & aridis frondibus, ad vetulas & rugosas indicandas, juxta proverbium, *pares cum paribus facillime congregantur*. 13 Pene nigra, nigricante. Metaphora est: nam *myrtus nigra* ponitur pro forma constante, quæ non facile perit, qualis est in puella subfusca & nigricante. 14 Quam frondibus aridis, id est, decrepita anu. 15 Et quod frondes hederæ, aut myrti ætate desiccata, id est, anus rugosas ætate frigidas, &c. 16 Hyemis amico, quod Septentrioni subjacet, ubi maximum est frigus. Sic Od. 18. l. 3. *crateram Veneris sodalem* appellat. 17 Thraciæ fluvio frigidissimo, id est, quod anus exoletas sui similibus relinquat. Quicquid enim abominamur, in profluentem aut in ignem abjici optamus.

Ode XXVI. Ευχαστική.

AD MUSAM, de ÆLIOLAMIA.

Non decet Musarum cultores curis & mœroribus esse obnoxios, Poeta suum Lamiam Musæ Pimpleæ commendat.

Tricolos Tetrastrophos.

1 MUsis amicus: tristitiam & metus
Tradam 2 protervis in mare 3 Creticum
Portare ventis: 4 quis sub 5 Arcta
Rex gelidæ metuatur oræ,
6 Quid Tyridatem terreat, unice
Securus: 7 o quæ fontibus 8 integris
9 Gaudes, 10 apricos necte flores,
Necte meo 11 Lamiæ 12 coronam
13 Pimplea dulcis; nihil 14 sine te mei
15 Possunt 16 honores: 17 hunc 18 fidibus novis,
Hunc 19 Lesbio sacrare plectro
Teque, 20 tuasque decet sorores.

1 Ego Horatius, quoniam Musis gratus sum, tradam tristitiã & metum protervis ventis portare in Creticum mare, i. ut portent eas animi ægritudines in mare, i. ego omnem tristitiam & metum ex animo ejiciam sive pellam & longissime a me relegabo. Tradere enim *ventis*, est oblivioni tradere, negligere, aut deponere, ac delere ex animo velle. Tibul. El. 5. l. 1. *Hec mihi fingebam, quę nunc Caurusque Notusq; Jactat odoratos vota per Armenios.* Lucret. l. 4. *tu fac ne ventis verba profundam.* 2 Petulantibus, procacibus. 3 Quemvis locum & mare remotissimum & abditissimum. Synecd. spe. pro gen. 4 *Unice securus* præcipue & ante omnia minime sollicitus, quis Rex oræ gelidæ, i. regionis Septentrionalis frigidæ, metuatur, i. tyrannidem exerceat. 5 Sub ursa, signo cœlesti, i. Septentrionali regione. Meton. adj. Duæ ursæ in regione Septentrionali elucent, altera *major*, quæ & Ελικη & ἄμαξα, i. *currus*, quod currus similitudinem gerat, appellatur: altera ei propinqua, *minor*, quæ *Cynosura*, sic dicta, quod canis caudæ inflexæ similis sit. 6 Non admodum sollicitus, quid Tiridatem, Armeniæ regem (qui contra Phraatem, Parthorum regem, insurrexisse, & victus in Syriam confugisse dicitur) sollicite. Polyptoton. 7 O Pimplea dulcis, quæ gaudes integris fontibus, necte coronam meo Lamiæ. Exclamatio per imprecationem cum Apostrophe ad Musam Pimpleam. 8 Puris, sinceris, non vitiatis fontibus, εἰλικρινέσι, i. viris bonis & incorruptis. Sic Lucret. l. 4. *juvat* integros *accedere* fontes. *Atque haurire, juvatque novos decerpere flores. Integrum* enim dicimus, quicquid firmum validum ac sincerum, non affectum, non vitiatum est. 9 Delectaris. 10 In apricis locis nascentes, in aperto aere Soli expositos & fragrantes. 11 Qui consul fuit anno octavo post mortem Horatii cum M. Servilio. 12 Sertum aliquod. 13 O jucunda Musa, a *Pimpla*, Macedoniæ monte & fonte, sic appellata: unde Musæ dicuntur *Pimpliades*. 14 Nam sine tuo divinæ Musæ cælesti instinctu & auspicio meæ laudes, quibus Ælium Lamiam celebraturus sum, vanæ & irritæ sunt, *vel*, Poesis mea, in laudem Lamiæ facta, nihil honoris acquiret. 15 Al. *Prosunt*. 16 Metaph. a publicis magistratibus, ad magnitudinem honestæ famæ, i. nisi te cantem, non potest esse memorabile meum nomen. 17 Ælium Lamiam. Anaphora. 18 Insolitis, eximiis, mirandis Latinis carminibus. Virg. Ecl. 3. *Pollio & ipse facit* nova *carmina*. 19 Carmine Lyrico, Saphico vel Alcaico (quasi Sappho & Alcæus ex Lesbo uti consueverunt) immortalitati consecrare. Met. adj. 20 Reliquas octo Pimpleides. Syn. gen. pro spe.

Ode XVII. Εὐκτική.

Ad sodales suos convivas.

De hilaritate, & ne inter potandum, & poculis ipsis pugnent, barbarorum more.

Tricolos Tetrastrophos.

1 NAtis 2 in usum lætitiæ 3 scyphis
Pugnare, 4 Thracum est: 5 tollite barbarum
Morem, 6 verecundumque 7 Bacchum
8 Sanguineis prohibete rixis.
9 Vino, & 10 lucernis 11 Medus acinaces
12 Immane quantum discrepant! 13 impium
14 Lenite clamorem, 15 sodales.
16 Et cubito remanete presso,

1 A natura mortalibus attributis, inventis & effictis. Catachrestica Metaph. ab animantibus terrestribus. 2 Exhilarandis animis. 3 Vini Poculis, vel vino seu convivio ad lætitiam, non ad tristitiam & dissidia comparato. Meton. subj. 4 Illud non Romanorum est, sed hominum barbarorum, cujusmodi sunt Thraces, quibus immodico potu mens & ratio exulant, & rixis dediti sunt. Græci ἀκροτοπότας eos vocant. Synecd. spe. pro quovis genere intemperantium hominum & immanium. 5 Vos, o socii, inhumanum hunc morem ex amicis conviviis, & congressibus tollite. 6 Verecunde, ac reverenter tractandum, non Cyclopum, aut Lapitharum more; *vel* vinum efficiens homines verecundos, dum moderate sumitur: inverecundos vero, dum immodice bibitur. 7 Illum lætitiæ datorem, id est, vinum. Meton. effic. 8 A sanguineis contentionibus defendite. Cic. *Erit igitur humanitatis vestræ tantum civium Romanorum numerum* calamitate prohibere. Sic legimus, *prohibere itinere*, apud Cæs. *prohibere domo*, apud Ter. *vel* prohibere rixas sanguineas a Baccho, quem cum verecundia & modestia tractare debetis: ut sit Hypallage. 9 A vino & conviviis nocturnis (quæ lucernis indigent) quam multum, quantopere discrepat ferrum, id est, hostilis animus? 10 Lucernas cum vino conjungit, quia olim noctu potissimum convivia agitabantur. Od. 8. l. 3. *& vigiles lucernas Profer in lucem.* 11 Gladius Persicus, id est, quivis gladius, Synecd. spe. Thraces enim gladio accincti accumbebant. *Medum* autem appellat, quia Medorū imperium ad Persas translatum fuit, Medique, & Persę uni Cyro paruerunt. 12 Quantopere differt a conviviis pugna: Exclamatio detestātis. 13. Diis hominibusque execrandum. 14 Mitigate, compescite vociferationem & tumultum. Dialogismus Poetæ & sodalium. 15 O amici & convivæ charissimi. 16 Et cubito in lectum & pulvinar impresso & immoto ad mensas semper discumbite, id est, ne insurgite ad pugnam, sed discumbite cubito innitentes, veterum Romanorū more. Hortatur ergo Horatius sodales suos, ut sese in lectis eo corporibus situ contineant, quo edere & bibere, non autem pugnare possint. Ex hoc loco colligi potest, quo corporis habitu atque situ Romani cænare sint soliti: ita nempe compositi, ut capite leviter erecto, suffulto plumis dorso, reclinata in lævum cubitum cervice, infera vero parte in longum porrecta, nec jacere dici possent, nec sedere, sed medium quid, quod proprie *accumbere*.

1 Siccis omnia nam 2 dura Deus propoſuit: neque
3 Mordaces 4 aliter 5 diffugiunt ſollicitudines.
6 Quis poſt 7 vina gravem militiam, aut pauperiem 8 crepat
9 Quis non te potius, 10 Bacche 11 pater, teque 12 decens
Venus.
At, 13 ne quis 14 modici 15 tranſiliat 16 munera Liberi
17 Centaurea monet cum Lapithis 18 rixa 19 ſuper mero
20 Debellata: 21 monet Sithoniis, nam levis 22 Evius:
23 Cum fas atque nefas exiguo fine 24 libidinum
Diſcernunt avidi: non ego te, 25 candide Baſſareu,

1 In-

1 Sobriis, nimis ſeveris, & vino nequaquam madidis. Sic Od. 5. l. 4. *dicimus integro* Sicci *mane die:* & Ep. 19. l. 1. *Forum, Putealque Libonis Mandabo* ſiccis: *adimam cantare ſeveris*. Cic. *Utrum eſſe vobis conſilia* ſiccorum, *an violentorum ſomnia videntur?* Metaph. a corpore ad animum. 2 Triſtia ac ingrata. 3 Curæ edaces, membra rodentes, & animum mordentes. 4 Quam per vitis eximium munus. 5 Ex animis hominum propulſantur. 6 Quis bene potus. 7 Modice & ad hilaritatem ſumta. 8 Aſſidue loquitur ſive commemorat, ſemperque in ore habet, militiam eſſe rem gravem vel execrabilem: ut Ep. 7. l. 1. *Sulcos & vineta* crepat *mera:* & Sat. 3. l. 2. *Si quid Stertinius veri* crepat. Metaph. ab attritu duriorum corporum, unde cum ſtridore ſonitus exiſtit, ad incontinentiam humanæ vocis indicandam. 9 Quis non te potius, o Bacche, crepat, id eſt, tua in mortales præclara munera ſummis laudibus effert? Apoſtrophe. 10 Curarum propulſator, lætitiæque dator, vini inventor. 11 Mortalium ſervator. 12 Alma, divumque, hominumque voluptas. 13 Ne quis ſupra modum bibat. 14 Vini moderate bibiti. 15 Excedat. Metaph. a ſalvatoribus, ad exceſſum potionis exprimendum. 16 Metas ac fines. 17 Centaurea rixa ſuper mero debellata cum Lapithis monet, ne quis &c. id eſt, pugna a Centauris cum Pirithoo reliquiſque Lapithis habita. Cum enim Pirithous, Ixionis filius, Hippodamiam uxorem duceret, Eurytus Centaurus, qui forte in nuptiis cum reliquis Centauris aderat, vino immoderate hauſto, in libidinis furorem exarſit, inque novam nuptam impetum fecit. Unde, perturbatis nuptiis, atrox pugna ac ſtrages exorta, & Centauri magna ex parte trucidati ſunt. 18 Pugna ex jurgio orta. 19 Inter vina, immoderate a Centauris epota. Sic dicimus, *ſuper cœnam*, id eſt, inter cœnandum. 20 Pugnata, geſta ac commiſſa, vel armis dijudicata ac diremta: cum alioqui *debellare*, ſit bellando vincere. Sumtum a re militari & hoſtibus vi debellatis, ad rixam diremtam. 21 Monet idem nos Bacchus, qui Thracibus ob turbulenta eorum convivia infeſtus ac perniciosus fuit. 22 Bacchus: dictus *Evius*, vel a voce baccantium εὐοῖ, vel quod, cum bello Giganteo ſtrenue admodum ſe geſſiſſet, Jupiter eum collaudans, εὖ υἱὲ dixit. 23 Cum illi in luxuriam proni licitum & illicitum, honeſtum & turpe, diſtinguunt exiguo fine, id eſt, nulla differentia, & promiſcuæ pro libidine omnia agunt. 24 Cupidi explendæ libidinis. 25 O bone, benigne ac ſincere Bacche. Sic Ep. 6. l. 1. *ſi quid noviſti rectius iſtis*, Candidus *imperti: ſi non, his utere mecum*. Dictus autem *Baſſareus* a veſtis genere, qua *Baſſarides*, Bacchi ſacerdotes, induebantur. Iteratur ſeparatim Apoſtrophe ad Bacchum: ubi in *te* eſt Meton. ſubj. pro adjunctis myſteriis & ſacris Bacchi.

1 Invitum quatiam: 2 nec variis, obsita frondibus
Sub divum rapiam. 3 Sæva tene cum Berecynthio.
Cornu tympana, 4 quæ subsequitur cæcus amor sui,
Et 5 tollens 6 vacuum plus nimio 7 gloriæ verticem,
8 Arcanique fides 9 prodiga, 10 perlucidior vitro,

1 Ego te non reluctantem nimis commovebo, ad iracundiam, te non provocabo, id est, non bibam usque ad ebrietatem, ultra modum. 2 Nec distulgabo, & in apertum proferam arcana tua multis vitis frondibus seu pampinis operperta, id est, non proferam in lucem res secretas meæ fidei commissas. 3 Comprime terribilia tympana & Cornua tua, id est, defende me ab ebrietate, quemadmodum sacerdotes tuę ad furorem accenduntur, tympano tuo audito & cornu Berecynthio, id est, Phrygio. Meton. effe. quod ad insaniam crudelem animos inflamment, ut ebrietas facit. 4 Quæ tympana, id est, quam ebrietatem φιλαυτία, omnia magnifica de se promittens, subsequitur: nam φιλαυτία, arrogantia & linguæ continentia sunt tres comites ebrietatis. 5 Extollens, erigens. 6 Caput sine cerebro, id est, sine sapientia. 7 Gloriosa jactantia & arrogantia. 8 Sub silentii fide sibi commissi. 9 Fides nimis liberaliter secreta cum aliis communicans, effusa in secretis prodendis. Sic supra Od. 12. *animæque Prodigum Paulum*. 10 Quovis vitro apertior, id est consilia nudans veluti vitrum, quod nihil occultat. Ad hunc locum pertinet illud Sat. 4. l. 1. *Condita cum verax aperit præcordia Liber*.

Ode XIX. Ἐρωτική.

De GLYCERA.

Se Glyceræ amore ita uri dicit, ut non bella, sed amores tantum scribere possit.

Dicolos Distrophos.

1 MAter sæva Cupidinum,
2 Tebanæque jubet me Semeles 3 puer
Et 4 lasciva licentia
5 Finitis animum reddere amoribus.
6 Urit me Glyceræ niter,
7 Splendentis Pario marmore 8 purius:
9 Urit grata protervitas.

Et

1 Crudelis amorum mater Venus, quæ miris & miseris modis in amore me excruciat. Synecd. gen. 2 Cadmi, Thebani regis filię. 3 Filius Bacchus. Synecd. gen. 4 Otium quod in lasciviam semper resolvitur. 5 Referre animum ad amores, quibus finem constitueram. & denuo iisdem incitari. 6 Amoris igne inflammat me eximia illa pulchritudo amicæ Glyceræ. Metaph. ab igne: & Anaphora. 7 Quæ splendet clarius candidissimo marmore, quod in Paro, Cycladum insula nascitur & effoditur. Metoph. a Sole. 8 Metaph. a limpidis liquoribus. 9 Incendit me illius petulantia vel ira ficta, quæ in puella gratior est amatoribus, quam obsequela, pudor, aut taciturnitas. Sic Od. 5. l. 2. *Jam proterva Fronte petet. Lalage maritum*.

Et vultus nimium 1 lubricus aspici.
In me 2 tota ruens Venus
3 Cyprum deseruit: nec patitur 4 Scythas.
Et versis animosum equis
5 Parthum dicere, 6 nec quæ nihil attinent.
7 Hic vivum mihi cespitem, hic
8 Verbenas, pueri, ponite, thuraque
9 Bimi cum patera meri,
10 Mactata 11 veniet lenior hostia.

1 Lubricus ad aspiciendum, vel aspectu lubricans, id est, in sui amorem, & libidinem præcipites impellens & detinens. Translatio ducta est a via lubrica. Quemadmodum enim in via lubrica difficile est sine casu vel prolapsione insistere; ita certe difficile est Glyceræ splendorem aspicere, & complexum ejus non expetere. Præterea est hic Meton. effe. 2 Universa, quanta quanta est, totas vires effundens, meque totum occupans, animumque meum inhabitans. 3 Patriam suam, ubi religiosissime colitur. 4 Scytharum & Parthorum bella carmine describere. 5 Parthos invictos equis conversis, tela in insequentes hostes retorquentes in fuga. Parthi enim fugientes ex equis pugnant. Virg. Georg. 3. *Fidentemque fuga Parthum, versisque sagittis*. Synecd. spe. 6 Nec Venus non patitur ea scribere, quæ ad amorem nihil spectant, id est, bella dicere. 10 O pueri, id est, o servi, parate, exstruite mihi hic cespitem viridem (cujus herba adhuc viridis est) id est, aram, ut super eam Veneri sacrificem, ad eam placandam, & facilius ejus puellæ, cujus amore uxor, cōplexu potiar. *Vivus cespes* enim interdū aræ locum obtinebat, maxime in rebus subitis, & longiorem moram non ferentibus: ut Od. 8. l. 3. *positusque carbo in Cespite vivo*. Anaphora est & Apostrophe simul ad ministros, qui sacrificium parent. Et in *vivum* est Metaph. ab animantibus. 8 Herbas sacras hic mihi adferre, ad quibus hæc ara ara coronabitur. *Verbena* enim (quasi *herbena*) sunt omnes herbæ, frondesque sacræ ex aliquo loco duro decerptę ad aras coronandas; ut laurus, oliva, myrtus. Ter. in Andr. *ex ara hinc sume* verbenas *tibi, Atque eas substerne:* & Od. 2. l. 4. *ara castris Vincta* verbenis. 9 Cum cratere vini duorum annorum expedite mihi. 10 Postquam factum fuerit sacrificium, Glycera multo mitior & mansuetior, non proterva, ad me veniet, mecumque vivet. 11 Glycera.

Ode XX. Πραγματική.

Ad MÆCENATEM.

Invitat Mæcenatem ad convivium, minime sumptuosum.

Tricolos Tetrastrophos.

2 VIle 1 potabis 3 medicis 4 Sabinum
Cantharis, 5 Græca quod ego ipse testa.

1 Vulgare, non magni pretii. 2 Apud me. 3 E poculis sive crateribus parvis, non admodum capacibus. 4 Vinum in montibus Sabinis natum. 5 In amphora fictili, quæ

facta est in Græcia. Nā antiquitus condebant vinum in testis sive amphoris fictilibus: quarum optimæ erant, quæ fingebantur in Græcia: propterea *Græcam testam* dixit.

1 Conditum levi: datus in theatro
2 Cum tibi pla[redacted]
Care Mæcenas, 3 eque[redacted] ut 5 paterni
Fluminis ripæ, simul[redacted] jocoso
7 Redderet 8 laudes[redacted]9 Vaticani
Montis im[redacted].
10 Cæcubum, & 11 Prælo domitam Caleno
Tu bibes 12 uvam: 13 mea nec 14 Falernæ
15 Temperant vites, neque 16 Formiani
Pocula colles.

1 Reconditum & obsignatum cæravel pice illevi & obturavi a verbo *lino*; hinc *relino*. Ter. in Heaut. Relevi *dolia omnia, omnes ferias*. Diligentem ergo asservationem vini, quod daturus est, indicat: siquidem ipse testam sua manu obleverat. 2 Quo tempore populus in theatro & publicis spectaculis magna acclamatione tibi applaudebat, recepta valetudine. 3 In equestri dignitate permanens. 4 Sic, ut ripæ Tiberis & mons Vaticanus simul resonarent ad acclamationem & plausum populi tibi datum: quæmadmodum in Theatro excipi solebant viri bene de Republica meriti, mali contra sibilis explodebantur. 5 Etrusci fluminis, id est, Tiberis e Thuscia, patria tua, exorti ac fluentis, tibique conterranei. Mæcenas enim Etruscus erat origine, & a regibus Etruscis prognatus, quod Propertius docet l. 3. *Mæcenas eques Etrusco de sanguine regum*. Synecd. gen. 6 Resultans imago, id est, Echo, quæ ultimæ seu extremæ vocis desinentis repercussione jocari videtur. Sic supra Od. 12. *cujus recinet* jocosa *Nomen* imago? 7 Repeteret. 8 Populi. 9 Vaticanus mons est in theatro Pompeji vicinus, prope Tiberim. 10 Vinum Campaniæ regionis. 11 In Galeno, Campaniæ urbe, instrumento, quo uvæ exprimuntur, pressam & subactam, id est, ut bibes etiam vinum Galenum. Od. 31. l. 1. *Premant* Calena falce, *quibus dedit Fortuna vitem*. 12 Vinum ex uva expressum. Meton. mat. 13 Ego nec Falernum habeo tibi vinum, nec Formianum, quæ illis temporibus vina fuere generosissima. 14 Vino in Falerno collecto. Meton. subj. sicut est in *colles Formiani*. *Falernus* regio est Campaniæ, ubi multi sunt colles vitiferi. 15 Generoso suo vino miscent, subministrant, id est, pocula mea non sunt temperata seu mixta vino Falerno, nec Formiano. Metaph. a Pharmacopœis, qui medicamenta & unguenta dispensant. 16 *Formiæ* urbs est Latina juxta Cajetam.

Ode XXI. Εὐχαρηστικὴ.

In DIANAM & APOLLINEM.

Hortatur virgines & pueros, ad canendas eorum laudes.

Tricolos Tetrastrophos.

1 **D**ianam, teneræ, 2 dicite, virgines.
3 In-

1 Latonæ filiam ex Jove (quæ in cœlo *Luna*, in terris *Diana*, in inferos *Hecate* nominatur) urbis & imperii Romani protectricem. In *Dianam* & *Cynthium* est Meton. subj. pro adjunctis illorum laudibus vel carminibus. 2 Carmine celebrate, cantate, o puræ Virgines, Epistrophe.

1 Intonſum, pueri, dicite 2 Cynthium,
3 Latonamque 4 ſupremo
Dilectam 5 penitus Jovi.
6 Vos 7 Lætam fluviis, & nemorum 8 coma,
9 Quæcumque 10 aut gelido 11 prominet 12 Algido,
13 Nigris aut 14 Erymanthi
Sylvis, aut 15 viridis 16 Cragi:
17 Vos Tempe totidem tollite laudibus,
18 Natalemque, mares, Delon Apollinis,
19 Inſignemque pharetra,
Fraternaque humerum lyra.
20 Hic bellum 21 lachrymoſum, 22 miſeram famem,
Peſtemque a 23 populo, & 24 principe Cæſare, in
25 Perſas atque Britannos
26 Veſtra motus aget prece.

Ode

1 Crinitum, qui comam non condet, ἀκειρεκόμην ſive ἀκερσεκόμην. Capillis prolixis Sol pingitur, quia radios extendit uſque in longiſſima. Sic Od.15. Intonſoſque *agitaret Apollinis aura capillos.* Tibul.l.3. *ſic tibi ſint* intonſi, *Phœbe, capilli.* 2 Apollinem in Cyntho, Deli monte natum. 3 Cæi gigantis filiam, Dianæ & Apollinis matrem. 4 Deorum maximo. 5 Intime, valde. 6 Vos, ſi virgines, cantate & dignis laudibus celebrate Dianam, quæ gaudet fluviis, nemorum frondibus, id eſt, venatione. 7 Dianam venatricem. 8 Arborum frondibus: ut Od.3. l. 4. *Et ſpiſſæ* nemorum comæ, &c. & Od.7. *Diffugere nives: redeunt jam gramina campis, Arboribuſque* comæ. Metaph.ab animantibus ad plantas. 9 Nemorum coma. 10 Anaphora. 11. Dependet. 12 In Algido, qui mons eſt in agro Tuſculano diſtans ab urbe Roma quindecim millia paſſuum. Recte eum ab *algendo* dictum volunt Grammatici. 13 Denſis, umbroſis. Denſitas enim ſilvæ nigredinem efficit, ut & aquæ profunditas. Sic Od.12. l.4. *cui pecus, & nigri Colles Arcadiæ placent.* 14 Arcadiæ montis, ob aprum in eo ab Hercule interfectum imprimis nobilis. 15 Multis arborum foliis virentis. 16 Montis in Lycia, agreſtium Deorum antris celebris. 17 Vos mares, id eſt, pueri, paribus encomiis celebrate & efferte Tempe, loca amæniſſima in Theſſalia, lauris, aliiſque perpetuo virentibus arboribus opaca, & Phœbo grata. Anaphora. 18 Et Delon, maris Ægæi inſulam, Apollinis patriam & natalem terram, ſive in qua nati ſunt Apollo & Diana. 19 Laudate etiam ejus humerum decoratum pharetra, & lyra quam a fratre Mercurio, ejus inventore, dono accepit. Mercurius enim fratri Apollini pro bobus, ab eo furtim ablatis, lyram repoſuit, ac viciſſim Apollo Mercurio virgam dedit, ad vaticinandum magnam vim habentem. 20 Apollo. 21 Triſte, deplorandum, πόλεμον δακρυόεντα, vel πολύδακρυν, movens lacrymas. Meton.eff. 22 Annonæ caritatem & paupertatem, quam nihil miſerius. 23 Romani. 24 Auguſto. 25 Populi Romani hoſtes. Alleg. e Synecd.gen. 26 Veſtris precibus inductus abiget, removebit, repellet.

Ode XXI. Προτρεπτική.

Ad ARISTIUM.

Vitæ integritas & innocentia ubique tuta est, idque suo exemplo probat.

Dricolos Tetrastrophos.

1 Integer vitæ, 2 scelerisque purus
Non eget 3 Mauri 4 jaculis, neque arcu.
Nec 5 venenatis 6 gravida saggittis.
Fusce, pharetia:
7 Sive per 8 Syrtes iter 9 æstuosas
Sive facturis per 10 inhospitalem
11 Caucasum, 12 vel quæ loca 13 fabulosus
14 Lambit 15 Hydaspes.
16 Namque me sylva lupus in Sabina,
17 Dum meam canto Lalagen, & 18 ultra
Terminum curis vagor expeditus.

1 Innocens, & cui totius vitæ ratio optime constat. Vitę integritaș perfectum aliquid absolutumque significat. Simile illud Virgilii Æn.2. *vos, o quibus* integer ævi *Sanguis, ait:* & l.9. *atque* integer ævi Ascanius. 2 Qui castas & puras a sanguine manus habet, quique ab sceleribus immunis atque impollutus est. 3 Melius legitur *Mauris*, id est, Mauritanis, cujusmodi utuntur Mauri, qui optimi erant jaculatores. Sic Od.6.l.2. *ubi* Maura *semper Æstuat unda* & Od. 10.l.3. *Nec* Mauris *animum mitior anguibus*. Synecd.gen. pro optimis quibusque armis. 4 Quæ in hostem intorqueat. 5 Veneno imbutis. 6 Plena, onusta. Metaph. a gestantibus uterum. Hinc, *gravida conviciis lingua*. Propertius ait. 7 Sive iter facturus sit, &c. Anaphora. 8 Africæ loca sive solitudines mediterraneas, feris & venenatis animalibus formidabiles. Has Sallustius scribit nominatas ἀπὸ τοῦ σύρεσθαι, id est, *ab tractu*, quod fluctus vi ventorum trahant limum, arenam, & ingentia saxa, quo cum abrepta navis incidit, perit, aut vix & raro servatur. Synecd. gen. pro maximis quibusque periculis maris & terræ, ut in *Caucasum* quoque. 9 Solis ardore & arenæ volubilitate fervidas. Sic Od. 31. l. 1. Calabriam æstuosam dicit. 10 Inhabitabilem, a nullo habitatum, ἄξενον, ἀπάνθρωπον. 11 Scythiæ montem altissimum, perpetuis nivibus horribilem, & Promethei pœna nobilem. 12 Vel per ea loca, quæ, &c. 13 Poetarum figmentis admirandus, de quo multa fabulosa ab historicis scribuntur. 14 Præterlabitur & placide tangit, alluit. Metaph. a canibus. Indiæ fluvius aurifer. 16 Hanc rem ita sese habere, nuper meo exemplo didici & expertus sum. Namque lupus fugit me inermem, &c. 17 Dum Lalages, amicæ meæ, laudes celebro. 18 Et dum ultra agri mei fines, *vel*, ultra institutæ meæ deambulationis limitem hinc inde discurro & exspatior ab omnibus molestis cogitationibus liber.

Fugit 1 inermem.
2 Quale portentum neque 3 militaris
4 Dāvnia in latis alit 5 esculetis:
Nec 6 Tubæ tellus generat, leonum
Arida nutrix.
8 Pone me, pigris ubi nulla campis
Arbor 10 æstiva recreatur aura:
11 Quod latus mundi, nebulæ, malusque
12 Jupiter 13 urget:
14 Pone sub curru nimium 15 propinqui
Solis, in terra 16 domibus negata:
17 Dulce ridentem Lalagen amabo,
Dulce loquentem.

Ode

1 Nullo telo accinctum, non armatum: vitæ igitur integritati hoc est assignandum. 2 Qualem portentosum ac terribilem lupum. 3 Ad militiam apta: ut supra Od. 8. cur neque militaris *inter æquales equitet*: vel *militaris*, id est, viris fortibus & bello aptis gignendis nobilis. 4 Apulia Dauni regis, Diomedis soceri, colonia. Meton. subj. pro Appulis Dauniæ incolis. 5 Sylvis, quæ esculis arboribus glandiferis sunt consitæ. 6 Jubæ regis patria, id est, Mauritania sive Numidia, in qua Juba regnavit, terrarum ultima ad occasum ac fretum Gaditanum. Plin. l. 5. c. 1. Synecd. gen. 6 Summa aquarum penuria laborans. 8 Constitue. Permissio, quæ bis iteratur per Anaphoram. 9 Frigore torpentibus, assiduo strictis frigore, instar hominum, qui ipsi quoque nimio frigore ignavi segnesque efficiuntur (Hinc *iners* & *ignavum frigus* Poetæ appellant) i. in frigidis locis Arctico, vel Antarctico subjectis, ubi aquæ glaciæ pigrescunt. Synecd. gen. id est, descriptio Zonæ frigidæ, quam sic Ovid. 1. Met. describit: *Triste solum, sterilis, sine fruge, sine arbore tellus, Frigus iners illic habitant, pallorque tremorque*. 10 Calida Solis temperie fovetur, tepido temperatur vento. 11 Quam mundi partem. 12 Gravis & insalubris aer. Sic supra Od. 1. *manet sub Jove frigido Venator*. Meton. subj. pro adj. 1. possessoris pro re possessa, cœlo & aere. 13 Perpetuo premit & occupat, id est, in locis, ubi semper hyems est, 14 Pone etiam me sub Zona torrida, in Africa. Synecd. gen. 15 Ad capitis verticem admoti: ubi Sol directos dejicis radios, obliquos alibi. 16 Propter intolerabilem æstum & calorem hominum habitationibus negata & inhabitabili. Credebant antiqui Zonam torridam fuisse inhabitabilem; at jam notum est multis, eo navigantibus, eam vitæ humanæ protrahendæ satis esse idoneam. 17 Dulciter. Sic Catul. ad Lesbiam: *identidem te spectat, & audit*. Dulce *ridentem misero quod omnes Eripit sensus mihi*. Epanalepsis.

Ode XXIII. Δεσχητικὴ

Ad CHLOEN.

Non est, cur Chloe viri contactum fugiat, cum sit jam viri potens & ætate matura.

Tricolos Tetrastraphos.

Vitas 1 hinnuleo me similis Chloe,
Quærenti 2 pavidam montibus 3 aviis
4 Matrem, 5 non sine vano
Aurarum, & 6 sylvæ metu.
Nam, 7 seu mobilibus veris inhorruit
Adventus foliis; seu virides 8 rubum
9 Dimovere lacertæ,
10 Et corde, & 11 genibus tremit.
12 Atque non ego te, 13 tigris ut 14 aspera,
15 Getulus-ve leo, frangere persequor.
16 Tandem desine 17 matrem
18 Tempestiva 17 sequi viro

C 2 Ode

1 Pullo cervino, hinnuli fœtui, quo nihil timidius. Synecd. spe. pro gin. 2 Meticulosam. 3 In montibus sine viis, qua feræ discurrere solent. 4 Cervam. 5 Non sine inani formidine levis venti strepentis & arborum. 6 Est dictio trisyllaba per Diæresin: ut Od. 13 Epod. *Nunc mare nunc* sylvæ *Threicio Aquilone sonant*. 7 Sive veris adventus inhorruit, & paulo horridior incubuit. i. tremuit mobilibus arboribus foliis: vel sic, Sive folia mobilia inhorruerunt veris adventu, id est, Zephyro, veris comite. Meton. effe. 8 Sentem. 9 Repentes e loco suo. 10 Et animo & corpore inhorrescit. Virg. 2. Æn. *Nunc omnes terrent auræ, sonus excitat omnis Suspensum*, &c. Quasi dicat, Veluti hinnuleus levissimis & nullis de caussis tremit: ita ut quemvis etiam levissimum meum tactum exhorrescit. 11 Pavor enim incipiens genuum quoque tremore arguitur: ut, *tardæ trementi Genua labant*. Virgil. 5. Æn. 12 Atqui, o Chloe, ego non insector te ut dilacerem ac devorem, tamquam hinnuleum sed ut tecum amice & familiariter vivam. 13 Tigris cruculentum est animal & velocissimum. 14 Violenta. 15 Leo ex Getulia, parte Africæ, id est, Africus leo. 16 Vano timore deposito. 17 Matrem tuam semper comitari. 18 Viro apta & matura, annos nata decem & septem. Virg. Æn. 7. *Jam matura viro, jam plenis nubilis annis*.

Ode XV. Θρηνητική.

Ad VIRGILIUM.

Qui mortem Quintilii deflebat immoderate.

Dicolos Tetrastrophos.

1 QUis desiderio sit pudor, aut modus
Tam chari 2 capitis? 3 præcipe 4 lugubres
Cantus, Melpomene: cui 5 liquidam 6 pater
Vocem cum 7 cithara dedit.
8 Ergo Quintilium 9 perpetuus sopor
Urget? 10 cui Pudor, & 11 Justitiæ sonor
12 Incorrupta Fides, 13 nudaque Veritas.
14 Quando 15 ullum invenient 16 parem?
17 Multis 18 ille bonis 19 flebilis occidit;
20 Nulli 21 flebilior, quam 22 tibi, 23 Virgili.

1 Tu

1 Quid est, cur quemquam pudeat desiderio tam cari hominis affici? aut quid est, cur quisquam ejus desiderii finem facere debeat? 2 Φίλης κεφαλῆς, tam chari homines & amici, scil. Quintilii: Synecd. mem. 3 Præmonstra, doce, præscribere nobis. Apostrophe ad Musam. Sic de Arte Poet. *Quidquid* præcipies, *esto brevis*: unde *præcepta*, id est, documenta: ut Ep. 1. l. 2. *Mox etiam pectus* præceptis *format amicis*. 4 Mœstas & funebres lamentationes, quibus deplorandam Quintilii mortem satis deplorare possimus. 5 Canoram, claram, suavem, non raucam. 6 Pater tuus Jupiter: cujus filiæ dicuntur Musæ ex Mnemosyne. Synecd. gen. 7. Qua lugubres & Tragicas materias decantas. 8 Vox indignantis aut dolentis est. Ergo-ne quintilius occidit ac mortuus est, & numquam amplius nobis conspicietur? Hi autem sunt cantus lugubres, quot fingis sibi Horatius a Musa esse præceptos ac præmonstratos. 9 Perpetua mors opprimit constrictum tenet? Metaph. propter similitudinem utriusque: nihil enim est cognatius morti alto somno. 10 Quintilio. 11 Æquitatis germana. Est enim fides justitiæ fundamentum (ut Cicero ait 1. Offic.) id est, dictorum, conventorumque constantia ac veritas. Metaph. qua datur sensus & motus rebus inanimatis, id est, nemo invenietur, in cujus animo tam penitus insideat chorus virtutum. 12 Sincera, quæ neque prece, neque pretio corrumpitur ac violatur, ἀδιάφθαρτος, ἀδωροδόκητος. 13 Infucata seu sine fuco, aperta ac simplex. 14 Q. d. raro aut nunquam. 15 Aliorum hominum. 16 Similem. 17 Multis egregiis viris in hac Republica Romana. 18 Egregius ille vir. 19 Lamentabilis, deflendus seu deplorandus mortuus est. Polyptoton. 20 Civium Romanorum. 21 Lamentabilior. 22 Intimo & summo ejus amico. Auget quidem his verbis Virgilii luctum, sed paulatim labitur ad consolationem. Cum enim omnibus moriendum sit, neque quisquam ab inferis revocetur, sapientem decet dolori modum imponere. 23 Qui ejus miserabili casu non immerito in luctu te macceres.

1 Tu frustra pius (2 heu?) non ita 3 creditum
Poscis Quintilium Deos.
4 Quod sit Threicio 5 blandius 6 Orpheo
7 Auditam moderere arboribus fidem,
8 Non 9 vanæ redeat 10 sanguis 11 imagini,
12 Quam 13 virga semel horrida
14 Non lenis 15 precibus fata recludere,
16 Nigro compulerit Mercurius gregi.
17 Durum. Sed 18 levius fit 19 patientia,
20 Quicquid 21 corrigere est nefas.

1 Tu, quamvis in Deos pius es, nequicquam poscis Deos, ut Quintilium, ab inferis excitatum, tibi restituant. Monet ergo cum Diis non esse pugnandum, ne pro pietate in amicum, sit impius in Deos, quorum nutu cecidit Quintilius, non revicturus unquam pro arbitratu hominis. 2 Exclamatio dolentis vanas Virgilii lacrymas. 3 Non ita tibi commissum sive concessum a Diis, ut nunquam moreretur, ut semper illius præsentia fruereris. Recte enim Lucret. l. 3. *Vitaque mancipio nulli datur, omnibus usu.* Precariam quippe vitam agimus, dantis arbitrio posituri. Metaph. a fœneratoribus, qui certis pactionibus lucri credunt aliis pecuniam in certum temporis spatium. Sic Od. 3. l. 1. creditum *debes Virgilium*. 4 Etiamsi blandius Orpheo cithara canas, &c. Al. *Qui si Threicio* &c. propter τό *Tu frustra pius*, &c. 5 Suavius & delectabilius. 6 Apollinis & Calliopes Musæ filio, lyræ principe, qui suæ citharæ dulcedine fretus, Eurydicen uxorem ab inferis in lucem revocare frustra conatus fuit. 7 Citharæ chordam pulses ab arboribus auditam, id est, quam arbores audiebant & sequebantur. Supra Od. 12 *Blandum & auritas fidibus canoris Ducere quercus*. 8 Non tamen vita animaque defuncto amico restituatur. 9 Inani umbræ, τῷ εἰδώλῳ sine animæ incorporeæ Quintilii nostri. Virg. Æn. 4. *Et nunc magna mei sub terras ibit imago:* & Æn. 6. *Et ni docta comes tenues sine corpore vitas Admoneat volitare cava sub imagine formæ.* 10 Anima. Meton. subj. Physici enim faciunt sanguinem animæ sedem. Unde Virg. *Purpuream vomit ille animam.* 11 Cadaveri, quod est vacuum & inane simulacrum. Metaph. a pictoribus. 12 Umbram & imaginem. 13 Caduceo: de quo vide supra Od. 10. 20 Inexorabilis, qui non est ea lenitate, ut fatalem mortem rursus aperire velit, eaque, quæ fato seu divina voluntate semel statuta, & jam conclusa sint, revocare ac dissolvere. Hellenismus. 15 Hominum. 16 Compulerit & congregaverit in nigram animarum & umbrarum multitudinem, *vel*, coegerit sese jungere nigræ animarum multitudini. 17 Intolerabile est tantum amicum amisisse, ejusque mortem ferre. 18 Tolerabilius. 19 Patiendo tolerantia, qua omnem calamitatem superamus. Recte igitur Virg. Æn. 5. *superanda omnis fortuna ferendo est*. Et B. Syrus: *Feras, non culpes, quod vitari non potest*. 20 Quicquid mutare non est possibile ἀδύνατον, non licet. 21 Metaph. a corporibus pravis & tortuosis, ad rectam animi emendationem & laudabilem, vel ad pristinum ipsius statum restituendum.

Ode XXV. Μεμπτικὴ

Ad LYDIAM.

Insultat ei, quod jam vetula, merito ab amatoribus spernatur.

Dicolos Tetrastophos.

1 PArcius 2 junctas 3 quatiunt 4 fenestras
5 Ictibus crebris juvenes 6 protervi:
Nec tibi 7 somnos adimunt: 8 amatque
Janua limen,
9 Quæ prius multum 10 faciles 11 movebat 8
Cardines: 12 audis minus, & 13 minus jam,
14 Me tuo 15 longas 16 pereunte noctes.
Lydia, 17 dormis?
18 Invicem 19 mæchos 20 anus 21 arrogantes
Flebis, 12 in solo 23 levis 24 angiportu.

1 Thra-

1 Rarius, quam antea, non tantopere. 2 Conjunctas, quasi clausas. 3 Pulsant. 4 Tuas. 5 Lapidum jactu, vel calcis ictu. 6 Libidinis impatientia petulantes. 7 Nocturnis clamoribus & cantu. 8 Janua tua nunc perpetuo clausa & obserata est, nec a limine recedit. Metaph. ab animantibus, quæ conjunguntur amore, ad inanimata, quæ se mutuo contingant & amplectantur. 9 Quæ quidem janua ante annos aliquot crebro ac multum facile seu minore strepitu aperiebatur, & mox amotores admittebat & dimittebat. 10 Quia crebro aperiebatur. Janua enim quo sæpius, eo facilius ac minore strepitu aperitur, cardine non ita renitente, sed facili ac obsequioso, Al. *multum facilis*, id est, aperire, valde facilius. 11 Metaph. qua sensus & motus tribuitur rei inanimatæ. 12 Jam vero tu sine ulla amatoris interpellatione secure in utramque aurem dormis, ac minus & minus jam quotidie hæc amatorum tuorum, quos in ætatis flore excluseras, ante fores tuas pernoctantium verba audis, dicentiū, o Lydia &c. 13 Epizeuris. 14 Me amatore tuo. Hæc erant amatoris exclusi verba. 15 Integras. Ep. 1. l. 1. *Ut nox longa, quibus mentitur amica, diesquo Longa videtur opus debentibus.* 16 Ante fores tuas frigore, & mora ac amoris tui impatientia moriente. 17 Prosopopæja imperfecta, qua inducitur juvenis sic de Lydiæ immanitate conquerens. 18 Tu levis anus vicissim flebis arrogantes mœchos, in solo angiportu, id est, quos tu florente ætate superba & arrogans amatores contempsisti, iidem te vetulam pari arrogantia ac fastu contemnent, nec fiens reperies, qui amare te velint. 19 Amatores tuos. Catachresis Synecdochica, cum intelligendi sint juvenes conjugio soluti & simpliciter scortantes. 20 Jam vetula. 21 Superbos, teque contemnentes. 22 Cum fueris sola in angiportu derelicta ab amatoribus vel, *solo*. i. deserto & infrequenti, ab amatoribus relicto. Virg. Georg. 4. *Te dulcis conjux, te* sola in littore secum, *Te veniente die, te decedente canebat.* Cat. sola *sub rupe.* Ter. in Andr. *Venit meditatus alicunde* ex solo *loco*. 23 Contempta, vilis, ac nullius pretii, utpote quæ de noctu in angiportu amatores quærat. 24 Vico angusto, in quo prostrabant vulgata scorta. *Angiportus* vel *angiportum* (utrumque enim dicitur) *est iter compendiarium*, ut ait Festus, *in oppido, eo quod sit augustum portus*, i. *additus ad portum* s ab *augendo* ergo dictus, quod propter *Angustiam* nihil per eos agi possit in portus.

1 Thracio bacchante 2 magis 3 sub inter-
Lunia 4 vento:
Cum tibi 4 flagrans amor, & libido,
Quæ solet 5 matres 6 furiare equorum,
7 Sæviet circa 8 jecur 9 ulcerosum,
10 Non sine questu:
Læta quod 11 pubes edera 12 virenti
Gaudeat, 13 pulla 14 magis atque myrto:
15 Aridas frondes, 16 hyemis sodali,
Dedicet 17 Hebro,

1 Aquilone seu Borea e Thracia furenter flante, tempestates excitante. Ducta Metaphora a sacerdotibus Bacchi bacchantibus: & Synecd. gen. 2 quam aliis temporibus. 3 Paulo ante, circiter interlunii tempus, quando Sol cum Luna conjungitur, quo tempore maximæ sunt noctis tenebræ, id est, in tempesta nocte. Plinius vocat illud tempus *Lunæ silentium*. Nota, versum non esse nomine integro clausum: ut Od. 16. l. 2. *non gemmis, neque purpura* ve-Nale, *nec auro*. 4 Furiosus. 5 Equas ad libidinis furorem & insaniam adigere: hinc mulieres libidinosæ dicuntur Græcis ἱππομανεῖς, id est, *equæ furentes*. Virg. Georg. 3. *Scilicet ante omnes furor est insignis equarum: Illas ducit amor trans Gargara, transque sonantem Ascanium: superant montes, & flumina tranant*. 6 Virgil. 2. Æn. *Non tulit hanc speciem* furiata *mente Choræbus*. 7 Nullum, qui ejus furorem coercere vel satiare velit, inveniet. 8 Jecur sedes est libidinis. 9 Ulceribus madens propter ardorem libidinis, amore saucium. 10 Non sine querimonia: eo quod juvenes vetulis anteponunt puellas. 11 Juventa Urbis Romæ. Meton. adj. signi. pro juvenibus. 12 Viridiore ætate, id est, puellis junioribus delectetur. Alleg. est e continuis Metaph. a plantis, partim virentibus & florentibus, ad puellas florenti ætate significandas; partim a siccis & aridis frondibus, ad vetulas & rugosas indicandas, juxta proverbium, *pares cum paribus facillime congregantur*. 13 Pene nigra, nigricante. Metaphora est: nam *myrtus nigra* ponitur pro forma constante, quæ non facile perit, qualis est in puella subfusca & nigricante. 14 Quam frondibus aridis, id est, decrepita anu. 15 Et quod frondes hederæ, aut myrti ætate desiccata, id est, anus rugosas ætate frigidas, &c. 16 Hyemis amico, quod Septentrioni subjacet, ubi maximum est frigus. Sic Od. 18. l. 3. *crateram Veneris sodalem* appellat. 17 Thraciæ fluvio frigidissimo, id est, quod anus exoletas sui similibus relinquat. Quicquid enim abominamur, in profluentem aut in ignem abjici optamus.

Ode XXVI. Ευχαστική.

AD MUSAM, de ÆLIO LAMIA.

Non decet Musarum cultores curis & mœroribus esse obnoxios, Poeta suum Lamiam Musæ Pimpleæ commendat.

Tricolos Tetrastrophos.

1 MUsis amicus: tristitiam & metus
Tradam 2 protervis in mare 3 Creticum
Portare ventis: 4 quis sub 5 Arcta
Rex gelidæ metuatur oræ,
6 Quid Tyridatem terreat, unice
Securus: 7 o quæ fontibus 8 integris
9 Gaudes, 10 apricos necte flores,
Necte meo 11 Lamiæ 12 coronam
13 Pimplea dulcis; nihil 14 sine te mei
15 Possunt 16 honores: 17 hunc 18 fidibus novis,
Hunc 19 Lesbio sacrare plectro
Teque, 20 tuasque decet sorores.

Ode

1 Ego Horatius, quoniam Musis gratus sum, tradam tristitiã & metum protervis ventis portare in Creticum mare, i. ut portent eas animi ægritudines in mare, i. ego omnem tristitiam & metum ex animo ejiciam sive pellam & longissime a me relegabo. Tradere enim *ventis*, est oblivioni tradere, negligere, aut deponere, ac delere ex animo velle. Tibul. El. 5. l. 1. *Hec mihi fingebam, quę nunc Caurusque Notusq; Jactat odoratos vota per Armenios.* Lucret. l. 4. *tu fac ne ventis verba profundam.* 2 Petulantibus, procacibus. 3 Quemvis locum & mare remotissimum & abditissimum. Synecd. spe. pro gen. 4 *Unice securus* præcipue & ante omnia minime sollicitus, quis Rex oræ gelidæ, i. regionis Septentrionalis frigidæ, metuatur, i. tyrannidem exerceat. 5 Sub ursa, signo cœlesti, i. Septentrionali regione. Meton. adj. Duæ ursæ in regione Septentrionali elucent, altera *major*, quæ & Ελικη & ἄμαξα, i. *currus*, quod currus similitudinem gerat, appellatur: altera ei propinqua, *minor*, quæ *Cynosura*, sic dicta, quod canis caudæ inflexæ similis sit. 6 Non admodum sollicitus, quid Tiridatem, Armeniæ regem (qui contra Phraatem. Parthorum regem, insurrexisse, & victus in Syriam confugisse dicitur) sollicite. Polyptoton. 7 O Pimplea dulcis, quæ gaudes integris fontibus, necte coronam meo Lamiæ. Exclamatio per imprecationem cum Apostrophe ad Musam Pimpleam. 8 Puris, sinceris, non vitiatis fontibus, εἰλικρινέσι, i. viris bonis & incorruptis. Sic Lucret. l. 4. *juvat* integros *accedere* fontes. *Atque haurire, juvatque novos decerpere flores. Integrum* enim dicimus, quicquid firmum validum ac sincerum, non affectum, non vitiatum est. 9 Delectaris. 10 In apricis locis nascentes, in aperto aere Soli expositos & fragrantes. 11 Qui consul fuit anno octavo post mortem Horatii cum M. Servilio. 12 Sertum aliquod. 13 O jucunda Musa, a *Pimpla*, Macedoniæ monte & fonte, sic appellata: unde Musæ dicuntur *Pimpliades*. 14 Nam sine tuo divinæ Musæ calesti instinctu & auspicio meæ laudes, quibus Ælium Lamiam celebraturus sum, vanæ & irritæ sunt, *vel*, Poesis mea, in laudem Lamiæ facta, nihil honoris acquiret. 15 Al. *Prosunt*. 16 Metaph. a publicis magistratibus, ad magnitudinem honestæ famæ, i. nisi te cantem, non potest esse memorabile meum nomen. 17 Ælium Lamiam. Anaphora. 18 Insolitis, eximiis, mirandis Latinis carminibus. Virg. Ecl. 3. *Pollio & ipse facit* nova *carmina*. 19 Carmine Lyrico, Saphico vel Alcaico (quasi Sappho & Alcæus ex Lesbo uti consueverunt) immortalitati consecrare. Met. adj. 20 Reliquas octo Pimpleides. Syn. gen. pro spe.

Ode XVII. Εὐκτική.

Ad sodales suos convivas.

De hilaritate, & ne inter potandum, & poculis ipsis pugnent, barbarorum more.

Tricolos Tetrastrophos.

1 NAtis 2 in usum lætitiæ 3 scyphis
Pugnare, 4 Thracum est: 5 tollite barbarum
Morem, 6 verecundumque 7 Bacchum
8 Sanguineis prohibete rixis.
9 Vino, & 10 lucernis 11 Medus acinaces
12 Immane quantum discrepant! 13 impium
14 Lenite clamorem, 15 sodales.
16 Et cubito remanete presso,

1 A natura mortalibus attributis, inventis & effictis. Catachrestica Metaph. ab animantibus terrestribus. 2 Exhilarandis animis. 3 Vini Poculis, vel vino seu convivio ad lætitiam, non ad tristitiam & dissidia comparato. Meton. subj. 4 Illud non Romanorum est, sed hominum barbarorum, cujusmodi sunt Thraces, quibus immodico potu mens & ratio exulant, & rixis dediti sunt. Græci ἀκροτοπότας eos vocant. Synecd. spe. pro quovis genere intemperantium hominum & immanium. 5 Vos, o socii, inhumanum hunc morem ex amicis conviviis, & congressibus tollite. 6 Verecunde, ac reverenter tractandum, non Cyclopum, aut Lapitharum more; *vel* vinum efficiens homines verecundos, dum moderate sumitur: inverecundos vero, dum immodice bibitur. 7 Illum lætitiæ datorem, id est, vinum. Meton. effic. 8 A sanguineis contentionibus defendite. Cic. *Erit igitur humanitatis vestræ tantum civium Romanorum numerum* calamitate prohibere. Sic legimus, *prohibere itinere*, apud Cæs. *prohibere domo*, apud Ter. *vel* prohibere rixas sanguineas a Baccho, quem cum verecundia & modestia tractare debetis: ut sit Hypallage. 9 A vino & conviviis nocturnis (quæ lucernis indigent) quam multum, quantopere discrepat ferrum, id est, hostilis animus? 10 Lucernas cum vino conjungit, quia olim noctu potissimum convivia agitabantur. Od. 8. l. 3. *& vigiles lucernas Profer in lucem*. 11 Gladius Persicus, id est, quivis gladius, Synecd. spe. Thraces enim gladio accincti accumbebant. *Medum* autem appellat, quia Medorũ imperium ad Persas translatum fuit, Medique, & Persę uni Cyro paruerunt. 12 Quantopere differt a conviviis pugna: Exclamatio detestantis. 13 Diis hominibusque execrandum. 14 Mitigate, compescite vociferationem & tumultum. Dialogismus Poetæ & sodalium. 15 O amici & convivæ charissimi. 16 Et cubito in lectum & pulvinar impresso & immoto ad mensas semper discumbite, id est, ne insurgite ad pugnam, sed discumbite cubito innitentes, veterum Romanorũ more. Hortatur ergo Horatius sodales suos, ut sese in lectis eo corporibus situ contineant, quo edere & bibere, non autem pugnare possint. Ex hoc loco colligi potest, quo corporis habitu atque situ Romani cænare sint soliti: ita nempe compositi, ut capite leviter erecto, suffulto plumis dorso, reclinata in lævum cubitum cervice, infera vero parte in longum porrecta, nec jacere dici possent, nec sedere, sed medium quid, quod proprie *accumbere*.

1 Vultis 2 severi me quoque sumere
Partem 3 Falerni? 4 dicat 5 Opuntiæ
6 Frater Megillæ 7 quo beatus
Vulnere, 8 qua pereat 9 sagitta.
Cessat 10 voluntas? non alia bibam
11 Mercede: quæ te cunque 12 domat Venus,
Non erubescendis adurit
Ignibus: 13 ingenuoque semper
Amore peccas: 14 quicquid habes, age,
Depone 15 tutis auribus: 16 ab miser,
Quanta laboras in 17 Charybdi!
Digne puer meliore 18 flamma.

1 Quæ

1 Vultis-ne igitur, o sodales, me quoque Horatium convivium vobiscum celebrare, & una potare, & non abire clamores & jurgia valeant, & de rebus festivis & amatoriis loquamur. 2 Austeri, asperi, ob nimiam vetustatem. 3 Campaniæ montis vini, quod tristes & rixosos reddidit. 4 Non alia bibam conditione, nisi frater Megillæ Opuntiæ ingenue fateatur, &c. 5 Ab *Opunte*, urbe Locridis, ubi nata est, sic dicta. 6 Unus e conviviis. 7 Quo amoris vulnere felix sibi videatur, id est, cujus puellæ amore sit saucibus. Quo modo beatus, qui perit? Quia *in amore hæc omnia insunt vitia, injuriæ, suspiciones, induciæ, bellum, pax rursum*. Ter. in Eun. Deinde, amans eo, quod potiatur, beatus dici potest: quod serviat autem, & quod semper sollicitus sit, miser est, adeoque videns sciensque perit. 8 Quo telo Cupidinis percussus pereat. Polyptoton. Propert. l. 1. *Et merito humanis manus est armata* sagittis, *Et pharetra ex humero Gnossia utroque jacet*. 9 Alleg. e Metaph. a re militari. 10 Confitendi, id est, negas te mihi ejus puellæ, quam amas, nomen editurum, aut in aurem dicturum? Al. *voluptas*. 11 Nullo alio pretio adducat ad bibendum, quam ut Megillæ frater amores suos nobis enarret. Metaph. ab iis, qui locant suas operas aliis pretio. 12 Quæcunque amica aut amor tibi imperat, te subjugum mittit, ille non pœnitendis amoris sui ignibus te inflammat, id est, non est cur pudeat pœniteat-ve te eam amare. Metaph. In *Venus* est Meton. effic. 13 Laudando, non pudore digno, qui adolescentem bene natum decet, id est, ingenuam & liberam, non servilem aut mercenariam amas. 14 Amorem sc. idest, quæcunque ea sit, quam amas, committe mihi tacituro, dic mihi in aurem non vulgaturo. Est enim *deponere*, fideli custodiæ tradere. Unde *depositum* pro contractu ipso apud Jurisconsultos, qui vel imprimis bonam fidem desiderat. 15 Alto silentio, quidquid deposueris ac commiseris, fideliter servaturis. 16 Ah infelix amice! illam-ne amas. Horatius, audito tandem puellæ illius nomine, illiberalis fortasse, & sævo ingenio præditæ, ita exclamat admirans & dolens miseriam adolescentis. 17 Quanto in periculo versaris! Quam sævam, rapacem & avaram puellam (propter voracitatem Charybdi similem) nactus! ut metuendum sit, ne hæc vorago inexplebilis vivum te absorbeat, deglutiatque. Cic. de Orat. 3. *Charybdin bonorum voraginem potius dixerim; facilius enim ad ea, quæ visa, quam ad illa, quæ audita sunt, mentis oculi feruntur*. *Charybdis* enim est aquarum vorago inter Adriaticum, & Tyrrhenum mare, quæ vim quandam absorbenti habet. Lege Virg. 3. Æn. Metaph. a nautis & Synecd. spe. pro gravissimo quoque periculo. 18 Amore, id est, qui humaniore amica, quæ mitius & melius tecum ageret, dignus eras. Virg. Æn. 4. *est mollis* flamma *medullas*. Metaph. ab igne.

1 Quæ saga, quis te solvere 2 Thessalis
3 Magus venenis, quis poteris Deus?
4 Viæ 5 illigatum te 6 triformi
7 Pegasus 8 expediet Chimæræ.

1 Quæ te mulier venefica & incantatrix, quæ herbis & carminibus mala accersere vel pellere potest, ejus amore liberare te poterit? Polyptoton. *Sagire* (inquit Cic. de Divin. l.1.) *sentire acute est: ex quo sagæ anus, quia multa scire volunt: & sagaces* dicti canes. 2 Herbis efficacissimis, cujusmodi sunt in Thessalia. Tibul. El.2.l.4. *Quicquid habet Circe, quicquid Medea veneni: Quicquid & herbarum Thessala terra gerit.* 3 Incantator & veneficus. 4 Pegasus te illigatum vix solvet ab hac Chimæra. 5 Intricatum, in illa implicitum. 6 Chimæræ tria capita habenti. *Chimera* enim, Typhaonis & Echidnæ filia, tria habuit capita, unum Leonis, alterum Capræ, tertium Draconis, Hesiod. Πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα: quem sic verti Lucretius: *Prima Leo, postrema Draco, media ipsa Chimæra*. Alleg. a captivis, & ab illo triformi monstro, ad sævitiam, improbitatem avaritiam puellæ in puerum indicandam. 7 Ipse ex Medusa & Neptuno natus equus alatus, a quo Bellerophon in altum sublatus Chimæram sagittas confecit, id est, Pegaso vectus Bellerophon. 9 Te liberabit, extricabit & solvet ab hoc monstro tanquam Chimæra. Al. *Chimæra*, ut cohæreat cum verbo *expediet*.

Ode XXVIII. Προσαγορευτική.

Ad ARCHYTAM.

Inducitur Archytas Phylosophus, & Geometra, nautæ cuidam respondens, quod omnibus sit moriendum, petensque a nauta, ne sinat corpus suum jacere in littore insepultum.

Dicolos Distrophos.

1 TE maris & terræ, 2 numeroque carentis arenæ
3 Mensorem 4 cohibent, Archyta,
5 Pulveris exigui 5 prope littus parva Matinum.

C 6 M

1 Archytæ cadaver sic nauta alloquitur: O Archyta, Tarentine Philosophe, parva muner a exigui pulveris prope littus Matinum cohibent te mensorem maris & terræ, & arenæ, carentis numero. Dialogismus est in occupatione & subjectione, ubi fere conjuncta est Prosopopœja: objicit enim nauta quidam, scientiam corporum cœlestium ac terrestrium parum ad honestam moriendi rationem valere: ubi quædam est Synecd. periphr. Geometræ: item altera Arithmetici. 2 In littore maris innumeræ, quæ caret numero. 3 Geometram, jam naufragum, mortuum & insepultum Ridicule, quoniam Pythagorici omnia constare numeris volebant, etiam arenam metientem fingit. 4 Coercent & continent te, tuamque umbram, cujus cadaver insepultum jacet, errantem detinent, & ad inferos transire non permittunt, qui vivus maria & terras dimensus es, cœlumque adeo ipsum mente & animo percurristi. 5 Exiguæ terræ, in quam prostratus e mari ejectus jaces. 6 In Apulia. *Matinus* mons est in Apulia, juxta quem Archytas jacet sepultus.

Munera: nec quidquam tibi 1 prodest
2 Aerias tentasse domos, animoque rotundum
Percurrisse polum, 3 morituro.
Occidit & Pelopis 4 genitor, conviva Deorum,
5 Tithonusque remotus in auras:
6 Et Jovis arcanis Minos admissus, 7 habentque
Si tartara 8 Panthoiden, 9 iterum Orco
Demissum; 10 quamvis clypeo Trojana refixo
Tempora testatus, nihil ultra
Nervos, atque cutem, morti concesserat 11 atræ,
12 Judice te, non sordidus 13 autor.

Na-

1 Adjumenti attulit ad mortem effugiendam. 2 Quod aerias regiones, stellas ac sydera contemplatus sit, & ingenio sagaci axem cœli seu cœlum mente peragraveris. 3 Mortalium conditioni subjecto. 4 Respondet Archytas. Non mirum est, me Mathematicum & Philosophum esse mortuum, mortus est & Tantalus, qui ipsos etiam Deos convivio excepit. Synecd. gen. Hoc mortis solatio apud Virg. Æn. 10. utitur Jupiter, Herculem, ob imminentem Pallantis interitum ingemiscentem, his verbis consolans. *Stat sua cuique dies; breve, & irreparabile tempus omnibus est vitæ: sed famam extendere factis, Hoc virtutis opus: Trojæ sub mœnibus altis Toi nati cecidere Deum, quin occidit una Sarpedon, mea progenies, etiam sua Ruraum Fata vocant, metasque dati pervenit ad ævi.* 5 Tithonus etiam, Laomedontis filius, ipsius Auroræ maritus, longissimæ vitæ pertæsus, in auras receptus evanuit. Od. 16. l. 2. *Longa Tithonum minuit senectus.* 6 Minos quoque, rex Cretæ, Jovis & Europæ filius, qui in regno suo justitiam administrans, Jovis, patris sui, arcanis legibus & judiciis admissus est, consiliaque sua nono quoque anno cum ipso communicavit, dum Dedalum, in Sicilia profugum, sequitur a Cocalo dolo circumventus & occisus interiit. 7 Occupant. 8 Pythagoram Philosophum, Demarathi filium, qui μετεμψύχωσιν, id est, animarum transmigrationem in alia corpora suo confirmabat exemplo, dicens, se apud Trojam Euphorbum, Panthoi filium, a Meneleo interfectum fuisse, & postea revixisse, & animæ migratione Pythagoram factum fuisse. Synecd. gen. Facete admodum Pythagoræ illam μετεμψύχωσιν irridet Poeta. 9 Sæpius mortuum, transeunte ejus anima in alios. 30 Quamvis clypeo, post longum temporis spatium, cum Euphorbus adhuc esset, in templo Junonis affixo & relicto, rursusque conspecto recordatus sit superioris vitæ, & Trojana tempora, ejusque decennale bellum testatus sit, & affirmaverit, quod animo non mortuus erat, cum a Menelao interfectus esset, sed corpore tantum perierat, & quod nihil ultra ossa & carnes, nihil præter cadaver morti atræ tradiderat. Procatalepsis. 11 Mors *atra* dicitur per Meton. effe. eo modo, quo *pallida*, *crudelis* & *exosa* appellatur. 12 Et ille ipse Pythagoras, qui vel te judice rudi & indocto nauta, nobilissimus indagator naturalis veritatis fuit. Verum & hoc loco ridet Horatius. vide Valer. Max. l. 8. c. 3. 13 Synecd. gen. pro insigni Physico & luculento Dialectico.

Naturæ, verique. 1 Sed omnes una manet 2 nox.
Et 3 calcanda semel via lethi.
4 Dant alios 5 Furiæ torvo 4 spectacula Marti:
6 Exitio est avidis mare nautis.
7 Mixta senum ac juvenum 8 densantur 9 funera: nullum
10 Sæva 11 caput 12 Proserpina fugit.
13 Me quoque 14 devexi 15 rapidus comes 16 Orionis,
17 Illyricis Notus obruit undis.
18 At tu nauta, 19 vagæ ne parce 20 malignus 21 arenæ
Ossibus & 22 capiti inhumato,

1 Par-

1 Sed una mortis necessitas omnes expectat. Sic supra Od. 4. *Pallida mors æquo pulsat pede pauperum tabernas. Regumque turres,* Et Od. 3. l. 2. *Omnes eodem cogimur: omnium Versatur urna.* 2 Mors. Sic supra Od. 4. *jam te premet nox fabulæque manes.* Catul. *Nobis cum semel occidit brevis lux; Nox est perpetuo una dormienda.* Nam ut lux pro vita usurpatur (Cic. *cur piratis lucis usuram tam diu dedisti?*) ita *nox* & *tenebræ* pro morte. Metaph. Catul. *At vobis male sit malæ* tenebræ *Orci quæ omnia bella devoratis.* 3 Ingredienda est. Alleg. e continuatis Metaphoris. 4 Exhibent jucundos ludos interfectos, id est, alii in acie occidunt. 5 Bellona, Enyo, aliæque, a quibus constanter bella, quæ sunt Martis ludi. 6 Alii naufragio pereunt, & a mari absorbentur. 7 Confusa inter se. 8 Conglobantur, cumulantur, id est, cujusque ætatis homines, & sine delectu vel discrimine omnes cumulatim moriuntur. Metaph. ab aere crasso, vel ab aggesta terra. 9 Meton. adj. pro ipsis hominum cadaveribus. 10 Acerba. 11 Hominis, id est, nullum hominem. Synecd. mem. 12 Mors devitat, nulli mortalium parcit. Est enim Proserpina, uxor Plutonis, Cereris filia, mortis & vitæ arbitra. Meton. Offic. pro morte sæva. Ad veterum autē superstitionem respicit Poeta; qua credebant eos, qui morti essent proximi, a Proserpina primum tonderi; nec aliter mori posse, quam si his veluti primitiis Orco auctorarentur. Ut Virg. Æn. 4. de Didone: *Nondum illi flavum Proserpina vertice crinem Abstulerat. Stygioque caput damnaverat Orco.* 13 Quoniam igitur omnes morti debemur, me Archytam quoque. 14 Qui ad occasum vergit, vel qui in declivi cœli parte situs est. 15 Insanus. 16 Syderis in cœlo, qui oriens & occidens, ventos, nimbos & tempestates excitat. Epod. 15. *nautis infestus Orion.* Orion Jovis, Neptuni & Mercurii filius fuit, ducto nomine ἀπό τῦ ὐρεῖν, id est, *a mejendo*, quia ex urina procreatus est. Is Dianæ, cum qua venabatur, stuprum inferre conatus est: qua de re Dea irritata, scorpium e terra extulit, a quo Orion in talo ictus interiit. Jupiter autem, eum miseratus, in astra retulit. Sic Od. 4. l. 3. *Tentator Orion Dianæ.* 17 Meridionalis ventus Illyrici maris fluctibus naufragum immersit. 18 Archytas nautam orat, ne remaneat insepultus. Ordo est: At tu, o nauta, ne parce malignus dare particulam vagæ arenæ ossibus, & capiti inhumato. 19 Aqua ventisque huc atque illuc agitari solita. 20 Ne sis tam malignus ut parcas. 21 Hujus littoris. 22 Corpori meo insepulto præbere, illudque exigua terræ portione obruere.

1 Particulam dare : 2 sic 3 quodcunque 4 minabitur 5 Eurus
6 Fluctibus Hesperiis, 7 Venusinæ
Plectantur sylvæ, 8 te sospite : 9 multaque merces.
10 Unde potest, tibi 11 defluat 12 æquo
Ab Jove, Neptunoque 13 sacri 14 custode 15 Tarenti.
16 Negligis immeritis nocituram
17 Postmodo te natis 18 fraudem committere forsan :
19 Debita 20 jura, 21 vicesque 22 superbæ
23 Te maneant ipsum: 24 precibus 25 non linquar 26 inultis
Teque 27 piacula nulla resolvent.
Quamquam 28 festinas (29 non est mora longa) licebit
30 Injecto 31 ter 32 pulvere 33 curras.

1 Exiguam partem. 2 Adjurantis est, vel comprecantis. Rogat enim, si nauta eum sepeliverit, ut omnes tempestates a navigantibus avertantur in sylvas. Cum enim aliquid ab altero petimus, id ut facilius impetremus, ea solemus illi precari & optare, quæ scimus ei esse optatissima, addita particula *Sic*. Supra Od.3. Sic *te Diva potens Cypri*, &c. Virg. Ecl.9. Sic *tua Cyrnæas fugiant examina taxos*. 3 Malum & infortunium. 4 Naviganti tibi. Metaph. ab animalis ad inanimata. 5 Orientalis ventus. 6 Procellis Italicis. 7 Illo omni quæcunque sylvæ puniantur, luant, in quascunque sylvas recidat. Sic Ep. 2.l.1. *Quicquid delirant reges, plectuntur Achivi*. 8 Te salvo, incolumi. 9 Et summum lucrum, omniumque bonorum abundantia. 10 Ex omnibus partibus, undecumque est occasio. 11 Cumulatim promanet ac proveniat, copiosa tibi merces persolvatur a Diis, qui facile id possunt. Metaph. 12 A Jove tibi favente, propitio. Sic Ep.1.l. 2. *& mecum facit, & Jove judicat æquo*. 13 Sibi. 14 Tutore. 15 Ubi Neptunus devotius colebatur. 16 Vanum reputas, leve esse putas. Ordo est: Forsan tu negligis committere fraudem nocituram postmodo te natis immeritis. 17 Posteris tuis, paulo post ex te natis. 18 Culpam, injuriam & crimen perpetrare, quod nati natorum luere solent. 19 Si me inhumatum relinquas, justa sepulturæ cadaveri insepulto debita, &c. His enim, quæ sequuntur, ei male precatur, si se insepultum relinquat. 20 Talionis præmia, ut pari casu insepultus jaceas. 21 Et vicissitudines sive pœnæ graves reciprocæque, superbis factis dignæ, sc. ut insepultus vicissim ab aliis tam superbe negligaris, te exspectent, & pari scelere puniant. 22 Al. *superbe*, in Vocativo casu, quia me inhumatum reliquisti. 23 Te exspectent, tibi sint paratæ. Sic Od.13. Epod. Te manet *Assaraci tellus*, id est, tibi parata est. Et Od.16. Epod. Nos manet *Oceanus circumvagus*. Quia e gestu nautæ senserat postulationem suã repelli, exclam. in eum per imprecationem. 24 Significat Deos, suis precibus adductos, pœnas inhumanitatis ab hoc nauta repertituros: vel, *preces* appellat exsecrationes, ἀρὰς: ut, Od. 5. Epod. *Sed dubius unde rumperet silentium, Misit Thyesteas preces*, id est, execrationes, qualibus Thyestes in fratrem Atreum usus est. 25 Non relinquar a Diis, horum scelerum ultoribus. 26 Frustratis: q.d. eventura precasus sum. 27 Nulla sacrificia, nullæ victimæ te a tanto scelere liberabunt, nisi meo cadaveri terram injeceris. Meton. subj. 28 Celeriter abire properas. 29 Temporis tamen dispendium non est. Persuadet a facili. 30 Corpori meo. 31 Ter manes vocabunt. Virgil. *Et magna manes ter voce vocavi*. 32 Terræ. 33 Licebit ut navices: unde *cursum* pro navigatione usurpant Latini. Cic. Offic. 3. *Si idem sciat complures mercatores ab Alexandria solvisse, navesque in cursu frumento onustas petentes Rhodum viderit*.

Ode XXIX. Αἰσχητικής

Ad ICCIUM.

Mirum est, & monstri simile, Iccium Philosophum, studio intermisso, ad militiam transiisse divitiarum cupiditate.

Tricolos Tetrastophos.

ICci, 1 beatis nunc 2 Arabum invides
3 Gazis, & 4 acrem militiam paras
Non ante 5 devictis 6 Sabææ
Regibus, 7 horribilique Medo
Nectis 8 catenas: 9 quæ tibi virginum,
10 Sponso necato, barbara serviet
Puer quis 11 ex 12 aulâ capillis
13 Ad cyathum statuetur 14 unctis,
15 Doctus sagittas 16 tendere 17 Sericas
18 Arcu paterno? 19 Quis neget 20 arduis
21 Pronos 22 relabi posse rivos
Montibus, & Tiberim reverti:
Cum tu coemtos undique 23 nobiles

Libros

1 Immensis, opulentis thesauris, qui (ut putat vulgus) beatos homines efficiunt, & quorum particeps cupis fieri per militiam. Meton. effe. 2 Felicium ac ditissimorum populorum. Sic Od.24.l.3. *Intactis opulentior* Thesauris Arabum,&c.& Ep.7.l.1.*nec Otia divitiis Arabum liberrima muto*.3 Divitiis,thesauris. Cic.Offic.2. *omni Macedonum* Gaza, *quæ fuit maxima, potitus est Paulus*. Od.16. l.2. *non enim* Gazæ, *neque consularis Summovet lictor miseros tumultus Mentis*. 4 Acerbam militiam, fortiaque & funesta bella instruis. Metaph.a saporibus.5 A Romanis superatis. 6 Militiam paras contra reges Sabææ, quæ Æthiopiæ est metropolis.Synecd.spe.pro populis Orientalibus.7 Medorumque Regi, populo Romano post Antonium fugatum, & Crassum occisum, formidabili,fabricas vincula, ut in miseram servitutem abducas.8 Manicas & pedicas.Synecd. gen. 9 Quæ nam virgo Parthica tuæ serviet libidini, postquā sponsus ejus erit a te occisus? 10 Hoste tuo. 11 Regius, *vel* nobili genere natus, a te bello captus. 12 Capti regis. 13 Pocula tibi ministrabit in convivio, pincerna, & ad potum porrigendum tibi deputabitur. 14 Unguento delibutis. 15 Qui artifex fit. 16 Ad scopum & metam singulari solertia dirigere, id est, optime sagittare. Virg. 9. Æn. *& spicula* tendere *cornu*. 17 Medicas vel Parthis. *vel*, ut Seres,populus Parthis vicinus. 18 Pro gentis suæ more. 19 Quis neget,fluvios relabi posse,cum tu libros Panætii,Platonis,Aristotelis, &c.quos tu legendi causa coemeras,armis commutes,Philosophiæque studio relicto, te ad rem militarem conferas? Ordo est:Quis neget, rivos pronos posse relabi arduis montibus, & posse reverti Tyberim, cum tu, pollicitus meliora,tendis mutare loricis Iberis libros nobiles Panætii undique coemtos, & domum Socraticam? 20 Sublimibus montibus,a quibus delapsi sunt.21 Cum impetu deorsum decurrentes fluvios, & Retro ad montes ascendere. 22 Redire. 23 Eximios, nobilitantes ingenia hominum. Meton. effc.

Libros 1 Panæti, 2 Socraticam & domum
3 Mutare loricis Iberis,
4 Pollicitus meliora, 5 tendis?

1 Philosophi Stoici, quem sæpe commemorat Cicero, quemque imitatus est in libris de Officiis. 2 Totam familiam Philosophorum, quotquot a Socrate, summo Philosopho, orti sunt, Platonem, Xenophontem, aliosque veteres Academicos. Meton. subj. pro scripta Socratis doctrina. 3 Anteponere Philosophiæ clypeos & hastas Hispanicas, sive quibus Iberi, Hispaniæ populi bellicosissimi, utuntur id est, Philosophiæ studio omisso militiam persequi, & arma capere. 4 Qui meliora studia, quam militiæ operam dare, nobis amicis promisisti, & longe aliam spem & exspectationem de te concitasti. 5 Contendis, studes, cogitas, & in animo habes.

Ode XXX. Εὐκτικὴ vel Κλητικὴ.

Ad VENEREM:

Rogat Venerem, ut in ædem Glyceræ sibi dedicatam veniat.

Dicolos Tetrastrophos.

O Venus, regina 1 Cnidi 2 Paphique.
3 Sperne 4 dilectam 5 Cypron, & 6 vocantis
Thure te multo Glyceræ 7 decoram
Transfer in ædem.
8 Fervidus tecum 9 puer, & 10 solutis
Gratiæ zonis, 11 properentque 12 Nymphæ,
Et 13 parum comis sine te 14 Juventas,
15 Mercuriusque,

Ode

1 Urbis Cariæ, ubi pie ac religiosissime coleris. 2 Urbis in Cypro insula. 3 Desere, minorisque æstima. 4 Tibi charam, & tuo nomini consecratam. 5 Insulam. 6 Glyceræ, te invocantis, & tibi sacrificantis. 7 Migra in exornatum sacellum, a Glycera tibi consecratum. 8 Flagrans, qui amoris fervorem animis infert. 9 Cupido, Synec. gen. 10 Gratiæ incinctæ ac nudæ: vel ob eam, quæ in nubentibus requiritur, obsequii conjugalis facilitatem, quæ zona solvitur virginea; vel quia natura munifici omnibus parent, ac minime tecti vel fraudulenti sunt. 11 Ad hoc sacellum festinent, illudque sua divina præsentia sanctum ac religiosum reddant. 12 Najades, Oreades, Dryades, &c. 13 Severa & tristis sine tuo divino munere & rebus amatoriis. 14 Juventutis Dea, Herculis uxor, Jovis poculorum administra, quam Græci appellant *Heben*, id est, pubertatem. 15 Eloquentiæ Deus. Multum enim vales eloquentia ad amorem conciliandum.

Ode XXXI, Εὐκτική.

Ad APOLLINEM.

Non divitias petit ab Apolline, sed tranquillam hilaremque vitam & ut sit mens sana in corpore sano.

Tricolos Tetrastrophos.

QUid 1 dedicatum 2 poscit Apollinem
3 Vates; quid 4 orat, de patera novum
Fundens 5 liquorem; 6 non opimas
Sardiniæ 7 segetes feracis:
Non 8 æstuosæ grata 9 Calabriæ
Armenta: non aurum, aut 10 ebur Indicum:
Non rura, quæ 11 Liris 12 quieta
13 Mordet aqua, 14 taciturnus amnis.
15 Premant 16 Calena falce quibus dedit
Fortuna, vitem: 17 dives & aureis
Mercator 18 exsiccet 19 culullis.

1 Divinis honoribus affectum, cui Augustus templum in Palatio dedicavit. Obliqua & imperfecta est quædam Prosopopœia, ubi sermo ipsius Poetæ leviter tertia persona repræsentatur. Potuisset enim dicere: Ego posco Apollinem hoc vel illud per mea sacra Quidam interpretantur Apollinem τροπικῶς, pro templo vel simulacro, ut sit Meton. adj. pro subj. In *quid* repetito est Anaphora. 2 Præcatur. 3 Poëta tuus Horatius. Loquitur enim de se in tertia persona, ut diximus. 4 Sibi a te dari. 5 De calice fundens novum vinum sive vini primitias, id est sacrificans. Synecd. gen. 6 Non orabo sive poscam pingues & lætas segetes, id est ingentes frumentorum acervos fertilis Sardiniæ, quæ insula est in mari Tyrrheno. Anaphora. 7 Al. *opimæ Sardiniæ segetes feraces*, id est agros fertiles pinguis Sardiniæ. Meton. adj. Festus: *Seges dicitur ea pars agri quæ arata & consita est, a ferendo dicta* Virg. *Nec Cereri opportuna seges, nec commoda Baccho*. 8 Calidæ, Solis ardore torridæ. Sic supra Od. 22. *Syrtes æstuosas* appellat. 9 Italiæ regionis, omnis bonorum genere plenæ, equorum præsertim. 10 Virg. 1. Georg. *India mittit ebur, molles sua thura Sabæi*. 11 Campaniæ fluvius. 12 Lenta alluvione. 13 Alluit, irrigat, lambit: ut supra Od. 22. Metaphora ab animantibus. 14 Leniter fluens. 15 Amputent presso pollice vineas, *vel* calcent in torculari uvas abscissas cultello, instar falcis incurvo, in agro Caleno. Permissio est, quæ potest intelligi de vindemiatione, quæ fit cultello, vel calcatione uvarum in torculari vel cuppa. 16 Dicta est a *Calibus*, oppido in agro Sabino, ubi optima nascuntur vina. 17 Ordo est: Et dives mercator, charus Diis ipsis, quippe ter aut quater anno impune revisens Atlanticum mare, exsiccet aureis culullis vina reparata merce Syra. 18 Ebibat, exhauriat. 19 Ex poculis, ex calicibus. Sic de Arte Poet. *Reges dicuntur multis urgere* culullis, *Et torquere mero*, &c. *Cululli* proprie sunt calices fictiles, quibus Pontifices, virginesque Vestales utebantur.

Vina 1 Syra reparata 1 merce,
2 Dis charus ipsis: quippe 3 ter, & quater
Anno 4 revisens æquor 5 Atlanticum
6 impune: 7 me 8 pascunt olivæ,
9 Me Cichorea, 10 levesque malvæ.
11 Frui 12 paratis & 13 valido mihi,
14 Latoe, 15 dones, 16 & (precor) 17 integra
Cum mente, 18 nec turpem senectam
Degere, nec 19 cithara carentem.

1 Empta, vel permutata mercibus Syriis, in est, ex Syria, Asiæ regione opulentissima; advectis. *Parandi* enim verbum generale est, sive per emptionem, sive per mutationem, sive aliter acquiramus. Synecd. gen. pro aromatis, quæ ex Arabia camelis in Syriam devehebantur: vel pro auro & argento. 2 Qui mercator Diis ipsis gratus & amicus est. 3 Sæpius. 4 Iterum navigans. 5 Mare remotissimum versus Mauritaniam, id est, Oceanum. Synecd. spe. 6 Sine ulla jactura, sine naufragio. Sic Supra Od. 17. Impune *tutum per nemus arbutos Quærunt latentes*, &c. Ergo Diis charus est mercator. Argumentum a consequentibus. 7 Hujusmodi magnifica per extrema pericula acquirenda non expeto: mihi enim Horatio tenuis & frugalis cibus sufficit. 8 Sustentant, delectant. Metaph. a pecore. 9 Intyba, endivia. 10 Molles, quæ ventrem gravem levant & molliunt. 11 Precor, ut mihi facilibus victitare concedas. Ordo est: O Latoe, precor *ut* dones mihi valido frui paratis, cum mente integra, & dones degere senectam nec turpē, nec carentem cithara. 12 Iis, quæ ego paravi. 13 Mihi sano. 14 O Apollo Latonę filia Greco Λητῷος. 15 Concedas, largiaris. 16 In *&* *nec*, bis repetitis, duplex est Anaphora. 17 Cum ratione sana & valida. Orandum ergo, ut sit mens sana in corpore sano. 18 Non morosam, non delirantem, vel in honoratam senectutem, sed laudabilem & jucundam. 19 Lyræ studio.

Ode XXXII. Προσφωνητική.

Ad LYRAM.

Alloquitur Lyram, eamque poscit, ut sibi adsit, & secum canere non desinat.

Tricolos Tetrastrophos.

1 Poscimus, si 2 quid 3 vacui 4 sub umbra
5 Lusimus tecum, quod & hunc in annum
6 Vivat, & plures: age, dic 7 Latinum,

1 Flagitamus, o Barbite, si quid hactenus memoria dignum in occulto per otium scripsimus ut id evulgetur, & in publicum prodeat. Al. *poscimur*, sc. a Mæcenate, id est, præcatur nos Mæcenas, ut, si quid in occulto scripsimus, publici juris faciamus & edamus. 2 Lyricorum carminum. 3 Otiosi, a publicis negotiis & occupationibus liberi, σχολάζοντες. 4 In secessu, ac vulgo remoti. 5 Cecinimus Synecd. gen. 6 Quod immortolitati consecratum perpetuo vigeat. Metaph. a rebus animatis, sensu & motu præditis. 7 Nostro idiomate scriptum carmen Lyricum, cujus ego sum author & princeps. Synecd. gen.

1 Barbite, carmen,
Lesbio primum modulate 2 civi:
Qui 3 ferox bello, tamen inter arma,
Sive 4 jactatam religarat 4 udo
Littore 5 navim:
6 Liberum, & 7 Musas, Veneremque, & 8 illi
Semper hærentem 9 puerum 10 canebat,
Et 11 Lycum, nigris 12 oculis, nigroque
13 Crine decorum.
14 O decus Phœbi, & 15 dapibus supremi
16 Grata 17 testudo Jovis, o 18 laborum
Dulce 19 lenimen, mihi 20 cunque 21 salve
22 Rite vocanti.

1 O Lyra. 2 Qui a Lesbi insulæ præclaro incola Alcæo, nobilissimo Lyrico, primum usurpatus & compositus es ad canendos versus Lyricos, Synecd.gen. Participium verbi deponentis hic passive usurpatur. 3 Qui quidem Alcæus quāvis vi bellicosus & armis invictus esset, tamen sive bella gereret, sive in portu a navigatione conquiesceret, citharæ solatium & studium non omisit. Metaph. ab eo, qui audacter & fortiter magno animo fertur in prælium. 4 Agitatam in undis maris. 5 Navium suarum classem. 6 Deum Bacchum, id est, convivia, quæ vino abundant. 7 Jovis ac Mnemosynes filias. 8 Matri suæ Veneri semper adhærentem, eamque assidue sequentem, Cupido enim Veneris assiduus comes est. Sic Cic. pro Roscio, *hærere gladiatori*, pro assidue sequi. 9 Cupidinem, arcu & sagittis armatum. Synecd. gen. 10 Carmine ad Lyram canebat. 11 Puerum, quem Alcæus amabat. 12 Superciliis. 13 Pisci laudabant in pueris & puellis oculos & crines nigros. 14 O Barbite sive Lyra, quæ Apollinis ornamentum es. Nam & citharam ipse invenit, & lyram, a Mercurio donatam, tanquam suam usurpavit. Anaphora est & exclamatio admirantis vim & opem suæ testudinis. 15 Epulis. Accepta, apta. 17 Lyra. Metaph. a camerato tabulato. 18 Omnium malorum. 19 Solatium. 20 Quovis tempore te poscenti, ut ad te carmina mea concinam. 21 Semper vige & vive. Metaph. ab animato ad inanimatum. 22 Debito modo.

Ode XXXIII. Παραινετική

Ad ALBIUM TIBULLUM.

Ne plus æquo doleat, sibi rivalem a Glycera indigne anteponi.

Tricolos Tetrastophos.

1 ALbi, ne doleas plus nimio, memor
2 Immitis Glyceræ: neu 3 miserabiles
Decantes elegos, 4 cur tibi junior

1 Læsa

1 O albi Tibulle, vates doctissime, ne plus justo, vel quam par est, te excrucies. 2 Crudelis, quod amantem non redamet, sed fidem datam violet. 3 Fletibus aptissimos, misericordiam commoventes. Meton. effe. 4 Quod rivalis juvenis apud Glyceram tibi anteponatur, & pluris ab ea fiat. *Prænitere* enim hic est præferre: quo enim quisque *nitidior*, eo ob spem lucri etiam gratior.

1 Læsa præniteat fide
2 Insignem 3 tenui fronte Lyconida
Cyri 4 torret amor: 5 Cyrus in asperam
Declinat Pholoen: sed prius 6 Appulis
Jungentur capreæ lupis,
7 Quam 8 turpi Pholoe peccet 9 adultero:
10 Sic visum Veneri, cui placet 11 impares
Formas, atque animos 12 sub juga ahenea
13 Sævo mittere cum joco.
14 Ipsum me melior cum peteret 15 Venus,
16 Grata 17 detinuit compede Myrtale
Libertina, 18 fretis acrior Adriæ
19 Curvantis Calabros sinus.

Ode

1 Fracta fide, quæ se tibi semper obsequentē fore pollicita est Glycera. 2 Commendatum. Q. d. Ne doleas plus justo, hoc te scire volo, quod Lycoris Cyti amore incenditur: Cyrus a Lycoride abhorret, in Pholoen, a se alienam, propensior. Exemplo enim ostendit, quanta sæpe in amoris jugo fit disparitas. Climax sive gradatio, & Polyptoton. 3 Parva & angusta: *vel* tenera ac levi, nec rugis nævisque aspera fronte. Sic Epist. 7. l. 1. *reddes Forte latus, nigros* angusta fronte *capillos*. 4 Cupidinis flamma incendit, inflammat. Metaph. 5 Cyrus animum suum propendet sive propensus est in amorem Pholoes morosæ, a qua ipse contemnitur. 6 Lupis ex Apulia, id est, quibusvis lupis inter se uno stabulo conjungentur. Significat autem, Pholoen Cyrum nunquam amaturam. 7 Quam Cyro amatori morem gerat Pholoe. 8 Quem Pholoe honeste admittere nequit, cum Glyceram nulla justa causa contempserit. 9 Cyro Synecd. gen. 10 Sic placui Veneri una cum sævo joco, id est immiti filio suo Cupidine, ut sc. amor non semper sit reciprocus, & æque utrimque vehemens. Quotiescumque ratio non apparet, *Sic visum*, interponitur. Virg. 3. Æn. *Postquam res Asiæ, Priamique evertere gentem immeritam* visum *superis*. Idēm 2. *Diis aliter* visum. 11 Formas inæquales & discordes animos inter se jungere, utpote, cum deformis formosam, senex puellam, vel quis alius forma vel moribus disparem amat. 12 Sub duram & difficilem amoris servitutem mittere, id est durissimo amori, vinculo colligare, cum sc. maritus cogitur omnia facere non suo, sed uxoris arbitratu. Atqui *Non bene inæquales veniunt in aratra juvenci*. Metaph. a bestiis jugalibus. 13 Immiti, difficili, χαλεπῷ: ut supra Od. 12. *Mater sæva Cupidinum*. 14 Hoc ipsum meo ipsius exemplo satis superque edoctus sum. Nam me Horatium cum formosior quædam puella appeteret sive expeteret, &c. 15 Formosa & aptior puella, quæ talis effingitur a Dea. Meton. effic. Sic Virg. Ecl. 3. *Parta meæ Veneri sunt munera*. 16 Tunc Myrtale liberta, id est, quæ ex servitute libera facta sit, grata servitute me devinxit, & aliam amare non permisit. *Grata* autem a Myrtale cōpede detentum dicit, quod servitus illa, qua tali dominæ serviat, ipsi non injucunda sit. Sic Od. 2. l. 1. *tenetque* grata Compede *vinctum*. 17. Quæ tamen Myrtale erga me morosior, sævior & iracundior erat, quam freta maris Adriatici: ut Od. 9. l. 3. *&* *improbo* Iracundior Adria. Synecd. spe. pro periculosissimo quoque loco. 19 Quod mare Adriaticum Calabriam ambit, & alluendo terræ portiones aufert littusque incurvat & inæquale reddit. Eo maris æstum ostendit, cum in terram receptum sinus, potusque efficit.

Ode XXXIV. Διασταλτική.

Ad SEIPSUM.

Quem pœnitet, quod Epicureos secutus, parum studiose Deos coluerit.

Tricolos Tetrastrophos.

1 PArcus Deorum cultor, & 2 infrequens,
Insanientis dum sapientiæ
3 Consultus erro: 4 nunc retrorsum
Vela dare, 5 atque iterare cursus
Cogor relictos: namque 6 Diespiter
7 Igni corusco nubila dividens,
Plerumque 8 per purum tonantes
9 Egit equos, volucremque 10 currum:
Quo 11 bruta tellus, & 12 vaga flumina.
13 Quo 14 Styx, & 15 invisi horrida Tænari
Sedes, 16 Atlanteusque finis.

Con-

1 Eho Horatius hactenus nimis modicus & tardus Deorum cultor fui. 2 Rarus, non assuetus, insolens. 3 Dum erro consultus, id est, peritus Epicureæ sapientiæ, quæ docet contemnere omnes religiones. Vocabant *consultum* virum bonum, ac juris publici peritum, qui consilii causa ab imperitioribus adibatur. Plerumque tamen addebant id, cujus peritiam profitebantur: venuste vero hic pro Epicureo ponitur. *Consultus sapientiæ* sic dictum, ut dicimus *jurisconsultus*. 4 Nunc pœnitentia ductus mutare consilium, & priora vestigia repetere, & ad professionem Stoicam redire, a qua ad Epicurum defeci, redire, Deosque immortales & esse, & res mortalium curare rursus credere cogor. Metaphora a nautis petita, qui cum aberraverint, retro navigant. 5 Atque recurrere, παλινδρομεῖν & eo, unde solvi, renavigare. 6 Jupiter Diespiter, id est, diei & Lucis pater. 7 Fulmine rutilanti alias perrumpens sive disrumpens. Synecd. gen. Sic Cic. Tusc. 2. *Jace, obsecro, in me vim coruscam fulminis*. At Virg. Æn. 2. *ensem coruscum*, appellat. 8 Per cœlum serenum, vel aera. Sic Virg. Georg. 2. *&, dum se lætus ad auras Palmes agit, laxis per purum immissus habenis* διαιθρίας dicunt Græci. Hoc Epicurei fieri posse negarunt. Lucr. l. 6. *Fulmina gignier e crassis, alteque putandum est Nubibus exstructis: nam cœlo nulla sereno, Nec leviter densis mittuntur nubibus unquam*, Itaque videtur hic Horatius significare, talia fulmina, qualia hic describit, portendere hominibus tristia. Virg. Georg. 1. *Non alias cælo ceciderunt plura sereno Fulgura, nec diri toties arsere cometæ*. Poeta igitur non vano Deorum metu perterritus, resipiscit. 9 Tenuit. Alleg. Poetarum more locutus est, ut supra Od. 11. *Tu gravi curru quoties Olympum*. 10 Et velocissimum suum currum egit, & flumine tremefecit. 11 Immobilis, gravis, & sine sensu *Nam brutum* (inquit Festus) *antiqui gravem appellabant*. 12 Obliqua. 13 Anaphora. 14 Inferorum palus. 15 Odiosi inferni infausta regia, ad quā per Tænarum, urbem Laconiæ, vel promontorium, descenditur. 16 Et quo mons Atlas in Oceani fine versus Occidentem, mundi finis ac terminus, cujus cacumen ipsas nubes penetrat tremuit.

Concutitur . 1 Valet 2 ima summis
Mutare, & insignem 3 attenuat Deus,
5 Obscura promens : 5 hinc apicem rapax
Fortuna cum stridore acuto
Sustulit : 6 hic posuisse gaudet :

1 Deus potest humilia in altum attollere, & alta humilia reddere. Huc pertinet illud Æsopi responsum, qui interrogatus, quid Jupiter faceret, respondit: *alta quidem humilia reddit · humilia autem attollit.* 2 Infera cum superis. 3 Deus tenuem reddit ac deprimit excelsum. 4 Ea, quæ non apparent, aperiens; atque in oculis omnium ponens. 5 Fortuna, id est Deus, ejusque voluntas & consilium velox hinc, id est, ex hoc loco, vel ab hoc homine, apicem, i.e. summum cacumen potestatis, summos honores, amplissimas divitias, cum lamentabili & luctuoso infortunatorum sonitu & querelam ademit. 6 Et hic illum in alium locum transtulisse, id est, in alium opes & honores transtulisse gaudet gaudet. *Hinc & hic* Polyptoton habent.

Ode XXXV. Προσευκτική.

Ad FORTUNAM.

Obsecrat eam, ut Cæsarem conservet in Britannos iturum.

Tricolos Tetrastrophos.

1 O Divina, 2 gratum quæ regis Antium,
3 Præsul vel imo tollere de 4 gradu
Mortale 5 genus, vel 6 superbos :
7 Vertere superibus 8 triumphos :
Te pauper 9 admisit solicita prece
Ruris colonus : 10 te dominam æquoris,

1 Qui-

1 O fortuna rerum humanarum & mundi domina, *vel* Jovis subministra. Synecd. gen. 2 Quæ Antio urbi præsides & tutaris, in qua templum tibi consecratum est, i.e. quæ Antii coleris, sacrificiisque solemnibus placaris, ut urbis custos. Sic supra Od. 28. Neptunum *Tarenti custodem* dixit, quod illi ea in urbe templum erat consecratum, 3 Potens, in promptu habens, & parata hominem de infimo loco, id est, de ima Plebe & infimæ sortis, in altum attollere ac elevare. Virg. Ecl. 1. *Nec tam* præsentes *alibi cognoscere Divos*. Ter. in Phorm. *hunc habens plane præsentem Deum?* 4 Metaph. ab editoribus locis, quo gradibus & scalis ascenditur. 5 Synecd. part. pro toto homine. 6 Efficientes homines superbos. Meton. effe. 7 Mutare augustos amplissimosque regum honores in cædes & funera, id est, *Valet ima summis mutare*, &c. 8 Synecd. spe. pro amplissimis magnificentissimisque honoribus in nihilum versis a Fortuna. 9 Te frugali vita contentus rusticus pro se rebusque suis felici successu properandis obnixe rogat. Metaph. a petitionibus magistratuum, ad quos obtinendos candidati tribus circumibat & amicos prensabant. 10 Anaphora.

1 Quicunque 2 Bithyna laceſſit
Carpatius pelagus carina.
Te 3 Dacus aliter, te 4 profugi Scythæ,
Urbeſque, genteſque, & 5 Latium ferox,
Regumque 6 matres barbarorum, &
5 Purpurei metuunt tyranni:
Injurioſi pede 8 proruas
Stantem columnam: 9 neu populus frequens
7 Ad arma ceſſantes, ad arma
Concitet, imperiumque 11 frangat.
12 Te ſemper anteit ſæva 13 Neceſſitas,
14 Clavos trabales, & 15 cuneos manu
Geſtans 17 abena nec 17 ſeverus
18 Uncus abeſt. 19 liquidumque plumbum.

Te

1 Omnis te rogat, qui laceſſit, id eſt, qui remis impellit, hoc eſt, navigat in mari Carpaſſio juxta Carpathon, Rhodiorum urbem, navi, qua merces ex Bithynia feruntur. 2 Synecd. ſpe. pro navi cujuſvis mercatoris, qui illud mare percurrit quotannis eſt Synecd. mem. pro integra navi. 3 Gens bellicoſa juxta Iſtrum fluvium degens. Allegor. ex Synecd. ſpecierum, pro aſperrimis potentiſſimiſque quibuſque populis, quibus Fortuna eſt formidoloſa. 4 Errantes, inferiis ſedibus vagantes, certam ſedem nuſquam habentes, utpote in plauſtris, tanquam in domibus habitantes. Sic Od. 34. l. 4. *campeſtres* appellat. *Campeſtres melius Scythæ, Quorum plauſtra vagas rite trahunt domos, Vivunt, & rigidi Getæ.* 5 Latium animoſum atque elatum, armis indomitum, tum per ſe, tum quod in eo ſita eſſet Roma, tot gentium imperio ſuperba. Meton. ſubj. pro Latinis animoſis: ut in *urbes & gentes* pro civibus. 6 Pro liberis ſuis ſollicitæ. 7 Reges purpura ornati, Phrygii, Aſſyri, Medi, Perſæ, aliique. 8 Ne invido & maligno pede dejicias & evertas ſtatum & incolumitatem imperii, *vel*, Cæſarem Auguſtum, imperii Romani erectam columnam, in cujus dignitate & ſalute Romani regni culmen ſuſtinetur, totiuſque Reipublicæ incolumitatis cardo vertitur. Alleg. e multis. Metaph. ab ædificiis. 9 Ne ve populus congregatus, id eſt, veterani milites & equites in militia exercitati, alios, pacis & concordiæ amantes, & pugnarum pertæſos, iterum libertatis recuperandæ prætextu ad ſeditionem contra Cæſarem provocent, ejuſque tranquillam gubernationem deſtruant ac reſolvant. 10 Epixeuxis, ad furorem populi indicandum. 11 Metaph. a corporeis ad incorporea. Sic dicitur, *frangere dignitatem, cupiditates, furores, conſilia*; &c. 12 Anaphora. 13 Æternum illud & inevitabile fatum te præcedit, tibique faces præfert. Idcirco autem Neceſſitas dicitur fortunam præcedere, quod certiora ſunt & ſtabiliora, quæ fiunt neceſſario, quam quæ fortuito. 12 Clavos magnos, quibus trabes configuntur, *vel*, prægrandes palos ad inſtar clavorum cuſpidem habentes, noxiis torquendis & puniendis paratos. 15 Quibus inſertis non ſolum res finduntur, ſed etiam combinantur. 16 Robuſtiſſima ſua manu. 17 Horribilis. 18 Hamus ferreus ſceleratorum gutturi infigendus, quo vel in ignem, vel in aquam, vel ad ſcalas trahantur. Cic. Philip. 1. uncus *impactus eſt fugitivo*. 19 Et plumbum igne reſolutum, quo rei puniantur. Hæc omnia, quæ Neceſſitati tribuuntur, pertinent vel ad exprimendam Neceſſitatis vim ac potentiam, vel potius ad ſignificandam firmitatem ac ſtabilitatem, qua id, quod ſemel conſtitutum eſt, nodo plus quam Herculano firmat ac munit.

Te 1 Spes, & albo 2 rara Fides 3 colit
4 Velata panno: 5 Nec comitem abnegat,
6 Utcumque 7 mutata potentes
Veste 8 domos 9 inimica linquis
10 At vulgus infidum, & meretrix 11 retro
Per jura cedit: 12 diffugiunt 13 cadis
Cum fæce 14 siccatis amici
15 Ferre jugum pariter dolosi.
16 Serves iturum Cæsarem in ultimos
Orbis Britannos, & juvenum recens
17 Examen 18 Eois timendum
Partibus, 19 Oceanoque rubro.
20 Eheu! 21 cicatricum, & 22 sceleris pudet,

1 Fra-

1 Mortalium solatium, id est, homines sperantes & fide præditi. Meton. adj. Ut fortunam anteit *Necessitas*, dura nimis atque immitis: sic sequitur Spes, solatium ac lenimen laborum. 2 Quæ a paucis colitur. 3 Amplectitur. 4 Alba stola induta: quia tota pura est ac candida, neque a recto ullis deterrita minis discedit. Alludit ad candidatos, qui veste candida induti, cum peterent Magistratum, aut dignitatem sperabant se εὐτυχεῖ futuros in *panno* Synecd. gen. pro veste. 5 Nec Fides te comitem suam aspernatur, nec ipsa tibi comes esse recusat: fidelis enim amicus non deserit amicum olim florentem, nunc miserum, fortuna commutata. 6 Quandocunque tu, o Fortuna facta inimica, relinquis & deseris eos, quos antea beaveras, veste tua mutata, aut luctu aut pauperie, id est, cum tu commutaris, & ex amica & adversa. 7 Veste antea læta in tristem & pauperem mutata. Alii intelligunt vestem mutatam non a Fortuna, sed ab his, quos afflictos, ac proinde in luctu constitutos reliquerit. 8 Divitum. 9 Irata relinquis. 10 At contra fallax vulgus quovis vento & fluctu mobilius, & meretrix fide data fracta & assentator te immutatā & adversam relinquit. 11 Retrocedit, diffugit. Tmesis. 12 Amici dolosi in ferendo pariter jugo, cum amicis calamitate affectis diffugiunt, consumtis amicorum divitiis. Allegoria est. 13 Doliis jam vino vacuis & exhaustis, id est, facultatibus & bonis absumptis. Synecd. spe pro gen. 14 Exsiccatis. 15 Fallaces & fraudulenti in fortunę adversæ oneribus & damnis pariter cum amico ferendis, id est, qui non sincere se consortes præbent, neque bona fide, ideoque in rebus adversis deserunt. Translatio est a bobus junctis. 16 O diva, gratum quæ regis Antium, tuearis Cæsarem Augustum jam in ultimos totius orbis populos Britannos iturum cum exercitu. Virg. Ecl. 1. *Et penitus toto divisos orbe Britannos.* In *Cæsarem* est Synecd. gen. 17 Et serva novum exercitum ex juvenibus collectum. Metaph. a gregaria migratione apum pro quavis multitudine rerum aliarum. *Examen* proprie est multitudo apum: transfertur autem ad alia ut hic. 18 Orientalibus populis. Persis, Medis, Parthis, Arabibus horribilem. Meton. subj. 19 Et formidandum Britannis, qui incolunt partem mundi Solis occasui propinquam, cujus rediis Oceanus quasi rubescit. 20 Exclamatio per commiserationem civilium discordiarum, ubi consanguinei & germani inter se committebantur & cædebantur. 21 Pudet nos vulnerum in bello civili acceptorum. 22 Civilis belli, quod omne malum secum trahit.

1 Fratrumque: 2 quid nos dira refugimus
Ætas? 3 quid intactum nefasti
Liquimus? unde 4 manus 5 juventus
6 Metu Deorum 7 continuit? 8 quibus
Pepercit aris? 9 utinam 10 nova
Incude 11 diffingas retusum in
12 Maſſagetas Arabeſque 13 ferrum;

1 Concivium, vel conſanguineorum & germanorum: eveniebat enim interdum, ut duo fratres eſſent contrariarum partium. 2 A quo malo & facinore refugimus nos, qui ſumus dura ætas, i. ferreo & infelici tempore nati homines, ſine miſericordia. 3 Quid nos nefarii intactum reliquimus? Anaphora eſt in vehementia interrogationis, cui ſubjectione negata redditur exclamatio per optationem. 4 Sceleſtas. 5 Romana, id eſt, juvenes Romani. Meton. adj. 6 Religione ſeu pietate adverſus Deos, quam εὐσέβειαν Græci appellant. 7 Abſtinuit? 8 Quæ Deorum templa ſpoliata ſanguine non polluit ac violavit juventus? 9 O Fortuna utinam nova iuduce diffingas, i. de novo fingas & cudendum reformes ferrum retuſum, i. gladios fractos & hebetatos in bellu civili, non ut hactenus bellis civilibus in cives, ſed in Maſſagetas & Arabas, alioſque populi Romani hoſtes. 10 Super nova aliqua induce. 11 Al. *diſtringas recuſum.* 12 Populum & Scythicum ultra mare Caſpium. 13 Arma e ferro facta. Meton. mat. & ſimul exclamatio optantis talem effectum.

Ode XXXVI. *Εὐχαριστική.*

Ad POMPONIUM NUMIDAM.

Ob cujus ex Hiſpania reditum, gaudio exultat, & hortatur eum ad lætitiam.

Dicolos Diſtrophos.

ET 1 thure, & 2 fidibus juvat
3 Placare, & vituli ſanguine 4 debito
Cuſtodes 5 Numidæ 6 Deos:
Qui nunc 8 Heſperia 9 ſoſpes ab ultima,
10 Charis multa ſodalibus. 6
Nulli plura tamen 11 dividit oſcula.

D Quam

1 In ſacrificiū oblato: thus enim ſemper adhibetur in ſacrificiis: ut ſupra Od. 19. *Verbenas, pueri, ponite, thuraque,* &c. & 30. *vocantis Thure te multo Glyceræ decorum Transfer in ædem.* In & eſt Anaphora. 2 Carmine lyrico. 3 Placare Deos, iratos futuros, niſi eis ſacrificia promiſſa perſolvantur. 4 Vel voti, vel amicitiæ cauſæ: ut Od. 6. l. 2. *ubi tu calentem* Debita *ſparges lacrymaa favillam Vatis amici.* 5 Amici noſtri. 6 Caſtorem & Pollucem navigationis præſides. 7 Ordo eſt: Qui nunc ſoſpes reverſus ab ultima Heſperia, dividit multa oſcula charis ſodalibus, nulli tamen plura, quam dulci Lamiæ, memor pueritiæ actæ non alio rege, & memor ſimul mutatæ togæ. 8 Ab ea Hiſpaniæ parte, quæ in Occidentis ultima parte ſita eſt: non ab ea Heſperia, quæ apud hunc Poetam ſæpe pro Italia ponitur: ut Od. 6. l. 3. *Di multa neglecti dederunt* Heſperiæ *mala luctuoſæ.* 9 Salvus & incolumis reverſus. 10 Amicis ſuis. 11 Diſtribuit, tribuit, impertit.

Quam dulci 1 Lamiæ: 2 memor
Actæ non alio 3 rege pueritiæ,
4 Mutatæque simul 5 togæ,
6 Cressa ne careat pulchra dies nota:
7 Neu promptæ modus 8 amphoræ,
9 Neu morem in Salium sit requies pedum:
10 Neu multi Damalis meri
Bassum 11 Threicia vincat 12 amystide:
Neu desint 13 epulis rosæ,
Neu 14 vivax apium, neu 15 breve lilium.
16 Omnes in Damallim 17 putres.

1 Alio Lamiæ suo. 2 Dum grata & memori mente recordatur pueritiæ suæ, una cum Lamia condiscipulo suo sub uno eodemque, non sub alio magistro & communi doctore & potenti amico transactæ. Sic Ep. 17. l. 1. *Coram rege suo de paupertate tacentes, Plus poscente ferent.* 3 Nonnulli per *regem pueritiæ* intelligunt eum regem, quem pueri ejusdem ætatis ac viciniæ solent sibi per ludum, forte aut suffragiorum numero eligere, quē sequantur, cujusque jussis obtemperent. Vult enim Horatius, maxime Lamiam a Numidia fuisse amatum, quod, cum ambo æquales essent, eodem & communi rege pueri simul luserant, & grandiores facti, uno eodemque tempore virilem togam simul sumpserant. 4 Et puerilis ac prætextæ togæ uno eodemque tempore depositæ, & eodē sic virilis toga assumptæ. 5 Epistrophe. 6 Cretensi seu creta, vel niveo & candido lapillo, & albo signo, quo faustos dies Cretenses notarunt, hac dies numeretur atque notetur. 7 Ne-ve in bibendo sit mensura aut finis, sed prematur vinum in amphora magno. 8 Optimi vini largius prompti & ebibendi. 9 Ne-ve ulla sit requies saltandi & exultandi in morem Salium, id est, ut Saltant Salii, id est Martis sacerdotes, a Numa Pompilio primum instituti, qui certis anni temporibus carmina cantabant cum tripudiis & saltibus solemnibus. Od. 1. l. 4. *in morem Salium ter quatient humum.* Virg. l. 8. *Hinc exultantes alios, nudosque Lupercos,* &c. *Salium* est Adjectivum Accusativi casus, a *Salius, a, um.* 10 Ne-ve Damalis, amica Pomponii, Numidæ, quæ multi meri capax est, mulier bibacissima, Bassum sine respiratione vincat in potando, sed cum Numida potius contendat bibendo. Sic Cic. Ep. ultima l. 9. *homo non multi cibi, sed multi joci.* 11 Qua utebantur Thraces homines vinosi & acerrimi potores: supra Od. 27. 21 poculo capacissimo, quod sine respiratione haustim, & labris non clausis epotabatur ἀπὸ τοῦ ἀμύσ ἐκπίνειν, id est, ab eo quod est haustum, & labris non clausis bibere: μύζω enim est musso, fugo, os & labra claudo. Alii dicunt, *amystidem* hoc loco non poculum significare, sed intemperatum inter Thracas bibendi genus. 13 Commessationibus nostris amœnissimi flores. Sic & Od. 3. l. 2. rosæ & unguenta in convivio adhibentur. *Huc vina, & unguenta, & nimium breves Flores amœnæ ferre jube rosæ.* 14 Diu virens. 15 Brevi tempore durans. 16 Reliqui omnes amatores, præter Numidam. 17 Ebrios, nimio potu marcescentes, quales strenue potantium esse solent, quos *nare* eleganter dixit Lucret. l. 4. vel amore & cupiditate Damalis fractos. Metaph. a terra, quæ arando redditur putris, soluta & subacta, ut facilius sparsa semina præmollitus foveat sulcus, (unde *putris gleba* & *putre solum* dicitur) ad indicium profusæ & solutæ tam potionis, quam libidinis: ut sumitur Sat. 5. Persii: *ille in Venerem est putris.*

1 De-

1 Deponent oculos: 2 nec Damalis novo
Divelletur 3 adultero
4 Lascivis ederis 5 ambitiosior.

1 Conjicient & defigent, *vel*, condent & quasi sepelient. 2 Ipsa tamen Damalis non separabitur a novo amatore Pomponio, sed ei adhærebit. 3 Amatore Numida: ut supra Od.33. Synecd. gen. 4 Laxe crescentibus. 5 Eum lascivius & arctius amplexibus suis ambiens, quam ederæ complectuntur arbores. Sic Od.15. Epod. *Arctius atque edera procera astringitur ilex, Lentis adhærens brachiis*. Sic contra ambitiosi homines dicuntur nimis amplecti plebem, qui plebem largitionibus corrumpunt, & qui regnum appetunt. Cic. pro Mil. de Sp. Melio. Metaph. a magistratum petentibus.

Ode XXXVII. Προσφωνητική.

Ad SODALES.

Quos hortatur ad indulgendum Genio, ob victoriam Actiacam Augusti.

Tricolos Tetrastrophos.

NUnc est bibendum, 1 nunc pede 2 libero
3 Pulsanda tellus: nunc 4 Saliaribus
Ornare 5 pulvinar 6 Deorum
Tempus 7 erat dapibus, sodales.
8 Antehac 9 nefas 10 depromere Cæcubum
11 Cellis avitis, dum 12 Capitolio.

1 Nunc post Augusti victoriam libere tripudiandum est. Metaphora. 2 A compedibus, quas Cleopatra nobis minata, soluto. Nimirum M. Antonius cum amica sua Cleopatra Augusti Cæsaris auspicio ad Actium, Epiri promontorium, cum classe copiisque suis fusus & fugatus occiderat. 3 Plausu ferienda est. 4 Delicatis sumptuosisque cœnis, cujusmodi Salii, Martis sacerdotes, uti consueverunt. 5 Lectulos & pulvinos, quibus Dii imponebantur. Solebant enim Romani, devictis hostibus, & periculo communi propulsato, ad omnia pulvinaria Deorum supplicationem decernere, atque aliquot dies festos lætitia publica celebrandos indicere. Sic Cic. Cat. *Quamobrem, Quirites, quoniam ad omnia pulvinaria supplicatio decreta est, celebrate illos dies cum conjugibus & liberis vestris.* Lege Liv. l.5. & Val. Max. l.1.c.11. 6 Meton. subj. pro adjunctis simulacris Deorum. 7 Ut veluti cessantes accuset; omnis enim ad demonstrandam publicam lætitiam odiosa est mora. 8 In luctu sc. 9 Sc. *erat*. 10 Depromere & largius potare vinum generosum (*Cæcubum* dictum a Cæcubis, Campaniæ populis, apud quos nascitur:) sed nunc devicto Antonio cum Cleopatra, hoc erat illud tempus, in quo decebat epulari & convivari. 11 Ex paternis cellis vinariis, quæ denotant vini vetustatem, in qua laus summa est. 12 Urbi,

1 Regina 2 dementes ruinas,
3 Funus & 4 imperio parabat,
5 Contaminato cum grege turpium
Morbo virorum: 6 quidlibet impotens
Sperare, fortunaque dulci
7 Ebria, 8 sed minuit furorem
Vix una 9 sospes 10 navis 11 ab ignibus;
Mentemque 12 lymphatam Mareotico
Redegit 13 in vero timores
14 Cæsar, ab Italia 15 volantem
Remis adurgens (16 accipiter velut
17 Molles columbas, aut leporem 18 citus
Venator in campis 19 nivalis
20 Æmoniæ) daret ut catenis
Fatale 21 monstrum; quæ 22 generosius
23 Perire quærens, 24 nec muliebriter

Expavit

1 Ægypti, sc. Cleopatra. Synecd. gen. Nulla facta Antonii mentione, causam belli omnem Cleopatræ imputat, eo quod mulier Ægyptia Romanum affectaret imperium, 2 Ruinam & eversionem a demente regina cogitatam & comparatam. Meton. effe. 3 Exitium. 4 Imperio Romano, idest, Romanis imperantibus orbi moliretur, Meton. adj. 5 Cum comitatu suo virorum vitio castrationis corrupto turpium id est, Eunuchorum impudicorum qui inter fæminas viri, inter viros fæminæ essent, quos Cleopatra cubicularios habebat. Synecd. gen. 6 In quidvis separando incontinens, quidvis se assequi posse sibi persuadens. *Impotens* enim idem est, quod apud Græcos ἀκρατής, incontinens, effrænatus, non rationi obediens, sed affectibus & perturbationibus animi serviens. Cic. *Victoria etiamsi ad meliores venit, tamen eo ipso ferociores* impotentioresque *reddit*. 7 Et secunda fortuna, quæ hactenus aliquandiu læta ipsi arriserat idest, rebus secondis inescata & elata, & ob hoc rationis expers, ut solent esse ebrii Metaph. ab immodice potis. 8 Sed ejus in sperando insaniam, atque impotentiam vix, una navis superstes compressit ac sanavit, ἐσωφρόνισε, sanitati mentis restituit. 9 Incolumis. 10 Qua Gleopatra, tanta bellatrix, prima fugit. 11 A Romanis immissis. 12 Insanam & ebriam Vino, quod apud Mareotidem. Ægypti paludem, nascitur Virg. Georg. 2. *Sunt Thasiæ vites, sunt & Mareotides albæ*. 13 In magnos timores, mentemque ejus graviter concutientes quibus ad se rediens cœpit videre periculi magnitudinem, seque vana spe elusam. Sunt enim & alii vani timores, maxime in bello: notum illud, πολλά κενά τȣ πολέμȣ. 14 Augustus. 15 Illam [illegible] Antonio celeriter fugientem, ne capta Romam deduceretur, celeri navigatione persequens. Metaph. ab avibus. 16 Canibus urget, impellit. 17 Imbelles: ut Od. 4. l. 4. *nec* imbellem *feroces Progenerant aquilæ columbam*. 18 Impiger. 19 Rigidæ nive, oppletæ. 20 Thessaliæ: ab *Æmone*, Deucalionis filio. 21 Ut muliebre illud monstrum, sibi triumphaturo fato reservatum, in vincula conjiceret ac vinciret, & vivum in triumphum duceret. Metaph. a re prodigiosa. 22 Nobilius, quam mulieri par est. 23 Morit. 24 Nec more mulierum ex inuit gladium,

Expavit 1 ensem, 2 nec latentes
Classe cita reparavit 3 oras.
Ausa & 4 jacentem visere regiam
5 Vultu sereno 6 fortis, & 7 asperas
8 Tractare serpentes, ut 9 atrum
Corpore 10 combiberet venenum,
11 Deliberata morte ferocior.
12 Sævis Liburnis scilicet invidens,
13 Privata deduci 14 superbo
15 Non humilis mulier, triumpho.

1 Quo Procolejum, a Cæsare ad eam missum, conspicata, se ipsum necare voluit. 2 Nec subita navium classe se in sui regni sive Ægypti abditas latebras ultimosque fines, ubi latitaret, contulit, bellumque adversus Cæsarem reparavit. 3 Totam Ægyptum abdite latentem propter situm loci. Synecd. part. 4 Regnum suum desperatum & dejectum ingredi. 5 Vultu læto spem simulans. 6 Animosa, impavida. 7 Lethiferas, quas in hunc usum apud se habebat. 8 Manibus contrectare, corporique suo admovere. 9 Mortiferum quia veneno interempti, elerumque nigrescunt & inflantur. 10 Attraheret, conciperet, ipsarumque morsibus petita moreretur. Cic. 3. de finibus: *sed infici tamen jam debet iis artibus, quas si, dum tener est*, combiberit: *ad majora veniet paratior*. 11 Quæ propter mortem a se decretam & constitutam animosior, &, quia jam ante mori decreverat, minus, quam prius, perterrita fuit. Metaph. a trutina, qua quid perpenditur, justine, an injusti sit ponderis. 12 Sc. invidens, id est, nolens ad triumphum Cæsaris Romam advehi navibus hostilibus, quarum auxilio parta fuerat Augusto victoria. 13 Invidens etiam ac denegans victori Augusto, quod tanquam privata (non amplius regina, sed jam captiva & serva) in superbo Cæsaris triumpho velut spectaculum demonstraretur. 14 Supra Od. 35. superbos *Vertere funeribus* triumphos. 15 Existens Cleopatra mulier non ignobilis, non contempta, sed summo loco nata ac generosissima. Syn. gen.

Ode XXXVIII. Προσφωνητική.

Ad MINISTRUM.

Vult famulum suum nihil aliud adhibere ad externum convivii apparatum, quam myrtum.

Dicolos Tetrastrophos.

1 PErsicos odi, puer, apparatus:
2 Displicent nexæ philyra coronæ,

1 O puer, nolo in convivia adhiberi regales & sumptuosas delicias, sc. odores, unguenta, coronas operosas, quibus uti solebant Persæ in conviviis. Synecd. spe. pro magnificentissimo quoque convivii apparatu. Val. Max. scribit. Xerxum in tantum luxum olim effusum, ut, propositis præmiis, ubique conquirenda curarit nova deliciarum & voluptatum genera. 2 Et coronæ cum tenuissima tiliæ membrana, qua flores floribus annectebantur, operosius factæ, mihi non placent.

1 Mitte sectare, rosa quo locorum
 2 Sera 3 moretur.
Simplici myrto nihil allabores
5 Sedulus curo: neque te ministrum
Dedecet 5 myrtus, neque me, sub arcta
 Vite bibentem,

Q. HO-

1 Tu vero studiosius, inquirere omitte ac desine, quo in rosario, vel ubi locorum succrescant rosæ sero ac tardius enascentes, ex quibus fiunt coronæ. 2 Rosa serotina, quæ elapsa suo tempore, non nisi in raris locis invenitur. 3 Maneat, & ultra cæteras rosas duret. Metaph. ab animatis ad inanimata. 4 Ordo est: Sedulus curo, ne quid addas myrto, id est, sedulo curo, hoc ago, ut nihil amplius ad convivium condecorandum laboriose addas, præter solam myrtum, cui nihil additum sit. 5 Et hæc arbuscula myrtus, Veneri gratissima, & ad discutiendum vini vaporem utilissima, non faciet te famulum meum minoris esse gratiæ, quamvis vilis esse videatur, neque me Horatium, herum tuum, sub densa & umbrosa aliqua vite largius bibentem, meque oblectantem. Negat ergo tenuitati suæ eos sumptus convenire. Tale illud Juvenalis: *Nõ cepit basnagas humilis domus.*

Q. HORATII FLACCI CARMINUM SEU ODARUM LIBER SECUNDUS.

Ode I. Πραγματική.

Ad C. ASINIUM POLLIONEM.

Pollionem monet, ut tragœdiarum scripturam tantisper intermittat, dum Respublica sit composita. Deinde commendat illius scripta.

Tricolos Tetrastophros.

1 MOtum ex 2 Metello consule civicum,
Bellique 3 causas, & 4 vitio, & 5 modos,
Ludumque Fortunæ, 6 gravesque
7 Principum amicitias, 8 & arma
Nondum expiatis uncta cruoribus,

D 4 Peni-

1 *Tu Asini* Pollio, insigne præsidium mœstis reis, & curiæ consulenti, cui laurus, &c. tractas, id est, commemoras tumultum civilem ex Metello, id est, ex eo tempore, quod Metellus fuit consul, id est, ex factionibus inter Marium, Metellum & Syllam exortis, &c. periculosæ plenum opus aleæ, &c. Intermitte hanc scriptionem, &c. Et sine Musam tragicam paulisper desiderari in theatris. Synecd. gen. 2 Meton. adj. consulatus Metellini ad tempus designandum, quo ille Magistratus gerebatur. 3 Et belli civilis causas, id est, dominandi cupiditatem. 4 Arrogantiam, Avaritiam, Ambitionem, ex quibus omnium bellorum initia exstiterunt. Synecd. gen. Pompejus enim non ferebat parem, nec Cæsar superiorem. 5 Et varios atque incertos bellorum eventus, atque dubium Fortunæ ludum, quo alternis vicibus imos attollit, summosque deprimit. Sic supra Od. 2. l. 1. bellum, *ludum* Martis appellavit. Vide locum. 6 Perniciosas, quibus ab adversariis devictis, amici in exilia & calamitates deveniunt. 7 Primum L. Crassi, Cn. Pompeji, C. Cæsaris: deinde Octaviani, M. Lepidi, M. Antonii. 8 Et civilis belli arma civium sanguine perfusa & madina, nondum lota, nec aliqua expiatione mundata. Videtur ad veterum Græcorum morem respexisse, quibus a cæde expiabantur rei.

Periculosæ plenum opus 1 aleæ,
Tractas, & incedis per ignes
2 Suppositos cineri 3 doloso.
Paulum severæ 4 Musa tragediæ
Desit 5 theatris: mox ubi publicas
6 Res ordinaris, 7 grande munus
8 Insigne mœstis præsidium reis,
Et consulenti Pollio, 10 curiæ.
Cui 11 Laurus 12 æternos honores
13 Dalmatico peperit triumpho.
14 Jam nunc 15 minaci murmure 16 cornuum

1 Per-

1 Opus plenum ancipitis fortunæ, quæ, ut *alearum* lusus, dubium habebit eventum, tibique periculosum, quod multorum vitia cum tu notaveris, in eo non paucis displicebis. Antiqui enim vocabant *aleam*, non ludum tantum, talosve quibus luditur: sed quidquid incertum ex fortuito pendet eventu. Metaph. 2 Cineri parum fido subjectos, per belli civilis odia specie pacis jam aliquandiu latentia; & quasi sopita. Alleg. e continuatis Metaph. Nam ut ex scintillis reconditis, si moveantur incautius, maximæ sæpe flammæ, omnia quæ sunt obvia, secum rapiunt: ita Principum vitia vel minima, si minus caute notentur, mox recrudescit memoria, & id vel ipsa morte gravius ferunt. 3 Qui celat & tetigit ignes subjectos. Sic infra Od.27.l.3 *Taurum dolosum* appellat, qui Deum celat. 4 Itaque, o Pollio, Musa tua tristis illius tragœdiæ, id est, belli civilis, auctor, non statim vulgo in treatris recitetur, id est, paulisper intermittat tua Musa tragœdias scribere, easque scenæ committere. Meton. effic. pro carmine Tragico de bello civili condito. 5 Ubi publice legatur & audiatur. 6 Postquam singulari tua prudentia res publicas, tot annorum bellis turbatas & confusas in ordinem redegeris, & antiquæ incolumitati restitueris: *vel* postquam belli civilis historiam (quæ res publicas continet) soluta oratione & ordine conscripseris. Meton. subj. 7 Tum demum arduum hoc bella civilia, vel tragœdiam, quæ grandia continet, scribendi munus pari eloquentiæ sublimitate, quo Cecropici illi & Athenienses, Thespis, Æschilus, Euripides, Sophocles usi fuerunt, pertexes. 8 Atheniensi calceo (quo Tragœdi in theatris induebantur) sic dicto a *Cecrope*, Athenarum rege, qui primus scripsit tragedias. Alleg. e duplici Meton. adjunctorum: primum quod auctores Tragœdiæ fuerint Athenienses: deinde quod hic in gravi ac sublimi materia Tragœdiæ, cothurno significatæ, versentur, ubi graves tantum personę ac regiæ sustinentur. 9 O Pollio, qui vir consularis reis mœstis insignis es patronus, & Senatui Romano, tum in causis dicendis consilium salutare expetenti, insigne adminiculum es. Vide Od. 1. l. 1. 10 Senatoribus summis de rebus deliberantibus. Meton. subj. 11 Victoria, quam tibi in Salona, Dalmatiæ urbe, oppugnata & capta comparasti, immortale nomen comparavit. Meton. signi. 12 Nihil enim Romæ majus, quam triumphasse. 13 In triumpho de Dalmatis, abs te devictis, acto. Solonam enim, Dalmatiæ civitatem, vicerat Pollio, de qua egerat triumphum. 14 Tam graphice hostilium exercituum horribiles conflictus & res gestas describis, o Pellio, ut jam mihi videar non audire, sed interesse præliis, quæ narras. Anaphora. 15 Terribili, mortem minitanti. 16 Quibus pedites ad certamen excitantur.

1 Perstringis aures: jam 2 litui 3 strepunt:
Jam 4 fulgor armorum 5 fugaces
• 6 Terret equos, equitumque vultus.
7 Audire magnos 8 jam 9 videor 10 duces
11 Non indecoro pulvere sordidos:
12 Et cuncta terrarum subacta,
13 Præter atrocem animum Catonis,
14 Juno, & Deorum quisquis amicior
Afris, inulta cesserat 15 impotens
Tellure, victorum nepotes
Rettulit 16 inferias Jugurthæ.
17 Quis non Latino sanguine pinguior
Campus 18 sepulchris impia prælia
19 Testatur, 20 auditumq; Medis
21 Hesperiæ sonitum ruinæ?
22 Quis gurges? aut quæ flumina 23 lugubris
Ignara belli? quod mare 24 Danniæ

1 Legentium, vel meas aures percellis & obtundis. 2 Buccinæ incurvæ, quibus equitum animi accenduntur. 3 Strepitum edunt & ad pugnam lacessunt. 4 Splendor telorum, clypeorum, galearum. 5 Pavidos. 6 Perterret, & oculos suo splendore confundit. 7 Et videre. 8 Post victoriam amissam. Mihi. 10 Bellorum. 11 Devictos & interemptos, inque terram prostratos, laudabili sive glorioso pulvere sordidos, qui fortiter pugnantes pro patriæ libertate ceciderunt. 12 Et omnes terrarum partes imperio Romano a Julio Cæsare subjugata. Similia sunt illa, *angusta viarum extrema finium, amara curarum, &c.* Metaph. 12 Præter insuperabilem, imperterritum, ἄφοβον, animum M. Catonis, qui a nullo vinci potuit, maluitque mori quam in manus hostis venire. 14 Cœlestium illa regina, Jovis soror & conjux, quæ Carthaginem, principem Africæ urbem, præ omnibus reliquis terris, etiam Samo posthabita coluit, & quisquis præterea reliquorum Deorum Africanis benevolentior existens iis faverat in bello Jugurthino, Romanorum viribus in Carthagine & Jugurtha capiendis resistere impotens, ab Africana tellure discesserat non vindicata, nec punita, Romanorum victorum posteros, nuper cæsos, in Africa mactavit, tamquam victimas Jugurthæ reliquorumque Afrorum manibus immolandas. 15 Irata, quæ non poterat odium suum explere: ut supra Od. 37. 16 Victimas, quæ inferis solvuntur, ad placandos manes. Sic Pallanti apud Virgilium juvenes inferuntur. Ad hunc itaque morem respexit Horatius quo mox sublato, introducta gladiatorum paria, qui ante sepulchra dimicarent unde & *bustuarii* appellati sunt. De Jugurtha autem lege Sallustium. 17 Quis campus, factus pinguior Latinorum & Romanorum sanguine super illum profuso, & sepulchris non testatur scelerata prælia, in quibus civis civem trucidavit? Quasi dicat, omnis campus est pinguior Romanorum sanguine. Polyptoton. 18 Quibus militum trucidatorum cadavera obruta sunt. 19 Demonstrat. 20 Qui etiam auditus est a Medis, extremi orbis habitatoribus. 21 Cladis Italiæ & imperii Romam. 22 Quæ aquarum congeries? Est lamentatio belli navalis. 23 Non conscia, sunt hujus belli cum luctu deplorandi? 24 Apulorum & Italorum strages & cæsorum militum sanguis, a *Dauno*, Rege Apuliæ quæ pars est Italiæ Metonym. subj.

Non 1 decoloravere cædes ;
  Quæ caret 2 ora 3 cruore nostro?
5 Sed ne, relictis, 5 Musa procax, jocis,
Ceæ 6 retractes munera 7 næniæ :
  Mecum 8 Dionæo sub antro
    Quære 9 modos 10 leviore plectro. 4

1 A proprio colore mutatum rubeo sanguineo colore infecere ? Lucan. *Tum primum rubuit civili sanguine Nereus*. 2 Regio. 3 Romanorum sanguine profuso. 4 Sed te, o mea Lyrica Musa præter solitum nimis animosa & audax, ne iterum tractes ac repetas lugubre carmen, primo inventum à Simoni de Poeta, in insula Cæa nato, jocis, id est, rebus lascivis relictis. Poeta autem, dum tragicum laudat, ipse pene tragicus factus est : revocat ergo suam Musam a luctu & lamentis ad res amœnas & amatorias, carmini lyrico aptiores. Epanorthosis. Sic Musam reprimit Od. 3. l. 3. *Quo Musa tendis? desine pervicax, Referre sermones Deorum*. 5 Melpomene versibus Lyricis præsidens. Synecd. gen. & Apostrophe. 6 Iterum tractes. Sic Virg. Æn. 7. *Agmina in arma vocat subito, ferrumque* retractant. 7 Lugubris cantilenæ officium. Nænia enim, carmen est lugubre, quod cum lamentatione extremum atque ultimum defunctis canitur: ut Od. 20. l. 2. *Absint inani funere* næniæ. 8 Sub antro Veneris Diones, in quo res jucundæ, lætæ & amatoriæ tractantur. Sic Virgilius Ecl. 9. Augustum Cæsarem, tanquam ab Julo & Venere prognatum, *Dionæum* vocat. *Ecce Dionæi processit Cæsaris astrum*. 9 Versus, cantus Lyricos, ut Od. 9. l. 3. *Dulces docta* modos. Synecd. gen. 10 Faciliori stylo, & non nimis tristi.

Ode II. Προσφωνητική.

Ad SALLUSTIUM CRISPUM.

Proculejum laudat ob liberalitatem in fratres. Contemptus pecuniæ, cupiditatumque refrenatio solum regem efficit & beatum.

Dicolos Tetrastrophos.

1 NUllius 2 argento 3 color est, 4 avaris
  Abditæ terris, inimice 5 lamnæ
Crispe Sallusti, nisi temperato

1 Splen-

1 O Crispe Sallusti, Romanorum equitum nobilissime, inque Romana historia prime atque princeps, inimice lamnæ, id est, laminæ, id est, qui hostis es pecuniæ, tanquam auri & argenti vili ac tenui crustula ab avaris in terram defossæ, nullus est color argento, id est, nihil habet splendoris argentum, nihil pulchritudinis, nihil laudis, pro nihilo putandum est, nisi moderato usu pulchritudinem aliquā acquirat. 2 Pecuniæ & nummis ex argento factis. Meton. mat. 3. Nulla gratia, venustas. Metaph. ab arte pictorum : ut de Art. *Descriptas servare vices, operumque colores*. 4 Metaph. ab animato & affectibus prædito, ad ingratam terræ naturam, quæ non respondet exspectationi datoris. 5 Pecuniæ seu nummis excusis. Meton. mat.

1 Splendeat usu.
Vivet 2 extento 3 Proculejus ævo,
4 Notus in fratres animi paterni:
5 Illum aget penna 6 metuente solvi
Fama superstes.
7 Latius regnes, avidum 8 domando
9 Spiritum, quam si Lybiam 10 rematis
Gaudibus jungas, & 11 uterque Pœnus
Serviat uni.
12 Crescit indulgens sibi dirus 13 hydrops,
Nec sitim 14 pellit, nisi causa morbi
15 Fugerit venis, 16 & aquosus 17 albo.

1 Eadem Metaph. quæ in *color*. 2 Hinc Proculejus, eques Romanus, longo ævo vivet, ejusque memoria ad posteros propagabitur. Exemplo probat, quod ante docuit. 3 Meton. subj. pro adj. nomine vel liberalitate Proculeji, quę diutissime celebrabitur & manebit: & Metaph. ab animato ad exanime corpus. 4 Qui erga suos fratres. Cæpionem & Murenam (qui hostes publici post Cæsaris victoriam judicati, omne patrimonium amiserunt) ob paternum amorem & liberalitatem celebris ac nobilitatus est. 5 Immortalis nominis gloria æternum duratura extollet Proculejum ala, cujus nulla unquam dissolutio futura est. Alleg. e Metaph. ab avibus cito & caute volantibus, ad celebritatem & æternitatem memoriæ Proculejanæ indicandam. Aptissime Horatius Famæ pennam tribuit, *pedibus celeri ac pernicibus alis*. Unde & *volare famam* vulgo dicimus. 6 Quæ dissolvi recusabit & cavebit: quia, quæ metuimus, ea ne contingant, diligentissime cavemus. Virg. Georg. 1. *Arctos Oceani* metuentes *æquore tingi*, id est, cavented, φυλαττομένας. 7 Longius regnare & regni tui fines extendere possis, si inexplebilem illum cupiditatis animum ac φρόνημα a cupiditatibus coerceas, quam si disjunctissimas terrarum partes sive orbem universum possideas, seu possessione conjungas. 8 Metaph. a feris, quæ proprie dicuntur cicurari & domari. 9 Meton. subj. pro adjunctis affectibus, qui mirum in modum concitant animos hominum. 10 Cum Celtiberis procul sitis ab ipsa Libya, regione Africæ, imperio conjungas. *Gades* oppidum est Hispaniæ a Pœnis conditum. 11 Eous & Occiduus, id est, tam in Africa a Didone, quam in Hispania ab Asdrubale tibi uni, id est, tui unius ditioni subjectus sit: vel, *uterque Pœnus*, id est, utraque Carthago, tam in Africa, quam in Hispania. 12 Perniciosus ille ex aqua intercute natus morbus, dum continuo sitiens bibendi desiderio obsequitur ac potum sibi largius concedit, non imminuitur, sed augetur. *Hydrops* morbum ipsum significat, quo corpus intumescit contra naturam, & qui eo morbo laborat, *hydropicus* dicitur. Q. d. Quemadmodum hydropicus non convalescit aquæ potu nisi causa morbi fugerit venis, eodem modo avaritia, quo plus hinc inde colligitur & coacervavit, hoc ipso magis crescit, nec ulla ratione sedatur, nisi ipsam causam, cupiditatem sc. sustuleris. 13 Hydropicus. Morbi nomen ad ægrum transtulit per Meton. adj. 14 Depellit, explet. 15 Recesserit ex venis, ad quas vitiosus sanguis manat, id est, ex hepate vehementer refrigerato. 16 Et nisi fugerit ac salutari remedio remotus fuerit languor liquore tumidus, id est, ipse hydrops (qui aquam inducendo facit languorem in corpore) ex pallido corpore. 17 Pallido, inerti, ἀργῷ, pers. *Turgidus hic epulis, atque albo ventre lavatur*.

Corpore languor.
1 Redditum Cyri solio 2 Phraaten,
3 Dissidens plebi, 4 numero beato-
rum eximit 5 virtus, 6 populumq; 7 falsis
Dedocet uti
8 Vocibus: regnum, & diadema 9 tutum
Deferens 10 uni, 11 propriamq: 12 laurum,
13 Quisquis ingentes oculo 14 irretorto
Spectat acervos.

1 Virtus, id est, homo Virtute præditus ac sapiens, dissidens plebi, id est, a plebe discrepans, nihilque cum vulgo commune habens, eximit numero beatorum, id est, beatum non existimet, in beatorum numero non habet, quamvis ditissimum, Phraaten redditum solio Cyri, id est in Cyri sedem, sive regnum, quod Cyrus occupavit, restitutum. Phraate enim e Persarum regno, quod invaserat, ob tyrannidem ejecto & in exilium acto, regnum Tiridates occupavit. Sed Augustus Phraaten restituit. Vide Justin. l. 42. 2 Persarum regem, Cyri filium. 3 Sic supra Od. 27. l. 1. Vino & lucernis *Medus acinaces Immane quantum* discrepat. 4 Cum solus beatus ille sit, solus rex, qui se ipso contentus, ingentes divitiarum acervos contemnit. Est autem hic versus hypermeter, & syllaba ejus ultima pertinet ad versum sequentem. 5 Meton. adj. 6 Qui reges, ut omnes alios divites, inter beatos numerat. 7 Secus docet virtus populum, ne amplius falsis acclamationibus utatur, quibus divites soli beati prædicantur. 8 Synecdon. part. pro integris sententiis mentis & judicii sensorum. 9 Stabile ac firmum, quod nulla fortunæ vis auferre possit. 10 Illi soli. 11 Et gloriam perpetuam & specialem, quam nemo alius sibi usurpare ausit. Sic Sat. 6. l. 2. *nihil amplius oro, Maja nate, nisi ut* propria *hæc mihi munera faxis*. 12 Meton. adjunctæ coronæ pro gloria & triumpho, cujus laurus est insigne proprium. 13 Quisquis intueri potest pecuniæ cumulos oculo recto, non obliquo continenti, qui ad aspectum pecuniæ non magis movetur, quam lapis, id est: qui divitias amplissimas contemnit. 14 Metaph. ab oculis ad animum a cupiditate longe alienum.

Ode III. Παραινετική.

Ad DELIUM.

Moderate ferenda utraque est fortuna, & hilariter vivendum, cum omnibus impendeat æqua moriendi conditio.

Tricolos Tetrastrophos.

1 ÆQuam momento 2 rebus in arduis
3 Servare mentem, 4 non secus in bonis.

1 Tranquillam, æquabilem, quæ non iniquo animo fortunæ vicissitudines ferat, id est, memento æquo animo ferre res adversas. Lucret. l. 5. *Divitiæ grandes homini sunt vivere parce Æquo animo*. 2 In rebus duris & adversis, ἐν τοῖς δεινοῖς, ἐν τοῖς φοβεροῖς. 3 Custodire. 4 Non aliter in rebus secundis eandem animi æquabilitatem retine, quæ ab immodica hilaritate moderata fit.

Ab

Ab insolenti temperatam
Letitia, 1 moriture Deli:
2 Seu mæstus 3 omni tempore vixeris,
Seu te 4 in remoto gramine per dies
5 Festos 6 reclinatum 7 bearis
8 Interiore nota Falerni:
9 Quo 10 pinus ingens, 11 albaque populus
Umbram hospitalem 12 consociare 13 amant
Ramis, & obliquo 14 laborat
Lympha fugax trepidare rivo.
15 Hæc vina, & unguenta, & nimium 16 brevis
Flores amœnæ 17 ferre jube rosæ:
Dum 18 res, & 19 ætas, & 20 sororum
21 Fila trium patiuntur atra.
22 Cedes coemptis saltibus, & domo,
Villaque, 23 flavus quam Tiberis 24 lavit,
Cedes: & 25 extructis in altum
Divitiis potietur hæres,

Di-

1 O Deli qui moriturus es, sive tristis omni tempore vixeris, sive hilaris. 2 *Seu mæstus*, *seu te*, & *vixeris-bearis*, efficiunt Symplocen. 3 Vitæ tuæ. 4 In loco aliquo herboso & viridi a frequentia hominum remoto & secreto. Meton. adj. 5 Lætitiæ destinatos. 6 Recubantem ad bibendum. 7 Lætum hilaremque beatorum in morem reddideris, dum voluptatibus istis frueris. 8 Falerno vino optimo & præstantissimo, in intima parte cellæ vinariæ recondito & nota aliqua (quam signi loco appositam habet) commendato. i. Consulum nominibus vini cadis inscriptis, ad tempus, & vini præstantiam significandam. 9 In quo gramine. Al. *qua*, id est, in illa parte, qua, &c. Describit enim locum, ubi Delius jucunde & beate vivere possit. 10 Od. 10. l. 2. *Sæpius ventis agitatur* ingens pinus. 11 Populus arbor, cujus frondes internæ sunt albæ. 12 Amanter consociant, id est, ramis suis longe lateque diffusis gratum aliquod refrigerium & umbram te suo hospite dignam & aliquandiu inhabitandam amica societate inita una conficere, teque hospitem dominumque suum benevole accipere & obrumbare delectantur. Metaph. ab animatis ad inanimatas plantas. 13 Solent: delectantur, φιλέουσιν: ut Od. 16. l. 3. *Aurum per medios ire satellites. Et perrumpere amat saxa, potentius ictu Fulmineo*. 14 Et qua aqua celeriter decurrens incurvo aliquo rivo, ut hospiti suo gratum murmur concitet, studet leni tremuloque strepitu per saxa defluere. Metaph. 15 Ad hunc locum. 16 Cito deflorescentis. *Quam longa una dies, ætas tam longa rosarum est*. 17 Adferre, id est, genio indulgere. 18 Patrimonium, & facultates tuæ οὐσία, τὰ ὑπάρχοντα. 19 Ætas juvenilis, lætitiæ voluptatibusque apta. 20 Parcarum crudelia omnibusque mortem minitantia fila Illud adhuc permittunt Synecd. gen. *In atra* est Meton. effe. 21 Quibus vitæ tuæ termini dimensi sunt. 22 Migrabis & discedes ab omnibus divitiis. 23 Turbidus, & arenæ colore flavus. Sic Od. 2. l. 1. *Vidimus* flavum *Tiberim*, &c. 24. Alluit ac præfluit. Dicimus *lavere* & *lavare*: sed *lavere* frequentius. Virg. 3. Æn. *fluminis effossi fluidum* lavit *inde cruorem*. 25 In sublimes acervos coacervatis, Metaph. a congerie lignorum & lapidum, e quibus ædificia exsurgunt, ad auxesin ingentem divitiarum indicandam.

Dives ne prisco 1 vates ab 2 Inacho,
3 Nil intereſt, an pauper, & infima,
4 De gente 5 ſub dio moreris,
6 Victima 7 nil miſerantis Orci.
8 Omnes eodem cogimur: 9 omnium
Verſatur urna: 10 ſerius, ocius,
Sors exitura, & nos in 11 æternum
Exilium 12 impoſitura cymbæ.

1 Familiam tuam deducas. 2 Argivorum Rege. 3 Nihil refert quia *Pallida mors æquo pulſat pede pauperum tabernas, Regumque turres.* Od. 4. l. 1. *neque ulla Aut magno, aut parvo lethi fuga.* 4 Natus ſc. 1. Sub puro acre, ſine domo vivas, & ſub nudo cœlo habites. Od. 2. l. 3. *Vitamque ſub dio & trepidis agas in rebus.* Tu exiſtens hoſtia Plutoni mactanda, id eſt, qui es moriturus. Metaph. eſt a ſacrificiis. 7 Quem nullius miſeret. 8 Nos omnes, quotquot vivimus, ad eundem finem ſeu mortem compellimur. Sic ſupra Od. 28. l. 1. *Omnes una manet nox.* 9 Omnium mortalium urna fatalis (in quam conjiciuntur omnium ſortes vitæ mortiſque) a fato & Parcis agitatur atque movetur. Sic Od. 1. l. 3. *Omne capax movet urna nomen.* Virg. 6. Æn. *Quæſitor Minos urnam movet.* Al. *omnium Verſatur urna ſerius, ocius, Sors exitura:* & tum ordo erit. Sors omnium exitura ſerius, vel ocius, & impoſitura, nos cymbæ in æternum exilium, verſatur in urna. 10 Ex qua urna aliorum ſors tardius, aliorum celerius finem vitæ allatura eſt, id eſt, ſive tardius, ſive citius, moriendum eſt. Propert. l. 2. *Longius, aut propius, mors ſua quemque manet.* 11 Sortiri enim hunc terrarum orbem veluti domicilium quoddam morte mutamus ſolum nunquam redituri. Al. *exitium.* 12 Charontis navi per fluvium infernalem tranſvehendos impoſitura eſt.

Ode VI. Προσφωνητική.

Ad XANTHIAM PHOCEUM.

Non eſt cur Xanthias erubeſcat, quod Phyllida ancillam amet, cum multis magnis viris idem uſu venerit.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 NE ſit 2 ancillæ tibi amor pudori,
Xanthia Phoceu: 3 prius inſolentem.

1 Ser-

1 Ut non pudeat te amare ancillam tuam Phyllida, tibique tamquam indecorum quid ruborem concitet, magnorum Regum ac Heroum exemplis demonſtrabo, nulli illud vitio dari poſſe aut debere, *ne* enim hic non habet vim prohibendi, ſed negandi finem, ut ſupra Od. 33. l. 1. *Albi, ne doleas,* &c. 2 Phyllidis. Synecd. gen. 3 Achillem, Græcorum fortiſſimum, qui ante a nullius amore captus fuerat: ut Od. 5. l. 1. *& aſpera nigris æquora ventis Emirabitur* inſolens: *vel* arrogantem & ferocem & factorum ſuorum ſuperbia elatum: ut Od. 16. l. 1. *imprimeretque muris Hoſtile aratrum exercitus inſolens.*

1 Serva Briſeis 2 niveo colore
3 Movit Achillem.
Movit Ajacem, 4 Telamone natum,
5 Forma captivæ dominum Tecmeſſæ:
Arſit 6 Atrides medio in 7 triumpho
8 Virgine rapta:
9 Barbaræ poſtquam 10 cecidere turmæ
11 Theſſalo victore, 12 & ademptus Hector
Tradidit 13 feſſis leviora tolli
* Pergama Grajis.
14 Neſcias, an te generum beati
Phyllidis flavæ decorent parentes,
15 Regium certe genus, & penates
Mœret iniquos:
Crede non illam tibi 16 de ſceleſta

Fle-

1 Captiva, δορυάλωτος, quam Lyrneſſo, Troadis urbe, capta, in ſortem acceperat. 2 Colore candido, id eſt, ſua pulchritudine in ſui amorem protraxit, animumque ejus commovit, adeo ut ea ab Agamemnone ſibi erepta, tantiſper bella abſtinuerit, donec Patroclum amicum ab Hectore interfectum viderit, neque prius ullis muneribus, ab Agamemnone ſibi promiſſis, placari potuerit. Homer. Iliad. 1. Synecd. gen. 3 Anadiploſis. 4 Telamonis filium, Æaci nepotem, non Ajacem Oilei filium. Synecd. gen. 5 Dominum ſervæ ſuæ captivæ Tecmeſſæ pulchitudo commovit, quam etiam uxorem ducit. 6 Agamemnon Atrei filius, Græcanicæ expeditionis princeps, in media victoria, quam de everſa urbe Troja agebat, vehementer amavit Caſſandram. Synecd. gen. 7 Meton. eff. pro victoria triumphi cauſa. 8 Caſſandra, Priami filia, e templo Palladis rapta a Græcis. Synecd. gen. *Arſit virgine* autem dixit: ut Od. 9. l. 3. *Donec non* alia *magis* Arſiſti. Quanquam *virgine rapta* dici poteſt eſſe abſolute poſitum. 9 Poſtquam jam decennali bello Phrygum militares copiæ ab Achille victore occiſæ cecidere. Synecd. gen. 10 Metaph. a ruinis ædificiorum & arborum. 11 Achille, qui fuit ex Laryſſa, urbe Theſſaliæ, victore; quamquam enim ante captam Trojam a Paride interfectus fuerit, viciſſe tamen videtur, per quem factum eſt, ut cæſo Hectore ac tot viris fortiſſimis, Troja caperetur. Synecd. gen. 12 Et poſtquam Hectore, Trojanorum fortiſſimo, Priami & Hecubæ filio, Trojanis morte adempto & ab Achille occiſo, factum eſt, ut traderentur Græcis (tamquam victoribus) feſſis Pergama, quæ jam, Hectore occiſo, faciliora erant ut delerentur & everterentur. 13 Decennali bello defatigatis, fractis. Sic Virg. Æn. 2. *fracti bello, fatiſque repulſi Ductores Danaum, tot jam labentibus annis*, &c. * Synecd. mem. pro integra urbe, cujus Pergama erant propugnacula. 14 Fortaſſe tali loco nata eſt Phyllis, ut tibi honeſtum ſit eam amare, adeoque neſcire poſſis & incertum eſt, an Phyllidis, ancillæ tuæ, formoſæ parentes nobiles & divites te maritum aut generum honeſtiorem ſui generis nobilitate reddere poſſint. 15 Certe illa regios ac nobiliſſimos ſuos majores cum luctu deflet, ac dolet ſe Deos familiares habere ſibi inimicos & parum propitios, quod jam captiva ſit, & præ paupertate ſtemmati ſuo reſpondere nequeat. 16 Tu autem mihi crede illam ancillam Phyllida non de meretricia, impura & abjecta plebe natam, & a te tamquam amabiliorem aliis prælatam & exemptam eſſe.

Plebe delectam. 1 neque sic fidelem,
Si lucro adversam potuisse nasci
Matre pudenda,
Brachia, & vultum, teretesque suras
3 Integer laudo: 4 fuge suspicari:
Cujus octavum 5 trepidavit ætas
Claudere lustrum.

1 Neque crede mulierem adeo constantem, adeo etiam a lucro (quod plerarumque pudicitiam expugnare solet) alienam & ab horrentem potuisse nasci a matre erubescenda, quæ propter vitæ turpitudinem suis liberis est pudori, id est a meretrice. 2 Ancillæ tuæ Phyllidis tibias longas & rotundas. Od. 11. Epod. *Aut teretis pueri longam renodantis comam*. 3 Tanquam vir castus, & ab amore ejus alienus & intactus, *vel* integre ac sincere. 4 Noli enim hujusmodi quid cogitare, sc. me Phyllidis amore esse captum, quod ejus brachia, faciem, suras laudo, quippe quadragenarius sum, id est, natus annos quadraginta, ideoque calor ille adolescentiæ jam deferbuit. 5 Cujus vitæ ætas exhorruit finire quinquennium octavum, sc. 40. annos, & ad tristem illam senilem ætatem proprius accedere.

Ode V. Ἐρωτική.

In LALAGEN.

Pulcherrima Lalage est virgo viro immatura: ergo ab ejus cupiditate est mens revocanda.

Tricolos Tetrastrophos.

1 Nondum 2 subacta ferre * jugum valet
Cervice: 3 nondum munia comparis
Æquare, nec 4 tauri ruentis
In Venerem tolerare pondus.
Circa virentes est animus tuæ

Cam-

1 Lalage ob naturæ teneritudinem nondum viri conjugium & amplexus perferre potest. Pulcherrima intactæ adhuc bovis cum immatura virgine comparatio, atque adeo tota hæc Ode allegorica est perpetuaque in ea Metaphora, ducta a juvenca sive juniore bove quæ nondum subiit jugum, nec taurum irruentem ferre queat. Plaut. in Curcul. *Jam ne ea fert jugum? Tam a me pudica est, quam mea si soror fiet.* 2 Cervice supposita, vel domita. * Plaustri aut aratri, id est, conjugii jugum sustinere potest. Nondum officium conjugii valet præstare & exæquare cum suo pari, cum quo jugo conjuncta pariter incedit, id est, marito. Al. *comparis*, id est conjugis. Anaphora. 4 Juvenis robusti ad concubitum prompti. Sic Od. 12. Epod. *pareat male quæ te, Lesbia, quærenti taurum monstravit inertem.*

Campos 1 juvencæ, nunc fluviis gravem
3 Solantis æstum, nunc in udo
Ludere cum vitulis salicto
4 Prægestientis: 5 tolle cupidinem
Immitis 6 uvæ; jam tibi lividos
7 Distinguet Autumnus racemos
Purpureo varius colore.
8 Jam te sequetur: 9 currit enim ferox
10 Ætas: & illi, quos tibi demiserit,
Apponet annos: 12 jam proterva
Fronte petet Lalage maritum,
13 dilecta, quantum non Pholoe 14 fugax.
Non Chloris: 15 albo sic humero nitens,
Ut pura nocturno renidet
Luna mari, 16 Cnidiusque Gyges:
17 Quem si puellarum 18 insereres choro,

Mire

1 Tuæ puellæ. 2 Anaphora. 3 Nunc gelidis fontibus intolerabilem æstum levantis. Sic dixit Virg. *solari famem* Georg. 2. *Concussaque famem in sylvis solabere quercu*. 4 Nunc vehementer desiderantis & cupientis ludere non cum tauris morosis, sed cum vitulis lætis, id est, teneris puellis, in humido aut aquoso aliquo loco salicibus consito. 5 Dele hujus puellæ impuberis desiderium, tanquam ingratæ immaturæque uvæ. 6 Alia est Allegoria ducta ab uva immatura. Meton. effic. pro effe. & injecto amore talis puellæ: deinde Meton. adj. pro subj. id est, amica immatura. 7 Jam tibi Autumnus, distinctus & ornatus rubore maturitatis indice, id est, pomis & uvis purpurei coloris, variabat & maturitate donabit tibi jam jam suo adventu vitium uvas cæruleas & maturas, id est, tempus sequens, unus & item alter annus istam tibi virginem maturabit. 8 Puella, quæ propter ætatem immaturam te nunc refugit, propediem matura, te ultro petet. Anaphora. 9 Hæc enim morosa junior ætas, ob sanguinis fervorem feroces nos faciens, non tarda est, sed cito pede labitur ac præterfluit. Sic Od. 14. l. 2. *Eheu fugaces, Posthume, Posthume, Labuntur anni*. 10 Synecd. periph. juventutis. 11 Et ætas, id est, tempus addet puellæ Lalage florentes annos, quos tibi, viro jam ad senium vergenti, abstulerit, id est illa maturescet, ut vero senesces. Horat. in Arte: *Multa ferunt anni venientes commoda secum, Multa recedentes adimunt*. 12 Lalage tua jam te Maritum suum petet fronte inverecunda, id est, non pudebit eam maritum petere. 13 Et tibi vel a quocunque dilecta erit & amabitur, magis quam Pholoe & Chloris fœminæ pulcherrimæ. 14 Viros fugiens, ut inde plus ametur: *vel*, cujus gratia cito præteribit. 15 Lalage sic splendens humeris albis, ut Luna puro & sereno cælo & nullis nubibus obducta resplendet in mari tempore nocturno. 16 Puer formosissimus, Cnidius ex Cnidio insula Veneri dicata. 17 Quem Gygen si inter puellas collocares, parva differentia deciperet peregrinos & advenas (quibus familiariter notus non est) quantumvis acutos & perspicaces: nam ignoraretur ille ab hospitibus, qui eum aspiciant, quia crinibus longis, effusis & intonsis utitur (quos puellarum instar alit) faciemque habet tam venustam & politam, ut ambigi ac dubitari possit, sitne puer, an puella. Sic supra l. 1. Od. 7 *ambiguam Salamina* dixit. 18 De hac Metaph. dictum est in fine Od. 1. l. 1.

Mire 1 sagaces falleret 2 hospites
Discrimen 3 obscurum ; solutis
Crinibus , ambiguoque vultu ,

1 Perspicaces & acutos, Metaph. a canibus venaticis, qui odorifica vi narium subolfaciunt vestigia, & indagant cubilia ferarum. 2 Synecd. spe. pro ignotissimis quibusque hominibus. 3 Incertum, quod ægre internosci queat: *vel*, faciens dissimilitudinem sexus valde exiguam, per Meton. esse. Idem Tropus est in *ambiguo* .

Ode VI. Προσφωνητική.

Ad SEPTIMIUM.

Optat habere suæ senectutis sedem , Tibur & Tarentum , quorum laudat amœnitatem .

Dicolos Tetrastrophos.

SEptimi 1 Gades aditure mecum , &
2 Cantabrum indoctum 3 juga ferre nostra , &
4 Babaras Syrtes , 5 ubi Maura semper
Æstuat unda ,
Tibur 6 Argeo positum colono
7 Sit meæ sedes utinam senectæ ;
8 Sit modus lasso 9 maris , & viarum ,
Militiæque !
10 Unde si Parcæ prohibent iniquæ ,
Dulce , 11 pellitis ovibus Galesi
Flumen , 12 & regnata petam Laconi.

r Ro-

1 Septimi, eques Romane nobilissime, qui mecum periturus es, si opus sit, Gades, ultimam Hispaniæ insulam, id est, longinqua, & procul a Roma dissita. Synecd. spe. 2 Populum Hispaniæ ferocissimum, qui non dum dedicit Romano imperio obedire, id est, Cantabros. Synecd. plur. Sic fere loquitur Od. 1. l. 3. *indocilis pauperiem pati* . Devicti sunt tandem Cantabri ab Agrippa Vide Florum. l. 4. c. 12. 3 Mandata, Metaph. ab intactis bobus . 4 Et mecum aditure Syrtes inhospitales in mari Mediterraneo versus Africam. Vide Od. 22. l. 1. 5 Ubi Mauritanica aut Africana unda accessu vel recessu maris semper ad littus alliditur . 6 Quod conditum a Tiburno Argivo, id est, Græco colono. Synecd. gen. 7 Exclamatio est per operationem , & Anaphora in *sit* . 8 Utinam Tibur sit mihi , navigationibus, itineribus , & militia defatigato, finis ac meta. 9 Laborum , quos ego tum mari tum terra pertuli. Alleg. e Meton. subjectorum. 10 A quo Tibure si Parcæ, id est, tres sorores lanificæ (Erebi & Noctis filiæ) parum mihi propitiæ me prohibent, ut Tiburtinam regionem inhabitare non debeam. 11 Tum adibo Galesium , Calabriæ fluvium juxta Tarentum , quod jucundum est ovibus Tarentinis , quæ aliis pellibus , præterquam suis , sunt rectæ propter excellentem lanæ bonitatem, ne sua vellera inquinentur ad tincturæ nocumentum . De Galeso Virg. 5. Æn. *Qua niger humectat flaventia culta Galesus.* 12 Et adibo regna Tarentina, in quibus regnavit Phalantas Lacedæmonius , quo duce Lacedæmonii Apollinis oraculo templum condiderunt . Vide Justin. l. 3. Synecd. gen. *regnata Laconi* dixit, ut Od. 29. l. 3. *Quid seres* , & regnata Cyro *Bactra parent* .

Rura Phalanto.
1 Ille terrarum mihi præter omnes
Angulus 2 ridet, ubi non 3 Hymetto
Mella decedunt, viridique certat
4 Bacca Venafro:
Ver ubi 5 longum, 6 tepidasque præbet
7 Jupiter 8 brumas: & 9 amicus Aulo
10 Fertili Bacco: minimum Falernis
11 Invidet uvis:
12 Ille te mecum locus, & 13 beatæ
Postulant arces: 14 ibi tu calentem
15 Debita sparges lachryma favillam
16 Vatis amici.

Ode

1 Ille Italiæ angulis præter omnes reliquas terrarum regiones mirum in modum mihi arridet, placet, γελᾷ, amœnus & gratus est. Sic Lucret. l. 1. *tibi* ridens *æquora ponti*. 2 Metaph. ab homine, cujus proprium est ridere. 3 Ubi mella non dant locum, id est, ubi mella non sunt deteriora melle suavissimo, quod colligunt apes in Hymetto, Atticæ monte, thymo, aliisque herbis odoriferis abundante. Metaphora est: *decedere* enim, est locum superiori, & honoratiori dare: ut Ep. 2. l. 2. *Ludere si recte nescis*, decede *peritis*. Ut vero inter vina *Falerno*, sic inter mella *Hymetto*, palma olim dabatur. 4 Et ubi oliva propter bonitatem contendit cum oliva, quæ oritur in Venafro, oppido in Campaniæ littore sito: vel pro agro ei oppi de vino Meton. Mat. pro oleo inde expresso ac effecto. *Certat Venafro* autem Græcorum more dixit: ut Od. 2. Epod. Certantem *& uvam* purpuræ: & Od. 3. l. 1. *nec timuit præcipitem Africum* Decertantem Aquilonibus. 5 Assiduum. Hyperbole. Sic Virg. Georg. 2. *Hic* ver assiduum, *atque alienis mensibus æstas*. 6 Moderato frigore tolerabiles. 7 Aer. Eadem meton. qua fuit Od. 1. l. In *Jove*. 8 Hyemes. Synecd. part. 9 Et ubi Aulon, mons Tarento vicinus, vite fertili, quam producit, gratus & carus, non cedit, neque est deterior uvis Falerni, Campaniæ montis, quippe cum ipsis præstantia facile par sit, nec velut inferior opus habent, ut illis, tanquam præstantioribus invideat. Metaph. ab hominibus ad inanimata. 10 Vite, vino, cujus feracitate Aulon amicus est dominis, nempe ob commoda, quæ inde proveniunt. Mart. *Nobilis, & lanis, & Baccho fertilis Aulon, Det pretiosa tibi vellera, vina mihi*. Meton. effic. Virg. 2. Georg. *denique apertos* Bacchus *amat colles*. 11 Metaph. ab animatis ad inanimata. 12 Ille Campaniæ amœnissimus locus, ubi hæc omnia sunt. Metaph. qua affectus & actus tribuitur rebus inanimatis: vel Meton. est subjectorum pro adjunctis civibus & præsidiariis. 13 Montes seu sedes felices & fertiles (ob arcem illam Tarenti olim munitissimam: & alioqui loca omnia editiora *arces* vocant Poetæ) te mecum incolas possunt, id est, hic tecum vivere, & apud te mori cupio. 14 Ibi tu, o Septimi, consperges & luctu convenienti persequeris cinerem, ex recenti exustione adhuc calentem, Horatii amici tui, id est, ubi tu mihi mortuo justa persolves. 15 Convenienti, propter nostram amicitiam: lugebantur autem mortui in ipso funere, & cum sepeliebatur corpus. 16 Synecd. gen. pro Poeta Horatio & amico.

Ode VII. Προσφωνητική.

Ad POMPEJUM VARUM.

Cui reditum gratulatur in patriam.

Tricolos Tetrastrophos.

1 O Sæpe mecum 2 tempus in 3 ultimum
deducte, 4 Bruto militiæ duce,
5 Qui te 6 redonavit Quiritem
7 Diis patriis, 8 Italoque cœlo.
Pompei, meorum 9 prime sodalium?
Cum quo 10 morantem sæpe diem mero
11 Fregi. 12 coronatus nitentes
Malobathro Syrio capillos.
Tecum 13 Philippos, & celerem fugam
14 Sensi 15 relicta non bene parmula,
16 Cum fracta virtus, 17 & minaces

1 Tur-

1. Ordo est: O Pompei Vare, prime meorum sodalium, sæpe deducte mecum in ultimum tempus, id est, qui sæpe una mecum deductus fuisti in extremum vitæ finem & diem, id est, in periculum mortis. Exclamatio exultantis & valde gaudentis salvo reditu alterius. 2 Exitium & extremos casus, quæ certo tempore hominibus accidunt. Meton. subj. 3 Supremum, quo morti proximos nos esse credimus. 4 Bruto imperatore cum Cassio. 5 Deorum sc. vel quis Augusti amicus te patria ejectum iterum fecit civem Romanum? 6 Reddidit & restituit. Sic Od. 3. L. 3. *& invisum Nepotem, Troica quem peperit sacerdos, Marti* redonabo. 7 Penatibus Romanis, Diis tutelaribus. Synecd. gen. Sic Virg. 2. Æn. Dii patrii *servate domum*: ut apud Græcos θεοὶ πάτριοι & πατρῷοι. Macrob. Sat. l. 3. c. 4. 8 Et Italæ regioni. Meton. adj. sive circumstantis aeris pro subj. 9 Qui meorum amicorum & commilitonum princeps & amicissimus es. 10 Tardum, longioremque solito mihi visum. 11 Partem dici in vino epoto transfigi. Vide Oden. 1. l. 1. 12 Habens capillos meos delibutos Malobathro, quod est unguentum Syrium pretiosissimum, quodque ex India, ubi nascitur, Antiochiam Syriæ emporium, advehitur. Solebant autem elegantiores & lautiores homines capillum unguento perungere. 13 Atrox illud prælium ad Philippos, Macedoniæ urbem, ubi Cassius & Brutus sunt victi. Meton. subj. loci. 14 Vidi, & expertus sum. 15 Scuto meo turpiter abjecto: turpe est enim militi hastam clypeum-ve metu abjicere: quod qui faciunt, ῥιψάσπιδες appellantur. Notum illud de Epaminonda, tum denique sibi avelli spiculum jubente, postquam ei percunctanti dictum est, clypeum esse salvum, ut etiam in vulneris dolore animo æquo cum laude moreretur. 16 Cum Bruti, ducis nostri, potentia jam ad nihilum redacta esset. Meton. adj. 17 Et milites Bruti, pertinaciter victori resistentes, turpiter ceciderunt, occubuerunt. Solent enim, qui vulnera procumbunt, prono capite, dentes labris infigentes, mordicus terram appetere, & quidem ferocissimi quique, ne dolore victi vocem aliquam edant indignam sua existimatione ac priore vita. Sic Virg. Æn. 11 *Procubuit moriens, & humum simul ore momordit*. ibid. *cruentam Mandit humum*. Ovid. Met. 9. *& arenas ore momordit*.

1 Turpe solum tetigere mento.
Sed 2 me per hostes 3 Mercurius celer
4 Denso 5 paventem sustulit 4 aere:
6 Te rursus in bellum 7 resorbens
Unda fretis tulit 8 æstuosis
Ergo 9 obligatam redde 10 Jovi dapem
Longaque fessum militia 11 lætus
Depone 12 sub lauru mea: nec
Parce 13 cadis tibi destinatis.
14 Obliviofo levia Massico
Ciboria exple: funde capacibus
Unguenta de 15 conchis: 16 quis udo
Deproperare apio coronas,
Curat-ve myrto? 17 quem 18 Venus arbitrum
Dices bibendi? 19 non ego sanius
Bacchabor Edonis: 20 recepto
21 Dulce mihi furere est amico.

1 Terram cruore seu cadaveribus inquinatam ac fœdatam. 2 Horatium. 3 Deorum nuncius alatus. Hic Mercurio salutem suam acceptam fert, quod Philippensi acie non perierit. 4 Nube quæ densior est aer, circumdatum, ut Homer. *χυανέη νεφέλη*. Sic apud Homer. Iliad. 3. Venus Paridem, nube tectum, e certamine eripit. Sic Iliad, 5. Phageum Vulcanus. Sic Æneam Venus, eaque a Diomede vulnerata & fugiente, in ejus locum succedens Phœbus. Synecd. gen. definitio pro ipso definito. 5 Metu mortis pavidum e morte eripuit, & in posterum Marti valedicere jussit. 6 Pompejum Varum, simili fortuna ereptum. 7 Retrahens. Metaphora a Charybdi ducta, qua significat, Pompejum cum impetu mentis & furore correptum ad Bruti partes esse reversum. 8 Per freta æstuosa, id est, bella ferventia. 9 Ex voto promissam ac debitam sacrificii adipem. Vult; ut voti reus votum solvat, ipse ei cœnam adventitiam daturus, ut Numidæ dedit Od. 36. l. 1. 10 Liberatori. 11 Corpus tuum latera namque corpus utrimque, ut validi muri, suffulciunt. Synecd. mem. 12 Sub meo patrocinio: nam laurus est incolumitatis & custodiæ symbolum. Meton. adj. 13 Vasis vinariis ad tuum reditum reservatis: 14 Imple ad summum, infunde, & ebibe ex polita pocula capaciora, vino Campaniæ impleta, quod vinum liberius epotum oblivionem malorum omnium & curarum affert, vel per se, vel per somnum subsequentem. Meton. effe. 15 Vasis unguentariis e conchis factis. 16 Urat celeriter & valde properando efficere seu nectere in convivarum gratiam ex apto, in humido loco nato, vel ex myrto, serta florea, ut illa in convivio adhibeamus? 17 Polyptoton. 18 Venereus talorum vel tesserarum jactus faustissimus, qui senarium numerum ter insignitum habeat, bibendi conviviique magistrum designabit aut dabit? Suet. in Aug. *talis enim jactis, ut quisque canem, aut senionem miserat, in singulos talos, singulos denarios in medium conferebat: quos tollebat universos, qui Venerem jecerat.* Meton. effic. 19 Ego in hoc lætissimo nostro convivio non temperantius bibendo insaniam, quam Edoni, Thraciæ populi bibacissimi & furiosi. 20 Quippe te tanto amico præter omnem spem & exspectatione recuperato. Sic Od. 2. l. 2. *Et Sol Pulcher, o laudandi canam* recepto *Cæsare felix.* 21 Gratum mihi est furenter potare & bibere, atque ebrium discurrere, & saltare.

Ode VIII. Προσφωνητική.

IN JULIAM BARINEN.

Non est cur Barinæ juranti credatur, cum nullas perjuriorum det pœnas, sed potius ex perjuriis pulchior exoriatur.

Dicolos Tetrastrophos.

ULla 1 si juris tibi pejerati
Pœna, Barine, nocuisset unquam:
2 Dente si nigro fieres, vel uno
Turpior 3 ungui,
4 Crederem: sed tu, 5 simul 6 obligasti
Perfidum votis 7 caput, 8 enitescit
Pulchrior multo, juvenumque prodis
Publica 9 cura.
10 Expedit 11 matris cineres opertos
Fallere, & tot 12 taciturna noctis
Signa cum celo, 13 gelidia Divos
14 Morte carentes.

2 Ridet

1 Si jurisjurandi abs te violari, id est, perjurii pœna a Diis, perjurii, ultoribus, imposita, unquam tibi nocuisset i. si tu perjura ullo tempore vel semel a Diis punita esses. Anaphora. 2 Si minima parte corporis fieres deformior. 3 Digiti. 3 Tum crederem tibi juranti, *vel* crederem Deos esse vindices perjurii in rebus amatoriis. 5 Simulac, postquam: ut Od. 4. l. 1. *quo simul mearis*. 6 Per caput tuum perjurum jurasti, exsecrationibus te obstrinxisti, id est, postquam æternis inferorum suppliciis te perfidia & fraude plenam consecrasti, te amanti glorificaturum, neque fidem liberas tamen. Metaph. a corporibus, quæ proprie dicuntur obligari. 7 Vitam tuam. Metaph. subj. 8 Mox inde longe formosior, quam ante perjurium, exsistis, & in publicum procedis a multis juvenibus unice amata, *vel* cujus unius amore, juvenes flagrant. 9 Efficiens juvenes sollicitos, ut omnes illam cogitent & appetant. Meton. effe. 10 Utile est tibi ad formam, & lucrum captandum (si perjuria non puniantur) per matris tuæ defunctæ manes sepultura tectos jurare, & juramentum non servare, nec ea, quæ illi promissa sint, persolvere. 11 Matrem mortuam. Virg. Æn. 4. *Id cinerem, & manes credis curare sepultos?* Natum ex veterum consuetudine, qui mortuorum corpora cremabant, cineresque in urnis conservabant. Cic. Verr. 3. *obsecravit per fratris sui mortui cinerem*, &c. 12 Et per silentia noctis sidera universo cœlo pejerare. Tale hoc Æneæ jusjurandum l. 4. *Per sidera juro, Per superos, & si qua fides tellure sub ima est.* Et l. 9. *cœlum hoc, & conscia sidera testor.* Crebra hæc sunt apud Poetas, *nocte silenti: silentia noctis*. Metaph. ab animatis, ad sydera interdiu latentia splendore radiorum solarium. 13 Meton. effe. ut *pallida mors* Od. 4. l. 1. 14 Deos immortales, ἀθανάτους. Nihil enim vulgatius, quam per illos jurare. Synecd. periphrasis.

1 Ridet hoc (inquam) Venus ipsa, rident
2 Simplices Nymphæ, 3 ferus & Cupido
Semper 4 ardentes 5 acuens saggittas
Cote 6 cruenta.
7 Adde, quod 8 pubes tibi crescit omnis
9 Servitus crescit nova: 10 nec priores
Impiæ 11 tectum dominæ relinquunt,
12 Sæpe minati.
13 Te suis matres metuunt juvencis,
14 Te senes parci 15 miseræque nuper
Virgines nuptæ, tua ne retardat
16 Aura maritos.

1 Hujusmodi amantium perjuria ipsa amorum mater Venus deridet ac pro nihilo habet. Tibul. *Perjura ridet amantum Jupiter, & ventos irrita ferre jubet*. Anaphora est cum Polyptoto. 2 Hoc mites & exorabiles, & ad dignoscendum faciles Veneris comites, sc. Jocus, Risus, Fletus, pro levi reputant. 3 Et crudelis ille Veneris filius Cupido hoc ridet. 4 Amoris flamma. 5 In mortalium tormenta & miseriam. Metaph. a sagittariis. 6 Cote aspersa sanguine sagittarum, quæ in illa cote acuuntur, multis exitiali, propter cædes ex amore orientes, *vel*, quod inmoderatus amor exitium amantis maturet. Meton. effe. 7 Adde, quod non solum formæ jacturam non passa formosior perjura evadis, id insuper omnis juventus Romana, assidue ad te confluens, perjurii tui, & doli meretricii ignara, tibi augetur. 8 Meton. adj. signi pro re significata, nempe juventute vel juvenibus. 9 Quod novi amatores accedunt, qui tibi serviunt. 10 Nec veteres amatores, in quos te sævam & immitem, & perfidam præbuisti, domum tuam deserunt. 11 Ædes tuas, lupanar. Synecd. part. 12 Quamvis sæpe minati sint, se tibi servire desituros, atque a foribus tuis discessuros, propter tuum perjurium: ut Prædria apud Ter. in Eun. *Exclusit: revocat: redeam? non, si me obsecret*. Et de se Tibullus ait: *Juravi quoties rediturum ad limina nunquam? Cum bene juravi, pes tamen ipse redit*. 13 Matres filiis suis adolescentulis metuunt, ne illis exitio sis, atque a te corrumpantur. 14 Senes frugales etiam te metuunt, ne dilapidatur patrimonium liberis suis relictum. 15 Te metuunt virgines, quæ minus formosæ sunt & amabiles, juvenibus nuper in matrimonium collocatæ, ne tua populari aura, & publicus favor raræ tuæ pulchritudinis & venustatis atque blanditiarum illarum maritos, in tui amore occupatos, detineat, illosque in se amandis tardiores & segniores reddat. 16 Venustas & nitor tuus. Translatio a ventis, qui navem, quo lubet, impellunt, vel ab aeris serenitate.

Ode IX. Παραινετική.

Ad VALGIUM.

Ut tandem aliquando mortem pueri sui Mystæ deflere desinat.

Tricolos Tetrastrophos.

1 NOn semper imbres nubibus hispidos
Manant in agros, aut 2 mare Caspium
Vexant 3 inæquales procellæ
4 Usque: nec 5 Armeniis in oris,
Amice Valgi, 6 stat glacies 7 iners
8 Menses per omnes: 9 aut Aquilonibus
Querceta Gargani 10 laborant,
11 Et foliis 12 viduantur 13 orni.
14 Tu semper urges flebilibus modis
Mysten ademptum: 15 nec tibi Vespero
16 Surgente 17 decedunt amores.

1 Nec

1 Densæ pluviæ, amice Valgi, in agros asperos & senticosos, & propter hyemem deformem e nubibus non semper decidunt, & destillant, id est, non semper est hyems. Quo argumento & ordine naturæ vult monere Valgium, non semper esse dolendum. 2 Mare quod est in Scythia. 3 Procc llæ tempestuose, quæ ma e (quod sua natura tranquillum, atque æquale & planum est, unde & *æquor* appcllamr) inæquare reddunt, agitant & versant. Meton. effe. 4 Scmper. 5 In Asiæ Borealis partibus *Armonia* enim regio est in Asia, inter Taurum, & Caucasum montes sita. 6 Concreta rigescit. 7 Qua fluvios & agros efficit pigros atque otiosos: illos ad navigationem ineptos; hos steriles & incultos. Meton. effe. 8 Totius anni. 9 Aut Gargani, montis Apuliæ, loca quercubus consita non semper Septentrionalibus concutiuntur, & agitantur. Virg. 11. Æn *illc urbem Argyripam, patriæ cognomine gentis, Victor* Gargani *condebat Japygis agris*. Metaph. ab animatis ad inanimata. Vide Od. 4. l. 1. 11 Nec fraxini sylvestres suis frondibus hyemali tempore semper spoliantur ac nudantur. 12 Metaph. a conjugibus, cum alter altero orbatur. Sic Virg. *urbem* viduare *civibus*. 13 Vide Od. 10. l. 1. Suprà Od. 9. l. 1. *Nec veteres agitantur orni*. 14 Tu contra sine ulla intermissione Mysten, puerum tuum a te in delitiis habitum, versibus ad luctum & fletus provocandos accommodatis, seu carminibus Elegiacis insequeris, illumque requiescere non sinis, sed illum mortuum continuo deploras. Cic. Tusc. Quæst. 2. *Hæc cum pressis & flebilibus modis*, *qui totis theatris mæstitiam inferant*, *concinuntur* &c. Ut vero *urgere opus* dicimus, pro assidue esse in opere sic dictum hoc loco ab Horatio, tu Mysten mortuum assidue deploras. 15 Nec mane, nec vesperi Mystæ amor te deserit. Sic Virg. Georg. 4. *Te dulcis conjux, te solo in littore secum. Te veniente die te decedente canebat*. Est *Vesper* stella Veneris, ante Solem occidentem subsequens, dicitur *Vesper*; orientem vero antegrediens, appellatur *Lucifer*. 16 Post occasum Solis apparente. 17 Versus quibus amores & delitias tuas, quas cum Puero exercebas, tibi imminuuntur.

1 Nec rapidum fugiente Solem.
2 At non 3 ter ævo functus 4 amabilem
Ploravit omnes Antilochum 5 senex
Annos: nec 6 impubem 7 parentes
Troilon, aut Phrygiæ 8 sorores
Flevere semper: 9 desine mollium
Tandem querelarum, & 10 potius nova
Cantemus Augusti 11 tropæa
Cæsaris, 12 & rigidum Niphaten,
13 Medumque flumen, gentibus additum
Victis, 14 minores volvere vertices,
15 Intraque præscriptum Gelonos
Exiguis equitare campis,

1 Nec eodem Vespero Solem, inenarrabili cursus velocitateconcitatum, fugiente, & ante Solis ortum illucescente. Anaphora. 4 At vero sapientissimus & eloquentissimus ille Pyli Rex, qui tertiam ætatem hominum vixit, id est, nonaginta annos (*ætatis* enim nomine triginta anni intelliguntur) per omnes vitę suę annos Antilochum filium suum, sibi in extrema senectute ex Eurydice natum, cæsum in prælio a Memnone, non luxit & deploravit, sed lachrymarum aliquando finem fecit. 3 Cic. in Catone Majore: *Vidistisne, ut apud Homerum sæpissime Nestor de virtutibus suis prædicet? tertiam enim jam ætatem hominum vivebat*, &c. 4 Carum, ἀγαπητὸν, quippe qui patri Nestori jam saucio, in acie periclitanti, adversus Memnonem, Auroræ filium, succurrens, ipse pro patre occubuerit. 5 Nestor. Synecd. gen. 6 Ætate inferiorem, imberbem Troilum, Priami filium, qui puer adhuc & impar cum Achille congressus fuerat, & ab eodem occisus: de quo Virg. 1. Æn. *Infelix puer, atque impar congressus Achilli.* 7 Aut Troili sorores. Polyxena, Cassandra, Ilione, Lycaste, Hesiona, Creusa, & reliquę semper defleverunt. Synecd. gen. 9 Quin tu tandem virum minime decentes ac muliebres nænias relinque & omitte; illisque finem pone, Gręcorum more ponit Genitivum: illi enim cum verbo λήγω, id est, *desine*, Genitivum jungunt. 10 Epanorthosis. 11 Victorias, res præclare gestas jucundissimis versibus cantemus: est enim *τρόπαια* victoriæ signum ac monumentum, seu columna marmorea a victore erecta eo in loco, ubi hostes in fugam convertit: a τρέπω, id est, *conversione*, dictum. 12 Et cantemus frigidum & nive horridum Niphaten. Armenię montem. Bene *rigidum*, quod ipsa nominis ratio ostendit: a *nivis* enim *defluxu* dictus *Niphates*. 13 Et cantemus Euphratem, Mediæ fluvium, vicinum & adjacentem gentibus suis, sc. Armenis, Parthis & aliis a Cæsare victis. 14 Minus tumide fluere, minores aquarum globos jam volvere: nam sentientes se cum Armeniis & Medis esse devictos, angustius fluunt propter acceptę cladis dolorem. 15 Et cantemus hoc sc. Gelonos, Scythiæ Europeæ populos, jam ab Augusto devictos, intra exiguos terminos, ab Augusto præscriptos, equitare, id est, regionis suæ terminos non egredi, & vagari, ubi libuisset.

Ode X. *Προσδλκτική*.

Ad LICINIUM.

Mediocritas in utraque fortuna est ferenda, & animi æquabilitas.

Tricolos Tetrastrophos.

1 RECtius vives, Licini, 2 neque altum
3 Semper urgendo: neque, dum procellas
4 Cautus horrescis, nimium premendo
5 Litus iniquum,
6 Auream quisquis mediocritatem
Diligit, 7 tutus caret 8 obsoleti
Sordibus 9 tecti, 10 caret 11 invidenda
12 Sobrius aula.
13 Sæpius ventis agitatur ingens
14 Pinus, & celsæ 15 graviore casu
Decidunt turres: 16 feriuntque summos
Fulmina montes.

1 Sperat

1 Tranquilius ac commodius vitæ tuæ cursum perages. 2 Neque semper alta & sublimia persequendo profundum mare, in alto mari assidue navigando. Al. leg. e continuatis Metaph. a nautis. Unde Od. 14. l. 1. Od. 17. Epod. Urget *diem nox, & dies noctem*. 3 Prudens reformidas ac pertimescis procellas in mari sævientes, id est, pericula magnorum bonorum. 5 Litus curvum & flexuosum, *vel* nautis, propter vada & saxa periculosum ac formidabile, nimium tangendo, sed medium cursum tenendo, id est, humillima queque amplexando, unde neque honor neque res adquiratur. 6 Omnibus rebus humanis præferendam, pulchram pretiosam, *χρυσῆν*. Metaph. a præstantissimo metallorum, cui non cedit pretio mediocritas. 7 Securus. 8 Antiquæ alicuius humilis casæ seu domicilii immunditiis; situ ac squalore caret id est, ille a contempta humilitate securus, nec in imo vitæ statu vi-
ditat. 9 Synecd. mem. 10 Anaph. 11 Idem quoque tamquam temperans ac sapiens, caret magnis & splendide in altum exstructis ædificiis, propter magnificentiam invidiæ obnoxiis. Sic Od. 1. l. 3. *pestes invidendos* dicit nimis sumptuosos. 12 Metaph. ab esculentis & poculentis. 13 Procera aliqua pinus, quæ in miram altitudinem excrescit; multo frequentius a ventis concutitur, quam mediocres & humiles arbores. 14 Alleg. est e multis Synecd. spe pro altissimis quibusque rebus, id est amplissimis honoribus. 15 Graviore lapsu ex alto ruunt & labuntur, quam mediocris altitudinis tecta. Hinc illud Claudiani *tolluntur in altum, Ut lapsu graviore ruant*. 16 Concutiunt altissimos montes, non humiliores colles. Ita omnes res excelsæ periculis & ruinis majoribus subjectæ sunt; satiusque est non nimis alta petere: & abscendere, ne nimis alte descendere vel labi cogamur.

1 Sperat infeſtis, metuit ſecundis
Alteram ſortem bene præparatum
2 Pectus: 3 informes hyemes 4 reducit
Jupiter: idem
5 Summovet: non 6 male nunc, & 7 olim
Sic erit: 8 quondam cithara tecentem
Suſcitat Muſam, 9 neque ſemper arcum
Tendit Apollo.
10 Rebus anguſtis animoſus atque
Fortis apparet: ſapienter 11 idem
12 Gontrahes vento nimium ſecundo
Turgida vela,

1 Pectus bene præparatum, id eſt, animus viri fortis & ſapientis, vel homo ſapiens & fortis ad omnes fortunæ inſultus, ac viciſſitudines probe inſtructus, in rebus adverſis & ex animi ſententia non ſuccedentibus animum non abjicit, verum fortunam bonam ac meliorem ſperat, in rebus ſecundis animos non attollit, ſed alteram ſortem, id eſt, fortunam malam ſive adverſam reformidat 3 Synecd. part. pro toto homine. 4 Inamœnas, aſſiduis imbribus terram deformantes. Meton. effe. Virg. Georg. 3. *Sed jacet aggeribus niveis informis, & alto Terra gelu*, 4 Poſt læta illa veris & æſtatis tempora. 5 Abducit illas, grataque viciſſitudine cum jucundiſſimo veris tempore permutat: eodem modo adverſa & proſpera ſibi invicem ſuccedunt. Od. 16. l. 2. *Non enim gazæ, neque conſularis* Summovet *lictor miſeros tumultus Mentis* 6. Sc. *ſe res habent*. 7 Futuro tempore, poſthac: ut Sat. 5. l. 2. *Magna minor-ve foro ſi res certabitur* olim 8 Apollo non eſt ſemper auſterus, ſed quondam, id eſt, interdum Muſam ſuam, aliquandiu intermiſſam, hilariore cithara invitat. 9 Neque ſemper iratus eſt, ſed telo condido in pharetra lenis eſt. 10 In rebus adverſis, fortis eſto, animoque plenus, nec meliora deſpera: in ſecundis humilis eſto & animum contrahe, neque inſoleſce. 11 Quiſquis es. 12 Minora reddes vela navis vento nimium proſpero & ſecundo inflata, id eſt tu rebus ſecundis non intumeſces, ne illis in vitæ & felicitatis naufragia deturberis. Alleg. a nautis qui vela contrahunt vento procelloſo.

Ode XI. Συμβουλευτική.

Ad Q. HIRPINUM.

Omiſſis curis, vivendum eſt hilariter.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 QUid 2 belicoſus Cantaber, & 3 Scythes,
Hirpine Quinti, 4 cogitet, 4 Adria

1 Ordo eſt. Q. Hirpine, ne remittas quærere, quid bellicoſus Cantaber, & quid Scythes, diviſus objecto Adria, cogitet. 2 Populus Hiſpaniæ armis promptus. Vide ſupra Od. 6. 3 Errans ac profugus Septentrionalis populus. Vide Od. 35. l. 1. 4 Contra nos Romanos moliatur.

1 Divisus objecto, 2 remittas
Quærere: 3 nec trepides in usum
Poscentis ævi pauca: 4 fugit retro
5 Levis juventus, & 6 decor, 7 arida
Pellente lascivos amores
8 Canitie, 9 facilemque somnum.
Non semper idem floribus est 10 honos
Vernis, 11 neque 12 uno Luna 13 rubens nitet
14 Vultu: 15 quid æternis 16 minorem
Consiliis animum fatigas;
17 Cur non sub alta vel platano, vel hac
Pinu 18 jacentes sic temere, & 19 rosa
Canos 20 odorati capillos,
21 Dum licet, 22 Assyriaque nardo,
Potamus uncti? 23 dissipat 24 Evius
25 Curas edaces: 26 quis puer ocius.

Restin-

1 Qui mari Adriatico interfuso a nobis Romanis sejunctus est. 2 Omitte ac noli sollicite investigare. 3 Nec sollicitus & anxius sis, ne quid tibi desit in usum ævi, id est, vitæ tuæ, quæ pauca poscit sive paucis est contenta, quia vita brevis est. Tale est illud Od. 29. l. 3. *Ridetque, si mortalis ultra Fas trepidat.* 4 Velox illa juvenilis ętas opinione citius pręterit & tandem senescit. 5 Al. *levis*, idest, imperbis: ut de Arte Poet. *Imberbis juvenis tandem custode remoto Gaudet equis.* 6 Et forma sive pulchritudo celeriter evanescit. 7 Sicca senectute abigente & auferente juveniles amores. 8 Senectute. Sic Od. 9. l. 1. *Donec virenti* canities *abest Morosa.* 9 In juvenili œtate promptum somnum removente, senesque insomniis ac vigiliis summopere vexat. 10 Pulchritudo, color ac venustas sua Metaph. ab hominibus. 11 Nam, (ut est Od. 18. l. 2.) *Truditur dies die, Novæque pergunt interire Lunæ.* 12 Uno & eodem. 13 Resplendens nitet, id est, non semper plena luce conspicua est, sed paulatim decrescit, donec tota tandem evanescat: eodem modo juvenilis ille ætatis flos & venustas cito definit & perit. 14 Metaph. ab animatis ad inanimata. Vultus enim est animi imago, & index mentis & voluntatis, quibus proprie non sunt prędita corpora cœlestia. 15 Quid animum tuum, qui inferior est quam æterna Dei consilia ac providentia (cujus solis est res futuras gubernare) delassas ac vexas? 16 Imbecilliorem quam ut æternum aliquid statuere possit. 17 Ordo est: Cur non potamus uncti, dum licet, jacentes sic temere vel sub hac pinu? 18 In umbra confuse & sine ordine, sine ullis ceremoniis, ut casus tulerit, ὡς ἂν τύχῃ, nulla habita personarum ratione, vel qualemcunque sedem vel locum ex tempore prębebit humus, securi jacentes. 19 Duplex Meton. mat. pro succo & aqua rosacea, & unguento nardino inde expresso & facto. 20 Habentes capillos nostros, canis & candidis floribus resplendentes, odoratos rosę succo, *vel* serto aliquo ex rosa compacto. 21 Per hanc florentem juvenilem ætatem. Sic supra Od. 3. *Dum res, & ætas, & sororum Fila trium patiuntur atra.* 22 Unguento nardino ex Syria advecto. 23 Nam lætitiæ ille dator Bacchus, curas cor hominis augentes & consumentes, discutit & dissolvit. 24 Vinum. Meton. effic. 25 Hesiod. γηροχόρυς μελεδώνας. 26 Quia servus refrigerabit seu temperabit ocius nobis potantibus pocula calidissimi vini Falerni hac aqua leni fluxu præterfluente, vel parce ac leviter infusa, id est, aqua fluviatili diluta, ne in ebrietatem incidatur? Loquitur autem Poeta, quasi jam sit in convivio.

Restinguet ardentis Falerni
Pocula 1 prætereunte lympha;
2 Quis devium 3 scortum eliciet domo
Lyden? 4 eburnæ, dic ajt, 5 cum lyra
Maturet, 6 in comptum 7 Lacænæ
More comam religata nodum.

1 Sic Tibul. l.1. El.1. *Sed canis æstivos ortus vitare sub umbra Arboris, ad rivos* prætereuntis *aquæ.* Horat. Od. 7. l.4. *Mutat terra vices, & decrescentia ripas. Flumina* prætereunt. 2 Quis precibus blanditiisque evocabit ad nos e domo sua Lydem meretricem, cujus ędes a publica via remotæ sunt, & ita minus vulgarem, minusque omnium libidini expositam. *De via* enim vocantur ea, quæ viam non habent, τὰ ἄνοδα, difficilia & ardua Od. 22. l. 3. *ut mihi* devio *Ripas, & vacuum nemus Mirari libet.* 3 Metaph. a crassa & dura pelle animalis, quæ ut sequax sit & flexibilis, subigitur & teritur: sic meretrix tradit se permolendam, ut loquitur Sat. 2. l.1. & conterendam, ut Plautus. 4 O puer age, dic Lydæ, ut festinet ad nos venire cum eburnea sua lyra, idque non nimis ornata, ne nobis in mora sit, tantum habens comam suam religatam & compositam in nodum comptum sive ornatum more Lacenæ, id est, pexum tantum & negligenter compositum more virginis Spartanæ Festinantes enim mulieres pexum tantum capillum in nodum colligere consueverunt. 5 Erat enim fidicina. 6 Al. *incomptum.* Al. *incomptam & nodo.* 7 Lacænarum puellarum Synecd. spe.

Ode XII. Προσφωνητική.

Ad MÆCENATEM.

Res graves & tragicæ carmini lyrico non conveniunt: soluta autem oratione res gestas Augusti Mæcenas ipse melius perscribet: Horatius præter Lycymniæ formam, & res amatorias, nihil canos.

Dicolos Tetrastrophos.

1 NOlis 2 longa 3 fera bella 4 Numantiæ
Nec 5 durum 6 Hannibalem, nec 7 Siculum mare
8 Pæno purpureum sanguine, mollibus

1 O Mæcenas, ne cupias, ne jubeas. Tale fere argumentum est Od.6.l.1. *Scriberis Vario fortis, & hostium Victor Mæonii carminis alite,* &c. significat, res graviores, & bellicas versibus lyricis non convenire. 2 Diuturna, quæ integris quatuordecim annis durarunt. 3 Bellicosæ. 4 Quam post bellum. 14. annos inter Romanos & Carthaginenses gestum, Scipio Africanus funditur delevit. Cic. Offic. 1. *Majores nostri Carthaginem Numantiamque funditus sustulerunt,* &c. 5 Fortem & laborum patientem. Al. *dirum*, id est, crudelem: ut infra Od. 6. l.3. *Annibalemque dirum* dixit. In *nec* est Anaphora. 6 Carthaginensium ducem. 7 Mare Siciliense. 8 Quod Carthaginensium clade, & Africano cruore, in mare profuso, purpureo colore tinctum fuit. Cn. Duilius Consul in mari Siculo primus omnium Carthaginenses prælio navali superavit, captis navibus 31. mensis 31. tribus hominum millibus cæsis, captis 7000. Liv. l. 17.

1 Aptari citharæ modis;
2 Nec ſævos Lapithas, 3 & nimium mero
Hylæum, 4 domitoſque Herculea manu
5 Telluris juvenes, 6 unde periculum
Fulgens contremuit 7 domus
Saturni veteris: 8 tuque 9 pedeſtribus
10 Dices hiſtoriis 11 prælia Cæſaris
Mæcenas 12 melius, 13 ductaque per vias
14 Regum colla 15 minantium.
16 Me dulces 17 dominæ Muſa Lycymniæ
Cantus, me voluit dicere 18 lucidum
Fulgentes oculos: & 19 bene mutuis
Fidum pectus amoribus:
20 Quam nec ferre pedem dedecuit choris.
21 Nec certare joco, 22 nec dare brachia
Ludentem nitidis virginibus, 23 ſacro. Dia-

1 Cum amatoriis verſibus lyricis, a me conjungi & decantari. Metaph. ab ædificantibus, qui lapides lapidibus imponunt & annectunt apte ac decenter. 2 Nec infeſtos illos Theſſaliæ heroas indebellandis Centauris, qui in Pirithoi nuptiis Hippodamiam ſponſam rapere tentarunt, & ab Hercule, Theſeo, Pirithoo, & aliis Lapithis profligati ſunt. 3 Et Hylæam, unam e Centauris, ex nimio meri potu intemperantem, alteriuſque ſponſæ vim allaturum. 4 Herculis robore & ſubſidio ſuperatos. 5 Gigantes, terræ filios, e tellure genitos. γηγενεῖς, Jovi & cœlo bellum inferentes, id eſt, ne velis a me decantari Gigantomachiam. Notandum eſt, cum ſignificare volunt ſcriptores aliquem obſcuro loco eſſe natum, *Terræ filium* appellare ſolere. Cic. epiſt. ad Trebat. *Cn. Octavius tuus familiaris, ſummo genere natus*, terræ filius, *is me, quia ſcit tuum familiarem eſſe, crebro ad cœnam invitat: adhuc non potuit perducere*. 6 A quibus cœlum fulgens timuit & exhorruit periculum ſibi futurum. 7 Cœlum. Synecd. ac præterea Meton. ſub. pro Diis ſuperis, qui metuerunt periculum ſibi fore a Gigantibus. 8 Tanquam doctiſſimus hiſtoricus. 9 Soluta & proſa oratione ſcriptis, quę conſtat pedibus, ſed non certa lege ſcriptis: ſic Gręci, πεζὸν λόγον nominant. 10 Deſcribes. 11 Bella Cæſaris Auguſti. 12 Rectius, quam quæ a me carminibus requiris. 13 Per plateas urbis Romæ in triumphum deducta. 14 Quos Cæſar ſubjugaverat. 15 Hoſtilium, qui catenati etiam adhuc minari videbantur: quod triumphantis auget gloriam, qui tam feroces ſubegerit. 16 Humilis mea & lyrica Muſa voluit me Horatiū carmine celebrare dominæ tuę lętos & jucundos amatorios cantus. 17 Amicæ tuæ. Solebant enim amantes, amicas ſuas, *dominas* appellare. Tibul. el. 5. l. 1. *Sæpe aliam tenui: ſed jam cum gaudia adirem, Admonuit* dominæ; *deſeruitque Venus*. Idem nomen & uxoribus tribuebant. Ovid. Triſt. l. 3. el. 3. *Nuntiet huc aliquis* dominam *veniſſe, reſurgam*. Virg. 6. Æn. *Hi dominam Ditis thalamo deducere adorti*. 18 Oculos ejus lucide reſplendentes ac dulce ridentes. Sic Od. 22. l. 1. Dulce ridentem *Lalagen amabo*, Dulce loquentem. 19 Et pectus te amantem valde fideliter redamans. 20 Quam Lycymniam non dedecuit, ſed decoravit inferre pedem in puellarum ſaltationes, id eſt, ſaltare. 21 Nec facetis dictis certare, vel jocoſe geſticulari. 22 Quam non dedecuit brachia manuſque porrigere pulchris virginibus inter ludendum & ſaltandum. 23 Die feſto Dianæ, qui a virgibus colitur.

Dianæ celebris die.
1 Num tu, quæ 2 tenuit dives 2 Achæmenes,
3 Aut pinguis Phrygiæ 4 Mygdonias ſpes,
5 Permutare velis crine Lycymniæ?
6 Plenas aut Arabum domos?
Dum 7 fragantia 8 detorquet ad 9 oſcula
Cervicem, 10 aut facili ſævitia negat,
Quæ poſcente magis gaudeat eripi,
11 interdum rapere occupet?

1 Ordo eſt: Numquid tu velis permutare crine Lycymniæ regna vel bona, quæ dives Achæmenes tenuit, aut Mygdonias opes pinguis Phrygiæ? 2 Perſarum rex poſſedit: unde Perſæi *Achæmenii* dicti. 3 Aut opulentæ & fertilis Phrygiæ opes, dictas *Mygdonias* a *Mygdone*, Phrygiæ rege. *Mygdones* Macedoniæ populi Thraciam verſus, inde in Aſiam profecti, partem magnæ Phrygiæ occuparunt, quam a patriæ nomine *Mygdoniam* appellarunt. 4 Ingentes ac magnificas opes. Synecd. ſpe. 5 Pro crine Lycymniæ, amicæ tuæ, redimere? 6 Auro, argento, opibus, aromatibus refertas. Synecd. ſpe. Q. d. tu non potes regum opes pluris facere, quam Lycymniæ amorem. 7 Nectareo odore benevolentia. Al. *flagrantia*, id eſt, ardentia. Metaph. ab odoribus millitis. 8 Avertit, inclinat, ut tibi gratificetur. 9 Tua. 10 Aut dum ficta ſive ſimulata reluctatione, id eſt, facili ac levi difficultate, ut deſiderium amantis magis accendat, recuſat illa oſcula, quæ magis gaudeat ſibi eripi, quam tu, qui illa eripere poſcis & deſideras. Oſtendit autem artem, æſtumque puellarum, quæ ſæpe diſſimulant id ſe cupere, quod vehementer exoptant. 11 Quæ aliquando oſcula illa ipſa, ſi tardior ſis, tibi eripere præveniat & antevertat, atque prior oſculetur, ut iraſcenti amatori ſatisfaciat.

Ode XIII. Μεμπτική.

In arborem, cujus caſu repentino in agro Sabino pene oppreſſus fuerat.

Nunquam homini ſatis certum & exploratum eſt, quid cavere debeat. Sapphonis & Alcæi laudes.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 Ille & 2 nefaſto 3 te poſuit die.
E 4 Qui-

1 O arbos, ille quicunque primum produxit te, poſuit te & nefaſto die, & manu ſacrilega, &c. Polyptoton eſt in *ille* & *illum*. 2 In agro meo ſtatuit te infauſto & abominabili die, ἀποφράδι ἡμέρα. Vide Macrob. l. 1. c. 16. Dies nefaſtus infelix habebatur: quia nec eo die lege agere licebat: quod declarat Ovid. l. Faſt. *Ille nefaſtus erit, per quem tria verba ſilentur*. Tria illa verba ſunt, *do, dico, addico*, quæ ſunt Prætoris: eius enim eſt dicendi poteſtatem dare: jus dicere: rem, de qua controverſia eſt, addicere, aut poſſeſſionem alteri ex litigatoribus dare. 3 Epiſtrophe.

Quicumque primum, & 1 sacrilega manu
2 Produxit arbos, 3 in nepotum
Perniciem, 3 opprobriumque 5 pago,
6 Illum & 7 parentis 8 crediderim sui
Fregisse 9 cervicem, & 10 penetralia
Sparsisse nocturno cruore
Hospitiis: ille venena 11 Colchica,
12 Et quicquid usquam concipitur nefas,
13 Tractavit, agro qui 14 statuit meo
Te 15 triste lignum, te 16 caducum
In 17 domini caput 18 immerentis.
Quid quisque 19 vitet, nunquam homini satis
20 Cautum est in horas: 21 navita 22 Bosphorum
31 Pœnus perhorrescit, 23 neque ultra
Cœca timet aliunde fata.

Scelerata & impia quam Deorum sacris aliquando admolitus fuit. 2 Plantavit, protulit te e terra satione & cultura. 3 In exitium posterorum, ut sc. aut ego, aut alius quispiam illa oppimeretur. 4 Et in totius vici & regionis ignominiam, si ager meus mea domini sui morte infamis redditus fuisset. 5 Incolarum istius pagi. Meton. subj. 6 Plantatorem. 7 Patris matrisque. 8 Credere possim. 9 Collum aut guttur. 10 Et in intima parte domus suæ noctu hospitem interfecisse. Interiorem partem domus suæ, in quam fraudulenter hospitem recepit, hospitis sanguine & cæde nocturno tempore contaminasse, id est, noctu hospitem in intima ædium parte interfecisse. 11 Præsentissima, potentissima, qualia in Colchide, Scythiæ regione, Medea, Æetæ filia, aliæque ejus regionis veneficę mulieres miscuerunt. Synecd. spe. Od. 17. Epod. *Cales venenis officina Colchicis*. Nota, tertiam syllabam nominis *Colchica*, pertinere ad principium versus sequentis: est enim hic versus Hypermeter. 12 Et quicquid usquam mali & sceleris ab ullo homine scelerato animo conficitur. 13 In hominum perniciem exercuit, molitus est. 14 Quicunque ille est, qui in agro meo collocavit te infelix, sceleratum & abominandum lignum. 15 Efficiens tristem. Meton. effe. 16 Te lignum in meum caput domini tui Horatii insontis

1 Mi-procumbens & lapsurum. Vocamus *caducum*, quod casum minatur, ruinosum: sed hic dicitur *caducum*, quod jam cecidit: ut *caducum fulmen*, jam immissum. *Glans* quoque *caduca*, cum ex arbore cecidit. 17 Horatii possessoris loci. Syn. gen. 18 Nihil mali meriti, quamobrem in caput meum incideres. Od. 6. Epod. *immerentes hospites*. 19 Fugiat. 20 Prospectum est, nulli mortalium satis exploratum est per singulas horas & singula vitę tempora, i. nemo tam caute vitæ suæ subductam rationem tenet, quin improviso mortis genere, tunc, cum nihil minus cogitat, exstinguatur. Arboris casum in pulcherrimę sententię occasionem arripit. 21 Nauta Africanus, i. quivis nauta. Synecd. spe. Id est, Pœni olim gentes omnes navigandi ad remotissimas terras gloria superarunt: imprimis Hanno ille Carthaginiensium dux. 22 Id est, quodlibet mare. *Bosporus* est Ponti fretum, propter angustias valde periculosum, per quod Jupiter, in taurum mutatus, Europam vexisse dicitur, illique suo transitu nomen dedisse: unde Lambinus legit *Bosporum*, quod Græci *βόσπορον* dicunt a *βοῦς*, *bos*, & *πορος transitus*, quasi *bovis transitus*. 23 Neque ulterius ex aliis locis quam a Bosporo, fata sua occulta & incognita, mortisque genus improvisum, cujus causa ignoratur, metuit.

1 Miles saggittas, & celerem fugam
Parthi! 2 catenas Parthus. 3 & Italum
Robur: sed 4 improvisa lethi
Vis rapuit, rapietque 5 gentes.
6 Quam pene 7 furvæ regna Proserpinæ,
Et 8 judicantem vidimus 9 Æacum,
10 Sedesque 11 descriptas piorum, &
12 Æoliis fidibus querentem
Sappho puellis de popularibus:
13 Et te 14 sonantem 15 plenius 16 aureo,
17 Alcæe, plectro dura 18 navis,
Dura 19 fugæ mala, dura 20 belli.

E 1 [illegible]trum-

1 Miles Romanus perhorrescit sive timet venenatas & morriferas Parthi sagittas quas, dum in celerem fugam sese conjecit, in hostes, tanquam victores insequentes, retorquet, a quibus se interfectum iri timet. Parthi enim fugientes pugnant.ut Od. 19. l. 1. *& versis animosum equis Parthum dicere.* 2 Catenas italorum sive Romanorum timet, ne aliquando victus & vinctus illis in triumphum deducatur. 3 Et Romanorum vim, & potentiam. 4 A nullo hominum antea prospecta & inopinata mortis necessitas. Ep. 6. l. 1. Improvisa *simul species exterret utrumque*. 5 Homines, nunc hoc, nunc illud timentes. 6 Vel ego Horatius tam repentino arboris casu quam pene oppressus sum, quam parvo intersti tio absui ab inferis, id est, a morte? Exclamatio est admirantis liberationem tanti mali. 7 Nigræ Proserpinæ, Plutonis conjugis, Cereris filiæ, inferni reginæ, vitæ & mortis arbitræ regna, id est, Orcum. Synecd. gen. Vide Od. 28. l. 1. 8 Animabus mortuorum condigna præmiorum vel suppliciorum loca loca apud inferos assignantem. 9 Avum Achillis, inferorum janitorem, & judicem. 10 Campos Elysios, in quibus umbræ beatorum placidæ quiescunt. De quibus Virg. 5. Æn. *non me impia namque Tartara habent, tristesque umbræ, sed amœna piorum Concilia* Synecd. gen. 11 Designatas, distributas. διατεταγμένας. *Describere* enim pro partiri hic sumitur, ac suum cuique locum attribuere. Sic de Art. Poet. *Descriptas servare vices, operumque colores, Cur, ego, si nequeo ignoroque, Poeta salutor?* Al. *discretas*, id est, distinctas inter se ac separatas. 12 Et inter ipsos Sappho, Poetriam Lyricum, adhuc apud inferos amores suos ad lyram canentem, & Græcis fidibus de puellis Lesbiis, quas, mortuo Cercola marito, amavit, lamentabili cantu querentem, quod ad hujusmodi amorem se impulisset, nec tamen sibi in amore responderent: *vel*, quod Phaoni, quem ipsa perdite amabat: adhærent. *Æolis* autem est minoris Asiæ regio. 13 Et quam pene vidimus te, o Alcæe, nobilissime vates Lyrice, sonantem plenius dura mala navis, fugæ & belli, aureo plectro. 14 Ad lyram canentem: *sonantem* enim hic activam significationem habet, & conjungitur cum vocibus sequentibus, *dura navis mala*. 15 Fortius, animosius, & carmine graviore, quam Sappho. 16 Excellent stylo, quo domesticas seditiones ac tyrannos es insectatus. Quibus describendis sic Alcæus enituit, ut communi eruditorum consensu *aureum* illi *plectrum* deferretur: vel *aureo*, propter libertatem populi, quam ipse tutari conatus est. 17 Apostrophe ad Alcæum. 18 Dura mala navigationis, quæ dum contra Pittacum & Myrsilum tyrannos in navali prælio perpessus es. Anaphora. 19 Quæ in exilio, τῇ φυγῇ, *vel*, fuga e prælio passus es. 20 In bello propatria salute & libertate suscepta.

1 Utrumque 2 facro digna filentio
3 Mirantur umbræ dicere: 4 fed magis
Pugna & 5 exactos tyrannos
6 Denfum humeris 7 bibit aure vulgus.
8 Quid mirum? 9 ubi illis carminibus ftupens
Demittit 10 atras 11 bellua centiceps
Aures, 12 & intorti capillis
13 Eumenidum recreantur angues?
14 Quin & Prometheus, & 15 Pelopis parens.

1 Dul-

1 Utrumque Poetam, Alcæum & Sapphonem, mirantur manes defunctores apud inferos, cum res canant religiofiffimo filentio, & facro filentum auditorio dignas. 2 Nonnulli altum filentium intelligunt, quali nempe facrisintenti effe per præconem jubebantur. 3 Tale eft illud Virgilii Georg. 4. *At cantu commotæ Erebi de fedibus imis Umbræ ibant tenues, fimulacraque luce carentem.* 4 Sed vulgus, id eft, turba umbrarum apud inferos, denfum, id eft, ftipatum, frequens, a tergo audiendi aviditate adhærens humeris Alcæi, bibit magis aure, id eft, attentius & longe avidius audit bella, id eft, prælia, & tyrannorum exactiones, quam res amatorias Sapphus. 5 Pittacum & Myrfilium amore libertatis expulfos. 6 Cruchius intelligit vulgus umbrarum robuftiorum, alludens ad umbras virorum millitarium; judicet lector. Synecd. periphr. umbrarum. 7 Sic Propert. l. 3. *Incipe, fufpenfis auribus ifta bibam.* Metaph. a liquoribus hauriendis ad fonos. 8 Umbras mortuorum Alcæi & Sapphonis cantu delectari, cum ipfa Erebi monftra crudeliffima carminibus illis mitigentur. 9 Quando Cerberus ob illa carmina attonitus aures fuas atras non amplius ira arrigit & extendit, fed definit irafci, horrendoque latratu manes territare, fopiturque lyræ dulcedine. 10 *Vel*, quia quæ funt apud inferos omnia, nigra funt: *vel* turpes: ut de Art. Poet. atrum *Defınat in pifcem.* 11 Cerberus ille infernalis canis, Orci cuftos, centum habens capita. Numerus finitus pro infinito, *vel*, propter centum angues, qui a capite ipfius crinium loco dependent, ut ait Od. 2. l. 3. *quamvis furiale centum Muniant angues caput ejus.* Alioqui tantum τρικάρηνος five triceps eft. Hefiodus quinquaginta illi capita attribuit. Synecd. gen. 12 Et ubi illis carminibus ipfi ferpentes, qui Furiarum capillis implicati funt, delectantur ac demulcentur? 13 Furiarum. *Eumenides* tres funt Furię infernales, Alecto, Megæra, Tifiphone, cædis & flagitiorum ultrices, quarum capillis intorquebantur angues, dictæ ab εὐμενής, id eft, *placidus, mitis*, quod minime fint mites. Tale eft illud Virg. Georg. 4. *Quin ipfæ ftupuere domus, atque intima lethi Tartara, cæruleofque implexæ crinibus angues Eumenides, tenuitque inhians tria Cerberus ora.* 14 Quin etiam ipfe Prometheus Japeti filius, qui, quod ignem hominibus Deorum ira ereptum reftituiffet, apud inferos ab aquila, quæ jecur ejus continuo renafcens depafcitur, punitur. 15 Tantalus, qui Deorum divinitatem experimento cognofcere cupiens, filium fuum coxerat, Diifque in cibum appofuerat: & ob id apud inferos in mediis aquis fitire cogitur.

1 Dulci laborum decipitur sono :
Nec curat Orion leone,
Aut timidos 3 Agitare 4 lyncas. 40

1 Non amplius ab aquis retrofugientibus, sed a dulci sono & cantilena de laboribus & egregiis rebus gestis Alcæi decipitur & tanquam non excrucietur, penarum suarum obliviscitur. Alii *decipitur laborum* Græcorum more dictum volunt, qui ita loquuntur, ἐπιλανθάνεται πόνων, id est, decipitur vel fallitur, vel obliviscitur laborum. 2 Nec Orion venator, Hyriei filius, Neptuni nepos, curat leones, aut timidos Lyncas apud inferos venando insequi, dum Alcæum & Sapphonem canentes audit, sed venationi præfert eorum carmina : Fingunt Poetæ umbras apud inferos iisdem rebus delectari, quibus viventes hic gaudebant. 3 Venando persequi, διώκειν. 4 *Lynx* est maculosa fera.

Ode XIV. Παθητική, καὶ Προσφωνητική,

Ad POSTHUMUM.

Vita brevis, & mori necesse est.

Tricolos Tetrastrophos.

1 EHeu! 2 fugaces, 3 Posthume, Posthume,
4 Labuntur anni : 5 nec pietas 6 moram
Rugis, & 7 instanti senectæ
Afferet, 8 indomitæque morti.
9 Non si 10 tricenis 11 quotquot eunt dies
Amice 12 places 13 illacrymabilem.

1 Dolentis est. 2 Velociter prætereuntes. Metaph.ab animato ad inanimata. 3 Sic Od. 17. l. 2. *ibimus, ibimus*, &c. Epizeuxis, partim ad objurgationem adhibita. 4 Vitæ nostra anni celeriter transeunt & fugiunt. 5 Ob religionem sive Deorum cultum tu neque tardius senesces, neque tardius morieris. 6 Ullam tarditatem. 7 Jam jam imminenti, impendenti. 8 Implacabili, inexorabili, inexpugnabili. 9 Amice Posthume, tu neque senectam, neque mortem effugies, etiamsi quotidie trecentos tauros Plutoni immoles. 10 Tribus integris hecatombis in sacrificium oblatis id est, quotidie. Synecd. fin. pro infin. *Hecatombe* enim maximum olim apud Græcos sacrificium, centum boum erat, a Laconibus ortum, quorum ditio ἑκατόμπολις erat : eoque ad sedandam pestilentiam aliæ quoquenationes utebantur, ut pro Imperatorum etiam salute Romani. 11 Quotquot dies vitæ tuæ prætereunt, id est, singulis diebus. 12 Exorare & propitium reddere studeas. 13 Qui lacrymis non flectitur, neque movetur. Proprie *illacrymabile* dicitur id, quod dignum sit lacrymis.

Sisyphus Æolides laboris.
1 Linquenda tellus, & domus, & 2 placens
Uxor: 3 neque harum quas 4 colis, arborum,
Te, præter 5 invisas cupressos;
Ulla 6 brevem dominum 7 sequetur.
8 Absumet hæres 9 Cæcuba 10 dignior,
Servata 11 centum clavibus: & mero
12 Tinget pavimentum 13 superbum
Pontificum potiore cœnis.

1 Relinquenda est hęc, quam inhabitamus, terra, & ædificia magnifice exstructa. 2 Amabilis. 3 Ordo est: Nequa ulla harum arborum, quas colis, sequetur te brevem dominum, præter cupressos invisas. 4 Amas. 5 Ingratas, quas, luctibus consecratas, ante ędes tuas ponent in signum funeris. Has Od. 3. Epod. *funebres:* & Virg. Æn. 6. *ferales* vocat. Cur autem cupressus adhibeatur in funeribus, hæc causa est, quod semel excisa, nunquam renascatur. 6 Brevi victurum, brevis vitæ dominum, δεσπότην ὀλιγοχρόνιον, non diu arboribus tuis fruiturum: ut *breve lilium.* 7 Ad sepulturam. 8 Hæres tuus luxuriose consumet te mortuo. 9 Optima vina a te accuratissime servata. 10 Te dignior, quia utetur, cum tu parcas, ut sacris: *vel*, amplissimis divitiis dignior: quia utitur, quæ possidet. 11 Vigilantissime ac diligentissime servata Synecd. fin. pro infinitis. 12 Et perfundet sive resperget magnificum & marmoreū triclinii pavimentum vino meliore, quam quod datur in cœnis Pontificum, quæ solent esse magnificentissimæ, id est, in sumptuosis cœnis. Cic. Philip. 2. *At vero te inquilino (non enim domino) personabant omnia vocibus ebriorum, natabant pavimenta vino, madebant parietes.* 13 Efficiens & indicans superbiam domini. Meton. esse.

ODE XV. Μεμπτική.

In SUI SÆCULI LUXUM.

Luxum circa ædificia ingentem reprehendit: & veterum contra frugalitatem commemorat.

Tricolos Tetrastrophos.

1 Jam pauca aratro jugera 2 regiæ
Moles relinquent: undique latius
3 Extenta visentur 4 Lucrino
1 Stagna

1 Quantum ex hoc ædificandi immoderato desiderio perspicio, sumptuosa ædificia, regibus convenientia, instar molis, relinquent jam pauca agri jugera culturæ & sementi, sive ad arandum, ubi ita pergent: quia omnis pene ager sumptuosis domibus, piscinis & hortis vix sufficit. 2 Ædificiorum magnitudines & sumptuosissimas villas in urbium pene modum ędificatas. Sic Cic. pro Mil. *substructionum insanas moles* appellat, ædificia illa Clodiana. 3 Et piscinæ sive stagna privatorum in omnibus locis latius producta, & ampliora quam lacus Lucrinus, in sinu Bajano conspicientur: *vel*, ad quæ videnda omni ex parte concurretur. 4 In quem Augustus, portum Julium conficiens, mare immisit. Suet. in Augusto. Virg. Georg. 2. *Anne memorē portus, Lucrinoque addita claustra? Atque indignatum magnis stridoribus æquor, Julia qua ponto longe sonat unda refuso?* &c.

1 Stagna lacu, platanusque 2 cœlebs
3 Evincet ulmos; tum 4 violaria,
Myrtusque & omnis 5 copia 6 narium,
7 Spargent 8 olivetis 9 odorem,
10 Fertilibus Domino priori.
Tum 11 spissa ramis laurea servidos
12 Excludet ictus: 13 non ita 14 Romuli
15 Præscriptum, & 16 intonsi 17 Catonis
18 Auspiciis veterumque 19 norma.
20 Privatus illis census erat brevis
21 Commune magnum: 22 nulla decempedis.

1 Meta-

1 Festus: *Stagnum, quod in eo aqua perpetuo stet.* 2 Et platanus, quæ non solet cum illis vitibus conjungi sive maritari, ut ulmus, sed deambulationi tantum inserviens propter umbram; atque inde etiam nomen adepta, quod umbram latissime diffundat: ut supra Od.11. *Cur non sub alta, vel platano, vel hac Pinu jacentes,* &c. *Potamus uncti?* Et Cic. de Orat.l.1. *Nam me hæc tua platanus admonuit, quæ non minus ad opacandum hunc locum patulis est diffusa ramis, quam illa, cujus umbram secutus est Socrates.* Quo & Virgilius respexit Georg.4. cum ait: *Jamque ministrantem platanum potantibus umbram.* Metaph. ab animantibus. 3 Multitudine ipsas ulmos, quæ vitibus maritari & conjungi solent, superabit, id est, major erit numerus platanorum ad voluptatem, quam ulmorum ad utilitatem. 4 Loca, in quibus violæ nascuntur. 5 Et omnis herbarum & florum copia, qui narium voluptates sunt, id est rosera. 6 Meton. adj. pro subjecta materia odorum: nares enim adjunguntur & occupantur circa suavitates odorum. 7 Afflabunt. 8 Locis, in quibus antea crescebant olivæ, id est, ex olivetis fient violaria, myrteta, roseta, & quibus in locis olivæ nascebantur, in iis violæ, myrti, & suavissimi flores decerpentur. 9 Plantam odorem spirantem. Meton. adj. 10 Quæ sub priore domino erant fertilia, nunc infrugifera. 11 Densa ramis & foliis. 12 Arcebit Solis calores, æstus, id est, ad excludendos Solis radios frondes suas latissime diffundet. Metaph. ab iis, qui lædunt. 13 Ordo est: Non ita præscriptum est auspiciis Romuli, & intonsi Catonis, & norma veterum. 14 Qui suo ductu orbis nostræ Romæ fundamenta posuit. 15 Præceptum fuit. Metaphora à ludimagistris, qui prius dictant discipulis, quod ipsi postea discant & imitentur. Sueton. Neron. c. 10. Ex præscripto Augusti imperaturum se professus est. 16 Hirsuti, severi. 17 Censorii, id est, priscorum magistrorum admirandæ singularisque frugalitatis. Synecd. spe. 18. Imperio, legibus & potestate. 19 Vitæ regula, quam nobis ad vivendum præscripserunt, suoque exemplo comprobarunt. Metaph. ab Architectis, qui, ut longitudines ad perpendiculum, ita solent angulos operis exigere ad normam. 20 Propria rei familiaris æstimatio, id est, illi parvam & angustam habebant rem familiarem. 21 Respublica autem, & quidquid ad commune bonum spectat τόκοινον erat illis cordi, id est, Rempublicam magni æstimabant. 22 Nullus privatus habebat porticum, in qua æstivo tempore inambularet, Septentrioni objectam & expositam adeo latam & amplam, ut ea perveniret ad mensuram decem pedum.

1 Metata privatis 2 opacam
Porticus 3 excipiebat 2 Arcton:
4 Nec 5 fortuitum spernere cespitem
Leges sinebant, 6 oppida publico
Sumptu jubentes & Deorum
Templa 7 novo decorare saxo.

1 Mensurata, mensa. 2 Umbrosam illam algentemque cœli Septentrionalem plagam, ac proinde a Solibus aversam, quæ Ursam majorem sive astrum illud Boreale continet. Meton. adj. 3 Ac dominio suo gratum aliquod refrigerium præstaret. Sic Sat. 4. l. 1. *Neque enim cum lectulus, aut me Porticus excepit, desum mihi*. 4 Vetabant leges Romanos villas sumptuosas & porticus ædificare: quapropter vitam agebant simplicem & sine ambitione, nec omnino curabant privatas opes ut qui omne studium publico ornatui & templis Deorum impendebant. 5 Humilia ædificia & casulas fortuito casu oblatas, quibus quis indormiret, negligere. Præclare de Tiberio Sueton. *Trans Rhenum eum vitæ ordinem tenuit, ut sedens in cespite nudo cibum caperet, sæpe sine tentorio pernoctaret*. 6 Urbes condere. 7 Recens cocto seu exquisito & sumtuoso latere extruere.

Ode XVI. Τ'πολετική.

Ad GROSPHUM.

Omnes expetunt animi tranquillitatem, quæ neque divitiis, neque honoribus potest acquiri; sed cupiditates tantum coercendo.

Tricolos Tetrastrophos.

1 OTium 2 Divos rogat in patenti
3 Prensus Ægæo, simul atra 4 nubes
Condidit Lunam, neque 5 certa fulgent
Sydera nautis.

2 Otium

1 Vitam tranquillam petit, ejusque nomine tanta maris pericula contemnit. Cic. in Rul. *Ita jucundum est* otium, *ut & vos, & majores vestri, & fortissimus quisque vir maximos labores suscipiendo putet, ut aliquando in* otio *possit esse, præsertim in imperio ac dignitate*. 2 Castorum & Pollucem, quos mercatores invocant, cum Africum Icariis fluctibus luctantem metuunt, ut dictum est Od. 1. l. 1. 3 Is, qui a tempestate comprehensus, & correptus est in late patenti sive late mari Ægæo, sic dicto ab *Ægæo* Thesei patre, qui in illud mare se præcipitavit, id est, qui in mari adversa tempestate laborat. Synecd. gen. 4 Simul ac pluviosa aliqua nubes & nigra tempestas abscondidit, sive occultavit Lunam. Virg. 10. Æn. *Sed sublime volans nubi se immiscuit atræ*. Meton. effic. 5 Nautis certo cognita, *vel* fixa, & in uno loco semper apparentia, & cursui dirigendo accommodata cœli sydera, ut Ursa major & minor, amplius noctis tempore nautis conspiciuntur, id est, postquam polus nautis ereptus est.

Ode X. Προσδικτική.

Ad LICINIUM.

Mediocritas in utraque fortuna est ferenda, & animi æquabilitas.

Tricolos Tetrastrophos.

1 Rectius vives, Licini, 2 neque altum
3 Semper urgendo: neque, dum procellas
4 Cautus horrescis, nimium premendo
5 Litus iniquum,
6 Auream quisquis mediocritatem
Diligit, 7 tutus caret 8 obsoleti
Sordibus 9 tecti, 10 caret 11 invidenda
12 Sobrius aula.
13 Sæpius ventis agitatur ingens
14 Pinus, & celsæ 15 graviore casu
Decidunt turres: 16 feriuntque summos
Fulmina montes.

1 Tranquilius ac commodius vitæ tuæ cursum peragés. 2 Neque semper alta & sublimia persequendo profundum mare, in alto mari assidue navigando. Al. Leg. e continuatis Metaph. a nautis. Unde Od. 14. l. 1. Od. 17. Epod. Urget *diem nox, & dies noctem*. 5 Prudens reformidas ac pertimescis procellas in mari sævientes, id est, pericula magnorum bonorum. 5 Litus curvum & flexuosum, *vel* nautis, propter vada & saxa periculosum ac formidabile, nimium tangendo, sed medium cursum tenendo, id est, humillima queque amplexando, unde neque honor neque res adquiratur. 6 Omnibus rebus humanis præferendam, pulchram pretiosam, χρυσῆν. Metaph. a præstantissimo metallorum, cui non cedit pretio mediocritas. 7 Securus. 8 Antiquæ alicuius humilis casæ seu domicilii immunditiis; situ ac squalore caret id est, ille a contempta humilitate securus, nec in imo vitæ statu victitat. 9 Synecd. mem. 10 Anaph. 11 Idem quoque tamquam temperans ac sapiens, caret magnis & spendide in altum exstructis ædificiis, propter magnificentiam invidiæ obnoxiis. Sic Od. 1. l. 3. *pestes invidendos* dicit nimis sumptuosos. 12 Metaph. ab esculentis & poculentis. 13 Procera aliqua pinus, quæ in miram altitudinem excrescit; multo frequentius a ventis concutitur, quam mediocres & humiles arbores. 14 Alleg. est e multis Synecd. spe pro altissimis quibusque rebus, id est amplissimis honoribus. 15 Graviore lapsu ex alto ruunt & labuntur, quam mediocris altitudinis tecta. Hinc illud Claudiani *tolluntur in altum, Ut lapsu graviore ruant*. 16 Concutiunt altissimos montes, non humiliores colles. Ita omnes res excelsæ periculis & ruinis majoribus subjectæ sunt; satiusque est non nimis alta petere: & abscendere, ne nimis alte descendere vel labi cogamur.

1 Sperat

1 Sperat infestis, metuit secundis
Alteram sortem bene præparatum
2 Pectus: 3 informes hyemes 4 reducit
Jupiter: idem
5 Summovet: non 6 male nunc, & 7 olim
Sic erit: 8 quondam cithara tacentem
Suscitat Musam, 9 neque semper arcum
Tendit Apollo.
10 Rebus angustis animosus atque
Fortis appare: sapienter 11 idem
12 Contrahes vento nimium secundo
Turgida vela,

1 Pectus bene præparatum, id est, animus viri fortis & sapientis, vel homo sapiens & fortis ad omnes fortunæ insultus, ac vicissitudines probe instructus, in rebus adversis & ex animi sententia non succedentibus animum non abjicit, verum fortunam bonam ac meliorem sperat, in rebus secundis animos non attollit, sed alteram sortem, id est, fortunam malam sive adversam reformidat 3 Synecd. part. pro toto homine. 4 Inamœnas, assiduis imbribus terram deformantes. Meton. effe. Virg. Georg. 3. *Sed jacet aggeribus niveis informis, & alte Terra gelu*, 4 Post læta illa veris & æstatis tempora. 5 Abducit illas, grataque vicissitudine cum jucundissimo veris tempore permutat: eodem modo adversa & prospera sibi invicem succedunt. Od. 16. l. 2. *Non enim gazæ, neque consularis* Summovet *lictor miseros tumultus Mentis* 6. Sc. *se res habent*. 7 Futuro tempore, posthac: ut Sat. 5. l. 2. *Magna minor-ve foro si res certabitur* olim 8 Apollo non est semper austerus, sed quondam, id est, interdum Musam suam, aliquandiu intermissam, hilariore cithara invitat. 9 Neque semper iratus est, sed telo condido in pharetra lenis est. 10 In rebus adversis, fortis esto, animoque plenus, nec meliora despera: in secundis humilis esto & animum contrahe, neque insolesce. 11 Quisquis es. 12 Minora reddes vela navis vento nimium prospero & secundo inflata, id est tu rebus secundis non intumesces, ne illis in vitæ & felicitatis naufragia deturberis. Alleg. a nautis qui vela contrahunt vento procelloso.

Ode XI. Συμβυλευτική.

Ad Q. HIRPINUM.

Omissis curis, vivendum est hilariter.

Dicolos Tetrastrophos.

1 QUid 2 belicosus Cantaber, & 3 Scythes,
Hirpine Quinti, 4 cogitet, 4 Adria

1 Ordo est. Q. Hirpine, ne remittas quærere, quid bellicosus Cantaber, & quid Scythes, divisus objecto Adria, cogitet. 2 Populus Hispaniæ armis promptus. Vide supra Od. 6. 3 Errans ac profugus Septentrionalis populus. Vide Od. 35. l. 1. 4 Contra nos Romanos moliatur.

1 Divisus objecto, 2 remittas
Quærere: 3 nec trepides in usum
Poscentis ævi pauca: 4 fugit retro
5 Levis juventus, & 6 decor, 7 arida
Pellente lascivos amores
8 Canitie, 9 facilemque somnum.
Non semper idem floribus est 10 honos
Vernis, 11 neque 12 uno Luna 13 rubens nitet
14 Vultu: 15 quid æternis 16 minorem
Consiliis animum fatigas;
17 Cur non sub alta vel platano, vel hac
Pinu 18 jacentes sic temere, & 19 rosa
Canos 20 odorati capillos,
21 Dum licet, 22 Assyriaque nardo,
Potamus uncti? 23 dissipat 24 Evius
25 Curas edaces: 26 quis puer ocius.

Restin-

1 Qui mari Adriatico interfuso a nobis Romanis sejunctus est. 2 Omitte ac noli sollicite investigare. 3 Nec sollicitus & anxius sis, ne quid tibi desit in usum ævi, id est, vitæ tuæ, quæ pauca poscit sive paucis est contenta, quia vita brevis est. Tale est illud Od. 29. l. 3. *Ridetque, si mortalis ultra Fas trepidat.* 4 Velox illa juvenilis ætas opinione citius præterit & tandem senescit. 5 Al. *levis*, idest, imperbis: ut de Arte Poet. *Imberbis juvenis tandem custode remoto Gaudet equis.* 6 Et forma sive pulchritudo celeriter evanescit. 7 Sicca senectute abigente & auferente juveniles amores. 8 Senectute. Sic Od. 9. l. 1. *Donec virenti* canities *abest Morosa.* 9 In juvenili ætate promptum somnum removente, senesque insomniis ac vigiliis summopere vexat. 10 Pulchritudo, color ac venustas sua Metaph. ab hominibus. 11 Nam, (ut est Od. 18. l. 2.) *Truditur dies die, Novæque pergunt interire Lunæ.* 12 Uno & eodem. 13 Resplendens nitet, id est, non semper plena luce conspicua est, sed paulatim decrescit, donec tota tandem evanescat: eodem modo juvenilis ille ætatis flos & venustas cito definit & perit. 14 Metaph. ab animatis ad inanimata. Vultus enim est animi imago, & index mentis & voluntatis, quibus proprie non sunt prædita corpora cœlestia. 15 Quid animum tuum, qui inferior est quam æterna Dei consilia ac providentia (cujus solis est res futuras gubernare) delassas ac vexas? 16 Imbecilliorem quam ut æternum aliquid statuere possit. 17 Ordo est: Cur non potamus uncti, dum licet, jacentes sic temere vel sub hac pinu? 18 In umbra confuse & sine ordine, sine ullis ceremoniis, ut casus tulerit, ὡς ἂν τύχῃ, nulla habita personarum ratione, vel qualemcunque sedem vel locum ex tempore præbebit humus, securi jacentes. 19 Duplex Meton. mat. pro succo & aqua rosacea, & unguento nardino inde expresso & facto. 20 Habentes capillos nostros, canis & candidis floribus resplendentes, odoratos rosæ succo, *vel* serto aliquo ex rosa compacto. 21 Per hanc florentem juvenilem ætatem. Sic supro Od. 3. *Dum res, & ætas, & sororum Fila trium patiuntur atra.* 22 Unguento nardino ex Syria advecto. 23 Nam lætitiæ ille dator Bacchus, curas cor hominis augentes & consumentes, discutit & dissolvit. 24 Vinum. Meton. effic. 25 Hesiod. *γηροκόρυς μελεδῶνας*. 26 Quia servus refrigerabit seu temperabit ocius nobis potantibus pocula calidissimi vini Falerni hac aqua leni fluxu præterfluente, vel parce ac leviter infusa, id est, aqua fluviatili diluta, ne in ebrietatem incidatur? Loquitur autem Poeta, quasi jam sit in convivio.

Restinguet ardentis Falerni
Pocula 1 prætereunte lympha;
2 Quis devium 3 scortum eliciet domo
Lyden? 4 eburnæ, dic ajt, 5 cum lyra
Maturet, 6 in comptum 7 Lacænæ
More comam religata nodum.

1 Sic Tibul. l.1. El.1. *Sed canis æstivos ortus vitare sub umbra Arboris, ad rivos* prætereuntis *aquæ*. Horat. Od. 7. l.4. *Mutat terra vices,& decrescentia ripas.Flumina* prætereunt. 2 Quis precibus blanditiisque evocabit ad nos e domo sua Lydem meretricem,cujus ędes a publica via remotæ sunt, & ita minus vulgarem, minusque omnium libidini expositam. *De via* enim vocantur ea, quæ viam non habent, τὰ ἄνοδα, difficilia & ardua Od. 22. l. 3. *ut mihi* devio *Ripas, & vacuum nemus Mirari libet*. 3 Metaph. a crassa & dura pelle animalis, quæ ut sequax fit & flexibilis, subigitur & teritur: sic meretrix tradit se permolendam,ut loquitur Sat. 2. l.1. & conterendam, ut Plautus. 4 O puer age, dic Lydæ, ut festinet ad nos venire cum eburnea sua lyra, idque non nimis ornata,ne nobis in mora sit, tantum habens comam suam religatam & compositam in nodum comptum sive ornatum more Lacenæ, id est, pexum tantum & negligenter compositum more virginis Spartanæ Festinantes enim mulieres pexum tantum capillum in nodum colligere consueverunt. 5 Erat enim fidicina. 6 Al. *incomptum*. Al. *incomptam & nodo*. 7 Lacænarum puellarum Synecd. spe.

Ode XII. Προσφωνητική.

Ad MÆCENATEM.

Res graves & tragicæ carmini lyrico non conveniunt: soluta autem oratione res gestas Augusti Mæcenas ipse melius perscribet: Horatius præter Lycymniæ formam, & res amatorias, nihil canos.

Dicolos Tetrastrophos.

1 Nolis 2 longa 3 fera bella 4 Numantiæ
Nec 5 durum 6 Hannibalem, nec 7 Siculum mare
8 Pœno purpureum sanguine, mollibus

1 O Mæcenas, ne cupias,ne jubeas. Tale fere argumentum est Od.6.l.1. *Scriberis Vario fortis, & hostium Victor Mœonii carminis alite*, &c. significat, res graviores, & bellicas versibus lyricis non convenire. 2 Diuturna, quæ integris quatuordecim annis durarunt. 3 Bellicosæ. 4 Quam post bellum. 14. annos inter Romanos & Carthaginenses gestum,Scipio Africanus funditur delevit. Cic. Offic. 1. *Majores nostri Carthaginem Numantiamque funditus sustulerunt*, &c. 5 Fortem & laborum patientem. Al. *dirum*, id est, crudelem: ut infra Od. 6. l.3. *Annibalemque dirum* dixit. In *nec* est Anaphora. 6 Carthaginensium ducem. 7 Mare Siciliense. 8 Quod Carthaginensium clade, & Africano cruore, in mare profuso,purpureo colore tinctum fuit. Cn. Duilius Consul in mari Siculo primus omnium Carthaginenses prælio navali superavit, captis navibus 31. mensis 31. tribus hominum millibus cæsis, captis 7000. Liv. l. 17.

1 Aptari citharæ modis;
2 Nec sævos Lapithas, 3 & nimium mero
Hylæum, 4 domitosque Herculea manu
5 Telluris juvenes, 6 unde periculum
Fulgens contremuit 7 domus
Saturni veteris: 8 tuque 9 pedestribus
10 Dices historiis 11 prælia Cæsaris
Mæcenas 12 melius, 13 ductaque per vias
14 Regum colla 15 minantium.
16 Me dulces 17 dominæ Musa Lycymniæ
Cantus, me voluit dicere 18 lucidum
Fulgentes oculos: & 19 bene mutuis
Fidum pectus amoribus:
20 Quam nec ferre pedem dedecuit choris.
21 Nec certare joco, 22 nec dare brachia
Ludentem nitidis virginibus, 23 sacro. Dia-

1 Cum amatoriis versibus lyricis, a me conjungi & decantari. Metaph. ab ædificantibus, qui lapides lapidibus imponunt & annectunt apte ac decenter. 2 Nec infestos illos Thessaliæ heroas indebellandis Centauris, qui in Pirithoi nuptiis Hippodamiam sponsam rapere tentarunt, & ab Hercule, Theseo, Pirithoo, & aliis Lapithis profligati sunt. 3 Et Hylæum, unum e Centauris, ex nimio meri potu intemperantem, alteriusque sponsæ vim allaturum. 4 Herculis robore & subsidio superatos. 5 Gigantes, terræ filios, e tellure genitos. γηγενεῖς, Jovi & cœlo bellum inferentes, id est, ne velis a me decantari Gigantomachiam. Notandum est, cum significare volunt scriptores aliquem obscuro loco esse natum, *Terræ filium* appellare solere. Cic. epist. ad Trebat. *Cn. Octavius tuus familiaris, summo genere natus*, terræ filius, *is me, quia scit tuum familiarem esse, crebro ad cœnam invitat: adhuc non potuit perducere*. 6 A quibus cœlum fulgens timuit & exhorruit periculum sibi futurum. 7 Cœlum. Synecd. ac præterea Meton. sub. pro Diis superis, qui metuerunt periculum sibi fore a Gigantibus. 8 Tanquam doctissimus historicus. 9 Soluta & prosa oratione scriptis, quę constat pedibus, sed non certa lege scriptis: sic Gręci, πεζὸν nominant. 10 De-scribes. 11 Bella Cæsaris Augusti. 12 Rectius, quam quæ a me carminibus requiris. 13 Per plateas urbis Romæ in triumphum deducta. 14 Quos Cæsar subjugaverat. 15 Hostilium, qui catenati etiam adhuc minari videbantur: quod triumphantis auget gloriam, qui tam feroces subegerit. 16 Humilis mea & lyrica Musa voluit me Horatium carmine celebrare dominæ tuę lętos & jucundos amatorios cantus. 17 Amicæ tuæ. Solebant enim amantes, amicas suas, *dominas* appellare. Tibul. el. 5. l. 1. *Sæpe aliam tenui: sed jam cum gaudia adirem, Admonuit* dominæ; *deseruitque Venus*. Idem nomen & uxoribus tribuebant. Ovid. Trist. l. 3. el. 3. *Nuntiet huc aliquis* dominam *venisse, resurgam*. Virg. 6. Æn. *Hi* dominam *Ditis thalamo deducere adorti*. 18 Oculos ejus lucide resplendentes ac dulce ridentes. Sic Od. 22. l. 1. Dulce ridentem *Lalagen amabo*, Dulce loquentem. 19 Et pectus te amantem valde fideliter redamans. 20 Quam Lycymniam non dedecuit, sed decoravit inferre pedem in puellarum saltationes, id est, saltare. 21 Nec facetis dictis certare, vel jocose gesticulari. 22 Quam non dedecuit brachia manusque porrigere pulchris virginibus inter ludendum & saltandum. 23 Die festo Dianæ, qui a virgibus colitur.

Dianæ celebris die.
1 Num tu, quæ 2 tenuit dives 2 Achæmenes,
3 Aut pinguis Phrygiæ 4 Mygdonias ſpes,
5 Permutare velis crine Lycymniæ?
6 Plenas aut Arabum domos?
Dum 7 fragantia 8 detorquet ad 9 oſcula
Cervicem, 10 aut facili ſævitia negat,
Quæ poſcente magis gaudeat eripi,
11 interdum rapere occupet?

1 Ordo eſt: Numquid tu velis permutare crine Lycymniæ regna vel bona, quæ dives Achæmenes tenuit, aut Mygdonias opes pinguis Phrygiæ? 2 Perſarum rex poſſedit: unde Perſæi *Achæmenii* dicti. 3 Aut opulentæ & fertilis Phrygiæ opes, dictas *Mygdonias* a *Mygdone*, Phrygiæ rege. *Mygdones* Macedoniæ populi Thraciam verſus, inde in Aſiam profecti, partem magnæ Phrygiæ occuparunt, quam a patriæ nomine *Mygdoniam* appellarunt. 4 Ingentes ac magnificas opes. Synecd. ſpe. 5 Pro crine Lycymniæ, amicæ tuæ, redimere? 6 Auro, argento, opibus, aromatibus refertas. Synecd. ſpe. Q. d. tu non potes regum opes pluris facere, quam Lycymniæ amorem. 7 Nectareo odore benevolentia. Al. *flagrantia*, id eſt, ardentia. Metaph. ab odoribus miſſitis. 8 Avertit, inclinat, ut tibi gratificetur. 9 Tua. 10 Aut dum ficta ſive ſimulata reluctatione, id eſt, facili ac levi difficultate, ut deſiderium amantis magis accendat, recuſat illa oſcula, quæ magis gaudeat ſibi eripi, quam tu, qui illa eripere poſſcis & deſideras. Oſtendit autem artem, æſtumque puellarum, quæ ſæpe diſſimulant id ſe cupere, quod vehementer exoptant. 11 Quæ aliquando oſcula illa ipſa, ſi tardior ſis, tibi eripere præveniat & antevertat, atque prior oſculetur, ut iraſcenti amatori ſatisfaciat.

Ode XIII. Μεμπτική.

In arborem, cujus caſu repentino in agro Sabino pene oppreſſus fuerat.

Nunquam homini ſatis certum & exploratum eſt, quid cavere debeat. Sapphonis & Alcæi laudes.

Tricolos Tetraſtrophos.

1 Ille & 2 nefaſto 3 te poſuit die.

1 O arbos, ille quicunque primum produxit te, poſuit te & nefaſto die, & manu ſacrilega, &c. Polyptoton eſt in *ille* & *illum*. 2 In agro meo ſtatuit te infauſto & abominabili die, ἀποφράδι ἡμέρα. Vide Macrob. l. 1. c. 16. Dies nefaſtus infelix habebatur: quin nec eo die lege agere licebat: quod declarat Ovid. 1. Faſt. *Ille nefaſtus erit, per quem tria verba ſilentur*. Tria illa verba ſunt, *do, dico, addico*, quæ ſunt Prætoris: eius enim eſt dicendi poteſtatem dare: jus dicere: rem, de qua controverſia eſt, addicere, aut poſſeſſionem alteri ex litigatoribus dare. 3 Epiſtrophe.

Quicumque primum, & 1 sacrilega manu
2 Produxit arbos, 3 in nepotum
Perniciem, 3 opprobriumque 5 pago,
6 Illum & 7 parentis 8 crediderim sui
Fregisse 9 cervicem, & 10 penetralia
Sparsisse nocturno cruore
Hospitiis: ille venena 11 Colchica,
12 Et quicquid usquam concipitur nefas,
13 Tractavit, agro qui 14 statuit meo
Te 15 triste lignum, te 16 caducum
In 17 domini caput 18 immerentis.
Quid quisque 19 vitet, nunquam homini satis
20 Cautum est in horas: 21 navita 22 Bosphorum
31 Pœnus perhorrescit, 23 neque ultra
Cœca timet aliunde fata.

Scelerata & impia quam Deorum sacris aliquando admolitus fuit. 2 Plantavit, protulit te e terra satione & cultura. 3 In exitium posterorum, ut sc. aut ego, aut alius quispiam illa opprimeretur. 4 Et in totius vici & regionis ignominiam, si ager meus mea domini sui morte infamis redditus fuisset. 5 Incolarum istius pagi. Meton. subj. 6 Plantatorem. 7 Patris matrisque. 8 Credere possim. 9 Collum aut guttur. 10 Et in intima parte domus suæ noctu hospitem interfecisse. Interiorem partem domus suæ, in quam fraudulenter hospitem recepit, hospitis sanguine & cæde nocturno tempore contaminasse, id est, noctu hospitem in intima ædium parte interfecisse. 11 Præsentissima, potentissima, qualia in Colchide, Scythiæ regione, Medea, Æetæ filia, aliæque ejus regionis veneficę mulieres miscuerunt. Synecd. spe. Od. 17. Epod. *Cales venenis officina Colchicis*. Nota, tertiam syllabam nominis *Colchica*, pertinere ad principium versus sequentis: est enim hic versus Hypermeter. 12 Et quicquid usquam mali & sceleris ab ullo homine scelerato animo conficitur. 13 In hominum perniciem exercuit, molitus est. 14 Quicunque ille est, qui in agro meo collocavit te infelix, sceleratum & abominandum lignum. 15 Efficiens tristem. Meton. effe. 16 Te lignum in meum caput domini tui Horatii insontis 1 Miprocumbens & lapsurum. Vocamus *caducum*, quod casum minatur, ruinosum: sed hic dicitur *caducum*, quod jam cecidit: ut *caducum fulmen*, jam immissum. *Glans* quoque *caduca*, cum ex arbore cecidit. 17 Horatii possessoris loci. Syn. gen. 18 Nihil mali meriti, quamobrem in caput meum incideres. Od. 6. Epod. *immerentes hispites*. 19 Fugiat. 20 Prospectum est, nulli mortalium satis exploratum est per singulas horas & singula vitę tempora, i. nemo tam caute vitæ suæ subductam rationem tenet, quin improviso mortis genere, tunc, cum nihil minus cogitat, exstinguatur. Arboris casum in pulcherrimę sententię occasionem arripit. 21 Nauta Africanus, i. quivis nauta. Synecd. spe. Id est, Pœni olim gentes omnes navigandi ad remotissimas terras gloria superarunt: imprimis Hanno ille Carthaginiensium dux. 22 Id est, quodlibet mare. *Bosporus* est Ponti fretum, propter angustias valde periculosum, per quod Jupiter, in taurum mutatus, Europam vexisse dicitur, illique suo transitu nomen dedisse: unde Lambinus legit *Bosporum*, quod Græci βόσπορον dicunt a βοῦς, *bos*, & πόρος *transitus*, quasi *bovis transitus*. 23 Neque ulterius ex aliis locis quam a Bosporo, fata sua occulta & incognita, mortisque genus improvisum, cujus causa ignoratur, metuit.

1 Miles saggittas, & celerem fugam
Parthi! 2 catenas Parthus. 3 & Italum
Robur: sed 4 improvisa lethi
Vis rapuit, rapietque 5 gentes.
6 Quam pene 7 furvæ regna Proserpinæ,
Et 8 judicantem vidimus 9 Æacum,
10 Sedesque 11 descriptas piorum, &
12 Æoliis fidibus querentem
Sappho puellis de popularibus:
13 Et te 14 sonantem 15 plenius 16 aureo,
17 Alcæe, plectro dura 18 navis,
Dura 19 fugæ mala, dura 20 belli.

E 3 [illegible]trum-

1 Miles Romanus perhorrescit sive timet venenatas & mortiferas Parthi sagittas quas, dum in celerem fugam sese conjecit, in hostes, tanquam victores insequentes, retorquet, a quibus se interfectum iri timet. Parthi enim fugientes pugnant. ut Od. 19. l. 1. *& versis animosum equis Parthum dicere.* 2 Catenas italorum sive Romanorum timet, ne aliquando victus & vinctus illis in triumphum deducatur. 3 Et Romanorum vim, & potentiam. 4 A nullo hominum antea prospecta & inopinata mortis necessitas. Ep. 6. l. 1. Improvisa *simul species exterret utrumque.* 5 Homines, nunc hoc, nunc illud timentes. 6 Vel ego Horatius tam repentino arboris casu quam pene oppressus sum, quam parvo interstitio absui ab inferis, id est, a morte? Exclamatio est admirantis liberationem tanti mali. 7 Nigræ Proserpinæ, Plutonis conjugis, Cereris filiæ, inferni reginæ, vitæ & mortis arbitræ regna, id est, Orcum. Synecd. gen. Vide Od. 28. l. 1. 8 Animabus mortuorum condigna præmiorum vel suppliciorum loca loca apud inferos assignantem. 9 Avum Achillis, inferorum janitorem, & judicem. 10 Campos Elysios, in quibus umbræ beatorum placidæ quiescunt. De quibus Virg. 5. Æn. *non me impia namque Tartara habent, tristesque umbræ, sed amœna piorum Concilia* Synecd. gen. 11 Designatas, distributas. διατεταγμένας. *Describere* enim pro partiri hic sumitur, ac suum cuique locum attribuere. Sic de Art. Poet. *Descriptas servare vices, operumque colores, Cur, ego, si nequeo ignoroque, Poeta salutor?* Al. *discretas*, id est, distinctas inter se ac separatas. 12 Et inter ipsos Sappho, Poetriam Lyricum, adhuc apud inferos amores suos ad lyram canentem, & Græcis fidibus de puellis Lesbiis, quas, mortuo Cercola marito, amavit, lamentabili cantu querentem, quod ad hujusmodi amorem se impulisset, nec tamen sibi in amore responderent: *vel*, quod Phaoni, quem ipsa perdite amabat: adhærent. *Æolis* autem est minoris Asiæ regio. 13 Et quam pene vidimus te, o Alcæe, nobilissime vates Lyrice, sonantem plenius dura mala navis, fugæ & belli, aureo plectro. 14 Ad lyram canentem: *sonantem* enim hic activam significationem habet, & conjungitur cum vocibus sequentibus, *dura navis mala*. 15 Fortius, animosius, & carmine graviore, quam Sappho. 16 Excellent stylo, quo domesticas seditiones ac tyrannos est insectatus. Quibus describendis sic Alcæus enituit, ut communi eruditorum consensu *aureum* illi *plectrum* deferretur: vel *aureo*, propter libertatem populi, quam ipse tutari conatus est. 17 Apostrophe ad Alcæum. 18 Dura mala navigationis, quæ dum contra Pittacum & Myrsilum tyrannos in navali prælio perpessus es. Anaphora. 19 Quæ in exilio, τῇ φυγῇ, *vel*, fuga e prælio passus es. 20 In bello propatriæ salute & libertate suscepta.

1 Utrumque 2 sacro digna silentio
3 Mirantur umbræ dicere: 4 sed magis
Pugna & 5 exactos tyrannos
6 Densum humeris 7 bibit aure vulgus.
8 Quid mirum? 9 ubi illis carminibus stupens
Demittit 10 atras 11 bellua centiceps
Aures, 12 & intorti capillis
13 Eumenidum recreantur angues?
14 Quin & Prometheus, & 15 Pelopis parens.

1 Dul-

1 Utrumque Poetam, Alcæum & Sapphonem, mirantur manes defunctores apud inferos, cum res canant religiosissimo silentio, & sacro silentum auditorio dignas. 2 Nonnulli altum silentium intelligunt, quali nempe sacrisintenti esse per præconem jubebantur. 3 Tale est illud Virgilii Georg. 4. *At cantu commotæ Erebi de sedibus imis Umbræ ibant tenues, simulacraque luce carentem.* 4 Sed vulgus, id est, turba umbrarum apud inferos, densum, id est, stipatum, frequens, a tergo audiendi aviditate adhærens humeris Alcæi, bibit magis aure, id est, attentius & longe avidius audit bella, id est, prælia, & tyrannorum exactiones, quam res amatorias Sapphus. 5 Pittacum & Myrsilium amore libertatis expulsos. 6 Cruchius intelligit vulgus umbrarum robustiorum, alludens ad umbras virorum millitarium; judicet lector. Synecd. periphr. umbrarum. 7 Sic Propert. l. 3. *Incipe, suspensis auribus ista bibam*. Metaph. a liquoribus hauriendis ad sonos. 8 Umbras mortuorum Alcæi & Sapphonis cantu delectari, cum ipsa Erebi monstra crudelissima carminibus illis mitigentur. 9 Quando Cerberus ob illa carmina attonitus aures suas atras non amplius ira arrigit & extendit, sed desinit irasci, horrendoque latratu manes territare, sopiturque lyræ dulcedine. 10 *Vel*, quia quæ sunt apud inferos omnia, nigra sunt: *vel* turpes: ut de Art. Poet. atrum *Desinat in piscem*. 11 Cerberus ille infernalis canis, Orci custos, centum habens capita. Numerus finitus pro infinito, *vel*, propter centum angues, qui a capite ipsius crinium loco dependent, ut ait Od. 2. l. 3. *quamvis furiale centum Muniant angues caput ejus*. Alioqui tantum τρικάρηνος sive triceps est. Hesiodus quinquaginta illi capita attribuit. Synecd. gen. 12 Et ubi illis carminibus ipsi serpentes, qui Furiarum capillis implicati sunt, delectantur ac demulcentur? 13 Furiarum. *Eumenides* tres sunt Furiæ infernales, Alecto, Megæra, Tisiphone, cædis & flagitiorum ultrices, quarum capillis intorquebantur angues, dictæ ab εὐμενής, id est, *placidus, mitis*, quod minime sint mites. Tale est illud Virg. Georg. 4. *Quin ipsæ stupuere domus, atque intima lethi Tartara, cæruleosque implexæ crinibus angues Eumenides, tenuitque inhians tria Cerberus ora*. 14 Quin etiam ipse Prometheus Japeti filius, qui, quod ignem hominibus Deorum ira ereptum restituisset, apud inferos ab aquila, quæ jecur ejus continuo renascens depascitur, punitur. 15 Tantalus, qui Deorum divinitatem experimento cognoscere cupiens, filium suum coxerat, Diisque in cibum apposuerat: & ob id apud inferos in mediis aquis sitire cogitur.

1 Dulci laborum decipitur sono :
Nec curat Orion leone,
Aut timidos 3 Agitare 4 lyncas.

1 Non amplius ab aquis retrofugientibus, sed a dulci sono & cantilena de laboribus & egregiis rebus gestis Alcæi decipitur & tanquam non excrucietur, penarum suarum obliviscitur. Alii *decipitur laborum* Græcorum more dictum volunt, qui ita loquuntur, ἐπιλανθάνεται πόνων, id est, decipitur vel fallitur, vel obliviscitur laborum. 2 Nec Orion venator, Hyriei filius, Neptuni nepos, curat leones, aut timidos Lyncas apud inferos venando insequi, dum Alcæum & Sapphonem canentes audit, sed venationi præfert eorum carmina: Fingunt Poetæ umbras apud inferos iisdem rebus delectari, quibus viventes hic gaudebant. 3 Venando persequi, διώκειν. 4 *Lynx* est maculosa fera.

Ode XIV. Παθητικὴ, καὶ Προσφωνητικὴ,

Ad POSTHUMUM.

Vita brevis, & mori necesse est.

Tricolos Tetrastrophos.

1 EHeu! 2 fugaces, 3 Posthume, Posthume,
4 Labuntur anni: 5 nec pietas 6 moram
Rugis, & 7 instanti senectæ
Afferet, 8 indomitæque morti.
9 Non si 10 tricenis 11 quotquot eunt dies
Amice 12 places 13 illacrymabilem.

K 6 1 Plu-

1 Dolentis est. 2 Velociter prætereuntes. Metaph. ab animato ad inanimata. 3 Sic Od. 17. l. 2. *ibimus, ibimus*, &c. Epizeuxis, partim ad objurgationem adhibita. 4 Vitę nostra anni celeriter transeunt & fugiunt. 5 Ob religionem sive Deorum cultum tu neque tardius senesces, neque tardius morieris. 6 Ullam tarditatem. 7 Jam jam imminenti, impendenti. 8 Implacabili, inexorabili, inexpugnabili. 9 Amice Posthume, tu neque senectam, neque mortem effugies, etiamsi quotidie trecentos tauros Plutoni immoles. 10 Tribus integris hecatombis in sacrificium oblatis id est, quotidie. Synecd. fin. pro infin. *Hecatombe* enim maximum olim apud Græcos sacrificium, centum boum erat, a Laconibus ortum, quorum ditio ἑκατόμπολις erat: eoque ad sedandam pestilentiam alię quoquenationes utebantur, ut pro Imperatorum etiam salute Romani. 11 Quotquot dies vitæ tuæ prætereunt, id est, singulis diebus. 12 Exorare & propitium reddere studeas. 13 Qui lacrymis non flectitur, neque movetur. Proprie *illacrymabile* dicitur id, quod dignum sit lacrymis:

Sisyphus Æolides laboris.
1 Linquenda tellus, & domus, & 2 placens
Uxor: 3 neque harum quas 4 colis, arborum,
Te, præter 5 invisas cupressos;
Ulla 6 brevem dominum 7 sequetur.
8 Absumet hæres 9 Cæcuba 10 dignior,
Servata 11 centum clavibus: & mero
12 Tinget pavimentum 13 superbum
Pontificum potiore cœnis.

1 Relinquenda est hęc, quam inhabitamus, terra, & ædificia magnifice exstructa. 2 Amabilis. 3 Ordo est: Nequa ulla harum arborum, quas colis, sequetur te brevem dominum, præter cupressos invisas. 4 Amas. 5 Ingratas, quas, luctibus consecratas, ante ędes tuas ponent in signum funeris. Has Od. 3. Epod. *funebres:* & Virg. Æn. 6. *ferales* vocat. Cur autem cupressus adhibeatur in funeribus, hæc causa est, quod semel excisa, nunquam renascatur. 6 Brevi victurum, brevis vitæ dominum, δεσπότην ὀλιγοχρόνιον, non diu arboribus tuis fruiturum: ut *breve lilium.* 7 Ad sepulturam. 8 Hæres tuus luxuriose consumet te mortuo. 9 Optima vina a te accuratissime servata. 10 Te dignior, quia utetur, cum tu parcas, ut sacris: *vel*, amplissimis divitiis dignior: quia utitur, quæ possidet. 11 Vigilantissime ac diligentissime servata Synecd. fin. pro infinitis. 12 Et perfundet sive resperget magnificum & marmoreū triclinii pavimentum vino meliore, quam quod datur in cœnis Pontificum, quæ solent esse magnificentissimæ, id est, in sumptuosis cœnis. Cic. Philip. 2. *At vero te inquilino (non enim domino personabant omnia vocibus ebriorum, natabant pavimenta vino, madebant parietes.* 13 Efficiens & indicans superbiam domini. Meton. esse.

Ode XV. Μεμπτική.

In SUI SÆCULI LUXUM.

Luxum circa ædificia ingentem reprehendit: & veterum contra frugalitatem commemorat.

Tricolos Tetrastrophos.

1 JAm pauca aratro jugera 2 regiæ
Moles relinquent: undique latius
3 Extenta visentur 4 Lucrino
1 Stagna

1 Quantum ex hoc ædificandi immoderato desiderio perspicio, sumptuosa ædificia, regibus convenientia, instar molis, relinquent jam pauca agri jugera culturæ & sementi, sive ad arandum, ubi ita pergent: quia omnis pene ager sumptuosis domibus, piscinis & hortis vix sufficit. 2 Ædificiorum magnitudines & sumptuosissimas villas in urbium pene modum ędificatas. Sic Cic. pro Mil. *Substructionum insanas moles* appellat, ædificia illa Clodiana. 3 Et piscinæ sive stagna privatorum in omnibus locis latius producta, & ampliora quam lacus Lucrinus, in sinu Bajano conspicientur: *vel*, ad quæ videnda omni ex parte concurretur. 4 In quem Augustus, portum Julium conficiens, mare immisit. Suet. in Augusto. Virg. Georg. 2. *Anmemorē portus, Lucrinoque addita claustra? Atque indignatum magnis stridoribus æquor, Julia qua ponto longe sonat unda refuso?* &c.

1 Stagna lacu, platanusque 2 cœlebs
3 Evincet ulmos: tum 4 violaria,
Myrtusque & omnis 5 copia 6 narium,
7 Spargent 8 olivetis 9 odorem,
10 Fertilibus Domino priori.
Tum 11 spissa ramis laurea fervidos
12 Excludet ictus: 13 non ita 14 Romuli
15 Præscriptum, & 16 intonsi 17 Catonis
18 Auspiciis veterumque 19 norma.
20 Privatus illis census erat brevis
21 Commune magnum: 22 nulla decempedis.

1 Meta-

1 Festus: *Stagnum, quod in eo aqua perpetuo stet.* 2 Et platanus, quæ non solet cum illis vitibus conjungi sive maritari, ut ulmus, sed deambulationi tantum inserviens propter umbram; atque inde etiam nomen adepta, quod umbram latissime diffundat: ut supra Od.11. *Cur non sub alta, vel platano, vel hac Pinu jacentes,* &c. *Potamus uncti?* Et Cic. de Orat.l.1. *Nam me hæc tua platanus admonuit, quæ non minus ad opacandum hunc locum patulis est diffusa ramis, quam illa, cujus umbram secutus est Socrates.* Quo & Virgilius respexit Georg.4. cum ait: *Jamque ministrantem platanum potantibus umbram.* Metaph. ab animantibus. 3 Multitudine ipsas ulmos, quæ vitibus maritari & conjungi solent, superabit, id est, major erit numerus platanorum ad voluptatem, quam ulmorum ad utilitatem. 4 Loca, in quibus violæ nascuntur. 5 Et omnis herbarum & florum copia, qui narium voluptates sunt, id est roseta. 6 Meton. adj. pro subjecta materia odorum: nares enim adjunguntur & occupantur circa suavitates odorum. 7 Afflabunt. 8 Locis, in quibus antea crescebant olivæ, id est, ex olivetis fient violaria, myrteta, roseta, & quibus in locis olivæ nascebantur, in iis violæ, myrti, & suavissimi flores decerpentur. 9 Plantam odorem spirantem. Meton. adj. 10 Quæ sub priore domino erant fertilia, nunc infrugifera. 11 Densa ramis & foliis. 12 Arcebit Solis calores, æstus, id est, ad excludendos Solis radios frondes suas latissime diffundet. Metaph. ab iis, qui lædunt. 13 Ordo est: Non ita præscriptum est auspiciis Romuli, & intonsi Catonis, & norma veterum. 14 Qui suo ductu orbis nostræ Romæ fundamenta posuit. 15 Preceptum fuit. Metaphora à ludimagistris, qui prius dictant discipulis, quod ipsi postea discant & imitentur. Sveton. Neron. c. 10. Ex præscripto Augusti imperaturum se professus est. 16 Hirsuti, severi. 17 Censorii, id est, priscorum magistrorum admirandæ singularisque frugalitatis. Synecd. spe. 18. Imperio, legibus & potestate. 19 Vitæ regula, quam nobis ad vivendum præscripserunt, suoque exemplo comprobarunt. Metaph. ab Architectis, qui, ut longitudines ad perpendiculum, ita solent angulos operis exigere ad normam. 20 Propria rei familiaris æstimatio, id est, illi parvam & angustam habebant rem familiarem. 21 Respublica autem, & quidquid ad commune bonum spectat τὸ κοινὸν erat illis cordi, id est, Rempublicam magni æstimabant. 22 Nullus privatus habebar porticum, in qua æstivo tempore inambularet, Septentrioni objectam & expositam adeo latam & amplam, ut ea perveniret ad mensuram decem pedum.

1 Metata privatis 2 opacam
Porticus 3 excipiebat 2 Arcton:
4 Nec 5 fortuitum spernere cespitem
Leges sinebant, 6 oppida publico
Sumptu jubentes & Deorum
Templa 7 novo decorare saxo.

1 Mensurata, mensa. 2 Umbrosam illam algentemque cœli Septentrionalem plagam, ac proinde a Solibus aversam, quæ Ursam majorem sive astrum illud Boreale continet. Meton. adj. 3 Ac dominio suo gratum aliquod refrigerium præstaret. Sic Sat. 4. l. 1. *Neque enim cum lectulus, aut me Porticus* excepit, *desum mihi*. 4 Vetabant leges Romanos villas sumptuosas & porticus ædificare: quapropter vitam agebant simplicem & sine ambitione, nec omnino curabant privatas opes ut qui omne studium publico ornatur & templis Deorum impendebant. 5 Humilia ædificia & casulas fortuito casu oblatas, quibus quis indormiret, negligere. Præclare de Tiberio Suetou. *Trans Rhenum eum vitæ ordinem tenuit, ut sedens in cespite nudo cibum caperet, sæpe sine tentorio pernoctaret*. 6 Urbes condere. 7 Recens cocto seu exquisito & sumtuoso latere extruere.

Ode XVI. Ὑποθετική.

Ad GROSPHUM.

Omnes expetunt animi tranquillitatem, quæ neque divitiis, neque honoribus potest acquiri; sed cupiditates tantum coercendo.

Tricolos Tetrastrophos.

1 OTium 2 Divos rogat in patenti
3 Prensus Ægæo, simul atra 4 nubes
Condidit Lunam, neque 5 certa fulgent
Sydera nautis.

2 Otium

1 Vitam tranquillam petit, ejusque nomine tanta maris pericula contemnit. Cic. in Rul. *Ita jucundum est* otium, *ut & vos, & majores vestri, & fortissimus quisque vir maximos labores suscipiendo putet, ut aliquando in otio possit esse, præsertim in imperio ac dignitate*. 2 Castorum & Pollucem, quos mercatores invocant, cum Africum Icariis fluctibus luctantem metuunt, ut dictum est Od. 1. l. 1. 3 Is, qui a tempestate comprehensus, & correptus est in late parenti sive lato mari Ægæo, sic dicto ab *Ægæo*. Theseï patre, qui in illud mare se præcipitavit, id est, qui in mari adversa tempestate laborat. Synecd. gen. 4 Simul ac pluviosa aliqua nubes & nigra tempestas abscondidit, sive occultavit Lunam. Virg. 10. Æn. *Sed sublime volans* nubi *se immiscuit* atræ. Meton. effic. 5 Nautis certo cognita, vel fixa, & in uno loco semper apparentia, & cursui dirigendo accommodata cœli sydera, ut Ursa major & minor, amplius noctis tempore nautis conspiciuntur, id est, postquam polus nautis ereptus est.

1 Otium bello furiosa 2 Thrace.
Otium Medi pharetra 3 decori,
Grosphe, 4 non gemmis, neque purpura ve-
Nale, nec auro.
Non enim 5 gazæ, neque 6 consularis
7 Summovet 8 lictor 9 miseros tumultus
Mentis, & curas laqueata circum
10 Tecta 11 volantes.
12 Vivitur parvo bene, cui 13 paternum
14 Splendet in mensa tenui 15 salinum:
Nec leves somnos 16 timor, aut 17 cupido
Sordidus 18 aufert.
19 Quid 20 brevi fortes 21 jaculamur ævo.

Multa

1 Eandem vitæ tranquillitatem ac pacem nationes bellicosæ, ut Thraces, & Medi, in bello a Diis precantur. Anaph. 2 Thracia, id est Thrax armifer, & hostili in hostem rabie furens. Metod. subj. Sic Od. 25. l. 3. *Hebrum prospiciens, & nive candidam* Thracem. 3 Decorati. 4 Hæc animi tranquillitas non potest emi gemmis & opibus, nec purpura, nec auro, quia solum provenit ab appetitu rationi obtemperante. 5 Thesauri, immensæ opes: ut supra Od. 29. l. 1. *Icci, beatis nunc Arabum invides* Gazis. Similis sententia est Ep. 2. l. 1. *Non domus, & fundus, non æris acervus & auri, Ægroto domini deduxit corpore febres, Non animo curas.* 6 Neque publicus minister, dum Consuli duodecim virgarum fasces, & securus præfert, obstantemque turbam summovet, & Consuli locum dare cogit, i. non immensæ divitiæ & Præturæ, Consulatus & Dictaturæ, aliique summi honores curas & sollicitudines animis avari eximunt, sed potius augent. 7 Removere & abigere potest. 8 Dignitas Consularis. Meton. adj. *Lictor a ligando* dictus. Erant & aliis nonnullis magistratibus sui lictores; sed præcipui consulares 12. numero. Lictoris autem officium præire, & aperire venienti magistratui viam, ac summovere turbam. 9 Animi perturbationes, quæ animum de tranquillitate deturbant, hominesque miseros efficiunt. Meton. effe. & in *tumultus* est Metaph. a bello. 10 Et sollicitudines illas, quæ discurriunt circa domos divitum laquearibus exornatas. Syn. mem. Cic. de Leg. 2. *Magnificasque villas, & pavimenta marmorea, & laqueata tecta contemne.* 11 Metaph. ab avibus, quarum assiduis motibus similes sunt curæ hominum, huc atque illuc impellentes subinde animos eorum. 12 Ab eo bene beateque vivitur, id est, bene vivit is parvo, qui tenui victu, & modico apparatu contentus est. 13 A patre relicto filio. 14 Sine sordibus purum est. 15 Vas, in quo sal continetur. Hic vero pro quavis supellectile & apparati sive victu tenui ponitur per Synecd. spe. 16 Metus perdendi divitias suas. 17 Cupiditas sordida, id est, sordidus pecuniæ amor, qui in hominem vere magni & excelsi animi cadere non solet. 18 Sed qui sine metu perdendi, & sine desiderio quærendi faciendi tutus & securus noctu facile dormit. 19 Quorsum nos hoc brevi vitæ tempore, quod vivimus, multa desideramus, cum paucis tantum opus sit? 20 Brevi ævo fortes, id est, tanquam validi & laboriosi exiguo tempore victuri, ὀλιγοχρόνιοι. 21 Quasi jaculando & intento animo petimus, animam, tanquam sagittam, intentum habemus, στοχαζόμεθα. Translatio a sagittariis.

Multa? 1 quid terras 2 alio calentes
Sole 3 mutamus? 4 patriæ quis exul
5 Se quoque fugit?
6 Scandit 7 æratas vitiosa naves
8 Cura: nec turmas equitum 9 relinquit
10 Ocior cervis, & 11 agente nimbos
Ocior 12 Euro.
13 Lætus 14 in præsens animus, quod ultra est
Oderit curare, & 16 amara 17 læto
Temperet risu. 18 Nihil est ab omni
Parte beatum.
19 Abstulit 20 clarum cita mors 21 Achillem,
Longa 22 Tithonum 23 minuit senectus:
Et 24 mihi forsan, tibi quod negarit,
25 Porriget hora.
26 Te 27 greges centum 28 Siculæ que circum
29 Mugiunt vaccæ: 30 tibi tollit hinni.

Tum

1 Quorsum proficiscimur in regiones longinquas & peregrinas, patria relicta? 2 In quibus quasi alius Sol conspicitur. Virgil. Georg. 2. *Exilioque domos, & dulcia limina mutant, Atque alio patriam quærunt sub Sole jacentem.* 3 Lucri causa. 4 Quis invenitur, qui a patria absens, a se etiam absit, suasque cupiditates quoque exuat & obliviscatur? 5 Meton. subj. pro adjunctis cupiditatibus & effectibus, quibus non solvitur quam longissime fugiens. 6 Ascendit una cum navigationibus. Od. 1. l. 3. *sed timor, & minæ Scandunt eodem, quo dominus: neque Decedit ærata triremi, & Post equitem sedet atra cura. Scandit* & *relinquit* similiter sonant per Epanalepsin. 7 Æreis rostris munitas & robustas. 8 De acquirendis divitiis. 9 Insequi intermittit. 10 Utpote quæ velocior sit cervis & ipsis ventis: non potes igitur eam curam fugere, sive navem, sive equum conscenderis Anaphora. 11 Agitante, impellente. 12 Vento stante ab Oriente. 13 Sic *sit*, id est, gaudeat animus donis præsentibus. Sic Od. 8. l. 3. *Dona præsentis cape lætus horæ.* 14 Sc. *tempus*, non in posterum, aut futurum tempus. 15 Quod ultra præsens est, id est, quod futurum est, quo nondum pervenimus, nec fortasse perveniemus, illud sollicite curare recuset, id est, minime curet. 16 Ingrata jocunda voluptate mitigare studeat. 17 Al. *lento*, id est, moderato, non profuso. 18 Nihil in natura mortalium adeo ab omni parte felix est, cui non adversi quid, velut mellis & fellis conjunctione, admixtum sit. Quippe semper mala sunt vicina bonis, & ubi uber, ibi tuber est. 19 Quam futuræ res incertæ, virisque cordatis parum curandæ, exemplis docet. 20 Celebrem. 21 Achillem juvenem, dum Polyxenæ, Priami filiæ, nuptias sperat, a Paride sagitta confossum. 22 Emathionis filium, qui ab uxore Aurora immortalitatem impetrare potuit, perpetuam juventutem non potuit. 23 Consumpsit, vitamque ejus reddidit insuavem, tandemque in cicadam mutavit. 24 Licet nec genere, nec honoribus, nec divitiis tecum comparandus sim. 25 Præbebit, *vel*, producet, prorogabit vitæ tempus. 26 Circum te. Anastrophe. 27 Ovium, Divitiæ olim in boum armentis, & pecudum gregibus erant positæ. 28 Vaccæ pinguissimæ. 29 In agro tuo vagantur. 30 Tibi edit hinnitum, & per campos tuos exsultat. Ultima syllaba nominis *hinnitum* pertinet ad principium versus sequentis, hoc modo: *tibi tollit hynni. Tu apta quadrigis equa*

Tum Apta 1 quadrigis equa: te bis Afro
 2 Murice tinctæ
Vestiunt lanæ: 3 mihi 4 parva rura, 5 &
Spiritum Grajæ tenuem Camœnæ
6 Parca non mendax dedit, & 7 malignum
 Spernere vulgus.

1 Certaminibus curulibus, *Quadrigæ* sunt quatuor equi ad currum vincti. 2 Te vestiunt lanæ bis tinctæ purpuræ Africana sive Tyria, quam Cicero *Dipaphum* nominat. *Murex* color purpureus ex sanguine piscis Muricis conficiebatur. Synecd. integr. 3 Ordo est: Parca non mendax dedit mi hi parva rura, & tenuem spiritum Grajæ Camœnæ, & dedit mihi spernere malignum vulgus. 4 Modicas divitias. 5 Et exile ingenium venamque Græcæ Lyricæ Camænæ, quam Alcæus Grajus primus coluit. 6 Fatum immutabile & infallibile. Sic Parcas *veraces* alibi appellat. 7 Præterea illam facultatem, qua possim mutabile, fallax & invidum vulgus contemnere nihilique facere.

Ode XVII. Παραινετική.

Ad MÆCENATEM ægrotum.

Quo mortuo, negat se velle vivere, eique superstitem esse.

Tricolos Tretrastrophos,

CUr me querelis 1 exanimas tuis?
 3 Nec Diis amicum est, nec mihi, te prius
 4 Obire, Mæcenas: mearum
 5 Grande decus, 6 columenque rerum.
7 Ah! te meæ si partem animæ rapit
8 Maturior 9 vis, 10 quid moror altera?
 11 Nec charus æque, nec, superstes.

Inte-

1 Occidis, mœrore afficis. Cic. pro Mil. *Me quidem, judices, examinant & interimunt hæ voces Milonis, quas audio assidue*, &c. 2 Non est gratum, neque placet Diis, ϑεοῖς φίλον, qui mundum universum, & nostram utriusque vitam gubernant. Anaphora. 3 Quam me Horatium. 4 Mortem, id est, mori. 5 Ornamentum magnum, & firmitas ac robur bonorum & facultatum mearum. Sic Od. 1. l. 1. *O & præsidium, & dulce decus meum*. 6 Metaph. ab ædificiis, quæ columnis fulciuntur. 7 Ad quid dicam! Si celerior mortis violentia ac necessitas te e vita tollit, qui animæ meæ pars es una. Sic Od. 3. l. 1. *Et serves animæ dimidium meæ*: quo summa atque inseparabilis amicitia declaratur. Exclamatio dolentis. 8 Quam ego vellem, *vel* quam natura fert. 9 Mors intempesta. Synecd. gen. 10 Cur non una tecum morior, qui sum animæ tuæ pars altera? 11 Neo mihi tam charus futurus, ut antea, sed ipsi mihi tædio, nec integram vitam habiturus te mortuo, ut dimidia mei parte privatus. Anaphora.

Integer: 1 ille dies utramque
2 Ducet ruinam: 3 non ego perfidum
Dixi 4 sacramentum: ibimus, 5 ibimus,
6 Utcumque præcedes, 7 supremum
8 Carpere iter comites parati.
Me nec 9 Chimæræ spiritus igneæ,
10 Nec si resurgat centimanus Gyas,
11 Divellet unquam: 12 sic potenti
13 Justitiæ, placitumque 14 Parcis.
Seu 15 Libra, seu me 16 Scorpius aspicit
17 Formidolosus, 18 pars violentior
Natalis horæ, seu 19 tyrannus
Hesperiæ Capricornus undæ:
20 Utrum quæ nostrum incredibilis modo
Consentit astrum: 21 te Jovis 22 impio,

Tutela

1 Ille dies, quo tu morieris, & mei & tui corporis ruinam secum ducet, id est, eodem die uterque nostrum ruet, & morietur. 2 Metaph. ab edificii fractura: ut Virg. 2. Æn. *dedit ruinam domus*. 3 Ego non pejeravi, ut milites, qui sacramento obstricti fidem violarunt. 4 Translatio ducta a militari sacramento: qui enim nomen dederant Imperatori, obligati erant illi sacramento. Cæsar. l. 1. de bel. civil. *Milites Domitianus* sacramentum *apud se* dicere *jubet*. 5 Epizeuxis. 6 Quocunque etiam modo præ eas, eodem te sequemur. 7 Extremum vitæ diem tecum obire parati. 8 Inire. 9 Flammivomus flatus, id est, ignis spirans ex tricipite Chimæræ capite, quam Tiphæo natam, prima sui parte Leonem, postrema Draconem, media Capram fuisse, & igneos flammarum globos eructasse fingunt. 10 Imo nec ipse Gyas, Cœli & Terræ filius (qui robore vasti corporis confusus ipsi cœlo bellum intulit) centum habens manus a Jove fulmine prostratus in vitam redeat. 11 Separabit a te, sive a proposito meo non vivendi post mortem tuam. 13 Sic enim justitiæ omnipotenti, quæ fidem frangere prohibet, & Fato divinæque providentiæ placitum est, ut una vivamus & moriamus. 13 Propter accepta a Mæcenate beneficia. 14 Quia Mæcenas & Horatius nati erant sub eodem sydere, quod multum valet ad amicitiam contrahendā. 15 Venus, cui Taurus & Libra attribuuntur. 16 Cœleste signum. 17 Metuendus, horribilis, quia Marti conjunctus, cujus stella malefica est & inclemens. 18 Qui Scorpius natalis & lethalis horæ violentior pars est, dum sub se natis brevem vitam pollicetur. 19 Qui in Oceano Occidentali gravissimas tempestates excitat. Metaph. ab Imperatoribus feris & immitibus, ac vitæque regibus, sine lege & ratione dominantibus: quarum loco sola est ipsis vitiosa libido, ad malignitatem hujusque signi notandum. 20 Seu quæcunque alia constellatio fuerit, quæ nos nascentes respicit, & meum, & tuum astrum consentit inter se incredibili modo, nostrosque animos, mores & studia æterno concordiæ vinculo conjunxit. 21 Tutela Jovis, id est, stella Jovis, quæ te tuetur, sub qua tu natus es, tanquam stella salutifera in cœlo refulgens, Saturni malignitatem discussit & avertit. In *Jovis* & *Saturno* Meton. est subjectorum pro adjunctis planetis. 22 Perniciosо sideri, quod interitum tibi intentabat.

Tu tela Saturno 1 refulgens
2 Eripuit, 3 volucrisque fati
Tardavit alas, cum 4 populus 5 frequens
Latum theatris ter 6 crepuit 7 sonum:
8 Me truncus 9 illapsus cerebro
10 Sustulerat, nisi Faunus 11 ictum
12 Dextra levasset, 13 Mercurialium
Custos virorum: 14 reddere victimas,
Ædemque votivam memento:
16 Nos humilem feriemus agnam.

1 Suo aspectu subveniens, & Saturno repugnans. 2 In *eripuit*, *tardavit*, & *crepuit* est similitudo soni in clausulis per Epistrophen. 3 Et mortis nimis propere advolitantis alas remorata est, tibique ac mihi longius vivendi tempus indulsit, id est, mortem impendentem repressit. 4 Romanus. 5 Multiplex, numerosus Unde *frequens locus* dicitur, quem frequentare multi solent. Sic *urbs frequens*, *platea frequens*, ubi multi homines aut habitant, aut diversantur. Sic *frequens templum* dicitur, in quo multi conveniunt, & quod multi frequentant. *Frequentes cives* vocantur multi & numerosi. 6 Jucundis acclamationibus in theatris ter applausit; & sæpius congratulatus est tibi, quod a præsenti mortis periculo liberatus esses. Synecd. gen. Sic supra Od. 20. l. 1. *datus in theatro Cum tibi plausus*. Propert. El. 8. l. 3. *Et manibus faustos ter crepuere sonos*. 7 Me vero Horatium arboris truncus sive arbor in caput meum irruens e medio sustulisset, nisi Faunus, sylvarum Deus, ictum sustinuisset: 8 Illapsus capiti meo. Synecd. part. De hoc trunco vide supra Od. 13. 9 In Oda supra dicta, *te caducum in domini caput immerentis*. 10 In proprio agro Sabino interemisset. Sic Od. 1. l. 3. *Fulmine sustulerit* caduco. 11 Arboris. 12 Supposita dextra clementer avertisset, id est, nisi opem mihi tulisset Faunus. Metaph. ab hominibus ad Deos. 13 Doctorum. Ingeniosorum, quales sunt Poetæ, qui sunt sub Mercurii tutela. Metaph. ab hominibus ad Deos. 14 Jovi sospitatori pro tanto beneficio victimas reddere, quas vovisti ægrotans, si convalesceres. 15 Et templum in honorem Jovis extruendum ex voto debitum ac promissum ædificare memento. 16 Nos vero liberatori nostro Fauno parvam agnam in sacrificium offerimus, convenientem nobis, qui humiles sumus. Sic Od. 4. l. 1. *Seu poscas agnam, sive malis hœdum*. Fauni autem hostiæ, agnæ, hœdus, caper.

Ode XVIII. Παραινετικὴ, καὶ Ὑποθετικὴ.

Ad AVARUM.

Re tenui se contentum dicit, ubi alii cupiditatibus suis & divitiis student, & nullum ædificandi, nullum rapiendi modum faciunt, nihil de morte cogitantes, quasi perpetuo victuri.

1 NOn ebur, neque aureum
Mea renidet in domo 2 lacunar:

Non

1 Non eburneum, neque auream laquear in ædibus meis resplendet, Anaphora. 2 Cic. Tusc. 5. *In hoc medio apparatu fulgentem gladium* e lacunari, *seta equina appensum, dimitti jussit*.

Non trabes 1 Hymettiæ
  2 Premunt columnas 3 ultima recisas
4 Africa : 5 neque 6 Attali
  7 Ignotus hæres regiam occupavi :
8 Nec Laconicas mihi
  9 Trahunt honestæ purpuras clientæ.
At fides, & ingenj
  Benigna 10 venas est : pauperemque dives
Me 11 petit : 12 mihi 13 supra
  Deos lacesso : nec potentem 14 amicum
15 Largiora flagito,
  16 Satis beatus unicis Sabinis,
17 Truditur dies die,
  18 Novæque pergunt interire Lunæ :
19 Tu secanda marmora
  Locas sub ipsum funus : 20 & sepulchri
Immemor, struis domos :

1 Ma-

1 Marmoreæ, ex Hymetto Atticæ monte, petitæ. 2 Superimpositæ aggravant. 3. In extrema Africa recisas, Romamque advectas. 4 Synecd. totius, pro parte Numidia. 5 Neque fraude, aut malis artibus cujusquam hæreditatem adii & expugnavi, veluti populus Romanus, qui juris simulatione Attali regiam, id est, regias opes sibi vendicavit. 6 Regis Pergami. 7 Non institutus, non legitimus hæres, sed peregrinus & dolo malo factus. 8 Nec honestæ vicinę meorum clientium uxores, qui me officii gratia mane salutant aut comitantur, in meam patroni sui gratjam lanas nent purpureas, ex quibus mihi cum magistratum adeptus sim, togæ prætextæ conficiantur. Circa Tænarum, Laconicæ regionis pro montorium, capitur piscis Murex, ex cujus humore fit color purpureus. 9 Nent: ex quo per translationem *tracta oratio* appellatur, id est, non vehemens, non interrupta, sed fluens. Cic. in perfect. orat. *sed in his* tracta *quadam, & fluens expetetur, non hæc contorta & acris oratio*. 10 Et naturæ genuina vis & indoles seu ingenii fertilitas ad carmen aliquod componendum mihi larga & abundans est. Metaph. Metallis, ve. fontibus, quorum venæ aliæ latiores, aliæ sunt angustiores, vel corpore animalium. 11 Magni facit & amat, meumque favorem appetit, propter fidem meã & ingenium. 12 Non fatigo Deum precibus, ut plura doneat. 13 Ulterius. 14 Amicum meum Mæcenatem. Synecd. gen. 15 Ampliora, quam illa sunt, quæ dedit, postulo ac rogo. 16 Satis dives & contentus unico agro Sabino, ejus munificentia mihi concesso, qui in Sabinis est. 17 Unus dies ab altero die, hesternus ab hodierno expellitur, id est, diem dies subsequitur. Ovid. *Velut unda impellitur undæ. Urgeturque eadem veniens, urgetque priorem : Tempora sic fugiunt*. Significat vitæ nostræ curriculum esse brevissimum & temporis cursum celerrimum. 18 Et novæ Lunæ ad interitum pergunt & vergunt, id est, Lunæ accrescunt, & decrescunt. Od. 7. l. 4. *Damna tamen celeres reparant cœlestia Lunæ*. 19 Tu avare, conducis homines mercenarios qui tibi secent marmora ad ædificiorum structuram, paulo ante mortem sive morti vicinus. 20 Et oblitus brevi esse moriendum, domos exstruis, cum potius de sepultura tua sulicitus esse deberes.

1 Marisque Bajis obstrepentis urges
Summovere littora,
Parum locuples 2 continente ripæ
Quid quod 3 usque 4 proximos
5 Revellis agri 6 terminos; 7 & ultra
Limites clientium
Salis avarus; 8 pellitur paternos
In sinu ferens 9 Deos
Et uxor, & vir, 10 sordidosque natos,
11 Nulla certior tamen
12 Rapacis Orci 13 fine destinata
15 Aula divitem 15 manet
Herum: 16 quid ultra tendis? 17 Æqua tellus
Pauperi recluditur.
18 Regumque pueris: nec 19 satelles Orci
20 Gallidum Promethea.

1 Re-

1 Et festinas littora maris, quod Bajis, civitati Campaniæ, fluctibus collisis sonitu obstrepit, loco suo summovere, & in eorum locum, jactis in mare molibus, ædificia exstruere. 2 Terra continente non contentus, sed quod mare fuit, in terram convertis. 3 Assidue, semper. 4 Qui sunt inter te & vicinum. 5 Inexplebili habendi desiderio removes, & inde aliquid abradis, quod ad tuum agrum transferas. 6 Limites, finium causa positos, sive lapides, sive arbores, quibus fines discernuntur. 3 Et ultra vicinorum tuorum, pauperumque agrorum terminos transilis & transgrederis alieni fundi cupidus. 8 Tua avaritia agris violenter expellitur & eliminatur, alioque sedem suam transferre cogitur. Sic Sal. Jugurth. *Interea parentes, aut parvi liberi militum, ut quisque potentiori affinis erat, sedibus* pellebantur. 9 Gerens Deos domesticos & Penates sive Lares, id est, simulacra & imagines domesticorum Deorum. Meton. subj. 10 Ob paupertatem & inopiam squalidos, neglectos & pannosos. 11 Utcunque, homo avare ædifices, licet vel integra maria ædificiis compleveris, atque veris dominis ejectis, agros agris adjunxeris, interea tamen brevi morieris. Ordo est: Tamen nulla aula manet te divitem herum certior destinata fine rapacis Orci, id est, nulla tamen tibi diviti certior domus est reservata, quam Inferorum sedes. 12 Mortales omnes ad se capientis. Nam *metit orcus grandia cum parvis, non exorabilis auro*: ut est Ep. 2. l. 2. 13 Quam Orci domicilium ultimum tibi definitum ac paratum, in quo æternum manere cogaris. Al. *sede*. 14 Habitatio, domus. Synecd. spe. 15 Expectat. 16 Quid ulterius, quid plura cupis? 17 Tellus, quæ omnibus æqualis, ex æquo omnium sedes est, sine ullo discrimine & æqualiter pauperi & regum filiis sepeliendis aperitur. Sic supra Od. 2. l. 1. *Pallida mors æquo pulsat pede pauperum tabernas, Regumque turres*. 18 Duplex est Synecd. prior. spe. pro potentissimis quibusque viris Principibus & opulentis: posterior gen. pro filiisfamilias. Sic Od. 12. l. 1. *Dicam & Alciden*. puerosque *Ledæ*, & Od. 19. *Thebanæque jubet me Semeles* puer. Al. *Regumque natis*. 19 Charon. Orci potior ac minister. Ep. 1. l. 1. *Virtutis veræ custos, rigidusque satelles*. Synecd. gen. Vel *satelles Orci*, id est, mors, cui nos omnes, & omnia nostra debemus. 20 Astutum, qui supra etiam Jovem decipere potuit, eique ignem vitalem eripere.

1 Revexit auro 2 captus: 3 hic 4 superbum
Tantalum, atque Tantali
5 Genus coercet: 6 hic 7 levare 8 functum
Pauperem 8 laboribus,

9 Vocatus, atque non 10 vocatus audit.

1 Ad superos reduxit, id est, vitæ restituit. 2 Deceptus, correptus: ut Ep. 2. l. 1. *si metit Orcus Grandia cum parvis, non exorabilis auro?* 3 Charon, Orci satelles. 4 Propter opes Deorum contemptorem, & Deos omnes, convivio exceptos, offendere ausum. 5 Posteros Tantali, Pelopem, Atreum, Agamemnonem, Orestem, qui inter opes inopes sunt, apud inferos cohibet, ne postliminio ad suas opes in vitam redire possint. Synecd. gen. 6 Hic Charon vocatus, atque non vocatus audit levare pauperem (*vel* hic vocatus atque non vocatus levare pauperem audit) functum laboribus. Anaphora. 7 Ut sublevet, & e vita sublatum ærumnis liberet: *omnium enim rerum mors est extremum*, ut ait Cic. Ep. ad Toranium l. 6. 8 Summis ærumnis & vitæ miseriis defatigatum, id est, qui vitam egit laboriosam. 9 Sive invocatus sit a paupere, sive non invocatus fit, nihilominus audit pauperem, ipsiusque vitæ finem imponit eumque vitæ molestiis eripit, id est, velit, nolit pauper, Charon, Orci satelles, ei præsto est. 10 Epanodos sive regressio, qua idem sonus iteratur initio & medio.

Ode XIX. Ἐνθεαστική

In BACCHUM.

Bacchi laudes, ejus numine plenus, canit Poeta.

Tricolos Tetrastrophos.

BAcchum 1 in remotis 2 carmina rupibus
Vidi docentem (3 credite posteri)
4 Nymphasque discentes, & aures
5 Capripedum 6 Satyrorum 8 acutas.
8 Evæ 9 recenti mens trepidat metu,
Plenoque Bacchi 10 pectore turbidum.
Læ-

1 In nemoribus secretis, & ab omni strepitu populari remotis. 2 Poeticen, *vel* divina præcepta carmine descripta. 3 O vos, qui venturi estis, illa quæ dicturus sum, credite: *vel* fidem adhibete talia docenti. 4 Vidi etiam Nymphas, id est, animos auditorum simplices, ab omni terrenæ fæcis cupidine liberos, candidos, apertos, illum audientes, & carmina discentes. 5 Pedes instar caprarum, sive caprinos habentium, αἰγιπόδων, τραγιπόδων. Lucret. l. 4. *Hæc loca capripedes Satyros, Nymphasque tenere Finitimi fingunt.* 6 Bacchi comitum velocium, 7 Quoad formam acutas, ὀξείας, & ad auscultandum erectas, attentas. Metaph. a cultris acutis & gladiis. 8 Vocem sibi ipse dat, qua mulieres bacchantes, furore plenæ, uti consueverunt. 9 Mens mea adhuc tremit, & conturbata est ex recenti insania, furore, φόβῳ, μανίᾳ ἐνθουσιασμῷ, quo paulo ante consternatus fuit. 10 Et mens divino Bacchi instinctu concitato lætitia & metu confusa lætatur turbide, non liquide & sincere. Hic duplex est Meton. prior subj. pro adj. animo: deinde in *Bacchi* effic. pro effe. afflatu & numine præsenti.

Lætatur: Euoe, 1 parce Liber,
Parce, 2 gravi metuende thyrso.
3 Fas 4 pervicaces est mihi 5 Thyadas,
6 Vinique fontem, lactis & ubere
7 Cantare rivos, atque 8 truncis
Lapsa cavis 9 iterare mella.
Fas & beatæ 10 conjugis additum
Stellis 11 honorem, 12 tectaque 13 Penthei
14 Disjecta 15 non levi ruina,
16 Thracis & exitium 17 Lycurgi,
Tu 18 flectis amnes, tu 19 mare barbarum
20 Tu separatis uvidus in jugis
Modo coerces viperino
Bistonidum 21 sine fraude crines:

Cohors

1 Mihi, ne mentem meam nimium percellas. Apostrophe & exclamatio deprecantis immoderatum affectum. 2 Qui gravi virga, nempe hasta Bacchica, pampinis involuta, quam in manibus gestas formidabilis es. Thyrsos *pampineas hastas* vocat Virgil. Æn. 7. 3 Licet mihi possibile est, δυνατόν ἐστι. Anaphora. Postquam Bacchum videre potuit, atque etiam deprecando sibi propitium reddere, licere sibi ait, egregia ejus facta carminibus celebrare. 4 Protervas, pertinaces. 5 Bacchi sacerdotes, & ministras. 6 Credebat stulta antiquitas, percussam thyrso terram, seu rupem aliquam, aut arboris truncum, vinum, lac, aut mel manare. Metaph. ab aquis, quæ in viscera terræ receptæ sponte prorumpere solent. 7 Carmine celebrare fluxus, a te inventos, & e terra productos. 8 E cavis arboribus defluentia. 9 Iterum, atque iterum carmine celebrare. Metaph. a viatoribus iter idem sæpe terentibus. 10 Immortalis tuæ uxoris Ariadnæ, Minoidis filiæ (quam a Theseo perfido desertam uxorem duxisti) capitis honorem, id est, coronam nuptialem inter sidera relatam. Synecd. gen. 11 Metaph. pro corona, astro. 12 Domum. Synecd. mem. 13 Echionis & Agaves filii impii, Thebarum regis, qui, cum tua sacra furiose contemneret, a propria matre, & reliquis bacchantibus discerptus, & pro vitulo obtruncatus est. Lege Ovid. Metam. 3. 14 Prostrata, soloque æquata. 15 Horribili, sæva, χαλεπῇ, & ab irato Deo illata. 16 Thraciæ regis pessimum exitum. 17 Dryantis filii, qui a Baccho in furorem versus, & vites intersecare conatus, crura sua sibi amputavit. 18 *Tu vertis flumina retro.* Virg. 4. Æn. a teneris plantis, & aliis corporibus flexibilibus, quales sunt fluvii, Ganges & Indus, hic significati per Synecd. gen. 19 Tu mare Indicum, ejusque accolas Thracas & Indos, domas: nam Indos Bacchus superaverat. Synecd. gen. 20 Tu ebrius, & vino madidis, βεβρεγμένος in secretis & remotis montibus, modo constringis & coerces Thraciarum mulierum, Bacchantium & te colentium, comas, earumque capitis serpentes coronarum instar imponis. Anaphora. 21 Sine periculo, sine ullo damno, impune: serpentes enim ipsis nihil nocent. Sic Carm. Sæcul. *Cum per ardentem* sine fraude *Trojam Castus Æneas patriæ superstes Liberum munivit iter.* Liv. l. 34. *Nihil prætere a cum Consule passi, quam ut* sine fraude *Punicum emitteretur præsidium, ad Consulem transtulerunt signa.*

1 Tu, cum 2 parentis regna 3 per arduum
Cohors Gigantum scanderet 4 impia,
5 Rhœtum retorsisti leonis
Unguibus, horribilique 6 mala:
Quanquam choreis aptior, & jocis,
Ludoque 6 dictus, non sat idoneus
Pugnæ 8 ferebaris: 9 sed idem
Pacis eras, mediusque belli.
10 Te vidit 11 insons Cerberus aureo
12 Cornu 13 decorum, 14 leniter atterens
Caudam, 15 & recedentis trilingui
Ore pedes, tetigitque crura,

1 Jam Bacchi in Deos beneficia commemorat. 2 Ad parentis tui Jovis cœlestia regna scanderet, ut inde Jovem deturbaret. Synecd. gen. 3 Per arduos & excelsos montes usque ad sidera congestos. 4 Scelerata, quod cum Diis pugnarit: ex quo Θεομαχεῖν, id est, *cum Diis pugnare*. 5 Rhœtum Gigantem tu in leonem conversus dejecisti. 6 Maxilla leonina, id est, dentibus illuc insertis. Meton. subj. 7 Addictus. 8 Sermonibus hominum dicebaris. 9 Sed tu idem tamen pacis & belli intermedius eras, id est, in utrumque paratus, sive pax colenda, sive bellum gerendum esset. Poeta hoc significat, vinum aliquando homines ad arma excitare, interdum animos feros & truculentos mitigare. 10 Apud inferos ad superos redeuntem. 11 Canis ille infernalis triceps tibi non nocens ad inferos descendenti, ut inde Ariadnen uxorem reduceres. 12 Baccho cornua attribuunt Poetæ, quod bibaces plerumque sunt pugnaces: *vel* quod bacchus primus terram junctis bobus excoluit. Propert. l. 3. *Quod superest vitæ per te & tua cornua vivam, Virtutisque tuæ, Bacche, Poeta ferar*. 13 Decoratum, ornatum. 14 Caudam suam leni motu ad te crebro movens & agitans, id est, tibi adulans. Hoc enim faciunt canes suis dominis, aut notis adulantes. 15 Et tui ex inferis ad superos redeuntis pedes & crura blandientium more trilingui suo ore olfecit & odoratus est.

Ode XX. Ἀλληγορική.

Ad MÆCENATEM.

Horatius in Cygnum versus, per universum pervolabit orbem; unde sibi promittit suæ Poeseos immortalitatem.

Tricolos Tetrastrophos.

1 NOn usitata, nec tenui ferar
Penna, 2 biformis per 3 liquidum æthera
Vates: neque 5 in terris morabor

1 Ordo est. Ego vates biformis ferar per liquidum æthera, non usitata, nec tenui penna, i. non vulgari, nec fragili, sed sublimi ac nunquam dissolubili penna, id est, fama in ore mortalis. 1 Longium versabor, & in cœlum sublatus vehar. 2 Nuper homo, nunc cygnus vel potius, vates Lyricus, & vates Satyricus. 3 Purum. 4 Tamquam homo mortalis.

1 Longius : 2 invidiaque major
Urbes relinquam : 3 non ego pauperum
4 Sanguis parentum, non ego, quem vocas.
5 Dilecte Mæcenas, obibo,
6 Nec Stygia cohibebor unda.
6 Jam jam 8 residunt cruribus asperæ
9 Pelles : & album mutor in 10 alitem
11 Superna, nascuntur 12 leves
Per digitos humerosque 12 plumæ.
Jam 14 Dædalæo 15 ocior Icaro
Visam 16 gementis littora 17 Bospori
Syrresque 18 Getulas 19 canorus
Ales, 20 Hyperbreosque campos,
21 Me 22 Colchus, & qui dissimulat metum
23 Marsæ cohortis 24 Dacus, & ultimi

Noscent

1 Diutius. 2 Et invidia, id est, invidis superior terrenas hominum habitationes e sublimi despiciam cœlum petens. Meton. adj. 3 O dilecte Mecenas, ego non obibo mortem, quamvis pauperibus parentibus, & libertino patre natus sim, qualem tu me appellare soles. Epizeuxis. 4 Filius, proles inde orta. Meton. mat. 5 Alii conjuncte hæc legunt, *quem vocat Dilecte*, id est, quem (licet pauperem) tu vocas, o dilecte Horati, ἐγκαλεῖς, ὦ φίλε, id est, quem amici nomine dignaris. 6 Nec a Styge coercebor, ne ad superos redire possim, ut alii, quorum fama cum morte interiit. De Styge vide Od. 34. l. cit. 7 Jam jam incipio inclarescere. Epizeuxis. 8 Descendunt, sedem habent in cruribus meis. 9 Cygnorum. 10 In cygnum: unde mox sequitur, *canorus ales*. Synecd. gen. Cygni autem in tutela sunt Apollinis, uti & Poeta; & cygni quoque ei Deo sacri perhibentur, non solum ob cantus suavitatem, sed quia uti in Poetis, sic & in alite illo divini aliquid esse creditur. 11 A partibus superioribus, superiore corporis mei parte: *τὰ ἄνω* Al. *superne*, *ἐκ τῶν ἄνω*. 12 Al. *leves*, id est, non asperæ: ut *galeæque leves*. Od. 2. l. 1. & *levia saxa*. Od. 17. 13 Cygnorum. 14 Icaro Dædali filio, qui una cum patre a Creta fugiens, fretus alarum fiducia, decidit in mare. 15 Volatu meo velocior. 16 Suis fluctibus resonantis, murmur edentis gemitus simile. Metaph. ab animatis ad inanimata. 17 Illius freti, cui Jupiter, in taurum seu bovem mutatus, Europam dorso ferens, *Bosphori* nomen fecit. Vide supra Od. 13. 18 Libycas, id est, loca in Africa arenosa. Vide Od. 22. l. 2. 19 Cygnus, qui suæ mortis præscius dulcissimos cantus edit. Mart. *Dulcia defecta modulatur carmina lingua, Cantator cygnus funeris ipse sui.* Od. 3. l. 4. *o mutis quoque piscibus Donatura Cygni, si libent, vocem.* 20 Montes sub polo & cardine cœli positos, unde spirat Boreas, ubi dies est sex mensium, & nox totidem, anno in duas partes diviso, id est, remotissimas terrarum regiones aspiciam, carminibus meis adibo. Synecd. gen. 21 Memoria mei & fama perveniet ad omnes nationes. Meton. subj. 22 Colchi, qui ad Pontum Euxinum habitant. Synecd. sing. pro incolis Colchidis. Eadem est in *Dacus*, *Iber*, *potor Rhodani*, id est, Duci, Iberi, sive Hispani, Galli Lugdunenses. 23 *Marsi* sunt populi Italiæ, quos Daci quamvis revera timeant, fingunt tamen se non timere. 24 Daci, Scythiæ Europeæ incolæ.

Noscent 1 Geloni: 2 me 3 peritus
4 Discet Iber, 5 Rhodeanique potor.
6 Absint inani funere næniæ
7 Luctus turpes, & querimoniæ:
Compesce 8 clamorem, ac 9 sepulchri
10 Mitte 11 supervacuos honores.

1 Scythiæ populi, Dacis vicini. Vide supra Od. 9. 2 Anaphora. 3 Hispani exercitati & usu periti, propter longa bella, & navigationes assiduas. His enim multorum morum, multarumque rerum cognitio comparatur. Virgil. Georg. 3. *Aut impacatos a tergo horrebis Iberos.* 4 Quis fuerim. 5 Et Galli transalpini qui Rhodanum potant. *Rhodanus* est Gallicæ fluvius, ortum ducens ex Alpibus, quæ Italiam a Gallia dividunt. 6 Removeantur carmina funebria seu lugubria a funere meo supervacuo, quod mihi institui magnifice nolo. Bene *inani funere*, cum non moriturum se, sed in cygnum mutatum iri ante dixerit. Simile huic est, quod *inanem tumulum* vocat Virgilius 3. Æn. in quem corpus illatum non esset, sed memoriæ tantum causa exstructum, Græci, κενοτάφιον appellant. Suetonius *honorarium tumulum* vocat. 7 Et luctus de illo, qui mortuus non sit, indecoros, & lamentationes. Nec dubium, quin ad notum illud Ennii Poetæ Epitaphium respexerit Poeta; *Nemo me lacrymis decoret, nec funera fletu Faxit, Cur? volito vivus per ora virum.* 8 Ejulatum muliebrem. 9 Mihi exstruendi. 10 Omitte, intermitte: ut Ep. 5. l. 1. Mitte *leves spes, & certamina divitiarum:* & Virg. 1. Æn. *mœstumque timorem Mittite:* & Ter. Adelph. *Hera lachrymas* mitte. 11 Vanos, superfluos. De Art. Poet. *Omne supervacuum pleno de pectore manat.*

Q. HORATII FLACCI
CARMINUM
SEU
ODARUM
LIBER TERTIUS.

Ode I. Πραγματική.

De variis humanæ vitæ studiis ad seipsum.

Vita beata non opibus, aut honoribus, sed animi tranquillitate efficitur.

Tricolos Tetrastrophos.

ODi profanum vulgus, 1 & arceo.
2 Favete linguis: 3 carmina non prius
Audita, Musarum sacerdos,
4 Virginibus, puerisque canto.
5 Regam 6 timendorum in proprios 7 greges,

1 Rudes, indoctos a Musis alienos pravisque opinionibus corruptos homines, qui manibus & pedibus illotis hæc sacra contaminabunt, detestor, & ab his carminibus, tanquam prophanos a mysteriis & sacris, excludo. Arcebantur non initiati & prophani a sacris, quos Græci ἀμυήτους, βεβήλους vocant. Virg. Æn. 6. *Procul, o procul esse* profani. Alleg. a sacrificantibus. 2 Vos cœlestibus hisce sacris initiati, ostendite cum silentio, bona verba dicite, Θημεῖτε. Virg. 5. Æn. Ore favete omnes, *& cingite tempora ramis*. 3 Ego Horatius, qui Musarum sacra tracto, & Poeta sum, canto virginibus & pueris teneris, nullis pravis opinionibus corruptis, sed puris adhuc & castis, 1 Reges carmina Lyrica, a Romanis in Latina linqua non prius audita. Virg. Georg. 2. *Me vero primum dulces ante omnia Musæ, Quarum sacra fero ingenti perculsus amore, Accipiant.* Synecd. gen. 4 Quibus ad virtutem & beatitudinem, animique tranquillitatem a teneris unguiculis confirmentur, & conformentur. 5 Ordo est. Imperiū regum timendorum est in proprios greges, imperium Jovis, clari giganteo triumpho, & moventis cuncta supercilio, est in ipsos reges. 6 Qui vel propter potentiam, vel propter crudelitatem a subditis timeri debent, quique soli plus ceteris possunt, adeo ut cum Plauto *humanos* quosdam *Joves* eos recte appellaveris. 7 Subditos. Metaph. a pecudibus.

1 Reges in ipsos imperium est Jovis,
2 Clavi giganteo triumpho,
Cuncta 3 supercilio moventis.
4 Est, 5 ut viro vir 6 latius ordinet
7 Arbusta sulcis: 8 hic 9 generosior.
10 Descendat in 11 campum 12 petitor:
13 Moribus hic, meliorque fama
Contendat: 14 illi turba clientium
Sit major: 15 Æqua lege necessitas
Sortitur, 16 insignes & 17 imos:
Omne 18 capax 19 movet 20 urna 21 nomen.

1 Reges ipsi, qui habent imperium in sibi subditos, habent etiã Deum suum regem omnis iniquitatis & violentiæ vindicem. Polyptoton est, ut paulo post in *vir viro*. 2 Qui ob triumphum de robustissimis Gigantibus devictis & fulmine prostratis celeber & magnificus est. Sic Od. 4. l. 3. *Scimus ut impios Titanas, immanemque turmam Fulmine sustulerit caduco*. 3 Qui superciliorum & oculorum nutu cœlum & terram, & omnia, quæ in mundo sunt, concutit. Meton. effic. contradictione enim vel remissione superciliorũ, sicut oculorum, declarantur sæpe hominum voluntates, 4 Contigit etiam fieri potest, ἔϛιν ὡς, vel ἔϛιν ὅπος. Ostendit varia hominum esse ingenia ac studia. 5 Ut alius vir alio viro ditior ac diligentior arborum & vitium plantator sit; id est, ut alius alio plures possideat agros in quibus arbores in ordinem redactas, plantet. 6 Amplius in fossis ac scrobibus fesat. 7 Humiliores arbores, ad quas vites connectuntur. Meton. subj. pro adjunctis vitibus, & Synecd. spe. pro arboribus maxime frugiferis. 8 Ut hic vel alius quispiam honores ambiat. 9 Nobilior, quam alius quispiam competitor. 10 Ad cõitia: quia ex urbe Roma antiqua in campum Martium venienti descendendum erat. 11 In campum Martium, in quo comitia habebãtur. Synecd. gen. 12 Ubi honoris ad Magistratus cujusdam candidatus est. 13 Ut hic aut alius quispiam non nobilitate, sed virtute & vitæ innocentia fretus & recte factis, ad eosdem honores contendat. 14 Ut illi multitudo clientum togatorum, qui se dominum officii gratia mane salutent & comitentur, copiosior sit, ut hic amicorum numero & fautoribus, quorum suffragiis meliorem superet in magistratu petendo, celebris sit. 15 Mortis sive moriendi tamen necessitas ἀνάγκη est omnibus æqualis, & æquali conditione illustres & obscuros, divites & pauperes sorte & sine delectu sumit, λαγχάνει *Pallida mors æquo pulsat pede pauperum tabernas, Regumque turres*. 16 Claros & nobiles, ἐπισήμους ἐπιφανεῖς, & in summo honoris gradu constitutos. Od. 34. l. 1. *&* insignem *attenuat Deus*. 17 Infimos, humiles. 18 Quæ omnium hominum capax est. 19 Agitat, ad sortiendum fatum volvit, & postea a sorte, ut moriatur, educit. 20 Fatalis, in quam sortes conjiciuntur. Meton. a consuetudine veterum, qui judicia faciebant, delectumque habebant magistratum & controversiarum adductis sortibus ex una, in quam singuli sua suffragia & sententias conjiciebant, & ex illa quassa & mota educebantur ad hunc vel ad illum huc vel illuc destinandum, sic urna primum quemque sine discrimine conditionis, sexus, ætatis, demittit ad Orcum. Vides ergo hic motum urnæ, rei inanimatæ, tribui per Metaph. 21 Hominum, quecunque in mundo vivunt. Meton. adj. pro thessarula, ubi suffragium erat inscriptum.

1 Districtus ensis cui super impia
2 Cervice 3 pendet, non 4 Siculæ dapes
Dulcem 5 elaborabunt saporem,
Non avium citharæque cantus
6 Somnum reducent: 7 somnus agrestium
Lenis virorum non 8 humiles domos
9 Fastidit, umbrosamque 10 ripam.
Non Zephyris agitata 11 Tempe:
12 Desiderantem quod satis est, neque
13 Tumultuosum 14 sollicitat mare,
Nec 15 sævus 16 Arcturi cadentis
Impetus, aut orientis 17 Hædi:
Non 18 verberatæ grandine vineæ,
19 Fundusque mendax: 20 arbore nunc aquas.

1 Cul-

1 Illi, cujus cervicibus ensis evaginatus impendet, nullæ, quantumvis opiparæ epulæ, suaves aut gratæ poterunt esse, sed metus omnes delicias ac gaudia contaminabit. Respicit notissimam de Domocle, Dionysii assentatore, historiam, Vide Cic. Tusc. l. 5. 2 Super homine impio. Synecd. part. 3 Jam jam in subjectum caput procubiturus. 4 A Dionisio, Siciliæ tyranno, apparatæ, quæ erant exquisitissimæ, & regio luxu instructæ. Synecd. spe. 5 Non reddent saporem, id est, non sapient Illæ, sed erunt insipidæ penitus, intuenti mortem præsentem. 6 Non restituent somnum quem metus abstulit, sed in aureis lectis ab uno latere in aliud se devolvet, metuque scelerum ac pœnarum dormire non poterit. Ordo est: Somnus lenis non fastidit humiles domo virorum agrestium & umbrosam ripam, non Tempe agitata Zephyris. 8 Casas ingredi non spernit, non nauseat, id est, rustici dormiunt suavius in suis casis, quam reges in suis ædibus sumptuosissimis. 9 Metaph. ubi sensus & judicium tribuitur somno rei inanimatæ. 10 Prope limpidum fontem situm. 11 Neque loca nemorosa & jucunda, qualia Tempe sunt in Thessalia, a Zephyris, ventis mitissimis, perflata, in quibus rusticus in cespite aliquo prostratus jucunde & secure dormit. Synecd. spe. 12 Qui illud desiderat, quod satis est in vita hominum ad victum & amictum, non navigat, neque se maris periculo committit, ut rem familiarem augeat. 13 Quod fluctibus & tempestatibus timorem multum inclitu. *Tumultus enim est perturbatio tanta, ut major timor oriatur: unde etiam nomen ductum est tumultus*. Cic. Philip. 8. 14 Reddit eum solicitum, perturbat. 15 Violentus. 16 Stellæ in cauda Ursæ occidentis, multasque tempestates excitantis. 17 Quo oriente sævit mare. 18 Afflictæ, & hoc anno, fructum non laturæ. 19 Et fundus infructuosus illum non solicitat, qui maximos anni proventus pollicitus non præstat, quique votis agricolæ non respondet, γῆ ἄπιστος, id est, *fundus infidelis*. Ep. 7. l. 1. *Spem mentita seges*. 20 Cujus arbores (quæ nec flores, nec fructus proferunt) modo imbres immoderatos culpant, modo sidera æstum producentia, suoque calore agros torrentia, id est, æstum immoderatum, modo hyemes graves, quibus impeditæ, fructum producere non potuerunt. Sinec. sing. pro plur.

1 Culpante, nunc torrentia agros
Sydera, 2 nunc hyemes iniquas.
3 Contracta pisces æquora sentiunt,
4 Jactis in altum molibus: 5 huc 6 frequens
7 Cementa demittit 8 redemtor
9 Cum famulis, 10 dominusque terræ
Fastidiosus: sed timor, & minæ
11 Scandunt eodem, quo dominus: 12 neque
Decedit ærata triremi, 13 &
Post equitem sedet 14 atra cura.
Quod si 15 dolentem nec 16 Phrygius lapis,
17 Nec purpurarum sidere clarior
18 Delinit usus, nec Palerna
19 Vitis, 20 Achæmeniumque costum:
21 Cur invidendis 22 postibus, & 23 novo
Sublime ritu moliar atrium?

1 Metaph. ab hominibus, qui culpam cujusque mali, quod non fecerint, conferint in ipsius auctorem: sic arbores quasi a consitore suo accusatæ sterilitatis faciunt intemperiem cœli ream illius. 2 Anaphora. 3 Arctiora & angustiora, quam par est, ædificiorum magnitudine, adeo ut ipsis piscibus injuria inferatur. Seculi sui in ædificando luxum graviter damnat Poeta. 4 In profundum mare molibus conjectis, & ædificiis super exstructis. Vid. Od. 15. l. 2. 5 In hoc altum mare. 6 Assiduus. 7 Lapides rudes cæsos ad ædificii fundamentum projicit, ibique magnifica ædificia exstruit *Cæmenta a cædendo* dicta sunt. 8 Qui opus faciendum suo periculo, certa mercede constituta, assumit, id est, operum conductor ἐργολάβης. *Redimere* enim interdum, est conducere. 9 Cum operariis suis conductis. 10 Et dominus luxuriosus, qui terræ jam fastidiosus est, qui terra spreta in mari ædificat. 11 Eundem locum petunt, quem dominus, eumque perpetuo comitantur, id est, quicquid agit, non deseritur a suis affectibus, qui non sinunt eum quiescere. 12 Neque atra cura, si dominus navem conscendat, de navi triremi æreo rostro munita abit, decedit. Sic Od. 16. l. 2. *Scandit æratas vitiosa naves Cura*. 13 Et si equum conscendat, etiam post Possessorem suum sedet, eumque semper post tergum sequitur comes certissima. 14 Tristis molesta, odiosa solicitudo. Sic Od. 11. l. 4. *minuentur atræ Carmine* curæ. 15 Perturbatur mente. 16 Eximia ædificia, columnæ marmoreæ ex lapide Phrigio factæ, quibus fulciebantur & ornabantur atria domorum sumptuosarum. Meton. mat. 17 Nec usus purpurarum, qui sidere clarior refulgeat, id est, neque vestes purpureæ ac splendidissimæ. 18 Mitigat, recreat. Al. *delinit*. 19 Nec vinum Campaniæ nobilissimum animi morbis medetur. Meton. subj. & hoc pro generoso vino per Synecd. spe. 20 Unguentum Persicum pretiosissimum, sic dictum ab *Achæmene*, Persarum rege unde venit Costum. 21 Cur ego, non contentus mea domo, ædificia magnifica concupiscam? 22 Ambitiosis, marmoreis, invidia propter luxum laborantibus foribus. Synecd. mem. Od. 10. l. 2. *aulam invidendam* dixit. 23 Et novo invento splendidam domum ac sublime palatium exstruere moliar?

1 Cur valle permutem Sabina
Divitias operosiores?

1 Cur relicto meo agro Sabino, in quo vallis est (ubi vitam ago tranquillam) appetam & amplectar divitias majores, molestiarum plenas, in quibus & parandis magno labore magnaque opera, & custodiendis magna cura opus est, cum ille ad vitam tranquillam agendam abunde mihi sufficiat. Od. 2. l. 4. operosa *parvus Carmina fingo*. Anaphora.

Ode II. Εὐκτική.

Ad AMICOS.

Pueri a teneris annis paupertati, militiae, & vitae laboriosae sunt assuefaciendi.

Tricolos Tetrastrophos.

1 ANgustum, 2 amici, pauperiem pati
3 Robustus acri militia puer
Condiscat, & 4 Parthos feroces
5 Vexet eques metuendus hasta:
Vitamque 6 sub dio, & 7 trepidis agat
In rebus: 8 illum ex moenibus 9 hosticis
10 Matrona bellantis tyranni
11 Prospiciens, & 12 adulta virgo,
13 Suspiret: Eheu, ne 14 rudis agminum
Sponsus 15 lacessat 16 regius asperum
Tactu 17 leonem quem 10 cruenta
Per medias 19 rapit ira 20 caedes?
21 Dulce & decorum est 22 pro patria mori.

Mors

1 Duram & difficilem paupertatem tolerare, id est, amare sobrietatem. 2 Al. *Amice*, id est, libenter & benigne. 3 Puer ac juvenis Romanus per acrem, laboriosam & difficilem militiam diu exercitatam factus validus cum acri militia discat. 4 Parthos, qui sunt equites, aliosque imperii Romani hostes bellicosos. Synecd. spe. 5 Agitet. 6 Vitamque non in thalamo, aut plumis, sed sub puro aere nocturno tempore extra tectum traducat. 7 In rebus horribilibus, efficientibus homines trepidos, quales in tumultu bellico esse solent: maxime vicino jam hoste. ἐν τοῖς φοβεροῖς. Liv. l. 4. *Et Senatus, ut in trepidis rebus, Dictatorem dici Mamercum Aemilium jussit*. Et l. 4. *erant, ne se in rebus tam trepidis desereat*. Meton. effe. 8 Militem Romanum. 9 Hostilibus, a Romanis obsessis. 10 Uxor regis alicujus cum Romanis bellum gerentis. 11 E muris e longinquo spectans. 12 Nubilis & matura viro, & alicui regio sponso desponsata. 13 In haec verba ingemiscat, & queribunda voce loquatur. 14 Hostilium agminum ignarus, non exercitatus in praeliis, belloque parum aptus & assuefactus. Exclamatio cum lamentatione. 15 Ad sui interitum provocet. 16 Regia stirpe progenitus. 17 Militem Romanum in conflictu saevum. Allegoria. 18 Hostilis animi rabies. 19 Impellit. 20 Hostium. Mansit in translatione: leones enim maxime sunt iracundi. 21 Jucundum. 22 Cic. Offic. 1. *Sed omnes omnium caritates patria una complexa est, pro qua quis bonus dubitet mortem oppetere?*

Mors & 1 fugacem persequitur virum:
Nec parcit imbellis 2 juventæ
3 Poplitibus, 4 timidoque tergo
5 Virtus, repulsæ 6 nescia sordidæ,
7 Intaminatis 8 fulget honoribus:
Nec sumit, aut ponit 9 secures,
Arbitrio popularis 10 auræ,
11 Virtus, 12 recludens 13 immeritis mori
Cœlum, 14 negata tentat iter via:
15 Coetusque vulgares, & undam
Spernit humum 16 fugiente penna.
17 Est & 18 fideli tuta silentio
19 Merces, 20 Vetabo, qui Cereris 21 sacrum

F 5 Vulga-

1 Qui fugiendo consulant saluti, sæpius periclitantur, quam qui fortiter pugnant. 2 Ignavæ juventutis, id est, meticulosorum juvenum, ad fugiendum, quam ad pugnandum, aptiorum: poplites enim & terga eorum, qui fugiunt, cernunt. Meton. adj. 3 Dum e sequentibus hostibus aversis & inhonestis vulneribus confecti, nihilominus mori coguntur. 4 Indicantem equitem. Meton. effe. 5 Fortitudo bellica se ipsa contenta, nullos honores ambit. 6 Turpis repulsæ ignara. 7 Honoribus puris, non contaminatis, incorruptis, non lagrimationibus, aliisque malis artibus acquisitis, resplendet, suisque propriis bonis gaudet, non illis, quæ aliena sunt: nam viri virtute præstantes a populo, aut a Regibus honores non petunt. 8 Metaph. a Sole, qui ut suo per se lumine clarus est: sic vir suæ virtutis præstantia satis fulget. 9 Nec capit, aut deponit Præturam, Consulatum aut Dictaturam, aliosque summos honores & magistratus, quorum insignia sunt secures & fasces. Solebant enim, & Consulibus Romæ, & Prætoribus in Provincia fasces virgarum & secures præferri Lucret. l. 3. *Qui petere a populo fasces, sævasque* secures *Imbibit, & semper victus, tristisque recedit*, Meton. adj. signi. 10 Favoris, gratiæ, levitatis in mandandis magistratibus, & in ferendis suffragiis, id est, prout mobili & levi populo placuerit, quo nihil inconstantius, sed suis bonis æternis ac immobilibus acquiescit. Metaph. Vide Od. 1. l. 1. Virg. En. *quem juxta sequitur jactantior Ancus, Nunc quoque jam nimium gaudens* popularibus auris. 11 Fortitudo. 12 Aperiens. Od. 18. l. 2. *Æqua tellus Pauperi* recluditur. Ep. 5. l. 1. *Quid non ebrietas designat? operta* recludit. 13 Illis, qui ob egregia sua facta, & præclara in mortales merita, immeriti & indigni sunt ut moriantur. 14 Illud iter per viam, aliis ignavis incognitam & neglectam propter difficultatem & labores, ingreditur ac patefacit. Od. 4. l. 3. *insanientem navita Bosporum* Tentabo, &c. 15 Viliumque hominum in terris degentium conventus, atque adeo hanc humum turbidam & cœnosam, idest, res terrenas contemnit ac despicit, veloci sua penna e rebus mortalium fugiente, & supra terrena alte in cœlum sublevata, id est, humilium hominum spreto contubernio in cœlum evolat. 16 Metaph. 17 Commendata animi fortitudine, degreditur ad laudem silentii, innuitque virtutem etiam secreti tenacem esse, & arcana non eliminare. 18 Virg. *fida silentia sacris.* 19 Sua certa præmia sunt proposita. 20 Qui consilia arcana facere nescit, homo rimarum plenus, meo consortio ipsum interdicam, & vetabo ut mecum habitet, & mecum in eadem navi vehatur. 21 Quod religiosissimo silentio continebatur, id est, quodvis arcanum. Synecd. spe.

Vulgarit arcanæ, 1 sub iisdem
Sit 2 trabibus, 3 fragilemque mecum
Solvat 4 phaselum: sæpe 5 Diespiter
Neglectus, incesto addidit integrum.
6 Raro antecedentem scelestum
7 Deseruit pede pœna claudo

1 Ut mecum sub eodem sit tecto 2. Ædificii, id est, ædibus. Synecd. mem. 3 Et in eadem navi navigat, ne & ego una cum homine impio a Diis puniar. 4 Navem velocem & oblongam. 5 Jupiter, diei & lucis pater, non cultus, aut aliquo impio facto offensus, sæpe virum bonum viro impio puniendo conjunxit, id est, sæpe castos & innocentes punit cum impiis & incestuosis quod veteres sacrificiis ac supplicationibus avertere solebant, aut expiare. 6 Nemo hominum, qui sceleris cujusdam reus est, suam pœnam effugiet, & nemo crimen in fronte gerit, qui non Nemesin habeat in tergo: nam pœna tardo pede incedens, & pede claudo sceleratorum vestigia e longinquo insequens, raro patitur scelestum hominem præeuntem effugere, sed dum aliquando assequitur & comprehendit. Tibul. El. 9. *Ah miser? & si quis primo perjuria celat. Sera tamen tacitis pœna venit pedibus*. 7 Imo illa a fronte præcedens sceleratum exspectat, traditatemque supplicii gravitate compensat. Ostendit culpæ comitem esse pœnam: ut Od. 5. l. 4. *Culpam pœna premit comes*, Alleg. e continuatis Metaph. a celerrime fugientibus & tardissime sequentibus.

Ode III. Πραγματική·

De VIRO HONESTO

Vir virtute præditus nihil extimescit. Oratio Junonis de Troja eversa, de bello Trojano finito, deque Imperio Rom. a Trojanis initium capturo.

Tricolos Tetrastrophos.

JUstum, & 1 tenacem propositi virum,
Non civium 2 ardor prava jubentium.
Non vultus 3 instantis tyranni
4 Mente quatit solida: neque Auster,
5 Dux inquieti 6 turbidus Adriæ.

1 Nec

1 in proposito recto perseverantem ac constantem, cui in tota vita animo fixum, ne latum quidem unguem a recta sententia discedere. 2 Non seditio & furor civium iniquas leges ferentium, quæ cum æquo bono pugnant: *vel* res pravas imperantium. Metaph. ab igne & Sole, ad vehementes motus popularium animorum indicandos. 3 Præsentis ferro ac flammis, & horribili tormentorum apparatu urgentis, & ad iniqua compellere volentis. 4 A mente fixa, id est, ab animi sententia firma & constanti removet, non efficit inconstantem. 5 *Arbiter Adriæ*. Od. 3. l. 1. Metaph. 6 Ab imo turbans & miscens mare. Meton. effe.

1 Nec fulminantis magna Jovis 2 manus.
3 Si fractus illabatur orbis,
Impavidum ferient ruinæ.
4 Hac 5 arte 6 Pollux, & 7 vagus Hercules
8 Innixus, 9 arces attigit igneas:
10 Quos inter Augustus 11 recumbens
12 Purpureo bibitit ore nectar,
13 Hac te 14 merentem, 15 Bacche pater, 16 tuæ
Vexere tigres, 17 indocile jugum
Collo 18 trahentes: 19 hac 20 Quirinus
21 Martis equis 22 Acheronta fugit.

1 Nec Jovis fulmina. Anaphora. 2 Meton. subj. partis pro adjuncto robore. 3 Quin etiam si orbis cœli concussus procumbat, id est, si cœlum ruat, illæ cœli ruinæ obruent quidem virum bonum & constantem, sed interea tamen imperterritum, ac non terrebitur illius ruina. 4 His artibus, id est, his virtutibus, vel his viis ac rationibus, justitia sc. & propositi constantia Pollux, Hercules, Bacchus, Romulus ex mortalibus facti immortales. Anaphora. 5 Metaph. a regulis & præceptis disciplinarum, quæ discipulos ducunt ad certum finem, sicut hujusmodi virtutis gradibus homines ducuntur in cœlum: quod hic intelligitur per Meton. periphrasticam. 6 Jovis & Læde filius. 7 Jovis & Alcmænæ filius, qui multa maria & longinquas terras peragravit ad varia monstra domanda, πολύπλαγκτος. 8 Fultus. 9 Post tot labores arces sideribus micantes attigit, inque cœlum inter sidera relatus est. 10 Inter quos duos, Herculem & Pollucem Anastrophe. 11 Accumbens, in cœlum propter egregia sua in mortales merita receptus. Virg. 1. Æn. *tu das epulis accumbere Divum*. 12 Ore suo rubicundo & pulchro nectat, Deorum potum, bibit, jam factus etiamnum in terra vivus. Sic Ep. 1. l. 2. *Præsenti tibi maturos largimur honores, Jurandasque tuum per nomen ponimus aras*. Vig. Ecl. 1. *O Melibœe, Deus nobis hæc otia fecit*, id est, Augustus. 13 Hac arte & animi firmitudine. 14 Præmium immortalitatis, divinos honores: vel *merentem*, id est, militantem, ut sit translatio a militibus. 15 Poeta sermonem suum ab amicis transfert ad Bacchum per Apostrophen, quem Synecdochicῶs appellat *patrem*: quia nomen est partim divinitatis, partim dignitatis, ut τὸ *mater* apud Poetas. 16 Animalia ferocissima, tuo munere domita & mitigata, in cœlum usque subvexerunt. 17 Ad parandum insueto. 18 A te subactæ: atque ita immensam tuam potentiam demonstrant. 19 Hac denique arte & animi constantia. 20 Romulus, post mortem *Quirinus* dictus, & inter Deos relatus. *Quirinus* dicitur Romulus Synecddochicῶs, id est, a communi nomine ad proprium intelligendum: ita n & populus *Quirinus*, id est, Romanus, & Augustus Cæsar dicitur Georg. 3. *Quirinus* Constat autem Romulum tum primum *Quirinus* esse vocatum, cum inter Deos fuit relatus. 21 Patris sui equis, id est, bellis gerendis, & fortitudine bellica. Meton. Equus Marti sacer: *Bello* enim *armantur equi: bellum hæc armenta minantur*. Virg. 3. Æn. 22 Paludem infernalem vitavit, id est immortalitatem consecus est.

1 Gratum elocuta 2 Consiliantibus
Junone Divis: 3 Ilion, Ilion
4 Fatalis incestusque judex,
5 Et mulier peregrina vertit
In pulverem, 6 ex quo destituit 7 Deos
Mercede pacta Laomedon, 8 mihi
Castæque damnatum Minervæ,
Cum 9 populo, & 10 duce fraudulento,
11 Jam nec Lacenæ splendet adulteræ
12 Famosus hospes: nec 13 Priami domus
Perjura, 14 pugnaces Achivos
Hectorei opibus refringet,

1 No-

1 Cum Juno (Trojanorum & Romanorum, qui a Trojanis oriundi, infensissima hostis) suo suffragio id ipsum comprobasset, & rem gratam, & cum æquitate consentaneam, sc. quod veteres inimicitias ex animo jam deposuisset; in hunc modum elocuta esset. Apparatus est ad perfectam Prosopopœjam, ubi ficta Junonis persona inducitur. 2 Inter se deliberantibus, consilium habentibus, ecquid Romulus in cœlum recipiendus esset. Sic de Art. Poet. *Ille bonis faveatque, & consilietur amicis*. 3 Antiquissimam urbem Trojam. Hæc nominis iteratio affectum animi exprimit. Epizeuxis. Ab hoc Loco incipit Junonis Oratio in Divorum cœtu habita, super Romuli consecratione. 4 Paris a fatis datus, *vel* patriæ suæ exitialis & sceleratus judex constitutus inter me, Palladem & Venerem; illam Venerem, nobis spretis, prætulit, aureumque malum dedit. Synech. gen. Sic Od. 27. l. 1. *dares ut carenis Fatale monstrum*. Paridi & Helenæ, non Græcorum viribus, Trojæ excidium adscribit. 5 Et Helena, a Paride rapta, mulier non Trojana, sed Græca Lacedæmonia, in cinerem & ruinam dedit Ep. 15. l. 1. *Sed quid erit nactus prædæ majoris, ubi omne Verterat in fumum & cinerem*. 6 Ab eo tempore, quo Laomedon (Rex Trojanus, Ili filius, Priami pater) fraudavit Deos promissa mercede, id est, non persolvit pactam mercedem, & ita fidem fefellit. 7 Neptunum & Apollinem, qui Jovis jussu Laomedonti suas operas locarant, ad muros Trojanos exstruendos. Synecd. gen. 8 Ilion, quod mihi Junoni & castæ Palladi ex merito invisum & exosum est, propter injuriam nobis illatam in malo pulchritudinis Veneri dato. Itaque apud Virg. Æn. 2. partim hostes accersunt, partim ipsæ urbem intendunt: & apud Homerum Menelao favent. 9 Trojano. Synecd. gen. 10 Laomedonte, rege ejus perjurio, qui fraudavit Apollinem & Neptunum mercede promissa. Synecd. gen. 11 Urbe Troja diruta, illud scelus satis superque in posteris punitum, suæque iræ satisfactum esse dicit. 12 Paris, infamis ille Hospes Helenæ (qui hospitii jure nefarie violato, hospitam suam, Menelai, Lacedæmoniorum regis, uxorem valentem secum abduxerat) postquam jam, capta Troja, a Neoptolemo trucidatus est, jam non amplius, ut antea, refulget. Synecd. gen. 13 Numerosa illa familia Priami, Laomedontis filii, perjurio polluta propter Laomedontis fraudem. 14 Bellicosos meos Græcos Hectoris fortitudine & auxilio debilitat, Trojanosque suos in decimum usque annum invictos præstat. Od. 4. l. 2. *& ademptus Hector Tradidit fessis leviora Pergama Grajis*.

1 Nostrisque 2 ductum 3 seditionibus
Bellum 4 resedit: 5 protinus & graves
6 Iras, & invisum 7 nepotem,
8 Troica quem peperit 9 sacerdos,
10 Marti redonabo: 11 illum ego lucidas
12 Inire sedes, 13 ducere nectaris
Succos, 14 & adscribi quietis
Ordinibus patiar Deorum,
15 Dum longus inter 16 sæviat ilion
Romamque pontus, qualibet exules
In parte regnante beatis.
Dum Priami, Paridisque 18 busto
19 Insultet armentum, & catulos feræ
Celent inultæ: stet 20 Capitolium
Fulgens, 21 triumphatisque possit
22 Roma ferox 23 dare jura Medis.
24 Horrenda late nomen in ultimas Ex-

1 Et bellum illud Trojanum, quod nostris Deorum discordiis in decennium productum est, jam finitum, confectum & sedatum est, nihilque restat, quod me amplius ad iram commovere possit. 2 Cic. Ep. l. 7. *Suadere institui bellum duceret.* 3 Queritur ea de re in Deorũ concilio ipse Jupiter apud Virg. Æn. 10. *Nec vestræ capit discordia finem*, &c. Tum Ovid. El. 2. l. 1. Trist. *Mulciber in Trojã, pro Troja stabat Apollo: Æqua Venus Teucris, Pallas iniqua fuit.* 4 Finitum est. Metaph. a corporibus, quę multis motibus agitata tandem quiescunt in sede. Sic Liv. *Postquam irę resedissent*, id est, homines irati sedati & pacati fuissent. 5 Porro tenus, deinceps. 6 Simultates meas remittam. 7 Romulum Quirinum meum ex filio Marte nepotem Synecd. gen. 8 Rhea Ilia a Trojanis oriunda. 9 Rhea Ilia Vestæ sacris, Troja Romam advectis, ab Amulio patruo præfecta. Synecd. gen. 10 Marti, filio meo, & patri suo reddam & restituam, illumque ut pro filio habeat, concedam. Od. 7. l. 2. *Quis te redonavit Quiritem Diis patris. Italoque cœlo?* 11 Romulũ. 12 Cœlum introire in cœlum ascendere δώματα ἀστερόεντα Synecdochica definitio cœli. 13 Ibique suavissimos Deorum potus bibendo educere, exhaurire; ut Od. 12. l. 4. *Sed pressum Calibus ducere Liberum si gestis.* 14 Et securus Deorum conciliis numerari. 15 At hac tamen conditione dummodo longum mare fluctibus semper æstuet & intercarrat inter Trojam & Romam, id est, dummodo Roma longissimo intervallo a Troja remota semper sit, & nunquam moribus & vita suâ Ilio similis evadat. 16 Translatio est ab animatis. 17 Tum Helenus, Antenor. Æneas, & alii Trojani exules in qualibet terræ parte, omnibusque mundi regionibus, felices regnent, sic ut Trojano imperio nunquam fruantur, nihil impedio. Permissio. 18 Sepulchro. 19 Libere supervagetur, ἐνθρώσκῃ, id est, dummodo Troja ita sit deserta, ut in ea & armenta pascant, & feræ in ea, tamquam lustro, suos catulos occultent tutæ & illęsę, nemine prohibente, ea lege vigeat Capitolium urbis Romæ auratum & coruscans. 20 Floreat imperium Romanorum, & diuturna sit eorum dominatio. Meton. loci. 21 A se bello devictis, & in triumphum ductis. Sic Virg. Geor. 3. *Bisq.* triumphatas *utroque ab littore gentes.* 22 Romani armis invicti, id est, Senatores & populus Romanus. Meton. subj. 23 Tanquã victrix leges præscribat. 24 Romæ exteris gẽtibus formidolosa longe lateque potentię suæ famã & gloriã in ultimas terrę oras porrigat, ad Africanos & Ægyptios usque.

Extendat oras, 1 qua medius liquor
Secernit Europen ab 2 Afro,
Qua 3 tumidus rigat 4 arva 5 Nilus,
6 Aurum 7 irrepertum, 8 & sic melius situm
Cum terra celat, spernere fortior,
Quam cogere humanos in usus
Omne sacrum rapiente dextra.
9 Quicunque 10 mundi 11 terminus 12 obstitit,
13 Hunc tangat armis; 14 visere gestiens,
Qua parte 15 debacchentur ignes,
16 Qua nebulæ, pluviique rores.
Sed bellicosis 17 fata 18 Quiritibus
Hac lege dico, ne nimium 19 pii,
20 Rebusque fidentes, 21 avitæ
22 Tecta velint reparare Trojæ,
23 Trojæ 24 renascens alie lugubri

For-

1 Qua parte medius maris Mediterranei liquor, id est, Gaditanum interjectum Europam ab Africa dividit. Anaphorà. 2 Africa. Meton. adj. 3 Qua exundans Nilus quotannis arva irrigat, & limum secum trahens fertilia reddit. Meton. effe. Ægyptum significat. Cic. 2. de Nat. Deor. *Ægyptum Nilus irrigat; & cum tota æstate obrutam oppletamque tenuerit, tum recedit, mollitosque & oblimatos agros ad serendum relinquit.* 4 Ægyptum. Synecd. part. 5 Ægypti fluvius, a *Nilo* rege sic dictum. 6 Roma fortior ad spernendum, id est, magis munita fit hoc ipso, quod possit spernere aurum, quam cogere. 7 Nondum visum, nondum ex auri fodinis effossum. 8 Et sic, cum terra illud abscondit, meliori loco in terræ visceribus situm, quam cum inter homines versatur, possit spernere, quam Deorum simulacra & gentium devictarum sacrum, Diis consecratum, dextra, quę sacris non parcit, id est, vi bellica ad res necessarias, aut etiam ad voluptatem convertere, & non sine impietate profanare. Nam *Quid non mortalia pectora cogis Auri sacra fames!* 9 Altera permisso est, ut nullus sit orbis angulus vel inhabitatus & inaccessus, qui non sentiat arma Romanorum. 10 Terræ partis habitabilis, quam Romani armis perscrutati sunt. 11 Polus Septentrionalis & Australis. 12 Romæ rebellavit. 13 Hunc exercitum petat & subigat, suaque potentia ad mundi fines penetret. 14 Visere & devincere cupiens, qua parte ingens Solis æstus sæviat, terramque inhabitabilem torreat, id est, Zonam torridam, Æquinoctiali & duobus Tropicis subjectam & interjectam. 15 Metaph. a sacrificantibus Baccho. 16 Qua parte nebulæ & tenebræ, roresque pluvii, grandines & nives sæviant, id est, Zonam frigidam sub duobus circulis, Arctico & Antarctico sitam, ubi mundus perpetua glacie obrigescit. 17 Felicitates suas futuras, sc. eos totius mundi Imperatores fore. 18 Romanis hac conditione prædico & confirmo. 19 Religiosi & amantes patriæ, sc. Trojæ. 20 Rebusque secundis ac potentissimo imperio confisi seu freti. 21 Veteris, unde orti sunt. Roma enim Trojanorum veluti colonia erat. 22 Urbem Trojanam. Synecd. mem. 23 Fortuna Trojæ renascens aliter lugubri iterabitur tristi clade, me (conjuge & sorore Jovis) ducente victrices catervas. 24 Si fatum Trojæ malis auspiciis, & infelici omine iterum renascatur, & surgat.

Fortuna 1 tristi clade iterabitur,
2 Ducente victrices 3 catervas
4 Conjuge 5 me Jovis, & forore.
6 Ter si 7 resurgat murus 8 aheneus
9 Autore Phoebo, ter pereat meis
10 Excisus Argivis: ter 11 uxor
Capta 12 virum puerosque ploret.
13 Non hæc jocose conveniunt lyræ:
Quo Musa tendis? 14 desine 15 pervicax
Referre 16 sermones Deorum, 17 &
Magna 18 modis tenuare parvis.

1 Flamma & ferro iterum vastabitur. 2 Ad Trojam delendam adducente. 3 Græcorum copias. 4 Virg. 1. Æn. *Ast ego, quæ Divum incedo regina, Jovisque Et soror, & conjux.* 5 Junone. 6 Synecd. fin. pro infin. toties, quoties, & Anaphora. 7 Reædificetur. 8 Firmissimus ac validissimus: ut Od. 16. l. 3. *turris ahenea:* & Ep. 1. L. 1. *hic murus aheneus esto.* Synecd. spe. 9 Etiamsi Apollo sit conditor & autor operis, ter tamen pereat ille murus, quotiesque reparatus fuerit, toties rursus deleatur. 10 Eversus & radicitus evulsus a Græcis meis, qui me Argis colunt, quique in meam gratiam Trojam jam ante deleverunt. 11 Hecuba vel Andromache, Synecd. gen. 12 Maritum suum Priamum vel Hectora, suosque filios occisus lugeat & deploret. 13 Hæc, quæ tracto, gravia & tragica non conveniunt Lyrico carmini, quo res ludicræ & jocosæ tantum tractantur. Deponitur Prosopopæja junonis per correctionem Calliopas, quæ hic per Synecd. gen. notatur *Musæ* nomine. 14 Musani Poeta monet ut humili carmine sermones Deorum non imminuat. 15 Musa arrogans & audax. 16 Junonis de fato urbis Romæ, aliorumque Deorum. 17 Define res magnas & graves carmine humili imminuere atque deterere; sed potius eas illustres & exornes. 18 Lyricis versibus. Synec. gen.

Ode IV. Προσφωνητική.

In CALLIOPEN.

Poeta se a multis periculis Musarum ope ereptum fuisse dicit, omnibusque male cessisse, qui adversum Deos aliquid moliri voluerint.

Tricolos Tetrastrophos.

1 DEscende 2 cælo, & dic, age, 3 tibia,
Regina, 4 longum, Calliope, melos,
Seu voce nunc mavis 5 acuta,

Sue

1 O Regina Calliope, descende cœlo, & age, dic tibia longum melos. 2 De cœlo, Habent enim Musæ etiam suas in cœlo sedes, ut Jovis, filiæ, & quidem distinctas pro cujusque dignitate, id est, mistos facias rerum divinarum modos & cantus. 3 Cum instrumento Musico. 4 Carmen aliquod prolixum. 5 Sonora.

Seu 1 fidibus, cithara-ve 2 Phœbi.
3 Auditis? 4 An me ludit amabilis
Insania? 5 audire, & videor pios
Errare per lucos, 6 amœnæ
Quos & aquæ subeunt, & auræ.
7 Me 8 fabulosæ 9 Vulture in Appulo,
10 Altricis extra limen Apuliæ,
11 Ludo, fatigatumque somno,
12 Fronde nova puerum palumbes
13 Texere: 14 mirum quod foret omnibus,
Quicumque celsæ nidum 15 Acherontiæ,
16 Saltusque Bantinos, & 17 arvum
Pingue 18 tenent 19 humilis 20 Ferenti:
21 Ut tuto ab atris corpore viperis

Dormi-

1 Canoris chordis. 2 Aut lyra, quæ a Mercurio inventa Phœbi munere tibi concessa est. 4 Sodales mei, nunquid auditis Calliopen canentem, quam paulo ante e cœlo evocavi? 4 An me fallit delectabilis ille Poeticus furor? Sic Ep. 2. l. 2. *mentis gratissimus error*. 5 Videor mihi audire Calliopen Musam canentem, & ipsam discurrentem per sylvas Musis consecratas, *vel*, quas Dii incolunt. In lucis & nemoribus primi homines, & locis maxime solitariis Deorum delubra constituerunt. 6 Quos lucos aquæ jucundæ præterfluunt, & in quibus mitissimi venti spirant. 7 Caussam narrat Poeta, ob quam præ aliis omnibus ipse Musas audire, ac cernere canentes mereatur, nempe quod a pueritia usque Musarum tutela ac præsidio etiam in locis periculosissimis protectus fuerit. Ordo est. palumbes fabulosæ texere me puerum, fatigatum ludo & somno, nova fronde in Vulture Appulo, extra limen Apuliæ altricis. 8 Columbæ sylvestres, de quibus Poetæ multa fabulantur ut supra, fabulosus *Hydaspes*. Meton. effic. Alii dictionem *fabulosæ* ad *Apuliam* referunt, quod illi provinciæ illud epitheton maxime conveniat. Al. *fabulosæ*, ut *Vulturi* aptetur. Montes enim vicinorum se e fabula celebrantur, ut in faliscis Soracte, in Apulia Garganus quoque. 9 In Vulture monte Apuliæ. 10 Extra terminum Apuliæ nutricis sive patriæ meæ. Alii volunt *Apuliam* hic nutricis ipsius Horatii, non provinciæ nomen essentita ut hoc in Apulia quidem; sed extra nutricis Apuliæ limen contigerit. Omnes autem nutrices garrulæ ac fabulosæ; minus tamen merentur fidem, si quid apud se, remotis arbitris factum sit. 11 Ludo puerili, puerorum more, defessum, & somno victum, sive dormientem, & humi stratum. 12 Recenti, & viridi fronde lauri myrtique, id est, viridi lauro & myrto. Synecd. 13 Cooperuere. 14 Quod prodigium omnibus prodigiosum videretur. 15 *Acherontia* est urbs Lucaniæ admodum parva, in sublimitate montis sita, ideoque eam *nido* comparat. Sic Cicero Ithacam *nidulum* appellat l. 1. de Orat. *vel* per *nidum* domum propriam significat per Metaph. ab avibus. 16 Et sylvas Bantiæ, civitatis Apuliæ, pascuis abundantis. 17 Solum. 18 Inhabitant. 19 In depressa valle positi. 20 Apuliæ oppidi. 21 Admirabile omnibus prodigium, quomodo dormirem corpore tuto a venenatis serpentibus.

Dormirem & 1 ursis: 2 ut premerer sacra
Lauroque, 3 collataque myrto,
Non sine 4 Dis animosus infans,
5 Vester, Camœnæ: vester in arduos
6 Tollor Sabinos: 7 seu mihi 8 frigidum
9 Præneste, seu Tibur 10 supinum,
Seu 11 liquidæ placuere 12 Bajæ.
13 Vestris 14 amicum fontibus, & choris,
Non me 15 Philippis versa 16 acies retro,
17 Devota non 18 exstruxit arbos,
Non 19 Sicula 20 Palinurus unda.
21 Utcumque 22 mecum vos eritis, 23 libens
24 Insanientem navita 25 Bosporum
Tentabo, & 26 arenas
Littoris Assyrii, 27 viator:
Visam 28 Britannos 29 hospitibus feros,

1 Et

1 Regionem illam infestantibus. 2 Quod regeret & defensaret lauro Apollini dicata: quæ quidem laurus præsagiebat, cum futurum Poetam. 3 Et myrto a palumbibus in corpus meum comportata & congesta. Sic de Art. Poet. *Undique* collatis membris. Myrtus autem Veneri consecrata, significabat eum res amatorias & lyrica cantaturum. 4 Non sine protectione & auxilio Deorum ego infans impavidus & audax, qui non terreret neque a viperis, neque ab ursis. Synecd. gen. pro Apolline & Venere: & Meton. causarum pro lato auxilio. 5 Ubicunque fuero, o Camœnæ, vester sum. Epizeuxis. 6 Recipio me, sed vehor in excelsos Sabini montes. 7 Anaphora. 8 Ipso situ minus obnoxium caloribus: *vel* propter frigidas aquas ibi e fontibus profluentes, ad varios morbos salutares. 9 Oppidum in Aretino monte politum. 10 In ascensu montis constitutum. 11 Propter thermas & aquas calidas: & propter aerem mollem ac purum, quo locus ille præcipue commendatur. Ep. 1. l. 1. *Nullus in orbe locus Bajis prælucet amœnis.* 12 Urbis Campaniæ. 13 Ordo est: Acies versa retro Philippis non exstinxit me amicum vestris fontibus, & choris, non arbos, &c. 14 Vestris Musarum studiis addictum. 15 Exercitus Bruti & Cassii (quibus olim militavi) qui Philippis ab Augusto Cæsare & Antonio superatus in fugam versus fuit. *Philippi* est urbs Thessaliæ. Vide Od. 7. l. 2. 16 Synecd. part. pro toto exercitu. 17 Exsecrabilis, scelerata, quæ in proprio agro me dominum suum oppressura erat. Od. 23. l. 3. *Devota victima.* Od. 16. Epod. *devoti sanguinis ætas.* De hac arbore vide Od. 13. & 17. l. 2. 18 Oppressit. 19 Siciliensi: quia loca ea ante Lucanos Siculi olim tennere. 20 Promontorium Lucaniæ non longe a Velia oppido, a *Palinuro*, Æneæ gubernatore, dictum, quem somnus mersit in mari ex 5. Æn. ubi Horatius in summo periculo versatus est, cum ex bello Philippensi in Italiam rediret. 21 Quandocunque. Vide Od. 35. l. 1. 22 Vos, o Musæ, itineris & viarum comites mihi eritis. 23 Lætus. 24 Propter fluctus, æstum & procellas insanientem & formidabilem. Vide Od. 13. & ult. l. 2. ubi *gementem* appellat. 25 Ponti Euxini angustias adibo. 26 Calentes. Al. *mentes*, id est, vehementissimo Solis calore intolerabiles. 27 Terrestri itinere. 28 In ultimo Occidente. 29 Adventis peregrinis inhumanos & crudeles. Britanni enim tunc temporis hospites mactabant pro hostia.

1 Et lætum equino sanguine Concanum :
Visam pharetratros 2 Gelonos,
Et Scythicum inviolatus 3 amnem .
Vos 4 Cæsarem 5 altum, 6 militia simul
Fessas cohortes 7 abdidit oppidis,
Finire quærentem 8 labores,
9 Pierio 10 recreatis antro,
11 Vos 12 lene Consilium & datis, & dato
13 Gaudetis almæ : 14 scimus ut 15 impios
Titanas, immanemque turmam
Fulmine 16 sustulerit 17 caduco,
18 Qui terram 19 inertem, qui mare 20 temperat
21 Ventosum, & urbes, 22 regnaque tristia,
23 Divosque, mortalesque 24 turbas
Imperio regit 25 unus equo : 1 Ma-

1 Et visam incolam civitatis Hispanicæ Concanæ equino sanguine poto delectantem . *Concani* enim erant Hispani, vel(ut alii volunt) Scythiæ populi, quibus sanguis ex equini cruris venis subtractus, & lacti commixtus, potus erat familiaris. Virgilius hoc Bisaltis Gelonisque tribuit, 3.Georg. 2 Scythiæ populos arcu, sagittis & pharetra armatos. Vide Od.20.l.2. Virg.Georg.2. *Et gens illa quidem sumptis haud tarda pharetris* . 3 Et incolumis, salvus Musarum præsidio videbo Tanaim, aut Istrum . Synecd. gen. 4 Augustum . Ordo est : Vos, o Musæ, recreatis antro Pierio Cæsarem altum, quærentem finire labores, simul abdidit oppidis cohortes fessas militia. 5 Magnum, egregium totius Orbis imperatorem. Metaph.a rebus procul apparentibus . 6 Simulac(ut Od.6.l.1. *quo* simul *mearis*) milites suos & copias suas equitum peditumque in oppida & hyberna deduxit, longa totius æstatis militia defatigatas, nec in aperto amplius campo circumducit. 7 Cic. *Si qui ita se* literis abdiderunt . Al. *reddidit* . 8 Militares . 9 Musarum & Poetarum recessu, id est, vos arte Poetica Cæsarem oblectatis. 10 Metaph.a rebus occisis, vitiatis & corruptis. 11 Anaphora . 12 Vos, o divinæ & almæ Musæ, Imperatoribus & datis consilium salutare & ab immanitate remotũ, efficiens homines lenes & mansuetos, quo usus est Cæsar in subjugandis barbaris. Meton.esse. 13 Et dato leni consilio ob prosperum ac salutarẽ successum lætamini, quem in rebus agendis sortitur prudentia . 14 Ex historiis accepimus, quomodo Deorum mille optimus & maximus Jupiter, qui terram inertem, &c. 15 Titanas & vastam illam multitudinem Gigantum (ex Titano & Terra progenitorum) qui contra Deos arma sumentes, cœleste regnum affectare ausi sunt . 16 E medio sustulerit, & ad inferos deturbaverit . 17 In caput Titanum & Gigantum e cœlo cadentem. Sic supra arborem illam, cujus casu pene oppressus fuerat, lignum nominat *caducum in domini caput* Od.13.l.2. 18 Synecd. est periphr. Jovis . 19 Immobilem, quę sola inter elementa motu nullo agitatur . Qua ratione *brutam* quoque appellat Od.34. l.1. id est, gravem ac tardam . Alioqui *iners* meritó dici non possit, quæ tot flores, herbas, fruges, atque arbores ex se pariat . 20 Mitigat, regit, moderatur . Sic Od. 12. l. 1. *variisque mundum* Temperat *horis* . 21 A ventis, fluctibus & procellis agitatum . 22 Sedem inferorum, ubi omnia sunt tristia, de statu suo sollicita, & silentia . Sic Virg. Æn. 4. *alias sub* tristia Tartara *mittit* . 23 Immortales, sc. Superos & Semideos. 24 Hominum multitudines . Al. *turmas* . 25 Solus Jupiter, sine ullis alterius adminiculo .

1 Magnum illa terrorem intulerat Jovi
Fidens juventus 2 horrida brachiis,
3 Fratresque 4 tendentes 5 opaco
6 Pelion imposuisse Olympo,
Sed quid 7 Typhæus, & 8 validus Mimas.
Aut quid 9 minaci Porphirion statu,
Quid Rhætus, 10 evulsisque truncis
Enceladus jaculator audax,
11 Contra sonantem Palladis ægida
Possent ruentes? 12 hinc 13 avidus 14 stetit
Vulcanus; 15 hinc matrona 16 Juno, &
17 Nunquam 18 humeris positurus arcum.
Qui 19 rore puro Castalia 20 lavit
Crine 21 solutos: 22 qui 23 Lycia tenet
Dumeta, 24 natalemque sylvam
25 Delius, & 26 Patareus Apollo.
27 Vis consilj expers mole ruit sua

1 Vim,

1 Ordo est: Illa juventus horrida, (id est, vasta illa & immanis juventus militum, & terra progenitorum) fidens brachiis, (id est confisa & innixa robore corporis sui, non ratione vel consilio) intulerat Jovi magnum terrorem, id est, metum. Vis enim potentiaque primum terrorem incutiunt, sed collata prudentia consilioque dicto citius evanescunt, instar bullæ. 2 Profundens. Meton. esse. 3 Et reliqui fratres Gigantes, ex terra nati, contendentes montem monti imponere, atque ita in cœlum ascendere, & inde Jovem deturbare. Virg. Georg. 1. *Ter sunt conati imponere Pelio Ossam* Synecd. gen. 4 Contendentes, conantes. Sic Ep. 2. l. 2. Tendunt *extorquere poemata*. 5 Umbroso. 6 Alium montem vicinum altissimum imponere Olympo, vastissimæ altitudinis Thessaliæ monti. 7 Nomen Gigantis, ut & ceterorum. 8 Robustus. 9 Ingenti, sublimi & terribili statura formidabilis, qui arbores & saxa in cælum jaculabatur. Sic *minas murorum* ob altitudinem dixit Virgilius, ac de Epei machina: *mediæque minans illabitur urbi*. 10 Qui truncos arborum una cum radicibus evulsas, id est, arbores eradicatas audacter in hostes jaculatus est: de quo Virg. Æn. 3. & 4. 11 Contra Minervæ clypeum (quo Jupiter etiam usus est, contra gigantes) in conflictu cum hostibus sonantem, id est, contra consilium & animi robur, terram ruentes, *vel* inconsiderate venientes valerent? 12 A parte Jovis & Palladis, id est prudentiæ & consilii in hac pugna. 13 Pugnæ, vel cædis hostium, qui & candenti ferro Clytium occidit. 14 In acie collocatus. 15 Hinc stetit etiam Jovis soror & conjux, quæ matrimoniis præest, *cui vincla jugalia curæ* Sic enim ipsa apud Ovid. 6. Fast. *Si torus in pretio est, dicor* matrona *Tonantis*. 16 Cum Porphyrione manus conferens. 17 Hinc etiam Apollo, qui semper arcum gestat. Synecd. periphr. Apollinis. 18 De humeris pendentem. 19 aqua limpidissima fontis Castalii, sic dicta, a *Castalia* puella quam Apollo adamavit. Synecd. spe. 20 Præsentis temporis: ut Od. 3. l. 2. *flavus quam Tiberis* lavit. 21 Passos, humeris sparsos, non religatos. 22 Anaphora. 23 Asiæ regionis nemora aspera incolit. 24 Sylvam Deli insulæ, in qua natus. 25 In Delo insula natus. 26 In Patera, Lyciæ urbe, oracula edens. 27 Robur corporis, sine ratione ac prudentia, suo labitur impetu, & secum pleraque præcipitat. Huc respicit Claud. *Non solis viribus æquum Credere, Sæpe acri potior prudentia dextra*.

1 Vim temperatam Di quoque 2 provehunt
In majus: 3 iidem odere vires
4 Omne nefas animo moventes.
Testis mearum 5 centimanus Gigas
Sententiarum notus, & 6 integra
Tentator 7 Orioni Dianæ,
Virginea domitus sagitta.
Injecta 8 monstris Terra dolet suis
Mæretque partus 9 fulmine 10 luridum
11 Missos ad Orcum: nec 12 peredit
13 Impositam 14 celer ignis 15 Ætnam:
16 Incontinentis nec 17 Tityi 18 jecur
19 Relinquit 20 ales, 21 nequitiæ 22 additus
Custos: 23 amatorem trecentæ
24 Phiritoum cohibent 25 catenæ.

Ode

1 Vires consilio, prudentia & ratione gubernatas Dii quoque augent, ipsisque augmenta & felices successus largiuntur. 2 Promovent. Metaph. a nautis, qui porro evehuntur in altum: ut Æn. 3. *Provehimur portu*. 3 Dii. 4 Omnia impia, scelerata, & iniquitatem animo meditantes. 5 Briareus centum habens manus, ob sceleratas suas vires a Jove fulminatus, & ad inferos detrusus, satis notus testis est: de quo vide Od. 17. l. 2. 6 Intactæ, castæ virginis Dianæ pudicitiam tentans, eamque de stupro compellans ac sollicitans, πειρας-ής. Sic enim Val. Max. l. 6. c. 1. *Citatus itaque Scantinius reus, uno teste, qui* tentatus *erat, damnatus est*. id est, quem de stupro sollicitaverat Scantinius. 7 Orion venator, stuprare conatus Dianam, ejus sagittis est confossus, δαμείς, æternasque suę impietatis pœnas apud inferos persolvit. Vide Od. 28. l. 1. 8 Terra mater, imposita monstrosis gigantibus suis filiis (supra Od. 12. l. 2. *Telluris juvenes*) materno affectu dolet. Pathos maternum, quod ipsa cogatur esse ultrix suorum filiorum. Metaph. a rebus præter naturam & consuetudinem. 9 Jovis. 10 Pallidum, & inferno colore fœdatum: *vel* efficientem pallidas umbras & luridas. Meton. effe. Sic Ovid. Met. 1. Lurida *terribiles miscent aconita novercæ*. Sic Tibul. l. 3. El. 2. *Me vocet in vastos amnes, nigramque paludem Dives in ignava* luridus *Orcus aqua*. 11 Demissos & detrusos esse ad Plutona. 12 Consumit, id est, pœna illa eternũ durat. Amplificatio ab æternitate supplicii damnatorum. Metaph. ab animantibus. 13 Gigantibus injectam, qui flammarum globos minitabundi adhuc eructant. 14 Rapidus. 15 Siciliæ montem. Vide Lucret. l. 6. 16 Libidinosi, intemperantis. 17 Qui Latonam stuprare volens, ab ejus filio Apolline sagittis confossus est. Vide Virg. Æn. 6. Tibul. 1. El. 3. *Porrectusque novem Tityus per jugera terrę, Assiduas atro viscere pascit aves*. 18 Quod absumptum & statim renatũ semper absumit. 19 20 Deserit. 21 Aquila, vel vultur. Synecd. gen. 22 Intemperantiæ ejus ac libidinis. Od. 15. l. 3. *Tandem nequitiæ fige modum tuæ*. 23 Appositus, affixus custos & ultor, ne denuo in impia & scelerata facta prorumpat. Cic. *Custodem Tullio me apponite*. Vide Gellium l. 7. c. 11. 24 Proserpinę. 25 Ixionis & Diæ filium, cui cũ Theseo amico convenit, nullam conjugem, nisi e Jove natam, uxorem ducere, quique inferorum regna cum Theseo ad rapiendam Proserpinam adiit. Virg. 6. Æn. *Hi dominam Ditis thalamo deducere adorti*, &c. 26 Trecenta vincula, quibus æternum apud inferos constringitur, suæque impietatis condigna supplicia persolvit. Od. 7. l. 4. *Nec Lethæa valet Theseus abrumpere caro Vincula Pirithoo*.

Ode V. Παραινετική.

In LAUDEM AUGUSTI.

Divi Augusti laudes, Craffi vituperium, Regali conftantia, & ad Pœnos reditus.

Tricolos Tetraftrophos.

1 COElo tonantem credidimus Jovem
Regnare: 2 præfens Divus habebitur
3 Auguftus, 4 adjectis Britannis
Imperio, 5 gravibufque Perfis,
6 Milef-ne 7 Craffi, 8 conjuge barbara
9 Turpis maritus vixit, & 10 hoftium
(11 Pro curia, inverfique mores?)
12 Confenuit focerorum in 13 armis,
14 Sub rege Medo, 15 Marfus, & Appulus,

1 An-

1 Nos Romani hactenus credidimus Jovem, quando tonat, in cælo locum fuum, fedemque habere. Ut autem tonitrua demonftrant Jovem effe cœli regem, fic Augufti victoriæ divinitatem ejus arguunt. 2 Auguftus Cæfar a nobis reputabitur Divus & Jupiter effe, dum eft in vivis, inque humana forma nobifcum inter homines præfens verfatur. 3 Cujus ductu & aufpicio hæc tam præclara gefta funt. 4 Britannis, populis in ultimo Occidente habitantibus, tanquam coronide fuarum victoriarum, imperio Romano additis & devictis, qui ab augufto per Drufum privignum fuperati funt. 5 Nobis Romanis formidolofis propter Craffi cladem. Od. 9. l. 1. Quo graves *Perfæ melius perirent.* 6 Ita-ne milites Craffi fefe capi paffi funt? Synecd. num. fing. 7 M. Craffi, a Parthis ignominiofa clade affecti. 8 Cum conjuge alienigena, ut fervus vixit, & contra leges patrias, Romanus, barbaræ conjugis matrimonium iniit? 9 Infamis & ignominiofus. Metaph. a corpore, quod dicitur turpius fieri dente vel ungue. Od. 9. l. 2. 10 Romani nominis. 11 O Senatus populi Romani, *vel*, o curia, quam indignas res paffa es contra majeftatem populi Romani, & o perverfi militum Romanorum mores, quam corrupti eftis, ut jam barbaris ferviatis, qui illos olim dominari folebatis. Exclamatio per dolorem talis indignitatis, quod fervirent ii, qui cæteris imperare folerent. 12 Senex factus eft, ad fenectutem ufque vixit, omnem ætatem egit. Auget facti invidiam ipfa diuturnitas: nam qui per ignaviam capi fe permiferunt, non connubiis tantum hoftium, fed & armis affueverunt. 13 Contra Romanos. 14 Sub imperio regis Perfæ & Parthi, hoftium Romanorum. 15 Marfi & Appuli, milites Itali, inter Romanos milites erant clariffimi, qui cum Craffo fuperati & capti, uxores acceperunt a Medis & Perfis, ut ibi, velut propriis fedibus confenefcerent.

1 Anciliorum, 2 & nominis & 3 togæ
Oblitus, æternæque 4 Vestæ.
Incolumi 5 Jove, & urbe Roma?
6 Hoc caverat mens provida Reguli,
7 Dissentientis conditionibus
Fœdis; 8 & exemplo 9 trahenti
Perniciem veniens in ævum,
Si non periret immiserabilis
Captiva 10 pubes, 11 Signa ego 12 Punicis
Affixa delubris, & arma
Militibus sine cæde (dixit)
13 Direpta 14 vidi: vidi ego 15 civium

1 Re-

1 Scutorum brevium, id est, virtutis. Vide Florum l. 3. Ignavi erant milites sub Crasso, qui oblivi-scerentur ancilia, numero duodecim, in æde Matris servata, & quibus unum de cœlo lapsum credebatur: nam datum est pro oraculo, ibi fore Imperium, ubi fuisset ancile. 2 Romani sc. cujus recordatione mori potius optasset, quam ignominiose vivere. 3 Togæ suæ, quam liberi tantum induunt, id est, suæ libertatis & dignitatis, qui usque adeo turpem servitutem ultro subierit. 4 Cujus nomen tantopere Romæ cultum, nos invictos præstitisset: vel *æternæ Vestæ*, id est, æterni ignis, qui in templo Vestæ a virginibus custoditus nunquam extinguebatur. Meton. subj. 5 Jove Capitolino, id est, Capitolio, quæ Jovis erat sedes, adhuc stante & salvo: q. d. non deserta urbe a suis Diis: turpe igitur militibus Romanis, ut sub annis hostilibus senescerent. Meton. subj. 6 Hoc tantum dedecus prudens ille M. Attilius Regulus. Consul Romanus, suo exemplo interdixerat ac providerat ne quis sc. ex captivitate liberationem speraret, sed mori potius, quam ab hostibus capi optaret. De Reguli autem, ne captivi cum Carthaginensibus permutarentur, in senatu sententia, Cic. l. 1. & 3. Offic. & Gellius l. 6. c. 4. 7 Qui dissentiebat a turpibus conditionibus sibi propositis, quibus disciplina militaris corrumperetur, ne sc. militi capto aliqua spes salutis esset, nec, tanquam merces, alius cum alio permutaretur. Notandum obiter, *dissentientis* hic regere dativum: ut Od. 2. l. 2. *Dissidens plebi.* 8 Et dissentientis ab exemplo, quod traheret secum dedecus & damnum in futurum & posterum tempus, si sc. captiva militum Romanorum pubes non periret apud hostes immiserabilis, id est, sine misericordia, cujus misericordia nemo tangeretur, id est, nisi captiva pubes ab hostibus detenta nulla misericordia vel redemptione digna judicaretur. Nam tali exemplo milites deinceps ignavius pugnarent. 9 Al. *trahentis*, sc. Reguli 10 Juvenes captivi. Meton. signi. 11 Hæc est Oratio Reguli, in Senatu Romano habita, fortitudinis plena, qua captivi sui redemptionem dissuadet. Genus est Deliberativum. Prosopopœja. 12 Ego (inquit M. Attilius Regulus) vidi Carthagine illa signa, & arma Carthaginensium templis suspensa, quæ militibus nostris Romanis per summum dedecus sine cæde in bello ab hoste detracta & adempta sunt, id est, quæ milites Romani non occisi, sed sese captivos tradentes, ab hostibus sibi eripi per extremam ignaviam passi sunt. 13 Al. *Derepta*. Al. *Erepta*. 14 Anadiplosis. 15 Romanorum sc. qui cives erant cum caperentur, atque adeo cives manere poterant, si fortiter restituissent.

1 Retorta tergo brachia 2 libero,
3 Portasquo non clausas, & arva
4 Marte coli 5 Populata nostro.
6 Auro 7 repensus scilicet acrior
Miles redibit? flagitio additis
8 Damnum. Neque amissos colores
9 Lana refert medicata 10 fuco:
Nec vera 11 virtus, cum semel 12 excidit,
13 Curat reponi deterioribus.
14 Si pugnat 15 extricata densis
Cerva plagis, erit ille fortis,
Qui perfidis se credit hostibus:
Et 16 Marte Pœnos proteret altero,
Qui 17 lora restrictis lacertis
Sensit iners, timuitque mortem.
18 Hic, unde vitam sumeret, inscius, Pa-

1 Revincta in tergo libero. Solent enim captivorum & servorum manus & brachio a tergo revinciri. Ep. 1. l. 2. *Mox trahitur manibus Regum fortuna retortis.* Virg. Æn.2. *Ecce manus juvenem interea post terga revinctum*, &c. 2 Quoniam libero, ut pote cum cives Romani fuerint: *vel* qui sese Carthaginiensibus ultro dediderant: cum satius fuisset mori, quam corpore libero tam ignominiosam servitutem ultro subire. 3 Ego denique vidi portas urbis Carthaginis nocturno tempore apertas: quod arguit civium Carthaginensium ob ignaviam Romanorum securitatem. Hoc enim fit sublato hostium metu, ut, *Panduntur portæ*, &c. Virg. Æn.2. & Horat. de Arte Poet. *& apertis otia portis.* 4 Et vidi agros illos ab illis coli, qui fuerant armis nostris antea devastati. Meton. effic. 5 Passivum; cujus ergo Activum est *populo.* Virg. 1. Æn. *Non nos aut ferro Libycos populare Penates Venimus, aut raptas ad littora vertere prædas.* 6 Scilicet miles (qui semel captus est) auro redemptus (nam pendebantur olim nummi) ad pugnam fortior & animosior redibit. Ironia est. Ter. in Andr. *Id populus curat* scilicet. Et Virg. Æn.4. Scilicet *is superis labor est, ea cura quietos Sollicitat.* 7 Metaph. a veteri consuetudine pecuniæ pendendæ sive ponderandæ. 8 Cum turpitudine ignavia pecuniæ jacturam, quam pro captivis rependitis, conjungitis, si captivos redimendos suadeatis. 8 Neque candida lana, alio colore tincta, non repræsentat neque re sumit postea candorem nativum amissum. 10 Subdititio aliquo colore. *Fucus* herba est, qua tinguntur vestes. 11 Fortitudo. 12 Ex animo hominis. 13 Desiderat restitui illis, qui virtute amissa deteriores facti sunt. Tribuit sensum rei inanimatæ per Metaph. 14 Quod si fieri potest, ut cerva (quæ natura timidissimum ac fugacissimum animal est) cum e retibus expedita & liberata est, cum venatore postea pugnare audeat, & non statim aufugiat, evenire etiam poterit, ut ille miles animosus sit, qui se perfidorum ac perjurorum Pœnorum hostium potestati metu mortis coactus captivum tradidit sive commisit. Ter. Adelph. *Illi credunt consilia omnia.* 15 Metaph. a tricis & filis, quibus pedes pullorum implicantur. 16 Et secundo prælio Carthaginienses superabit is, qui primo prælio tanquam miles ignavus captus & vinctus est. Meton. effic. 17 Vincula, quibus ligatus est, brachiis suis post tergum religatis. 18 Hic miles, cum nesciret qua ratione saluti suæ consulere posset, tandem id se consecuturum miscendo pacem bello, speravit. Nam in ardentissima pugna tanquam in pace, se hostibus credidit.

Pacem duello miscuit: 1 O pudor?
O magna Carthago, probrosis
2 Altior Italiæ ruinis?
3 Fertur pudicæ conjugis osculum,
4 Parvosque natos, ut 5 capitis minor.
A se removisse, 6 & 7 virilem
Torvus humi posuisse vultum,
8 Donec o labantes consilio 10 patres
11 Firmaret 12 autor nunquam alias 13 dato,
Interque 14 mœrentes amicos
15 Egregius 16 properaret 17 exul.
Atque 18 sciebat, quæ sibi barbarus
19 Tortor pareret: non aliter tamen
20 Dimovit obstantes propinquos,
Et 21 populum 22 reditus morantem,

1 Quam

1 O ignominia Romanorum, Germana est exclamatio dolentis & indignantis imperatoris cum Anaphora. 2 Quæ vituperabilibus & turpibus cladibus, quibus Italia, id est, Roma, deformata non es, sed illis major ac nobilior existis. Metaph. a rebus procul eminentibus, 3 Regulus dicitur (cum hæc animosa verba ad Senatum prolocutus esset, nullaque ratione ad hanc permutationem adduci posset) removisse a se, (id est, non admisisse & recusasse, cum sc. jamjam abitum moleretur,) osculum uxoris suæ castæ: quo se tanquam servum indignum judicavit. 4 Tãquam qui liberi nati essent, nec amplius sui filii, id est, servi & hostibus juramento obligati. 5 Ut capite diminutus, id est, ut servus factus per captivitatem. Est enim *capitis diminutio*, qua libertas quidem & civitas retinentur, status vero prior mutatur. *Caput* enim hinc statum significat. Metaph. Unde Cic. Offic. 3. scribit, *sententiam in Senatu dicere recusavit, quod diceret, quamdiu hostium jurejurando teneretur, non esse Senatorem*. Dictum est autem *capitis minor*, ut *maritus ævi, integer vitæ*, &c. 6 Et dicitur severo vultu oculos in terra defixos habuisse. 7 Animosus. 8 Donec ille autor firmaret Patres labantes consilio numquam alias dato. 9 Jam anima, quidnam agerent, dubitantes Metaph. est ab ædificiis casum & ruinam minantibus. 10 Conscriptos, id est. Senatores. 11 Confirmaret, inque suam sententiam protrahe et. 12 Suasor sive monitor. 13 Ab ullo homine, id est, inaudito & admirabili, quippe qui consilium dederit, quo exquisitissimis tormentis periret ipse, qui liberari posset. 14 Propinquos propter abitum tristes & lugentes. 15 Nunquam satis laudatus: quippe qui non, ut alii exules, judicum sententia, aut metu saltem judicii, patriam reliquerit; sed & ipse suo se suffragio, ob patriæ caritatem, fideique constantiam, non tam exilio, quam certa morte multarit. Metaph. a sacrificaturis, qui mature secernunt a grege præstantissimas quasque victimas, quas aræ destinent. 16 Ad hostes redire, & jurijurando satisfacere. 17 Propter captivitatem. Intelligit Regulum per Synecd. gen. 18 Regulus. 19 Carnifex. Cic. Offic. 3. *Neque tamen ignorabat, se ad crudelissimum hostem, & ad exquisita supplicia proficisci, sed jusjurandum conservandum putabat*. Idem in Pison. M. *Regulum illigatum in machina resectis palpebris Carthaginienses vigilando necaverunt*. Vide Val. Max. lib. 9. cap. 2. 20 Repulit, rejecit amicos suos sibi contradicentes, precantesque ne ad hostes rediret. 21 Romanum. 22 Qui suam ad hostes reversionem impediebant, tardabat.

1 Quam si clientum longa negotia
Dijudicata lite relinqueret,
2 Tendens venafranos in agros;
Aut 3 Lacedæmonium 4 Tarentum.

1 Non secus ac si patronus fuisset, & clientum suorum longas causas litesque longo tempore pendentes, lite jam finita & decisa, sententia sc. pronunciata, tandem relinqueret. 2 Post multas molestias tandem animi gratia iter habens Venafrum. Campaniæ civitatem. Vide Od. 6. l. 2. 3 A Phalanto Lacedæmonio conditum. 4 Italiæ oppidum.

Ode VI, Συλλογιστική.

Ad ROMANOS.

Corruptos suæ ætatis mores insectatur.

Tricolos Tetrastrophos.

1 DElicta majorum immeritus 2 lues,
3 Romane; 4 donec templa refeceris,
Edesque 5 labentes Deorum, &
6 Eœda nigro simulacra fumo.
7 Dis te minorem quod geris, imperas:
8 Hinc omne principium, huc refert exitum,
Di multa 9 neglecti 10 dederunt
11 Hesperiæ mala luctuosæ.
Jam bis 12 Monæses, & Pacori 13 manus

1 Romane popule, ob culpam (sc. propter violatam religionem) majorum tuorum dabis pœnas, quas non es meritus, ut qui non commiseris propter majorum delicta punitus. Od. 2. l. 2. *Virtus recludens* immeritis *mori Cœlum*. 2 Persolvens. 3 Synecd. unius pro multis, qui luunt pœnas pro peccatis majorum. Donec reædificaveris, vel reparaveris templa Deorum tua impietate diruta. Od. 15. l. 2. *& Deorum Templa novo decorare saxo*. 5 Ruinam minitantes, decidentes. 6 Deorum imagines squalore deformatas ac sordentes. 7 Eo nomine, Romane, universo orbi dominaris, quia Deos tanquam superiores agnoscis & coluisti, illisque per impietatem te parem non gessisti. Sic Livius, apud quem diligentissimus regionum cultor Camillus, Oratione, qua populum Romanum Vejos migrare prohibuit: *In*-*tuemini*, inquit, *horum deinceps annorum vel secundas res, vel adversas, invenietis omnia prospere evenisse sequentibus Deos, adversa spernentibus*. 8 A Diis sive a pietate in Deos rerum exordium sume, & omnia Diis accepta refer, & si rerum tuarum lætum eventum consecutus es, illum huc ad Deos refer, illisque pietate & fide gratias age. Polyptoton. 9 Contempti, minus studiose culti. Od. 5. l. 3. *sæpe Diespiter* Neglectus *incesto addidit integrum*. 10 Intulerunt multa adversa Italiæ infelici & calamitosæ. 11 Incolis Italiæ, qui jam diu maximis in luctibus sunt. Meton. subj. 12 Al. *Monæsis*. Monæses ac Pacorus Orodis, Parthorum regis, filii, *bis*, id est, primo Crassum, secundo T. Labienum cum omni exercitu deleverunt. Vide Justin. l. 41. 13 Potentia, militares copiæ. Metaph.

Non auſpicatos 1 contundit impetus
Noſtros, 2 & adjeciſſe prædam
Torquibus exiguis 3 renidet.
Pene occupatam 4 ſeditionibus
5 Delevit Urbem 6 Dacus, & Æthiops:
7 Hic 8 claſſe formidatus, 9 ille
Miſſilibus melior ſagittis.
10 Fœcunda culpæ 11 ſæcula, 13 nuptias
Primum inquinavere, & 14 genus, 15 & domos.
16 Hoc fonte derivata clades
In patriam populumque fluxit,
17 Motus doceri gaudet 18 Jonicos
19 Matura virgo, & 20 fingitur artubus
Jam nunc, & inceſtos amores

1 Incurſiones & conatus noſtros inauſpicatos i. Deorum ductu ac numine non inceptos, repulit, repreſſit, atque inanes reddidit. Metaph. eſt ab iis, qui conterendo in pilis ſuccum e rebus exprimunt, vel eas in pulverem pilis, molis, malleis redigunt. 2 Et ille hoſtis lætatur ſe adjeciſſe pondus aliquod ſuis torquibus, qui ante nos devictos erant exigui, jam vero facti ſunt ampliores, id eſt, lætatur & gloriatur ſe opes ſuas tenues præda aliqua auxiſſe, ac noſtris ſpoliis ornatiorem eſſe, quam antea. Parthis ſolemne erat torques aureos geſtare. 3 Γελα τῷ προσεθέσθαι. Metaph. a nitore corporum ad hilaritatem animi indicandam. 4 Diſſenſionibus, & bellis civilibus, propter contemptam religionem exortis. 5 Propemodum Romam invaſit. Metaph. a pictorum lituris, quæ inducuntur coloribus. Præterea in *Urbem* eſt Synecd. gen. 6 Scythæ & Ægyptii ſub Antonio & Cleopatra. Synec. ſpe. 7 Æthiops. 8 Quadraginta navium, quam Cleopatra adverſus Cæſarem inſtruxerat, metuendus fuit. 9 Dacus, id eſt, Scytha multo peritior eſt, κρείττων in mittendis ſagittis. Od. 13. *Tydides melior patre*. 10 Noſtra autem, quibus vivimus, ſæcula, id eſt, homines noſtri temporis ſunt plane vitioſi & pietatis ſteriles, ſceleris autem pleni & feraces. Metaph. ab ubertate terræ. Vult ex 1 De matrimoniorum corruptela & adulteriis omnia Reipublicæ mala manaſſe. 11 Meton. adj. Sic Tac. *ſæculum virtutum ſterile*, pro hominibus hujus temporis nulla virtute præditis. 12 Omniũ primum matrimonium polluerunt. 13 Poſtquam nothi ex genuinis nati ſunt. 14 Et totas familias contaminarunt. 15 Ex hoc adulterii fonte totius Reip. calamitas, tanquam per rivum deducta, in Italiam noſtram, populumque Romanum profluxit. Tres hic Metaphoræ continuatæ ab aquis, *fonte, derivata, fluxit*. Allegoriam faciunt. 16 Saltationes parum caſtas & impudicas, quales ſunt Jonicæ. Jones enim præ cæteris Aſiaticis voluptate ac mollitie Infames fuere. Vide Val. Max. l. 2. c. 6. Synecd. gen. 17 Delectatur. 18 Viro ſc. id eſt, nubilis. Addit *matura*: quod magis inverecundum ſit, eam laſcive ſaltare, quæ pueritiæ annos exceſſerit. 19 Malis artibus inſtituitur, ſive diſcit malas artes, ſc. corpus molliter movere & ſaltare ſecundum artem. Metaph. a figulis. Sic Ep. 2. l. 1. Fingit *equum tenero docilem cervice magiſter Ire viam, quam monſtret eques*. Al. *fingitur artubus*: periti enim ſaltatores tam mollia habent membra, ut exoſſes, id eſt, ſine oſſibus atque nervis eſſe videantur. Al. *fingitur artubus*, id eſt, efformatur ad flexus decentes compoſitoſque motus. 20 Adulterinos, flagitioſos.

1 De tenero 2 meditatur ungui
3 Mox juniores quærit adulteros
4 Inter mariti vina: 5 neque eligit,
Cui donet 6 impermissa 7 raptim
6 Gaudia, 8 luminibus remotis:
9 Sed jussa coram non sine conscio
Surgit marito, seu 10 vocat 11 institor,
Seu Navis Hispanæ 12 magister:
13 Dedecorum pretiosus emptor.
14 Non his 15 juventus 16 orta parentibus
17 Infecit æquor sanguine 18 Punico,
19 Pyrrhumque; & 20 ingentem 21 cecidit
22 Antiochum: Annibalemque 23 dirum:
Sed 24 rusticorum 25 mascula militum
Proles, 26 Sabellis docta ligonibus

1 A teneris annis, ab Ineunte ætate, *ἐκ τῶν ἁπαλῶν ὀνύχων* Cic. *Sed præsta te eum, qui mihi*, a teneris, *ut Græci dicunt*, unguiculis *es cognitus*. Duplex est Tropus: prior est Meton. signi. pro ætate puerili indicata: alter est Metaph. animalibus pusillis, quibus vix dum ægre ungues accreverunt. 2 Curat, discit atque exercet, *μελετᾷ*. 3 Ubi jam matutiori ætate alicui nupsit, tunc quærit ipse: neque exspectat donec rogetur: amatores marito suo juniores, i. robustiores ac formosiores. Inter domestica convivia sui mariti, quæ conjugis suæ adulteræ hortatu celebrare cogitur: *vel*, inter epulas nuptiales. 5 Neque deligit quenquam, sed cuivis sui corporis copiam præbet, id est, palam adulterium exercet. 6 Adulterii voluptatem lege matrimonii non concessam, illicitam Syn. gen. 7 Celeriter & furtive. 8 Lucernis exstinctis, id est nocturno tempore; ut clam marito furtivos suos amores exercere possit. 9 Sed velut publica meretrix ab adultero accersita & ad adulterium venire jussa palam, marito uxoris suæ turpitudine & sciente & patiente e lecto surgit, & ad mœchum properat, quicumque etiam ille sit. 10 Illam ad se. 11 Negotiator, homo vilis & contemptus, qui tabernę vel alii cuisibet negotiationi præponitur. 12 Gubernator, cui totius navis cura mandata est Synecd. gen. *Magister* enim dicitur: cui præcipua cura rerum incubit, & qui magis quam cæteri, diligentiam & sollicitudinem rebus, quibus præest, debet. 13 Qui quovis pretio & profuse emit flagitia ac stupra. 14 Non tam libidinosis, adulteris si ignavis, sed iis, qui jus matrimonii sanctum ac castum haberent: ipsi autem filii assiduo labori & agriculturæ assueti essent. 15 Populi Romani i. Romani. 16 Nata. 17 Purpureo colore. 18 Pœnorum sive Africanorum i. non tam libidinosis parentibus nati sunt illi Romani, qui navali bello Pænos superarunt. Od. 12. l. 2. *nec Siculum mare Pœno purpureum sanguine*. 19 Epirotarum regem, a Curio Fabricioque in Lucania victum: cujus vitam scripsit Plutarchus. 20 Validissimum, 21 Devicit. 22 Syriæ regem quem vicit M. Acilius Clabrio, 23 Infestum, & quasi Deorum ira immissum Al. *durum*. 24 Priscorum Romanorum agriculturam exercentium. 25 Progenies virilis, robusta & animosa, non effœminata, nec impudica. 26 Sabinis: pro quibusvis ligonibus. Synecd. spe. pro gen.

1 Versare glebas, & 2 severæ
Matris 3 ad arbitrium 4 recisos
5 Portare fustes, sed ubi montium
6 Mutaret umbras, & juga 7 demeret
Bobus fatigatis, 8 amicum
Tempus 9 agens 10 abeunte curru.
11 Damnosa quid non imminuit dies?
Ætas 12 parentum 13 pejor avis 14 tulit
15 Nos nequiores; 16 mox daturos
17 Progeniem vitiosiorem.

1 Tetram fodiendo invertere, id est, arare. 2 Ducæ. 3 Juxta id est, si matres severæ sic juberent. 3 Securi. 5 Portare lignum domum ad ignem alendum. 6 Mutaret breves montium umbras in longas, id est, ubi jam finitis rusticis laboribus vespertino tempore Sol ad occasum declinaret. Virg. Ecl. 1. *Majoresque cadunt altis de montibus umbræ.* Idem Ecl. 2. *Et Sol crescentes discedens duplicat umbras.* Sol enim discedens, uti & adveniens, quo magis ex transverso ferit, eo longius jacit umbras, quas *duplicare* ait Virgilius, *mutari* vero Horatius, quia repente extenduntur. 7 Ab illorum collo detraheret, id est, & bobus diurno labore fessis otium & quietem concederet. Idem tempus vespertinum significat, quod idcirco a Græcis βυλυτόν, a *boum solutione*, dicitur. 9 Gratum, φίλον fessis rusticis. 9 Sol reducens currum suo ad occasum declinante. Synecd. gen. 10 Sub Horizontem. 11 Tempus, omnibus rebus damnum & interitum afferens, quid non destruit ac consumit? *Omnia* enim *orta occidunt, & aucta senescunt.* Sal. in Prolog. Jug. 12 Nostrorum. 13 Deterior avis nostris melioribus. 14 Protulit, produxit. 15 Nos filios. 16 Qui paulo post progegiem pejorem edituri & progenituri sumus. Hic observa elegantem gradationem in tribus versiculis, a præterito tempore in futurum progredientem hoc modo: Avis parentes, parentibus nos, nobis nostri liberi sunt deteriores. 17 Liberos vitæ solutioris, quam patres fuerunt. Meton. adj.

Ode XII. Συμβυλευτική.

Ad ASTERIEN.

Consolatur eam, de viri sui absentia mæstam, monetque, ut fidem conjugalem, ei datam, servet.

Tricolos Tetrastrophos.

1 QUid fles, Asterie, quem tibi 1 candidi
2 Primo restituent Vere 3 Favonii.

1 O Asterie, quid fles, id est, quid flendo desideras, vel luges Gygen juvenem constanti fide, quem beatum Thyna merce, candidi Favonii restituent tibi primo vere. 2 Venti Occidentales, id est, quilibet venti, sereni ac mites, efficientes cœlum candidum & serenum, Meton. effe. & Synecd. spec. nam *Frigora mitescunt Zephyris.* Od. 7. l. 4. vel *candidi* i. læti & jucundi, ut *nigra* fere omnia tristia sunt. 3 Novo vere jam imminente reducent.

1 Thyna merce beatum,
2 Constanti juvenem fide
3 Gygen? 4 Ille 5 Notis actus ad Oricum,
7 Post insana Capræ sydera, 8 frigidas
Noctes non sine multis
9 Insomnis lachrymis 10 agit.
11 Atqui 12 sollicitæ nuntius 13 hospitæ.
14 Suspirare Chloen, & miseram 14 tuis
Dicens 15 ignibus 16 uri,
17 Tentat mille 18 vafer modis,
19 Ut 20 Prœtum 21 mulier perfida credulum
Falsis 22 impulerit 23 criminibus, 24 nimis
Casto 25 Bellerophonti
26 Matutare necem, 27 refert.
28 Narrat pœne 29 datum 30 Pelea Tartaro. G 3 . Ma-

1 Ditiorem redditum sive locu-pletatum mercibus Ponticis ex Bithynia Romam advectis. Catul. *Vix mi ipse credens Thyniam, atque Bithynos Liquisse campos*. 2 In amore mutuo perseverantem, nullamque aliam præter te amantem. 3 Amatorem tuum absentem. 4 Gyges amator tuus. 5 Austris, i. quibuslibet ventis, pulsus. Synecd. gen. 6 Portum & oppidum in Epiro. 7 Postquam Hœdi turbulenta sydera pertulit, i. post magnas tempestates Capræ occasu excitatas. 8 Hyemali sc. tempore, & te lecti socia carentes. 9 non dormiens, vigilans, sc. tui amoris impatientia & desiderio. 10 Transigit. 11 Ordo est: Atqui vafer nuntius sollicitæ hospitæ, tentat illum mille modis, dicens, Chloen miseram suspirare, & uri tuis ignibus; & refert, ut perfida mulier impulerit Prœtum, credulum falsis criminibus, maturare necem Bellerophonti nimis casto. Procatalepsis est, ubi Poeta suspicionem Asteries occupat. 12 Amatoris tui Gyges amore vehementer anxiæ. 13 Hospitæ suæ Chloes, quæ amatorem tuũ amat, i. nuntius a Chloe ad amatorem tuum missus. 14 Amoris desiderio ingemiscere. 15 Eo amore, quo tu amatorem tuum Gygen complecteris, qui te quoque urit & macerat, ut Chloe non minus quam Asterie in eodem Gyge laboraverit. Od. 27. l. 1. *Non erubescendis adurit* Ignibus: & Od. 13. *arguens, Quam lentis penitus macerer* ignibus. Virg. 5. *Incipe, Mopse, prior, si quos aut Phyllidis* ignes, &c. Duplex ergo est Tropus: Prius est Metaph. pro amore, & in hoc Meton. adj. pro re amata, quæ est maritus Gyges. 16 Tanquam flamma comburi. Metaph. Od. 14. Epo l. Ureris ipse miser. Virg. Ecl. 2. *Me tamen urit amor*. 17 Conatur illum infinitis rationibus in alterius amorem protrahere. 13 Ad persuadendum callidus & astutus. Sat. 3. l. 2. *Quo vafer ille pedes lavisset Sisyphus ære*. 19 Affert exempla Bellerophontis & Pelei, qui, dum mulieres amãtes spernunt, in maxima vitæ discrimina inciderunt. 20 Maritum suum. 21 Anteaadultera & mendax, Prœti uxor. Synecd. gen. 22 Sc. eq. 23 Criminationibus, delationibus. Sat. 5. l. 1. *ubi acris Invidia, atque vigent, ubi* crimina. 24 Sua abstinentia nimia pericula sibi accersenti. 25 Clauci, Ephyræ regis filio. 26 Ut mortem accelerarct. Nam Bellerophon, cum apud Prœtum, Argivorum regem, degeret, a regina Antæa de stupro sibi inferendo sollicitatus, cum recusaret, ab eadem apud maritum defertur, tanquam qui per vim stuprum offerre voluerit. Unde Bellarophon in summa pericula incidit. Sic Virg. 1. Æn. Maturate fugam, *regique hæc dicite vestro*, &c. 27 Nuntius Chloes. 28 Et nuntius Chloes prærerea refert. 29 Ad Orcum demissum esse, i. prope occisum fuisse. 30 Æaci filium, Thessaliæ regem.

1 Magnessam Hippolytem dum fugit 2 abstinens:
3 Et peccare docentes
Fallax historias monet.
4 Frustra: nam scopulis surdior 5 Icari
6 Voces audit, adhuc 7 integer: 8 at tibi
Ne vicinus Enipeus
Plus justo placeat, cave:
9 Quamvis non alius 10 flectere quum sciens
Æque conspicitur 11 gramine Martio:
Nec quisquam 12 citus æque
13 Thusco denatat alveo.
14 Prima nocte domum 15 claude, neque 16 in vias
Sub 17 cantu 18 querulæ 16 despice tibiæ:
20 Et te sæpe vocanti
21 duram, 22 difficilis mane.

Ode

1 Ex Magnessa, Thessaliæ civitate, oriundam, Acasti uxorem, Pelei amore captam. 2 Ab alterius conjuge, id est, nimis castus. Qui & ipse eodem modo apud maritum delatus, ab eodem, vindictam parante, in venatione armis exutus, ipsis feris dilacerandus objectus est, & vix a Chirone Vulcani machæra liberatus est. 3 Et idem subdolus ille nuntius monet ipsum, id est, narrat illi alias historias, quæ ad adulterium committendum propter periculi magnitudinem facile aliquem invitare doceant. 4 Atqui frustra hoc facit. 5 Scopulis Icarii maris, qui sunt immobiles & immutabiles. Significat enim Gygen non moveri, neque flecti verbis nuntii illius a Chloe missi. *Surdus* scopulus dicitur per Meton. effecti negati, quod sonitum non edat. 6 Verba nuntii ad persuadendum vel maxime comparata. 7 Nondum illius alterius amore corruptus, sed ab omni impudicitia immunis: ut Od. 4. l. 2. *Brachia, & vultum, teretesque suras* Integer laudo. Et Od. 4. l. & integræ *Tentator Orion Dianæ*. 8 At vero cum tu, o Asterie, hujusmodi constantem amatorem habeas, vicissim vide, ne libidinosus ille juvenis Enipeus, vicinus tuus, qui te amat, nimis amabiles videatur. 9 Altera est προκατάληψις Enipeæ dexteritatis. 10 Qui æque peritus sit equum in gyrum flectendi, id est, equitandi. Virg. 9. Æn. Flectere *ludus* equos, & *spicula tendere cornu*. 11 In campo Martio, ubi tot quotidie Romani juvenes sese excernent, ut equo uti bene scirent. Meton. adj. Od. 1. l. 1. *jam volucrem sequor Te per* gramina Martii campi, &c. 12 Velociter. 13 In Tiberino fluvio, campo Martio vicino, quæ Tusciam a Sabino dividit, secundo flumine deorsum natat. In *alveo Tusco* est Meton. subj. pro adj. aquis Tiberis, id est, continens pro contento, id est, alveus, qui est tanquam lectus, pro aqua Tiberis in eo strata. 14 Noctis initio seu prima noctis parte, statim post crepusculum. Synecd. integri. 15 Ut inviolatus tibi permaneat. 16 In plateas deorsum aspice ex illis ædibus tuis. 17 Sonitum. 18 Lamentabilis, qua Enipeus se amore tui perire conqueratur, teque flectere & mitigare conetur. Alii *querule*, id est, molliter sonantis. 19 Et, o Asterie, mane difficili Enipeo, vocanti sæpe te duram. 20 Sævam, morosam & inexorabilem. Sic patres severiores *duri* appellantur: ex quo *duritas*. Cic. in Catone: *Quanta in altero* duritas? 21 Sæva, inexorabilis & inexpugnabilis, χαλεπή. Sic Od. 10. l. 3. *Non te Penelopen* difficilem *procis Tyrrhenus genuit parens*.

Ode VIII. Ἐρωτηματικού.

Ad MÆCENATEM.

Cum uxorem non habeat, nihilominus Kalendas Martias cur celebret, Mæcenas mirari non debet.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 Martiis 2 cœlebs quid 3 agam 4 Kalendis,
5 Quid velint 6 flores, & 7 acerra thuris
Plena: miraris, 8 poſituſque carbo in
Ceſpite vivo,
9 Docte ſermones 10 utriuſque linguæ:
11 Voveram dulces epulas, & 12 album
13 Libero 14 caprum, prope 15 funeratas
Arboris ictu.
Hic dies, 16 anno redeunte, feſtus,
17 Corticem aſtrictum pice 18 dimovebit
Amphoræ 19 fumum bibere 20 inſtitutæ
21 Conſule Tullo

G 4 Suma,

1 Ordo eſt: O Mæcenas, docte ſermones utriuſque linguæ, tu miraris, quid ego cœlebs, agam Martiis Kalendis. 2 Qui ſine uxore ſum. 3 Incipiam, qui etiam ad ſacrificia me parem. 4 Quibus mariti tantum & matronæ pro conſervatione conjugii Junoni ſacrificabunt. 5 Anaphora. 6 Quos ſparſi, inque ſolenni ſacrificio. 7 Thuribulum, vel arcula, in qua thus ponebatur. 8 Et ignis [im]poſitus aris vivo ceſpite erectis. Od. 19. l. 1. *Hic vivum mihi ceſpitem, hic Verbenas, pueri ponite*. 9 Sic Od. ſeq. *Dulces docta modos, & citharæ ſciens*. 10 Græcæ & Latinæ. 11 Sancte promiſeram. Nunc ejus rei cauſam exponit, dicitque privata religione ſe eum diem celebrare, non publica. 12 Diis ſuperis alba victima, inferis nigra immolabatur. Baccho: conſervatori meo. 14 Quod vites rodere & infeſtare ſoleat, Baccho ſacrum. Virg. Georg. 2. *Non aliam ob cauſam Baccho caper omnibus aris Cæditur*. 15 Mortuus ac ſepultus lapſu arboris in caput meum procumbentis. Vide Od. 13. l. 2. 16 Dies feſtus anniverſarius, anno vertente, id eſt, ſingulis annis, περιπλομένου ἐνιαυτοῦ. Sic Sat. 2. *Sive diem feſtum rediens advexerit annus*. 17 Cooperculum, ne vinum evaporare potuerit pice illitum i. ſuperpicatum de amphora movebit, aufere, ut priſcum maxime vinum inde depromatur i. hoc die feſto vetuſtiſſima vini dolia relinentur. Amphora continebat vini ſextarios octo & quadraginta. 18 Hyperbolica eſt Metaph. qua rei inanimatæ datur affectus & animus. 19 Metaph. a rebus humidis & incenſis. 20 Quæ poſita & ſtatuta eſt ut ex vetuſtate fumum contraheret, ſive quæ cœpta eſt fieri fumoſa i. vetuſta, intellige vinum valde vetuſtum, in utribus ita exſiccatum, ut depromi non poſſet, neque bibi, niſi aqua dilutum ac temperatum. 21 L. Volcatius Tullus deſignatur, qui fuit Conſul cum M. Æmilio Lepido, Meton. ſubj. pro adj. tempore dignitas Conſularis Præterea Synecd. finiti temporis, pro veterrimo vino. In amphoræ fundo nomen Conſulis ſcribebant quando vinum in cella vinaria erat repoſitum, ad ſignificandam vini ætatem. Vide Od. 20. l. 1.

Sume, Mæcenas, 1 cyathos amici
2 Sospitis centum, & 3 vigiles lucernas
Profert in lucem, procul omnis esto 13
4 Clamor & ira.
5 Mitte civiles super 6 Urbe curas,
7 Occidit 8 Daci Cotisonis agmen:
9 Medus infestus sibi luctuosis
diffidet armis.
10 Servit Hispanæ vetus hostis oræ
11 Cantaber, 12 sera domitus catena:
Jam Scythæ 13 laxo meditantur arcu
14 Cedere campis.
15 Negligens, ne qua populus laboret,
Parce 16 privatus nimium cavere, &
17 Dona præsentis rape lætus horæ, ac
18 Lingue severa.

Ode

1 Capaciora pocula. 2 Vinum plurimum amici tui arboris illius casu salvi & incolumis. Od. 36. l. 2. *Qui nunc Hesperia sospes ab ultima*, &c. est hic triplex Tropus: primum Synecd. finiti, pro plurimis cyathis: deinde Meton. conti. pro plurimo vino contento: postremo Meton. in *amici* possidentis, pro re possessa, id est, cyathos vini, quos amicus apponit. 3 Et extende sive producito lucernas accensas sive tota nocte non extinguendas, usque ad lucem, dum Sol exoriatur, id est totam noctem compotemus. Metaph. ab animatis ad inanimata: vel *vigiles*, id est, efficientes homines vigilantes, vel excitantes illos ad vigilias. Meton. effe. 4 Hostilis. Sic Od. 27. l. 1. *Lenite clamorem sodales, Et cubito remanete presso*. 5 Omitte, relinque. 6 De urbe Roma, id est, de negotiis publicis, rebusque urbanis. Meton. subj. 7 Ad internecionem usque cæsum est. 8 Getarum regis, quos Octavianus superavit di. 9 Me & Parthi Romanorum hostes seditionibus civilibus ac propriis discordant, ideoque nobis rebellare non potuerunt, Synecd. sing. pro plur. 10 Romanorum imperio paret. 11 Cantabri populi erant Hispaniæ, quos bellum sex annos cum Romanis gerentes devicit Agrippa. 12 Tarda servitute, Od. 6. l. 2. *Cantabrum indoctum juga ferre nostra* 13 Non distento amplius, sed remisso arcu i. armis depositis, sive deposita pugnandi voluntate, 14 E finibus Romanorum discedere. 15 Negligens ergo non sollicitus, ne in re aliqua populus Romanus tua opera & consilio indignus laboret. 16 Cum magistratum non geras, *parce*, id est, nimis de illo sollicitus esse desine, & reliquis etiam aliquid curandum relinque. 17 Occupa lætus, quod præsens tempus tibi liberaliter indulget, illudque in futurum tempus non differ, sed omnium futurorum securus, in convivio præsenti animo sis. Od. 16 l. 2. *Lætus in præsens animus, quod ultra est, Oderis curare*. 18 Et res serias relinque.

Ode IX. Ἀ'γλαποδοτικὴ, id eſt

Conſtans mutua reſponſione :

Ad LYDIAM.

Dialogus eſt de præteritis amoribus eiſdemque renovandis, inter Horatium & Lydiam.

Dicolos Diſtrophos,

HO. 1 DOnec gratus eram tibi,
Nec quiſquam, 2 potior 3 brachia 4 candidæ
Cervici juvenis dabat,
Perſarum 5 vigui Rege beatior.
LY. Donec non aliam magis
6 Arſiſti ; neque erat Lydia 7 poſt Chloen,
8 Multi Lydia nominis
Romana 9 vigui clarior 10 Ilia.
HO. Me 11 nunc 12 Threſſa Chloe 13 regit.
Dulces docta 14 modos, & 15 citharæ ſciens ;
Pro qua 16 non metuam mori,
17 Si parcent 18 animæ fata ſuperſtiti.
LY. 19 Me 20 torret 21 face mutua
22 Thurini 23 Calais filius Ornithi :
24 Pro quo bis pariar mori ;
25 Si parcent puero fata ſuperſtiti.
HO. 26 Quid ſi priſca redit 27 Venus ?

1 Quandiu ribi, a Lydia, amabilis adhuc eram. 2 Mihi apud te prælatus, quem pluris faceres. Od. 15. Epod. *Non feret aſſiduas potiora te dare noctes*. 3 Te amplexabatur & oſculabatur. 4 Pulchræ. 5 Florui vir Metaph. a plantis. 6 Quamdiu nullam aliam magis amaſti, quam me. Metaph. ab ignibus. Virg. Ecl. 2. *Formoſum paſtor Corydon* ardebat Alexin. 7 Minus dilecta quã Chloe: *vel*, neque Cloen mihi anteponebas. 8 Ego Lydia nobilis & magnę famæ : 9 Mihi felicior viſa tui. 10 Rhea Numitoris filia, Romuli & Remi matre. Od. 8. l. 4. *Quid foret* Iliæ, *Mavortiſque puer*, &c. 11. Poſtquam amori tuo valedixit. 12 Ex Thracia puella. 13 Mihi imperat, & me habet, & ego ei ſervio tanquam dominæ. Sic Od. 24. l. 3. *Nec dotata regit virum Conjux*. 14 Muſicæ numeros, *vel* cantilenas amatorium carminum. 15 Sic Od. 15. l. 1. & *Stelenus* ſciens *Pugnæ*. 16 Non recuſabo mori, libenter mortem oppetam. 17 Si mea morte aſſequar, ut ſit mihi ſuperſtes. 18 Synecd. part. pro toti Chloe ſuperſtiti. 19 Lydiam. 20 Vehementer urit. Sic Od. 19. l. 3. *Me lentus Glyceræ* torret *amor meæ*. 21 Reciproco amore. Alleg. e Metaph. 22 Qui eſt ex Thurio civitate in ſinu Tarentino. 23 His verbis ſui in Calaim amoris magnitudinem declarat, cum bis mori tamen poſſit nemo. 25 Si modo fata ei parcere velint, ut ſit ſuperſtes, & diutius vivendi tempus indulgeant, Anaphora. 26 Quid, ſi o Lydia, priſcus atque intermiſſus amor ad nos redit? In hſce quatuor interrogationibus eſt Apoſiopeſis; quę ſic explenda eſt: *conſentires-ne*? 27 Amor. Meton. eff.

1 Deductosque jugo cogit 2 aheneo?
Si flava 3 excutitur Chloë?
4 Rejectæque patet janua Lydiæ?
LY. Quamquam sidere 5 pulchrior
6 Ille est, tu 7 levior 8 cortice, & 9 improbo
10 Iracundior 11 Adria,
12 tecum vivere 13 amem, tecum 14 obeam libens

1 Nosque divulsos & discordes rursus conjungit firmissimo & indissolubili amoris vinculo? Metaph. a corporum disjunctione ad alienationem animorum. 2 Metaph. a rebus firmissimis & arctissimo vinculo compactis, quæ dissolvi & dissociari non possunt. Sic *murum aheneum* dixit. Ep. 1. l. 1. & *turrem aheneam*. Od. 16. l. 3. 3 Ejicitur e pectore meo, tamquam jugum vel onus? Ter. Eun. *homo* quatietur *certo cum dono foras*. 4 Tibi Lydiæ olim repudiatę aditus & accessus ad me amatorē rursus aperitur. 5 Spendidior. 6 Calais, quem amo. 7 In amore. 8 Subere, quod ob levitatem fertur super aquas Sat. 4. l. 1. *nobis sine cortice*. Synec. gen. 9 Procelloso. 10 Sævior Translatio. Sic Od. 2. Epod. *Nec horret* iratum *mare*. 11 Mari Adriatico. Vide Od. 33. l. 1. 12 Anaphora. 13 Desiderem, 14 Mortem sc. id est, moriar.

Ode X. Πραγματική.

In LYCEN.

Lycen monet, ut posita duritie sibi supplici parcat.

Dicolos Tetrastrophos.

EXtremum 1 Tanajm si biberes, Lyce,
Sævo nupta viro, me tamen 2 asperas
3 Porrectum ante fores, 4 objicere incolis
Plorares Aquilonibus.
Audis quo 5 strepitu 6 janua, quo 7 nemus
Inter pulchra situm 8 tecta 9 remugiat
Ven-

1 O Lyce, si remotissimum Scythię fluvium ad Caucasum montem habitans biberes, id est, si in ultima Scythia aut Sarmathia nata esses, & crudeli viro, id est, Scythæ nupta esses. Synecd. totius pro illa parte fluminis vicina Mæeotidi paludi in ora Scythica. Sic Virg. προπιτῶς locutus est Ecl. 1. *Aut* Ararim *Parthus bibet, aut Germania* Tygrim & Æn. 1. *prius, quam Pabula gestassent Troja*, Xanthumque *bibissent*. 2 Fores tuas puellæ asperæ & inexorabili: Tale est illud, *pavimentum superbum*. Od. 16. l. 1. 3 Jacentem, extentum. *Sat* 3. l. 2. *Si quis ad ingentem frumenti semper acervam* Porrectus *vigilet*. 4 Plorando dolores si exponeres me ventis septentrionalibus qui in Scythia oriuntur. Plaut. Aulul. *Aquam hercle* plorat *cum lavat*, profundere. 5 Ventorum. 6 Janua domus tuæ nocte impulsa concitetur? 7 Viridarium. Festus ait, *nemora* propric esse amœniores sylvas. Recte igitur Horatius hic de divitum deliciis Tibul. l. 3. El. 1. *Et nemora in domibus sacros imitantia lucos*. 8 Ædium tuarum. 9 Resonet, strepitu sc. a Vento excitato. Metaph. a bobus. Sic Od. 39. l. 5. *Non est meum, si* mugiat *Africis Malus procellis*, &c.

Ventis? 1 & positas ut glaciet nives
2 Puro lumine 3 Juppiter
4 Ingratam 5 Veneri 6 pone 7 superbiam:
8 Ne currente retro funis eat rota:
9 Non te Penelopen difficilem procis
Tyrrhenus genuit parens,
O 10 quamvis neque te 11 munera, nec preces,
Nec 12 tinctus viola pallor amantium,
13 Nec vir Pieria 14 pellice 15 saucius
Curvat, 16 supplicibus tuis
Parcas; 17 nec rigida mollior æsculo,
Nec 18 Mauris 19 animum mitior anguibus.
Non 20 hoc semper erit 21 liminis, aut 22 aquæ
Cœlestis patiens latus.

1 Et cernis quomodo Jupiter, id est, aer, convertat sive constringat in glaciem nives ex aere demissas & jacentes puro lumine, id est, operto & sereno cœlo? quod quidem cœlum hiberno tempore frigidum est, quam nebulosum aut caliginosum, quia nihil est, quod frigus continere possit. 2 Metaph. 3 Meton. subj. pro frigido cœlo & aere a Jove possesso. 4 Abominabilem. 5 Amorum. Deæ. 6 Depone, relinque. 7 Qua me amatorem tuum contemnis. 8 Ne funis, quo rota fortunæ hactenus secundo cursu feliciter fuit, aliquando retrocedat & cursum suum flectat, tuque ita immutata fortuna rursus contemnaris. Alleg. e continuatis Metaph. a rotis, fune circumactis, quo rupto, rotæ retrocurrunt. 9 Tyrrhenus, id est, Italus pater tuus non genuit te talem, qualis erat Penelope, Ulyssis uxor, quæ in suos amatores fuit sæva & morosa, quos miris modis decepit. 10 O Lyce. Exclamatio est optantis lenitatem mulieris vel obtestantis. 11 A me amatore tibi missa. 12 Palladus color amantium reliquorum violacei coloris particeps. 13 Et quamvis maritus tuus, qui Musicæ, id est, fidicinæ pellicis amore vulneratus est, non te flectat & inclinet in amorem meum. Anaphora. 14 *Pellex* est ea, quam maritus amat, semperque refertur ad uxorem, ut pater ad filium. Cic. in Cluent. *Uxor generi, noverca fidei, filiæ pellex.* 15 Metaph. a corporibus ad animum, qui captus est amore pellicis: qualis est in *curvat*, a flexibilibus rebus. 16 Amatoribus tamen, tibi supplicantibus & flexis genibus te orantibus, te mitiorem exhibe, illorumque miserere. 17 Quamvis etiam tu nihilo flexibilior es. 18 Mauritanis sive Mauritaniæ serpentibus, id est, summe venenatis. Synecd. spe. 19 Quoad animum tuum, id est, nec mitiorem & clementiorem animum habes. Hellenismus. 20 Hoc meum corpus. Synecd. mem. 21 Januæ, in qua nocte recumbo. Synecd. part. 22 Pluviæ nocturno tempore e cœlo decidentis, id est, non semper ero juvenis, ut possim super limen januæ tuæ cubare, idque cœlo pluvioso: noli igitur occasionem amoris mei potiundi præterire. Sic Ep. 1. l. 2. Cœlestes *implorat* aquas *docta prece blandus*.

Ode XI. Προσφωνητική.

Ad MERCURIUM.

Mercurium rogat, ut cantus sibi dictet, quibus animum Lydes flectat in ejus amorem, proposita Danaidum fabula.

Dicolos Tetrastrophos.

1 MErcuri (nam te 2 docilis magistro
Movit 3 Amphion lapides, 4 canendo)
Tuque 5 testudo resonare septem
6 Callidas nervis,
7 Nec loquax 8 olim, neque 9 grata, nunc, &
Divitum 10 mensis & 11 amica 12 templis,
13 Dic modos, Lyde quibus 14 obstinatos
Applicet aures.
Quæ velut 15 latis equa 16 trima campis,
Ludit 17 exultim, 18 metuitque tangi
19 Nuptiarum expers, & adhuc protervo
20 Cruda marito,
21 Tu potes 22 tigres, comitesque sylvas
23 Ducere, & rivos celeres 24 morari.
25 Cessit 26 immanis tibi 27 blandiendi

1 Lyræ inventor & eloquentiæ Deus. Od. 10. l. 1. *Te canam magni Jovis, & Deorum Nuntium, curvæque lyræ parentem.* Ordo est: O Mercuri, dic modos, quibus Lyde applicet aures obstinatas. 2 Ad discendum facilis. 3 Amphion, Jovis ex Antiopa filius, citharæ cantu traxit post se lapides, ex quibus muri Thebani sunt exstructi. 4 Dum lyra a te inventa canit. 5 Ex qua testudine Mercurius fecit lyram Apostrophe sive aversio sermonis a Mercurio ad testudinem, id est, ad rem mutam & inanimatam, quæ translate dicitur *callida*, quod sicut manus opere, sic animus usu concalluit. 6 Perita. quæ callide resonare novisti septem chordis. 7 Quæ non eras sonora neque vocalis, sed muta. 8 Antequam Mercurius te chordis instruxisset. 9 Jucunda audientibus. 10 Conviviis. 11 Grata. 12 Deorum sacris veteres Musicam adhibebant. 13 Dic mihi amatorios cantus. 14 Duras, contumaces & a me aversas aures advertat, & ad cantilenas meas audiendas admoveat, id est, tua dulcedine Lyden puellam mihi concilia. 15 In campis spatiosis. 16 Trium annorum, adhuc juvencula. Non absimilis alterius puellæ cum juvenca comparatio Od. 5. l. 2. 17 Saltuatim, per saltationem. 18 Non vult se tangi, cavet ne tangatur. 19 Non nupta, ἄγαμος, ἀνύμφευτος. 20 Immatura sive intempestiva petulanti viro amatori. Metaph. a fructibus immaturis. 21 O lyra, *vel* o Mercuri. 22 Sic de Art. Poet. de Orpheo, *Dictus ob hoc lenire tigres, rabidosque leones.* 23 Tecum trahere. 24 Tuo sonitu inhibere, tardare. Od. XII. l. 1. *Arte materna rapidos morantem Fluminum lapsus.* 25 Locum dedit & concessit. 26 Ingentis, & vastæ aulæ, quæ omnium mortalium est capax. 27 Blande & suaviter canenti, cum Orpheus uxorem suam Eurydicen ab inferis reduceret. Od. 19. l. 1. *Blandum & auritas fidibus canoras Ducere quercus.*

1 Janitor 2 aulæ
3 Cerberus: quam vis 4 furiale centum
5 Muniant angues 6 caput ejus, atque
7 Spiritus teter, 8 saniesqe manet
Ore trilingui.
Quin & 9 Ixion 10 Tityosque vultu
11 Risit 12 invito: 13 stetit 14 urna 15 paulum
16 Sicca, dum grato Danai puellas 17
18 Carmine mulces.
Audiat Lyde 19 scelus, atque 20 notas
Virginum 21 pœnas, 22 & inane lymphæ
Dolium 23 fundo pereuntis imo,
Seraque 24 fata,
25 Quæ manent culpas etiam sub Orco,
26 Impiæ (nam quid 27 potuere 28 majus?)

Impiæ

1 Excubitor. 2 Inferorum. Triceps ille canis infernalis. Vide Od.13.l.2. ubi eadem ferme accidisse Alcæo canenti apud inferos refert, quæ hic Eurydicen repetente Orpheo. Et Virg. Georg. *Quin ipsæ stupuere domus*, &c. 4 Horribile. 5 Cingant. 6 Triceps. 7 Anhelitus horridus & graveolens. 8 Et quamvis atrum venenum, seu corruptus humor fluat ex ejus triplici ore. 9 Qui Junoni stuprum inferre volens, ex objecta nube Centauros progenuit, & ad inferos detrusus, & rotæ inter serpentes alligatus, assidue & sine requie circumagitur. Tibul. l. 1. *Illic Junonem tentare Ixionis ausi Versantur celeri noxia membra rota*. 10 Immanis gigas, qui Latonam de stupro compellans, ab Apolline sagittis confossus est, & apud inferos continuo renascente jecore, ab aquila dilacerando & devorando, perpetuo punitur. *Tityos* est nominativus Græcus. Vide Od.4.l.3. 11 Orphea lyra canentem audiens. 12 Propter dolorem & cruciatum 13 Quievit, & Orphea fidibus canentem auscultavit. 14 Urna filiarum Danai perforata, qua pertusa sine fundo dolia aqua implere perpetuo & irrito labore coguntur. Unde & *Danaidum dolium* proverbio celebratur pro inutili labore. Ad hoc dolium alludit Plaut. in Pseud. *in pertusum ingerimus, dicta dolium: operam ludimus*. 15 Aliquamdiu. 16 A labore cessans id est Danai l filiæ laborem suum intermiserunt. 17 Filias. Vulgo *Danaides* vocantur, a patre Danao, ut ab avo Belo etiam *Belides*. 18 Grata lyra per Orphea oblectas. 19 Danai filiarum, quę 50 numero suos sponsos, totidem Ægypti patrui filios, una nocte jussu patris trucidarunt. 20 Omnibus hominibus satis cognitas, aut insignes. 21 Quas pœnas Danaides apud inferos luant. 22 Et audiat dolium illud, quod aquę, urnis perforatis infusæ, vacuum, & aquæ nunquam plenum est. 23 Evanescentis in imo fundo, quo caret dolium, cum ibi consistere non possit. 24 Et fatales illas seu fato decretas seu destinatas, & sempiternas pœnas quamvis tardas, nunquam tamen irritas: *vel*, quibus viventes etiam affici oportuerat. Meton. effic. 25 Quæ hominum peccata & scelera non quidem properant, sed exspectant scelera etiam post mortem sub Orco luenda, seu potius sceleratos ipsos, ne quis sc. post mortem culpa simul & pœna se liberatum iri confidat. 26 Sceleratæ sorores sponsæ. Epizeuxis. Eodem pertinet repetitum *potuere*. 27 Admittere in se, 28 Peccatum & scelus.

Impiæ 1 ſponſos potuere duro
Perdere 2 ferro.
3 Una de multis 4 facæ nuptiali
Digna, 5 perjurum fuit in parentem
6 Splendide mendax, & in omne 7 virgo
Nobilis 8 ævum.
9 Surge 10 (qua dixit 11 juveni marito)
Surge, ut 12 longus tibi ſomnus, 13 unde
Non times, 14 detur: 15 ſocerum, & 16 ſceleſtas
17 Falle ſorores.
Quæ, velut 18 nactæ vitulos leænæ,
19 Singulos (20 eheu;) lacerat: ego 21 illis
22 Mollior, ne te 23 feriam, 24 nec intra
Clauſtra tenebo.
25 Me pater 26 ſævis 27 oneret catenis,
Quod viro 28 clemens miſero peperci:
Me vel 29 extremos Numidarum in agros
30 Claſſe releget.
31 I; pedes quo te 32 rapiunt, & 33 auræ:
Dum 34 favet 35 nos, & 36 Venus. 37 I ſecundo
Omine,

1 Novos maritos ſuos. 2 Crudeli gladio: quod ſcelus omnia ſcelera longe ſuperat. Meton. mat. 3 Hypermneſtra ex quinquaginta ſororibus ſive Danai filiabus ſola ſuo pepercit viro Lynceo. 4 Honore matrimonii: quinque enim faces ſponſæ veſperi præferebantur. Meton. adj. 5 Qui eos quibus filias deſponderat, trucidaverit, fratremque defraudaverit. 6 Laudabiliter, glorioſe ac decenter cui ſc. pollicita ſe ſponſum ſuum trucidaturam, non præſtitit. Honeſtum autem eſt pro juſtitia mentiri, in iis præſertim, quæ ſunt contra Deum & naturam. 7 Mulier. 8 Tempus. 9 Epizeuxis, ac præterea levis apparatus ad Proſopopœiam, ubi Hypermneſtra admonens Lynceum maritum ſuum de quærendo cito ſibi ſalute, & illum excitans e ſomno inducitur. 10 Hypermneſtra. 11 Vel ex ſomnolentia, vel ex amore moras nectenti. 12 Mors. *μακρὸς ὕπνος*, ut Od. 24. l. 1., *perpetuus ſopor*. Metaph. 13 A quo. 14 Inferatur a ſocero tuo, parente meo, & ne cogaris æternum dormire. 15 Danaum. 16 Sanguine contaminatas, *μιαιφόνες* 17 fugiendo decipe, *λάνθανε*. late Od. 10. l. 1. 18 In cibum. 19 Sponſos ſuos, tuos fratres, ſuum quæque ſeparatim immaniter trucidat. 20 Exclamatio Hypermneſtræ per commiſerationem. 21 Sororibus meis. 22 Mitior, humanior. 23 Ferro necabo. Nec te tam diu, dum pater te dilaceratam veniat in clauſtris cubiculi & in conclavi hoc clauſum tenebo, ſed periculum effuggere ſinam. Anaphora. 25 Anaphora. 26 In vincula conjiciat. 27 Vinciat & gravet. 28 Clementer me præbui in eo, quod tibi pepercit. 29 Ultimos, id eſt, in loca maxime deſerta, & hominum frequentia vacua. 30 Navibus in exilium pellat, longiſſimeque a patria removeat. 31 Tu modo fugam accelera, ſive terra, ſive mari iter facere voles. 32 Abducunt. 33. Et quo venti te navibus avectum velociter abripiunt: 34 Tibi. 35 Qua opportunior fugienti occaſio tibi conceditur. Ab opportunitate temporis. 36 Noſtrum amantium dux & tutelaris Dea: vel *Venus* id eſt, amor in te meus. 37 Filici augurio abi.

Omine; & 1 nostri memorem 2 sepulchro
3 Sculpe 4 querelam

1 Mei utique memorem, id est, quæ memoriam nostri quam maxime longam efficiat: *vel*, cujus memoria, ob vitam tuam servatam, sit sempiterna. 2 Defunctæ. 3 Incide in Epitaphio. 4 De amoribus nostris tam misere divulsis.

Ode XII. Παραινετική.

Ad NEOBULEN.

Neobule Hebri adolescentis amore capta, vitam agit inertem, & desidiosam.

Dicolos Tetrastrophos.

1 Miserarum est, neque amori 2 dare ludum,
Neque dulci 3 mala vino lavere; aut 4 exanimari, metuentes 5 patruæ verbera 6 linguæ,
Tibi 7 qualum 8 Cythereæ puer 9 ales,
10 Tibi 11 telas, operosæque Minervæ
12 Studium 13 aufert, Neobule, 14 Liparæi 15 nitor 16 Hebri
17 Eques ipso 19 melior 19 Bellero phonte;
Neque 20 pugno, neque 21 segni pede victus.
22 Simul 23 unctos Tiberintis humeros 24 lavit in undis
25 Catus idem 26 per apertum fugientes

1 O Neobule, miseræ sunt puellæ, quæ in amore cum amatore non aliquando colludunt, neque voluptatem capiunt, neque vino sic exhilarantur, ut a se pellant curas: aut quæ metu exanimantur propter patrui objurgationes, solet enim patruus fratris liberos severius reprehendere, quam pater ipse. 2 Indulget. Plaut. *Ego dare me ludum meo gnato institui.* 3 Omnia amoris adversa dulci vini potu diluere sive abstergere, omniumque curarum oblivisci: a *lavo, is*, tertiæ conjugationis. Metaph. a rebus sordidis & obscœnis, quæ solent aqua dilui. 4 Perturbari, cruciari. Sic Sat. 4. l. 1. *avidos vicinus fumus ut ægros* Exanimat, *mortuosque metu sibi parcere cogit.* 5 Castigationes & objurgationes patruorum vel parentum, qui acerrimi morum censores sunt. Metaph. a moribus patruorum. 6 Meton. esse. 7 Calathum sencistellam, id est, lanificium. 8 Filius Veneris. 9 Cupido alatus, qui animum tuum juvenis cujusdam amore accendit. Synecd. gen. 10 Anaphora. 11 Texendi studium. Periphr. Synecd. artis textoriæ. 12 Et exercitium lanificii, cui maxime præest sedula & diligens Dea Minerva. 13 Adimit, e manibus excutit. 14 Ex Lipara insula oriundi. 15 Pulchritudo. 16 Juvenis illius, quem perdite amas. 17 Ordo est: Simul lavit humeros unctos in undis Tibernis, eques melior, &c. 18 Præstantior est. 19 Qui equo alato Pegaso insidens Chimæram occidit. 20 Arte Pugili. 21 Cursu pedestri ab alio unquam superatus fuit, id est, qui fuit præstantissimus & pugil, & cursor. 22 Simul ac, mox ubi. 23 Post exercitia campestria oleo delibutos. 24 Abluit & abstersit. 25 Idem Hebrus ingeniosus & peritus jaculandi, id est, jaculis configendi cervos. Significat Horatius, hunc juvenem esse etiam præstantem venatorem. 26 Per campum non arboribus consitum.

1 Agi-

1 Agitato grege cervos jaculari, &
2 Celer 3 ulto 4 latitantem 5 fruticeto 6 excipere aprum

1 Agminatim fugiente. 2 Qui Hebrus etiam velox est ad excutiendum sagittis & venabulo aprum, & ex insidiis concipiendum *Excipere*, verbum est proprium venatorum: ὑποδέχεσθαι dicunt Græci Virg. Eclog. 3. *Non ego te vidi Damonis, pessime, caprum* Excipere insidiis? Idem 6. Æn. *Æmulus exceptum Triton (si credere dignum est) Inter saxa virum spumosa immerserat unda*. 3 Altero, id est, denso. 4 Sese abscondentem. 5 Virgulto, vel loco, ubi multi frutices crescunt.

Ode XIII. Προσευτική.

Ad FONTEM BLANDUSIÆ.

Sacrificium fonti promittit, ejusque amœnitatem summopere commendat.

Tricolos Tetrastrophos.

1 O Fons Blandusiæ, 2 splendidior vitro,
3 Dulci digne mero, non sine 4 floribus
Cras 5 donaberis 6 hædo,
7 Cui frons turgida cornibus
8 Primis, & 9 Venerem, & 10 prælia 11 destinat
12 Frustra: nam gelidos 13 inficiet tibi
Rubro 14 sanguine 15 rivos
16 Lascivi soboles 17 gregis.
18 Te 19 flagrantis 20 atrox hora 21 Caniculæ
22 Nescit tangere: tu 23 frigus amabile,
Fessis

1 Eras hic fons in agro ejus Sabino. 2 Pellucidior & purior, διαφανέστερος Sic Od. 18. l. 1. *fides pellucidior vitro*. Metaph. a lumine. 3 Quod cum splendida tua aqua misceatur vel potius, digne mero in sacrificiis exhibito. Veteres enim fontibus sacrificabant tanquam Diis, quod in iis aliquid eximium esse crederent. Vide Od. 1. l. 1. 4 Sertis, quibus veteres spargebant fontes, *vel*, quibus hostias coronabant. 5 A me. 6 In sacrificium offerendo & mactando, id est, cras tibi hædus a me immolabitur. 7 Qui hædus frontem tumore aliquo, ex quo corona mox erumpunt, tumidam habet. 8 Jam primum nascentibus, erumpentibus. 9 Exercere admissuram & fœturam. Meton. effe. 10 Propter illam Venerem cum alio hœdo adversa io preliari. Metaph. a bello. 11 Constituit apud se, & meditatur. Verbum *destinandi* est consilii & judicii: sed quia hic tribuitur bestiæ utriusque experti. Metaph. est inde. 12 Ut qui cras occidendus, & immolandus est. 13 Colorabit, tinget, alioque colore imbuet in tuum honorem. Sic supra Od. 6. In fecit *equor sanguine Punico*. 14 Suo. 15 Tuos. 16 Libidinosi, luxuriosi: est enim capra animal lascivum. Virg. Ecl. 1. *Florentem cytisum sequitur lasciva capella*. 17 Hircorum sc. id est, hœdus. 18 Polyptoton. 19 Ardentis, maximosque calores excitantis. 20 Noxium & pestiferum tempus. 21 Dies sideris illius exorientis 26. Kalendas Augusti, occidentis Post dies 40. qui & *Caniculares* inde appellantur. Synecd. part. 22 Nequit ad te penetrare calore suo. 23 Delectabilem frigidum aquæ potum.

Fessis 1 vomere tauris
2 Prebes, & 3 pecori vago,
4 Fies nobilium tu quoque fontium,
Me 5 dicente 6 cavis 7 impositam ilicem
Saxis, 8 unde 9 loquaces
Lymphæ 10 desiliunt tuæ,

1 Aratro. 2 Largiris, suppeditas, παρίζεις. Od. 6. l. 2. *Ver ubi longum tepidasque* præbet *Jupiter brumas*. Ter. in Hecyr. *Nihil apud me tibi de fieri patiar, quin, quod opus sit, benigne* prębeatur. 3 Ovibus & capellis libere pascentibus, varieque discursantibus. 4 Tuquoque, o fons Blandusiæ, adscriberis & numeraberis in numerum nobilium fontium. 5 Carmine aliquo laudante. 6 Antrosis. 7 Innatam. 8 Ex quibus saxis. 9 Cum murmure labentes ac sonantes. Metaph. ab hominibus ad inanimata. 10 Defluunt, decurrunt.

Ode XIV. Παραινετική.

Ad POPULUM ROM.

Hac Ode laudes continet Augusti, ex Hispania, devictis Cantabris, revertentis.

Dricolos Tetrastrophos.

1 HErculis ritu modo dictus, 2 plebs.
3 Morte venalem petiisse 4 laurum,
5 Cæsar Hispana repetiti 6 Penates
Victor ab ora.
7 Unico gaudes 8 mulier marito

Pro-

1 Ut olim Hercules. Nam velut ille Jovis & Alcmenæ filius summis periculis exantlatis, post interfectum tergeminum illum Getyona maxima boum copia, multisque spoliis dives & superbus in Italiam revertens, in documentum Hispaniæ, a se devicta, suas columnas post se positas reliquit: Ita etiam Augustus, tot annorum bellis hostibus tandem superatis, gloriosissimum triumphum agens ad suos revertitur. Ordo est: O plebs, Cæsar modo dictus petiisse laurum venalem morte, victor ab Hispana ora repetit penates ritu Herculis. 2 O cives Romani. 3 Cum summis vitæ periculis emendam. Od. 16. l. 2. *non gemmis neque purpura venale, nec auro.* 4 Victoriam de Cantabris, ferocissimis Hispaniæ populis: lauro enim coronabantur victores. Meton. signi. 5 Augustus victor & triumphator domum & in patriam suam Romam ab extrema Hispanica ora redit, seque gloriosissime suis restituit. 6 Meton. adj. pro domo, ubi Dii domestici asservantur & coluntur. 7 Matrona casta & pudica, maxime Livia Drusilla Augusti uxor, quæ unico marito est contenta, procedat ad Deorum aras. Varia est Apostrophe ad privatas & certas personas diversi sexus & ætatis, licet eas alloquatur in tertiis personis quas sigillatim hortatur ad sacra Diis facienda. 8 Synecd. gen. pro Livia Drusilla.

Prodeat, 1 justis 2 operata Divis,
Et 3 soror clari ducis, 4 decoræ
Supplice vitta.
Virginum matres, 5 juvenumque nuper
Sospitum: vos o pueri, & puellæ, &
6 Jam virum expertæ, male nominatis
7 Parcite verbis,
8 Hic dies 9 vere mihi 10 festus 11 atras
12 Eximet curas: ego nec 13 tumultum,
14 Nec mori 15 per vim metuam, tenente
16 Cæsare terras.
I, 17 pete, 18 ungentum puer, & 19 coronas,
20 Et cadum 21 Marsi 22 memorem duelli.
23 Spartacum si 24 qua potuit 25 vagantem
26 Fallere 27 testa.
28 Dic & argutæ properet Neæræ

1 Myr-

1 Diis patriis, usuque ac consuetudine; recepti; *vel*, qui tam insignem Cęsar merenti victoriam annuerint; *vel* debita & justa pro sua fortitudine præstantibus. 2 Sacra faciens & victimas offerens Virg. Georg. 1. *lætis* operatus *in herbis*. Tibul. l. 2. El. 5. *Tunc* operata *Deo pubes discumbat in herbis, Arboris antiquæ qua levis umbra cadet*. 3 Et Octavia magni ducis Augusti Cæsaris soror, M. Vipsanii Agrippæ uxor. Synecd. gen. in *ducis*. 4 Et fœminæ vel matronæ reliquæ vestitu sive habitu matronali in sacrificiis convenienti exornatæ sacrificent. 5 Et matres juvenum militum, qui nuper e tam periculoso belloCantabrico salvi cum Augusto in patriam redierunt. 6 Nuptæ, Contra Od. 2. supra *Nuptiarum expers*. 7 A malis verbis seu imprecationibus, litibus, jurgiis abstinete, favete linguis, bona verba dicite εὐφημεῖτε. Religiose enim cavebant veteres, ne quid dictu factuque inauspicatum inter sacra accideret. Vide Od. 1. hujus libri. 8 Quo tam gloriosus triumphus instituitur. 9 Non simulate. 10 Sacer. 11 Tristes, mordaces, omnesque ingratas sollicitudines, quæ atram bilem excitare, hominesque tristes efficere valeant. Meton. effe. Sic Od. 1. hujus lib. *Post equitem sedet* atra cura. 12 animo meo tollet. 13 Civilis belli furorem nec seditiones. 14 Anaphora. 15 Non naturali morte in bellico tumultu. 16 Augusto terrarum imperio obtinente. κρατοῦντος τῆς γῆς. 17 Adfer mihi ad futura convivia & lætitias. Apostrophe ad ministrum 18 Quo cæsaries mea madefiat. 19 Serta, quibus exorner. 20 Et cadum vetustissimi vini; qui bello Marsico (quod cum Romanis gestum est a Marsis primum duce Popedio, cupiditate adipiscendæ urbis Romæ) ante septuaginta annos in cella promptuaria conditus est. 21 Idem quod bellum Italicum & Sociale. 22 Metaph. qua tribuitur sensus & recordatio rei inanimatæ. 23 Qui sedecim annis post bellum Marsicum, confluente servorum fugitivorum multitudine, omnia passim vina populabundus diripuit & absumpsit. 23 Aliqua ratione. Virg. 1. Æn. *si qua fata sinant*. 25 Italiam cæde, latrociniis & rapinis pervagantem. 26 Latere, evitare, λανθάνειν. 27 Cadus sive dolium vini, quod non cum fugitivis suis militibus ebiberit, ex eo mihi profer. 28 Dic etiam Neæræ canoræ fidicinæ, ut festinet colligere & religare crinem in nodum, ut veniat semicompta, nec capillos suos curiose componat, ne mihi in mora sit. Vide Od. 11. l. 2.

1 Myrrheum 2 nodo cohibere crinem:
3 Si per invisum mora janitorem
Fiet, abito.
Lenit albescens animos 4 capillus
Litium, & rixæ cupidos protervæ,
5 Non ego 6 hoc ferrem 7 calidus juventa,
8 Consule Planco.

1 Subflavum, myrrhei coloris, vel myrra delibutum. Ejus enim non in unguentis modo, sed & in vino odorem commendarunt veteres. Tibul. l. 3. El. 4. *Stillabat Tyrio* myrrhea *rore coma*. 2 Od. 19. l. 2. dixit, *nodo coercere*. 3 Si non statim morosus janitor te intromittat, noli esse molestus, sed abi tantum. 4 Canus capitis mei capillus, id est, senectus mitigat animum meum, altercationum & litium alias cupidum, Q. 4. Ego jam vergo ad senectutem, patienter idcirco feram Neæræ contumeliam, sed in juventute ad ultionem devenissem. Meton. signi. 5 Ego in juvenili adhuc ætate constitutus non hoc tulissem. 6 Me a janitore aliquo fuisse impeditum. 7 Fervidus & iracundus juventute: Sic de Art. Poet. *florente juventa Fervidus*, id est juvenis. 8 L. Munatio Planco Consule, anno ab urbe condita 710. cum essem trium & viginti annorum. Meton. subj. pro tempore Consulis Planci.

Ode XV. Μεμπτική. id est

ad reprehendendum comparata.

In CHLORIM.

Ut jam vetula, petulantiæ & Libidini modum constituat.

Dicolos Distrophos.

1 UXor pauperis Ibyci.
2 Tandem nequitiæ fige modum tuæ,
Famosisque laboribus.
Maturo proprior desine 3 funeri
Inter ludere virgines.
4 Et stellis nebulam spargere 5 candidis.
6 Non, si quid Pholoen satis.
Et

1 Tu Clori libidinosa anus, quæ uxores tenuis illius h nesti-qve Ibyci. 2 Tandem pone sive constitue finem incontinentiæ tuæ, & turpibus operibus adulteriisque tuis. *Famosas* enim vocabant fœminas, quæ stupro aut adulterio infames erant. Sic supra Od. 3. *Famosus hespes*. 3 Define inter puellas jocari, cum jam propter grandio, rem ætatem morti vicinior sis, id est, anus decrepita. Meton. adj. pompæ & apparatus, pro ipsa morte. Et desine virginibus formosis te vetulam atque aridam admiscere. Alleg. e continuatis Metaphoris. 5 Lucidis: nam ut tenebræ nigræ, ita lux candida est. 6 Non enim statim, si quid fatis juvenem puellam Pholoen, filiam tuam, decet & ornat, hoc etiam tibi, Chlori, deformi vetulæ matri ornamento est. Procatalepsis est ejus, quod possit anus objicere.

Et te, Chlori, decet. Filia rectius
1 Expugnat juvenum domos,
2 Pulso Thyas uti concita tympano.
3 Illam cogit amor 4 Nothi
Lascivæ similem 5 ludere capreæ.
6 Te lanæ 7 prope nobilem
Tonsæ Luceriam, 8 non citharæ decent.
9 Nec flos purpureus rosæ,
10 Nec poti 11 vetulam fæce tenus cadi.

1 Filia tua, ætate florens, multo rectius, quam tu, ad juvenem fores ultro currit, inque eas irrumpit; vel sua pulchritudine ipsos juvenes sibi dedi cogit, & captivos detinet. Metaph. ab obsidentibus & capientibus urbes. Simile est, quod Venerem Od. 1. l. 4. abire ad juvenum domos jubet. 2 Thyadi, Bacchi sacerdoti, similis, quæ tympanorum pulsu exaudito, Bacchico furore discursat & vagatur. 3 Filiam tuam juvenculam. 4 Quo Nothum juvenem peperit. 5 Amatori suo colludere. 6 Ætas tua lanificio magis apta est quam luxui & ebrietati. 7 Quæ circa laudatam Luceriam, Apuliæ oppidum, ab ovibus detonsæ sunt. Solemne enim, ut meretrices, inclinante ætate, a quæstu illo ad lanam ac colum transeant. Tibul. l. 1. el. 6. *Nam quæ fida fuit nulli, post victa senecta, Ducit inopia tremula stamina torta manu*. 8 Non blandi amatorum cantus exornant. 9 Nec ferrum ex rosis. 10 Nec vasa vinis usque ad fæcum more juniorum meretricum exhausta & evacuata, te vetulam decent. Anaphora. 11 Al. *vetula fæce*, id est, veteri vino.

Ode XVI. Ὑποθετικὴ.

Ad MÆCENATEM.

Auro omnia patent. Horatius vere contentus est sua sorte, unde beatus exsistit.

Dricolos Tetrastrophos.

1 Inclusam 2 Danaen 3 ahenea,
4 Robustæque fores, & 5 vigilum canum
7 Tristes excubiæ 6 munierant satis
8 Nocturnis ab adulteris:
Si non 9 Acrisium, 10 virginis 11 abditæ
Custo-

1 Turri. 2 Acrisii filiam. 3 Carcer validissimus. Metaph. 4 Et januæ solidæ, ferro atque ære undique munitæ. 5 Per totam noctem vigilantium. 6 Severæ, quæ Danaen tristem reddebant. Metonymia effic. 7 Custodierant, satis munitam & tutam reddiderant. 8 Adversus stupratores sive adulteros nocturno tempore ad illam commeaturos, *vel* noctu sæpius ambulantes. 9 Danaes patrem, Argivorum regem: qui cum ex oraculo didicisset, se a nepote ex filia Danae vita privatum iri, summa cura filiam suam custodiit, ne quis ad illam penetraret, a quo gravida facta patrem morti daret. 10 Filiæ suæ Danaes. Synecd. gen. 11 In carcere.

Custodem 1 paivdum, 2 Jupiter & 3 Venus
4 Risissent: 5 fore enim tutum iter & patens,
Converso in 6 pretium Deo,
7 Aurum per medios 8 ire 9 satellites,
Et 10 perrumpere 11 amat 12 saxa, 13 potentius
Ictu fulmineo. 14 Concidit 15 Auguris
Argivi domus, 16 ob lucrum
17 Demersa 18 excidio: 19 diffidit urbium
Portas 20 vir Mecedo, & 21 subruit 22 æmulos

1 Re-

1 Anxium, deque sua vita & salute sollicitum. 2 In aurum mutatus, & per imbrem si sinum Danaes infusus. 3 Jovi auxilium ferens. 4 Irrisissent, illusissent. 5 Illi enim Dii sciebant aditum ad Danaen facilem & expeditum futurum, si Jupiter in aurum, stupri mercedem, mutatus esset, & aditum auro patefecisset. 6 Synecd. gen. pro aurea mercede & imbre. 7 Nec anxiæ & sollicitæ custodiæ illam impedire possunt. Aurum enim, &c. Ostendit Poeta, auri non ad pudicitiam solum sed ad omnia humana expugnanda immensam vim esse & potentiã, *nihilque tam sanctum, quod non violari, nihil tam munitum, quod non expugnari pecunia possit*: ut Cicero testatur. 8 Per Metaph. ab animatis datur motus rei inanimatæ. 9 Custodes alicujus magni Principis aut Regis. 10 Frangere. 11 Solet, φιλεῖ. Od. 3. l. 2. *Umbram hospitalem consociare* amant. 12 Loca munita, quæ viribus expugnari non possunt. 13 Validius quam fulmineus ictus. Plin. l. 33. scribit, fulmen numquam quinque altius pedibus descendere in terram. At auri illa sacra fames, ire nos in terræ viscera, & in sede manium illud quærere cogit. 14 Corruit. 15 Amphiarai vatis universa familia sc. ipse, & uxor. & liberi: Synecd. gen. 16 Ob aurum, seu ob aureum illud monile, quod Eriphyle ejus uxor ab Adrasto, fratre suo, acceperat. Cic. *Eriphylen accepimus in fabulis ea cupiditate fuisse, ut cum vidisset monile (opinor) ex auro & gemmis: pulchritudine ejus incensa, salutem viri proderet.* 17 Funditus eversa, terræ hiatu absorpta. Metaph. ab aquis, quibus obrui miserum est. Amphiaraus enim, cum a Polynice ad bellum Trojanorum, in quo se periturum præscribat, una proficisci sollicitaretur, ut belli illud periculum effugeret, sese abscondit: verum propria uxor Eriphyle, Talai ex Eurynome filia, aureo monili ab Adrasto corrupta, ipsũ Polynici prodidit. Qui ad bellum Trojanũ perductus, ibidem a terra absorptus fuit. 18 Al. *exitio*. 19 Divisit, perrupit, prostravit. Arietis ergo loco ei munera fuere. 20 Philippus rex Macedoniæ. Synecd. gen. Cic. l. 1. Epist. ad Attic. *Philippus, Alexandri Magni pater, omnia castella expugnari posse dicebat in quæ asellus, auro onustus, possit ascendere.* Plutarchus in Paulo Æmilio scribit, traditum esse a veteribus historicis, non Philippum, sed ejus aurum Græciam subegisse, atque evertisse: constatque inter omnes, illum plures urbes auro, quam vi & ferro, cepisse. Nec mirum siquidem Apollinis Pythii oraculum consulenti, responsum a Deo ad hunc modũ ferunt: *Ἀργυρέαις λόγχαισι μάχου, καὶ πάντα νικήσεις*. Quo versu argenteis pugnanti hastis victoria promittitur. His ergo instructus armis Philippus, Olynthum urbem, corrupto Lasthene proditore, cepit. 21 Prostravit & evertit, qui anteà stabãt. Metaph. a cuniculis, quibus fundamenta parietum evertuntur: sic Philippus reges alios suæ dominationis æmulos muneribus expugnavit. 22 De regno & principatu inter sese per æmulationem & invidiam contendentes.

1 Reges 2 muneribus: 3 munera navium
Sævos 4 illaqueant duces.
Crescentem 5 sequitur 6 cura pecuniam,
7 Majorumque fames: 8 jure perhorrui
9 Late conspicuum tollere 10 verticem,
Mæcenas, equitum decus.
Quanto quisque sibi plura 11 negaveris,
A Dis plura 12 feret. Nil cupientium
13 Nudus 14 castra peto: 15 & transfuga 16 divitum
17 Partes linquere gestio:
18 Contemptæ 19 dominus splendidior rei.
20 Quam si, quicquid arat 21 non piger 22 Appulus
23 Occultare meis dicerer horreis.
24 Magnas inter opes inops,
25 Puræ rivus 26 aquæ, sylvaque 27 jugerum

Pau-

1 Græcia. 2 Corruptos. Itaque Val.Max. l.7.c.2. scribit, Philippum majore ex parte mercatorem Græciæ ante fuisse, quam victoriam. Hoc appellat Ennius, *bellum cauponari*. 3 Munera irretiunt & corrumpunt immites navium gubernatores sive præfectos, id est, piratas. Al. sic exponunt: Munera navium, id est, merces peregrinas, quæ navibus ad nos advehuntur (ut, *munera terræ*, & *munera maris*) sævos duces illaqueant. 4 Metaph. a venatoribus, qui plagis & laqueis excipiant illigatas & implicatas feras. 5 Perpetuo comitatur. 6 Anxietas & sollicitudo servandi. Hanc curam exagitat Horat. Sat.1.l.1. *An vigilare metu exanimem, noctesque diesque Formidare malos fures, incendia, servos, Ne te compilent fugientes, hoc juvat? horum Semper ego optarem pauperrimus esse bonorum.* 7 Et desiderium sive cupiditas plurium pecuniarum. Sic Od. 21. hujus lib. *scilicet improbæ Crescunt divitiæ, tamen Curtæ nescio quid semper abest rei.* 8 O Mæcenas, equitū Romanorum splendor hinc factum est, quod ego Horatius merito metui caput meum attollere & evehere, id est, ad summas divitias, summos honores, & nimiam potentiam ascendere. 9 Diffuse celebrem, atque multis hominibus conspicuum. 10 Opes potentiam & honores. Metaph.

11 Suæ cupiditati denegaverit, id est, quanto paucioribus contentus esse voluerit, suam cupiditatem refrænans, tanto majorem Deorum in se liberalitatem experietur, & tanto ditior ab illis reddetur: utpote jam contentus iis, quæ habet. 12 Accipiet, aufert. Od.8. l. 4. *neque tu pessima munerum Ferres.* Et Virg. Æn.5. *& argenti magnum dat ferre talentum.* 13 Pauper, omnibusque rebus externis exutus. 14 Consortia. 15 Et tanquam fugitivus ab uno exercitu in alium fugiendo transit. Translatio a re militari. 16 Qui in maximis divitiis anxii sunt. 17 Consortia relinquere cupio, neque cum illis esse. 18 A divitibus, id est, pauperis & vilis. 19 Possessor ditior, dum securo animo illa fruor: Nam magis possidemus ea, quæ contemnimus, quam ea, quibus non utimur, si possidemus. 20 Quam si ditissimus essem. 21 Laboriosus, diligens Appulus serit ac metit. 22 Synecd. spe. pro quovis impense opulento. 23 Habere reconditum. 24 Et interea ritu avarorum in magnis divitiis egenus viverem. Unde illud: Tam deest avaro quod habet, quam quod non habet. 25 Hæc mea tenuis & contempta res. Suas nunc divitias explicat Poeta, de quibus Sat.6.l.2. 26 In agro meo Sabino. 27 Quæ pauca tantum jugera suo ambitu continet.

Paucorum, & segetis 1 certa fides meæ,
Fulgentem imperio fertilis Africæ
Fallit sorte beatior.
2 Quam nec Calabræ mella 3 ferunt apes,
Nec 4 Læstrigonia 5 Bacchus in amphora
6 Languescit mihi, nec 7 pinguia Gallicis
9 Crescunt vellera pascuis:
10 Importuna tamen pauperies 11 abest:
Nec, si plura 12 velim, 13 tu dare deneges
Contracta melius parva 14 Cupidine
Vectigalia porrigam,
Quam si 15 Mygdoniis regnum 16 Halyattici
Campis continuem. Multa 17 petentibus
Desunt 18 multa: 19 bene est, cui Deus 20 obtulit
Parca, quod satis est, manu.

Ode

1 Et spes fundi mei ejusque annui proventus indubitata, quæque vana spe me nunquam lactat, *vel* fundus meus fidelis fallit, id est, latet eum, vel ignoratur ab eo, qui Africæ imperio splendidus & superbus, id est, qui Africæ imperat, quod conditione melior sit, id est, is, qui toti Africæ imperat, nescit rivum aquæ purum, sylvamque brevem & angustam, & fundum fidelem, & respondentem votis agricolæ, plus valere ad vitam beatam comparandam, quam suas maximas opes, latissimumque imperium; ut qui Imperator ignorat, in rebus modicis vitam esse longe jucundissimam. 2 Procatalepsis est sive occupatio rei objectandæ. 3 Mihi. In Calabria sunt flores apibus gratissimi. 4 Formiana, a *Formiis*, oppido Campaniæ, ubi sedes suas habuerunt Læstrigones populi immanissimi, ita ut humana carne vescerentur. 5 Vinum. Meton. effic. 6 Senescit, acescit, inque vappam degenerat. Sic infra Od. 20. *Promere languidiora vina*. 7 Crassæ ac densæ lanæ. 8 Sc. *in*. 9 In ovibus. 10 Odiosa, molesta, in qua nulla est requies, quæ egentem importunum esse cogit. Sic alibi *argenti sitim importunam* appellat. 11 A me. 12 Possidere. 13 O Mæcenas, quæ singularis tua liberalitas est, plura mihi dare recuses. 14 Refrenata & coercita divitiarum cupiditate facilius tributum persolvam sive pendam, quam si Lydiam Phrygiæ adjungam, id est, quam si essem ditissimus. Metaph. a rebus corpore præditis, & Meton. effic. 15 Phrygiis. Mygdon enim Phrygiam tenuit. 16 Halyattæ regis Lydiæ ditissimi, Crœsi patris. Synecd. periph. Lydiæ. 17 Desiderantibus. 18 Epanalepsis. 19 Sc. *ei*, id est, ille contra felix vivit, qui modica re contentus vivit. 20 Dedit. 21 Quantum sufficit ad vitam degendam.

Ode XVII. Παραινετική.

Ad ÆLIUM LAMIAM.

Lamiæ nobilitatem laudat, deinde admonet, ut diem crastinum hilariter exigat.

Tricolos Tetrastrophos.

1 ÆLi, 2 vetusto 3 nobis ab 4 Lamo,
(5 Quando & 6 priores 7 hinc Lamias 8 ferunt
Denominatos, & 9 nepotum
10 Per memores genus omne fastos)
Auctore ab illo 11 ducis originem,
12 Qui 13 Formiarum mœnia dicitur
14 Princeps, & 15 innantem 16 Maricæ
Littoribus 17 tenuisse 18 Lyrin,
19 Late tyrannus, 20 cras 21 foliis nemus
Multis, & 22 alga 23 littus inutili
24 Demissa tempestas ab Euro
25 Sternet, 26 aqua nisi 27 fallit 28 augur
29 Annosa cornix: 30 dum potes, 31 aridum
32 Compone lignum: cras 33 genium mero

Cura-

1 Æli Lamia. 2 Antiquissimo. 3 Genus tuum deducens generosus es. 4 Formiarum vel Læstrigonum rege, & conditore, Neptuni filio. 5 Siquidem quandoquidem. 6 Parentes tuos. 7 Ab hoc antiquo Lamo. 8 Historiæ memorant nomen sortitos. 9 Posterorum suorum, tui & aliorum. Synecd. spe. 10 Per fastorum libros sive urbis Romę annales (in quibus res annuatim & breviter ad posterorum memoriã notabantur) tuorum majorum crebram mentionem facientes, denominatum esse vere dicunt. Meton. subj. 11 Deducis genus tuum. 12 Lamum intelligit. 13 Civitatis Campaniæ. 14 Primus: ut Od. 15. l. 1. *principi limo*; & Od. 30. hujus lib. Princeps *Æolium carmen ad Italos Deduxisse modos*. 15 Influentem. Translatio a piscibus animatis. 16 Nymphæ, Latini regis matris, uxoris Fauni: de qua Virg. 7. Æn. *Hunc* (Latinum) *Fauno, & Nympha genitum Laurente Marica*. 17 Inhabitasse. 18 Fluvium, influentem in Minturnas oppidum Campaniæ, ubi Marica colitur. 19 Longe lateque in Italia regnans, εὐρυκρείων. Virg. 1. Æn. *Hinc populum late regem belloque superbum*, &c. 20 Ordo est: Cras tempestas demissa ab Euro sternet nemus multis foliis, & sternet littus algæ inutili. 21 Ab arboribus dejectis. 22 Herba marina nullius usus, quam mare ad litus projicit. Hinc proverbium. *Vilius alga*, pro re vilissima, & nullius pretii. 23 Maris. 24 Deorsum missa, agitata. 25 Extendet & complanabit. 26 Fluviæ. 27 Vaticinio suo me decipit. 28 Præscia, prænuncia. 29 Ad multos annos vivens. 30 Dum tibi per ætatem licet. 31 Siccum, quod cito flammam concipiat. 32 Exstrue ut frigus propulses, id est, facito ut focus tuus sit luculentus. Od. 9. l. 1. *Dissolve frigus, ligna super foco Large reponens.* 33 Tuum.

Curabis, & 1 porco 2 bimestri, 55
3 cum famulis operum solutis,

1 Quia porcellus est *animal*, ut ait Juvenal. *propter convivia natum*. 2 Duorum mensium, ad convivium se, cum familiaribus habendum, non ut Genio immoles. 3 Cum ad ministris tuis otiosis, omnium operum vacuis.

Ode XVIII. Προσευκτική. id est

ad precandum opposita.

Ad FAUNUM.

Deum sylvestrem, infernum & pestilentem, precatur, ut per suos transiens agros, sibi suisque sit propitius: ac vult memorem esse eorum, quæ quotannis ipse religiose præstat.

Dicolos Tetrastrophos.

1 FAune, 2 Nympharum 3 fugientum amator,
Per meos 4 fines, & 5 aprica rura
6 Lenis 7 incedas, abeasque parvis
Æquus 8 alumnis:
Si tenet 9 pleno 10 cadit hædus anno,
Larga nec desunt veneris 11 sodali
Vina 12 cratera, 13 vetus ara multo
14 Fumat 15 odore.
16 Ludit 17 herboso pecus omne campo,
Cum tibi nonæ redeunt Decembres:
18 Festus in pratis 19 vacat 20 otioso

1 Rusticorum Deus. Huic Fauno (quem Græci Pana appellant) sacrificabant Romani Vere ineunte, & Nonis Decembribus. 2 Dryadum & Hamadryadum, quæ sylvarum sunt & arborum. Syn. gen. 3 Te fugientium, propter insignem salacitatem tuam, ne virginitatem amitterent. 4 Agri in Sabinis. 5 Solis radiis illustrata & temperata. 6 Oro te, ut transeas placidus & propitius, πρᾶος, sine iracundia. 7 Epizeuxis. 8 Mitis, ἐπιεικής, nullamque noxiam inferens parvis meis agnis & capris. Synecd. gen. 9 Exacto completo. 10 In tuum honorem a me immolatur. Metaph. ab iis, qui de suo statu dejiciuntur. Virg. 1. Æn. *Multa tibi ante aras nostra cadet hostia dextra*. 11 Comiti, amico, quia, teste Terentio, *sine Cerere & Libero friget Venus*. Veneris enim veluti nutrimentum quoddam vinum. 12 Amplissimo poculo. 13 Et si ara per multos jam annos tibi instituta, &c. 14 Accensa quotannis semper fumat Sic Virgil. Ecl. 1. *Bissenos cui nostra dies altaria* fumant. 15 Largioris thuris. 16 Exultat, quasi pecudes sentirent Faunum suum esse custodem, hoc præsertim die nempe Nonis Decembris: quo tempore Faunalia anniversalia in pratis & sylvis celebrantur. 17 In Campo gramineo. 18 Tua festa celebrans. 19 quiescit & feriatur 20 Ab omni opere cessante.

Cum 1 bove 2 pagus,
Inter 3 audaces lupus 4 errat agnos:
5 Spargit agrestes 6 tibi sylva 7 frondes?
8 Gaudet 9 invisam 10 perpulisse 11 fossor
Ter pede terram.

1 Aratorio. 2 Omnis pagi rusticus & incola. Meton. subj. 3 Lupum illo die non meruentes (quod alioqui natura faciunt) tui numinis præsidio fretonis. Lenis vagatur, omnemque feritatem suam deponit. 5 Folia producit, & humum illis exornat; id est illo tempore arbores virescunt. 6 In tuum honorem 7 Meton. adj. pro arboribus. 8 Delectatur. 9 Odiosam, propter laborem, quem fossor in terra fodienda & colenda perfert. 10 Hilariter saltasse uti sacrificii temporibus. 11 Vinitores & agricolæ. Synec. sing. pro plur.

Ode XIII. Διαςολικὴ.

Ad TELEPHUM.

Reprehendit eum jocose, quod veteres historias describens, ex negligat, quæ ad jucunde vivendum pertinent.

Dicolos Distrophos.

1 QUantum distet ab 2 inacho
3 Codrus, 4 pro patria 5 non timidus mori,
Narras, & genus 6 Æaci,
Et pugnata 7 sacro 8 bella sub Ilio:
Quo 9 Chium pretio cadum
Mercemur: qui 10 aquam temporet ignibus:
1 Quo

1 O Telephe, tu historicorum more computas & describis, quot anni intercedant inter inachum & Codrum. 2 Primo Argivorum Rege. 3 Ultimus Atheniensium Rex, ut testatur Paterculus, Melanthi filius, qui pro patria habitu servili indutus in medios hostes se immisit, ut incognitus interficeretur. Pro salute patriæ suæ. Apollo enim ex oraculo responderat eorum Rex interfectus esset, eos superiores fore. De Codri morte Cic. Tusc. 1. Justin. l.2. & Val. Max. l. 8. c. 6. 5 Imperterritus mori. Sic Od. 9. l. 4. Non *ille pro caris amicis, aut patria* timidus perire. 6 Jovis filii, Æginæ regis, infernorum judicis, ex quo Phocus, Peleus, & Telamon, Ajax, Teucer, & Achilles oriundi. 7 A Diis condito. Vid. 3. hujus lib. 8 Decem annis ad Trojam pugnata. 9 Taces, id est, non narras, quanti emamus cadum vini Chii, vini optimi & laudatissimi, Synecd. spe. Inter Græca vina Chio, inter Italica Falerno primas dedere Romani: qua de re Epod. 9. 10 Balneum, in quo, antequam discumbamus, lavemur & ungamur, calefaciat. Nam veteres non nisi loti & uncti discumbebant. Alii aquam hinc malunt intelligere adhiberi ad vinum hyeme tepefaciendum. Nec enim tantum frigidam miscebant ad temperandum vinum: sed calidam interdum, ut vim frigiditas aut nive aut glacie quæsita, non noceret. Unde Juvenal. Sat. 5. *Quando vocatus adest calidæ, gelidæque minister.*

1 Quo præbente domum, & quota
2 Pelignis caream frigoribus, taces.
3 Da Lunæ propere 4 novæ,
5 Da noctis mediæ, 6 da, puer, Auguris
Murenæ: 7 tribus, aut novem
8 miscentur cyathis pocula 9 commodis,
Qui Musas 10 amat, 11 impares,
12 Ternos ter cyathos 13 attonitus petet
Vates: 14 tres prohibet supra,
15 Rixarum metuens 16 tangere 17 Gratia.
17 Nudis juncta 19 sororibus.

H 2 1 In-

1 Taces quo amico nos amicos domi suæ ad convivium invitante, id est, cujus domi, & quota hora nos convivas ad se vocet, ut prope luculentum aliquem focum Pelignum frigus propulsemus. *Præbere domum* Græci παρέχειν dicunt. Sic Sat. 5. l. 1. *Murena* præbente domum, *Capitone culinam*. 2 Vehementissimis frigoribus. Synecd. spe *Pelignum* est oppidum apud Samnites propter montes frigidum. 4 Interrupto Telephi sermone minime convivali, ut invitatione lætitiam excitet, arrepto calice, quasi jam sit in convivio, triplici nomine sibi infundi jubet, dicens puero pincernæ: Cyathos vini mihi infunde, mihique sine mora ac festinanter da aliquod poculum, Lunæ novæ, id est, vespertinæ & orientis, id est, noctis initio ebidendum: quia ab hoc tempore cœna initium capit. 5 Virg. 1. Georg. *Aut cum* Sole novo *terros irrorat Eous*, id est, oriente Sole. 5 Da aliquod poculum in gratiam mediæ noctis, in quam cœnam & compotationem usque producam, epotandum. Anaphora & Aposiopesis. 6 Da cyathum auguris Murenæ, id est, in honorem Murenæ, qui jam in augurum collegium assumptus est, quique auguria sua marutino tempore captabit, evacuandum: nam per totam noctem potare animus est. 7 Infra enim tria pocula in convivio nulla gratia, sed mœstitia est: supra novem autem in sania. 8 In conviviis propinantur. Al. *miscentor*. 9 Aptis, convenientibus cuique suis: ut, qui in Musarum sunt tutela, ad illarum numerum novem sumant pocula: qui vero Gratiis seu Charitibus placere volunt, duntaxat tria. Alii exponunt minoribus, & ad voluptatem tantum, ebrietatem non inducentibus. Alii (quod mihi maxime placet) exponunt plenis, quibusque ad justam mensuram nihil desit. Et tales certe poscere debebat is, cui e vino insanire constitutum erat. Romani enim id, cui nihil deest, sed perfectum, omnibusque numeris plenum est, vocant *commodum*. Ita *talentum commodum* a Plauto. Vel denique *commodis*, id est, commode. 10 *Musis* deditus. 11 Numero, nempe novem. 12 Ille in novem Musarum gratiam tria pocula ter, id est, novies bibet & evacuabit. 13 Tanquam Poeta Musarum amore perculsus, vinoque excitatus, & quasi jam stupescens ex nimio vino. 14 Cyathos. 15 Jurgiorum, ad quæ, si quis plures, quam tres, ebiberit, facile aliquis exsurgit. Sic Od. 24. l. 3. *&* metuens alterius viri *Certo fœd.* e *Castitas*. 16 Vetat eum plures quam tres cyathos bibere. 17 Quæ numero ternario & impari gaudet. 18 Quia sine fuco esse debent. 19 Conjuncta sororibus duabus, manibus connexis & complicatis.

1 Insanire juvat: cur 2 Berecynthiæ
3 Cessant flamine tibiæ?
4 Cur 5 pendet 6 tacita fistula cum lyra;
7 Parcentes ego dexteras
Odi: 8 sparge rosas: 9 audiat invidus
10 Dementem strepitum 11 Lycus,
12 Et vicina seni non habilis Lyco.
13 Spissa te nitidum 14 coma,
15 Puro te 16 similem, Telephe, 17 Vespero,
19 Tempestiva 19 petit Chloe:
Me 20 lentus Clyceræ 21 torret amor meæ.

1 Liber mihi Poetico furore incitari, & ad novem Musarum numerum capacia pocula evacuare usque ad insaniam, non me continere intra Gratiarum numerum. Relictis ergo Gratiis modestioribus, venit ad Musas Poetici furoris præsides. 2 Phrigiæ (nam in Phrygia tibiarum usus primum inventus est) quæ sacris Berecynchiæ, matris Deorum, adhibebatur. 3 Flatus sive soni in nostro convivio otium agunt, id est, cur non inflantur tibiæ Phrygiæ? 4 Anaphora. 5 De pariete dependet, & nullum sonitum edit, nec pulsatur? 6 Muta. Metaph. ubi motus & sensus rei inanimatæ detrahitur. 7 Manus Otiosas a tibiæ cantu, vel parce ministrantes, & ignavas in vino miscendo. 8 O puer, insperge rosas mensæ. 9 Non sine dolore. Optatio est arrogantis. 10 Nostrum ebriorum furiosum tumultum, hilaritatis nostræ indicem. 11 Vicinus ille Lycus. 12 Et strepitum nostrum audiat vicina ejus amica, quæ Lyco seni non est apta, neque conveniens, quia juvenis puella est. 13 O Telephe, Chloe tempestiva petit te nitidum spissa coma, & similem puro Vespero. 14 Densis capillis, unguento delibutis, nitentem juvenem. 15 Sereno. 16 Hilarem & serenum. 17 Lucifero occidentali, vespertino sideri. 18 Ætate tibi conveniens, nubilis. 19 Ultro appetit & amat. 20 Languidus, qui lente & diu protractus, me languore afficit. Sic Od. 13. l. 1. *Quam lentis penitus macerer ignibus.* 21 Perurit, interius consumit. Sic Od. 9. hujus lib. *Me torret face mutua Thurini Chalais filius Ornithi.* Metaph. ab igne.

Ode XX. Μεμπτικὴ.

Ad PYRRHUM.

Ne formosum Nearchum a sua meretricula distrahat.

Dicolos Tretrastrophos.

1 NOn vides, quanto 2 moveas periclo.
Pyrrhe, 3 Getulæ 4 catulos 5 leænæ?

Dura

1 Non vides, o Pyrrhe, quanto periculo amanti puellæ formosum adolescentem adimas? Allegoria est e perpetuis Metaph. a venatoribus. 2 Amoveas, eripere coneris: mox enim raptorem appellat. 3 Libycæ. Virgil. 5. Æn. *tergum* Getuli *immane leonis.* 4 Juniores fœtus, id est, Nearchum. 5 Puellæ suæ?

Dura 1 post paulo 2 fugies 3 inaudax
4 Prælia 5 raptor
Cum per 6 obstantes 7 juvenum catervas
8 Ibit insignem 9 repetens 10 Nearchum:
11 Grande certamen, 12 tibi præda cedat
13 Major, an 14 illi.
15 Interim dum 16 tu celeres 17 sagittas
Promis, 18 hæc dentes acuit timendos.
19 Arbiter pugna posuisse nudo
Sub pede 20 palmam
Fertur, 21 & leni 22 recreare 23 vento
24 Sparsum adoratis humerum capillis:
25 Qualis aut 26 Nireus fuit, 27 aut 28 aquosa
29 Raptus ab 30 Ida.

1 Paulo post. 2 Vitabis, teque in fugam conjiciens victum fatebere. 3 Non audax, timidus, ignavus. 4 Cum illa, tanquam leæna. 5 Tu Pyrrhæ, qui catulos suos leænæ rapias, seu rapueris. 6 Impedientes & resistentes, ne per vim Nearcum repetere possit. 7 Qui Nearcho æquali suo favent. 8 Cum illa, via vi facta, tanquam rabida leæna perrumpet. 9 A te per vim. 10 Juvenem. 11 Tum inter te & illam magnum prælium futurum est, utrum tu vinces, an illa, id est, uter vestrum Nearcho sit potiturus. 12 Habenti. 13 Repetenti. 14 Utilior & gratior, tibi-ne ob amorem, an illi ob lucrum. 15 Manet Poeta in suavissima Allegoria. 16 Tanquam venator catulum rapturus. 17 Arma & tela tua, quæ in illam, tanquam leænam, conjicias, producis, expedis. 18 Hæc etiam, tamquam leæna, sibi non deest, & dentes suos formidandos maledicentia armat. 19 Ille autem Nearchus tanquam pugnæ judex dicitur sub suo solo arbitrio victoriam posuisse, vel pedibus posuisse, i. habere in sua potestate victoriam, ut, utri velit, victoriam adjudicet. Dicitur enim ea *sub pedibus ponere & habere*, quæ plane in nostra sunt potestate, ita ut ea proterere & calcare liceat, cum lubet: & sic Græci ὑπὸ πόδας τίσθαι & παθεῖν. Nearchum ergo adolescentem securum esse ostendit, atque eorum negligere contentionem, qui de re, quæ in ipsis arbitrio sit, litigent. Synecdogen. 20 Victoriam, cujus insigne est palma. Meton. adj. signi. 21 Et fertur recreare, &c. 22 In æstu refocillare. 23 Venti spiramine. 24 Per quem humerum capilli, unguento vel alio soavi adore imbuti, diffusi sunt. 25 Sc. qui sua pulchritudine tantarum litium vobis causam præbet, utpote longe formosissimus, qualis aut Nireus fuit, &c. 26 Rex Naxi, omnium Græcorum, qui ad Trojam venerunt, Achille excepto, pulcherrimus: & cujus forma in proverbium abiit. Od. 15 Epod. *Formaque vincas Nirea.* 27 Aut qualis fuit raptus &c. 28 Fontibus abundante: ex quibus duo refluunt fluvii, Scamander, & simois. Unde Homerus πιδήεσσαν nominat, quasi πιδακόεσσαν. 29 Ganymedes, Trois filius formosissimus, qui ab Ida monte per aquilam in cœlum raptus fuit, ut ibi Jovis pincerna, Diis nectar infunderet. Virg. 1. Æn. *& rapti Ganymedis honores.* 30 Phrygiæ monte.

Ode XXI. Παραινετική.

Ad AMPHORAM.

Jocose eam admonet, ut vinum vetustum in Corvini gratiam effundat: unde occasione oblata vini laudes commemorat.

Tricolos Tetrastrophos.

1 O Nata 2 mecum 3 Consule Manlio,
4 Seu tu querelas, sive geris 5 jocos,
Seu 6 rixam, & 7 insanos amores,
Seu 8 facilem, pia 9 testa, somnum:
10 Quocumque 11 lectum nomine Massicum
Servas, 12 moveri digna 13 bono die:
14 Descende, Corvino 15 jubente,
16 Promere 17 languidiora vina.
18 Non ille, quamquam Socraticis 19 madet
Sermonibus, te negliget horridus:
20 Narratur & prisci Catonis.

Sæpe

1 O pia testa, id est, o vini amphora sancta, quæ mihi Horatio æquæva, eodem, quo ego, tempore, L. Manlio Torquato Consule, condita es. 2 cum ego nascerer Venusii in Apulia. 3 Meton. fuit similis Od. 8. hujus libri, *Consule Tullo*, & 1. l. 2. 4 Quodcunque etiam tu vinum tibi inclusum geris, sive illud pro variis bibentium ingeniis querelas & mœstitiam in animis illorum gignet. Varii enim sunt vini effectus, juxta varia hominum temperamenta. 5 Jocos. 6 Lites, in quas aliqui ebrii solent exsurgere. Anaphora. 7 Qui homines insanos reddunt. Meton. effe. 8 Levem & tranquillum. Sic Od. 11. l. 2. *Pellente lascivos amores Canitie*, facilemque somnum. 9 Duplex est hic Tropus: 1. Metaph. in *pia*, a rebus inanimatis, & intelligentibus ad inanimatam rationisque expertem: deinde Synecd. gen. pro amphora; *Testa* enim est vas quodlibet e terra factum. 10 O testa, cujuscunque Consulis nomine notata, sive Manlio Consule, sive alio Consule, in te reconditum servas & geris nobilissimum vinum Campanum in Massicis montibus natum. Inscribebantur enim Consulum nomina in testis, seu amphoris, seu cadis, ad notandam vini ætatem. 11 Flectum optimum. 12 Certe tu, amphora, digna es, quę in usum producaris, atque depromaris. Od. 13. Epod. *Tu vina Torquato move Consule pressa meo*. 13 Festo, fausto & læto. 14 Age ex editiori apotheca, in qua recondita es, descende. 15 Dignitate sua id ipsum præcipiente. 16 Vel descende promere, id est, ut ex te promas sive proferas, vel jubente promere, id est, ut promas. 17 Vetustate minus fortia, mitiora, atque delicata. 18 Quamvis Corvinus philosophia Socratica sit refertus, imbutus & irrigatus, non erat tamen tam horridus, ut te contemnat, & a te imbui & inebriari spernat, sed magno in honore illi es futura. Procatalepsis eorum, quæ possent objici de sobrietate Corvini. 19 Refertus est. Metaph. a liquidis, ut *madere multo imbre, Baccho*. 20 Virtus Catonis, id est, ipse excellens & severus M. Cato Censorius major, vino parce sumpto, hilaris fuisse dicitur.

Sæpe mero 1 caluisse 2 virtus.
3 Tu lene 4 tormentum ingenio admoves
Plerumque 5 duro: tu sapientium
6 Curas, & 7 arcanum 8 jocoso
Consilium 9 retegis Lyæo:
10 Tu spem reducis mentibus 11 anxiis,
12 Viresque, & addis 13 cornua pauperi,
14 Post te neque 15 iratos 16 trementi
Regum apices, neque militum arma.
17 Te Liber, & si læta 18 aderit Venus,
19 Segnesque nodum solvere Gratiæ,
20 Vivæque 21 producent lucernæ,
Dum 22 rediens 23 fugat astra Phœbus.

1 Efferbuisse, omnibusque curis valedixisse. 2 Meton. rei adjunctæ pro subjecto gravi & severo ipso Catone virtute prædito. 3 Laus vini. Per te, o pia testa, vel o vinum, quasi per eculeum ingenia severiora explorantur, qualia sint. Huc pertinet locus ille in Art. Poet. *Reges dicuntur magnis urgere culullis, Et torquere mero, quem perspexisse laborent, An sit amicitia dignus.* Celebratur cujusdam Persæ Apophthegma, qui negavit tormentis opus esse ad exquirendam veritatem, vino enim rectius elici. 4 *Mite* tormentum tui caloris: quia alia tormenta aspera & gravia sunt. Alleg. ab iis, qui coguntur vi tormenti confiteri. 5 Severo ingenio, ex quo alias nulla tormenta aliquid extorquerent. 6 Graviores cogitationes & studia. 7 Secretum. 8 Vino tuo, quod inclusum geris, curas solvente, hilari. Meton. effic. *Lyæus* unum est ex nominibus Bacchi. 9 Manifestas, & in lucem profers. 10 Sic Od. 17. l. 1. *Quis post vina gravem militiam, aut pauperiem crepat?* Et Ep. 5. l. 1. *Quid non ebrietas designat? operta recludit: Spes jubet esse ratas*, &c. Anaphora. 11 Sollicitis. 12 Animique robur. 13 Pugnandi audaciam & confidentiam homini contento addis, eumque ex timido audacissimum reddis. Ovid. *Tunc pauper cornua sumit.* Metaph. a bestiis. 14 Post te, o vinum largius potum, & postquam te liberalius bibit. 15 Infestam Regum majestatem & potentiam: *vel* Regum iratorum majestatem & potentiam, per Hypallagen. Od. 35. l. 1. *Hinc* apicem *rapax Fortuna cum stridore acuto Sustulit*, &c. Metaph. a flocco lanæ vertici pileorum insuto. Proprie *Apex* est sacerdotum insigne. 16 Cum tremore timenti, exhorrescenti. 17 O pia testa sive amphora, Bacchus, & Venus, & Gratiæ, & lucernæ producent te. In *Liber, Venus, Gratiæ, lucernæ* est Alleg. e causis ad jucunditatem, & hilaritatem animorum indicandam, pro vino, amore, venustate. In *nodum* est Metaph. a corporibus colligatis, pro fide. 18 Nobis in convivio. 19 Quæ tardæ sunt in rumpendo amicitiæ & concordiæ vinculo, quæ non facile concordiam dissolvunt. Hellenismus. 20 Per totam noctem ardentes & incensæ: ignem enim vivere & mori dicimus, ut animal quoddam. Metap. ab animatis. Vide Od. 8. hujus libri. 21 Te amphoram, tuumque vinum prolongabunt, id est, totam noctem bibetur, *vel* tota nox in vino, & hilaritate consumetur. Sic Od. 8. hujus lib. *& vigiles lucernas Profer in lucem.* 22 Ad nos matutino tempore. 23 Radiis suis reliqua minora astra obscurat, id est, dum redit aurora.

Ode XXII. Ευχαριστικὴ.

In DIANAM.

Dianæ, cujus officia celebrat, pinum, villæ suæ imminentem, consecrat.

Dicolos Tetrastrophos.

1 MOntium custos, nemorumque virgo,
Quæ 2 laborantes utero puellas
3 Ter vocata audis, 4 adimisque letho
5 Diva triformis;
6 Imminens villæ tua pinus esto:
7 Quam 8 per exactos ego 9 lætus annos,
10 Verris 11 obliquum meditantis 12 ictum
Sanguine donem.

1 O Diana, Jovis & Latonæ filia, quę venatrix in sylvis & montibus tuas venationes exerces. Synecd. gen. 2 Fœminas utero dolentes, id est, partui vicinas sive parturientes audis. Hinc *Lucina* dicta, quod infantibus *in lucem* venientibus opem ferat. 3 Postquam ter ab ipsis invocata es, exaudis. Numerus ternarius religioni tribuitur. 4 Et quæ præstas, ut mulieres salvæ pariant & incolumes. 5 Diana tergemina, τρίμορφος, τριπρόσωπος, sive quod triplicem vultum seu personarum ac potestatem gerat, in cœlo, in terra, apud inferos; unde triplex sortitur nomen, Lunam, Dianam, Proserpinam: sive quod alia videatur dum crescit, alia cum plena est, & iterum dum decrescit. Unde Virg. 4. Æn. *Tergeminamque Hecaten, tria Virginis ora Dianæ.* Vide quæ nos ibid. Quin & *Triviam* appellari volunt, non tam quod in *triviis* colatur, quam ob triplicem ejus in cœlo viam: movetur enim in altitudinem, latitudinem & longitudinem. 6 Volo ut arbor illa pinus, quæ villæ meæ vicina est, tibi sacra sive consecrata sit. 7 Pinum. 8 Perfinitos & confectos annos, id est, quotannis sive singulis annis. 9 Lubens. 10 Porci non castrati. 11 Quam pinum ego donem, id est, irrigem & perfundam, sanguine verris meditantis obliquum ictum, id est, qui conetur morsione obliqua eum vulnerare, a quo cædatur in sacrificium. 12 In adversarium.

Ode XXIII. Προσφωνητικὴ.

Ad PHILIDEN,

Dii puris manibus, & conscientia vitæ bene actæ, sunt colendi.

Tricolos Tetrastrophos.

COElo 1 supinas si 2 tuleris manus

1 Manus tuas supplices & ad cœlum expansas sive levatas. Virgil. 3. Æn. *tendoque* supinas *Ad cœlum cum voce* manus. Exordium ab hypothesi: si Deo supplicaveris, sacraque pie feceris, multa mala effugies. 2 Sustuleris, Deosque adoraveris.

1 Nascente Luna, 2 Rustica Phidile.
3 Si thure 4 placaris, & 5 horna
Fruge 6 Lares, 7 avidaque porca:
Nec 8 pestilentem sentiet 9 Africum
10 Fœcunda vitis, nec 11 sterilem seges
Rubiginem, 12 aut dulces alumni
13 Pomifero 14 grave tempus anno,
15 Nam, quæ 16 nivali pascitur 17 Algido
18 Devota, quercus inter, & ilices,
Aut crescit 19 Albanis in herbis
20 Victima, 21 Pontificum secures
22 Cervice tinget. 23 te nihil attinet
24 Tentare multa cæde 25 bidentium,
26 parvos 27 coronantem marino

H s Rore

1 In novilunio. Metaph. ab animantibus, & Meton. subj. pro tempore Lunæ primum apparentis. Luna mater est plantarum, idcirco rusticæ mulieres in novilunio ei sacrificare solebant. 2 Vicina mea in agro Sabino. 3 Anaphora. 4 Tibi propitios reddideris. 5 Hornotina, hujus anni, novelli. Synecd. gen. Od. 2. Epod. *Et horna dulci vina promens dolio.* Proper. l. 4. *Illa dies* hornis *cædem denuntiat agnis*. 6 Deos tuos domesticos. 7 Voraci, edaci & inexplebili porca in sacrificium oblata. Laribus porca immolabatur, quia hæc pecus tantum utilis est ad escam, qua familiam abundare optamus. 8 Corruptionem & Putredinem inducentem. 9 Austrum. 10 Vitis tua propter tuam pietatem fertilis futura. 11 Quæ aristis sterilitatem inducit. Virg. Georg. 1. *malam* vocat Meton. esse. 12 Nec liberi tui cari sentient sive experientur. 13 Anni parte pomifera, nempe Autumno, quando pueri vehementer delectantur. Synecd. mem. pro integro. Od. 7. l. 4. *simul* Pomifer *autumnus fruges effuderit*. 14 Tempus pestilens & insalubre, id est, morbos. 15 Αἰτιολογία ejus quod dixit, Lares placari thure & fruge, ne de magnis sacrificiis solicita sit Phidile (præsertim cum Dii non sacrificia, sed annum & pietatem hominum respiciant) qualia decet facere Pontifices pro salute populi. Ordo est: Nam victima devota, quæ pascitur in navali Algido, inter quercus & ilices, aut *quæ* crescit in herbis Albunis, tinget secures Pontificum cervice. 16 Nive tecto. Od. 12. l. 1. *gelidum* appellat. 17 In monte Algido. 18 Ex voto Diis promissa & sacrificiis destinata. 19 In pascuis montis Albani, ubi nivei tauri non nisi a Pontifice mactandi sunt. 20 Ovis bima, seu bidens: vel major aliqua hostia, ut taurus candidus. 21 Maximorum. 22 Cervice sua præcisa & sanguine inde profluente madefaciet. imbuet, id est, magna victima a solis Pontificibus immolatur ac mactabitur. Meton. conti. pro contento illic sanguine. 23 Nihil attinet te, coronantem parvos Deos rore marino & myrto fragili, tentare *Deos* multa cæde bidentium. 24 Placare magnos Deos (Jovem & alios) mactando multas bibentes, sive experiri quid per sacrificia ab ipsis obtineri possit. 25 Ovium bimarum, vel cujuscunque pecoris *Bidentes* enim quasi *biennes*: aut (ut alii malunt) duos dentes longiores ceteris habentes. 26 Deos minime arte aut materia sumptuosos, id est, Deos domesticos sive Penates, quales in villa esse convenit. 27 Placantem rosmarino

Rore 1 Deos, 2 fragilique myrto,
3 Immunis 4 aram si 5 tetigit manus,
6 Non sumptuosa blandior hostia,
7 Mollibit aversos Penates.
8 Farre pio, & 9 saliente 10 mica,

1 Synecd. gen. 2 Tenera, & vita brevi. 3 A culpa aut scelere, ac plane Pura: vel potius propric, sine munere, vacua munere; nihil porrigens, inanis, non autem illius, qui, ut Diis blandiatur, sumptuosas eorum aris hostias admovet: ut Od. 12. l. 4. *non ego te meis* Immunem *meditor tingere poculis*, id est, nihil auferentem. 4 Deorum. 5 Tenuit, id est, Deos precata est. Solebant enim orantes aram tangere, sive manibus apprehendere. Itaque Varro (at refert Macrob. Sat. l. 3. c. 2.) *scribit, aras primum ansas dictas, quod esset necessarium a sacrificantibus eas teneri, quemadmodum vasorum ansas tenere & prendere solemus.* Ad quem morem respiciens Virg. Æn. 12. ut & hic Horatius, Latinum Regem sic loquentem facit: *Tango aras, mediosque ignes, & numina testor.* Idem Æn. 5. *Talibus orantem dictis, arasque tenentem.* Et Æn. 6. *Talibus orabat dictis, arasque tenebat.* Nec solum id in obsecrationibus solenne erat, sed & de re magna aliqua juraturi templa adibant, tactisque aris jurejurando se obstringebant. Cic. pro Flacco: *qui si aram tamen juraret, crederet nemo, per epistolam, quod valet, injuratus probabis?* 6 Quæ quidem manus nihilo gratior Diis fuerit propter magnam & sumptuosam hostiam: *vel*, eo ipso quod sumptus aberit, Diis gratior, & ad exorandum efficacior, mollibit, &c. 7 Mitigabit Deos domesticos iratos. Od. 12. Epod. *Preces & aversum ad Jovem.* 8 Mola salsa, id est, farre tosto asperso sale pie oblato. Metaph. qua pietas ab animatis ratione præditis tribuitur inanimato. 9 Saltante, vel crepitante: nam sal in ignem conjectus saltat & crepitat. 10 Salis, Catul. *Nulla est in tam magno corpore* mica salis.

Ode XXIV. Προσφωνητική.

In DIVITES AVAROS.

Dicolos Distrophos.

1 INtactis 2 opulentior
3 Thesauris Arabum, & divitis 4 Indiæ,
5 Cæmentis licet 6 occupes

1 Tyr-

1 A Romanis armis nondum occupatis. Sic Od. 12. l. 2. dixit *Plenas Arabum domos:* quas nondum sc. Romanorum avaritia exhauserat. Ordo est: Licet *tu* opulentior intactis thesauris Arabum, & divitiis Indiæ, occupes mare Tyrrhenum, & Ponticum tuis cæmentis, *tamen tu* non expedies animum metu, &c. 2 Quamvis tu ditior sis. 3 Arabibus ipsis, qui thesauros sive divitias illas possident. 4 Quæ auro, argento, lapillisque pretiosis abundat, id est, divitum Indorum. Meton. subj. 5 Saxis cæsis ad ædificandum in mari: ut Od. 1. hujus lib. *huc frequens* Cementa *demittit redemptor*. Synecd. part. pro ædificiis, cæmentis, id est, calce, lapidibus, & ligno constructis. 6 Ædificiis palatiisque complanes, atque adeo omnium hominum ditissimus sis.

1 Tyrrhenum omne tuis, & mare 2 Ponticum:
3 Si 4 figit 5 adamantinos
6 Summis 7 virtutibus 8 dira necessitas
Clavos: non animum 9 metu,
Non mortis laqueis 10 expedies caput.
11 Campestres 12 melius Scythæ,
(Quorum 13 plaustra 14 vagas 15 rite trahunt domos,)
Vivunt, & 16 rigidi Getæ;
17 Immetata quibus 18 jugera 19 liberas
Fruges & 20 Cererem ferunt:
21 Nec 22 cultura placet longior 23 annua,
24 Defunctumque 25 laboribus
26 Æqualis recreat 27 vicarius.
28 Illic matre carentibus
Privignis 29 mulier 30 temperat innocens:
Nec 31 dotata 32 regit virum
Conjux, 33 nec nitido fidit adultero.
34 Dos est magna parentium
Virtus, 35 & metuens alterius viri
Certo fœdere 36 castitas:
37 Et peccare nefas, aut pretium est mori.

1 Mare Tuscum omne: per Hyperbolem exprimit insana ædificia illius sæculi. 2 Al. *Apulicum*. 3 Si fato mors ingruat, non te liberabunt divitię, quamvis amplissimæ. 4 Affigit, extremamque necessitatem admovet. 5 Firmissimos & infrangibiles, ut est adamas. Metaph. a duritie adamantis. Sic Od. 31. l. 1. *clavos trabales* dixit. 6 In excelso dignitatis gradu constitutis. 7 Capitis tui. 8 Horribilis & inevitabilis moriendi necessitas. 9 Moriendi. 10 Liberabis & explicabis; sunt enim laquei ἄφυκτοι καὶ διέξοδοι, id est, *inexplicabiles & inevitabiles*. Metaph. a vinctis. 11 In campis, non domibus, habitantes: supra Od. 35. l. 1. *profugos* appellavit. 12 Rectius, quam nos Romani. 13 Currus. 14 Instabiles & incertas. 15 Ex regionis ritu & consuetudine in varia campestria loca transferunt. 16 Duri & asperi, qui carentes rebus ad victum necessariis, equas mulgent, & lac earum vasis exceptum putant. Appellant Græci ἱππημολγοί. 17 Nullis metis sive limitibus aut terminis distincta ac superata, sed communia. 18 Agrorum spatia. 19 Non unius proprius, sed omnibus communis. 20 Segetes proferunt. Meton. effic. 21 Nec plus serunt, quam ad annum sufficiat. 22 Agricoltura. 23 Quam unius anni spatium. 24 Et illum qui liberatus est. 25 Præteriti anni, id est, qui annum laboravit. 26 Similibus rusticis laboribus sublevat: nam ipse quoque annorum laborem explet. 27 Vices alterius gerens, sequente anno succedens. 28 Apud Scythas & Getas. 29 Quæ noverca est. Synecd. gen. 30 Mitis & benigna abstinet, parcit nullamque privignis perniciem molitur. Virg. Georg. 1. *Jam sibi tum curvis male temperat unda carinis*. 31 Ditissimis parentibus orta. 32 Imperat viro, aut domina est viri. Sic Plaut. *Argentum accepi, libertatem vendidi*. 33 Nec in formoso adultero ponit fiduciam. 34 Illis parentium innocentia, non curandæ opes, eximia dos esse censetur. 35 Et pudicitia, quæ constanti fœdere conjugali, ab alio viro tangi non vult. 36 Uxor casta & devitans adulterium. Meton. adj. 37 Et apud illos matrimonii fidem violent, pœna adulterii mors est. Sic infra Od. 4. l. 4. *Culpā pœna premit comes*.

1 O quisquis volet impias
Cædes, & 2 rabiem tollere civicam:
3 Si quæret pater urbium
Subscribi statuis, 4 indomitam audeas
5 Refrænare 6 licentiam,
7 Clarus post genitis: 8 quatenus (heu 9 nefas !)
10 Virtutem incolumem odimus,
Sublatam ex oculis quærimus invidi.
11 Quid tristes querimoniæ.
Si non supplicio culpa 12 reciditur?
Quid leges 13 sine moribus
Vanæ proficiunt? si neque fervidis
Pars 14 inclusa caloribus
Mundi, nec 15 Boreæ finitimum latus,
16 Durataeque solo nives
Mercatorem abigunt? 17 horrida callidi
Vincunt æquora navitæ?
18 Magnum pauper es 19 opprobrium, jubet
Quidvis & facere & pati,
Virtutisque viam deserit 20 arduæ!

1 Vel

1 Tυχ. Optat Horatius sibi dari virum fortem, qui compescat insanam effienenique civium licentiam, Scytharumque in morem componat statum politicum, quo pater patriæ statuæ suæ inscribi, posterisque immortalis esse possit. Apostrophe: convertitur enim oratio ab avaro ad Reip. & immortalis gloriæ studiosos. 2 Furorem bellorum civilium. Synecd. gen. 3 Si cupiet hunc titulum suis statuis subscribi, quod pater patriæ suæ & urbium fuerit. 4 Effrenatam, quæ nec armis, nec legibus reprimi posse videtur. 5 Compescere. Metaph. a bestiis. 6 Peccandi. 7 Laudabilis hic tanto suo beneficio posteris suis futurus. 8 Quoniam, in quantum (heu impietatem maximam!) nos invidi aversamur viros bonos adhuc viventes, viros autem bonos morte amissos, jamque ex oculis nostris sublatos desideramus, requirimus, & non invenimus. Ovid. *Pascitur in vivis livor, post fata quiescit.* 9 Exclamatio est per commiserationem. 10 Duplex est Tropus: primum Synecd. spe. pro quovis bono, sive animi, sive corporis, sive Fortunæ: deinde adj. pro quolibet homine illis prædito. 11 Quid tristes lamentationes prosunt? Anaphora. 12 Si scelus hominum capitali pœna severissime punitum non e medio tollitur? Metaph. a Chirurgis, qui vitiatum membrum resecant, ut reliquum corporis servetur. In *culpa* & *delicta* est Meton. adjunctorum pro hominibus sic delinquentibus, qui suppliciis coercendi sunt. 13 Si sint sine moribus, id est, si vita hominus secundum illas non efformetur. 14 Inter duos Tropicos, id est, Zona torrida, seu plaga Meridionalis. Synec. periphrasis. 15 Septentrionali vento frigidissimo vicinum. 16 Et si nives glacie adstrictæ solo, id est, ad solum mercatorem a se pelluat, quin ex omnibus terræ partibus opes accumnles? 17 Si nautæ ad lucrum faciendum docti & periti aspera æquora superant? 18 Epiphonema, quod Poeta subjicit narratis periculis, quæ hominibus creant auri sacra fames & paupertas. 19 Quæ extremum dedecus esse reputatur, maxime avaro, cui virtus post nummos. Sic Ep. 1. l. 1. *Impiger extremos currit mercator ad Indos, per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignes.* 20 Difficilis, dum pecuniæ accumulandæ inhiamus.

1 Vel nos in Capitolium,
Quo 2 clamor 3 vocat, & tuba 4 faventium:
Vel nos in 5 mare proximum
Gemmas, & 6 lapides, & 7 inutile,
Summi 8 materiam mali,
9 Mittamus 10 scelerum si bene pœnitet:
Eradenda Cupidinis
Pravi sunt 11 elementa, & teneræ nimis
12 Mentes 13 asperioribus
Formandæ studiis. Nescit 14 equo rudis
Hærere 15 ingenuus puer:
Venarique 15 timet: 17 ludere doctior,
18 Seu Græco jubeas 19 trocho.
Seu 20 malis 21 vetita legibus 22 alea:
Cum perjura patris 23 fides
24 Consortem socium fallat & 25 hospitem.
26 Indignoque pecuniam
Heredi 27 properet: Scilicet 28 imbrobæ
29 Crescunt divitiæ: 30 tamen
31 Curtæ nescio quid semper abest rei.

1 Quandoquidem divitiæ sunt bonis moribus impedimento, ergo in Capitolium eas deferemus ad ornamentum templi. Nullius videtur Horatius respicere hic illa tempora, in quibus matronæ Romanæ, republica in discrimine cõstituta, mundum omnem suum muliebrem olim ad belli sumptus in Capitolium comportarunt. 2 Populi applausus illam munificentiam approbans. Sic Ep.18.l.1. *scis quo* clamore *coronæ Prælia sustineas campestria.* 3 Invitat. 4 Laudantium. 5 Tyrrhenum. 6 Pretiosos. 7 Quod nullam majorem utilitatem præstare potest, quam quævis alia terræ gleba. 8 Fomitem. 9. Conjiciamus & immergamus. 10 Si vero nos flagitiorum nostrorum pœnitet, necesse est, ut avaritiæ principia funditus, ac radicitus tollamus & extrahamus. 11 Metaph. a primordiis hujus universitatis, pro caussis insanæ cupiditatis. Sic Juvenalis dicit *elementa vitiorum.* 12 Puerorum. 13 Saniorum ac fortioribus disciplinis a prima pueritia corrigendæ & imbuendæ sunt. 14 Herere in equo, id est, equitare. 15 Ingenuis parentibus ortus. 16 Non vult, φυλαττεται. 17 Ad ludendum. 18 Anaphora. 19 Turbine a Græcis invento, quem Virgilius appellat *volubilebuxum.* Æn.7. videque nos ibi. 20 Ipsum ludere. 21 Interdicta legibus majorum. 22 Ludo tesserarū. *Alea* etiam accipitur pro quovis ludo, qui casu potius, quã arte gubernatur. Per similitudinẽ ponitur pro quavis fortuna sive periculo, diciturque *Aleam omnem jacere*, qui se peric[illegible] fortuneque committit. Contra, *Extra omnem aleã aliquid esse* dicitur, de quo dubium non est, quod est extra omne periculum, omnemque controversiam. 23 Scelesta ac perjurio violata, id est, pater perfidus. Met. adj. 24 Ejusdem sortis & conditionis in permutandis mercibus. 25 Advenam. 26 Aleatori prodigo. 27 Festinanter & cito accumulare, illumque celeriter collocupletare studeat. Sic supra Od.7.l.2. *quis udo* Deproperare *apio* coronas, *Curat-ve myrto?* 28 Improbe & per nefas accumulatæ: *vel*, homines improbos efficientes. Meton. effe. Ut supra Od. 4.l.1. Pallida *mors.* 29 His artificibus accumulantur. 30 Tamen illis avaris, quorũ cupiditatis sitis nunquam expletur, aliquid semper videtur deesse: *Multa* enim *petentibus desunt multa.* 31 Ex avari judicio imminutæ. Sic Od.16. hujus lib. *Crescentem sequitur cura pecuniam, Majorumque fames.*

Ode XXXV. Ἐρωτική.

Ad BACCUM.

Bacchi instinctu afflatuque concitatus, nova quædam carmina Lyrica de Augusto est dicturus.

Dicolos Distrophos.

1 QUo me, Bacche : rapis 2 tui
  Plenum ? 3 quæ in nemora, aut 4 quos agor in specus.
5 Velox mente 6 nova ? 7 quibus
  Antris 8 egregii 9 Cæsaris 10 audiar
11 Æternum 12 meditans decus
  Stellis 13 inserere, 14 & concilio Iovis ?
Dicam 15 insigne, 16 recens, adhuc
  17 Indictum ore alio. 18 Non secus 19 in jugis
20 Ex somnis 21 stupet Evias,
  22 Hebrum prospiciens, & nive candidam
23 Thracem, ac 24 pede barbaro
  Lustratam 25 Rhodopen : 26 ut mihi devio

1 Ru-

1 In *quo*, *quæ*. & *quos* est Polyptoton. 2 Tuo divino furore sive divino numine concitatum: afflatumque adigis Meton. subj. 3 In quas sylvas. 4 In quæ antra & loca subterranea furiosus impellor? 5 Celer, expedit[us]. 6 Insueta & plus quam humana rapta & concitata. 7 In vel ex quibus locorum solitudinibus, in quibus locis secretis. Alludit enim ad antra seu adyta Deorum, unde reddebantur oracula ; Perinde ac si carmen hoc sit vaticinium, de Cæsare in Deorum numero adserendo ex antris auditum. Ordo est. Quibus antris meditans, audiar inserere stellis & concilio Jovis æternum decus egregii Cæsaris. 8 Metaphora. Vide Od. 6. l. 1. & Od. 5. l. 3. 9 Augusti. 10 A posteritate. 11 Æternam gloriam & majestatem. 12 Eximium aliquod carmen. 13 Laudibus ad cœlum & sidera referre, *in cælum vocari*, ut loquitur Catullus, id est, immortalitati consecrare. Metaph. a plantis, de qua fuit Od. l. 1. Et deorum cœtui, ut cum reliquis Dis cum Jove consilia agitet & deliberet. Al. *consilio*. 15 Egregium quid. 16 Novum, a nemine usque adhuc tractatum. 17 Nondum dictum, sc. carmen lyricum, quod primis Latinorum protuli. Sic Virg. 7. Æn. *Nec tu carminibus nostris indictus abibis*. 18 Non aliter sed sic Evia concitari solet, ut ego nunc commovear ad Augusti laudes meo carmine decantandas. 19 In montibus discurrens. 20 Propter furorem vigilans & experrecta. Nam hæc sacra tempore nocturno celebrantur Al. *insomnis*. 21 Bacchā sive Bacchi sacerdos attonita & cum stupore miratur. 22 Thraciæ fluvium quem *hyemis sodalem* appellat Od. 25. l. 2. 23 Regionem septentrionalem frigidissimam. 24 Alleg. e Metaph. a viatoribus, pro Orpheo aliisque Poetis, qui versibus suis hanc regionem celebrarunt. 25 Thraciæ montem, quem Thraces barbari peragrant, aut sacri Bacchi, & Mænadum cœtu celebrant & illustrant, Orpheo primum imitante. 26 Quo modo mihi libet, more furiosi vago & a via viæ ti aberranti, id est, versus lyricos, scopulos, & nemus ab hominibus vacuum, ac desertum lustrare.

1 Rupes, & vacuum nemus
Mirari libet! 2 O Najadum 3 potens,
Baccharumque valentium.
Proceras manibus vertere 4 fraxinos;
5 Nihil parvum, aut humili modo,
Nil mortale 6 loquar. 7 Dulce periculum est,
8 O Lenæe, sequi Deum,
9 Gingentem viridi tempora pampino,

1 Al. *ripas*, id est, flumina id est, Italiam resque Romanas. 2 O Bacche qui imperator es, qui potestatem habes in Najades (fluviorum Nymphas) & in Bacchas tuas sacerdotes, quæ vel altas arbores fraxinos tuo numinis instinctu suis manibus radicitus possunt evertere. 3 Sic Od. 3. l. 1. *Sic te Diva potens Cypri*. 4 Evertere editissimas quasque arbores. Synecd. spe. Virg. 1. Æn. *Tyrias olim quæ verteret arces*. 5 Anaphora. 6 De Augusto Cæsare. 7 Illud periculum est mihi jucundum. 8 O Bacche, torcularis præfecte: *Lenæus* enim dictus est Bacchus *ἀπὸ τῆς ληνοῦ*, id est, *a circulari* sive *lacu*, quo vinum exprimitur. Virg. Georg. 2 *Huc o Lenæe veni*. 9 Qui viridi Pampino illos, quos exornatos cupit, coronat.

Ode XXVI. Προσφωνητική.

Ad VENEREM.

Senectute jam confectus, lyræ & rebus amatoriis valedicit.

Tricolos Tetrastrophos.

VIxi puellis 1 nuper idoneus
Et 2 militavi non sine gloria:
3 Nunc arma, 4 defunctumque bello
Barbiton hic 5 paries habebit,
6 Lævum marinæ qui 7 Veneris latus

Custo-

1 Cum essem ætate integra, & ad amores accommodata. 2 Amavi, amori operam dedi cum laude Ovid. *Militat omnis amans, & habet sua castra Cupido* Alleg. e Metaph. a re militari, ubi qui se fortiter gesserant sua potius persuasione, quam aliorum prædicatione, insolenter gloriabantur (qualis fuit Terentianus ille Thraso) ad virtutem Lyricæ Poeseos indicandam. 3 Paries hujus templi (quod Veneri consecratur) habebit nunc (cum ætate sim senior (arma mea militaria, nempe funalia, barbiton, vectes & arcus. 4 Et barbiton, (instrumentum musicum) quod finivit & absolvit bellum amoris, quo non ultra ad canendas res ludicras uti possum. Sic Od. 24. hujus lib. Defunctumque laboribus *Æquali recreat sorte vicarius*. Synecd. gen. 6 Qui respicit & proximus est lævo lateri Veneris marinæ, id est, Veneris ex spuma maris genitæ: unde Ἀφροδίτη, ab ἀφρός, *sperma maris*, ob similitudinem seminis, vel propter humoris falsi vim animalem & fœcundam. Vide quæ nos ad Virg. Æn. 1. v. 81. Eodem epitheto usus est & Od. 11. l. 4. *Qui dies mensem Veneris marinæ Findit Aprilem*. 7 Meton. sub. pro adjuncto Veneris simulacro.

Custodit. Hic, hic penite lucida
2 Funalia, & 3 vestes, & arcus
4 Oppositis foribus 5 minaces.
6 O, quæ 7 beatam Divæ 8 tenes 9 Cyprum &
10 Memphim carentem 11 Sithonia nive,
12 Regina, 13 sublimi flagello
14 Tange Chloen, 15 semel, 16 arrogantem.

1 Epizeuxis. 2 Funes ceratos & incensos nocturno tempore lucem præbentes, sive nocturnis ambulationibus inservientes. Pergis enumerare amore insanientium arma, cum igni & ferro eversuros se occlusas januas minantem. 3 Ferreis instrumentis, quibus ab amca exclusus, ejus fores, fenestras & parietes nocte effregi. Sic Thraso apud Terentium in Eun. Thraidis domum expugnaturus, inquit, *In medium huc agmen cum vecti, Donax*. 4 Nocturno tempore mihi obstantibus, & me non intromittentibus, clausis. 5 Suo ictu. Metaph. ubi cura & sensus datur rei inanimatæ. 6 O Venus. Apostrophe ad Venerem, cui permissa est deprecatio, ut Chloen, quæ illum solebat fastidire, telis Cupidinis feriat. 7 Divitem. 8 Regis & inhabitas. Sic Od. 4. hujus lib. de Apolline; *qui Liviæ* tenet *Dumeta*. 9 Insulam opulentam, in qua Venus præcipue colebatur. Vide Od. 3. l. 1. 10 Urbem Ægypti, id est, totam Ægiptum, quæ nive caret, quod regio est calida. Synecd. part. i. unius civitatis pro tota regione. Qualis est in Sithone, Thraciæ monte. 12 Tu, inquam, o regina Venus. 13 In altum sublato, ut ictus sit gravior & vehementior. Metaph. a perfidis servis, vel ab aurigis, qui tardos equos flagris exsuscitant ad maturandum iter. 14 Vehementi amoris plaga percute, ut tandem tuo nomine domita, mitior esse discat. 15 Ut illa, quæ nunquam vim tuam sensit, aliquando & semel sentiat. 16 Amatores suos superbe contemnentem.

Ode XXVII. Προσφωνητική.

Ad GALATEAM, navigaturam.

Dehortatur eam præcipue ab exemplo Europæ.

Dicolos Tetrastophros.

1 IMpios parræ 2 recinentis omen
4 Ducat, & prægnans canis, aut ab agro

1 Ra-

1 Homines scelerati iter facientes opto ut habeant hæc mala inceptorum suorum omina, sc. parram avem (cujus vox tristis est) ravam lupam, fœtam vulpem, & serpentem velocem, sed tibi jam navigaturæ nihil tale est metuendum, ego enim auspicium feci, &c. sed tamen vides anni tempus, &c. 2 iterum atque iterum canentis, voce & volatu auspicium, sed aversum, facientis. *Oscines aves* sunt, quæ ore canentes faciunt auspicium, ut cornix, noctua, &c. *Alites*, quæ alias ac volatu, ut aquila, &c. Parra autem & in oscinibus & in alitibus habetur, teste Festo. 3 Dux sit itineris, comitetur, eo nimium, ut impii male pereant. Exclamatio est per optationem & imprecationem, ut omnia sinistra omina Dii a Galatea convertant in impios.

1 Rava decurrens lupa 2 Lanuvino,
3 Fetaque vulpes!
4 Rumpat & serpens iter institutum,
5 Si per obliquum similis 6 saggittæ
7 Terruit mannos: ego 8 cui timebo
9 Providus auspex?
Antequam 10 stantes 11 repetat paludes
Imbrium 12 divina avis imminentum,
13 Oscinem corvum prece suscitabo
14 Solis ab ortu.
15 Sic licet felix ubicunque mavis,
Et memor nostri: Calatea, vivas:
Teque nec 16 lævus 17 vetet ire picus,
Nec 18 vaga cornix.
19 Sed vides, quanto 20 trepidet tumultu
21 Pronus 22 Orion: ego, 23 quid sit ater
Adriæ, novi, sinus: & quid 24 albus
25 Peccet 26 Japix.

1 Hostium

1 Crinibus fulva: vel inducens ravim. Meton. effe. 2 Undecunque. Species pro genere. 3 Gravida. 4 Impediat etiam. Hujusmodi monstris apud Ter. in Phorm. Geta nuptias ait se disturbaturum, vel certe tardaturũ. *Intraiit in ædes ater alienus canis: Anguis per impluvium decidit de tegulis: Gallina cecinit*, &c. 6 Cum illa ex transverso, &c. Catul. *Nam si luxerit, ad librariorum Curram scrinia.* 6 Instar jaculi, *vel* ejus surculi partis, quæ in viribus incurva & contorta pangitur (est enim serpenti similis) ex arborum ex ramis sese vibrans. 7 Perturbavit minores equos, sive gradarios, quibus ad navem veheris. Hæc enim omnia tibi cavenda sunt. Od. 4. Epod. *Et Appiam mannis terit.* 8 Antibi timebo? Nequaquam: quia nec impia es, nec talia monstra tibi tristem eventum prænuntiant. 9 Peritus arispex, futurorum providus. 10 Quietas, quæ non fluunt, neque currunt, ut fluvii, sed stant, ut stagna. 11 Volando circumeat, ut sese ibi lavet. 12 Cornix, imbrium præscia & prænuntia. Synecd. gen. 13 Oscinem corvum meis precibus permovebo, a fronte & a dextra ut appareat, tibique felix augurium præbeat & occinat. *Oscines*, quasi, *oricines*, dicuntur aves, quæ cantu & ore canentes futura prædicunt, ut corvus, cornix, noctua. 14 Ab Oriente. Nam augures cœlum in quatuor partes dividebant, & cum augurium captabant, orientem solem spectabant; ut meridies eis esset pars dextra, septentrio sinistra. 15 Opto igitur, o Galatea, ut sis felix, & memor nostri, licet vivas ubicunque mavis vivere, quam nobiscum, id est, etsi mavis esse sine me, sis felix tamen. Permissio. 16 A sinistra parte apparens, qui erat mali ominis. 17 iter tuum impediat. 18 Errabunda, vagans volatu. Anaphora in *nec* reperito. 19 Sed vides, quantam tempestatem Orion denuntiet. Dehortatur Galateam a navigatione. Vide Od. 28. l. 1. 20 Quanto ventorum fremitu omnia suo impetu moveat & percellat, & navigaturos trepidantes efficiat. Meton. effe. 21 Ad occasum vergens. 22 Turbulentum illud sydus. 23 Quam noxius & infestus sit sinus ille maris Adriæ. Vide Od. 9. hujus lib. 24 Quamvis serenus. Sic Od. 7. l. 1. Notum *album* dixit. 25 Peccare, id est, quantum tempestatem concitare soleat. 26 Calabriæ ventus ex Apulia flans.

1 Hostium uxores puerique 2 cæcos
3 Sentiant motus orientis 4 Hœdi, &
Æquoris 5 nigri fremitum, 6 & trementes
Verbere ripas!
7 Sic & 8 Europe niveum 9 doloso
Credidit tauro latus, & 10 scatentem
Belluis 11 pontum, 12 mediasque fraudes
13 Palluit audax:
14 Nuper in pratis 15 studiosa florum, 16 &
Debitæ Nymphis opifex coronæ,
17 Nocte sublustri nihil astra præter
Vidit & undas.
18 Quæ 19 simul centum 20 terigit potentem
Oppidis 21 Creten, 22 Pater o relictum
Filiæ nomen, 23 pietasque, dixit,
Victa furore,
24 Unde; quo veni? 25 levis una mors est
Vir-

1 Qui nobis male cupiunt. Altera est exclamatio optantis & imprecantis. Solent scriptores mala hostibus optare, quos perire cupiunt. Ovid. *Hostibus eveniant convivia talia nostris!* Ter. Heaut. *Ab obsecro, istud inimicis fiet:* 2 Tempestates, quarum causæ ignorantur, *vel* obscuras & nigras: ut supra Od. 13. l. 2. *cæca fata:* & Virg. 2. Æn. *Multaque per* cæcam *congressi prælia noctem, Conserimus.* 3 Experiantur. 4 Al. *Austri.* 5 Noxii, tempestuosi. 6 Et sentiant littora maris, quæ videntur tremere, fluctuum impulsu commota & conquassata. 7 Quemadmodum taurus decepit Europam; sic ut, ni caveas, ab Austro decipieris. 8 Europa, Agenoris filia, Cadmi soror. Europæ autem exemplo Galateam deterret, ne se mari, quantumvis tranquillo, committat. 9 Fraudulento Jovi, qui Deum tegebat, in taurum mutato, commisit, ἐπιστευσε. 10 Repletum belluis marinis. 11 Mare Bosphorum. 12 Jovis fraudes in medio dolo cognitas, non ante suspectas. 13 Quæ antea imperterrita fuit, postea pallens extimuit. Timor enim pallorem inducit. 14 Panio ante, die præterito. 15 Europa quæ studiose & sedulo flores colligebat. Sic de Proserpina, cum a Dite raperetur, Claudianus: & venustissime Ovid. 5. Met. *Quodam Proserpina luco Ludit & aut violas, aut candida lilia carpit,* &c. 16 Et quæ coronam nectebat Nymphis debitam, id est promissam. 17 Illa ipsa nocte sequenti paululum admodum lucente. Virg. 9. Æn. *Et galea Euryalum* sublustri *noctis in umbra Prodidit immemorem.* 18 Europa. 19 Simulac, postquam: ut Od. 4. l. *quo* simul *mearis.* Accessus est ad Prosopopœjam Europes. 20 Pervenit in patriam Jovis. 21 Cretam Homerus appellat ἑκατόμπολιν. Virg. Æn. 3. de Cretensibus, *Centum urbes habitant magnas.* Ariadne Theseo apud Ovid. *Non ego te, Crete, centum digesta per urbes Aspiciam, puero cognita terra Jovi.* 22 Tum dixit, o nomen *Pater* a me filia per temerariam audaciam desertum & neglectum. Hæc, & quæ sequuntur, ferme usque ad finem Odæ, sunt verba Europæ ingemiscentis. 23 O pietas, patriæ & parentibus debita, insano amore tauri postposita. 24 Unde abii? & quo feror? quomodo a patre ad hunc raptorem perveni? Erotemata incisa vehementiam doloris, & mentis emotionem denotant. 25 Una mors levior pœna est, quam quæ sufficiat virginitati amissæ, id est, pudor violatus in virgine multas meretur mortes.

Virginum culpæ. 1 Vigilans-ne ploro
Turpe commissum? an 2 vitiis carentem
3 Ludit imago
Vana, quæ porta fugiens 4 eburna
Somnium 5 ducit? 6 meliuſ-ne fluctus
Ire per longos fuit, an recentes
Carpere flores?
7 ſi quis 8 infamem mihi nunc juvencum
9 Dedat iratæ, lacerare ferro, &
10 Frangere enitar 11 modo multum 12 amati
Cornua tauri.
13. Impudens liqui patrios penates,
Impudens Orcum moror; 14 o Deorum
Si quis 15 hæc audis, 16 utinam inter errem
Nuda leones!
Antequam 17 turpis macies 18 decentes
Occupet 19 malas, 20 teneræque ſuccus
Defluat prædæ, 21 ſpecioſa quæro
Paſcere tigres.
22 Vilis Europæ, pater urget abſens:
23 Quid mori ceſſas? pater hac ab 24 orno

Pen-

1 An vigilans deploro hoc turpe ſcelus commiſſum? Aporia eſt & addubitatio de facti flagitii veritate utrum ita factum ſomniaverit. 2 Quæ hujuſmodi facinus non admiſerim. An falſa quædam ſomnii ſpecies, id eſt, phantaſma in ſomnis mihi occurrit & me decipit? Synecd. gen. in *imago* pro ſomnio. 4 Ex porta eburnea, per quam vana ſomnia emittuntur. Homer. Δοιαὶ γάρ τε πύλαι ἀμενηνῶν εἰσὶν ὀνείρων, &c. quos Homeri verſus expreſſi Virg. Æn. *Sunt geminæ Somni portæ: quarum altera fertur Cornea, qua veris facilis datur exitus umbris: Altera candenti perfecta nitens elephanto.* Vidæ quæ nos ibi: & Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 3. 5 Mihi adducit; 6 Altera eſt Aporia ſive Addubitatio. 7 Optatio eſt per indignationem. 8 Per quem infamia mihi oblata eſt. Met. effe. 9 In poteſtatē mihi redigat. 10 Diſcerpere, diripere coner, διασπᾶν. 11 Paulo ante. 12. A. p. e. 13 Impudens in eo fui, quod patriā reliquerim: impudens nunc ſum, quod ulterius adhuc vivo, meamque mortem memor mihique manus non infero. *Orcum* enim vel *Plutonem morari*, eſt non mori, cum oporteat. Anaphora *Orcus* ab *urgendo* dictus, quod ille Deus maxime nos urgeat. 14 Apoſtrophe eſt ad aliquem Deorum. 15 Hæc verba haſce querelas. 16 Utinam errem nuda inter leones, atque ab iis devorer, antequam contabeſcam! 17 Senilis. 18 Formoſas & pulchras. Maxilas. 20 Mihique Europæ, quæ tigribus tenera præda futura ſim, pulchritudo dilabatur, decedat. 21 Ego adhuc ætate integrā tigribus me devorandam offerre quæro: 22 Quid tu autem cunctaris? Nam & ipſe pater tuus, qui tibi Europæ vilis, & neglectus fuit, dum præ tauro, ipſum contempſiſti, ille abſens corporibus ſed animo præſens, ſtimulat te, ut moriaris Al. *Europe*, id eſt, o Europa, quæ vilis ac contempta es, perdito jam virginitatis flores & tumerit. Apoſtrophe ad ſe ipſam. 23 Europa ſe ipſam alloquitur, ut diximus. 24 Arbore, Eliberatio eſt per Addubitationem de genere mortis.

Pendulum 1 zona ben te secuta,
Lædere collum.
Sive te rupes & 2 acuta letho
Saxa delectant, age, te procellæ
3 Crede veloci, nisi 4 herile mavis
Carpere pensum,
5 Regius sanguis, dominæque tradi
6 Barbaræ 7 pellex. 8 Aderat 9 querenti
10 Perfidum ridens Venus, & 11 remisso
12 Filius arcu.
13 Mox ubi lusit satis, 14 Abstineto
(Dixit) irarum, 15 calidæque rixæ,
16 Cum tibi in visus laceranda reddet
Cornua taurus:
17 Uxor invicti Jovis esse nescis?
18 Mitte singultus: 19 bene ferre magnam
Disce 20 Fortunam: 21 tua sectus orbis
Nomina ducet,

Ode

1 Cingulo tuo (in usum laquei) quod opportune tecum attulisti, collum tibi obstringere, te suspendere, tuamque animam intercludere. 2 Scopuli velociter hominem, ut morbi acuti, interimentes, ex quibus & in quæ te præcipites. 3 Committe te raræ procellæ, quæ te scopulis illidat, id est, conjicere te præcipitem in mare procellosum. 4 Nisi mavis lanam certo pondere traditam: & ab hera imparatam, in fila ducere, id est, in servitutem tradi. 5 Cum Agenoris, regis Phœnicum, filia sis. Meton. mat. 6 Immitti. 7 Cujus mariti tu propter pulchritudinem concubina sis, & a qua miserrime tractes ris. 8 Deponitur Prosopopœja virginis, & altera Veneris inducitur. 9 Hisce querelis Europæ lamentanti, deque mortis genere secum deliberanti. 10 Ridens perfide, id est, dolose, non ex animo. Hellenismus. Sic Od. 22. l. 1. Dulce *ridentem Lalagem amabo*. 11 Non, ut prius, tenso, sed laxato sagittariorum more, ubi jaculari desinunt: quippe qui Europam suis sagittis sauciarat, ejusque virginitatem expugnaverat. 12 Filius ejus Cupido. Synecd. gen. 13 Postquam Venus Europam satis diu vexavit, illamque suas calamitates diu conqueri passa est. 14 Abstineto ab iris, & clementem te erga illum gere, nec irata ipsi fastas, quod interminata es. Hellenismus: ut ἀπέχου τῶν ἔργων. Sic Od. 9. l. 2. *Desine mollium tandem querelarum*. 15 Quæ venit a calore sanguinis. 16 Cum taurus ille, cui tanto pere irata es, te reviset. Ironice: nam antea minabatur se cornua Tauri fracturam. 17 An nescis te gerere, ut omnipotentis Jovis uxorem decet? Hellenismus. 18 Omitte, relinque ejulationes & lamentationes. 19 Disce infinitam hanc beatitudinem & res secundas ferre moderate, iisque non insolescere. 20 Felicitatem a Fortuna Dea hominibus, ut Ethnici credebant, datam. Meton. effic. 21 Una pars orbis terrarum ab Asia & Africa divisa, ab hoc eventu Europa appellabitur.

Ode XXVIII. Συλλογιςική.

Ad LYDEN.

Hortatur Lyden, diem, Neptuno sacrum, in potu & cantu hilariter transfigere.

Dicolos Tetrastrophos.

1 FEsto quid potius pie
  Neptuni faciam? 2 prome 3 reconditum
Lyde 4 strenua Cæcubum,
  Munitæque adhibe vim sapientiæ:
6 Inclinare meridiem
  Sentis: 7 ac, veluti stet volucris dies,
8 Pacis decipere 9 horreo
  10 Cessantem 11 Bibuli Consulis amphoram.
Nos 12 cantabimus 13 invicem
  14 Neptunum, & virides 15 Nereidum,
16 Tu curva 17 recines lyra
  Latonam, & 18 celeris spicula 19 Cynthiæ comas:
20 Summo carmine, 21 quæ 22 Cnidon
  23 Fulgentesque 24 tenet 25 Cycladas, & 26 Paphon
Junctis 27 visit 18 oloribus.
  29 Dicetur merita Nox quoque næniæ.

Ode

1 Ordo est: Lyde, prome reconditum *vinum* Cæcubum: quid *enim* potius festo die Neptuni faciam, id est, facere possum? Cum ille voluptatibus dicatus sit? 2 Deprome, ut bibam. 3 Multis annis in cella promptuaria servatum. 4 Strenue, largiter. 4 Et omni gravitati & frugalitati custoditę & septę contra voluptates vim infer, eamque vino & lætitia expugna, ut joco & ludo aliquis sit locus. Metaph. ab oppidis præsidio firmatis. 6 Decrescere, & Solem a meridie ad occasum vergere animadvertis. 7 At, quasi velocissime præteriens dies nunquam finiatur. 8 Cessas rapere ac promere ex vini apotheca vini eadem Bibuli consulatu reconditum. 9 Synecd. gen. 10 Tot annis reconditam & otiosam, utpote ex qua nihil depromptum fuit. 11 Consul fuit. M. Calpurnius Bibulus cum C. Julio Cæsare A. U. C. DCCXXIV. Ætatem ergo hujus vini notat. 12 Hoc die festo. 13 Per vices, vicissim. 14 Deum maris. Saturni filium, in diei festi honorem. 15 Nerei filiarum, maris Nympharum. 16 Tu vero, o Lyde. 17 Iterum atque iterum cades, decantabis. 18 Tamquam velocissimæ venatricis. 19 Dies Dianæ, Latonæ filiæ, in Cyntho, Deli monte, natæ. Synecd. gen. 20 Ultimo seu extremo: ut Ep. 1. l. 1. *Prima dicte mihi*, summa *dicenda Camœna*. 21 Venerem celebrabimus. Sic Od. 30. l. 1. *O Venus, regina Cnidi* Paphique. 22 Urbem Cariæ. 23 Nitentes. 24 Incolit. 25 Insulas sibi sacras. Vide Od. 14. l. 1. 26 Urbem Cypri. 27 Invisit. 28 Cygnis, a quibus trahitur currus Veneris. Vide Od. 1. l. 4. 29 Nox etiam cantabitur carmine debito, tristi sc. & lugubri, quod somno & tenebris (quæ sunt mortis imago) optime convenit.

Ode XXIX. Παραινετική.

Ad MACÆNATEM.

Invitat eum ad cœnam hilarem, publicis curis omissis.

Dicolos Tetrastrophos

1 TYrrhena regum progenies, 2 tibi
3 Non ante verso lene merum cade
Cum flore, Mæcenas, 4 rosarum, &
5 Pressa tuis balanus capillis
Jamdudum apud 6 me est; 7 eripe te moræ;
Ne semper 8 udum 9 Tibur, & 10 Æsulæ
Declive 11 contempleris arvum, &
12 Telegoni juga parricidæ.
13 Fastidiosam desere copiam: &:
14 Molem propinquam 15 nubibus arduis
16 Omitte mirari 17 beatæ
18 Fumum, & opes; 19 strepitum Romæ.
Plerumque gratæ divitibus 20 vices,

1 Mun-

1 Ab Hetruscis regibus oriunde. Sic Od.1.l.1. *Mæcenas atavis edite regibus.* Ordo est: O Mæcenas, Tyrrhena progenies regum, jamdudum apud me est tibi lene merum, non ante verso cado cum flore rosarum, & balanus pressa tuis capillis. 2 In tuum honorem. 3 In cado sive amphora antehac numquam prompta, in eumdem diem asservata, vel inversa ad vinum depromendum. Cadi enim sive amphoræ os superne erat, ut verti necesse esset, quo depromi vinum posset. 4 Quibus apud me coroneris. 5 Glans unguentaria pressa, id est oleum vel unguentum balaninum ex ea expressum, ut eo unguento tui capilli delibuti niteant. Synecd. gen. & Meton. mat. 6 Jamdiu domi meæ est. Meton. est subj. possessoris pro re possessa & adjuncta. 7 Expedi & libera te iis rebus, quæ tibi sunt in mora, quæ te remorantur, quo minus ad nos venias. 8 Humidum propter copiam aquarum, quæ faciunt Tibur insalubre. 9 Vicinum illud oppidum, i. avoca te a cogitatione negotiorum, quæ fieri debent in eo oppido. Meton. subj. 10 Oppidi in declivi colle positi, Tiburi propinqui. 11 In hortis tuis. 12 Oppidi Tusculi conditi a Telegono, Ulyssis ex Circe filio, qui patrem imprudens interfecit. 13 Relinque aliquandiu domi tuæ illam omnium rerum abundantiam, quæ fastidium parit: nam *Putet aper, rhombusque recens, mala copia quando Ægrum sollicitat stomachum* ut est Sat.2. l. 2. Omnino copia satietatem, satietas fastidium parit. 14 Turrim in hortis tuis in sublime exstructam. unde totam fere Romam prospicis. Synecd. gen. hyperbolica. 15 Vicinam. 16 Desine. 17 Divitis. 18 Auram popularem, vel ambitionem. Metaphora ab iis rebus, quæ initio videntur aliquid magnum portendere, qualis est fumus, sed cito evanescunt in auras. 19 Tumultum. 20 Hujusmodi vicissitudines, sive varietates, quæ tædium tollunt.

1 Mundæque parvo sub 2 Lare pauperum
Cœnæ, sine 3 aulæis & 4 ostro
5 Sollicitam explicuere frontem.
6 Jam clarus 7 occultum Andromedes 8 pater
9 Ostendit ignem: jam 10 Procyon furit,
11 Et stella 12 vesani Leonis,
Sole dies 13 referente 14 siccos.
Jam pastor 15 umbras cum grege 16 languido
17 Rivumque 18 fessus 19 quærit, & 20 horridi
21 Dumeta 22 Sylvani: caretque
Ripa 23 vagis 24 taciturna ventis.
Tu, 25 civitatem quis deceat status,
Curas, & 26 Urbi 27 sollicitus, times
Quid 28 Seres & regnata Cyro
29 Bactra parent, 30 Tanaisque discors.
31 Prudens futuri temporis 32 exitum
33 Caliginosa nocte premit Deus:
32 Ridetque, si 34 mortalis 35 ultra
Fas trepidat. 36 Quod adest, memento

Con-

1 Fruges, quæ sunt neque sordidæ, neque nimis sumptuosæ. 2 In exiguis domibus. Meton. contenti pro continente Deos Penates. 3 Tapetis. 4 Vestibus purpureis. 5 Ipsis divitibus non raro in rugas contractam frontem exporrexerunt & exhilararunt, id est, omne tristitiam discusserunt. *Explicare frontem* dicitur tum, id quod lætitiæ caussam affert, ut hoc loco, tum is, qui re aliqua læta sibi oblata, vultu & fronte lætitiam declarat. Ex fronte certe, quo quisque animo sit, perspicitur. Metaph. a rebus involutis. 6 Anaphora. 7 Corporibus noxium, ex occulto lædentem. 8 Cepheus, Æthiopum rex, inter sidera collocatus: Synecd. gen. 9 Exserit calorem, denunciat æstatem. 10 Anticanis ante Caniculam cum Sole oritur, suoque calore homines insanos reddit. 11 Et signum septentrionale exoritur circa Cancrum, in quo fit solstitium æstivum. 12 Morbiferi 13 Excitante. 14 Sine pluvia, & calidissimos. 15 Ad calorem vitandum. 16 Æstu Solis fatigato. 17 ad bibendum, vel sese proluendum. 18 Calore. 19 Captat. 20 Agrestis. 21 Loca spinis referta, ut calorem effugiant. Hæc enim densitate suam Solem excludunt. 22 Nemorum Dei. 23 Omnia pervagantibus. 24 Nullo fluctu permota, murmur non edens. Significat Poeta tempus ventosum jam transisse. 25 Romam. Sinecd. gen. 26 Romæ Synecd. gen. 27 Anxius. 28 Populi Asiæ Scythicæ. 29 Tu curas, quid Seres & Bactra contra Romanos præparent & moliantur, quondam a Cyro regnata, id est, in quibus regnavit Cyrus. Fluvius Asiam ab Europa disterminans, qui fluit per populos discordes, id est, qui Sarmatæ & Scythæ apud Tanaim & Mæotidem paludem inter se discordes & belli gerantes moliantur. Meton. subj. 31 Providens. 32 Finem & eventum. 33 Densi ignorantiæ tenebris includit & detinet, id est, eventum nobis ignotum voluit. Metaph. 34 Synecd. gen. 35 Ultra id quod ipsi licitum est laborat, id est, de futuris anxius & sollicitus est. 36 Illud, quod præsens est æquo animo & cum æquitate moderari memento.

Componere æquus, cætera 1 fluminis
Ritu feruntur, 2 nunc medio alveo
3 Cum pace delabentis Etruſ-
cum in mare, nunc 4 lapides adeſos,
5 Stirpeſque raptas, & pecus, & domos
6 Volventis una, non ſine montium
7 Clamore, vicinæque ſylvæ,
8 Cum fera diluvies quietos
Irritat amnes. 9 Ille potens 10 ſui,
Lætuſque deget, cui licet, in diem,
Dixiſſe, 11 vixi: 12 cras vel atra
Nube 13 polum, 12 pater, occupato,
Vel ſole puro; non tamen irritum,
Quodcumque retro eſt: efficiet: 15 neque
Diffinget, infectumque reddet,
Quod fugiens ſemel 16 hora 17 vexit.
Fortuna 18 ſævo læta negotio,
19 Ludum inſolentem ludere pertinax,
Tranſmutat 20 incertos honores?
Nunc mihi, nunc alii 21 benigna:
Laudo 22 manentem: 23 ſi celeres quatit

1 Pennas.

1 Quæ futura ſunt curſum ſuum habent, inſtar fluminis delabentis in mare Tyrrhenum: nunc placide & quiete, nunc rapide, & violenter, id eſt, futura interdum placida & quieta, interdum triſtia & adverſa ſunt. Synecdochica eſt Tiberis deſcriptio. 2 Interdum. 3 Leniter, quiete, placide, ἡσύχως. 4 Excavata rupium ſaxa. 5 Arbores exſtirpatas. 6 Secum trahentis. 7 Fragore & tumultu. Metaph. ab animatis. 8 Cum ingens aquarum inundatio amnes placidos impellit, concitat, & quaſi ad iram provocat, ut ripas ſuas exſuperent, id eſt, cum diluvies ex imbribus oritur. 9 Ille homo liber eſt, & compos ſui, ſuique juris, ἐγκρατὴς ἑαυτοῦ. hilariſque vivet, cui licet dixiſſe, vixi in diem, id eſt, bonis præſentibus & paratis, & quæ in mea poteſtate ſunt, fruor, futura non curo. 10 Affectuum ſuorum, quibus ſapiens imperat. Meton. ſubj. 11 Producitur Proſopopœja illius, qui potens eſt ſui, uſque ad finem. 12 Tu, o Jupiter, Deorum & hominum pater, cras vel ipſum cœlum nubilum vel ſerenum facito, id eſt, five ſerenum: tamen Deus illud, quodcunque præteriit, non mutabit. Procatalepſis eſt, cui miſcetur audax permiſſio. 13 Cœlum. Synech. part. 14 Jupiter. Synecd. gen. 15 Non aliter finget, non deſtruet, vel immutabit. Metaph. a figulis, qui, quod prius finxerant, ſæpe deſtruere & corrumpere ſolent. 16 Præteritum tempus. Synecd. part. 17 Invexit, ſecum duxit. 18 Quæ lætatur rebus adverſis homines exercere. 19 In ludendo aliquo ludo inſtabili & incerto, dum res hominum varie mutat. 20 Inſtabiles. 21 Clemens eſt. 22 Fortunam apud me manentem, mihique faventem & ſecundam. 23 Si fugit & adverſa eſt.

1 Pennas, 2 resigno quæ dedit, 3 & mea
Virtute me involvo, 4 probamque
Pauperiem sine dote quæro?
5 Non est meum, si mugiat Africis
6 Malus procellis, ad 7 miseras preces
Decurrere, 8 & votis pacisci,
Ne 9 Cypriæ, Tyriæque merces
10 Addant 11 avaro divitias mari.
12 Tunc me 13 biremis præsidio scaphæ
14 Tutum per Ægeos tumultus
Aura feret, 15 geminusque Pollux.

I Ode

1 Tanquam avolatura. Metap. ab avibus. 2 Quæ obsignata habebam, rursus aperio, & fortunę reddo in omnem eventum paratus. Sic Ep. 7. l. 1. *Hæc ego si compellar imagine, cuncta* resigno, id est, reddo. Nam proprie *resignare*, est quæ signo impresso clausa erant, aperire. Ibid. *Adducit febres, & testamenta* resignat. 3 Et meis me virtutibus, tamquam veste, circumdo, orno, munio ac defendo adversus Fortunæ injurias, non rebus externis. Metaphora petita a vestimentis, quibus nos involvimus. 4 Et paupertatem cum virtute conjunctam sine premio atque opibus quæro. Metaphora ab iis uxoribus, quæ indoratæ ducuntur domum. 5 Nam propositi mei est (quippe qui Fortunæ servire nolim) navigare, navigationisque me periculo committere, ut ditescam & rem augeam: etenim pauper esse malo. 6 Arbor navis impulsa procellis Africi venti, vel Africæ terræ, resonet. 7 Hominibus miseris convenientes. 8 Et cum Neptuno aliisque Diis votis & precibus pactum inire naufragio facto, merces meæ in mari pereant. 9 Merces meæ ex Cypro insula Tyroque urbe advectæ, id est, quęcunque merces. Species pro genere. 10 Per naufragium. 11 Omnia ad se rapienti, absorbenti, insatiabili. 12 Quando maris periculo me expono, & voti reum facio, tunc Aura & geminus Pollux feret me per Ægæos tumultus tutum præsidio biremis scaphæ, quod numquam est futurum. Ironia. 13 Parvæ navis duobus ordinibus remigum agitatæ, qua tuto navigare nemo potest in mari Agæo. 14 Immunem per Ægæi maris fluctus, motus, vel ventorum in Ægæo Mari deprælantium perducet ventus. Est autem Ægæum Mare admodum procellosum ac periculosum nautis. Nomen ergo quidem deducunt ab *Ægeo*, patre Thesei: alii a scopulo, αἶγα sive capræ similitudinem referente. Vide quæ nos ad Virg. p. 241. 15 Castor & Pollux gemini nati nautis favent.

Ode XXX.

Ἀποτελεστικὴ, προσφωνητικὴ καὶ Εὐχαριστική.

Ad MELPOMENEM MUSAM.

Horatius Lyricos versus scribendo, æternam gloriam est consecutus.

Monocolos.

1 Exegi monumentum 2 ære 3 perennius,
4 Regalique situ Pyramidum altius:
Quod nec imber 5 edax, aut Aquilo 6 impotens
Possit 7 diruere, aut innumerabilis
8 Annorum series, & 9 fuga temporum.
10 Non omnis moriar: 11 multaque pars mei
12 Vitabit Libitinam: 12 usque ego postera
Crescam laude recens; 14 dum Capitolium
15 Scandet cum tacita 16 virgine Pontifex,
17 Dicar, 18 qua violens obstrepit 19 Aufidus,
Et qua 20 pauper aquæ 21 Daunus agrestium

1 Re-

1 Ego Horatius perfeci & absolvi opus aliquod carminum sive lyricum, æternum ingenii mei monumentum futurum, æreis statuis durabilius. Sic de Metamorphoseon libris Ovid. *Jamque opus exegi, quod nec Jovis ira, nec ignes, Nec poterit ferrum nec edax abolere vetustas.* Synecd. gen. pro Lyrico Poemate. 2 Meton. mat. & Epistrophe. 3 Vestali. Synecd. gen. 4. Et sublimius statu sive constructione pyramidum, ab Ægyptiis regibus in sui sepulturam, exstructarum. *Pyramides* sunt moles maximæ ita constructæ, ut e lato in acutum tendant. Dictæ, quod *flammarum* similitudinem habent: Græci enim πῦρ *ignem* vocant. Lege Plin. l. 36. c. 12. 5 Omnia vetustate corrumpens. 6 Vehementer sæviens, ut qui sibi non possit temperare. Metaph. 7 Abolere & debilitare. 8 Incomprehensibilis temporis longinquitas. 9 Cursus temporum. Sic Od. 14. l. 2. *fugaces annos* dixit, & Od. superiore, *horam fugientem*. 10 Non totus moriar. Sic Ep. 1. l. 1. *Quid verum atque decens, curo, & rogo, &* omnis *in hoc sum*. 11 Et maxima præstantissimaque mei pars, mens vel ingenium. 12 Et fugient mortem, erit immortalis. Meton. causæ. *Libitina* enim proprie est Dea funerum: significat etiam capulum, vel feretrum, in quo cadavera efferuntur ad sepulturam. 13 Semper ego renovatus, numquam senescens, incrementum sumam futurorum hominum laude. 14 Usque dum imperii Romani æterna futura memoria est. 15 Donec Pontifex Maximus ascendet in Capitolium ad sacra Idualia celebranda, cum virgine vestali tacente, dum sacra celebrantur. 16 Vestali. Synecd. gen. 17. Laudabor a posteritate. Ordo est: Ego potens ex humili, dicar princeps deduxisse carmen Æolium ad modos Italos, qua Aufidus violens obstrepit, & qua Daunus pauper aquæ regnavit agrestium populorum. 18 Idque in iis locis, qua violentus, impetuosus, &c. 19 Apuliæ fluvius, ubi natus est Horatius. Sic Od. 9. l. 4. *Longe sonantem natus ad Aufidum*. 20 Aquæ copia destitutus propter vehementes calores. 21 *Daunus* rex Apuliæ fuit, a cujus nomine fluvius sic appellatus est.

1 Regnavit populorum, 2 ex humili potens,
3 Princeps 4 Æolium carmen ad Italos
Deduxisse 5 modos. 6 Sume superbiam
Quæsitam meritis, 7 & mihi Delphica
8 Lauro cinge volens, Melpomene, comam.

1 Rex fuit agrestium populorum, ἐβασίλευσε τῶν λαῶν, id est, imperavit agrestibus populis. Tale illud Virg. 11. Æn. *Justitiæne prius mirer, belli-ne laborum?* Constructio Græca. Sic *Desine querelarum*, *Abstineto irarum*, *Decipitur laborum*, *Soluti operum*, apud Horat. 2 Ex plebejo loco, sc. libertino patre, natus, magnus & excellens vates. 3 Quod omnium primus deduxerim. 4 Quale Alceus scripsit, a Lesbo insula, in qua regnavit Æolus. Vide Od. 13. l. 2. Synecd. gen. 5 Rhythmos & modulationes. 6 O Musa Melpomene, vindica tibi gloriam sive spiritus justos & tibi jure debitos, ac propriis virtutibus mihi acquisitos. Apostrophe. 7 Et lubens exorna mihi crines lauro Apollinea, id est, immarcescibili corona ex lauro consecrata Apollini, qui Delphis edidit oracula sub monte Parnasso, & summa veneratione ibi colebatur. 8 Meton. signi. & Synecd. integr. pro membris, id est ramis lauris, e quibus nectebatur corona eximiis Poetis.

Q. HORATII FLACCI CARMINUM SEU ODARUM LIBER QUARTUS.

Ode I. Εὐκτικὴ, Ἐρωτικὴ.

Ad VENEREM.

Horatius, jam ea se esse ætate, ut a rebus amatoriis & carminibus ludicris aliene esse animo debeat, & tamen Ligurini vesano amore torreri dicit.

Dicolos Distrophos.

1 INtermissa Venus diu,
Rursus 2 bella moves: 3 parce, precor.
Non 4 sum, qualis eram bonæ
5 Sub regno Cynaræ: desine dulcium
Mater 6 sæva Cupidinum,
Circa 7 lustra decem 8 flectere 9 mollibus
10 Jam durum imperiis: Abi
Quo blandæ juvenum te 11 revocant preces.

1 Tem-

1. A me neglecta. 2 Bella tua cum puellis & amicis, & illa amantium prælia a me Lyrico carmine celebranda excitas. Ovid. *Militat omnis amans, & habet sua castra Cupido.* Metaph. 3 Parce mihi, & noli me cogere, ad illa tanto tempore desita iterum repetenda. Epizeuxis. 4 Sc. amplius talis. 5 Sub imperio amicæ meæ Cynaræ benignæ, nullamque a me mercedem exigentis, id est, cum Cynara bona me regeret. Qui enim amant, serviunt. Metaph. a Monarchis, qui obsequium a subditis exigunt. 6 Venus aliquando crudelis est, & sæva inter dulces voluptates. Hic idem versus positus est supra Od. 19. l. 1. in principio. 7 Ætatis sc. id est, cum nunc annos quinquaginta sim natus. 8 Permovere: quippe qui propter ætatem domari amplius, & mollescere nequeam. 9 Dulcibus, quæ molliunt animos: *vel* quæ jam ante mollitos, id est, ætate ipsa pronos & faciles ad amandum, decent. Ovid. l. 1. de Remed. amor. *Ludem: decent animos mollia regna tuos.* 10 Me jam senio induratum, morosum, & gravem. 11 A sene ad sese.

1 Tempestivius in domo
  Pauli, purpureis 2 ales oloribus,
3 Commessabere 4 Maximi,
  Si 5 torrere jecur 6 quæris 7 idoneum.
8 Namque & nobilis, & decens,
  9 Et pro sollicitus non tacitus reis,
10 Et centum puer artium
  11 Late 12 signa feret militiæ tuæ.
13 Et, quandoque potentior
  Largis muneribus riserit æmuli,
Albanos prope, 14 te, lacus
  Ponet marmoream sub 15 trabe Citrea.
16 Illic plurima 17 naribus
  18 Duces thura, lyræque, & 19 Berecynthiæ
Delectabere tibiæ
  20 Mixtis carminibus, non sine fistula.
Illic 21 bis pueri die
  Numen cum teneris virginibus tuum
Laudantes, pede 22 candido
  23 In morem Salium ter 24 quatient humum
25 Me nec fœmina, nec puer

1 Opportunius, decentius. 2 Quę velut ales volucris es. & celeriter vehi soles in curru pulchris oloribus juncto. Sic Od. 28. l. 3. *quæ Gnidon Junctis visit oloribus*. Metap. à colore purpuræ. 3 Jocabere, voluptuarie vives. 4 Pauli Fabii Maximi, Pauli, aut certe Quinti filium. 5 Comburere. Metaph. ab igne. 6 Desideras. 7 Amoribus aptum. Jecur enim est sedes libidinis. 8 Namque Paulus ille juvenis nobilis, & formosus: ut Od. 27. l. 5. *malas decentes*. 9 Et pro reis, in rebus capitalibus anxiis, patronus non mutus, sed facundus: quippe quos suo patrocinio sæpissime juvit, & defensavit. 10 Et juvenis multis artibus instructus. Numerus finitus pro infinito. 11 Ample, ubicumque volueris, id est, multum amabit, & animo libenti. 12 Vexilla. Metaphora. Ovid. *Militiæ species amor est- discedite segnes*. 13 Et quandocunque Paulus riserit, i. hilaris erit, validior & plus valens apud amicam, quam larga rivalis munera, tum ille marmoream constituat atque erigit tibi statuam in monte Albano prope Albanos lacus, ubi opima habet prędia. 14 Met. subj. 15 In templo citreæ arboris, i. in templo arboribus odoratis ædificatio. Met. mat. Al. *Cypria*. 16 In templo. 17 Met. ab animatis ad inanimatam imaginem, cui tribuitur sensus odorū & sonatum: sed id *thura* est Met. subj. pro ipsius odore, quo perfundetur statua. 18 Attrahes, & bibēdo quasi exhauries plurimos odores, i. illic plurima tibi instituentur ex thure sacrificia. 19 In sacris Deæ Phrygiæ Cybeles inventæ & usurpari solitæ, i. cujuslibet tibię. Syn. spe. 20 Variis carminibus & instrumentis Musicis commixtis & consonantibus. 21 Mane & vesperi. 22 Tenero. 23 In morem Saliorum, Martis sacerdotum, qui ancilia per urbem ferentes magno corporis motu saltant. Sic Od. 36. l. 1. *Nec* morem in Salium *sit requies pedum*. *Salii* (teste Livio) in urbe fuere a Numa constituti, & Marti Gradivo consecrati, qui totidem ancilia per urbem cum saltibus gestabant atque tripudiis: unde & nomen habent. 24 Pulsabunt humum, i. saltabunt. Sc. Paulum Fabium Maximum tibi rebusque amatoriis accomodatissimum invenies. 25 Me nec fœmina ulla amplius juvat, i. delectat.

1 Hostium uxores puerique 2 cæcos
3 Sensiant motus orientis 4 Hœdi, &
Æquoris 5 nigri fremitum, 6 & trementes
Verbere ripas!
7 Sic & 8 Europe niveum 9 doloso
Credidit tauro latus, & 10 scatentem
Belluis 11 pontum, 12 mediasque fraudes
13 Palluit audax:
14 Nuper in pratis 15 studiosa florum, 16 &
Debitæ Nymphis opifex coronæ,
17 Nocte sublustri nihil astra præter
Vidit & undas.
18 Quæ 19 simul centum 20 terigit potentem
Oppidis 21 Creten, 22 Pater o relictum
Filiæ nomen, 23 pietasque, dixit,
Victa furore,
24 Unde; quo veni? 25 levis una mors est
Vir-

1 Qui nobis male cupiunt. Altera est exclamatio optantis & imprecantis. Solent scriptores mala hostibus optare, quos perire cupiunt. Ovid. *Hostibus eveniant convivia talia nostris!* Ter. Heaut. *Ab obsecro, istud inimicis fiet.* 2 Tempestates, quarum causæ ignorantur, *vel* obscuras & nigras: ut supra Od. 13. l. 2. *cæca fata:* & Virg. 2. Æn. *Multaque per cæcam congressi prælia noctem, Conserimus.* 3 Experiantur. 4 Al. *Austri.* 5 Noxii, tempestuosi. 6 Et sentiant littora maris, quæ videntur tremere, fluctuum impulsu commota & conquassata. 7 Quemadmodum taurus decepit Europam; sicut, ni caveas, ab Austro decipieris. 8 Europa, Agenoris filia, Cadmi soror. Europæ autem exemplo Galateam deterret, ne se mari, quantumvis tranquillo, committat. 9 Frandulento Jovi, qui Deum tegebat, in taurum mutato, commisit, ἐπίστευσε. 10 Repletum belluis marinis. 11 Mare Bosphorum. 12 Jovis fraudes in medio dolo cognitas, non ante suspectas. 13 Quæ antea imperterrita fuit, postea pallens extimuit. Timor enim pallorem inducit. 14 Paulo ante, die præterito. 15 Europa quæ studiose & sedulo flores colligebat. Sic de Proserpina, cum a Dite raperetur, Claudianus: & venustissime Ovid. 5. Met. *Quodam Proserpina luco Ludit & aut violas, aut candida lilia carpit, &c.* 16 Et quæ coronam nectebat Nymphis debitam, id est promissam. 17 Illa ipsa nocte sequenti paululum admodum lucente. Virg. 9. Æn. *Et galea Euryalum sublustri noctis in umbra Prodidit immemorem.* 18 Europa. 19 Simulac, postquam: ut Od. 4. l. *quo simul mearis.* Accessus est ad Prosopopœjam Europes. 20 Pervenit in patriam Jovis. 21 Cretam Homerus appellat ἑκατόμπολιν. Virg. Æn. 3. de Cretensibus, *Centum urbes habitant magnas.* Ariadne Theseo apud Ovid. *Non ego te, Crete, centum digesta per urbes Aspiciam, puero cognita terra Jovi.* 22 Tum dixit, o nomen *Pater* a me filia per temerariam audaciam desertum & neglectum. Hæc, & quæ sequuntur, ferme usque ad finem Odæ, sunt verba Europæ ingemiscentis. 23 O pietas, patriæ & parentibus debita, insano amore tauri postposita. 24 Unde abii? & quo feror? quomodo a patre ad hunc raptorem perveni? Erotemata incisa vehementiam doloris, & mentis emotionem denotant. 25 Unamors levior pœna est, quam quæ sufficiat virginitati amissæ, id est, pudor violatus in virgine multas meretur mortes.

Virginum culpæ. 1 Vigilans-ne ploro
Turpe commissum? an 2 vitiis carentem
3 Ludit imago
Vana, quæ porta fugiens 4 eburna
Somnium 5 ducit? 6 meliuſ-ne fluctus
Ire per longos fuit, an recentes
Carpere flores?
7 ſi quis 8 infamem mihi nunc juvencum
9 Dedat iratæ, lacerare ferro, &
10 Frangere enitar 11 modo multum 12 amati
Cornua tauri.
13 Impudens liqui patrios penates,
Impudens Orcum moror; 14 o Deorum
Si quis 15 hæc audis, 16 utinam inter errem
Nuda leones!
Antequam 17 turpis macies 18 decentes
Occupet 19 malas, 20 teneræque ſuccus
Deſinat prædæ, 21 ſpecioſa quæro
Paſcere tigres.
22 Vilis Europæ, pater urget abſens:
23 Quid mori ceſſas? pater hac ab 24 orno

Pen-

1 An vigilans deploro hoc turpe ſcelus commiſſum? Aporia eſt & addubitatio de facti flagitii veritate utrum ita factum ſomniaverit. 2 Quæ hujuſmodi facinus non admiſerim. An falſa quædam ſomnii ſpecies, id eſt, phantaſma in ſomnis mihi occurrit & me decipit? Synecd. gen. in *imago* pro ſomnio. 4 Ex porta eburnea, per quam vana ſomnia emittuntur. Homer. Δοιαὶ γάρ τε πύλαι ἀμενηνῶν εἰσὶν ὀνείρων, &c. quos Homeri verſus expreſſi Virg. Æn. *Sunt geminæ Somni portæ: quarum altera fertur Cornea, qua veris facilis datur exitus umbris: Altera candenti perfecta nitens elephanto*. Vidæ quæ nos ibi: & Macrob. l. 1. in Somn. Scip. c. 3. 5 Mihi adducit; 6 Altera eſt Aporia ſive Addubitatio. 7 Optatio eſt per indignationem. 8 Per quem infamia mihi oblata eſt. Met. effe. 9 In poteſtatē mihi redigat. 10 Diſcerpere, diripere coner, διασπαράττειν. 11 Paulo ante. 12 A n. e. 13 Impudens in eo fui, quod patriē reliquerim: impudens nunc ſum, quod ulterius adhuc vivo, meamque mortem memor mihique manus non infero. *Orcum* enim vel *Plutonem morari*, eſt non mori, cum oporteat. Anaphora. *Orcus* ab *urgendo* dictus, quod ille Deus maxime nos urgeat. 14 Apoſtrophe eſt ad aliquem Deorum. 15 Hæc verba haſce querelas. 16 Utinam errem nuda inter leones, atque ab iis devorer, antequam contabeſcam! 17 Senilis. 18 Formoſas & pulchras. Maxilas. 20 Mihique Europæ, quæ tigribus tenera præda futura ſim, pulchritudo dilabatur, decedat. 21 Ego adhuc ætate integra tigribus me devorandam offerre quæro: 22 Quid tu autem cunctaris? Nam & ipſe pater tuus, qui tibi Europæ vilis, & neglectus fuit, dum præ tauro, ipſum contempſiſti, ille abſens corporibus ſed animo præſens, ſtimulat te, ut moriaris Al. *Europe*, id eſt, o Europa, quæ vilis ac contempta es, perdito jam virginitatis flores & tumerit. Apoſtrophe ad ſe ipſam. 23 Europa ſe ipſam alloquitur, ut diximus. 24 Arbore. Eliberatio eſt per Addubitationem de genere mortis.

Pendulum 1 zona ben te secuta,
Lædere collum.
Sive te rupes & 2 acuta letho
Saxa delectant, age, te procellæ
3 Crede veloci, nisi 4 herile mavis
Carpere pensum,
5 Regius sanguis, dominæque tradi
6 Barbaræ 7 pellex. 8 Aderat 9 querenti
10 Perfidum ridens Venus, & 11 remisso
12 Filius arcu.
13 Mox ubi lusit satis, 14 Abstineto
(Dixit) irarum, 15 calidæque rixæ,
16 Cum tibi in visus laceranda reddet
Cornua taurus:
17 Uxor invicti Jovis esse nescis?
18 Mitte singultus: 19 bene ferre magnam
Disce 20 Fortunam: 21 tua sectus orbis
Nomina ducet,

1 Cingulo tuo (in usum laquei) quod opportune tecum attulisti, collum tibi obstringere, te suspendere, tuamque animam intercludere. 2 Scopuli velociter hominem, ut morbi acuti, interimentes, ex quibus & in quæ te præcipites. 3 Committe te raræ procellæ, quæ te scopulis illidat, id est, conjicere te præcipitem in mare procellosum. 4 Nisi mavis lanam certo pondere traditam: & ab hera imparatam, in fila ducere, id est, in servitutem tradi. 5 Cum Agenoris, regis Phœnicum, filia sis. Meton. mat. 6 Immitti. 7 Cujus mariti tu propter pulchritudinem concubina sis, & a qua miserrime tracteris. 8 Deponitur Prosopopœja virginis, & altera Veneris inducitur. 9 Hisce querelis Europæ lamentanti, deque mortis genere secum deliberanti. 10 Ridens perfide, id est, dolose, non ex animo. Hellenismus. Sic Od. 22. l. 1. Dulce *ridentem Lalagem amabo*. 11 Non, ut prius, tenso, sed laxato sagittariorum more, ubi jaculari desinunt: quippe qui Europam suis sagittis sauciarat, ejusque virginitatem expugnaverat. 12 Filius ejus Cupido. Synecd. gen. 13 Postquam Venus Europam satis diu vexavit, illamque suas calamitates diu conqueri passa est. 14 Abstineto ab iris, & clementem te erga illum gere, nec irata ipsi fastas, quod interminata es. Hellenismus: ut ἀπέχου τοῦ ὀργῶν. Sic Od. 9. l. 2. *Desine mollium tandem querelarum*. 15 Quæ venit a calore sanguinis. 16 Cum taurus ille, cui tanto pere irata es, te reviset. Ironice: nam antea minabatur se cornua Tauri fracturam. 17 An nescis te gerere, ut omnipotentis Jovis uxorem decet? Hellenismus. 18 Omitte, relinque ejulationes & lamentationes. 19 Disce infinitam hanc beatitudinem & res secundas ferre moderate, iisque non insolescere. 20 Felicitatem a Fortuna Dea hominibus, ut Ethnici credebant, datam. Meton. effic. 21 Una pars orbis terrarum ab Asia & Africa divisa, ab hoc eventu Europa appellabitur.

Ode XXVIII. Συλλογιςική.

Ad LYDEN.

Hortatur Lyden, diem, Neptuno sacrum, in potu & cantu hilariter transigere.

Dicolos Tetrastrophos.

1 FEsto quid potius pie
Neptuni faciam? 2 prome 3 reconditum
Lyde 4 strenua Cæcubum,
Munitæque adhibe vim sapientiæ:
6 Inclinare meridiem
Sentis: 7 ac, veluti stet volucris dies,
8 Pacis decipere 9 horreo
10 Cessantem 11 Bibuli Consulis amphoram.
Nos 12 cantabimus 13 invicem
14 Neptunum, & virides 15 Nereidum,
16 Tu curva 17 recines lyra
Latonam, & 18 celeris spicula 19 Cynthiæ comas:
20 Summo carmine, 21 quæ 22 Cnidon
23 Fulgentesque 24 tenet 25 Cycladas, & 26 Paphon
Junctis 27 visit 18 oloribus.
29 Dicetur merita Nox quoque næniæ.

Ode

1 Ordo est: Lyde, prome reconditum *vinum* Cæcubum: quid *enim* potius festo die Neptuni faciam, id est, facere possum? Cum ille voluptatibus dicatus sit? 2 Deprome, ut bibam. 3 Multis annis in cella promptuaria servatum. 4 Strenue, largiter. 4 Et omni gravitati & frugalitati custoditę & sepię contra voluptates vim infer, eamque vino & lætitia expugna, ut joco & ludo aliquis sit locus. Metaph. ab oppidis præsidio firmatis. 6 Decrescere, & Solem a meridie ad occasum vergere animadvertis. 7 At, quasi velocissime præteriens dies numquam finiatur. 8 Cessas rapere ac promere ex vini apotheca vini eadem Bibuli consulatu reconditum. 9 Synecd. gen. 10 Tot annis reconditam & otiosam, utpote ex qua nihil depromptum fuit. 11 Consul fuit. M. Calpurnius Bibulus cum C. Julio Cæsare A.U.C. DCCXXIV. Ætatem ergo hujus vini notat. 12 Hoc die festo. 13 Per vices, vicissim. 14 Deum maris. Saturni filium, in diei festi honorem. 15 Nerei filiarum, maris Nympharum. 16 Tu vero, o Lyde. 17 Iterum atque iterum cades, decantabis. 18 Tamquam velocissimæ venatricis. 19 Dies Dianæ, Latonæ filiæ, in Cyntho, Deli monte, natæ. Synecd. gen. 20 Ultimo seu extremo: ut Ep. 1. l. 1. *Prima dicte mihi*, summa *dicenda Camœna*. 21 Venerem celebrabimus. Sic Od. 30. l. 1. *O Venus, regina Cnidi* Paphique. 22 Urbem Cariæ. 23 Nitentes. 24 Incolit. 25 Insulas sibi sacras. Vide Od. 14. l. 1. 26 Urbem Cypri. 27 Invisit. 28 Cygnis, a quibus trahitur currus Veneris. Vide Od. 1. l. 4. 29 Nox etiam cantabitur carmine debito, tristi sc. & lugubri, quod somno & tenebris (quæ sunt mortis imago) optime convenit.

Ode XXIX. Παρακλητικὴ.

Ad MACÆNATEM.

Invitat eum ad cœnam hilarem, publicis curis omissis.

Dicolos Tetrastrophos

1 TYrrhena regum progenies, 2 tibi
3 Non ante verso lene merum cade
Cum flore, Mæcenas, 4 rosarum, &
5 Pressa tuis balanus capillis
Jamdudum apud 6 me est; 7 eripe te moræ;
Ne semper 8 udum 9 Tibur, & 10 Æsulæ
Declive 11 contempleris arvum, &
12 Telegoni juga parricidæ.
13 Fastidiosam desere copiam: &:
14 Molem propinquam 15 nubibus arduis
16 Omitte mirari 17 beatæ
18 Fumum, & opes; 19 strepitum Romæ.
Plerumque gratæ divitibus 20 vices,

1 Mun-

1 Ab Hetruscis regibus oriunde. Sic Od. 1. l. 1. *Mæcenas atavis edite regibus.* Ordo est: O Mæcenas, Tyrrhena progenies regum, jam dudum apud me est tibi lene merum, non ante verso cado cum flore rosarum, & balanus pressa tuis capillis. 2 In tuum honorem. 3 In cado sive amphora ante hac numquam prompta, in eumdem diem asservata, vel inversa ad vinum depromendum. Cadi enim sive amphoræ os superne erat, ut verti necesse esset, quo depromi vinum posset. 4 Quibus apud me coroneris. 5 Glans unguentaria pressa, id est oleum vel unguentum balaninum ex ea expressum, ut eo unguento tui capilli delibuti niteant. Synecd. gen. & Meton. mat. 6 Jamdiu domi meæ est. Meton. est subj. possessoris pro re possessa & adjuncta. 7 Expedi & libera te iis rebus, quæ tibi sunt in mora, quæ te remorantur, quo minus ad nos venias. 8 Humidum propter copiam aquarum, quæ faciunt Tibur insalubre. 9 Vicinum illud oppidum, i. avoca te a cogitatione negotiorum, quæ fieri debent in eo oppido. Meton. subj. 10 Oppidi in declivi colle positi, Tiburti propinqui. 11 In hortis tuis. 12 Oppidi Tusculi conditi a Telegono, Ulyssis ex Circe filio, qui patrem imprudens interfecit. 13 Relinque aliquamdiu domi tuæ illam omnium rerum abundantiam, quæ fastidium parit: nam *Putet aper, rhombusque recens, mala copia quando Ægrum sollicitat stomachum*: ut est Sat. 2. l. 2. Omnino copia satietatem, satietas fastidium parit. 14 Turrim in hortis tuis in sublime exstructam, unde totam fere Romam prospicis. Synecd. gen. hyperbolica. 15 Vicinam. 16 Define. 17 Divitis. 18 Auram popularem, vel ambitionem. Metaphora ab iis rebus, quæ initio videntur aliquid magnum portendere, qualis est fumus, sed cito evanescunt in auras. 19 Tumultum. 20 Huiusmodi vicissitudines, sive varietates, quæ tædium tollunt.]

1 Mundæque parvo fub 2 Lare pauperum
Cœnæ, fine 3 aulæis & 4 oftro
5 Sollicitam explicuere, frontem.
6 Jam clarus 7 occultum Andromedes 8 pater
9 Oftendit ignem: jam 10 Procyon furit,
11 Et ftella 12 vefani Leonis,
Sole dies 13 referente 14 ficcos.
Jam paftor 15 umbras cum grege 16 languido
17 Rivumque 18 feffus 19 quærit, & 20 horridi
21 Dumeta 22 Sylvani: caretque
Ripa 23 vagis 24 taciturna ventis.
Tu, 25 civitatem quis deceat ftatus,
Curas, & 26 Urbi 27 follicitus, times
Quid 28 Seres, & regnata Cyro
29 Bactra parent, 30 Tanaifque difcors.
31 Prudens futuri temporis 32 exitum
33 Caliginofa nocte premit Deus:
Ridetque, fi 34 mortalis 35 ultra
Fas trepidat. 36 Quod adeft, memento

Con-

1 Fruces, quæ funt neque fordidæ, neque nimis fumptuofæ. 2 In exiguis domibus. Meton. contenti pro continente Deos Penates. 3 Tapetis. 4 Veftibus purpureis. 5 Ipfis divitibus non raro in rugas contractam frontem exporrexerunt & exhilararunt, id eft, omne triftitiam difcufferunt. *Explicare frontem* dicitur tum id quod lætitiæ cauffam affert, ut hoc loco, tum is, qui re aliqua læta fibi oblata, vultu & fronte lætitiam declarat. Ex fronte certe, quo quifque animo fit, perfpicitur. Metaph. a rebus involutis. 6 Anaphora. 7 Corporibus noxium, ex occulto lædentem. 8 Cepheus, Æthiopum rex, inter fidera collocatus: Synecd. gen. 9 Exferit calorem, denunciat æftatem. 10 Anticanis ante Caniculam cum Sole oritur, fuoque calore homines infanos reddit. 11 Et fignum feptentrionale exoritur circa Cancrum, in quo fit folftitium æftivum. 12 Morbiferi 13 Excitante. 14 Sine pluvia, & calidiffimos. 15 Ad calorem vitandum. 16 Æftu Solis fatigato. 17 ad bibendum, vel fefe proluendum. 18 Calore. 19 Captat. 20 Agreftis. 21 Loca fpinis referta, ut calorem effugiant. Hæc enim denfitate fuam Solem excludunt. 22 Nemorum Dei. 23 Omnia pervagantibus. 24 Nullo flu̧ctu permota, murmur non edens. Significat Poeta tempus ventofum jam tranfiiffe. 25 Romam. Sinecd. gen. 26 Romæ Synecd. gen. 27 Anxius. 28 Populi Afiæ Scythicæ. 29 Tu curas, quid feres & Bactra contra Romanos præparent & moliantur, quondam a Cyro regnata, id eft, in quibus regnavit Cyrus. Fluvius Afiam ab Europa difterminans, qui fluit per populos difcordes, id eft, qui Sarmatæ & Scythæ apud Tanaim & Mœotidem paludem inter fe difcordes & belli gerentes moliantur. Meton. fubj. 31 Providens. 32 Finem & eventum. 33 Denfi ignorantiæ tenebris includit & detinet, id eft, eventum nobis ignotum voluit. Metaph. 34 Synecd. gen. 35 Ultra id quod ipfi licitum eft laborat, id eft, de futuris anxius & follicitus eft. 36 Illud, quod præfens eft æquo animo & cum æquitate moderari memento.

Componere æquus, cætera 1 fluminis
Ritu feruntur, 2 nunc medio alveo
3 Cum pace delabentis Etruſ-
cum in mare, nunc 4 lapides adeſos,
5 Stirpeſque raptas, & pecus, & domos
6 Volventis una, non ſine montium
7 Clamore, vicinæque ſylvæ,
8 Cum fera diluvies quietos
Irritat amnes. 9 Ille potens 10 ſui,
Lætuſque deget, cui licet, in diem,
Dixiſſe, 11 vixi: 12 cras vel atra
Nube 13 polum, 12 pater, occupato,
Vel ſole puro; non tamen irritum,
Quodcumque retro eſt: efficiet: 15 neque
Diffinget, infectumque reddet,
Quod fugiens ſemel 16 hora 17 vexit.
Fortuna 18 ſævo læta negotio,
19 Ludum inſolentem ludere pertinax,
Tranſmutat 20 incertos honores?
Nunc mihi, nunc alii 21 benigna:
Laudo 22 manentem: 23 ſi celeres quatit

1 Pennas,

1 Quæ futura ſunt curſum ſuum habent, inſtar fluminis delabentis in mare Tyrrhenum' nunc placide & quiete, nunc rapide, & violenter. id eſt, futura interdum placida & quieta, interdum triſtia & adverſa ſunt. Synecdochica eſt Tiberis deſcriptio. 2 Interdum. 3 Leniter, quiete, placide, ἡσύχως. 4 Excavata rupium ſaxa. 5 Arbores exſtirpatas. 6 Secum trahentis. 7 Fragore & tumultu. Metaph. ab animatis. 8 Cum ingens aquarum inundatio amnes placidos impellit, concitat, & quaſi ad iram provocat, ut ripas ſuas exſuperent, id eſt, cum diluvies ex imbribus oritur. 9 Ille homo liber eſt, & compos ſui, ſuique juris, ἐγκρατὴς ἑαυτοῦ. hilariſque vivet, cui licet dixiſſe, vixi in diem, id eſt, bonis præſentibus & paratis, & quæ in mea poteſtate ſunt, fruor, futura non curo. 10 Affectuum ſuorum, quibus ſapiens imperat. Meton. ſubj. 11 Producitur Proſopopœja illius, qui potens eſt ſui, uſque ad finem. 12 Tu, o Jupiter, Deorum & hominum pater, cras vel ipſum cœlum nubilum vel ſerenum facito, id eſt, ſive ſerenum: tamen Deus illud, quodcunque præteriit, non mutabit. Procatalepſis eſt, cui miſcetur audax permiſſo. 13 Cœlum. Synech. part. 14 Jupiter. Synecd. gen. 15 Non aliter finget, non deſtruet, vel immutabit. Metaph. a figulis, qui, quod prius finxerant, ſæpe deſtruere & corrumpere ſolent. 16 Præteritum tempus. Synecd. part. 17 Invexit, ſecum duxit. 18 Quæ lætatur rebus adverſis homines exercere. 19 In ludendo aliquo ludo inſtabili & incerto, dum res hominum varie mutat. 20 Inſtabiles. 21 Clemens eſt. 22 Fortunam apud me manentem, mihique faventem & ſecundam. 23 Si fugit & adverſa eſt.

1 Pennas, 2 resigno quæ dedit, 3 & mea
Virtute me involvo, 4 probamque
Pauperiem sine dote quæro?
5 Non est meum, si mugiat Africis
6 Malus procellis, ad 7 miseras preces
Decurrere, 8 & votis pacisci,
Ne 9 Cypriæ, Tyriæque merces
10 Addant 11 avaro divitias mari.
12 Tunc me 13 biremis præsidio scaphæ
14 Tutum per Ægeos tumultus
Aura feret, 15 geminusque Pollux.

1 Tanquam avolatura. Metap. ab avibus. 2 Quæ obsignata habebam, rursus aperio, & fortunę reddo in omnem eventum paratus. Sic Ep. 7. l. 1. *Hæc ego si compellar imagine, cuncta* resigno, id est, reddo. Nam proprie *resignare* est quæ signo impresso clausa erant, aperire. Ibid. *Adducit febres, & testamenta* resignat. 3 Et meis me virtutibus, tamquam veste, circumdo, orno, munio ac defendo adversus Fortunæ injurias, non rebus externis. Metaphora petita a vestimentis, quibus nos involvimus. 4 Et paupertatem cum virtute conjunctam sine premio atque opibus quæro. Metaphora ab iis uxoribus, quæ indoratæ ducuntur domum. 5 Nam propositi mei est (quippe qui Fortunæ servire nolim) navigare, navigationisque me periculo committere, ut ditescam & rem augeam: etenim pauper esse malo. 6 Arbor navis impulsa procellis Africi venti, vel Africæ terræ, resonet. 7 Hominibus miseris convenientes. 8 Et cum Neptuno aliisque Diis votis & precibus pactum inire naufragio facto, merces meæ in mari pereant. 9 Merces meæ ex Cypro insula Tyroque urbe advectæ, id est, quęcunque merces. Species pro genere. 10 Per naufragium. 11 Omnia ad se rapienti, absorbenti, insatiabili. 12 Quando maris periculo me expono, & voti reum facio, tunc Aura & geminus Pollux feret me per Ægæos tumultus tutum præsidio biremis scaphæ, quod numquam est futurum. Ironia. 13 Parvæ navis duobus ordinibus remigum agitatæ, qua tuto navigare nemo potest in mari Agæo. 14 Immunem per Ægæi maris fluctus, motus, vel ventorum in Ægæo Mari deprælantium perducet ventus. Est autem Ægæum Mare admodum procellosum ac periculosum nautis. Nomen ergo quidem deducunt ab *Ægeo*, patre Thesei: alii a scopulo, *αἶγα* sive capræ similitudinem referente. Vide quæ nos ad Virg. p. 241. 15 Castor & Pollux gemini nati nautis favent.

Ode XXX.

Αʼποτελεςικὴ προσφωνητικὴ ϗ Εὐχαριστικὴ.

Ad MELPOMENEM MUSAM.

Horatius Lyricos verſus ſcribendo, æternam gloriam eſt conſecutus.

Monocolos.

1 EXegi monumentum 2 ære 3 perenniuſ,
4 Regalique ſitu Pyramidum altius:
Quod nec imber 5 edax, aut Aquilo 6 impotens
Poſſit 7 diruere, aut innumerabilis
8 Annorum ſeries, & 9 fugu temporum.
10 Non omnis moriar: 11 multaque pars mei
12 Vitabit Libitinam: 12 uſque ego poſtera
Creſcam laude recens; 14 dum Capitolium
15 Scandet cum tacita 16 virgine Pontifex,
17 Dicar, 18 qua violens obſtrepit 19 Aufidus,
Et qua 20 pauper aquæ 21 Daunus agreſtium

1 EgoHoratius perfeci & abſolvi opus aliquod carminum ſive lyricum,æternum ingenii meimonumentum futurum, æieis ſtatuiſ durabilius. Sic de Metamorphoſeon libris Ovid.*Jamque opus exegi,quod nec Jovis ira,nec ignes,Nec poterit ferrum necedax abolere vetuſtas.*Synecd.gen.pro Lyrico Poemate. 2 Meton. mat. & Epiſtrophe. 3 Veſtali. Synecd. gen. 4. Et ſublimius ſtatu ſive conſtructione pyramidum, ab Ægyptiis regibus in ſui ſepulturam, exſtructarum. *Pyramides* ſunt moles maximæ ita conſtructæ, ut e lato in acutum tendant. Dictæ,quod *flammarum* ſimilitudinem habent:Græci enim πῦρ *ignem* vocant. Lege Plin. l.36.c.12. 5 Omnia vetuſtate corrumpens. 6 Vehementer ſæviens,ut qui ſibi non poſſit temperare.Metaph.7 Abolere & debilitare. 8 Incomprehenſibilis temporis longinquitas. 9 Curſus temporum. Sic Od.14.l.2. *fugaces annos* dixit, & Od. ſuperiore, *horam fugientem*. 10 Non totus moriar. Sic Ep. 1. l.1. *Quid verum atque decens, curo, & rogo,&* omnis *in hoc ſum*. 11 Et maxima præſtantiſſimaque mei pars, mens vel ingenium.12 Et fugient mortem,erit immortalis.Meton.cauſæ. *Libitina* enim proprie eſt Dea funerum: ſignificat etiam capulum,vel feretrum, in quo cadavera efferuntur ad ſepulturam. 13 Semper ego renovatus, numquam ſeneſcens, incrementum ſumam futurorum hominum laude.14 Uſquedum imperii Romani ęterna futura memoria eſt. 15 Donec Pontifex Maximus aſcendet in Capitolium ad ſacra Idualia celebranda, cum virgine veſtali tacente, dum ſacra celebrantur.16 Veſtali.Synecd.gen.17. Laudabor a poſteritate. Ordo eſt: Ego potens ex humili, dicar princeps deduxiſſe carmen Æolium ad modos Italos,qua Aundus violens obſtrepit, & qua Daunus pauper aquæ regnavit agreſtium populorum. 18 Idque in iis locis, qua violentus, impetuoſus, &c. 19 Apuliæ fluvius, ubi natus eſt Horatius. Sic Od. 9. l. 4. *Longe ſonantem natus ad Aufidum*. 20 Aquæ copia deſtitutus propter vehementes calores. 21 *Dæmus* rex Apuliæ fuit, a cujus nomine fluvius ſic appellatus eſt.

1 Regnavit popolorum, 2 ex humili potens,
3 Princeps 4 Æolium carmen. ad Italos
Deduxisse 5 modos. 6 Sume superbiam
Quæsitam meritis, 7 & mihi Delphica
8 Lauro cinge volens, Melpomene, comam.

1 Rex fuit agrestium populorum, ἐβασίλευσε τῶν λαῶν, id est, imperavit agrestibus populis. Tale illud Virg. 11. Æn. *Justitiæne prius mirer, belli-ne laborum?* Constructio Græca. Sic *Desine querelarum, Abstineto irarum, Decipitur laborum, Soluti operum*, apud Horat. 2 Ex plebejo loco, sc. libertino patre, natus, magnus & excellens vates. 3 Quod omnium primus deduxerim. 4 Quale Alceus scripsit, a Lesbo insula, in qua regnavit Æolus. Vide Od. 13. l. 2. Synecd. gen. 5 Rhythmos & modulationes. 6 O Musa Melpomene, vindica tibi gloriam sive spiritus justos & tibi jure debitos, ac propriis virtutibus mihi acquisitos. Apostrophe. 7 Et lubens exorna mihi crines lauro Apollinea, id est, immarcescibili corona ex lauro consecrata Apollini, qui Delphis edidit oracula sub monte Parnasso, & summa veneratione ibi colebatur. 8 Meton. signi. & Synecd. integr. pro membris, id est ramis lauris, e quibus nectebatur corona eximiis Poetis.

Q. HORATII FLACCI
CARMINUM
SEU
ODARUM
LIBER QUARTUS.

Ode I. Εὐκτικὴ, Ἐρωτικὴ.

Ad VENEREM.

Horatius, jam ea se esse ætate, ut a rebus amatoriis & carminibus ludicris aliene esse animo debeat, & tamen Ligurini vesano amore torreri dicit.

Dicolos Distrophos.

1 INtermissa Venus diu,
Rursus 2 bella moves: 3 parce, precor.
Non 4 sum, qualis eram bonæ
5 Sub regno Cynaræ: desine dulcium
Mater 6 sæva Cupidinum,
Circa 7 lustra decem 8 flectere 9 mollibus
10 Jam durum imperiis: Abi
Quo blandæ juvenum te 11 revocant preces.

1 Tem-

1 A me neglecta. 2 Bella tua cum puellis & amicis, & illa amantium prælia a me Lyrico carmine celebranda excitas. Ovid. *Militat omnis amans, & habet sua castra Cupido.* Metaph. 3 Parce mihi, & noli me coecere, ad illa tanto tempore desita iterum repetenda. Epizeuxis. 4 Sc. amplius talis. 5 Sub imperio amicæ meæ Cynaræ benignæ, nullamque a me mercedem exigentis, id est, cum Cynara bona me regeret. Qui enim amant, serviunt. Metaph. a Monarchis, qui obsequium a subditis exigunt. 6 Venus aliquando crudelis est, & sæva inter dulces voluptates. Hic idem versus positus est supra Od. 19. l. 1. in principio. 7 Ætatis sc. id est, cum nunc annos quinquaginta sim natus. 8 Permovere: quippe qui propter ætatem domari amplius, & mollescere nequeam. 9 Dulcibus, quæ molliunt animos: *vel* quæ jam ante mollitos, id est, ætate ipsa pronos & faciles ad amandum, decent. Ovid. l. 1. de Remed. amor. *Ludem: decent animos mollia regna tuos.* 10 Me jam senio induratum, morosum, & gravem. 11 A sene ad sese.

1 Tempestivius in domo
Pauli, purpureis 2 ales oloribus,
3 Commessabere 4 Maximi,
Si 5 torrere jecur 6 quæris 7 idoneum.
8 Namque & nobilis, & decens,
9 Et pro sollicitus non tacitus reis,
10 Et centum puer atrium
11 Latæ 12 signa feret militiæ tuæ.
13 Et, quandoque potentior
Largis muneribus riserit æmuli,
Albanos prope, 14 te, lacus
Ponet marmoream sub 15 trabe Citrea.
16 Illic plurima 17 naribus
18 Duces thura, lyræque, & 19 Berecynthiæ
Delectabere tibiæ
20 Mixtis carminibus, non sine fistula.
Illic 21 bis pueri die
Numen cum teneris virginibus tuum
Laudantes, pede 22 candido
23 In morem Salium ter 24 quatient humum
25 Me nec fœmina, nec puer

1 Opportunius, decentius. 2 Quę velut ales volucris es. & celeriter vehi soles in curru pulchris oloribus juncto. Sic Od. 28. l. 3. *quæ Gnidon Junctis visit oloribus*. Metap. a colore purpuræ. 3 Jocabere, voluptuarie vives. 4 Pauli Fabii Maximi, Pauli, aut certe Quinti filium. 5 Comburere. Metaph. ab igne. 6 Desideras. 7 Amoribus aptum. Jecur enim est sedes libidinis. 8 Namque Paulus ille juvenis nobilis, & formosus: ut Od. 27. l. 5. *malas decentes*. 9 Et pro reis, in rebus capitalibus anxiis, patronus non mutus, sed facundus: quippe quos suo patrocinio sæpissime juvit, & defensavit. 10 Et juvenis multis artibus instructus. Numerus finitus pro infinito. 11 Ample, ubicumque volueris, id est, multum amabit, & animo libenti. 12 Vexilla. Metaphora. Ovid. *Militiæ species amor est discedite segnes*. 13 Et quandocunque Paulus riserit, i. hilaris erit, validior & plus valens apud amicam, quam larga rivalis munera, tum ille marmoream constituat atque erigit tibi statuam in monte Albano prope Albanos lacus, ubi opima habet prędia. 14 Met. subj. 15 In templo citreæ arboris, i. in templo arboribus odoratis ædificatio. Met. mat. Al. *Cypria*. 16 In templo. 17 Met. ab animatis ad inanimatam imaginem, cui tribuitur sensus odorū & sonatum: sed id *thura* est Met. subj. pro ipsius odore, quo perfundetur statua. 18 Attrahes, & bibēdo quasi exhauries plurimos odores, i. illic plurima tibi instituentur ex thure sacrificia. 19 In sacris Deæ Phrygiæ Cybeles inventæ & usurpari solitæ, i. cujuslibet tibię. Syn. spe. 20 Variis carminibus & instrumentis Musicis commixtis & consonantibus. 21 Mane & vesperi. 22 Tenero. 23 In morem Saliorum, Martis sacerdotum, qui ancilia per urbem ferentes magno corporis motu saltant. Sic Od. 36. l. 1. *Nec* morem in Salium *sit requies pedum*. *Salii* (teste Livio) in urbe fuere a Numa constituti, & Marti Gradivo consecrati, qui totidem ancilia per urbem cum saltibus gestabant atque tripudiis: unde & nomen habent. 24 Pulsabunt humum, i. saltabunt. Sc. Paulum Fabium Maximum tibi rebusque amatoriis accomodatissimum invenies. 25 Me nec fœmina ulla amplius juvat, i. delectat.

Jam, nec spes 1 animi 2 credula mutui,
Nec 3 certare juvat mero,
4 Nec vincire novis tempora floribus.
5 Sed cur heu, Ligurine, cur
6 Manat 7 rara meas lachryma per genas?
Cur 8 facunda 9 parum decoro
10 Inter verba cadit lingua silentio?
11 Nocturnis te ego somniis
Jam captum teneo jam 12 volucrem sequor
Te 13 per gramina Martii
Campi, 14 te per aquas, 15 dure, volubiles,

1 Amoris. 2 Cum persuasione conjuncta, fore,ut mutuo amer ab ea, cujus amore captus sum. 3 Contendere vino cum amicis in conviviis non delectat. Ductum a bello. 4 Nec caput inter bibendum coronare. Anaphora: ut in *cui*. 5 Sed, eheu puer Ligurine, quamvis ætate ingravesco, amore tamen tui incensus ad pristinas revocor lascivias. Apostrophe pathetica. 6 Definit, mihi erumpit, tui quando recordor. 7 Insolita, guttatim & raro defluens, non amoris parvitate, sed ætatis verecundia: nam turpe est seni præ amore flere. 8 Alias satis loquax. 9 Mihi viro gravi & honesto parum convenienti. 10 Cur lingua mea inter loquendum sive in medio sermone titubat & obmutescit, labitur? quod nimii amoris est indicium. 11 O Ligurine dure, ego nocturnis in somnis te jam quasi captum brachiisque circumdatum amplecti mihi videor. 12 Te tanquam alitem e complexi meo avolantem sequor. Sumtum ab avibus. 13 Quasi ludentem in campo Martio. 14 Jam te per fluvias aquas assidue sequor, quasi denatantem in Tiberi, qui fluit juxta campum Martium, in quo juventus Romana se cursu, lucta, equo, natatione exercebat. 15 O Ligurine inexorabilis. Sumtum a saxis & metallis.

Ode II. Ἐγκωμιαστική, id est

ad laudandum comparata.

Ad ANTONIUM JULUM.

M. Antonii Triumviri filium.

Dicolos Tetrastrophos.

1 Pindarum quisquis studet æmulari, Iule, 2 ceratis ope Dædalea

1 Ni-

1 Pindarum, inter Lyricos Poetas facile principem, ejusque verborum & sententiarum majestatem si quis imitari & carmine exprimere annitatur, is suos conatus irritos sentiet, ut olim Icarus volare tentans, in mare decidit. 2 Cera illitis atque connexis, sive corpori affixis artificio Dædali patris. Vel ad Dædali fabulam respicit: qui, *fugiens Minoja regna, Præpetibus pennis ausus se credere cœlo est*. Vel, quia artificiosa omnia *Dædala* vocamus.

1 Nititur pennis, 2 vitreo 3 daturus
Nomina 4 Ponto.
5 Monte decurrens velut amnis, 6 imbres
Quem super 7 notas 8 aluære 8 ripas,
9 Fervet, 10 immensusque ruit profundo
Pindarus ore,
11 Laurea donandus Apollinari,
Seu per 12 audaces 13 nova 14 dithyrambos
Verba 15 devolvit, numerisque 16 fertur
Lege solutis:
Seu 17 Deos, 18 regesque canit, 19 Deorum
Sanguinem, 20 per quos 21 cecidere 22 justa
Morte 23 Centauri, 24 cecidit tremendæ
Flamma Chimæræ:

1 Sustentatur. 2 Mari pellucido instar vitri, *διάφανεῖ*, *vel* ejusdem coloris, sc. viridis aut cærulei, cum vitro, quod ab *Icaro* mare *Icarum* appellatum est. Metaph. 3 Ut Icarus ille, qui ponto nomen dedit, nudum irriti sui laboris nomen, & ludum ac jocum posteris relicturus. 4 Icario mari. Synecd. gen. 5 Ex monte aliquo deorsum currens, id est, torrens. Ordo est: Pindarus fervet, & ruit immensus ore profundo, velut amnis decurrens monte, quem imbres aluere super notas ripas. Significat Horatius hoc simili copiosam Pindari sapientiam & celerem in dicendo ubertatem. 6 Aquæ pluviæ copiosæ. 7 Fluminis margines, quas crebro alluentes notas sibi fecerunt. 8 Abundantem reddiderunt, ita auxerunt, ut extra ripas erumpat. Metaph. a nutricibus. 9 Verbis sublimibus instar alicujus ignis ascendit. Metaph. ab aqua fervida & agitata. 10 Et summus ignei ingenii vi & acumine ore sublimi gravibusque sententiis ruit. A Geometris sumtum. 11 Qui Phœbea corona, Poetis consecrata, ubique decorandus est, quicquid etiã scribat. Od. ult. l. 3. *Delphicam laurum* dixit. 12 Animosos, valde vehementes ad animos concitandos, *vel* pedibus lege solutis constantes. 13 Inusitata, a nullo antea unquam prolata. 14 Cantiones & choros Rhytmicos liberius in honorem Bacchi compositos. Dicti sunt *Dithyrambi* ἀπὸ τοῦ Διονύσου τοῦ ἐκ δύο θυρῶν ἐξελθόντος, i. *a Baccho duabus januis egresso*, semel ex matris utero, semel ex Jovis patris femore. *vel*, quod vino capti & pectora & ora simul aperta gerant. 15 Deorsum volvit, id est, verba grandia loquitur, ac defluere facit. Metaph. a rotundis figuris, quæ volubili motu & facili feruntur. 16 Et versibus Dithyrambicis liberalioribus & lege versus solutis rapitur. 17 Jovem & Apollinem, in Olympiis & Pythiis. 18 Hieronem Siciliæ regem, aliosque heroas, & Palemonem, Arthemorum, Herculem, Pirithoum, Thesea, Bellerophontem, in Isthmiis ac Nemæis. Synecd. gen. 19 Heroas, a Diis oriundos, *διογενέας*. Priscos reges illi omnes suam ad Deos originem referebant. Meton. mat. 20 Herculem, Piritoum, & ceteros Lapithas, qui Centauros devicerunt. 21 Trucidati, devicti sunt in nuptis Pirithoi, & alibi. Metaph. & Polyptoton. 22 Merita, propter libidinem & petulantiam. 23 Thraciæ populi, qui a Poetis finguntur esse media parte viri & media equi, originem ab Ixione ducentes. 24 Et per quos (imprimis Bellerophontem) etiam ignis ille, qui ex faucibus horrendæ illius Chimeræ, monstri tergemini, & formidabilis, eructabatur, extinctus est.

1 Sive, quos Elea domum reducit
Palma cœlestes: pugilem-ve, equum-ve
3 Dicit, & 4 centum potiore signis
5 Munere 6 donat;
7 Flebili sponsæ juvenem-ve raptum
8 Plorat, & vires, 9 animumque, moresque 10 Aureos educit 11 in astra, nigroque 12 Invidet Orco.
13 Multa Dircæum levat aura cygnum,
14 Tendit, Antoni, quoties in altos
Nubium tractus; 15 ego, apis Matinæ
More, modoque,
Grata carpentis thyma per laborem
Plurimum, 16 circa nemus, 17 uvidique
Tiburis 18 ripas, 19 operosa parvus
Carmina 20 fingo:

1 Sive dicit & laudat eos, quos victoria, apud Elidem, Peloponnesi oppidum, parta, domum te ducit cœlestes, id est. cœlestibus ob gloriam comparandos, & celeberrimos apud patriæ suæ cives reddit. Alleg. e continuatis Metaph. 2 Sive eum laudat, qui pugilatu vixerit, ut Pollucem, sive eum, qui certamine equestri vel equorum usu superior fuerit, ut Castor. Horat. de Art. *Et pugilem victorem, & equum certamine primum. Et juvenum curas, & libera vina referre.* 3 Lyrici carminis materia. 4 Synecd. finiti pro infinitis statuis. 5 Carminibus immortalibus donat, quæ sunt statuis meliora, ac diuturniora. Hoc ideo dicit, quod victoribus omnibus statuæ publice ponebantur. 6 In *donat* & *plorat* est Epistrophe. 7 Tristi, dignæ fletu ac lacrymis: ut Od. 24. l. 1. *Multis ille quidem* flebilis *occidit.* 8 Sive etiam in Epitaphiis deplorat sponsum sponsæ suæ tristi immatura morte ablatum. 9 Animositatem. 10 Honestos & bonos mores ejusdem juvenis ad cœlum usque tollit, & *stellis inserit*, ut Od. 25. l. 3 loquitur. Metaph. a præstantissimo metallo. 11 Metaph. hyperbolica. 12 Et eum morti subtrahit, adimit, i. a morte & oblivione eum vindicat. Alleg. e Metonymiis. 13 O Antoni Jule, validus spiritus & copiosus ventus in sublime ad cœlum elevat, & attollit Pindarum Poetam, qui in Dirce, fonte Thebano, tanquam altivolans cygnus natus & enutritus est. Nam ut cygnus, aura & vento levatus, in altum volat; sic Pindarus, quoties Deorum & Regum canit laudes, sua eloquentia sublimis volat, & suaviter canit. Alleg. e Metaphoris. 14 Quoties in supremam aeris regionem, ubi nubes condensantur, id est, in cœlos ipsos, evolat. 15 At contra eo Horatius, parvus Poeta, ut apis Calabria, in Matino Monte pascens & circa terram volans, carpensque laboriose thyma, aliosque flores sibi gratos, i. scribens depresse, suavi tamen stylo fingo carmina, &c. 16 Circa sylvas in secessu solitario. 17 Propter aquarum copiam humidi, aqua abundantis. Od. 29. l. 3. *Ludum Tibur.* 18 Circa margines exspatiatus. 19 Carmina laboriosa, elaborata, quæ multum operæ atque industriæ requirant, per maximam curam compono, existens humilis Poeta ejus collatione. 20 Sumtum est a fingulis.

1 Concines majore Poeta plectro
Cæsarem, 2 quandoque 3 trahet, 4 feroces
5 Per sacrum clivum, merita decorus
6 Fronde, 7 Sicambros:
8 Quo nihil majus, meliuſ-ve terris
Fata donavere, 9 bonique divi,
Nec dabunt, 10 quamvis redeant in aurum
Tempora priscum.
11 Concines lætosque dies, 12 & Urbis
Publicum ludum, super imperato
Fortis Augusti reditu, 13 forumque
Litibus 14 orbum.
15 Tum meæ (16 si quid loquar audiendum)
17 Vocis accedet bona pars: 18 & o Sol
Pulcher, o laudande, canam 19 recepto
Cæsare felix.
20 Tuque dum procedis, Io triumphe.

1 At tu, o Antoni Jule, tanquam excellens Poeta res Augusti Cæsaris egregie gestas digniori & sublimiori stylo, id est, carmine Heroico, canes, describes. Metaph. ab amplioribus organis Musicis, quorum sonus exauditur longius. 2 Quandocumque Cæsar, decorus fronde merita, trahet per sacrum clivum Sicambros feroces. 3 Aget, eosque in triumphum spectandos reducet. 4 Indomitos, *cæde gaudentes*, ut eos Od. 14. hujus libri appellat. 5 Per clivum Capitolinum viæ Sacræ adhærentem. Triumphantes enim ingressi urbem porta Triumphali, per Velabrum & Forum, ab æde Saturni, qua via Sacra clivo proxima erat, in capitolium ascẽdebant. Syn. gen. 6 Exornatus triũphali laurea sive corona laurea propter fortitudinem bellicã merita. Meton. mat. 7 Germaniæ populos. Menapiis finitimos, quos hodie *Gheldrenses* appellamus. 8 Cæsare. 9 Rebus Romanis faventes & benigni. Sic Od. 5. hujus l. *Divis orte* bonis, *optime Romulæ Custos gentis*. 10 Quamvis aurea sæcula, *vel* aureæ ætatis mores redeant. 11 Decantabis etiam dies festos & lætitiæ destinatos propter victorias & triumphos Cæsaris Anaph. 12 Et ludos publicos variæ in urbe constitutos, *vel* publicam civitatis lætitiam, pro magnanimi Augusti reditu a Diis impetrato & concesso. 13 Et cantabis forũ controversiis & contentionibus vacuum, propter dies festos ac ludos publicos. Ut enim inter arma silent leges, ita in communi totius populi gaudio triumphoque lites forenses tacebant. 14 Metaph. a pupillis utroque parente orbatis, vel contra a parentibus orbatis suis liberis. 15 Ubi sc. tu Pindarica vena & carminis majestate bella & triumphos Cæsaris illustrabis. 16 Si modo aliquid memoratu, vel auditu dignum ego vilis Poeta loqui possum. 17 Magna mei carminis pars, ex laudibus Cæsaris constans, tuis carminibus adjungetur. 18 Et o dies, festive, laudibusque celebrande, quo victor Cæsar urbem ingressus est. Apostrophe ad Solem, pro die, per Meton. effic. pro esse, quem diem dicit transactum iri in tota civitate per Apostrophen alteram ab Julo ad triumphum, & per acclamationem Baccho sacram, *in triumphe*, identidem usurpatam per Epistrophen. 19 Recuperato, a periculis belli liberato. Sic Od. 7. l. 2. recepto *Dulce mihi furere est amico*. 2 Et, o triumphe, dum te perageris, cum in Capitolium veheris, nos omnes cives iterum atque iterum festam illam acclamationem iterabimus. Io, Io triumphe.

Non semel dicemus, Io triumphe,
1 Civitas omnis, 2 dabimusque Divis
Thura benignis.
3 Te decem tauri, totidemque vaccæ,
4 Me tener 5 solvet vitulus 6 relicta
Matre, 7 qui 8 largis 9 juvenescit herbis
10 in mea 11 vota:
12 Fronte curvatos imitatus 13 ignes
Tertium Lunæ 14 referentis ortum,
15 Qua notam duxit, niveus videri,
16 Cetera fulvus,

1 Nos omnes cives. Meton. subj. pro adjunctis. 2 Et Divis, Romanorum rebus faventibus ac benignis erga nos Cæsaris reditu, sacrificia offeremus. 3 Tum te, ut Prætorem, ac forte jam designatum Consulem. Cæsaris affinem, opibusque abundantem, decem tauri solvent, & liberabunt a voto, quo obligaris ex Cæsaris reditu. 4 Me autem fortunæ tenuioris. 5 Liberabit a voto, quod pro Cæsaris incolumitate Diis feci. Dicimur *vota facere* ac *suscipere*, cum vovemus aliquid. *Nuncupata* enim *vota* dicebantur, quæ Magistratus ituri in provinciam faciebant, multis nempe præsentibus. *Reddere* autem *vota*, est solvendo se liberare. 6 A vacca depulsus. 7 Vitulus. 8 Copiosis. 9 In prato adolescit, fit juvencus. 10 Propter. 11 Diis facta. 12 Qui cornua habet parva & curva instar Lunæ, tertio die post novilunium. 13 Splendorem curvorum cornuum. 14 Quæ reducit. 15 Qua in parte illic notabantur, id est, in fronte candidus erat. 16 Κατὰ τὸ ἄλλα, per, *vel* quoad cetera, habens cetera fulva, *vel* cum cetero toto corpore ruso colore sit. Synecdoche. Sic Ep. 10. l. 1. *Excepto, quod non simul esses*, cætera *lætus*. Virg. Æn. 3. *Consertum tegmen spinis: at* cetera *Grajus*.

Ode III. Προσδοκτική.

Ad MELPOMENEN.

Dicolos Distrophos.

1 QUem tu, Melpomene, semel
Nascentem placido lumine 2 videris,
Illum non labor 3 Isthmius

1 Cla-

1 Melpomene, quem ut semel benignis & amicis oculis aspexeris in lucem editum, is neque clarus pugil, neque miles erit, sed Poeta. 2 Metaph. a corpore ad animum. 3 Susceptus in curuli certamine Isthmico a Sisypho in honorem Neptuni instituto. *Isthmos* insula est inter duo maria, Ægeum & Jonium, conclusa. Unde *Isthmia certamina* dicta Ovid. *Æquarabina suis oppugnant fluctibus Isthmon, Et tenuis tellus audit utrumque mare*. Meton. eff. pro victoria certamine Isthmico parta. Est præterea Synecd. periphr. pugillatus.

1 Clarabit pugilem, non equus 2 impiger
Curru ducet 3 Achaico
Victorem: 4 neque res bellicæ 5 Deliis
Ornatum foliis 6 ducem,
Quod 7 Regum tumidas 8 contuderit minas.
9 Ostendet Capitolio:
10 Sed, quæ Tibur aquæ fertile perfluunt
11 Et spissæ nemorum 12 comæ.
13 Fingent 14 Æolio carmine nobilem
15 Romæ 16 principis urbium
Dignatur soboles inter amabiles
17 Vatum ponere me choros:
Et jam dente minus mordeor 18 invido,
19 O testudinis aureæ
Dulcem quæ strepitum, 20 Pieri, temperas!

1 Clarum & nobilem reddet ex victoria consecutâ pugnis valentem: vel *clarabit*, id est, declarabit: voce enim præconis victorum nomine declarabantur. Lucret. l. 4. Metaph. a luce. 2 Celer. 3 Curru Græco, vel Eleo, id est, quadrigali certamine, illum victorem non secum rapiet. Synecd. gen. *Elis* enim est civitas Achajæ. 4 Neque fortitudo & industria bellica. 5 Apollineis foliis, id est, laurea corona, a *Delo* insula, Apollini sacra. Synecd. gen. 6 Tanquam summum belli Imperatorem, hostium suorum victorem, & triumphantem. 7 Hostiam suorum. 8 Inflatos animos fregerit & domuerit. Sumtum ab utentibus pistillis, aut a fabris, ad dura mollienda & in pulverem redigenda, aut quoque modo malleis frangenda. 9 Eum in Capitolium deducet, ibique gloriosum populo Romano ostendit. Triumphãtes enim recta in Capitolium vehebantur. 10 Non hæc supra memorata eum reddunt nobilem, sed aquæ illæ, quæ præterfluunt ferax illud oppidum Tibur, ab eo descriptæ Æolio carmine, facient nobilem. 11 Et densæ frondes nemorum, id est, copiosa arborum folia. Sic infra Od. 7. *Diffugere nives: redeunt jam gramina campis Arboribusque* comæ. 12 Metaph. ab animantibus ad inanimata. 13 Illustrem & celebrem apud exteras nationes efficient. Virg. Æn. 2. *nec, si miserum fortuna Sinonem* Finxit. Sumtum a figulis, qui proprie dicuntur fingere quippiam ex argilla & luto. 14 Carmine aliquo Sapphico & Alcaico, quale Sappho & Alcæus condiderunt. Synecd. gen. Sic Od. 30. l. 3. *Princeps* Æolium carmen *ad Italos Deduxisse modos.* 15 Hinc universus populus Romanus dignatur me numerare inter Poetas Lyricos, qui canunt amabilia. Meton. loci pro incolis. 16 Quæ omnium urbium princeps est, & caput. Virg. Ecl. 1. *Verum hæc tantum alias inter caput extulit urbes, Quantum lenta solent inter viburna cupressi.* 17 Lyricorum Poetarum. 18 Et jam æmulorum mordacibus calumniis minus proscindor, id est, & jam virtute supero invidiam. Sic Sall. *Gloria invidia vicisti.* Alleg. a canibus & feris. 19 O Pieri Melpomene Musa, quæ moderaris & inflectis ad concordem contentum amabilem cantum amœnissimæ, atque excellentis lyræ. Sic Ep. 2. l. 1. *Ad strepitum citharæ cessatum ducere curam.* Exclamatio est admirandis vires testudinis: & in *aureæ* est Metaph. a præstantia metalli, ad pulchritudinem Lyræ indicandam: 20 Vocativus casus Græcus, a Nominativo Pieris: Synecd. gen. pro speciali Musa Melpomene.

O, 1 mutis quoque piscibus
Donatura cygni, si libeat, 2 sonum!
3 Totum muneris hoc tui est,
4 Quod monstror digito prætereuntium
Romanæ 5 fidicen lyræ:
6 Quod spiro, & placeo (7 si placeo) tuum est:

1 Vocis expertibus, non spirantibus, non respirantibus, paucis exceptis; nam pulmonem non habent, nec pulmone indigent, eo quod non habeant sanguinem, quo cordis calor refringeretur. 2 Quo donatura es cantus dulcedinem, eosque non solum vocales, sed etiam Musicos facere potes. Nam cygni ante mortem canere dulcissime dicuntur. 3 Illud universum tuum beneficium est, tibique acceptum fero. 4 Quod Romæ in pretio & admiratione sum. Hinc Persius: *At pulchrum est*, digito *monstrari*, *& dicier hic est*. Notum illud est de Demosthene, *qui illo susurro* (ut ait Cic. Tusc. 5.) *aquam ferentis mulierculæ, ut mos in Græcia est, in susurrantisque alteri, Hic est ille Demosthenes*, ὅτος ἐκεῖνος Δημοσθένης, *delectari se dicebat*. 5 Quod Lyricus Poeta sim. 6 Quod vitam spiritumque duco, id est, quod vivo, aliisque in admiratione sum, illud omne tuum est, & nulli præterea debetur. 7 Si tamen mea carmina apud viros doctos in pretio habentur: Modesta ἐπανόρθωσις est, ad minuendam Poetæ immodicam de se persuasionem Poetices.

Ode IV. Προσφωνητικὴ, Ἐγκωμιαστική.

Ad URBEM ROMAM.

De indole Drusi, ejusque institutione sub Augusto.

Tricolos Tetrastrophos,

1 QUalem ministrum fulminis 2 alitem,
(Cui Rex Deorum regnum in aves vagas
3 Permisit, expertus fidelem
Jupiter in 4 Ganymede flavo.)
Olim 5 juventas & patrius vigor
6 Nido laborum propulit inscium:
7 Verni que, 8 jam nimbis remotis,
Insolitos docuere nisus,

1 Quam alacris & robusta est Aquila in errantes aves, & usque pugnandi cupiditas in draconem: aut qualis est catulus leonis in capream, ejus dentibus jam dilacerandam, talem Rhæti, & Vindelici videre Drusum, &c. 2 Aquilam Jovis armigeram. Synecd. gen. 3 Commisit, propter ejus fidem erga Jovem. 4 In pulchro Ganymede, Trois regis filio. Jovis pocillatore, in cœlum rapiendo. 5 Juventutis flos atque impetus & vigor paternus, ingenitus, sc. aquilæ. Meton. effic. creditur enim *Juventas* Dea Juventutis. 6 E nido expulis prædandi & pugnandi imperitum. Al. *protulit*. 7 Et quem verni venti, i. Zephyrus & Favonius, vernumque tempus, quo excluditur, docuere insuetos prædandi conatus, *vel* primos & non usitatos volatus. 8 Instante æstate: totum enim ver imbriferum est. Synecd. gen. ad insolitos volatus exprimendos.

1 Venti, 2 paventem: 3 mox in ovilia
Demisit hostem vividus impetus:
4 Nunc in 5 reluctantes dracones
6 Egit amor dapis atque pugnæ:
7 Qualem ve 8 latis caprea pascuis
9 Intenta, fulvæ matris ab ubere
10 Jam lacte depulsum leonem,
11 Dente novo peritura vidit:
12 Videre Rhœti bella sub alpibus
Drusum gerentem, & Vindelici: 13 quibus
Mos unde deductus per omne
Tempus Amazonia securi
Dextras 14 obarmet, quærere distuli:
(Nec scire 15 fas est omnia) sed diu,
16 Lateque victrices catervæ
Consiliis juvenis revictæ
Sensere, quid 16 mens rite, 18 quid 19 indoles
20 Nutrita 21 faustis sub penetralibus
22 Posset, quid Augusti paternus
23 In pueros 24 animus Nerones.
Fortes 25 creantur fortibus, & bonis.
Est in juvencis, est in equis patrum

1 Favonii & Zephyri. Synecd. gen. 2 Feras adhuc aggredi timentem. 3 Quem etiam alitem Jovis aquilam paulo post magis in rapinis exercitatum vegetus animi vigor in ovilia, ut agnos rapiat, tanquam hostem ab alto deorsum misit. 4 Postquam animosior factus est. 5 Sibi, id est, naturali odio contendentes. 6 Devorandos compulit cibi cupiditas, id est, fames, & pugnæ naturalis amor. 7 Anaphora. 8 Exhilarantibus pascentes. Meton. effe. 9 Animum in pratorū deliciis occupatum habens. 10 Paulò ante a lacte remotum. Virg. Depulsus a lacte *domi quæ clauderet agnos.* 11 Dente leonini catuli nondum prędę assuefacto, seu nondum in pugna exercitato, devoranda. 12 Qualis, inquam, aquila aut leo junior, talem, tam fortem Rhœti & Vindelici (eas Alpium partes tenentes, quæ ad Orientem spectant, & in Austrum vergunt, Helvetiis finitimi) Drusum Neronem gerentem bella sub Alpibus, & ibidem memorabili victoria potitum. 13 Qui Vindelici cur talibus securibus in prelio (qualibus Amazones mulieres quondam in præliis usæ sunt, sive amazonum more) utantur, illud curiosius indagare in aliud commodius tempus rejeci: Ordo est: Quibus mos est obarmet dextras *suas* securi Amazonia, unde deductus sit, distuli quærere. 14 Muniat. 15 Potest, δυνατόν. Vide Od. 2. l. 1. 16 Sed hoc certo scio & affirmo, quod Vindelicorum & Rhœtorum catervę, longo tempore late permultas regiones hactenus hostibus suis in bello superiores, jam auspiciis & fortitudine juvenis Drusi tandem vicissim superatæ sint, & senserint, sive experti sint, quid, &c. 17 Animus & prudentia. 18 Anaphora. 19 Innata virtus sive ingenii bonitas. 20 Metaphora ab alumnis. 21 In domo Augusti, in qua omnis virtutis & fortitudinis schola quasi patet. 22 Valeat. 23 In privignos & adoptivos pueros, Tiberium & Drusum. Synecd. gen. 24 Affectus. 25 Procreantur ex magnanimis viris.

1 Virtus: nec 2 imbellem 3 feroces
4 Progenerant aquilæ columbam.
5 Doctrina sed vim promovet 6 insitam,
7 Rectique cultus pectora roborant:
8 Utcumque defecere mores,
Dedecorant bene nata culpæ:
Quid debeas, o 9 Roma 10 Neronibus,
11 Testis 12 Metaurum flumen, & 13 Asdrubal
14 Devictus, & 15 pulcher 16 fugatis
17 Ille dies Latio tenebris,
18 Qui primus alma 19 risit adorea.
20 Dirus 21 per urbes 22 Afer 23 ut Italas:
24 Ceu flamma per tædas, vel 25 Eurus
Per siculas 26 equitavit undas,
27 Post hoc secundis usque laboribus

Roma-

1 Ingenita bonitas. 2 Ignavam. 3 Magnanimæ, animosæ. 4 Producunt. 5 Sed tamen proba institutio & educatio naturalem inclinationem excitat, provehit, προάγει, melioremque facit. 6 Metaph. a plantis. Et amor ac studium honesti, virtutis, accurataque ingeniorum cultura, sive bonæ institutiones mentem in recta virtute conformant & confirmant. 8 Ubicunque seu quandocunque naturæ bonitas a bonis moribus destituta est, ibi culpæ, id est, mali mores, ignavia & peccata etiam illa, quæ bene nata sunt, id est, naturæ bonitatem, sive illos qui optimis parentibus prognati sunt, deformant, dedecoreque afficiunt. 9 Apostrophe est & Meton. subj. pro o Romani. 10 Hujus Drusi progenitoribus, id est, ei Claudiæ gentis stirpi seu familiæ, cui cognomen Nero, acceptum feras. 11 Illud testatur. Metaph. ab homine, sicut est in *risit* & *tenebris*. 12 Flumen Umbriæ, quod hodie *il Metro* appellant Itali: ubi Asdrubal cum quinquaginta sex millibus hominum, Claudii Neronis opera, cæsus est. 13 Hannibalis frater. 14 Imo occisus ad illud flumen, & capite truncatus, quod Hannibali fratri ante castra projectum fuit. 15 Felix, gratus & serenus. Sic Cic. l. 4. Epist. ad famil. *Noli quærere: ita mihi* pulcher *hic dies visus est, ut speciem aliquam viderer videre quasi reviviscentis Reipublicæ*. 16 Anxietate, sollicitudine ex Romanorum animis depulsa, id est, Carthaginensibus & Afris ex Italia pulsis. 17 Quo victoria memorabilis parta est, quo Hannibalis ferox animus domitus fuit, testis est. 18 Dies. 19 Victoria & gloria bellica letus fuit, nosque benigno vultu respexit. Festus: *Adoream, laudem seu gloriam dicebant, quia gloriosum eum putabant, qui farris copia abundaret*. Plaut. in Amphitry. *Qui præda, atque agro*, adoreaque *affecit populares suos*. Proprie tamen *adorea* frugum copiam significat. Meton. adj. signi. 20 Crudelis ille Imperator Africanus Hannibale equitavit, id est, incredibili velocitate aufugit. 21 Per totam Italiam. 22 Hannibal. Synecd. gen. 23 Postquam, cum. 24 Velut ignis per faces, aliamque incendibilem materiam. 25 Vel ut Eurus, id est, quilibet ventus, Siculum mare percurrit, inque eo horribiliter tumultuatus est. Synecd. spe. 26 Metaph. ad hominibus. 27 Post hanc victoriam. (qua Claudii Neronis auspicio Asdrubal fuit occisus, & Afrorum ferocia domita fuit) populus Romanus semper prosperis præliis corroborata fuit.

Romana 1 pubes crevit, & 2 impio
Vastata Pœnorum tumultu
Fana 3 Deos habuere rectos.
4 Dixitque tandem 5 perfidus Annibal:
6 Cervi, luporum præda rapacium:
7 Sectamur ultro, 8 quo 9 opimus
Fallere, & effugere est triumphus.
10 Gens, quæ 11 cremato fortis ab Ilio,
12 Jactata Tuscis æquoribus, 13 sacra:
14 Natosque, 15 maturosque, patres,
16 Pertulit Ausonias ad urbes:
17 Duris ut ilex 18 tonsa bipennibus
19 Nigræ 20 feraci frondis in 21 Algido,
22 Per damna, per cædes: ab ipso
23 Ducit opes animumque ferro

Non

1 Romani juvenes. Meton. signi. 2 Deorum templa, quæ bellica & hostili Carthaginensium vastatione diruta erant, postea rectos Deorum cultus sive statuas Deorum erectas, Hannibale profligato, rursus habuerunt. 3 Imagines & simulacra Deorum restituta & erecta. Meton. subj. 4 Prosopopœja est, ubi Poeta sua oratione Annibalem inducit loquentem, cujus sermo producitur in quatuor & viginti versus cum nota quidem accessus ad eam, sed sine nota recessus ab ipsa. 5 Quia primus violavit fœdus inter Romanos & Afros initum. 24. Oratio Hannibalis ad suos milites. Non (inquit) Carthaginenses, qui sumus tamquam imbelles cervi, Romanos, veluti lupos, insequimur. Allegoriæ continuis Metaphoris. 6 Romanorum preda & esca. 7 Illos. 8 Quos Romanos lupos latere, & fallendo effugere & evitare summa est victoria, magnificeque triumphi loco ducere debemus. Ter. in Heaut. *Triumpho, si licet me latere tecto abscendere*, id est, triumphi loco habeo, si mihi licet periculum, in quo versor, declinare. 9 Magnificus. Sic *spolia opima* dicuntur, quę dux duci hostium detraxit. Metap. a fertilitate terræ. 10 Gens illa Romana, quæ originem duxit a Troia, id est, Trojani, Æneas, Anchises & comites jactati in mari Tyrrheno. Synecd. gen. 11 A Græcis combusto. 12 Acta in Tyrrheno mari. 13 Deos penates. 14 Et filium Ascanium: Æneas sc. itemque suos liberos alii Trojani, qui Æneam secuti sunt. Virg. 2. En. *Ascanium, Anchisenque patrem, Teucrosque penates Commendo sociis*, &c. 15 Et Anchisen, aliosque patres senio confectos. Virg. Æn. 5. *ævimaturus Acestes*. 16 Ad Italiæ urbes secum navibus advexit. 17 Ut ilex succisa & ramis spoliata magis magisque crescit, sic Romani adversis præliis magis invalescunt. 18 Securibus ramis ac frondibus resecta. Metaph. ab animantibus: ut enim capilli tonderi dicuntur & crines resecari: sic plantæ, cum eis frondes & folia tondentur. 19 Nigris & densissimis foliis. 20 Feraci. 21 *Algidum* mons est in agro Tusculano. Vide Od. 21. l. 1. 22 Virg. 11. Æn. *Telluris iam pertæsum, cives, cum gente Deorum, In victisque viris gerimus: quos nulla fatigant Prælia, nec victi possunt absistere ferro*. 23 Vires & augmentum consequitur, quantoque plura ramorum suorum damna patitur, eo magis in altum crescit. Sat. 1. l. 2. *aut, qui* Duxit *ab oppressa meritum Carthagine nomen*.

Non 1 Hydra secto 2 corpore 3 firmior
Vinci 4 dolentem 5 crevit in Herculem;
6 Monstrum ve fumini fere Colchi
Majus, 7 Echioniæ-ve 8 Thebæ.
9 Merses profundo, 10 pulchrior evenit:
11 Luctere, multa 12 proruet integrum
Cum laude 13 victorem, geretque
Prælia 14 conjugibus loquendæ.
15 Carthagini 16 jam non 17 ego 18 nuntios
Mittam superbus: 19 occidit, occidit
20 Spes omnis, 21 & fortuna nostri
Nominis, 22 Asdrubale interempto.
23 Nil Claudiæ non efficient 24 manus:
25 Quas & benigno numine 26 Juppiter
Defendit, & 27 curæ sagaces
Expediunt per 28 acuta belli:

1 Hydra serpens monstrosa in Lerna delitescens, cujus uno capite ab Hercule absciso, septem subito renascebantur. Sunt qui Hydræ capita centum, sunt qui quinquaginta dent, sunt qui novem, alii etiam pauciora. 2 Corpore. Synec. inte. pro mem. 3 Animosior, sc. quā Romanorum gens, quæ damnis, bellis & præliis crevit in nos. 4 Qui, si ab aliquo superandus fuisset, dolebat. 5 Multiplicata est. 6 Nec Colchi edidere, immisere Jasoni, reliquisque Argonautis, aureum vellus rapturis, majus monstrum, sc. draconem, aurei velleris custodem, & armatos homines ex hujus Draconis dentibus seminatis natos, nec urbs Thebana majus monstrum, sc. Draconem Marti sacrum, Cadmo immisit; (quem ille, cum Thebas conderet, interfecit, cujusque dentes cum Palladis consilio seminaret, exinde armati milites orti statim mutuis vulneribus confossi conciderant, Echione & aliis quatuor, quos Cadmus in urbe condenda sibi adjutores accivit, tantum exceptis) illud, inquā, monstrum majus non fuit, vel contra Jasonem, vel contra Cadmum; quam populus Romanus contra nos Afros. 7 Ab Echione, Cadmi genero, conditæ. 8 Thebani. Met. subj. loci. 9 Quem populum Romanum si profundo mari, & imo pelago obruas. Ep. 1. l. 1. mersor civilibus undis. 10 Fortior inde emergit. 11 Si luctaris & pugnes cum illa gente. 12 Prosternet, proculcabit & evincet te hostem incolumem, victorem, & numquam ante victū. 13 Qui paulo ante viceras. 14 Ab eorum uxoribus, lætitia ac dolore permotis, commemoranda, *vel*, quę victores reversi domum uxoribus narrent. Sic enim ad Ulyssem suū Penelope. *Narrantis conjux pendet ab ore viri.* 15 Carthaginem, id est, ad Carthaginenses. Meton. loci. 16 Illo tempore, cum Romanos ad Cannas trucidarem. 17 Annibal. 18 Victoriarum mearum. 19 Præcisa est, interiit. Plaut. Occidit *spes nostra.* Epizeuxis cum exclamatione desperantis. 20 Victoriæ. 21 Et totius Carthaginis felicitas & gloria. Metap. ab appellationibus rerum. Narrant historici Annibalē, Asdrubalis capite aspecto, res Carthaginiensium desperasse, sic locutum, *agnosco te Carthaginis fortunam.* 22 Meo fratre Asdrubale trucidato. 23 Hæc nonnulli interpretes Horatii verba esse volunt, non Annibalis. 24 Vires & copię Claudię Neronianæ, id est, Nerones ipsi perficient omnia. Syn. part. 25 Copias viresque. 26 Suo favore tuetur. 27 Et quas ducum vigilantia, & accurata solertia & providentia per omnia belli discrimina liberant, & facultatem vincendi, aut certe evadendi feliciter concedunt. Metaph. a canibus venaticis & sagacibus. 28 Sic *subita belli, obliqua tumuli, &c.* apud Livium.

Ode

Ode V. Προσφωνητική.

Ad AUGUSTUM.

Ut tandem in urbem redeat.

Dicolos Tetrastrophos.

1 Divis orte bonis, optime 2 Romulæ
Custos gentis, 3 abes jam nimium diu:
4 Maturum reditum pollicitus 5 Patrum
Sancto 6 concilio, 6 redi.
8 Lucem redde tuæ, dux bone, patriæ:
9 Instar veris enim vultus ubi tuus
10 Affulsit populo; 11 gratior it dies,
Et 12 soles melius nitent.
13 Ut mater 14 juvenem, quem 15 Notus 16 invido
Flatu 17 Carpathii trans maris æquora
18 Cunctantem spatio 19 longius annuo
Dulci detinet a domo,
Votis, 20 ominibusque, & 21 precibus vocat,
Curvo nec faciem 22 littore dimovet:
Sic 23 desideriis icta fidelibus,

Quæ-

1 O maxime Imperator Auguste, qui per Æneam & reliquos progenitores tuos, a Divis propitiis & beneficiis progenitus es. Metaph. a cœlicolis. 2 Et qui Romanæ gentis (a Romulo Romæ conditore) protector constitutus es. Sic *Romula tellus*, apud Virg. *Dardana arma*, *Dardana pubes*, &c. 3 A nobis, & ab urbe Roma. Liv. l. 29. ut mos *est iis qui diu* absunt. 4 Celerem. Metaph. a frugibus, quæ proprie maturescunt, nec citius, nec tardius æquo ad utilem usum colliguntur. 5 Conscriptorum. 6 Inviolabili Senatui; vel senatorum cætui. Virg. 1. Æn. *Jura, magistratusque legum*, sanctumque *Senatum*. Synecd. gen. pro Senatu, & in hoc Meton. adj. pro Senatoribus. 7 ad nos. 8 O Imperator felix & salutaris, redde te tuæ patriæ, id est, redi in patriam tuam tamquam lux & salus. Alleg. e Metaph. 9 Ad similitudinem. 10 Lætissimus arrisit populo Romano. 11 Tunc dies sunt sereniores. 12 Et tunc Sol purius & splendidius nitere videtur, id est, dies motu Solis effectus. Meton. effic. 13 Velut sollicita quædam mater, &c. Ordo est: Ut mater vocat votis ominibusque, & precibus, juvenem cunctantem transæquora Carpathii maris, quem Notus detinet invido flatu a dulci domo longius spatio anni, nec, &c. 14 Filium suum peregre absentem. Sic Od. 12. *Telluris juvenes*. 15 Auster. 16 Adverso & reditum invidente ventorum flatu. Metaph. ab animantibus ad inanimata. 17 A *Carpatho* insula Ægyptum versus, inter Rhodum & Cretam. Synecd. spe. pro quovis periculoso mari. 18 Morantem ultra annum. 19 Diutius. 20 Bonis verbis. 21 Supplicationibus pro filii reditu factis & effusis. 22 A, sive de littore maris, ad quod filium appulsurum sperat, movet. Ter. in Adelph. *Cave nunc jam oculos a meis quoquam* dimoveas *suos*. 23 Pio tui desiderio perculsa, affecta, deque te absente sollicita. Sumtum a corporibus.

Quærit 1 patria 2 Cæsarem,
3 Tutus hos etenim rura 4 perambulat :
5 Nutrit rura 6 Ceres almaque 7 Fauſtitas :
8 Pacatum 9 volitant per mare navitæ :
Culpari metuit 10 fides
Nullis 11 polluitur caſta 12 domus 13 ſtupris :
14 Mos & lex meculoſum edomuit nefas :
Laudantur 15 ſimili prole 16 puerperæ :
17 Culpam 18 pœna premit comes.
19 Quis 20 Parthum paveat? quis 21 gelidum Scythen?
22 Quis, Germania quos horrida parturit
Fœtus, 23 incolumi Cæſare; quis 24 feræ
25 Bellum curet 26 Iberiæ?
27 Condit quiſque diem collibus in ſuis,
Et vitem 28 viduas 29 ducit ad 30 arbores :

1 Hinc

1 Tua patria urbs Roma. 2 Cæſarem. 3 Immunis ab omni periculo bellico, id eſt, te præſente, o Cæſar, omnia terra marique ſunt tranquilla. 4 Inter arandum peragrat, id eſt, tuti ſunt agricolæ & aratores. Od. 17. Epod. Perambulabis *aſtra ſidus aureum*. 5 Agros fertiliſſimos reddit ſuo munere ac numine. 6 Frugum Dea, id eſt, frumenta luxuriantur in agris. Meton. & Metaph. 7 Felicitas. 8 Tranquillum, non infeſtum piratis. 9 Navium velis, tamquam pennis, celeriter navigant. Metaphora ab avibus. Sic Od. 37. l. 1. *ab Italia* volantem *Remis aburgens*. 10 Fides caves φιλάττεται commiſiſſe quāobrem culpetur, id eſt, nemo fidem fallit. Meton. adj. 11 Violatur. 12 Familia, id eſt, matronæ & virgines. Meton. ſubj. 13 Adulteriis. 14 Boni mores, & lex Julia de adulteriis coercendis omnia turpia & immunda adulteria fregerunt, & e medio ſuſtulerunt. 15 Quod ſuis maritis ſimilem prolem progenerant, neque cum abulteris ſeſe commiſcent, id eſt, filii ſunt parentibus ſimiles, non generantur ſpurii. Sic Catullus optat, ut Torquatus filius naſciturus ſuo ſit ſimiles patri Manlio, *qui facile inſciis Noſcitetur ab omnibus, Et pudicitiam ſuæ Matris indicet ore*. 16 Matres, cum ſint puerperæ. 17 Scelera & peccata pœna celeriter conſequitur. 18 Magiſtratus, qui verſatur in delinquentibus cito puniendis. Meton. ſubj. 19 Q.d. nemo. 20 Truculentum illum hoſtem amplius timeat? id eſt, bella jam ceſſant. Parthi ſigna militaria, quœ Craſſo & Antonio ademerant, poſcenti reddiderunt. Vide Od. 15. hujus lib. Synecd. ſingularium pro Parthis. Medis & Scytris. 21 In Septenbrionali regione, nivibus ac glacie rigida, habitantem. Scythæ virtutis moderationiſque Auguſti fama commoti, amicitiam ultro petiverunt. 22 Quis extimeſcat ſive paveat fœtus, id eſt, homines, quos dira Germania producit? Germanos ultra Albim fluvium ſummovit Auguſtus, Hiſpaniam univerſam ſubegit. Merito igitur ſecurum jubet eſſe populum Romanum Horatius. 23 Auguſto vivo. 24 Indomitæ, bellicoſæ. 25 Incurſiones hoſtiles. 26 Hiſpaniæ, a flumine *Ibero*. 27 Unuſquiſque ruſticus finit ſive ad finem perducit in vinetis ſuis. Eſt hic ſuperioris interrogationis ſubjectio. 28 Cum vitibus non maritatas ſive junctas. Metaph. ab orbatis conjugibus. 29 Adducit, conjungit. 30 Ulmos, populos, & ſimiles arbores,

1 Hinc ad vina redit lætus, & 2 alteris
Te mensis adhibet Deum.
Te multa prece: 3 te prosequitur mero
4 Defuso pateris, 5 & Laribus tuum
Miscet numen, uti 6 Græcia Castoris,
Et magni 7 memor Herculis:
Longas 8 o utinam, 9 dux bone, 10 ferias
Præstes 11 Hesperiæ, 12 dicimus 13 integro
Sicci mane die, dicimus 14 uvidi,
15 Cum Sol Oceano subest.

1 Ab agricoltura hilaris ad convivia & commessationes revertitur. 2 Et te, o Auguste, in secundis mensis, cum primæ epulæ remotæ sunt, infuso in pateras mero tamquam Deum adhibent, tibique tamquam Deo vinum libat & effundit. Veteres, prima mensa sublata, secundam positis pomis, infusoque vino, in Deorum honorem exhibebant: quam potionem ἀγαθοῦ δαίμονος vocabant, Horatius ergo hic nihil aliud voluit, quam Augustum Cæsarem ἀγαθοδαίμονα Romanis esse. 3 Tibi sacrificat. 4 Vino de pateris fuso. 5 Et quisque tuum numen & nomen cum Penaribus suis conjungit, & una tamquam Deum invocat. 6 Quemadmodum Græcia, id est, Græci Castorem & Pollucem, & magnum illum monstrorũ domitorem Herculem inter Deos Penates enumerant; ita etiam nos Romani te. Meton. subj. 7 Ob beneficia ab illis accepta. 8 Exclamatio est per optationem. 9 Imperator optime Auguste. Synecd. 10 Dies festos id est, otiosam pacem. 11 Italiæ. Synecd. gen. 12 In hæc verba precamur. Anaphora. 13 Matutino tempore. cum dies adhuc solidus restat, dum adhuc sicci sumus, ac nihil gustavimus. 14 Cum madidi, vino pleni, & ebrii sumus. Contrarium est hoc nomen nomini *sicci*. Virg. Ecl. 10. Uvidus *hiberna venit de glande Menalcas*. 15 Cũ Sol est sub Oceano, id est, occidit, id est, vesperi.

Ode VI. Παρασδικτική.

Ad APOLLINEM & DIANAM.

Carmen sæculare.

Dicolos Tetrastrophos.

1 DIve, 2 quem 3 proles Niobæa magnæ
Vindicem 4 linguæ, 5 Tityosque raptor

1 Sensit,

1 Apollo. 2 Cujus sagittas ultrices. 3 Sex filii, totidemque filiæ Niobes, Tantali filiæ, sororis Pelopis, Amphionis, Thebarum regis, uxoris: quæ cum ob numerosam prolem sese matri Apollinis Latonæ, geminam tantum prolem habenti, gloriose præferret, uno die omnes suos liberos ejus sagittis confossos, perdidit, ipsa mœrore confecta. Synecd. gen. 4 Gloriosæ & superbæ, quod liberorum multitudine & pulchritudine Niobe Latonam præ se contemneret, i. verborum arrogantium. Meton. effic. 5 Quem etiam sensit Tityus, Jovis & Elaræ Nymphæ filius, qui Latonam tuam matrem rapere & de stupro interpellare non dubitavit. Itaque tuis sagittis confossus, apud inferos vulture ejus jecur, continuo renascens, lacerante, æternum punitur.

1 Sensit, 2 & Trojæ 3 prope victor altæ
4 Phthius 5 Achilles
6 Ceteris major, 7 tibi miles impar:
Filius quamvis 8 Thetidis 9 marinæ
10 Dardanas turres quateret tremenda
11 Cuspide pugnax.
12 Illo, 13 mordaci velut icta 14 ferro
Pinus, aut impulsa cupressus 15 Euro,
16 Procidit late, 17 posuitque collum in
Pulvere Teucro.
18 Ille non 19 inclusus 20 equo Minervæ
Sacra mentito, 21 male feriatos
Troas, & lætam Priami 22 choreis
23 Falleret aulam:
Sed palam 24 captis gravis (25 heu nefas, heu!)
26 Nescios fari pueros 27 Achivis
28 Ureret flammis, etiam latentes
Matris in 29 alvo:

2 Ni,

1 Suo exitio. 2 Et quem sensit Achilles, &c. 3 Qui excelsæ Trojæ propemodum eversor fuit: quia Hectorem interfecit, quo pacto facilius Troja capi potuit (ut Od. 4. l. 2. *& ademptus Hector Tradidit fessis leviora tolli Pergama Graiis*) & paulo ante, quam Troja caperetur, a Paride occisus est, idque Apollinis impulsu. Virg. 6. Æn. *Phœbe, graves Trojæ semper miserate labores, Dardana qui Paridis direxisti tela, manusque Corpus in Æacidæ*. 4 Erat Phthia Achillis patria, Thessaliæ urbs. 5 Græcorum fortissimus. 6 Qui reliquis Græcis fortior fuit. 7 Te tamen minor extitit: quia a te sub figura Paridis Achilles fuit occisus: *vel* quia tuo consilio ab ipso Paride fuit interemptus. 8 Et Pelei. 9 Nerei & Doridis filiæ. 10 Propugnacula Trojæ concuteret. 11 Bellicosus metuenda cuspide hastæ suæ, id est, hasta sua, quam nemo præter Achillem poterat vibrare? 12 Achilles ruit velut arbor cadens. 13 Quæ quasi mordet, & paulatim exedit arborum incisam. Metaph. ab animantibus. 14 Securi dejecta. 15 Ab Euro prostrata. 16 Magni sui corporis mole, postquam procubuit, latum locum implevit, lateque prostratus est. 17 Et occumbens deposuit, id est, occubuit. 18 Achilles non insidiis, aut dolo, sed aperto Marte Trojam expugnasset, nisi a Paride tua opera & impulsu prius esset interfectus. 19 Cum reliquis Græciæ principibus, Menelao, Ulysse, Diomede, Pyrrho, Mnestheo, Teucro, aliisque compluribus. 20 In equi ligneo Trojano, qui, tanquam votum esset pro reditu Græcorum, Minervæ violatæ sacer mentiebatur & simulabat, id est, quem simulabant Græcia se fabricatum esse, ut Palladem offensam placarent. Virg. 2. Æn. *Votum pro reditu simulant*. Ibid. *Hanc pro Palladio moniti, pro numine læso Effigiem statuere, nefas quæ triste piaret*. Meton. rei significatæ pro signo illius & simulacro. 21 Achilles non fefellisset Trojanos intempestive & magno suo malo otiantes, cum vigilare debuissent. 22 Tripodis. 23 Nocturno tempore per dolum non invasisset domum regiam Priami, urbemque Trojanam somno vinoque sepultam. 24 Trojanis sua fortitudine victis crudelis futurus erat. 25 Exclamatio est per commiserationem cum Epizeuxi. 26 Nescios fandi, id est, infantes, *νήπια τέκνα*. 27 Græcis. 28 Combussisset. 29 Adhuc materno etiam ventri inclusos. Synecd. totius.

1 Ni, tuis victus Venerisque gratæ
Vocibus, 2 Divum pater annuisset
Rebus Æneæ potiore ductos
3 Alite muros.
4 Doctor argutæ fidicen Thaliæ,
Phœbe, qui 5 Xantho lavis amne crines,
5 Dauniæ defende 7 decus Camœnæ,
8 Lævis Agyeu.
9 Spiritum Phœbus mihi, Phœbus 10 artem
Carminis, nomenque dedit Poetæ.
11 Virginum primæ, puerique 12 claris
Patribus orti,
Deliæ 13 tutela Deæ, 14 fugaces
Lyncas, & cervos 15 cohibentis arcu,
16 Lesbium 17 servate pedem, meique
Pollicis 18 ictum:
Rite Latonæ 19 puerum canentes,
Rite crescentem 20 face 21 Noctilucam,
22 Prosperam frugum, 23 celeremque 24 pronos
Volvere menses.

1 Nupta

1 Ni Jupiter mitigatus & flexus tuis, o Apollo, precibus atque intercessionibus & Veneris Jovi patri gratæ, concessisset conatibus ac laboribus Æneæ urbis Romæ muros *ductos*, id est, ducendos & erigendos *potiore alite*, id est, meliori augurio, quam lamenrabilis urbis Trojanæ, sc. cujus in toto mundo imperium æternum, & sine me foret. 2 Synecd. periphr. Jovis. 3 Synecd. gen. pro vulturibus illis sex, qui Remo annuissent: & Meton. effic. pro meliore auspicio inde edito. 4 O Phœbe, qui doces Thaliam Musam argute & sonore canentem. 5 Trojæ fluvio, tibi sacro. 6 Latinæ meæ Musæ, id est, carminis mei Lyrici. Meton. effic. 7 Honorem & dignitatem. 8 Imberbis Apollo, cui in viis publicis solebant sacrificare: ἀγυιαὶ enim viæ ac Plateæ sunt. Vide Macrob. Sat. l. 1. 9 Vegetum & acutum ingenium, indolem Poeticam. 10 Poeticam, quam doctrina & exercitatione acquirimus. 11 Vos etiam nobilissimæ puellæ, virginum Romanorum præcipuæ. 12 Senatoribus, Consulibus, & Imperatoribus progeniti. 13 Qui estis sub protectione Dianæ Deæ, quæ cum fratre Apolline in Delo insula nata est. 14 Ad fugam celeres. 15 Tamquam venatrix suo arcu & sagittis configentis, comprehendentis & vulnerantis. 16 Sapphicum carmen. Synecd. membri. Nam Sappho fuit Lesbia. 17 Inter saltandum in choreis vestris observate. 18 Lyræ meæ strepitum, id est, mei carminis modulationem. 19 Ex veterum instituto & solemni consuetudine laudantes Apollinem, Latonæ filium. Synecd. gen. 20 Post novilunium suo lumine, usque dum plena sit, crescentem. 21 Dianam ejus sororem, id est, Lunam noctem claram & lucentem. Græcorum expressit epithetum νυκτιλαμπής. Synecd. gen. 22 Nocturno suo humore fruges & sata prosperantem ac nutrientem. Luna enim plantandi, & vegetandi vim habet. 23 Celerem in volvendis mensibus, *vel* menses celeriter decurrentes celeriter ad finem perducentem. Nam Luna 28. circiter diebus orbem suum conficit, quod est spatium menstruum. 24 Sic de Art. Poet. *Ut sylvæ foliis* pronos *mutantur in annos*.

1 Nupta jam dices: Ego 2 Dis 3 amicum,
4 Sæculo festas referente luces,
5 Reddidi carmen, docilis modorum
Vatis Horati.

1 Tu puella, tum fueris nupta, hoc dices: Ego docilis modorum vatis Horatii, reddidi carmen amicum Diis, sæculo referente festas luces. Poeta unam e puellis alloquitur, omnium nomine. 2 Apollini, Dianæ, aliisque Diis. 3 Diis gratum & amabile, φίλον Brevis est Prosopopœia. 4 Cum annus centesimus festos dies & sacros ludos sæculares reduceret. 5 Ego, quæ facile dedici versus Poetæ Horatii, eosque cecini & recitavi.

Ode VII. Παραινετική.

Ad L. MANLIUM TORQUATUM.

Veris adventu, & æqua omnibus moriendi conditione, sine spe revivifcendi, omniumque rerum mutatione & vicissitudine proposita, invitat ad hilariter jucundeque vivendum.

Dicolos Distrophos.

1 Diffugere nives, redeunt jam 2 gramina campis,
Arboribusque 3 comæ:
4 Mutat terra vices, & decrescentia ripas
Flumina 5 prætereunt.
6 Gratia cum Nymphis 7 geminisque sororibus, 8 audet
9 Ducere nuda choros.

Im-

1 Hoc lætissimo veris tempore nives abierunt & liquefactæ sunt. Metaph. ab animantibus. Verni temporis descriptio. Est & altera Od. 4. l. 1. *Solvitur acris hyems*, &c. 2 Herbæ agris jam restituuntur. Eadem Metaph. Virg. *viridi se gramine vestis Tellus*. 3 Frondes & flores. Sic Od. 3. hujus lib. *Et spissæ nemorum* comæ. 4 Pro ingrata hyeme verum tempus reducit, id est, mutatur anni tempus. 5 Et flumina, quæ hiberno tempore nivibus & pluviis hibernis creverant, jam decrescentia, intra fluviorum margines fiunt, neque eos transiliunt. Metaph. a viatoribus. Od. 11. l. 2. *quis puer ocius Restinguet ardentis Falerni Pocula* prætereunte *lympha*. Alii *decrescentia* interpretantur, valde crescentia, ripasque trãscendentia ac superfluentia solutis vere nivibus. 6 Aglaja, Synecd. spe. 7 Thalia & Euphrosyne. Synecd. gen. 8 Hoc anni tempore. 9 Sine veste choros exercere quia *Frigora mitescunt Zephyris*, ut ait tribus post versibus. Gratiæ alioqui pinguntur *nudæ*, quia beneficia omni fuco & velamine carere debent. Manus ipsarum inter se connexæ, notant perpetuum amicitiæ fœdus, gratiamque a gratia disiungi non posse. Stant hilari vultu, ut intelligamus parata & prompta debere esse nostra in amicos obsequia: pinguntur juvenes, quod accepti gratia beneficii non debeat consenescere. Vide Od. 19. l. 3.

Immortalia ne ſperes, 1 monet annus, & 2 almum
  Quæ rapit hora diem.
Frigora 3 miteſcunt Zeyhiris: ver 4 proterit æſtas
  Interitura, 5 ſimul
6 Pomifer Autumnus fruges 7 effuderit, & 8 mox
  Bruma recurret 9 iners.
10 Damna tamen 11 celeres 12 reparant 13 cœleſtia Lunæ;
  14 Nos, ubi 15 decidimus,
16 Quo pius Æneas, quo 17 Tullus dives, & 18 Ancus,
  19 Pulvis & umbra ſumus.
Quis ſcit, an 20 adjiciant hodierna craſtina 21 ſummæ
  Tempora 22 Di ſuperi?

1 Cun-

1 Ipſe annus, & tempus, quod anni partes celeriter conſumit: docet te, ne vitam tuam æternam fore exiſtimes, ſed aliquando tibi moriendum memineris. Metaph. qua inanimato tribuitur, quod eſt animati. 2 Omnia alentem ac nutrientem calore Solis, qui diei præeſt. 3 Frigora mitigantur & fugantur a vere, cujus nuntii ſunt & prodromi Zephyri, venti tepidi, & ſicci, ab occaſu æquinoctiali flantes adverſus Eurum. Metaph. a maturis frugibus. 4 Poſt hoc vernum tempus ſequitur æſtas & conſumit, quæ interitura eſt, ſimul, &c. Metaph. 5 Simulac. 6 Poma ferens. 7 produxit, & in horrea condiderit. Metaph. a liquidis & aquis. 8 Cum Autumnũ tempus tranſiit. 9 Hyems, quæ facit homines inertes & ignavos, redibit, Virg. Georg. 2. *Hyems ignava colono.* Meton. effe. 10 Detrimenta temporum, *vel* ſuæ lucis, poſtquam crevit, decreſcentis. Illud tamen hic diſcriminis eſt, quod hæc tempora redeunt: ſed nos ſemel extincti numquam renaſcimur. Unde Catul. *Soles occidere, & redire poſſunt, Nobis, cum ſemel occidit brevis lux, Nox eſt perpetuo una dormienda.* 11 Quarum motus in cœlo omnium celerrimus. 12 Recuperant, relarciunt. Quæ ſunt in viciſſitudine ortus & interitus. 14 At contra nos mortales homines poſtquam decidemus, ſc. ad inferos, id eſt, mortui ſumus, inque eum locum pervenimus, quo pius, &c. non (ut anni tempora) redimus, ſed tranſimus in pulverem. 15 Metaph. a foliis & floribus plantarum. 16 In quem decidit & poſt mortem pervenit pius Æneas, qui parentem ſuum Anchiſen ſuis humeris e mediis Trojæ flammis extulit. Sic Virg. Æn. 1. *Sum pius Æneas, raptos qui ex hoſte Penates Claſſe vehomecum,* &c. Anaphora, ac præterea Synecd. periphr. inferorum, quod deſcendunt illuſtriſſimi quique & potentiſſimi. 17 Servius Tullus Hoſtilius, tertius Romanorum Rex. Regnavit Hoſtilius annis 32. fulmine ictum, cum regia, uxore filiis, omnique familia conflagaſſe, ex Plinio, & Dionyſio aliiſque liquet. 18 Ancus Martius quartus Romanorum Rex, Numæ ex filia & Martio Pontifice nepos. Imperavit annis 24. relictis duobus filiis. Dictus autem Ancus ἀπὸ τῦ ἀγκῶνος, id eſt, *a cubito*, quem incurvum habuit. 19 Homines e pulvere facti, & eodem reſolvendi. Meton. mat. Ἄνθρωπός ἐςὶ πνεῦμα, καὶ σκιὰ μόνον. Eurip. *Homo bulla.* 20 Additury, appoſituri ſint diem craſtinum. 21 Multitudini vitæ noſtræ, ſive numero dierum, quos uſque ad hodiernum diem viximus. Bene Mart. *Sera nimis vita eſt craſtina, vive hodie.* 22 Apud duos vitæ ac mortis arbitrium eſt.

1 Cuncta manus avidi fugient hæredis, amico
Quæ dederis animo.
2 Cum semel occideris, & de te 3 splendida 4 Minos
Fecerit 5 arbitria.
Non, Torquate, 6 genus, non te 7 facundia, non te
8 Restituet pietas?
9 Infernis neque enim tenebris 10 Diana 11 pudicum
12 Liberat 13 Hyppolytum:
Nec 14 Lethæa valet 15 Theseus obrumpere 16 charo
Vincula Pirithoo,

Ode

1 Omnia illa, quæ in curando corpore consumpseris, & liberali tuo animo indulseris, hæredis tui inexplebiles manus effugient, & tua erunt, neque ad hæredem pervenient. Hortatur ad liberalitatem. 2 Ubi semel mortuus fueris, & inferis per Minoa adjudicatus, numquam revivisces, cum θάνατος sit ἀθάνατος. 3 Majestatis plena, æquissima, lucida ac sine odio, ira, invidia, qualia in terris exercentur Metaph. a luminoso corpore. 4 Judex inexorabilis apud inferos, Jovis filius, rex Cretæ. 5 Judicia constituerit, id est, cum de te Minos splendide & præclare judicarit, sententiamque æquissimam tulerit, tibique apud inferos convenientem locum assignaverit. 6 Generis tui nobilitas, quod ab antiquissimo. Manlio Torquato, qui Gallo, se provocanti, occiso torquem aureum detraxit, & inde nomen consecutus est, deducis. 7 Eloquentia tua. 8 Non Deorũ timor & cultus in humanæ vitę reddet. Sic Od. 14. l. 2. *Eheu fugaces, Posthume, Posthume, Labuntur anni: nec pietas moram Rugis, & instanti senectæ Afferet, indomitæque morti.* 9 Ex morte. 10 Quamvis Dea. 11 Castum, qui sua, temperantia compressit libidinem Phædræ suæ novercæ. 12 Liberare potuit. 13 Thesei filium, a Phædra noverca adamatum: qui cum exitum sortitus est, ut libidinosæ mulieris, cui obsequi noluerit, criminatione perierit. Nam ad patres Thesei preces Neptunus quadrigarum curriculo in littore sese exercenti, bellnam marinam repente immisit: qua exterriti æqui, infelicem juvenem per avia raptantes, miserrime dilaniarunt. Vide Ovid. 15. Met. 14 Infernalia, a *Lethe* flumine apud inferos. 15 Quamvis Neptuni filius Theseus & Pirithous inter rarissima illa quatuor amicorum paria enumerantur: qui apud inferos descendentes, ut inde Proserpinam raperent, ibidum visti remanserunt. Vide Plut. in vita Thesei. 16 Amico suo.

Ode VIII. Ἐγκωμιαστική.

Ad MARCUM CENSORINUM.

Nihil eſt, quod homines magis immortales reddere poſſit, quam Poetarum carmina.

Monocolos.

1 DOnarem pateras, 2 grataque 3 commodus,
Conſorine, meis 4 æra 5 ſodalibus,
Donarem 6 tripodas, 7 præmia fortium
Grajorum? 8 neque tu peſſima munerum
Ferres, 9 divite me ſcilicet artium,
10 Quas aut 11 Parrhaſius 12 protulit, aut 13 Scopas,
14 Hic 15 ſaxo, 16 liquidis 17 ille coloribus
Solers, nunc 18 hominem ponere, 19 nunc Deum.
Sed non hæc mihi 20 vis, non tibi talium

R 1 Res

1 Darem vaſa argentea, quibus olim Pontifices & Sacerdotes in ſacrificiis utebantur. Anaphora. 2 Affabre facta & accepta. 3 Ego liberalis & benignus donarem, vel In eo eſſem liberalis & benignus, quod donarem, &c. Al. *commodis*, i. qui vel commodaverunt mihi, vel commendare poſſunt. *Commodi* enim dicuntur ii, qui ſeſe ad aliorum mores vel ſuo judicio accommodant, vel ſunt accommodati natura, & qui aliis facile & libenter proſunt. Cic. pro Mur. *Nemo Catone proavo tuo*, commodior, *comior*, *moderatior fuit ad omnem rationem humanitatis*. Terent. Haut. *mulier* commoda *& faceta hæc eſt meretrix*. 4 Vaſa, vel pocula ærea, id eſt, ex ære facta. Meton. mat. 5 Amicis. 6 *Tripodes* menſæ ant vaſa erant ut plurimum ahenea, anſata, & tribus innixa pedibus, ut fortiter ſtarent, & viris fortibus dari ſolebant in ſignum victoriæ. Duorum generum *tripodes* fuere: alterum, qui ἐμπυριβήτης dicebantur, quo aqua calefiebat, & igni imponebatur, eoque ad balnea utebantur: alterum ἄπυρον, ignis expers, quem igni non admovebant, in quo vinum dilui ſolebat: qui etiam ad ædium, templorumque ornatum ſervabatur. 7 Qui premia fortium Græcorum victorum quondam dati fuerunt, ut apud Virg. 5. Æn. *In medio ſacri* tripodes, &c. & l. 9. *Bina dabo argento perfecta, atque aſpera ſignis Pocula; devicta genitor quæ cepit Ariſba: Et* tripodas *geminos, auri duo magna talenta*. 8 Neque tu, o Cenſorine, auferres & acciperes a me viliſſima munera, ſed omnium præcipua. Sic Od. 16. l. 3. *a Diis plura* feret. 9 Si ego eſſem dives, & abundarem illis ſignis & tabulis pictis miranda arte & induſtria elaboratis. 10 Artes ſive artificioſas tabulas. 11 Pictor clarus, natus Epheſi, vel (ut alii volunt) Athenis. 12 Pinxit. 13 Sculptor, ſtatuarius inſignis ſc. *ſculpſit*. 14 Scopas. Refertur enim ad propius & poſterius. 15 E marmore. 16 Humidis. 17 Parrhaſius. Refertur enim ad remotius & prius. 18 Peritus in formanda ſive facienda, vel hominis, vel Dei effigie, Meton. ſubj. Sic de Art. *quia* ponere *totum Neſciet*. Sic Græci τιθέναι pro *fingere* ſive *facere* uſurpant. 19 Epanodos. 20 Verum horum copia & facultas mihi non eſt. Honeſta excuſatio a tenuitate fortunæ.

Res est, aut animus 2 deliciarum egens:
Gaudes carminibus: carmina possumus
Donare, 3 & pretium dicere muneris.
4 Non incisa 5 notis marmora publicis,
Per quæ 6 spiritus, & 7 vita 8 redit 9 bonis
Post mortem ducibus: non celeres 10 fugæ,
11 Rejectæque retrorsum Annibalis minæ,
Non incendia Carthaginis 12 impia,
13 Ejus, qui domita nomen ab Africa
Lucratus rediit, clarius indicans
Laudes, quam 14 Calabriæ Pierides: neque
15 Si cartæ sileant, quod bene feceris,
Mercedem tuleris. Quid foret 16 Iliæ
Mavortisque puer, 17 si taciturnitas

1 Ob-

1 Res familiaris. Abundas tu quidem talibus deliciis, cum re, tum animo. 2 Talium rerum, quas vulgus in deliciis aut divitiis habet. 3 Et possumus dicere, quam pretiosum sit munus carmen, & quanti æstimandum; nempe quod amplius præstare possint, quam saxa, aut marmora notis incisa, &c. Al. *muneri*. 4 Statuæ marmoreæ, titulis & inscriptionibus honorificis, publica Senatus ac populi Romani auctoritate datis, quæ ab omnibus legi possunt, quibusque egregiorum virorum res gestæ illustrantur, notatis, non reddiderunt Scipionem clariorem, quam Ennii scripta. 5 Verbi gratia his literis, S. P. Q. R. AD ÆTERNAM P. CORNELII SCIPIONIS AFRICANI MEMORIAM. 6 Quæ efficiunt, ut egregii & fortes Imperatores mortui, quodammodo reviviscant. Metaph. ab animantibus, quæ mortuæ videntur quasi reviviscere per statuas & imagines. 7 Memoria. 8 Apud posteros. 9 Fortibus, ἀγαθοῖς. 10 Annibalis sc. ex Italia, cum traducto per Scipionem in Africam bello, deserere Italiam; cui infesto exercitu incumbebat, & patriæ ferre auxilium cogebatur. 11 Repressæ ac retractæ in Africam. 12 Perjuræ, fœdifragæ. Nam contra fœdus cum Romanis initum, bellum renovabant Carthaginenses. 13 Hæc omnia non clarius illustrant laudes *ejus*, i. Scipionis Africani, qui ob Africanum bellum feliciter confectum agnomen Africani lucratus triumphans in urbem rediit. 14 Ennii versus sive scripta, qui fuit Calaber. Ennio enim debet, quod ejus res præclare gestę perpetua hominum memoria conserventur, quæ alias una cum statuis brevi perituræ erant. Meton. effic. Musæ dictæ sunt *Pierides*, a *Pierio*, monte Bœotiæ, ubi natæ sunt ex Jove & Menemosyne. 15 Neque enim, si Historicorum & Poetarum monumenta non accedant, apud posteros egregiam tui memoriam & laudem, & meritorum in rempublicam mercedem consecutus fueris, sed illis omnino privaberis. Duplex Tropus: alter in *chartæ*, pro versibus inscriptis in chartis per Meton. subj. alter in *sileant* per Metaph. a rebus vocalibus, quæ compressa voce silent. Cic. *Musa varronis* silet, i. nihil scribit Varro. 16 Romulus Iliæ & Martis filius. Synecd. periphr. Item in *virtus*, *favor*, *lingua* est Alleg. e Meton. adj. pro subj. i. Poetis peritis, disertis, & fortium virorum studiosis, qui horum præclara facta memoriæ posteritatis commendant. 17 Si nunquam Poetarum & Historicorum silentium, &c.

1 Obstaret meritis 2 invidia Romuli;
3 Ereptum Stygiis fluctibus 4 Æacum
5 Virtus, & 6 favor, & 7 lingua potentium
Vatum divitibus consecrat 8 insulis.
Dignum laude virum 9 Musa 10 vetat mori:
11 Cœlo Musa beat: 12 sic Jovis 13 interest
Optatis epulis impiger 14 Hercules:
15 Clarum 16 Tyndaridæ sidus ab infimis
Quassas eripiunt æquoribus rates.
17 Ornatus viridi tempora pampino
Liber, vota bonos ducit ad exitus,

1 Quo minus futuris temporibus illustrarentur. 2 Silentium de rebus præclare gestis videtur illorum gloriæ invidere, de quibus siletur. 3 Ex morte & oblivione hominum liberatum. 4 Jovi ex Ægina filium: quem cum Minoe & Rhadamantho, ob insignem justitiam, Poetæ post mortem etiam apud inferos exercere judicia, tradidere. 5 Vis ingenii. 6 Benevolentia. 7 Vox egregiorum Poetarum. Nam magna vis est in eloquentia. 8 Beatorum insulis fortunatis, μακάρων νήσοις, vel Elysiis campis assignat, id est, egregiis carminibus Æacum apud inferos judicem facit, & immortalitati consecrat. Synecd. gen. 9 Poetarum carmina. Meton. effic. 10 Nam absque Poetarum monumentis esset idem tumultus, qui corpus, etiam nomen obrueret. 11 In cœlo collocans beatum efficit, in cœlum laudibus attolli. 12 Per Poetarum carmina. 13 Fruitur: quippe qui a parente Jove quadrijugo curru in celum sublatus est. 14 Jovis filius. 15 Lucidum sidus in cœlo. 16 Castor & Pollux, fratres, filii Tyndari, naves naufragium passas, jam jam imo altoque mari immergendas a naufragio liberare Poetarum carminibus creduntur. Synecd. gen. & Meton. rerum significatarum pro ipsis cœlestibus signis. 17 Sic per carmina Poetarum Bacchus, qui caput & tempora sua viridi pampino ornata habet, preces hominum perducit ad secundos exitus.

Ode IX. Εὐχαριστική.

Ad LOLLIUM.

Scripta sua numquam interibunt: virtus sine carminum ope oblivione deletur. Lollii laudes ille cantabit, cujus virtutes etiam celebrat.

Tricolos Tetrastrophos.

1 NE forte credas 2 interitura, quæ
Longe sonantem natus ad 3 Aufidum,
4 Non ante vulgatas per artes

1 Ordo est: Ne, id est, ut non, tu forte credas ea verba interitura, quæ *ego Horatius*, natus ad Aufidum longe sonantem, loquor, &c. 2 Peritura esse. 3 Apuliæ flumen. 4 Novis & inusitatis artibus omnium primus inter Latinos carmina ad lyram cantu.

1 Verba loquor socianda chordis,
2 Non, si priores Mæonius tenet
Sedes Homerus, 3 Pindaricæ latent,
4 Ceæque, & Alcæi 5 minaces,
6 Stesichorique 7 graves 3 Camœnæ.
Nec si quid olim 8 lusit Anacreon,
9 Delevit ætas: 10 spirat adhuc 11 amor,
Vivuntque commissi 12 calores
Æoliæ fidibus 13 puellæ,
14 Non sola 15 comptos 16 arsit 17 adulteri
Crines, & aurum 18 vestibus 19 illitum
20 Mirata, 21 regalesque cultus,
Et 22 comites, 23 Helene Lacæna:
24 Primus-ve 25 Teucer tela 26 Cydonie
Direxit arcu: 27 non semel 28 Ilios
Vexata: 29 non pugnavit 30 ingens

1 Idome-

1 Lyrica carmina Lyræ fidibus aptanda. Synecd. mem. 2 Quamvis Poeta ex Mœonia sive Lydia oriundus Homerus inter Poetas supremum locum obtineat sive occupet, non tamen Pindarus, &c. sunt obscuri. 3 Pindari Musæ, id est, poemata obscura sunt. Meton. effic. 4 Simonidis ex Cea insula exorti. Vide Od. 1. l. 2. 5 Austeræ, amaræ, quibus patriæ suæ tyrannos insectatus est, & e civitate fugavit. 6 Poetæ ex Himera, civitate Siciliæ. 7 Magni ponderis: quippe qui maxima bella, & clarissimos cecinit duces. 8 Scripsit, cantavit Synec. gen. Vere *lusit*: quia res amatorias scripsit. Virg. Ecl. 1. Ludere *quæ vellem, calamo permisit agresti*. 8 Consumpsit vetustas; sed multa ejus festivissimi Poetæ monumenta adhuc supersunt. 10 Nondum oblivione hominum sepultus est, recens est. Metaph. a rebus animatis. 11 Quo Phaonem puerum perdite amavit. 12 Et amores, quos Sappho puella, ex patria Lesbo orta, lyræ fidibus sociavit in carminibus nostris temporibus adhuc vigent. Metaph. 13 Synecd. gen. 14 Non sola Helena arsit comptos crines adulteri, &c. Significat Poeta multas ante Helenam amasse, quæ bellici causam præbuerant, & magna olim bella esse gesta memoria digna, sed hæc omnia fuisse oblivioni tradita, quod Poetæ, vel scriptores deessent, qui posterorum memoriæ ea commendarent, 15 Accurate pexo. 16 Summo amoris ardore expetivit, vehementer amavit. Metaph. ab igne. 17 Paridis. Synec. gen. pro spe. 18 Adulteri Paridis sui raptoris. 19 Intextum. 20 Est. 21 Et ornatus ejus, Priami regis filio dignos. Tales cultus Paris ad Helenam sic jactat apud Ovidium; *Cum videas cultus nostra de gente virorum, Quales Dardanias credis habere nurus?* 22 Quos itineris socios sibi elegerat Paris juvenes formosissimos. 23 Menelai, Spartani regis, uxor. 24 Nec in bello Trojano Teucer omnium primus sagittas in hostes jaculatus est. 25 Telamonis filius Ajacis frater. 26 Cretensi: a *Cydone* urbe in Creta, ubi primum de pecudum cornibus arcus curvati, & facti sunt. Vide Od. 15. l. 1. Virg. Ecl. 19. *Libet Partho torquere* Cydonia *cornu Spicula*. 27 Troja non semel bello capta fuit, sed ante Græcorum obsidionem ab Apolline & Neptuno terra marique infestata, & ab Hercule antea capta & diruta fuit. Sed illa bello nemo descripsit. 28 Trojani Meronyma loci. 29 In bello Trojano. 30 Robustus.

1 Idomeneus, 2 Sthelenus-ve solus
3 Dicende 4 Musis prælia: non 5 ferox
6 Hector, vel 7 acer 8 Deiphobus 9 graves
Excepit ictus pro pudicis
Conjugibus, puerisque primus.
Vixere 10 fortes ante 11 Agamemnona
Multi: sed omnes 12 Illacrymabiles
13 Urgentur, ignotique longa
14 nocte, carent quia vate 15 sacro.
16 Paulum 17 sepultæ distat inertiæ
Celata virtus: non ego te meis
18 Chartis 19 inornatum sileri,
Tot-ve tuos patiar 20 labores
21 Impune, Lolli, 22 carpere lividas
Obliviones. Est 23 animus tibi
24 Rerumque prudens, & secundis
Temporibus 25 dubiisque 26 rectus,

1 Cretensium rex. 2 Capanei & Evadnæ filius. 3 Quæ digna essent, quæ a præclaris Poetis illustrarentur. 4 Carminibus, quorum Musæ auctores sunt. Meton. causæ effic. 5 Bellicosus. 6 Ab Ajace vulneratus, & ingenti saxo ad terram prostratus est. 7 Robustus. 8 Germanus ejus frater. 9 Crudelia perpessus est vulnera. A Merione enim in brachio vulneratus est. 10 Viri magnanimi. 11 Qui Græcorum dux ab Homero fortissimus describitur. 12 Propter quos in bello cæsos nemo lachrymat, quos nemo lachrymis decorat, ut loquitur Ennius, ἄκλαυστοι. 13 Et incogniti perpetuo silentio, & sempiterna sui nominis oblivione premuntur, æternisque ignorantiæ tenebris obruuntur. Metaph. a tenebris, in quibus omnia silent. 14 Quia nullum habuere Poetam, a quo egregia sua facta memoriæ mandarentur. 15 Musis & Apollini. 16 Virtus, quæ non laudata & apud posteros incognita in obscuro latet, parvo discrimine ac non multum differt ab ignavia obscurorum hominum, qui vitam morti similem agunt, & quorum memoria una cum corpore sepulta est. 17 Metaph. a cadaveribus, quæ humo mandantur & cognita latent. 18 Carminibus chartæ inscriptis. Meton. subj. pro adjuncto. 19 Te non illustratum & laudatum apud posteros ignorari. 20 Tuas res gestas, & præclara facta, civilia negotia. Synecd. gen. Nam M. Lollius iste gravissima bella & in Thracia, & in Galatia, & in Germania gessit. 21 Non patiar lividas obliviones, id est, invida silentia, quæ gloriam & memoriam apud posteros tibi invideant, immerito carpere tuos labores. 22 Paulatim imminuere, & aliquid inde demere, & obscurare. Metaphora. Vide Od. 31. l. 1. 23 Synecd. est partis pro ipso Lollio. 24 Rerum futurarum providus, *vel* rerum cognitione præstans. Sic mox, *abstinens pecuniæ*, locutione Poetæ nostro familiari. 25 Adversis. 26 Sese recte gerens, constans & æquabilis, qui his non frangatur, illis non insolescat & efferatur. Metaph. a corpore ad animum. Nam quemadmodum corpus rectum esse dicitur, quod non est inflexum, aut incurvatum: sic animus dicitur esse rectus, qui non est perturbatus, neque anxius; sed sedatus & tranquillus.

1 Vindex avaræ fraudis, & abstinens
Ducentis ad se cuncta pecuniæ,
2 Consulque non unius anni,
Sed quoties bonus atque fidus
3 Judex honestum prætulit utili, &
4 Rejecit alto dona nocentium
Vultu, & 5 per obstantes catervas
6 Explicuit sua victor arma.
7 Non possidentem multa vocaveris
Recte beatum: 8 rectius occupat
Nomen beati, qui 9 Deorum
Muneribus sapienter uti,
Duramque 10 callet pauperiem pati,
11 Pejusque letho flagitium timet:
12 Non ille pro charis amicis,
Aut patria timidus perire.

1 Ultor ac punitor avaritiæ, & abstinens a pecunia, id est, pecuniam non desiderans, cui omnia patent, quæque omnia in mundo possidere videtur. 2 Estque tibi animus, qui non more Romanorum Consulum, unius anni Consulatum gerit, sed semper est ille Consul, quoties suis cupiditatibus imperavit, quoties honestatem prætulit utilitati, quoties hominum nocentium muneribus non corrumpitur. 3 Ille tuus animus tamquam bonus & fidelis judex justum iniquitati præposuit. 4 Et erecto vultu excelsoque animo malorum munera, ad alterius jus & bonam causam depravandam oblata, despexit & repudiavit. Nam alti animi est pecuniam contemnere. 5 Per mediam hostium aciem, id est per munera & largitiones, *vel*, per affectuum, & vitiorum catervas, per utilitates, odia, iram, invidiam, ambitionem, avaritiam, virtuti & rationi obsistentes. 6 Tamquam mundi & opum humanarum victor suam integritatem & abstinentiam, quibus cum vitiis pugnat, exprompsit, in aciem quasi collocavit, deque omnibus illis gloriosum triumphum egit. Alleg. est e continuatis Metaphoris. 7 Non recte & proprie appellaveris eum beatum, qui multa in mundo possidet. 8 Merito. 9 Quæcunque Dii largiuntur. 10 Longo usu novit. Metaph. a duritie carnosa pedum. Hanc Metaphoram docet Cic. l. 3. de Nat. Deor. *Callidos vocamus, quorum animus sic usu concalluit, ut manus opere.* 11 Et mori mavult, quam flagitium aut turpitudinem aliquam committere. 12 Ille, id est, vir talis non timet aut dubitat pro charis amicis suis, aut patria mori. Sic Od. 19. l. 3. *Codrus pro patria non timidus mori.*

Ode X. Ἐρωτικὴ.

Ad LIGURINUM puerum speciosum.

Futurum dicit, ut Ligurinum suæ adversus amatores arrogantiæ pœniteat, cum flos ætatis suæ exaruerit.

Monocolos.

O 1 Crudelis adhuc, & Veneris 2 muneribus 3 potens
4 Insperata tuæ cum veniet pluma 5 superbiæ,
6 Et, quæ nunc humeris involitant, deciderint comæ:
7 Nunc & qui color est 8 puniceæ flore prior rosæ,
9 Mutatus, Ligurine, in faciem 10 verterit 11 hispidam,
12 Dices: Heu (quoties te speculo videris 13 alterum)
14 Quæ mens est hodie, cur eadem non puero fuit?
Vel cur 15 his animis 16 incolumes non redeunt genæ?

1 In amatorem tuum, dum amantem non redamas. Sic Virg. Ecl. 2. *O* crudelis *Alexi nihil mea carmina curas*. 2 Pulchritudine, ætatis flore, suavitate, gratia. Synecd. gen. 3 Qui potens es, id est, alios antecellis. 4 Cum barba prima tamquam pluma, quam animus tuus tamquam deformitatem non sperat, neque non cupit, tibi superbo nascetur. Sumtum ab avibus, ad annos mollis ac primæ lanuginis notandos. 5 Meton. est adj. pro levi & impuberi ætate, cui fere comes adjungitur superbia, atque sui admiratio, aliorumque contemptio & despicientia. 6 Et cum capilli oblongi, qui per humeros tuos dispersi ventilantur, & diffusi sunt, jam detonsi erunt. Metaph. est ab eodem animalis genere cum superiore. Sic de Gyge puero Od. 5. l. 2. & alio quodam Od. 20. l. 3. Apud veteres enim pueri non impudici tantum, quique ad cyathos stabant, sed & ingenui atque honeste habiti, puellarum in morem comam per cervicem atque humeros demittebant. Unde *comati* quoque & *capillati* impuberes sæpe appellantur. Porro delicatuli, cum vel ætas amores ultra non permitteret, vel uxorem ducerent domini, quorum libidini serviebant, solemni quodam more tondebantur: idque ut fieret, ipsa præcipue sponsa adlaborabat. 7 Et qui color faciei vultusque tui nunc melior & præstantior est, quam flos rosæ purpureæ rubicundus & candidus. 8 Virg. 12. Æn. *cum primum crastina cœlo* Puniceis *invecta rosis aurora rubebit*. 9 Cum ille virili ætate deperditus, &c. 10 Te converterit. 11 Hirsutam, pilosam, barbaram. 12 Tunc dices. Brevis est Prosopopœja cum exclamatione per dolorem, ubi fingitur Ligurinus secum loqui. 13 Mutatum, *ἕτερον*, tam dissimilem, ut alias videri possis, nunc hispidus, ante levis. Tibul. *Carior est auro juvenis, cur levia fulgent Ora, nec amplexus hispida barba terit*. 14 Illa voluntas, affectus, sententia, quæ viro mihi adest, cur eadem non fuit mihi puero? 15 Huic voluntati meæ, qua jam sum vir. 16 Genæ imberbes, salvæ & integræ, & pulchritudo puerilis sine lanugine non restituuntur? Nam genæ barbatæ tamquam mortuæ habebantur, quia ad amores pueriles erant ineptæ.

Ode XI. Ἐρωτική.

Ad PHILLIDEM.

Die natali Mæcenatis, qui erat 16. Aprilis, invitat ad epulas.

Dicolos Tetrastrophos.

1 Est mihi 2 nonum superantis annum
Plenus 3 Albani cadus? est in 4 horto,
Phylli, 5 nectendis apium coronis;
6 Est hederæ vis
Multa, 7 qua crines religata fulges.
8 Ridet 9 argento domus: ara, 10 castis
Vincta 11 verbenis, 12 avet immolato
spargier agno,
13 Cuncta festinat manus; huc & illuc
Cursitant mixtæ 14 pueris puellæ:
15 Sordidum flammæ 16 trepidant 17 rotantes
Vertice fumum.
Ut tamen noris, 18 quibus advoceris

Gaudiis

1 In ædibus. Anaphora autem est in voce *Est* ter repetito. 2 Quod novem & amplius annos ætate sua excedit. 3 Vini ex Albanis montibus. 4 Meo. 5 Adnectendas coronas. 6 Est mihi magna multitudo, & copia hederæ, quæ Baccho consecrata est. Cic. *Sic Mithridates fugit maximam vim auri & argenti.* Serta & coronæ ex hedera & apio adhibebantur ad exhilarandum convivas. 7 Qua corona, ex hedera facta, crines tuos religatos habens, fulgere soles. Translatum ab æthere & igne, ad venustatem indicandam, qua solet fulgere. 8 Domus mea splendet, nitet, γελᾷ, & hilaritatem præ se fert propter festivitatem futuram. Metaph. ab homine, ὡς ἀπὸ τοῦ ζώου γελαστικοῦ, ad inanimatum: res enim inanimatæ solent spectatores sui pulchritudine & nitore aspectus diffundere hilaritate. 9 Vasis ex argento factis & cusis. Meronymia materiæ. 10 Herbis puris, & ad sacrificandum aptis coronata. 11 Synecdoche speciei, pro quibuslibet herbis ac frondibus. 12 Jam desiderat, vel cupere videtur agni mactati sanguine humectari & imbui. Metaph. a præditis affectione, πρὸς τὰ ἀπαθῆ, ad carentia motu animi. 13 Cuncta servorum & ancillarum mearum multitudo in exsequendis mandatis diligentiam adhibet. 14 Ancillæ cum servis mixtæ. 15 Impurum, & quicquid contingit, fuligine sordidum faciente. Meton. est effe. pro effic. 16 In summitate sui cum trepido motu sursum feruntur. 17 Rotarum in morem circumvolventes. Metaphora. Sic Virgil. Georg. 1. & Æn. 3. *globos flammarum* appellat flammas Ætnæ, globorum in modum erumpentes. 18 Ad quæ gaudia, id est. ad quam diem festum omni lætitia celebrandum a me inviteris. Antiptosis est: nisi malis esse ablativum, ad causam notandam, propter quam advocetur.

Gaudis, 1 Idus tibi sunt 2 agendæ,
Qui dies mensem Veneris 3 marinæ
4 Findit Aprilem:
5 Jure solemnis mihi, 6 sanctiorque
Pæne 7 natali proprio, 8 quid ex hac
Luce Mæcenas meus 9 affluentes
10 Ordinat annos:
11 Telephum, quem tu 12 petis, 13 occupavit.
14 Non tuæ sortis juvenem, puella
Dives & lasciva, 15 tenetque grata
Compede vinctum,
16 Terret 17 ambustus 18 Phaeton 19 avaras
Spes & exemplum grave 20 præbet 21 ales
Pegasus, terrenum equitem 22 gravatus
23 Bellerophontem:

1 Apriles, ut statim declarat. *Idus*, ut quidam existimat, ab antiquo verbo *iduare*, id est, *dividere*, quod iduum dies mensem propemodum διχομερίζει, id est, bipartitum facit, quia plerumque in medium mensem incidunt. Vide quæ nos ad Sal. p. 66. 2 Celebrandæ apud me sunt. 3 E maris spuma natæ. Od. 26. l. 3. *Lævum marinæ qui Veneris latus Custodit.* 4 Medium dividit Aprilem Veneris mensem: ubi est allusio quædam ad etymon vocis *idus*. *Aprilis* deducitur ἀπὸ τῶ ἀφρῶ, id est, *a spuma*, ex qua, & cruore genitalium Saturni, in mare projectorum, Venerem progenitam fabulantur Poetæ. Vide Macrob. Sat. l. 1. c. 12. & 21. Videtur tamen magis probare etymum Latinum ab *aperiendo*, quasi *Aprilem*. Vide Ovid. 4. Fast. 5 Et qui dies merito mihi sacer & celebrandus est; ut dies festus: status & fixus quotannis. 6 Gratior & religiosior. 7 Proprio meo natali die, qui quidem mihi gratissimus. 8 Quia ab hoc die. Meton. effic. pro effecto. 9 Accedentes, accrescentes more aquarum fluentium. Metaphora a fluminibus. 10 Ordine numerat, inchoat, annos vitæ ætatisque suæ, illorumque numerandorum initium facit. Significat Mæcenatem Idibus Aprilis esse natum, & Idus Apriles esse diem ejus natalem. 11 Προκατάληψις est, ubi Poeta

K 5 Semper

occupat excusationem Phyllidis recusaturæ celebrationem festi propter amorem Telephi, quem amari & distineri ab altera puella dicit. 12 Expetis & amas. 13 Amore irretivit, tibi præripuit, propriumque sibi fecit ac vindicavit. 14 Non tuæ conditionis, ordinis, & loci Juvenem utpote nobilissimum & ditissimum. Liv. *Id negotium non est* suæ fortis. 15 Illumque detinet & possidet jucundo amoris vinculo detentum, & illum nunquam deferet. Alleg. est ex Metaphoris a captivis. 16 Deterret. Exemplis duobus docet, Phyllidem debere omnem spem Telephi deponere, cum ille sit supra sortem suam. 17 Fulmine Jovis combustus, & in Eridanum fluvium conjectus, dum nimis magna & alta petens patris sui Solis currum vellet regere. Vide Ovid. Met. 2. 18 Casus pœna & incendium Phaetontis. Solis & Clymenes filii. Meton. subj. 19 Cupidas spes, id est, homines, ne avarorum more nimis alta sperent & expetant. Meton. adjuncti. 20 Sc. tibi, id est, te admonet. 21 Alatus equus, πτερόεις, cujus ope Bellerophon maxima pericula superavit. 22 Moleste & gravate ferens. Suet. in Aug. c. 72. *ampla & operosa prætoria* gravabatur. 23 Qui cœlos conscensurus, ut quid rerum ageret Jupiter, cognosceret, excussus a Pegaso, in terram decidit.

Semper ut 1 te digna sequare, 2 & 3 ultra
Quam licet, sperare, nefas putando.
4 Disparem vites: 5 age, jam meorum
Finis amorum,
(Non enim posthac alia 6 calebo
Fœmina) condisce 7 modos, amanda
Voce quos reddas 8: minuentur 9 atræ
10 Carmine 11 curæ.

1 Tibi convenientia sequens appetas, id est amatores te dignos, tuæ conditionis, ordinis & loci, amore prosequaris. 2 Et vites disparem, putando nefas *esse*, sperare ultra quam licet. 3 Si supra tuam conditionem, plusquam par est, speres & appetas. 4 Te majorem & præstantiorem fugias. 5 Quare age, o Phylli, quæ jam mearum amicarum ultima es. 6 Alterius fœminæ amore non incendar, flagrabo, ardebo, id est, non aliam amabo. Metaphora ab igne. 7 Meos versus, cantus, quos suavi & amabili tua voce recites & cantes. In studiis literarum doctor est veluti creditor, & discipulus ut debitor, qui accepta doctori reddere solet hora statuta memoriter recitando. 8 Extinguantur. 9 Invisæ, efficientes homines tristitia morosos. Meton. effe. Sic Od. 1. l. 1. *Post equitem sedet atra cura*. 10 Carminum meorum cantu. 11 Sollicitudines, quas ex Telephi amore contraxisti.

Ode XII. Παραινετική.

Ad VIRGILIUM.

Describit Veris adventum, & Virgilium ad convivium sub conditione invitat.

Dicolos Tetrastrophos.

1 JAm veris comites, quæ mare temperant,
2 Impellunt animæ 3 lintea Thraciæ:
Jam nec 4 prata rigent, nec fluvii 5 strepunt
6 Hiberna nive turgidi.
Nidum 7 ponit, 8 Ityn flebiliter gemens,
9 Infelix avis, & 10 Cecropiæ domus

1 Jam Thracii venti, id est, Favonii vel Zephyri, quorum veluti sedes ac domicilium quoddam est Thracia, qui veris comites sunt, & qui mare adventu suo mitigant, tranquillum, & navigationi aptum reddunt, &c. 2 Et, quo volunt, perducunt. 3 Vela. Synecdoche generis. 4 Campi aut agri amplius frigore aut gelu horrent, ducescunt. 5 Horribilem strepitum in decursu edunt. 6 Nivibus & imbribus hybernis aucti. 7 In domibus & parietibus construit, fingit. 8 Filium suum, quem crudeliter interfecit in odium Terei viri sui, lachrymabunda voce conquerens. Lege Ovid. Met. 6. 9 Hirundo, quæ olim fuit Progne, Pandionis, regis Atheniensis, filia. Synecd. generis. 10 Familiæ regum Atheniensium. Synecdoche speciei. *Cecrops* duxerat Atheniensium, unde *domus Cecropia*, pro familia Atheniensi.

1 Æter-

1 Æternum opprobrium, quod 2 male 3 barbaras
4 Regum 5 est ulta 6 libidines:
7 Dicunt in 8 tenero gramine pinguium
9 Custodes ovium 10 carmina fistula,
Delectantque 11 Deum, cui 12 pecus, & 13 nigri
Colles Arcadiæ placent.
14 Adduxere sitim tempora, Virgili:
15 Sed pressum Calibus ducere 16 Liberum
Si gestis, 17 juvenum nobilium cliens,
18 Nardo vina merebere.
Nardi parvus 19 onyx 20 elicite cadum.
Qui nunc 21 Sulpitiis 22 accubat 23 horreis,
24 Spes donare novas largus, 25 amaraque
Curarum eluere efficax.
Ad quæ si properas 26 gaudia, 27 cum tua

K 6 Velox

1 Perpetuum dedecus est, propter immanem in filium suum crudelitatem. 2 Crudeliter majori scelere, sc. parricidio. 3 Immanes. 4 Terei, regis Thraciæ, mariti sui. 5 Vindicavit. 6 Incestum in Philomela constupranda. Synecd. gen. 7 Canunt hoc anni tempore in honorem Panis. 8 Molli. 9 Pastores. Synecd. gen. 10 Agrestes cantlienas. 11 Pastorum, sc. Pana Synec. gen. 12 Greges & armenta. 13 Colles umbrosi propter sylvas. Synecd. gen. pro Lyceo & Mænalo. 14 O Virgili, hæc amœna veris tempora convivia & compotationes adduxerunt. 15 Si desideras, vinum Calibus in torculari expressum, id est, vinum Calenum mecum bibere, spiritu attrahere. 16 Meton. effic. pro effecto & invento vino. 17 Qui Claudii Tiberii & Drusi privignorum Augusti, amicus es. Synecd. gen. est in *juvenum*. 18 Tunc unguento Nardino dato, id est, si unguentum Nardinum afferes, tu accipies a me vinum Calenum. 19 Parvum vasculum marmoreum unguenti Nardini a n. e cadum vini eliciet. 20 Hoc verbum proprie usurpantur in liquidis rebus, ut elicere alvum, pluvias, fontem sudorem, lachrymas, ut hic etiam, sed per Meton. subj. pro exhaurire & depromere ex cado vinum illic conditum. Præterea in *onyx eliciet* Metaphora est ab animata re ad inanimatam cui tribuitur motus, quasi diceret: Onyx nardi causam mihi erit, cur tibi relinam meum cadum vini Caleni. 21 Sulpitii Galbæ. 22 Reconditus, situs, positus est. Metaphora a rebus animatis. Hoc verbum sapius de affessione epulari dici solet: ut apud Ter. in Eun. *Ac diu* accubabam, *quam videbat mihi esse pulchre s. brius?* Virg. 1. Æn. *Tu das epulis* accumbere *Divum*. 23 In apothecis sive cellis vinariis, in quibus oleam, vinum, fruges, iisque similia condi solebant. 24 Liberalis in spe insolita afferenda, in lætitia concilianda: ut Ep. 5. l. 1. *Spes jubet esse ratas*. 25 Et potens in amaris sollicitudinibus profligandis. Sic Od. 1. l. 2. Et cuncta terrarum *subacta*. Et Virg. 2. Æn. *Obstdere alii telis* angusta viarum. 26 Meton. est effe. pro causa, potione vini Caleni. 27 Tunc celeriter ad me veni cum parvo Nardi onyche, sive vase unguentario. Jocosa est Metaphora, tamquam ad mercatum quendam indictum sic ad epulas Horatii cunaum sit Virgilio.

Velox merce veni: 1 non ego te meis
Immunem meditor tingere poculis,
2 Plena dives ut in domo.
Verum 3 pone moras, & ſtudium lucri:
4 Nigrorumque memor, 5 dum licet, ignium.
6 Miſce ſtultitiam conſiliis brevem.
7 Dulce eſt deſipere 7 in loco.

1 Non eſt mihi in animo te aſymbulum, inanemque & ſine munere venientem, nihilque adferentem vino meo madefacere, inebriare. Metaph. ab infectoribus, quomodo Græci dicerent etiam ἀλλ' ἐγὼ μελετῶ σε τοῖς πόμασι τέγγειν. Ut dives aliquis facere poteſt, cui domus omnis generis opibus exſtructa eſt. 3 Depone moras, id eſt, mature ad me veni, & depone cupiditatem lucri, animique tui, nimis ad rem attenti, curas. 4 Triſtium rogi & buſti ignium. Synecdochica enim eſt periphraſis mortis, quæ rogo & buſto, vel flammis rogalibus, ac lugubribus, quibus cadavera cremabantur, ſignificatur. 5 Per vitam & ætatem. 6 Miſce feriis ludicra, nec ſemper feriis attentus ſis, ſed breve aliquod tempus jocis & ludicris attribue. 7 Jucundum & ſalutare eſt homini feria cum jocis commutare, hilarem eſſe, & quaſi deſipere. Sumtum eſt a maturitate frugum. 8 Opportuno tempore, cum tempus & locus ferunt & poſtulant, ἐν καιρῷ. Ter. in Heaut. Obſecundato in loco.

Ode XIII. Μνητικὴ.

In LYCEN Meretricem vetulam.

Inſultat ei mordaciſſime, quod jam anus facta, & libidine flagrans contemnatur a juvenibus.

Tricolos Tetraſtrophos.

Audivere, Lyce, Di mea vota, Di
1 Audivere, Lyce: 2 fis anus, & tamen
Vis formoſa rideri,
3 Ludiſque & bibis impudens:
Et cantu 4 tremulo 5 pota Cupidinem
Lentum ſollicitas: 6 ille 7 virentis, &

Docte

1 Exaudiverunt, admiſerunt meas preces, quibus toties pœnam & vindictam promeritam tibi expetivi, & exoptavi, atque his aſſenſi ſunt. Hac repetitio ſoni ejuſdem in locis alternis efficit ἐπάνοδον, id eſt, regreſſionem auribus perjucundam & conjunctam cum inſultatione. 2 Sc. eſſi. 3 Et per ſummam turpitudinem juniorum puellarum more laſcivis, & vinum impudenter bibis. 4 Anili, qualis eſt vetularum. 5 Tu, cum vino ebria es, amoris flammam in te jam pene emortuam excitas, vel excitare & incendere vis in juvenibus amorem tardo gradu ad te vetulam accedentem. 6 Cupido ſemper vigilat in pulchris genis Chiæ, juvenis puellæ, ætate florentis, & canendi peritæ. 7 Metaph. eſt a teneris plantis, quæ dicuntur χλοάζειν.

Doctæ psallere Chiæ
Pulchris 1 excubat in genis.
2 Importunus enim transvolat aridas
Quercus, & refugit, 3 te quia 4 luridi
Dentes, 5 te quia rugæ
Turpant, & capitis 6 nives,
7 Nec Coæ 8 referent jam tibi 9 purpuræ,
10 Nec clari lapides 11 tempora, quæ semel
12 Notis 13 condita 14 fastis
15 Inclusit volucris dies.
Quo fugit 16 Venus! (17 heu!) quo-ve 18 color decens
Quo 19 motus! quid habes 20 illius, illius.
21 Quæ spirabat amores!
Quæ 22 me 23 surpuerat mihi,
24 Felix post Cynaram, notaque & artium

Gra-

1 Vigilat cum in te sit sopitus. Metaphora a vigilibus præsidiariis arcium & castrorũ, qui pernoctant in opportunitatem temporis habenda, quo vel hostes incautos adoriantur, vel parati aggressos excipiant, propulsent conficiant. 2 Ille Cupido tibi vetulæ inconveniens jam, annosas & exsangues annos, tamquam exsuccas quercus, alis prætervolat, ac fastidit. Alleg. Metaphoris. 3 Anaphora. 4 Summe pallidi, obscureque nigrescentes. 5 Deformem reddunt. 6 Canities, cani, Metaphora. 7 Nec vestes tenui, & subtili, & bombicino filo contextæ, quales in Coo insula conficiuntur. &c. Deflectitur a *Cos*. vel *Coa* insula finitima Eubœæ, e regione Cariæ. 8 Reducent. restituet. 9 Vestes purpureæ, Metonymia materiæ. 10 Nec gemmæ clare ac pellucidæ. Synecdoche generis. 11 Præterita juvenilis ætatis tempora. 12 Et publicis. 13 Reposita. 14 Annalibus, ubi res gestæ & domi & foris quotidie scribebantur. 15 Sepofuit tempus celerrime decurrens, unde nullo unquam tempore revocari possunt 16 Quorsum abiit venustas corporis tui, & gratia oris, & pulchritudo, quam olim habebat, Lyce? Meton. causæ. 17 Exclamatio est patetica εἰρωνικῶς dolentis. 18 Quorsum se subduxit ille purpureus genarum tuarum color, & pulchritudo: Sumtum a pictoribus. 19 Quo abiit membrorum tuorum agilitas! 20 Lyces, quæ olim fuit puella pulcherrima! Nihil omnino. Epizeuxis, id est, continua ejusdem soni iteratio, ad contumeliam graviorem. 21 Ἐρωτας ἔπνει, quæ olim appetebat amari, *vel* alliciebat in amorem spectantes, quasique divinum odorem spirans eos afficiebat. Sic Virg. 1. Æn. *Ambrosiæque comæ divinum vertice odorem* Spiravere, id est, efflavere. Sic Act. 9. 1. *Saulus autem adhuc* spirans (ἐμπνέων) *minas & cædem adversus discipulos Domini*, Metaphora est ab aura tenui vel ab odoratis plantis. 22 Animum, optimam mei partem. Synecd. inte. pro mem. 23 Surripueret, id est, mihi animum furtim abstulerat & in se converterat, meque a mente alienum fecerat. Syncope. 24 Tam formosa, ut soli Cynaræ cedas, *vel* post Cynaram mortuam ei secunda es in pulchritudine.

Gratarum 1 facies? 2 sed Cynaræ breves
Annos fata dederunt.
3 Servatura 4 diu parem
Cornicis vetulæ temporibus Lycen:
Possent ut juvenes visere 5 fervidi,
6 Multo non sine risu,
7 Dilapsam in cineres facem:

1 Forma instructa atque ornata & nobilis iis rebus omnibus, quæ amorem valent allicere, cujusmodi sunt splendidi ac flagrantes oculi, levis frons, os nitidum, vultus ad hilaritatem, reliquumque corpus ad nutum, risum & gestum compositum, labra rubentia, puniceæ genæ, dentes nivei, ac reliqua denique ad gratiam natura facta. 2 Sed fata, quæ servatura sunt Lycen parem temporibus cornicis, dederunt Cynaræ breves annos, id est parvum vivendi tempus tibi autem dederunt multos annos, ut juvenibus fiat ludibrio. 3 In vita. 4 Tamdiu ut ætati alicujus annosæ cornicis equæva sis. Cornix dicitur centum annos vivere. 5 Tui amore olim incensi. Brevis Alleg. e Metaphoris ab igne, ad adolescentiam Lyces eximiam, quæ olim incendebat spectantium oculos, sed nunc est corrupta & extincta instar cineris. 6 Summa eum voluptate. 7 Pulchritudinem tuam in nihilum sive in deformitatem redactam.

Ode XIV. Παραινετική.

Ad AUGUSTUM.

A Senatu populoque Romano honores Augusto tribuni non possunt, qui virtutes ejus æquare valeant.

Tricolos Tetrastrophos.

1 Quæ cura 2 Patrum, quæ-ve 3 Quiritium,
4 Plenis honorum 5 muneribus, tuas,
Auguste, 6 virtutes 7 in ævum
8 Per titulos 9 memoresque fastos

1 Ærer

1 Quænam sollicitudo, id est, quinam homines Senatores, aut privati & plebeii curabunt Augusti virtutem dignis honoribus prædicandam? Metonymica est Alleg. ex adjuncti; pro subjectis. In hoc autem interrogationis genere latet quidam dialogismus, ubi negata responsio intelligenda est. 2 Patrum Conscriptorum, id est, Senatorum. Sal. in Cat. *Delecti* inquit, *quibus corpus annis infirmum, ingenium sapientia validum erat, Reipub. consultabant. Hi vel ætate vel curæ similitudine Patres appellabantur*. 3 Civium Romanorum. Od. 1. l. 1. *Hunc, si mobilium turba* Quiritium &c. 4 Quæ cumulate & ad plenum virtutem honore ac gloria compenset. 5 Honorificis muneribus, ut statuis, triumphis & monumentis. 6 Res præclare gestas. 7 In omnia futura mundi tempora. 8 Statuis inscriptos. 9 Et per annales tuorum, in patriam meritorum, qui mentionem faciunt rerum prius actarum, & memoriam illarum revocant.

Æternet ? 2 0, qua Sol habitabiles
Illustrat 4 oras, maxime Principum,
5 Quem legis expertes Latinæ
Vindelici didicere nuper,
Quid 6 Marte posses: 7 milite nam tuo
Drusus 9 Genaunos, 10 implacidum genus,
Brennosque 11 veloces, & 12 arces
13 Alpibus 14 impositas 15 tremendis
16 Dejecit acer 17 plus vice simplici.
18 Major Neronum 19 mox grave prælium
20 Commisit, 21 immanesque 22 Rhætos
23 Auspiciis pepulit secundis:
24 Spectandus in certamine 25 Martio,
26 Devota morti 27 pectora 28 liberæ
Quantis 29 fatigaret 30 ruinis:
31 Indomitas prope qualis undas
32 Exercet Auster; 33 Plejadum choro
Scindente nubes, 34 impiger hostium

Vexare

1 Possit virtutes tuas æternas reddere, immortalitati consecrare ? 2 O maxime Principum, qui terram incolunt, qua parte Sol illustrat oras habitabiles, id est, o Princeps maxime omnium, qui ubique sunt. Exclamatio parænetica, continens per enumerationem res fere omnes ab Augusto, & illiusauspiciis gestas. 3 Suis radiis. 4 Mundi, terrarum. 5 Quem Vindelici, expertes legis Latinę, id est, qui suis legibus viventes legis Romanæ immunes sunt, *vel*, quibus nec dum victor Romanis leges imposuit, quique in potestatem Romanorum nondum venerant, didicere nuper magno suo malo, quid bello posses. *Quem didicere*, Hellenismus est. Ter. in Eun. *Ego illum nescio, qui fuerit.* 6 Bello, armis. Met. effic. 7 Toto exercitu, omnibusquecopiis tuis. Synecdoche unitatis pro multitudine. 8 Animosus ille Drusus, filius tuus adoptivus. 9 Galliæ populos. 10 Genus hominũ ferox & indomitum. 11 Cursu, pugna & rapina celeres. 12 sc. *illorum*, ad arcendos hostes. 13 Montibus. 14 Exstructas. 15 Propter altitudinem. 16 Diruit, & prostravit. *Dejicere*, est de superiori loco deturbare. Virg. Æn. 12. *Fulminat Æneas armis, summasque minatur Dejectorum arces Italiam*, ac veluti æquas solo positurum. 17 Plus quam semel, non uno congressu, sed sępius. 18 Natu, id est, Claudius Tiberius Nero. 19 Postquam sua signa & copias cum fratre Druso conjunxisset. 20 Fecit cum hostibus. 21 Truculentos. 22 Vindelicos. 23 Fausto eventu profligavit. 24 Qui Tiberius dignus erat, qui spectaretur, & laudaretur de tali fortitudine. 25 Bellico. 26 Destinata, 27 Rhætos ipsos. Synecd. mem. pro toto corpore. 28 Quam sua spontę & nulla necessitate coacti liberrime oppetebant. 29 Vexaret & prosterneret. 30 Cædibus Rhætorum. 31 Maris fluctus furentes. Ordo est: *Drusus tam* impiger vexare turmas hostium, & mittere frementem equum per medios ignes, qualis propemodum Auster *esse solet*, *cum* exercet undas indomitas, choro Pheladum scindente nubes. 32 Commovet, agitat, perturbat. Virg. Georg. 3. exercita *cursu Flumina.* 33 Pleiades sive Virgilię suo septem stellarum choro ortæ nubes tempestatibus scindunt & pluvias profundunt. De Pleiadibus Ovid. Fast. l. 4. 34 Tam velox erat in hostium turmis agitandis, suoque equo furibundo mittendo per medium pugnæ fervorem, per media, eaque acerrima prælia. Synecd. spe.

Vexare turmas, & frementem
Mittere equum medios per ignes.
1 Sic 2 tauriformis 3 volvitur 4 Aufidus,
Qui regna Dauni perfluit 5 Appuli,
6 Cum sævit, horrendamque 7 cultis
8 Diluviem meditatur agris:
Ut 9 barbarorum 10 Claudius agmina
11 Ferrata 12 vasto diruit impetu,
13 Primosque & extremos metendo,
14 Stravit humum 15 sine clade victor.
16 Te 17 copias, te consilium, & tuos
18 Præbente Divos: nam tibi, 19 quo die
20 Portus 21 Alexandreja supplex,
Et 22 vacuam 23 patefecit 24 aulam.
Fortuna 25 lustro prospera tertio
26 Belli secundos reddidit exitus,
Laudemque; & optatum peractis
27 Imperiis decus 28 arrogavit.

1 Te

1 Tanto impetu, *sonitu ac fragore.* 2 Qui duobus fluminibus duo cornua, tamquam tauri formam præ se fert. 3 Fertur. 4 Apuliæ fluvius. 5 Apuliæ regis. 6 Cum auctus imbribus maxima sævitia delabitur, intumescit & *sternit sata læta, boumque labores*, ut ait Virgil. Allegoria est e Metaphoris ab animatis ad inanimatum. 7 Satis. 8 Aquarum inundationem infert & exercet: nam & in ipsa meditatione exercitium est. Sic Virg. Georg. 3. *Inachiæ pestem Juno* meditata *juvencæ* Al. *minitatur*. 9 Hostium. 10 Tiberius Nero. 11 Hastis ac telis armata. Synecdoche speciei. 12 Fervore ac tumultu vastante & depopulante omnia prostravit. 13 Hostiumque totam aciem, *πρώτους καὶ ὑστάτους*, suo gladio cædendo. Metaph. a messoribus segetes demetentibus & coacervantibus. Sic Virg. Æn. 10. *Proxima quæque* metit *gladio*. 14 Operuit, implevit cadaveribus. 15 Sine ulla suorum militum jactura, id est, sic victoriam reportavit, ut nulli e suis militibus desiderati sint. Ita Pittacus docebat, *τὰ νίκας ἀναιμωτὶ δεῖ ποιεῖσθαι*: quæ summa est laus Victoris. 16 Augusto sc. id est, tuo unius ductu & auspicio. Pulcherrime exprimit, quid sit alterius auspiciis vincere. 17 Militum. 18 Tuam facilitatem a Diis, qui tua opera fortunant, tibique favent, ipsi sufficiente, suppeditante, *παρέχοντος, ἐπαρκοῦντος*: vel *Divos*, id est, fortissimos, atque strenuissimos privignos tuos Drusum & Tiberium. Sumtum a rebus divinis. 19 Occiso M. Antonio & Cleopatra. 20 Al. *portus*. 21 Ægypti urbs, in quam Antonius & Cleopatra confugerant, ibique victi sunt, id est, cives Alexandrini victi a te & supplices. Metonymia subjecti. 22 Regina ac rege, id est. Antonio & Cleopatra jam orbatam. 23 Aperuit. 24 Regiam suam. 25 Imperii tui anno decimoquinto. 26 Omnium tuorum bellorum salutares eventus tibi attribuit. 27 Bellis peractis, & orbe subacto. 28 Peperit, vendicavit, in tuum commodum vertit: quod Græci dicunt *ἰδιοποιεῖσθαι*: ut Satir. 4. l. 2. *sibi cœnarum artem* arrogare.

1 Te 2 Cantaber 3 non ante domabilis,
Medusque, & Indus, 1 te 4 profugus Scythes
5 Miratur, 6 o tutela præsens
Italiæ, dominæque Romæ:
1 Te, 7 fontium qui celat origines,
Nilusque, & 8 Ister, 1 te rapidus 9 tigris,
1 Te, 10 belluosus qui remotis
Obstrepit Oceanus Britannis:
1 Te non, paventis 11 funera Galliæ,
Duræque tellus audit Iberiæ:
1 Te 12 cæde gaudentes 13 Sicambri
14 Compositis 15 venerantur armis.

1 Te Dominum. Anaphora in *te* novies initio sententiarum repetito. 2 Cantabri, Hispaniæ populi. In his quatuor, *Cantaber*, *Medius*, *Indus*, *Scytha*, Alleg. est ex Synecdochis continuatis. 3 A nullo, nisi a te victus. 4 Incertis sedibus vagans, nec in eodem loco manens. Od. 35. l. 1. *te profugi Scithæ*. Vide Od. 24. l. 3. 5 Agnoscit & veneratur. 6 O Auguste, qui tamquam Deus tuo numine & auspicio præsens Italiam, & Romam principem & imperatricem omnium urbium totius mundi tutaris. Vide supra Od. 3. 7 Nilus, Ægypti fluvius, qui occultat originem suorum fontium, id est, cujus fontes & origines adhuc nemo scivit, audit te. Tibul. *Nile pater, qua nam possum te dicere causa, Aut quibus in terris occuluisse caput*. 8 Danubius fluvius permagnus. 9 Armeniæ fluvius, adeo velox, ut aliquando saxa ingentia secum rapiat. 10 Te audit Oceanus, qui ingentibus marinis belluis plenus, Britannos fluctuum sonitu circumsonat intersuso mari a nobis separatos. 11 Galli mortem non extimescentes (vel propter ingenitam ferocitatem, *vel*, quia sibi persuadebant, non interire animas, sed ab aliis post mortem transire ad alios) & Iberi, Hispaniæ populi laboriosissimi te observant. Meton. subj. 12 Qui atroces cædibus gaudent, αἱμακτοχαρεῖς, bellicosi. 13 Germaniæ populi, hodie *Geldrenses & Clivienses* appellantur. 14 Jam tamquam pacis tempore in uno loco simul positis & reconditis. 15 Colunt.

Ode XV. Ἐγκωμιαστικὴ.

AUGUSTI LAUDES.

Tricolos Tetrastrophos.

1 PHœbus volentem 2 prælia me 3 loqui,
4 Victas, & urbes, 5 increpuit 6 lyra:

1 Ne

1 Apollo, Musarum & Poetarum præses, increpuit me volentem loqui Lyra prælia & urbes victas. Sic Virg. Ecl. 6. consilio ejusdem Dei revocatus est a rebus Romanis Heroico carmine scribendis: *Cum canerem reges te prælia, Cynthius aurem Vellit, & admonuit: pastorem, Titire, pingues Pascere oportet oves, deductum dicere carmen*. 2 Et bella Augusti Cæsaris. 3 Decantare. 4 Ab ipso captas. 5 Objurgavit, admonuit. Metaph. a conflictu duorum corporum, cum aliis alia alliduntur. 6 Lyrico carmine.

1 Ne parva Tyrrhenum per æquor
    Vela darem: tua, Cæsar, 2 ætas
3 Fruges & 4 agris rettulit uberes,
Et 5 signa nostro 6 restituit 7 Jovi,
    8 Direpta Parthorum superbis
    Postibus: & vacuum duellis
9 Janum Quirini clausit, 10 & ordinem
Rectum evaganti fræna licentiæ
    Injecit, 11 emovitque culpas,
    12 Et veteres revocavit artes:
Per quas 13 Latinum nomen, & Italæ
Crevere vires, 14 famaque, & imperi
    15 Porrecta majestas ad 16 ortum
    Solis 17 ab Hesperio cubili.

1 Custos

1 Ne humili Lyrico carmine res bellicas canerem atque aggrederer. Alleg. est e perpetuis Metaph. Quemadmodum enim periculosum est parvo navigio in mari Tirrheno navigare, sic non est tutum humilibus versibus res magnas persequi. 2 Tu Auguste, vel tuæ ætatis felicissimum imperium & status. Meton. adjuncti temporis. 3 Copiosas fruges. Quædam est enumeratio beneficiorum, quibus Romanos cumulavit Cæsar, ducta e loco efficientem & effectorum. 4 Hostilibus incursionibus antea suis frugibus spoliatis. 5 Quę Crassus amiserat a Parthis interfectus. 6 Capitolio rursus intulit. 7 Simulacro Jovis Capitolio rursus intulit. Simulacro Jovis Capitolini nobis Romanis propitii, ejusque templo, in quo signa militaria hostibus erepta reponuntur. Meton. subj. 8 Detracta a superbis postibus Parthorum, qui, ne victi viderentur, signa Crassiana sua sponte Romam ad Augustum remiserunt. 9 Et tua ætas clausit templum Jani Qnirini, quod pacis tempore tantum claudi consuevit, & semel tantum ante te clausum fuit, bellis civilibus toto orbe positis, constitutaque cum exteris pace. 10 Et injecit fræna licentiæ evaganti rectum ordinem, id est severissime domuit, ac veluti frænis repressit morum corruptelam, quæ extra ordinem rectum vagatur & transit, atque ordinem non servat. Metaphora sumta ab equis, quorum impetus frænis inhibetur: sic homines severitate legum a licentia peccandi revocantur. Hic autem *recto ordo* fortassis posset intelligi de ordine petendi honores, ut Quæsturam, Tribunatum plebis. Ædilitatem, Præturam, Consulatum, Censuram. Inter Quæsturam & Tribunatum, itemque inter Tribunatum & Ædilitatem Prætura biennio interjecto; Præturam Consulatus, tanto spatio temporis interposito, sequebatur. Tempus autem post Consulatum Censuræ non erat circumscriptum: hujusmodi ordinis confusionem Augustus sustulerat. 11 E medio sustulit, eruit, exstirpavit, ut nulla amplius vestigia supersint, gravibus pœnis in improbos constitutis. Al. *amovit*. 12 Et restituit pristinas majorum nostrorum virtutes, prudentiam, fortitudinem, justitiam, & temperantiam. 13 Romanum. 14 Romanorum. 15 Et imperii dignitas longe lateque extensa, propagata & amplificata est. 16 Ad ortum Solis, id est, ad extremos Indos. 17 a Solis occasu sive ab Occidente: Ἕσπερος Græce, *vesper* est Latinis. Translatio ab animalibus.

1 Custode rerum Cæsare, 2 non furor
Civilis, aut 3 vis eximet otium:
4 Non 5 ira, quæ 6 procudit enses,
Et miseras 7 inimicat urbes.
2 Non, 8 qui profundum 9 Dannubium bibant,
10 Edicta rumpent Julia: 2 non 11 Getæ:
2 Non 12 Seres, 13 infidi-ve Persæ:
2 Non 14 Tanaim propre flumen orti:
15 Nosque & 16 profestis 17 lucibus, & sacris
18 Inter jocosi munera 19 Liberi,
20 Cum prole, matronisque nostris,
21 Rite Deos prius apprecati,
22 Virtute functos, 23 more patrum, duces,
24 Lydis remixto carmine tibiis,
Trojamque, & 25 Anchisen, & almæ
26 Progeniem Veneris canemus.

Q. HO-

1 Quamdiu Augustus res humanas custodiet & administrabit. 2 Anaphora. 3 Bellum civile, quod cives furore concitati inter se gerunt. 4 Nulla ambitionis rabies pacem aut tranquillitatem nobis eripiet. Al. *eripiet*, id est, expellet. 5 Homines irati. Meton. adj. 6 Quæ impellit homines ad enses procudendos & fabricandos, quibus homo hominem interimat. Tale est illud Virg. *furor arma ministrat*. 7. Inimicas & hostiles inter se reddit urbes, id est concitat oppidanos ad mutuas inimicitias. Meton. subj. 8 Thraces, Germani, & aliæ gentes. 9 Partem aquæ Synecd. integri: ut Virg. Ecl. 1. *Aut* Ararim *Parthus bibet*, *aut Germania* Tigrim: Et Ecl. 50. *Nec si frigoribus mediis* Hebrumque *bibamus*. 10 Reges Julii Cæsaris, in quam gentem tu assumptus es, & tuas leges, sc. de adulteriis aliisque non violabunt, non frangent. Synec. spe. 11 Qui ad Pontum Euxinum habitant. 12 Indiæ populi. 13 Infideles, novis rebus studentes, quia Crassum simulata pace occiderant. 14 Scythæ & Sarmatæ. 15 Porte Lyrici. Jam ex effectis ostendit, quam recte ipse positurus sit otia, quæ Cæsar Reip. fecit. Prophanis, qui laboribus & privatis & publicis sunt concessi. 17 Diebus. Meton. effic. 18 Inter vina efficientia homines jocosos & hilares. Meton. effec. 18 Ideoque a Plaut. in Curcul. *lepos Liberi* dicitur pro lepido ac faceto vino. 19 Meton. effic. 20 Cum liberis & uxoribus nostris. 21 Decenter. 22 Qui virtute floruerunt, qui pro patriæ salute cum gloria mortui sunt. 23 Ritu majorum nostrorum. 24 Lyrico aliquo carmine cum tibia a Lydis inventa remixto, Tibiarum varii erant modi, tres præcipue: Dorius sive Jonicus, Phrygius, & Lydius. 25 Patrem Æneæ. 26 Ænean, Veneris filium, & ex illo oriundos Ascanium, & totam gentem Juliam, sc. Julium Cæsarem Augustum, Tiberium, Drusos, &c.

* ΕΠΟΔΩΝ LIBER.

Epod. I.

Ad MÆCENATEM.

Horatius ibit cum Mæcenate proficiscente ad bellum Actiacum contra Antonium.

Dicolos Distrophos.

1 Ibis 2 Liburnis 3 inter alta navium,
Amice, propugnacula,
Paratus omne Cæsaris periculum*
4 Subire, Mæcenas, tuo,
5 Quid nos? quibus te vita sit 6 superstite
Jucunda, 7 si contra, 8 gravis?
9 Utrum-ne jussi 10 persequimur otium

Non-

* Horatius ita hunc librum appellavit, quod longioribus singulis versibus singuli breviores accinantur, qui ἐπῳδοὶ vocantur: *vel*, hic Liber ἐπῳδὸς inscribitur, id est, *incantator*, ut est ἐπῳδὴ *incantamentum*. Multa enim de incantationibus tractat hic Horatius, & acriter Canidiam veneficam exagitat.

1 Proficisceris, navigabis ad bellum Actiacum. Metaph. a vulgo, strata viarum pedibus deterente. Ordo est: Amice Mæcenas, *ut* paratus subire omne periculum Cæsaris, *idque* tuo *periculo*, ibis Liburnis navibus inter alta propugnacula navium. 2 In navibus humilioribus ex Liburnia regione, sita inter Illyrium & Dalmatiam. 3 Inter altas turres in navibus Antonianis erectas tamquam propugnacula, id est, munitiones ad hostes incurrentes arcendum. Synecd. gen. 4 Excipere, ἀνασχέσθαι sufferre, propulsare quodvis periculum, quod in ancipiti bello contra Antonium sustinebit, a capite Cæsaris Augusti magno vitæ tuæ periculo. 5 Quid interea nos amici & clientes tui agemus, qui Romæ restamus? Ἀνακοίνωσις sive *Communicatio* est & Dialogismus, non simplex Addubitatio. Consilium enim capit cum Mæcenate, quid eo in militiam profecto, facturus sit, cujus responsionem vel antevertit, vel jam tacite factam immutat ad hæc verba, *Feremus*, &c. 6 Vivo, incolumi. 7 Me tibi superstite. id est, te mortuo. 8 Molesta futura sit. 9 Annos, quemadmodum a te & ab Augusto Cæsare jussi sumus, domi manebimus, carmen componemus, quod sine te injucundum futurum est? 10 Ita Cic. *persequi opus* dicit. Metaph. a viatore, qui institutum iter sic tenet, ut sequi non desinat, donec assecutus eum deprehenderit, quem sequebatur.

Non dulce, ni tecum 1 simul?
2 An hunc laborem mente laturi, decet
Qua ferre non molles viros?
3 Feremus: & te vel per Alpium 4 juga
5 Inhospitalem & 6 Caucasum,
7 Vel occidentis usque ad ultimum sinum,
Forti sequemur 8 pectore,
9 Roges, 10 tuum labore quid juvem meo,
11 Imbellis, ac 12 firmus parum,
13 Comes minore sum futurus in metu,
14 Qui major absentes habet:
Ut assidens implumibus pullis avis,
15 Serpentium 16 allapsus timet
17 Magis relictis: 18 non, ut adsit, auxili
Latura plus præsentibus.
Libenter hoc, & omne 19 militabitur
Bellum in tuæ spem gratiæ.
20 Non ut juvencis illigata pluribus
Aratra nitantur meis.

1 Pe-

1 Sc. *eamus*. 2 An vero laturi sumus ac subibimus una tecum hunc laborem militarem ea mente & constantia, qua viros fortes & laborum patientes ac magnanimos militiæ laborem ferre decet? 3 Omnem militiæ laborem, & omne periculum tecum feremus, Sibi ipse respondet, In *ferro* & *feremus* est Polyptoton. 4 Summitates. 5 Qui nihil excipit hospitio, ἄξενον, a nullo hominum inhabitatum, inaccessum hyeme & æstate propter glaciem, & nives: Sic Od. 22. l. 2. *Sive facturus* per inhospitalem Caucasum. 6 Scythiæ montem. 7 Vel usque ad sinum Gaditanum & ultimam Hispaniæ oram, juxta columnas Herculis. 8 Magno animo. Meton. subj. 9 At fortasse tu, Mæcenas, rogare possis. Prolapsis est cum Prosopopœja obliqua, ubi Mæcenatis cogitatio a Poeta occupatur; labefactatur & convellitur. 10 Laborẽ 11 Non bellicosus. 12 Corpore parum firmo & valido. Si tuus sum comes, & tibi præsens ero minus tibi metuam, quam absens. Respondet superiori tacitæ quæstioni. 14 Qui metus gravus tenet, occupat, excruciat & sauciat absentes, quam præsentes, id est quem metum majorem absentes habent. Ter. in Andr. *unus scrupulus restat, qui me male* habet. Metaph. a gladiatoribus: ubi hac voce usus victor insultabat victo. Ter. *Captus est*, habet. 15 Pullos devorantium: 16 Impetus, incursiones. Proprie dicitur de serpentibus & aquis, quæ tacito reptatu lubricoque motu feruntur. 17 Sed multo magis tamen timet absens, cum sc. pullos suos reliquit. *Relictis* est Dativi casus. 18 Quæ tamen avis non allatura est plus auxilii præsentibus suis pullis, quam absentibus, quamvis adsit; sive enim mater absit, sive adsit, pulli a validiore serpente devorabuntur. 19 A me, id est, belli laborem sustinebo una tecum, idque in spem tuæ erga me benevolentiæ retinendæ. Sic *certare certamen*, *bella pugnata*, & *rura regnata* dicit alibi. 20 Non enim hoc faciam, ut boves me plures, quam jam utor, aratris alligati in terra invertenda ad proscindendа magna vi corporis incumbant, id est, non ut plura habeam aratra, *vel* ut plura agri jugera possideam. Hypallage.

1 Pecus-ve 2 Calabris ante 3 sidus fervidum
  Lucana mutet pascua :
Nec ut 6 superni villa 5 candens 6 Tusculi
  7 Circæa tangat mœnia ,
8 Satis superque me 9 benignitas tua
  10 Ditavit : 11 haud parayero ,
12 Quod aut avarus , ut Chremes , terra premam ,
  13 Discinctus aut perdam ut 14 nepos .

1 Non ut habeat multa armenta, quę ante Caniculæ sidus æstuorum, id est, ante æstus Caniculæ, pascua mutent, sc. ex Calabria in Lucaniam. 2 Cum Calabris pascuis, ubi temperatior aeris regio. 3 Caniculæ. Synecd. gen. 4 In monte siti. 5 E candenti marmore extructa. 6 Fundi mei Tusculani. 7 Se extendat ad oppidum Tusculum, a Telegono, Circes & Ulyssis filio, ædificatum. Sic Od. 29. l. 3. *Telegoni juga parricidæ.* 8 Abunde. 9 Liberalitas tua , id est , tu Mæcenas , qui multis me beneficiis affecisti & locupletasti. Meton. adj. 10 Lautissimo fundo in Sabinis dato. 11 Numquam mihi comparavero. 12 Quod aut in terra occultem & defodiam, ut Chremes ille Terentianus , id est, avarorum more , nimis suis commodis servientium . Synecd. spe. 13 Aut quod tamquam dissolutus & luxuriosus prodigus dilapidem. *Discinctus* habet aliquid Metaphoricum a vestibus laxis & diffluentibus , ad animi luxuriem , unde homines apparent molles , voluptuarii, luxuriosi, inertes. 14 Ut pater patris , *avus* , sic filii filius , *nepos* dicitur . Sed hic Allegoria est pro quolibet homine luxurioso , qui avita bona dilapidare solet, abjecta omni cura rei familiaris augendæ , aut certe conservandæ, dum avus, paterque vivunt .

Epod. II.

Vitæ Rusticæ Laudes.

Dicolos Distrophos.

BEatus ille , qui 1 procul negotiis ,
  (2 Ut prisca gens mortalium)
3 Paterna rura bobus exercet suis ,
  4 Solutus omni fænore .
5 Nec excitatur classico miles truci ,

1 Separatus, remotus a negotiis forensibus, ab urbanæ vitæ molestiis. Synecd. 2 Ut primi homines in aureo sæculo, qui, urbibus nondum conditis, in agris habitabant, qui neque arabant , neque serebant , &c. sed agriculturam exercebant , & tranquillam vitam agebant . Vide Lucret. l. 5. 3 Qui agros a patribus sive majoribus relictos propriis, non conductitiis bobus assidue ac diligenter colit , arat . Virg. 2. Georg. *Aut presso* 1 Nec exercere *solum sub vomere* . Et 1. Georg. Exercetque *frequens tellurem, atque imperat arvis* . 4 Liber ab injustis lucris , ab omni ære in usuram dando vel accipiendo . 5 Neque tamquam miles terribili & sævo sonitu tubæ in bello excitatur , id est neque militat. Sic Cæsar , *classicum canere* . Dicitur *classicum* a calando , id est , convocando Sumitur interdum pro ipsa tuba : ut apud Virg. Georg. 2. *Nec dum etiam inflari* classica .

1 Nec 2 horret 3 iratum mare:
4 Forumque vitat, 5 & superba civium
Potentiorum 6 limina.
Ergo aut 7 adulta vitium propagine
Altas 8 maritat 9 populos:
10 inutilesque 11 falce 12 ramos amputans,
13 Feliciores inserit:
Aut in 14 reducta valle mugientium
15 Prospectat errantes greges:
Aut 16 pressa 17 puris mella condit amphoris,
Aut 18 tondet 19 infirmas oves:
Vel cum 20 decorum mitibus pomis caput
Autumnus 21 arvis extulit:
22 Ut gaudet 27 insitiva decerpens pyra,
Certantem & uvam 24 purpuræ,
Qua 25 muneretur te, 26 Priape, & te, pater
27 Sylvane, tutor finium!
28 Libet jacere 29 modo sub 30 antiqua ilice,
Modo in 31 tenaci gramine.

1 La-

1 Neque tamquam nauta lucri spe navigat. 2 Naufragii metu reformidat. 3 Tempestatibus & procellis sęvum & turbalentum. Sumtum ab animantibus affectu præditis. 4 Ubi lites aguntur & dijudicantur. 5 Et divitum civium Romanorum magnificas ędes tamquam cliens & adulator non frequentat, favoris jucundi gratia, sed liber suique juris est. 6 Synecd. memb. 7 Cum adulta vitium propagine & maturo palmite proceras ulmos conjungit. 8 Metaph. ab hominibus ad bestiarum & plantarum conjunctionem. 9 Arbores. Synecd. spe. 10 Infrugiferos, supervacaneos. 11 Putatoria. 12 Vitis. 13 In eorum locum fertiliores implantat. 14 Secreta aut flexuosa. Sic Od. 17. l. 1. *Hic in reducta valle Caniculæ Vitabis æstus*. 15 Ex editiori loco sive procul spectat boum & vaccarum greges huc illuc per pascua libere discursantes & pascentes. Virg. Ecl. 1. *Ille meas* errare *boves*. Synecd. gen. In *greges mugientium* est Synecdochica periphrasis armentorum. 16 E favis expressa. 17 Defæcatis. 18 Lanarum onere levat, 19 Debiles, morbisque obnoxias. 20 Ramos arborum ornatos, onustos maturis pomis. Virg. Ecl. 1. *sunt nobis mitia poma*. 21 In agris in altum exeruit. Metaph. ab animantibus. Sic Virg. Ecl. 1. *Verum hæc tantum alias inter* caput extulit *urbes*. 22 Quantopere delectatur. Exclamatio est per admirationem quatuor versibus ducta. 23 Quæ ante paucos annos ipse manu sua insevit. 24 Quæ eximio colore cum purpura certare possit. 25 Donec tamquam frugum primitiis. Ter. in Heaut. *Nam disciplina est eisdem*, munerarier *ancillas primum*, &c. Cic. *me opipare* muneratus *est*. 26 Hortorum Deus. Apostrophe ad Priapum & ad Sylvanum. 27 Sylvarum & agrorum custos. 28 Rusticis quiescere libet. Hic Poeta fœneratorem Alpium inducit loquentem de præstantia vitæ rusticę, & ipsam sequi volentem: sed Prosopopœia est imperfecta: caret enim accessu & apparatu per admonitionem, ubi est tantum nota accessus ad hunc locum. *Hæc ubi locutus*: & hic deponitur persona fœneratoris. 29 Symploce est, soni ejusdem repetitio in principiis & clausulis utriusque membri. 30 Annosa, patula & ramosa. 31 Quod terræ firmiter adhæret.

1 Labuntur altis 2 interim 3 ripis aquæ :
  4 Queruntur in sylvis aves,
Fontesque lymphis 5 obstrepunt 6 manantibus,
  7 Somnos quod invitet 8 leves.
At cum conantis 9 annus hibernus 10 Jovis
  Imbres nivesque 11 comparat,
Aut 12 trudit 13 acres 14 hinc & hinc 15 multa cane
  Apros in 16 obstantes plagas,
Aut 17 amite 18 levi rara 19 tendit retia,
  Turdis 20 edacibus 21 dolos:
22 Pavidumque leporem, & 23 advenam 24 laqueo gruem,
  25 Jucundia 26 captat præmia
Quis non 27 malarum, quas 28 amor curas 29 habet,
  30 Hæc inter obliviscitur?
Quod si 31 pudica mulier 32 in partem juvans
  33 Domum, atque 44 dulces liberos,
(35 Sabina qualis, aut 36 perusta solibus
  37 Pernicis uxor Appuli)
38 Sacrum vetustis exstruat signis focum,
  39 Lassi sub adventum viri,
Claudensque textis cratibus 40 lætum pecus,

1 Deorsum fluunt. 2 Dum rusticus ita jacet. 3 Sc. *ex Al. rivis*. 4 Quærula voce cantilant. Ovid. Amor l. 3. El. 1. *Dulce queruntur aves*. 5 Strepitum & murmur faciunt. Sumtũ est a strepitu pedum. 6 Fidentibus. 7 Quæ res, sc. fontes lymphis manantibus circumstrepere, faciles & jucundos somnos inducere & conciliare possit. 8 Sic Od. 16. l. 2. *Nec leves somnos timor, aut Cupido sordibus aufert*. 9 Hybernum anni tempus sive hyems. Synecd. integri. 10 Cœli & aeris procellosi. Metonymia est similis notatæ Od. 1. l. 1. 11 Coacervat. 12 Impellit. 13 Feroces & animosos. 14 Ab omnibus partibus. Epizeuxis. 15 Multis canibus. Synecd. spe. 16 In apposita, objecta retia, quibus irretiti capiantur. 17 Furcula aucupali, qua rete tenditur. 18 Cui omnis asperitas adempta est. 19 Extendit, suspendit. 20 In ovilis & alia esca vorandis. 21 Quæ retia sunt doli. 22 Meticulosum. 23 Transmarinam, & alias in aliis regionibus degentem. Translatum est ab hominibus. 24 Pedicis fixis. 25 Quæ omnia, sc. apri, turdi, lepus, grus, rusticis jucunda laborum ac venationum præmia sunt. 26 Capere studet, insidiatur. 27 Curarum & sollicitudinum. 28 Cupiditas divitiarum, avaritia. 29 Secum comites. 30 Oblectamenta sc. id est, inter venandum. 31 Conjux casta. 23 Vicissim, ἐνμερεὶ adjuvans, & alteram laboris portionem subiens, cum maritus, quæ foris, illa, quæ domi sunt, curet. 33 Rem familiarem. 34 Recte educando. 35 Quales sunt Sabinę mulieres, quas Romulus rapuit. Synecd. spe. pro qualibet muliere fideli & diligenti. 36 Propter assiduum diurnum sub dio laborem æstu Solis nigra, ἡλιόκαυτος. Meton. effic. 37 Impigri & patientis laborum. 38 Si exstruat ligna sicca & arida focum Vestæ ac Laribus sacrum, ignemque accendat, quo maritus reficiatur. 39 Paulo ante adventum mariti rustico labore defatigati. 40 Fœcundum, quod bono corporis habitu lætificat dominum suum. Meton. effecti. Sic Od. 4. l. 4. *læta pascua* dixit.

1 Distenta siccet ubera :
Et 2 horna 3 dulci vina promens 4 dolio,
5 Dapes inemptas apparet ;
Non me 6 Lucrina 7 juverint conchylia ;
Magis-ve 8 rhombus, aut scari,
9 Si quos Eois intonata fluctibus
Hiems ad hoc vertat mare ;
Non 10 Afra avis descendat in ventrem meum,
Non 11 attagen Jonicus
Jucundior, quam 12 lecta de pinguissimis
Oliva ramis 13 arborum,
Aut herba 14 lapathi prata amantis, & 15 gravi
Malvæ salubres corpori :
Vel agna 16 festis 17 cæsa 18 Terminalibus,
19 Vel hædus ereptus lupo.
Has inter epulas, 20 ut juvat 21 pastas oves
Videre properantes domum !
Videre 23 fessos vomerem inversum boves
Collo 24 trahentes languido :
25 Positosque vernas, ditis 26 examen domus,
Circum 27 renidentes Lares !
28 Hæc ubi locutus fœnerator Alphius,
29 Jam jam futurus rusticus,

L 1 Omnem

1 Si ubera lacte turgida mulgendo inaniat. 2 Hujus anni. 3 Propter vinum, quod in eo continetur.. 4 Sc. ex 5 Escas non ex urbe petitas, sed ex agris hortoque decerptas. Virg. 4. Georg. de sene quodam Corycio : *seraque revertens Nocte domum*, dapibus *mensas onerabat* inemptis. 6 Ostrea in lacu Lucrino capta, quæ sunt omnium præstantissima, id est, lautissimæ atque exquisitissimæ epulæ. Synecd. spec. 7 Non magis me delectaverint, quam rustico labore ruri natæ epulæ. 8 Piscis magni pretii. 9 Si quos scaros hyems, i tempestas coorta sive intonans in mari Jonio & Orientali impellat ad mare Italicum. Synecd. gen. 10 Gallina Africana non potest mihi esse cibus dulcior. 11 Avis Asiatica, inter nobilissimas habita. *Jonia* est pars Asiæ, in qua fuit urbs Ephesus. 12 Collecta. 13 Olearum, Synecd. gen. 14 Rumicis in pratis crescentis. 15 Ægrotanti. 16 Diebus. 17 A rusticis in sacrificium oblata. 18 In honorem Dei Termini institutis ac celebratis, mense Februario, in cujus tutela veteres putabant esse agrorum fines. 19 Vel hœdus, e lupi dentibus a pastoribus ereptus, suavior est rustico, quam qui desumptus est ex suo hœdili: nam minoris constat. 20 Quantum delectat rusticum ! Epiphonema sex versibus continuatum. 21 Saturitas. 22 Epascuis. 23 Rustico labore. 24 Domum. 25 Et videre servos ex ancillis natos collectos. 26 Tamquam multitudinem apum in divitis domo. 27 Nitidam & splendentem domum & focum. Meton. subj. possessoris pro adj. Al. *τὸ renidente* non ad *Lares*, sed ad *vernas*, referunt, ut sit ordo: *Venas renidentes circum Lares*. Est enim Horatio valde usitata Synchysis. 28 In vitæ rusticæ laudem Depositio Prosopopœjæ Alphianæ. 29 Eo animo & consilio ut rusticam vitam colat.

1 Omnem 2 relegit Idibus pecuniam ;
Quærit Kalendis ponere .

1 Quo nomine omnem pecuniam a debitoribus collectam in unam summam, agros empturus, & vitam rusticam acturus, congregavit circa dimidiatum mensem : sed paulo post rursus ad ingenium redit, & sequentis mensis Kalendis pecuniam suam ante collectam rursus in fœnore collocare studet, ac desiderat . Idibus nomina exigebant, kalendis autem & exigebant, & collocabant . 2 Sumptum videtur ab agricolis, qui sua sata certo tempore metunt & relegunt .

Epod. III.

Ad MACENATEM.

Allium detestatur, quod apud Mæcenatem ederat, cujus æstu torquebatur .

Dicolos Distrophos .

PArentis 1 olim si quis 2 impia manu
3 Senile guttur fregerit,
4 Edat cicutis allium nocentius,
5 O dura messorum ilia !
6 Quid hoc veneni sævit in præcordiis ?
Num 7 viperinus bis 7 cruor
Incoctus herbis me 8 fefellit ? 9 an malas
10 Canidia tractavit dapes ?
11 Ut 12 Argonautas præter omnes 13 candidum
14 Medea 15 mirata est 16 ducem,
17 Ignota tauris illigaturum juga ,

1 Posthac, in posterum . 2 Scelerata . Metaph. est a corpore ad impium animum . 3 Guttur patris sui senis eregerit ferro vel laqueo id est, senem parentem interfecerit . Synecd. patris . 4 Edat pro supplicio allium, quod duo calore omni aconito pejus est, quod frigore venenato necat. 5 O ferrea messorum intestina, quæ tantum virus perferre possint, &, concoquere! exclamatio est admirantis tolerantiam tam tetri allii . Messoribus allium dare solebant . Vide Virg. Ecl. 2. 6 Quid hoc veneni est, quod tantopere corpus meum sævis caloris flammis incendit ? A'πορία est sive Addubitatio de apparatu talis alii ad majorem rei diritatem & innocentiam . 7 Sanguis viperæ serpentis, id est venenum . 8 Me latuit, i. me inscio his herbis fuit incoctus, quem inscius comedi ? 9 An mulier veneficia male contrectavit dapes? 10 Synec. spe. pro qualibet venefica . 11 Postquam Medea mirata est ducem præter omnes candidum . 12 Præ omnibus reliquis Argonautis, qui ad diripiendum aureum vellus venerant . 13 Formosum . 14 Æetæ, Colchorum regis filia, venefica. 15 Amavit . 16 Jasonem. Synecd. gen. 17 Perunxit hoc unguento, sc. allii veneno & succo Jasonem eumque adversus omnia pericula securum præstitit, illigaturum juga ignota tauris, id est, ut tauris ignivomis jugum insuetum injiceret, iisque vicinum agrum arando inverteret .

Perunxit hoc Jasonem :
1 Hoc delibutis ulta donis 2 pellicem,
3 Serpente fugit alite,
Nec tantus unquam 4 fyderum 5 insedit 6 vapor
Siticulosæ Apuliæ.
Nec 7 munus 8 humeris efficacis Herculis
Inarsit æstuosius,
At, si quid umquam 9 tale 10 concupiveris,
Jocose Mæcenas, precor
11 Manum puella suavio opponat tuo,
12 Extrema & in sponda cubet.

1 Eadem Medea, postmodum ab Jasone repudiata, ultra pellicem suam vestibus muneris loco dolose missis, hoc alii succo tinctis: quas cum induisset Creusa, una cum regia flammis & incendio cōsumta est. 2 Creusam, Creontis, regis Corinthorum, filiam, quam Jason secundam conjugem Medeæ superinduxerat. Synecd. gen. 3 Aufugit posthoc facinus ex Jasonis oculis per aerem vecta a dracone alato. Synecd. gen. 4 Præsertim Caniculæ. 5 Incubuit, invasit diebus Canicularibus calidum atque aridam Apuliam. 6 Æstus, calor. Synecd. gen. Virg. 5. Æn. *lentusque carina Est* vapor. 7 Tunica, quam Deianira ad Herculem, Nessi Centauri sanguine tinctam, misit per Lychan. Synecd. gen. Vide Ovid. Met. 9. Hóc munus ponendum est inter τὰ τῶν ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα. 8 Vehementius in humeris validi & ad efficiendum apti Herculis per venenum incensum arsit, quam dirum illud alii venenum corpus meum inflammavit. 9 Allium. 10 Comedere. 11 Ut amica tua halitum tuum effugiens, opponat manum suam osculo tuo, id est, te osculari volentem manu objecta impediat. 12 Inque exteriori lecti parte procul a te cubet, ne alii fœtore offendatur, id est, precor, ut neque te osculetur, neque se tibi potiendam præbeat. Sic non inepte quis *extrema cubare sponda* cum eo dici potest, quicum illi quidem congruit, sed exiliter & non undequaque perfecte.

Epod. IV.

Ad VOLTEJUM MENAM,

Libertum Pompeji Magni.

Dicolos Distrophos.

1 Lupis & agnis quanta 2 sortito obtigit;
3 Tecum mihi discordia est,
4 Ibericis 5 peruste funibus latus,
6 Et crura dura compede.

L 2 Licet

1 Quanta habent natura insitas inter se inimicitias lupi & agni, tantas ego tecum gero, o Mena. 2 Naturali sorte & instinctu. 3 Sc. *tanta*. 4 Qui latus habes percussum, perustum & valde flagellatum ac cœsum sustibus Hispanicis, i. flagellis e genista Hispanica intortis. Synec. spec. 5 Metaphr. ab igne. 6 Cujus crura perusta sunt, & attrita ferreis compedibus. Significat eum fuisse servum, utpote cujus in corpore vibices, & cicatrices adhuc exstarent.

Licet superbus 1 ambules 2 pecunia,
3 Fortuna non mutat 4 genus:
Vides-ne, 5 sacram 6 metiente te viam
7 Cum bis ter ulnarum toga,
8 Ut 9 ora vertat huc & huc euntium
10 Liberrima indignatio?
11 Sectis flagellis hic triumviralibus,
Præconis ad fastidium,
Arat Falerni 12 mille fundi jugera,
13 Et Appiam mannis territ:
14 Sedilibusque magnus in primis eques,
15 Othone contempto, sedet.
16 Quid attinet 17 tot ora navium gravi

Rostra-

1 Per plateas incedas. 2 Propter ingentem pecuniæ copiam. 3 Tua tamen fortuna non efficiet, quo minus libertus sis, qui vilis quondam servus fuerit, id est, nobilem te non efficiet. 4 Statum ac conditionem hominum. 5 Te composito ad normam gradu incedente more metientium longitudinem passibus, ut arrogantes solent, per viam sacram, quæ a porta triumphali ad Capitolium ducit. Sic dicta, propter fœdus intemerandum & religiosum, quod Romulus cum Tito Tatio, Sabinorum rege, percusserat. Huc accedit, quod per eam ferebantur sacra ad Capitolium singulis mensibus. 6 Metaph. a Geometris. 7 Indutus togam sex ulnarum laxam, id est, valde amplam, more divitum. Synecd. num, fin. 8 Vides-ne, quomodo justissima & minime dissimulata ira civium Romanorum ab omni parte prætereuntium vultum in te convertat, teque a tergo respiciat tuumque fastum detestatur? 9 Synecd. part. pro vultu toto. 10 Homines justa de causa irati. Meton. adj. 11 Imperfecta est Prosopopæja prætereuntium & indignantium juste in Menam, ad quam quidem significatur accessus his verbis, *Vides-ne, ut ora vertat*, &c. sed sine mentione depositæ popularis personæ. Hic Voltejus Menas cæsus flagellis Triumvirum jussu, qui nequam servos castigari curant, usque ad satietatem præconis, qui ipsum ulterius flagellari noluerit (ut posset cum Sannione Terentiano dicere, *Ego vapulando ille verberando usque ambo defessi sumus*) arat & possidet jam multa agri jugera fundi optimi in Campania. Synecd. num. finit. pro multis jugeribus. 13 Et equis perequitat viam Appiam, qua itur ad agrum Falernum, virorum principum parvis & gradariis, qui tolutim & nulla victoris molestia incedunt. *Mannus* a *manu* dictus, quod mansueta porrectione manus duci possit. 14 Quinetiam Menas, factus Tribunus militum, sedet tamquam eques Romanus in 14. equitum Romanorum graduum primis duobus ordinibus, ubi Tribuni militum sedent, idque Lucii Roscii Othonis lege spreta. Meton. effic. i. conditoris, pro lege lata ab Othone qua sancitum erat, ne quis ex infimo hominum genere fieret eques, aut sederet intra quartum decimum theatri gradum seorsum in spectaculis a vulgo, exceptis duobus primis Tribunis, quo consessu Mena indignus erat, quod aliquando fuisset servus. 16 Ad rem, i. quid prodest classem ab Augusto armari contra piratas & servos fugitivos, si Menas ipse pirata & servus sit Tribunus militum? 17 Tot navium proras (& tum Metaph. est,) i. tot naves rostratas, quarum summæ partes ære ac ferro sunt munitæ. Synecd. membri.

Rostrata 1 duci pondere
Contra latrones, atque 2 servilem manum,
3 Hoc, hoc tribuno militum?

1 Deduci & armari. 2 Multitudinem servorum fugitivorum, quam coegerat Sextus Pompejus & armaverat contra Augustum, ad Italiam navibus populandum, Metaph. 3 Hoc Voltejo Mena, servo quondam fugitivo nequissimo & pirata, hoc, inquam navium præfecto? Epizeuxis.

Epod. V.

In CANIDIAM VENEFICAM.

Dicolos Distrophos.

1 At o Deorum quisquis in cœlo regit
Terras, & humanum genus,
2 Quid iste fert tumultus? aut 3 quid omnium
Vultus in unum me truces
4 Per liberos te, si 5 vocata 6 partubus
7 Lucina veris affuit:
8 Per hoc inane 9 purpuræ decus precor,
10 Per improbaturum hæc Jovem.
Quid ut noverca me 11 intueris? aut uti
12 Petita ferro bellua?

L 3 Ut

1 At vero, o omnes Dii, qui regitis terras hominesque. Prosopopœja est pueri abrupta initio, & exclamatio ejusdem commoti & perterriti (quem Canidia aliæque veneficæ mento tenus sub terra defoderant, fameque necare constituerant, ut ex ejus jecore & medulla, arte Necromantia, philtrum seu poculum amoris conficerent) deprecantis Deos, cum nihil precibus loci apud homines sit relictum. 2 Quid sibi vult ista tumultuosa mulierum festinatio? Aporia est tragica, qua veneficarum consilia puer urget, iterata per Anaphoram. 3 Quid omnium vestrum vultus tetri & minantes in me solum conversi sunt? 4 O Canidia, oro te per liberos tuos, si quos vere peperisti. Olim enim jurabant per eam, quæ cara erant. Altera est exclamatio pueri obsecrantis causam aspectus tetri & minantis, ubi est Anaphora in *per*. 5 A te invocata. 6 Tuis. 7 Juno Lucina, parturientium Dea, quæ nascentibus opem ferre putabatur. 8 Rogo te per hanc dignitatem togæ meæ prætextatæ, (id est, quod ex ingenuis parentibus ortus sim) vanam, quæque nihil proderit ad crudelitatem vestram minuendam. 9 Meton. signi, pro pubertate, vel nobilitate, cujus signum prætexta erat: Ab ætate ergo commiserationem movet, nec minus a conditione sua: *prætexta* enim pueritiæ ornamentum erat, nec aliis concedebatur, quam Romanis, atque ingenuis. 10 Te rogo per Jovem, qui hæc scelera puniet. 11 O Canidia. 12 Aut tamquam aper, lupus, aut ursa, quæ ferro lacessita vel saucia est?

Ut hæc trementi questus ore, constitit
    1 Insignibus raptis puer,
3 Impube corpus, quale posset impia
    4 Mollire Thracum pectora:
Canidia brevibus implicata viperis
    5 Crines, & incomptum caput,
6 Jubet sepulchris 7 caprificos erutas,
    Jubet cupressus 8 funebres,
Et 9 uncta 10 turpis ova 11 ranæ saugnine,
    12 Plumamque nocturnæ strigis,
Herbasque, quas 13 Jolcos, atque 14 Iberia
    15 Mittit, 16 venenorum ferax,
17 Et ossa ab ore 18 rapta 19 jejunæ canis,
    20 Flammis aduri Colchicis.
At 21 expedita Sagana per totam domum
    Spargens 22 Avernales aquas,
23 Horret capillis, ut 24 marinus, asperis,
    Ethinus, aut 25 currens aper?

1 Abacta

1 Postquam puer ille nobilis & prætextatus, a Canidia reliquisque veneficis ad supplicium raptus, hac tremula voce quæstus, finem querendi fecit, &c. Deponitur persona pueri, & Poeta loquitur. 2 Ornamentis ejus a Canidia raptis, sc. prætexta & bulla, quæ erant Patriciorum insignia, id est, sine vestibus nudus. Synecd. gen. 3 Existens impube & tenerum corpus, quale &c. 4 Ad misericordiam flectere & mitigare immania pectora Thracum, qui tamen sunt crudelissimi, i. pectora hominum crudelissimorum. Synecd. spec. 5 Habens capitis sui capillos totumque suum caput, diffusis crinibus impexum, brevibus venenatis viperis implexum, Furiarum instar. 6 Anaphora. 7 Ficus steriles ex mortuorum sepulchris, extractas & infaustas, quasi Diis Inferis sacrificatura. 8 Funestas, funeribus aptas, & inferis consecratas: quia, ut Cupressus cæsa numquam revirescit, sic mortui ad vitam numquam redeunt. Vide Od. 14. l. 2. 9 Imbuta. 10 Ad veneficia aptæ. 11 Rubetæ, quæ rana est nutrita in dumetis & rubis. Synecd. gen. 12 Et pennas avis mali ominis, quæ nocturno tempore volat, & stridorem pro cantu habet: unde a *stridendo* dictæ sunt. Ov. 6. Fast. *Est illis strigibus nomen, sed nominis hujus Causa, quod horrenda stridere nocte solent.* 13 Thessaliæ oppidum, quo Jason cum Medea ex Ponto revertens appulit. 14 Ponti regio. 15 Producit. 16 Herbarum venatarum abundans. 17 Et jubet ossa aliena, quæ canis rodebat, &c. quæ creduntur aviditatem ad amorem transferre, ideoque multum valere ad poculum amoris conficiendum. 18 Per vim exorta. 19 Famelicæ. 20 Flammis eo ritu paratis, quo apud Colchos opera & arte Medeæ per veneficia erant accensæ & præparatæ ad Creontisdomum, ejusque filiam Creusam conflagrandam, in domo accendi. Meton. subjectæ regionis. 21 Succincta, εὔζωνος, ne vestes defluentes impedimento forent. Est nomen proprium alterius veneficæ tamquam Canidiæ administræ. 22 Ex averno lacu petitas. 23 Horrida & formidolosa aspectu apparet capillis suis asperis in capite erectis. 24 Ut marinus piscis echinus, cui similis est echinus terrestris, & eodem modo spinis est confertus. 25 Furens, qui durissimas habet setas in dorso insurgentes.

1 Abacta nulla Veja conſcientia,
Ligonibus duris humum
2 Exhauriebat, ingemens laboribus:
3 Quo poſſet infoſſus puer
Longo die bis ter-ve mutatæ dapis
Inemori 4 ſpectaculo:
5 Cum promineret ore, quantum extant aqua
Suſpenſa mento corpora,
6 Exſucta uti medulla, & 7 aridum jecur
Amoris 8 eſſet poculum:
9 Interminato cum 10 ſemel fixæ cibo
Intabuiſſent 11 pupulæ.
12 Non defuiſſe 13 maſculæ libidinis
14 Ariminenſem 15 Foliam,
Et 16 otioſa credidit Neapolis
Et omne vicinum oppidum
17 Quæ ſidera 18 excantata voce 19 Theſſala,
Lunamque 20 cælo deripit.
21 Hic 22 irreſectum 23 ſæva 24 dente livido
Canidia 25 rodens pollicem,

1 Veja, tertia, venefica & adjutrix Canidiæ, nulla mali ſive ſceleris conſcientia ab incepto ſcelerato facinore depulſa ac deterrita. 2 Vehementer anhelans, crebro ſpirans ſcrobem effodiebat, in quam puerum defoderet. Metaph. a liquidis. 3 In eum finem, ut puer poſſet, &c. 4 Aſpectu dapis novæ ſæpius appoſitæ, ſed ſemper ſublatæ, tandem ſiti & inedia contabeſcere. 5 Cum puer in terram defoſſus mento tenus ore tantum e terra exſtaret, quantum corpora natantium, quæ mento in aqua quaſi ſuſpenſa ſunt, ex aqua prominent ſive exſtant. 6 Et ut medulla ejus cibi deſiderio tabefacta, exſiccata, omnique ſucco inanita. Sumtum eſt a lactantibus, qui ſuctu nutricum ubera exſiccant. Al. *exerto*, vel *exſecta*. 7 Propter famem ac ſitim ſiccum. 8 Fieret. 9 Vetito & interdicto, quem tangere puer eſt prohibitus propter defoſſionis impedimentum. Paſſive hic ſumitur: cum *interminari* proprie ſit minando vetare ne quid fiat. 10 Prorſus, in perpetuum immotæ. Tâle illud, *cum* ſemel *occideris*. 11 Cum ſc, oculorum ejus acies, jam jam tabe conſumtæ, uno impetu, non temporis ſucceſſu, in mortem reſolutæ defeciſſent. 12 Huic ſceleri interfuiſſe. 13 Vehementis & immoderatæ libidinis fœminam, & formam coeuntis maris imitantem, androgynam. 14 Ex Arimino, urbe Italiæ ortam. 15 Veneficam. 16 Otioſi & tranquille viventes Neapolitani, & omnes vicini. Meton. ſubj. 17 Quæ folia deripit ſidera, &c. 18 Vexata & coacta. 19 Voce Theſſalarum veneficarum, incantamentis, ἐπωδῇ, Synecd. gen. 20 E cœlo deorſum rapit, deducit. Virg. Ecl. 8. *Carmina vel cœlo poſſunt deducere Lunam.* 21 Tunc. 22 Ungues pollicis non reſectos, longos. Nam veneficæ mulieres ungues ſuos nutriunt, non ſecant, quippe quæ non minus corpore, quam animo turpes ſunt & deformes. 23 Venefica deteſtabilis. 24 Nigris dentibus. Sing. pro plur. 25 Arrodens, ſeque ad crudelitatem exſtimulans.

1 Quid dixit? aut quid tacuit? 2 O rebus meis
Non infideles arbitræ.
Nox, & 3 Diana; quæ silentium regis,
4 Arcana cum fiunt sacra,
5 Nunc, 6 adeste: nunc in hostile 7 domos
Iram, atque 8 numen vertite:
9 Formidolosæ dum 10 latent sylvis 11 feræ,
Dulci sopore 12 languidæ
13 Senem (14 quod omnes rideant) 15 adulteram
16 Latrent 17 Suburanæ canes,
18 Nardo perunctum, 19 quale non perfectius
Meæ laborarunt manus.
20 Quid accidit; cur 21 dira barbaræ minus
Venena 22 Medeæ valent,
Quibus 23 superbam 24 fugit ulta 25 pellicem,
Magni Creontis filiam,
Cum palla, 26 tabo munus imbutum, novam
Incendio 27 nuptam abstulit
Atqui nec 28 herba, nec latens 29 in asperis
30 Radix 31 fefellit me locis.
32 Indormit unctis omnium cubilibus

Obli-

1 Quid sceleris non dixit? aut quid sceleris tacuit? Apparatus ad Prosopopœjam Canidiæ per interrogationem & Symplocen. 2 Exclamatio est Canidiæ petentis auxilium ab his, qui favent consiliis clandestinis, & furtivis amoribus & veneficiis, ubi silentio & tenebris opus est. O nox & Hecate quæ artibus meis magicis certæ & consciæ testes estis. 3 Hecate, seu Luna, quæ noctem in potestate habes, quæ taciturna est. Magica autem sacra fere nocturna. 4 Cum veneficiorum sacra nocturno tempore peraguntur. 5 Epizeuxis est, & Anaphora. 6 Mihi, 7 Vari senis, qui me spernatur. 8 Divinam vim & potentiam convertite. 9 Hominibus timendæ. Al. *formidolosis* sc. noctu. 10 Quiescunt in sylvis, sc. hac silenti nocte. 11 Leones, ursi, lupi. 12 Fessæ. 13 Varum. Synecd. gen. 14 Propter juvenilem in sene amorem 15 Propter hoc amoris poculum scortatorem factum. 16 Ut allatrent nocte. 17 In Subura vico urbis Romæ, dum ibi meretrices sectatur. 18 Unguento ex nardo confecto. Meton. mater. 19 Quale numquam efficacius elaboravi, sive confeci. 20 Quid enim mihi hactenus accidit: Miratur Canidia, cur venena præstantissima, quæ in Varum adhibuerat, minus valerent, quam ea, quibus usus est Medea in Creusam Creontis filiam. 21 Atrocia. 22 Quibus Medea barbara usa fuit. 23 Nobilem & superbi regis filiam. 24 Curru serpentum per aerea aufugit. 25 Creusam. Synecd. gen. 26 Quam tamquam munus Medea venefica veneno imbutam sive venenatam Creusæ, nuptias celebraturæ, miserat. In *tabo* est Synecd. spec. Propriæ enim pro corrupto sanguine usurpatur. 27 Creusam Jasoni nuptam cum tota domo regia combussit. 28 Ulla herba, veneficiis apta. 29 In duris cautibus, & scopulis. 30 Aconitum. Synecd. gen. 31 Latuit me, fugit me neque tamen venena mea solitas vires exercent. 32 Nam varus indormit cubilibus, quæ meis veneficiis delibuta sunt oblivione omnium pellicum, i. dormit ab omnibus incantationibus tutus, mei & omnium suarum pellicum amore solutus.

Oblivione pellicum
1 Ah, ah! ſolutus ambulat veneficæ
Scientioris 2 carmine
3 Non uſitatis, Vare, 4 potionibus
(5 O multa fleturum caput!)
Ad me recurres: 6 nec vocata mens tua
Marſis redibit 7 vocibus.
8 Majus parabo, majus 9 infundam tibi
10 Faſtidienti 11 poculum.
12 Priuſque cœlum ſidet inferius mari,
13 Tellure porrecta ſuper:
Quam non amore ſic meo 14 flagres, uti
15 Bitumen 16 atris ignibus.
17 Sub hæc, 18 puer, jam non, 19 ut ante, mollibus
20 Lenire verbis 21 impias.
22 Sed dubius 23 unde rumperet ſilentium,
24 Miſit Thyeſteas preces,
52 Venena magnum fas, nefaſque non valent
Convertere humanam vicem.

1 Ah, Ah! jam ſcio quid factum ſit, aliam peritiorem veneficam invenit, quam ego ſum, cujus carminibus magicis a meis veneficiis liber ambulat. Epizeuxis eſt, & ſimul exclamatio dolentis. 2 Synecd. 3 Novis & fortioribus venenatis & amatoriis poculis ad me reverteris, vel nolis. Apoſtrophe ad Varum. 4 Synecd. gen. 5 O caput fleturum multum, valde, id eſt, o Vare, miſerrimis modis a me excruciande Synecd. membri pro integro homine. 6 Nec mens tua facta ſemel a me inſana revocata ad ſe redibit, id eſt, ad ſanitatem revertetur incantationibus ſive carminibus, qualia ſciunt Marſi. Apuliæ populi, qui a Circe venefica didicerunt. 7 Synecd. 8 Plus virium habiturum, quam illud quod haſtenus tibi paravi. 9 Ut bibas. 10 Me aſpernanti. 11 Amatorium, id eſt. philtrum. 12 Et prius cœlum ſubſidebit mari & deorſum deſcendet, quam &c. id eſt, natura mutabitur. Hyperbole eſt. 13 Terra ſuper mare & cœlum inferius ſtrata, id eſt, ſuperjecta. 14 Ardeas, o Vare. 15 Vehementiſſime inflammari ſolet. 16 Atrum fumum emittentibus. Ignis enim ex bitumine nigreſcit. 17 Paulo poſtquam hæc locuta eſt Canidia. 18. Prætextatus ille. 19 Fecerat. 20 Ad miſericordiam flectere parat. 21 Sceleratas veneficas. 22 inducitur iterum puer, ut hoc diſtichon eſt acceſſus ad illius Proſopopœjam. 23 A qua re, ſive a quibus imprecationibus exordium loquendi ſumeret. Virg. Æn. 10. *quid me alta ſilentia cogis Rumpere, obductum verbis vulgare dolorem?* Sumtum a corporibus valde tentis, quæ vehementi contentione franguntur cum valido ſonitu, ad acres pueri minas indicandas: 24 Emiſit in veneficas imprecationes horribiles qualibus Thyeſtes, Pelopis filius in fratrem Atreum uſus eſt, qui filios ejus interemtos, diſſectos & decoctos, comedendos illi appoſuerat, Synecd. gen. 25 Venena, quantumvis efficaciſſima, magnum illud fas, id eſt, magnam juſtitiam & æquitatem in mundo, & ſcelus inter ſe confundere & mutare non poſſunt, & humanam ſortem ſive conditionem, quæ recte facta præmiis, ſcelera æternis ſuppliciis afficit, perturbare. Nam ut vel maxima veſtris præſtigiis immurare poſſitis; tamen fas in nefas, & veſtrum hoc ſcelus in Pium factum non mutabitis. & veſtras ſcelerum pœnas nulla ratione evitare poteritis.

1 Diris agam vos: dira 2 deteſtatio
3 Nulla expiatur victima.
4 Quin, 3 ubi perire juſſus expiravero.
Nocturnus occurram furor;
6 Petamque vultus umbra curvis unguibus
(7 Quæ vis Deorum eſt Manium)
8 Et inquietis aſſidens præcordiis.
Pavore ſomnos auferam:
Vos 9 turba 10 vicatim, 11 hinc & hinc ſaxis 12 petent,
13 Contundet 14 obſcœnas anus.
15 Poſt inſepulta membra 16 different lupi,
Et 17 Eſquilinæ alites,
18 Neque hoc parentes, (19 heu) mihi ſuperſtites,
20 Effugerit 21 ſpectaculum,

1 Furiis infernalibus, atque execrationibus vos perſequar. Apostrophe, ubi puer a communi ſententia convertit ſermonem ad veneficas. 2 Imprecatio innocentis contra ſceleratum. 3 Nullo purgatur ſacrificio. 4 Inſuper. 5 Ubi a vobis defoſſus per inediam mortuus fuero, vobis per noctem occurram, & perterrefaciam. Sic minatur Dido 4. Æn. ſe mortuam Æneam perſecuturam: *Omnibus umbra locis adero, dabis improbe pœnas*. 6 Et ego poſt mortem facies veſtras curvis unguibus dilacerabo. 7 Quæ umbra violentia & ultio eſt Deorum animarum mortuarum, ſicut per umbras Dii manes ſe vindicent. 8 Et ego umbra inhærens intimis animi affectionibus veſtris numquam quieſcentibus, ſed continuo perturbatis, vos ſcelerum & pœnarum metu dormire non ſinam. 9 Univerſa populi multitudo. 10 E ſingulis vicis. 11 Ab omnibus partibus. 12 Invadens. 13 Lapidibus interimet. Metaph. ab iis, qui comminuunt, & conterunt aliquid in pilis. 14 Libidine efferatas. 15 Poſtea autem, quando a populo lapidibus interemptæ eſtis. 16 In varias partes dilaniata hinc inde diſtrahent, diſſipabunt. διαφορήσουσι. 17 Vultures aves, quæ in Eſquiliis, colle urbis Romæ, volitare ſolent. 18 Et parentes mei, eheu! poſt meam mortem mihi ſuperſtites futuri, videant (ad ſuum luctum leniendum) vos veneficas inſepultas, atque membra veſtra a canibus & avibus dilacerata, voſque meritas dediſſe pœnas. 19 Exclamatio eſt pueri dolentis de tali ſpectaculo permixto lætitia & triſtitia. 20 Lateat. 21 Pœnæ veſtræ.

Epod. VI.

IN CASSIUM SEVERUM.

Poetam maledicum & petulantem.

Dicolos Diſtrophos.

Quid 1 immerentes hoſpites 2 vexas, 3 canis,
1 Ignavus

1 Immeritos, nihil mali meritos. 2 Maledictis, ſc. id eſt, allatras & dilanias eos, qui te nondum penitus noverunt. 3 Latrator, convitiator.

1 Ignavus adversum lupos?
2 Quin huc inanes, si potes, vertis minas,
Et me 3 remorsurum petis?
4 Nam, qualis aut 5 Molossus, aut fulvus Lacon,
(6 Amica vis pastoribus)
7 Agam per altas aure 8 sublata nives,
9 Quæcunque præcedit fera.
10 Tu, cum timenda voce complesti nemus, 19
Projectum odoraris cibum.
12 Cave, cave: namque in malos asperrimus
13 Parata tollo cornua:
15 Qualis Lycamba spretus infido 15 gener.
16 Aut acer 17 hostis Bupalo,
An, 18 si quis atro dente me petiverit,
19 Inultus ut flebo puer?

1 Imbecillis & nullius animi contra homines, qui respondendo te mordere possent. 2 Cur non tuos latratus, qui præter verba nihil sunt, in me non convertis & retorques? 3 Pari acerbitate ac violentia, qua mordeor, remorsum invadit? 4 Nam ego agam per altas nives aure sublata omnem feram, quæcunque præcedit me, qualis aut, &c. 5 Canis magnus & procerus ex Epira. 6 Lacedæmonicus, admodum agilis. 7 Defensio pastoribus chara, quia canes a lupis greges protegunt. 8 Persequar urgebo, διώξω. 9 Erecta aure, id est, alacer. 10 Quicunque petulantia sua, tamquam fera, ferocibus convitiis me lacessiverit. 11 Tu, cum convitiis & carmine maledico aliquem es insectatus pretio tibi oblato, latrare desinis, & facile te placari poteris. 12 Instar pigri canis. 13 Epixeuxis. 14 Attollo cornua tamquam taurus sævissimus, ad feriendum eos, qui mihi maledicunt. 15 Talis in illos sum, qualis fuit Poeta Archilochus, Jamborum scriptor, cui cum Lycambe filiam suam Neobulam desponsasset, & postea sententia mutata Archilochum generum sprevisset, eique filiam denegasset, ab Archilochio opprobriis una cum filia dilaceratus, & tandem ad suspendium compulsus fuit. 16 Atchilochus. Synecd. gen. Sic de Arte: *Archilochum proprio rabies armavit Jambo.* 17 Aut etiam qualis alter Poeta Hipponax, qui acerrimus hostis Bupalo pictori fuit, a quo cum oris fœditate deformis pictus, & aliis ad ridendum expositus esset, carmina amaritudinem tantopere in pictorem distinxit, ut eodem modo ad laqueum ipsum compulerit. 18 Hipponax. Synech. gen. 19 Si quis invida ac maledica lingua me carpserit, an non vindicatus, tamquam puer, plorabo? Nequaquam. Est enim pueri injurias fiere, viri vero ulcisci.

Epod. VII.

Ad POPULUM ROMANUM.

Execratio belli civilis gestis hinc Bruto & Cassio, illinc Octaviano. M. Antonio, & M. Lepido ducibus.

Dicolos Distrophos.

1 QUo, quo 2 scelesti, 3 ruitis? aut cur 4 dexteris
Aptantur enses conditi?
5 Parum-ne campis, atque 6 Neptuno super
Fusum est Latini sanguinis?
7 Non ut superbas invidæ Carthaginis
Romanus arces ureret:
8 Intactus aut 9 Britannus ut descenderet
10 Sacra catenatus via:
Sed ut, secundum 11 vota 12 Parthorum, 13 sua
14 Urbs hæc periret dextera,
Neque hic lupis 15 mos, nec fuit leonibus
Unquam, nisi in 16 dispar genus.
17 Furor-ne cœcus, 18 an rapit vis acrior?
An 19 culpa: responsum date.
20 Tacent: & 21 ora 22 pallor albus 23 inficit,
Men-

1 Epizeuxis pathetica ad tumultum belli comprimendum. 2 Impii Romani imperii principes in patriam, qui bellum civile meditemini, in quo civis a cive interficitur. 3 Ferimini? Metaph. est ab ædificiis. 6 Aut cur gladii, hactenus aliquandiu tecti, & in vaginis inclusi, rursus nudantur, ac distringuntur in cives, id est, cur bellum civile reparatis? 5 An non satis Romani sanguinis terra marique profusum est, Bruto, Cassio & Sexto Pompejo victi? 6 Mari Meton. subjecti pro adjuncto, sive possessoris pro re possessa. 7 Hactenus non eo nomine tot cædes civium Romanorum factæ sunt, ut civis Romanus Carthaginem, quæ semper imperii Romani ac gloria æmula fuit, in altum exstructam, everteret, atque combureret. In *superbas* & *invidæ*, sunt Metaphoræ ab animatis ad inanimata, quæ sunt ἀπάθη, id est, affectu carentia. 8 Britanni armis Romanorum nondum domiti, vincti in triumpho ducerentur ad Capitolium per sacram viam. 9 Synecd. num. sing. *Sacra* dicta est *via*, quod per eam sacra singulis mensibus ferrentur in arcem: aut quod in ea fœdus ictum sit inter Romulum & regem Tatium. 11 Optata: ut Sat. 6. l. 2. *Hoc erat in votis.* 12 Inimicorum vestrorum, qui nihil prius optabant, quam exitium Romæ. 13 Sua vi ac potentia, id est, oppidani & Romani cives, qui se mutuis cædibus interficiunt. Meton. 15 Inter se concertandi. 16 Alterius naturæ aut speciei: vestra igitur crudelitas plus est, quam ferina. 17 An-ne insania vos cœcos efficiens, mente captos. Meton. effecti. 18 An major vis, utpote fatalis necessitas, vos in hanc civilis belli rabiem præcipitat? 19 Peccatum. 20 Romani. 21 Faciem ac vultus eorum. Synecd. membri. 22 Qualem sc. scelerum conscientia excitare solet. 23 Occupat. Sic Virg. Æn. 4. *Hæc effata silet, pallor simul occupat ora.*

Mentesque 1 perculsæ stupent.
2 Sic est: 3 acerba fata Romanos agunt,
Scelusque fraternæ 4 necis:
5 Ut immerentis fluxit in terram Remi
6 Sacer nepotibus cruor.

1 Sceleris conscientia percussa, ac male sibi consciæ, obstupuerunt. 2 Ut dicam. 3 Immatura mors Remi Romanos ad hæc bella civilia impellit. In *acerba* est Metaph. a pomis. Sic Virg. Æn. 6. *& funere mersit* acerbo. 4 Cædis: cum sc. Romulus fratrem suum Remum, quod per ludibrium nova urbis Romæ mœnia transiisset, interemit. 5 Postquam cruor innocentis Remi effusus est in terram. 6 Execrabilis & perniciem Romanis posteris afferens, qui sanguine eorum tot civilium bellorum cædibus, ac cladibus est expiandus. Meton. effecti. Sic Od. 19. l. 3. *sacrum Ilium*.

Epod. VII.

Ad ANUM LIBIDINOSUM.

Dicolos Distrophos.

1 ROgare longo putidam te sæculo,
Vires quid enervet meas?
2 Cum sit tibi dens ater, 3 & rugis vetus
Frontem senectus 4 exaret,
5 Hietque turpis inter 6 aridas nates
Podex, velut 7 crudæ bovis:
8 Sed incitat me pectus, & mammæ 9 putro,
Equina 10 quales ubera:
Venterque mollis, & femur 11 tumentibus
12 Exile 13 suris additum,
14 Esto beata; 15 funus, atque imagines

1 Te-ne tantam vetulam, tam longa ætate fœdam rogare decet, quid vires meas debilitet, & ad te amandum tardas reddat? Hic Aposiopesis est, figura certe iratis aptissima, ut e reticentia verborum aliud, quod non dictum sit, intelligatur. 2 Cum dentes tibi longa senectute sint atri. 3 Et cum senectus multorum annorum frontem tibi rugosam effecerit. 4 Inducat, rugis, tamquam sulcis, proscindat. Metaph. ab agricultura propter similitudinem sulcorum & rugarum, qualis est illa Ovidii: *Jam veniens rugæ, quæ tibi corpus* arens. 5 Tibi dehiscat & exstet. 6 Exsuccas. 7 Macilentæ. 8 Sed pectus tuum instigat me ad te aman-

1 Du-

dum. Ironia est, unde hic sensus contrarius intelligendus, nihil esse in ea amabile, quo possit adduci in ipsa amorem. 9 Marcidæ, pendulæ, non urgentes, ut in puellis. 10 Tales mammæ, qualia sunt ubera equarum pendula & laxa. 11 Morbo inflatis, hydropicis. 12 Gracile. 13 Pedum. 14 Dives esto & nobilis. Occupatio, una cum permissione, Ironica tamen: occupat enim Poeta, quod anus de fortunis & nobilitate generis jactare posset, & illi permittit, tanquam nihil profuturum emendandæ deformitati. 15 Et imagines majorum suorum, qui triumpharunt, præcedant atque efferant tuum mortuæ funus.

1 Ducant triumphales tuum :
Nec sit 2 marita, quæ 3 rotundioribus
Onusta baccis ambulet,
Quid? quod 4 libelli Stoici inter 5 sericos
Jacere pulvillos amant?
6 Illiterati num minus 7 nervi rigent?
Minus-ve 8 languet 9 fascinum?
Quod ut 10 superbo provoces ab inguine,
11 Ore allaborandum est tibi.

1 Metaph. ab animatis ad inanimatum. 2 Matrona Romana, a Majoribus unionibus ornata per plateas incedat. Baccæ propriæ lauri, oleæ, myrti, similiumque arborum fructus: a quarum similitudine *bacchas* etiam vocabant margaritas. 4 Libelli Zenonis, Cleanthisque, quibus, loco egregiæ formæ, simulabat anus se perbelle instructam ad juvenes ad sui amorem alliciendos. Altera Occupatio. 5 Inter cervicalia serico panno involuta domi tuæ jacere solent? 6 Ita ne vero indoctorum hominum virilia membra minus arriguntur? 7 Meton. adj. 8 Amore tui. 9 Viri litteratis penis? 10 A virili membro te vetulam cum superbia fastidiente exsuscites. 11 Eloquentia, & blanditiis opus est. Meton. est. instrumenti.

Epod. IX.

Ad MÆCENATEM.

Præsentit voluptatem, quam percipiet ex Augusti victoria ad versus Antonium & Cleopatram.

Dicolos Distrophos.

1 QUando 2 repostum 3 Cæcubum ad festas dapes,
4 Victore lætus Cæsare,
Tecum 5 sub alta (sic Jovi 6 gratum) domo,
7 Beate Mæcenas, bibam,
Sonante mixtum tibiis carmen lyra,
8 Hac Dorium, 9 illis 10 barbarum?

1 Ut

1 Ordo est: O beate Mæcenas, quando *ego* lætus Cæsare victore, bibam tecum Cæcubum vinum repostum ad dapes festas, sub domo alta, lyra sonante carmen, *inquam* Dorium hac, Dorium illis. 2 Quod servatum ac repositum sive reconditum est ad festas epulas non nisi die triumphali Cæsaris depromendum Syncope: qualis est Æn. 1. *manet alta mente repostum Judicium Paridis, spretæ injuria formæ.* 3 Vinum optimum ex Cæcubo, Campaniæ oppido. 4 Propter victoriam Cæsari in prælio navali apud Actium, ubi Antonium & Cleopatram Cæsar superaret. 5 Sub alto ædium tuarum tecto, *vel* sub turri tua, quam Od. 26. l. 3. appellavit *molem propinquam montibus arduis*. Synecd. gen. 6 Volente ita Jove, & quia gratum est se auctorem victoriæ agnosci & prædicari. 7 Animi ac fortunæ bonis. 8 Lyra. 6 Tibiis. 10 Phrygium vel Lydium. Ut tria Græcorum genera fuere, Dores, Æoles, Jones sic & Harmoniæ fuerunt tres, Dorica, Æolica, atque Jonica. Barbaræ vero duæ Phrygia & Lydia. Ex his Dorica maxime commendata ac Phrygia.

1 Ut nuper, 2 actus cum freto 3 Neptunius
 Dux 4 fugit ustis navibus,
5 Minatus urbi vincla, quæ detraxerat
 Servis amicus perfidis:
6 Romanus (7 eheu posteri 8 negabitis)
 9 Emancipatus fæminæ,
10 Fert vallum, & arma miles, & 11 spadonibus
 Servire rugosis potest:
Interque signa (12 turpe!) militaria
 13 Sol aspicit 14 conopeum.
15 Ad hunc 16 frementes verterunt bis mille equos
 17 Galli 18 canentes Cæsarem:
19 Hostiliumque nautium 20 portu latent
 21 Puppes 22 sinistrorsum 23 citæ:
24 Io 25 triumphe, tu moraris 25 aureos
 Currus, & 27 intactas boves.
Io triumphe, 28 nec 29 Jugurthi[illegible] 30 parem
 Bello

1 Ut nuper lætus, vel tecum bibi, confecto sc. bello Siculo, quod Actiacum antecessit. 2 Fugatus, διωχθεὶς & pulsus freto Siculo, quod tum manu servorũ coacta tenebat & Sardiniam. Synecd. gen. 3 Sextus Pompejus, qui filium Neptuni jactabat, patris Pompeji Magni, qui universo mari imperaverat, gloria elatus, Synecd. gen. 4 Aufugit navibus ustis ab Augusto. 5 Minitatus servitutem perpetuam & compedes civibus Romanis, quas servis fugitivis (quorum collecta manu piraticam in mari Siculo exercebat) tanquam amicus in Sicilia dempserat. Vide Epod. 4. 6 M. Antonius Princeps Romanus. Synecd. gen. Nunc redit ad victoriam Augusti spe præceptam, & ad Antonium, cjusque æternum dedecus. 7 Exclamatio est per commiserationem. 8 Tantum nefas in civem Romanum cadere potuisse. 9 In manum ac potestatem traditus & mancipium factus Cleopatræ fœminæ Ægyptiæ. 10 Tanquam miles portat terram & palos ad muniendacastra una cum armis suis. 11 Eunuchis, qui erant in comitatu Cleopatræ. Vide Od. 37. l. 1. 12 O insignem turpitudinem! 13 Homines aperte vident præter morem Romanæ & severæ militiæ Ægyptios uti muliebribus deliciis. Metaph. 14 Rete sive tentorii genus ad arcendos culices comparatum, thalamis, non castris, aptum. 15 Contra, adversus hunc Antonium. 16 Feroces. 17 Qui in exercitu erant, duce suo M. Antonio generosiores, & spadonibus servire nolentes. 18 Augustum tanquam victorem, laudantes, & ab Antonio deficientes. 19 Antonianarum. 20 In portu otiosæ, pugnæ eventum exspectantes latent. 21 Sexaginta. 22 A sinistra parte, Alexandriam versus. 23 Puppes ad fugam celeres & paratæ, cum prora esset hostibus obvertenda. 24 Apostrophe est ad Triumphum. 25 Triumphature Imperator. Meton. adj. *Io triumphe* vox erat exprimens gaudium militum, imperatorem triumphantem prosequentium. 26 Fulgentes atque eximie ornatos currus, qui triumphaturo Augusto parati sunt. 27 Nullo unquam jugo tactas sive injuges, indomitas, nondum sub jugum missas, & ad sacrificium pro victoria paratas. 28 Ordo est: Nec reportasti *e* bello Jugurthino, neque *ex* Africano ducem parem *huic*, cui virtus condidit sepulchrum super Carthaginem. 29 Cum C. Marium de Jugurtha, Afrorum duce, triumphantem ostenderes. 30 Bello ac gloria æqualem huic Augusto, quem jam reportabis.

Bello reportasti 1 ducem,
2 Neque Africano, 3 cui super Carthaginem
Virtus sepulchrum condidit.
3 Terra marique victus 5 hostis, 6 Punico
Lugubre mutavit sagum.
Aut ille 7 centum nobilem 8 Cretam urbibus,
Venit iturus 9 non suis.
10 Exercitatas aut petit Syrtes Noto,
11 Aut fertur incerto mari:
12 Capaciores affer huc, puer, scyphos,
Et 13 Chia vina, aut 14 Lesbia:
Vel, quod 15 fluentem nauseam 16 coerceat,
17 Metire nobis Cæcubum.
Curam metumque 18 Cæsaris rerum juvat
19 Dulci lyæo 20 solvere:

Epod.

1 Marium. Synecd. gen. 2 Neque Bello Africano reportasti ducem, sc. P. Cornelium Scipionem Africanum. Augusto parem. 3 Cui Scipioni ipsa fortitudo super Carthaginem devictam æternam memoriam peperit, quæ victoria illi semper erit loco sepulchri, id est, ut excidium Carthaginis fuit æternum monumentum virtutis Scipionianæ, ita victoria de Antonio & Cleopatra famam virtutis Octavianæ consecrabit immortalitati. Allegoria e continuata Metaphora. Alii sine tropo interpretantur de sepulchro Scipionis, in quo erat titulus eversæ Carthaginis incisus. De quo lege Plutarch. 4 Terrestri ac navali prælio ab Augusto superatus 5 M. Antonio Romanorum hostis. Synecd. gen. 6 Puniceo & purpureo militari sago deposito, induit atrum, & luctui & fugæ aptum. Ejusmodi autem purpureis sagis Romani Imperatores, qui exercitibus præerant, militiæ utebantur: vel quod color ille fortes viros imprimis decet, vel quod color sanguineus fusum cruorem milites contemnere faciat, vel denique quod vestis sauciorum sanguinem effusum imbibens hostium oculos in acie falleret. Est autem *sagum*, vestis militaris, quæ sæpe in seditione & confusione Reip. positis togis, induebatur. 7 Sic Od. 27. l. 3. *centum tetigit potentem Oppidis Creten*. 8 Insulam Jovis patriam. 9 Non secundis, id est, aversis, contrariis. 10 A Noto exercitas, vexatas, & tempestuosas in sinu Africæ. 11 Aut erat, nesciens quo fata ferant, qua in regione vagetur, & in quo mari naviget. 12 Affer mihi huc solito majores calices, ut liberalius bibamus. Apostrophe ad pincernam. 12 Sic dicta a *Chio*, insula in Ægæo. 14 A Lesbe insula. 15 E ventriculo. 16 Sedet, tollat. 17 Infunde nobis tantum vini Cæcubi, quantum sufficiat nauseæ comprimendæ. Nam Vinum Cæcubum austerum & pungens. 18 Quem de rebus ac salute Cæsaris percepi. 19 Jucundo vino. Meton. effic. *Lyeus* est nomen Bacchi, ἀπὸ τοῦ λύειν, id est, *solvere*. 20 Relaxare.

Epod. X.

In MÆVIUM POETAM.

cui naufragium precatur.

Dicolos Diſtrophos.

1 MAla 2 ſoluta navis 3 exit alite,
4 Ferens olentem Mævium.
Ut 5 horridis utrumque verberes latus,
Auſter, memento fluctibus,
6 Niger 7 rudentes Eurus, 8 inverſo mari,
Fractoſque 9 remos 10 differat.
11 Inſurgat Aquilo: quantus altis montibus
12 Frangit trementes ilices.
Nec 13 ſidus 14 atra nocte 15 amicum appareat,
16 Qua triſtis Orion cadit.
17 Quietiore nec 18 feratur æquore,
Quam 19 Graja victorum manus,
Cum 20 Pallas 21 uſto 22 vertit iram ab ilio
In impiam 23 Ajacis ratem:

1 Malo & infelici auſpicio ſive omine. Meton. cauſæ. Præterea Metaph. eſt ab Auguribus. Sic Od. 15. l. 1. mala *ducis* avi *domum.* 2 A retinaculis ſc. & e ſtatione dimiſſa. Et *ſolvere* abſolute dicuntur, navigaturi diſcedunt, & *ſolvere navem*, *ſolvere vela*, *ſolvere* item *e portu.* 3 E portu. 4 In traſmarina ducens hominem ſordidum & fœtentem Poetam, de quo Virg. Eccl. 2. *Qui Bavium non odit, amet tua carmina Mævi.* Horribilibus procellis dexrrum & ſiniſtrum navis latus frangas & concutias. 6 Noxius inauſpicarus Metaph. a rebus infanſtis. 7 Funes nauticos ſive navales, quibus vela expanduntur. 8 Ventis contrariis commoto & perturbato, & quaſi illius fundo in ſuperficiem ſublato. 9 Quibus navis impellitur. 10 Naufragio disjiciat, diſſipet & in omnes partes ferat. Sic Od. 5. hujus lib. *in ſepulta membra different lupi.* Sic dicitur Aquilo arida differre nubila Georg. 3. 11 Tantus in mari fluctibus inſurgat. 12 Ad terram proſternit quercus, aliaſque arbores, ventorum impetu concuſſus. 13 Sc. Caſtor & Pollux. Synecd. gen. 14 Nocte illa tempeſtuoſiſſima ſive tenebroſa ſine Lunæ lumine. 15 Quod tempeſtate laborantibus gratum eſſe ſolet, Φίλον, ſalutare. 16 Qua nocte Orion; ſydus cœleſte, occaſu ſuo tempeſtates excitans, & nautis triſtitiam adferens occidit. Meton. effe. pro effic. 17 Tranquilliore. 18 Maledicus ille Poeta Mævius in mari vehatur. 19 Quam quondam vectæ fuerunt copiæ Græcorum Principum, qui, Troja capta atque incenſa, victores patriam repetituri naufragio perierunt. 20 Sapientiæ & caſtitatis Dea. 21 Everſo atque combuſto. 22 Convertit concitavit. 23 Oilei filii, quod Troja capta, Caſſandram Priami regis filiam Minervæ ſacerdotem, in æde ejus conſtrupaſſet, qui propterea & ſibi, & multis convectoribus naufragii cauſa extitit.

1 O quantus 2 instat navitis 3 sudor tuis,
Tibique pallor 4 luteus;
5 Et illa non virilis ejulatio,
Preces & 6 aversum ad Jovem!
7 Ionius udo cum 8 remugiens sinus
Noto 9 carinam ruperit!
10 Opima quod si 11 præda curvo littore
Porrecta mergos 12 juveris,
13 Libidinosus 14 immolabitur caper,
Et 15 agna tempestatibus.

1 O Mævi. Apostrophe sive aversio sermonis a ventorum appellatione ad vectorem Mævium. 2 Imminet. 3 Labor & metus propter impendentem tempestatem. 4 Crocei coloris ex fulvo pallidoque constantis. 5 Et ille fletus sive planctus fœmineus præ timore naufragii. *Ejulatio* est fœminarum, *clamor* & *gemitus* virorum, *vagitus* infantium. 6 A te, id est, iratum, & non audientem, aspernantem preces. Virg. 1. Æn. *Diva solo fixos oculos aversa tenebat*. 7 Cum maris Ionii sinus pluviali sive humido Australi vento sæpe murmurans navem tuam fregerit, teque naufragio obruerit! 8 Metaph. a bobus. 9 Synecd. membri. 10 Quod si tu naufragio in littus eris ejectus, mergis præda pinguis existent. 11 Cadavere tuo tamquam opima præda in curvo maris littore, more mortuorum, jacens & porrecta id est, mortua. 12 Paveris aves marinas, a facilitate *mergendi* sic dictas. 13 Lascivus: quia Mævius Poeta fuit petulans & libidinosus Apposite ad olentis Mævii naturam caper fætidus immolatur. 14 Sacrificabitur a me. 15 Agna nigra. Virg. 2. Æn. *Nigram hyemi pecudem, Zephyris felicibus albam*.

Epod. XI.

Ad PETTIUM contubernalem,

Amore Lycisci occupatus, non potest operam conferre ad versus faciendos.

Tricolos Distrophos.

PEtti, nihil me, 1 antea, juvat
Scribere 2 versiculos,
3 Amore perculsum gravi:
4 Amore, 5 qui me, 6 præter omnes 7 expetit
8 Mollibus in pueris,

Aut

1 Juvabat. 2 Carmina, quæ animum ab omnibus curis vacuum requirunt. 3 Vehementi amore Lycisci pueri percussum, & quasi mente motum. Metaph. est a corpore ad animam. Sic Virg. 2. Georg. *quorum sacra fere ingenti* perculsus *amore*. *Percellere* proprie significat ita impellere, ut pervertas. Ter. Eun. *Quo trudis? perculeris jam tu me*. 4 Amore enim percussus sum. Anadiplosis. 5 Amor. 6 Alios. 7 Unice desiderat. 8 In delicatis, & formosis.

Aut in 1 puellis 2 urere.
Hic tertius 3 December, ex quo destiti
4 Inachia furere,
5 Sylvis honorem decutit.
6 Heu me, per Urbem (nam pudet 7 tanti mali)
8 Fabula quanta fui!
9 Conviviorum, & pœnitet.
10 In queis 11 amantem & 12 languor & silentium
13 Arguit, 14 & latere
Petitus imo spiritus.
15 Contraque lucrum nihil valere candidum
Pauperis 16 ingenium
Querebar, applorans tibi:
17 Simul 18 calentis 19 inverecundus 20 Deus
Fervidiore mero
21 Arcana promorat 22 loco.
Quod si 23 meis inestuat præcordiis
24 Liberabilis, ut hæc
Ingrata 25 ventis dividat

1 Fo-

1 Amandis. 2 Suis flammis comburere. Metaph. ab igne. 3 Annus. Synecd. partis. 4 In Inachia puella insano amore detineri, eamque perdite amare sive deperire desii. Metaph. ab insanis & mente captis. An. *Inachiam*. 5 Arbores suis foliis spoliat, quæ sunt earum honos & ornamentum, id est, tertius jam agitur annus, ex quo, &c. Sic Virg. 2. Georg. *Frigidus & sylvis Aquilo decussit honorem*. Metaph. est ab homine ad plantas. 6 Heu mihi. Exclamatio est per commiserationem sui. 7 Quod furioso meo amore famæ meæ jacturam fecerim. 8 Quam multus de me sermo habitus est propter Inachiæ amorem! Tibul. El. 4. l. 1. *Parce puer quæso, ne turpis fabula fiam.* Ter. *Jam nos fabula sumus*. 9 Pœnitet etiam me, quod conviviis tecum interfuerim, quibus optarem non interfuisse. 10 In quibus conviviis. 11 Me. 12 Pallor meus ex nimio amore. 13 Conviviis reliquis prodidit, probavit, indicavit. Virg. 4. Æn. *Degeneres animos timor* arguit. 14 Et gemitus ab intimo pectoris penetrali deductus. 15 Contra Inachiam mulierem lucrosam & quæstuosam, & ingentia ditiorum rivalium munera. Meton. adj. pro subj. 16 Querebar nihil valere, nihil ponderis habere apud avaram puellam Inachiam candidos meos mores, ingenii acumen, sapientiam. 17 Simulac Deus inverecundus promorat arcana *mea e* loco *suo* calentis vino fervidiore. 18 Mei Horatii qui calebam, id est, ebrius eram largione vini potu. Alii *fervidiore more* substruunt verbo *promorat*, non participio *calentis*, in quo supplent *amore*. 19 Faciens homines inverecundos, audaces & impudentes, qui sunt immodice poti, eo quod verecundia soleat vino cedere immodice sumto. Meton. esse pro effic. 20 Bacchus. Synecd. gen. 21 Secretos meos amores ex abdito pectoris mei loco in lucem produxerat. 22 E pectore. Synecd. gen. 23 In meo pectore incalescat, si immoderate succenseam. 24 Ira liberrime omnia proferens, non impedita ab amore, efficiens ut quis libere increpet vitia nullo malevolentiæ metu, vel eadem celet, sine ulla spe benevolentiæ. In *bilis*, est Meton. mat. qua concitatur animus ad iram. 25 Ventis auferenda committat, dissipet, & ex animo meo dimoveat, id est harum querelarum obliviscatur.

1 Fomenta, vulnus nil malum levantia:
Desinet 2 imparibus
Certare 3 summotus pudor.
4 Ubi hæc severus te palam laudaveram,
5 Jussus abire domum,
6 Ferebar incerto pede
7 Ad non amicos (heu) mihi postes, & (8 heu)
9 Limina dura; quibus
Lumbos & infregi latus?
10 Nunc gloriantis quamlibet mulierculam
11 Vincere mollitia;
12 Amor Lycisci me tenet:
13 Unde expedire non amicorum queant
14 Libera consilia,
15 Non contumeliæ graves:
Sed alius 16 ardor aut puellæ 17 candidæ,
An 18 teretis pueri
Longam 19 renodantis comam,

1 Amoris pabula, suspiria, lachrymas, querelas, cogitationes anxias, quæ malo amoris vulneri levamen non afferunt, sed magis fovent & augent amorem. Allegoria est a Chirurgis, qui dolores corporis leniunt fomentis calidis vel frigidis, siccis vel humidis, pro ratione morbi. 2 Cum rivalibus ditioribus & potentioribus de amica Inachia contendere desistet, & Inachiam rivalibus relinquet. Synecd. gen. 3 Mea paupertatis verecundia liberaliore ira ex animo meo summota, id est, ego, deposito pudore, desinam, &c. Meton. adj. 4 Postquam hæc severe, id est, magna cum severitate & irato animo coram te, id est, in tuo conspectu, o Petri, approbaveram, & ita facturum receperam. 5 A te. 6 Furioso impetu trahebar, revertebar ebrius titubanti pede, sive incertus, quo irem, quidve agerem Metaph. a viatore inconsiderate iter ingresso. 7 Ad fores Inachiæ noxias mihi & hostiles. 8 Anaph. est, & simul exclamatio dolentis. 9 Ad dura ejus vestibula, super quæ jacebam totas noctes. 10 Vixdum Inachię amore solutus. Nunc amor Lycisci, gloriantis se vincere mollitia quamlibet mulierculam, tenet me. 11 Corporis mollitia superare. 12 Lyciscum puerum perdite amo. 13 A quo me amore extricare, solvere. 14 Amicorum libere me monentium salutaria consilia. 15 Nec eorundem contumeliosæ increpationes. 16 Amor. Ovid. *successore novo tollitur omnis amor*. 17 Formosæ. 18 Habentis membra succi plena, sive suras teretes & rotundas. 19 Aliquo nodo constringentis, id est, qui capillos alat: alebant enim comam formosi & impudici pueri. Vide Od. 10. l. 4.

Epod. XII.

In anum libidinosam, quæ se ab eo subigi cupiebat,

Dicolos Distrophos.

1 QUid tibi vis, 2 mulier, nigris dignissima 3 barris
4 Munera cur mihi, quid-ve 5 tabellas
Mittis: 6 nec firmo juveni, neque naris 7 obesæ?
8 Namque sagacius unus odoror,
9 Polypus, an gravis hirsutis 10 cubet hircus in alis,
11 Quam canis acer, ubi lateat sus.
12 Quis sudor 13 vietis, & quam 14 malus undique membris
15 Crescit odor, cum 16 pene soluto
17 Indomitam properat rabiem sedare: neque 18 illi
Jam manet 19 humida creta, 20 colorque
21 Stercore fucatus crocodili: jamque 22 subando
23 Tenta cubilia, 24 tectaque rumpit.
25 Vel mea cum sævis agitat fastidia verbis,
26 Inachia langues minus, ac me.
27 Inachiam ter nocte potes: mihi semper ad unum

1 Quid quæris? 2 Synecd. gen. pro Canidia. 3 Elephantis Indicis, qui magna habent genitalia, non viris. 4 Pretiosas vestes. 5 Epistolas amatorias, quibus me ad tuam libidinem explendam sollicitas. 6 Mihi Juveni, non satis forti, ut insatiabili tuæ libidini possim satisfacere. 7 Obtusæ sed acutissimæ, id est, odoratu acri, cui tua immunditties placere non potest. Meton. instrumenti. id est, causæ pro effecto, Opponitur *obesæ nari homo naris acutæ & emunctæ*, id est prudens solers qui acuto ingenio est. 8 Nam ego solus citius naribus percipio. Allegoria est e Metaphora a venatione. 9 Utrum mulier polypum id est, putrem naris carunculam in naribus habeat, an gravem hircum, id est odorem intolerabilem instar olidi hirci, aut capri, ex hirci, aut capri, ex fœtido sudore sub axillis hispidis pilis obductis. 10 Resideat. 11 Quam sagax canis venaticus naribus suis odoratur, ubi lateat aper. 12 Quam fœdus. Loquitur hæc secum de anu Poeta, exclamans in tertia persona. 13 In membris ejus senilibus & vetustate corruptis. 14 Intolerabilis. 15 Crescit. 16 Amatoris genitali nudato, vel languente. 17 Cum hæc anus insatiabilem & effrænatam libidinem explere properat. Allegoria altera ab equis furentibus. 18 In illa anu. 19 Qua faciem suam candefecerat, sudore humefacta. 20 Vultus ejus. 21 Coloratus firmo crocodili terrestris, quo porrigo & furfures abstergentur. 22 Clunes agitando, Venerem desiderando. Meta Ph. est a suibus. 23 Lectum intentis funibus vel fasciolis tectum. 24 Lecti stragula nimio motu disrumpit. 25 Vel cum hæc anus maledicis & iracundis dictis mea tedia, quæ de turpitudine ejus concipio, increpat, & sic loquitur: o Horati, Inachiæ amore validiores, quam in meo. Quidam est subobscurus ad Prosopopœiam accessus, ubi Poeta inducit Canidiam secum loquentem & querentem. 26 Polyptoton. 27 Cognoscere, subigere. Honeste verbum turpe tacuit. Ter. Eun. *Ego illum Eunchum, si sit opus, vel sobrius.*

1 Mol-

1 Mollis 2 opus: 3 pereat male, quæ te
Lesbia, quærenti 4 taurum, monstravit 5 inertem!
Cum mihi Cous 6 adesset 7 Amyntas,
Cujus in 8 indomito constantior inguine 9 nervus,
Quam nova 10 collibus 11 arbor inhæret.
12 Muricibus Tyriis iteratæ vellera lanæ
12 cui properabantur? 14 tibi nempe.
Ne foret 15 æquales inter convivia, magis quem
Diligeret 16 mulier sua 17 quam te!
18 O ego non felix! quam tu 19 fugis, ut 20 pavet 21 acres
Agna lupos, capreæque leones,

1 Debilis es. 2 Amoris. Synecd. gen. 3 Male pereat Lesbia lena, quæ monstravit mihi quærenti taurum, te inertem. Exclamatio ergo est anus imprecandis lenæ, quæ primum ipsi indicavit Horatius tam languidum. 4 Juvenem in re Venerea robustum. Metaph. a re armentaria, cum tauri dicuntur ἀτιμαγελεῖν, id est, fastidire gregem vaccarum, a quarum pascuis & convictu secedunt. 5 Te Horatium ad amoris opus parum validum. 6 Quem propter te dimisi. 7 Juvenis robustus ex Coo civitate. 8 Inexplebili muliebri inguine firmior erat. 9 Penis. Synecd. gen. Complures enim sunt in corpore nervi. 10 Editioribus locis. 11 Alte actis radicibus. 12 Vestes pretiosæ ex lana purpura Tyria iterum sive bis tinctæ, quas Dibaphas nominant. 13 Ad cujus usum a me propere conficiebantur, farciebantur? 14 Nimirum tibi invalido atque ad Venerem inepto. Subjectio Ironica. 15 Inter coævos & contubernales. Anastrophe. 16 Amica. Synecd. 17 Quam ego tedi-ligo. 18 Exclamatio deplorantis suam miseriam, quod ab Horatio repudietur, ita tamen, ut illum allicere in amorem videatur. 19 Ita aversaris. 20 Cum pavore fugit & vitat. 21 Feroces.

Epod. XIII.

AD AMICOS COMICOS,

Ut hyemem hilariter traducant.

Ticolos Tristrophos.

1 HOrrida tempestas 2 cœlem contraxit, & imbres
Nivesque 3 deducunt 4 Jovem.
Nunc mere, nunc 5 sylvæ

1 Throi-

1 Horribilis & pluviosa, horrorem incutiens. Meton. effecti. 2 Aerem in nubes obscuravit & in unum locum coegit. Meton. subj. Virg. 5. *Æneatque in nubem cogitur aer.* 3 Secum deorsum ducunt & precipitant. 4 Cœlum & aerem in nubes contractum, & in guttas condensatum. Meton. adj. Virg. Ecl. 7. *Jupiter & læto descendet pluribus imbri.* 5 Est dictio trisyllaba per Diæresin.

1 Threicio Aquilone sonant. 2 Rapiamus amici
Occasionem de die:
3 Dumque virent genua,
4 Et decet, 6 obducta solvatur fronte 6 senectus:
7 Tu vina Torquato move
Consule 8 pressa meo:
9 Cætera mitte loqui: Deus 10 hæc fortasse benigna
11 Reducet in 12 sedem 13 vice.
Nunc & 14 Achæmenia
Perfundi nardo juvat, & 15 fide Cyllenea
Levare diris pectora
Sollicitudinibus:
16 Nobilis ut 17 grandi cecinit 18 Centaurus alumno,
Invicte mortalis, Dea
Nate 19 puer Thetide,
20 Te manet Assaraci tellus, 21 quam frigida 22 parvi
23 Findunt 24 Scamandri flumina,
25 Lubricus & Simois.
26 Unde tibi 27 reditum certe 28 subtegmine Parcæ
1 Ru-

1 Thracio, id est, Aquilone, vento frigidissimo e Thracia flante. 2 O sodales, occasionem aliquam hilariter vivendi ex hoc die tristi & ingrato arripiamus, ejusque inamœnitatem hilaritate cōpensemus. 3 Dum integræ & prævalidæ sunt corporis vires & vigent, quod moles corporis in genua, tanquam in fulcra & columnas, incumbat. Metaph. a plantis. Proprie enim dicitur, *viret omne nemus*. 4 Et dum patitur ætas. 5 Tristitia & senilis severitas & morositas fronte in rugas contracta exporrigatur. 6 Meton. subj. 7 tu, puer, move loco & depromе vina e cella. Apostrophe. 8 Quæ ex uvis expressa & in cados effusa sunt Torquato & Cotta Cos. quo tempore ego Horatius natus sum: quorum nominibus notabatur vini cadus. Vide Od. 21. l. 3. 9 Omitte loqui de ceteris ad læta convivia nihil pertinentibus. 10 De quibus tu sollicitaris. 11 Restituet infirmum ac meliorem statum, tranquillitatemque. Cic. pro Arch. sedem *omnium rerum & fortunarum suarum Romæ collocavit*. 11 Metaph. a rebus e proprio loco deturbatis & afflictis. 13 Vicissitudine. Sic Od. 4. l. 1. *Solvitur acris hyems grata* vice *veris, & Favoni*. 14 Unguento ex Persia & Assiria, cui Achemenes rex quondam imperavit, advecto vel ab Achæmene rege sæpe lætis conviviis adhibito. Meton. mat. 15 Chordis lyræ a Mercurio, qui in Gyllene, monte Arcadiæ, enutritus dicitur, inventæ. Synecd. gen. 16 Prosopopœja est Chironis, qui inducitur allocutus Achillem. 17 Achilli discipulo suo jam adulto vel forti fidibus canens imperavit, eumque sequentibus verbis ad lætitiam hortatus admonuit. 18 Chiron, filius Saturni e Philyna, præstantissimus doctor & magister. Synecd. 19 O invicte Achilles, qui e Thetide Deam marina natus. Synecd. gen. 20 Te exspecto, ut ibi moriaris, tibique exitio futura est tellus Trojana, quæ Assaraci regis quandam fuit. Synecd. gen. *Assaracus* fuit avus Anchisæ, & propter Capys. 21 Tellurem. 22 Fluvii. 23 Dividunt, 24 Scamander & Simois, fluvii Trojani, ex Ida monte defluentes. 25 Labens pro natura aquæ. 26 Ex quo loco. 27 In patriam, 28 *Subtegmen*. est filum, quod stamini subtexitur.

1 Rupere : nec 2 mater domum
Cærula 3 te revehet.
4 Illic omne malum vino cantuque levato.
5 Deformis ægrimoniæ
Dulcibus alloquiis,

1 Abstulerunt & denegarunt, id est, ubi pro certo tibi est moriendum. Metaph. a nentibus Parcis. 2 Thetis Dea marina, cærulei coloris. Synecd. gen. 3 Te inde per mare domum reducer. 4 In tellure Trojana, in loco fatali ubi fueris, mitius reddes & sublevabis omne illud malum vino & cantu, sc. dulcibus alloquiis, id est, quæ (sc. vinum & cantus) tristium agritudinum dulcia solatia sunt. 5 Deformes efficit animi ægritudo.

Epod XIV.

Ad MÆCENATEM.

Phrynes amore detentus, Jambos promissos non potest absolvere.

Dicolos Distrophos.

1 Mollis inertia cur tantum 2 diffuderit imis
Oblivionem 3 sensibus,
Pocula Lethæos 4 ut si ducentia somnos
5 Arente fauce traxerim,
Candide Mæcenas, 6 occidit sæpe rogando.
7 Deus, Deus nam me vetat
Inceptos, olim 8 promissum carmen, Jambos
9 Ad umbilicum adducere.
10 Non aliter Samio dicunt * arsisse Bathilyo
1 Ana-

1 O candide Mæcenas, *tu* occidis *me* sæpe rogando, cur mollis inertia, id est, laborum impatiens ignavia & amor, diffuderit imis sensibus tantam oblivionem. 2 Immiserit, promissique carminis adeo oblitus sim. Metaph. ab humoribus, ac potius vaporibus sanguinis in humoribus concreti, qui immodica copia memoriam obruunt, sensusque opprimunt. 3 Intimis præcordiis, animo & mente, cujus sensus sunt ministri, id est, cur mens mea facta sit tam obligiosa muneris sui ab ignavia Meton. adj. Sic Virg. Ecl. 3 Sensibus *hæc* imis (*res est non parva*) *reponas*. 4 Veluti si biberim portionem soporiferam sive somnos Lethæos adferentem, id est lethargum, quem inexpugnabile fere dormiendi desiderium consequitur. Meton. subj. in *pocula*. *Lethe* est fluvius infernalis, cujus latices si quis gustaverit, omnium rerum præteritarum statim obliviscitur. 5 Sicco, sitiente gutture. 6 Me enecas. 7 Cupido amoris Deus. Epizeuxis. 8 Tibi a me. 9 Ad finem perducere, absolvere, Metaph. est ab umbilico corporis, ad cujus formam solebant veteres librorum suorum tegumenta umbilicis, ex ebore, ligno aut simili materia factis, non nisi perfectis libris, exornare & applicare. Mart. *Ohe, jam satis est, ohe libelle, Jam pervenimus* usque ad umbilicum. 10 Quam ego jam. * Amore Bathylli, quem in delitiis habebat, insaniisse. Metaph. ab igne.

1 Anacreonta Teium:
Qui persæpe 2 cava testudine flavit 3 amorem;
Non elaboratum ad pedem.
* 4 Ureris ipse miser: 5 quod si non pulchrior * ignis
* Accendit 6 obsessam Ilion,
Gaude sorte 7 tua: me 8 libertina, neque uno
8 Contenta Phryne 10 macerat.

3 Poetarum Lyricum ex civitate Teja. Vide Od. 17. l. 1. 2 Ad Lyram. 3 Deflevit & gemebunda voce cantavit versus nullo studio elaboratos, non satis metricis pedibus & legibus compositos de * amore Bathylli. Meton. subj. 4 Tu quoque ipse, Mæcenas miser, amore flagrans. 5 Quod si Helena, quæ incendii Trojani causa fuit, non fuit tua puella Terentia pulchrior. Allegoria est ex perpetuis Metaphoris. Et in *ignis* est Synecd. gen. pro Helena. 6 Trojam a Græcis obsessam. 7 Quæ mea sorte est melior. 8 Facta libera ex ancilla. 9 Me solo amatore non contenta. Thais vero apud Ter. in Eun. Phrynæ huic similis est. *Neque tu uno eras contenta*, &c. 10 Sui amore torquet.

Epod. XV.

Ad NEÆRAM AMICAM,

de cujus perjurio conqueritur.

Dicolos Distrophos.

NOx erat, & cœlo 1 fulgebat Luna 2 sereno
Inter minora sidera,
Cum tu, 3 magnorum numen 4 læsura Deorum,
5 in verba jurabas mea,
6 Arctius atque edera procera astringitur ilex,
Lentis adhærens brachiis:
7 Dum pecori lupus, & nautis 8 infestus 9 Orion
10 Turbaret 11 hibernum mare,
12 Intonsosque agitaret Apollinis 13 aura capillos,
14 Fore hunc amorem mutuum,

1 Splendebat. 2 Claro. 3 Jovis, Minervæ, Apollinis, &c. scelerum atque perjuriorum vindicum. 4 Pejeratura. *Lædere* proprie est, afficere contumelia: verum generaliter transfertur ad omnem offensionem, sive dicto ea contingat, sive facto. 5 Jurabas facere, quod ego tibi proponebam. Est enim *in verba jurare*, verbis ab altero conceptis, jurare se ita fecisse, vel non facturum, vel non. 6 Arctius flexibilibus & tenacibus brachiis collo meo adhærens, meque arctius complectens, quam arbor glandifera alta ab edera implicatur. 7 Semper. 8 Exitialis. 9 Astrum, ortu & occasu suo tempestates excitans. Vide Od. 28. l. 1. 10 Perturbaret, commoveret. 11 Tempestuosum. 12 Cur Sol depingatur intonsus. Vide Od. 11. l. 1. 13 Ventus. 14 Jurabas hunc amorem inter me & te semper reciprocum fore, æternumque duraturum.

1 O dolitura mea multum virtute, Neæra!
Nam, si quid in Flacco 2 viri est,
Non 3 feret assiduas 4 potiori te 5 dare noctes,
Et quæret iratus 6 parem.
7 Noc semel offensæ cedet constantia formæ,
8 Si certus intrarit dolor,
9 At tu, quicumque es 10 felicior, 11 atque meo nunc
Superbus incedis malo,
Sis pecore, & multa dives tellure licebit,
Tibique 12 Pactolus fluat:
Nec te Pythagoræ 13 fallant 14 arcana 15 renati,
16 Formaque vincas 17 Nirea:
18 Eheu! translatos 19 alio mœrebis amores:
Est ego 20 vicissim risero.

Epod.

1 O Neæra, tu multum dolebis propter mentis meæ constantiam, si quando iratus te deseram. Exclamatio est per comminationem. 2 Si quid vitilis sanguinis & virtutis atque animositatis in Flacco Horatio, id est in me, reliquum est. Meton. subj. 3 Horatius non patietur. 4 Rivali, quem tu pluris Horatio facis. 5 Concedere, cumque ipso continuo pernoctari, & concumbere. 6 Parem mihi puellam, quæ mihi in amore respondebit, & amantem mutuo amore redamabit. 7 Nec animi mei firmitudo a pulchritudine tua numquam superabitur, cum semel invisa mihi fuerit propter perfidiam. Quidam sumi putant *offensæ* active, quæ semel me offendit & læsit. 8 Si vera indignatio animum meum altius aliquanto subierit. 9 Apostrophe. A Neæra enim sermonem transfert ad rivalem suum nomine tacito. 10 Me, dum sc. tu admitteris, ego vero excludor. 11 Meoque damno nunc inflatus incedis, quod spernor a Neæra. 12 Aurifer ille fluvius Lydiæ aurum volvat. 13 Fugiant, id est, licet etiam sapientissimus sis. 14 Sapientiæ secreta. 15 Toties per regenerationem pati. De animæ transmigratione in alio corpore juxta Pythagoræ opinionem, vide Od. 28. l. 1. 16 Corporis pulchritudine. 17 Qui, teste Homero, omnium Græcorum formosissimus fuit, quotquot ad Trojam profecti sunt. Vide Od. 20. l. 3. 18 Exclamatio per fictam & simulatam commiserationem. Similis est figura Od. 5. l. 1. *Heu! quoties fidem, Mutatosque Deos flebit, & aspera Nigris æquora ventis.* 19 In alium amatorem novum, te relicto. 20 Alternate irridebo, ubi ab illa spretus atque exclusus fueris. Ter. Andr. *Ego isthæc recte ut fiant*, videro, id est, videbo.

Epod. XVI.

Ad POPULUM ROM.

Commiseratio est Reipub. propter civilia bella.

Dicolos Distrophos.

ALtera 1 jam 2 teritur 3 bellis civilibus 4 ætas,
5 suis & 6 ipsa Roma viribus ruit.
7 Quam neque finitimi 8 valuerunt perdere 9 Marsi,
10 Minacis aut 11 Etrusca Porsenæ 12 manus,
13 Æmula nec 14 virtus 15 Capuæ, nec 16 Spartacus acer 5
17 Noviusque rebus infidelis 18 Allobrox,
Nec 19 fera 20 cærulea domuit Germania 21 pube,
22 Parentibusque abominatus 23 Annibal;

1 A Marii ac Syllæ temporibus, qui civilibus discordiis Remp. Romanam perturbarunt. 2 Atteritur, consumitur. Sic Cic. de Orat. 3. *In rebus discendis ætatem terere.* Metaph. est a corporibus, ut: *Nec te pœniteat calamo* trivisse *labellum.* 3 Quibus Augustus Brutum & Cassium, Cæsaris interfectores, persequebatur. 4 Quæ cædem Julii Cæsaris consecuta est. 5 Suapte manu perit, & (ut loquitur Livius (*jam magnitudine laborat sua*. 6 Ipsi Romani. Meton. subj. 7 Urbem. 8 Non potuerunt perdere duce suo Popedio. 9 Populi Italiæ bellicosi. De bello Marsico vide Od. 4. l. 3. 10 Qui minabatur se urbem Romam velle demoliri, nisi Tarquinium ejectum Romani in urbem reciperent. 11 Regis Etruscorum. 12 Militum multitudo & copia. Sumptum videtur, a conductoribus operarum, ad quamlibet multitudinem hominum operi perficiendo destinatam. 13 Quæ urbis Romæ æmula fuit, quia Campani in spem venerunt eripiendi Romanis imperium, tunc temporis præsertim, cum Annibal vastaret Italiam. 14 Fortitudo, potentia. Synecd. gen. 15 Campanorum. Meton: loci pro ipsis incolis. 16 Septuaginta quatuor gladiatorum dux, qui, ingenti servorum manu coacta, grave prelium cum Romanis gessit. Vide Od. 14. l. 3. Meton. subj. sumitur enim *Spartacus* pro exercitu servorum, quorum dux erat Spartacus, ut diximus. 17 Novis rebus studens & levis. 18 Allobroges, populi Galliæ. Synecd. spe. pro genere Gallorum: qui novis rebus semper studebant contra Romanos, ut Constat ex Comment. Cæsar. l. 3. & 4. Alii non agnoscunt Synecdochen, sed de Delphinatibus, & Sabaudiensibus tantum intelligendum esse existimant, qui conjurationem Catilinariam indicarunt Consuli Ciceroni. cujusmodi indicium non quidam dici potest infidele; sed istam fidelitatem erga pop. Rom. illi non semper retinuerunt, ut constat ex Oratione Cic. pro M. Fontejo. 19 Indomiti Germani. Meton. subj. 20 Militibus suis trucibus ac cæruleis oculis. 21 Juvenibus. militibus. Meton. adj. 22 Qui bello Punico secundo propter incredibilem crudelitatem majoribus nostris execrabilis fuit. Synecd. spe. 22 Cujus exercitus. Meton. subj.

1 Impiæ perdemus devoti sanguinis ætas,
2 Ferisque rursus occupabitur 3 solum,
4 Barbarus, heu, cineres 5 insistet victor, 6 & urbem.
Eques sonante verberabit 7 ungula!
8 Quæque carent ventis 9 & solibus, ossa 10 quirini
(11 Nefas videre) 12 dissipabit insolens?
13 Forte, quid expediat, communiter, aut melior pars
Malis carere quæstris laboribus.
Nulla sit hac 14 porior sententia (15 Phocæorum
Velut profugit exsecreta 16 civitas,
Agros atque Lares proprios, 17 habitandaque fana
Apris reliquit, & rapacibus lupis)
18 Ire, pedes quocumque ferent: quocumque per 19 undas
Notus 20 vocabit, aut 21 protervus Africus:
22 Sic placet? an melius 23 quis habet 24 suadere? 25 secunda
26 Ratem occupare quid 27 moramur alite?

1 Sed

1 Nos ætas impia devoti sanguinis, i. nos Romani scelerata ætate nati in mutuam cædem mortemque destinati. Urbem Romam, quam tot hostes expugnare non potuerunt, perdemus. 2 Et solum urbis Romæ dirutæ a feris iterum possidebitur, sicut ante eam conditam feris erat recepticulum. 3 Regio Romana. Synecd. gen. 4 Barbari. Sing. pro plur. 5 Stabit super cineres, i. Barbari insultabunt cineribus urbis vel civium, eosque conculcabunt. 6 Et eques superbe per urbis dirutæ rudera equitabit. 7 Equi. 8 Quæ ventis non commoventur, quia in sepulchro condita. Alii tamen dicunt Romulum in cœlum sublatum vel discerptum. 9 Et quæ Solis radiis non exuruntur. 10 Romuli. Synec. gen. 11 Quæ ab hominibus conspici nefas est. 12 Per summam insolentiam demolietur & turbabit. 13 Fortasse aut vos omnes, o Romani cives, generatim, tam sapientes, quam insipientes, aut saltem prudentior & sanioris judicii pars inter vos quæritis ac scire vultis, quid vobis utile sit, quas res debeatis expedire & perficere, ut hisce ærumnis civilium bellorum liberemini. 14 Melior. 15 Velut Phocæi profugerunt, qui, quod ab Harpago, Cyri præfecto, in servitutem redacti essent, ægerrime tulerunt, & navem conscendentes massam sive globum ferreum in mare demerserunt, & execrationibus usi, jurarunt se non prius in Phocæam reversuros, quam massa hæc sponte e fundo emergens superne aquæ innataret. Vide Herodot. l. 1. Postquam ergo Phocæi Phocæam, Joniæ civitatem, reliquissent, Galliæ Narbonensi appulerunt, ibique Massiliam, urbem nobilissimam, condiderunt. 16 Phocæi. Meton. loci pro ipsius incolis. 17 Inhabitanda. 18 Nulla sententia potior hac sit, fugere terra ac mari, quo pedes ducunt. 19 Maris. 20 Nos ducet. 21 Petulans. 22 Siccine vobis placet, o Romani? Ἀνακοίνωσις est: communicat enim cum suis civibus de pacatiori & tutiori habitandi loco. 23 Aliquis vestrum. 24 Quod suadere possit. Sic Cic. dicit: *habeo dicere*. 25 Bonis avibus, bono auspicio, *αἰσίῳ ὄρνιθι*. Meton. effic. 26 Navem conscendere, & longissime profugere. Hoc verbo notatur celeritas conscendendi naves, uti Virg. Æn. 6. Occupat *Æneas aditum custode sepulto, Evaditque celer ripam*. 27 Cedamus.

1 Sed juremus in hæc.: 2 Simul imis saxa renarint
Vadis levata, ne redire sit nefas:
3 Neu conversa 4 domum pigeat dare lintea quando
5 Padus Matina laverit 5 cacumina:
In mare 7 seu celsus procurrerit 8 Apenninus:
9 Novaque monstra junxerit libidine
Mirus amor: juvet ut tigres 10 subsidere cervis,
11 adulteretur & columba milvio:
12 Credula nec flavos timeant 13 armenta leones,
14 Ametque salsa 15 levis hircus æquora.
16 Hæc, & quæ poterunt 17 reditus 18 abscindere 19 dulces
20 Eamus omnis exsecrata 21 civitas:
22 Aut pars indocili melior grege: 23 mollis & axspes
Inominata perprimat cubilia.
24 Vos; quibus est 25 virtus, 26 muliebrem 27 tollite luctum
28 Etrusca 29 præter & volate littora.

1 Sed exemplo Phocensium conceptis verbis in hęc verba sequentia juremus. 2 Ne tunc nefas sit nos in patriam redire, ut cum demum fas sit Romam repetere, simulat saxa ex imis aquarum vadis sua sponte seorsum elevata in aquis superne renataverint & emerserint. Phocæi enim (ut diximus? facto jam fugæ decreto, massam sive globum ferreum in mare conjecerunt, juraruntque non ante se reversuros, quam rursus emergeret. 3 Ne-ve pigeat tum demum navibus velisque navium in patriam conversis domum redire. 4 Hic tamquam ex parte συνεκδοχικῶς tota urbs Roma intelligitur. 5 Gallię fluvius. 6 Ad montis Matini, qui est in Calabria verticem pervenerit, ejusque cacumina flumine suo attigerit. 7 Seu quando excelsus, &c. 8 *Apenninus* est mons ab Alpibus ortus, procul a mari per mediam Italiam porrectus. 9 Inaudita libidine dispares inter se feras conjunxerit. 10 Subjacere, seque, ut cum iis misceantur, subjicere. Unde Val. Max. dicit *subsessores alienorum matrimoniorum*. 11 Et ut columba stupretur a Milvio. Syneed. spec. pro quolibet illegitimo & inæquali coitu. 12 Imperterrita. 13 Boum & equorum. 14 In salso mari sedem suam habere amet. 15 Sine setis, levis factus, qui pilosus & hirsutus erat. 16 Ubi juraverimus hæc, & quæ poterunt, &c. 17 In patriam. 18 Abrumpere, præcidere. 19 Natura quidem, sed ob bella ingratos 20 Ubi tota Romana urbs exercitationibus usa hæc juraverimus, tum omnes hinc propere migremus: *vel*, nos cives omnes exsecrati hæc supradicta, quæ nobis præcidunt redeundi spem omnem, tum eamus. 21 Cives. Meton. subj. 22 Aut saltem sapientior urbis Romæ pars, quam vulgi imperiti multitudo. Metap. a pecoribus. 23 Contra autem, quæ pars civitatis ignava est & sine spe, omnemque spem abjecerit meliora inveniendi alibi, atque in sua patria, ἀνέλπιστος, illa hæc urbis Romæ loca tanquam infelices lectulos perpetuo premat, id est, lectulis infaustis semper incumbat, & Romæ miserrime æternum delitescat. 24 Vos autem sapientiores. 25 Virilis animus. 26 Mulieribus convenientem. 27 Auferte, pellite lectum, id est, propter patriam deserendam ne lugete. 28 Maris Etrusci. 29 Prætervolate, celeriter prætervehimini.

Nos 1 manet Oceanus 2 circum vagus : 3 arva, beata
Petamus arva, divites & insulas,
Reddit ubi 4 Cererem tellus 5 inarata quotannis,
Et 6 imputata floret 7 usque vinea :
8 Germinat & numquam fallentis termes olivæ,
9 Suamque 10 pulla ficus ornat arborem :
Mella cava 11 manant ex ilice : 12 montibus altis
Levis 13 crepante lympha 14 desilit pede.
Illic 15 injussæ veniunt ad mulctra capellæ,
16 Refertque tenta grex amicus ubera :
17 Nec vespertinus circumgemit ursus ovile
18 Nec 19 intumescit alta 20 viperis humus.
Pluraque felices mirabimur, 21 ut neque 22 largis
23 Aquosus Eurus 24 arva radat imbribus,
Pinguia nec 25 siccis urantur 26 semina glebis.
27 Utrumque 28 Rege temperant : cœlitum.
Non 29 huc 30 Argeo 31 contendit remige 32 pinus,
Naque 33 impudica 34 Colchis intulit pedem?
Non huc 35 Sidonis 36 torserunt 37 cornua nautæ,

1 La-

1 Expectat ut a nobis navigetur. 2 Qui universam terram circumvagatur, in quo sunt Insulæ Fortunatæ. 3 Insulas Fortunatas. Epanalepsis. Synonima vero sunt, *arva beata, divites insulæ.* 4 Messem copiosam, frumenta. Meton. effic. 5 Sine rustico labore. 6 A vinitore non putata, non præcisa. 7 Semper. 8 Et ubi ramus olivæ, quę domini sui spem numquam fallit, semper pullulat. 9 Naturalem, non [illegible]itam. 10 Nigra & matura. 11 Destillant ex arbore glandifera. 12 Ex. 13 Sonante pede, i. cum leni murmure. Metap. ab animantibus ad inanimatam aquam, quæ suo cursu declivi murmur edit. 14 Deorsum cadit. 15 Non coactę, sua sponte, *αὐτόματοι*, lac copiosum præbent. 16 Aliusque ovium & capellarum grex *φίλον*, carus domino suo refert domum ex pascuis ubera lacte distenta, plena. 17 Nec ursus vespertino tempore circum ovile gemitum edit, i. ursus non insidi atur ovibus, quę sunt in ovili. Sic Virg. Georg. 3. *Nec gregibus nocturnus obambulat*, i. noctu. 18 Hypallage est. 19 Vel veneni sparsione, vel ipsis serpentem latebris, quę sub terra sunt. 20 Venenatis serpentibus inclusus. 21 Quomodo. 22 Copiosis. 23 Quod, cum vehementior est, fere in pulviam designat, per se siccus potius, frigidusque. 24 Auros minuat, deterat, vexet. Metaph. ab his, qui scabra & exasperata levigant. 25 Calore Solis siccatis ęstivo tempore corrumpantur. 26 Quæ in illis insulis germinare cęperunt. 27 Anni tempus, hyemem & æstatem Jove ita moderante. 28 Synecd. gen. 29 In hasce beatas insulas. 30 Cum Argois, i. talibus remigibus, quales in Agro navi erant, Heroibus Gręcis? Synecd. 31 Cursum suum direxit. 32 Navis Argo ex pino facta, in qua Jason & Heroes Græcis vecti sunt, vellus aureum petentes. Meton. materiæ. 33 Quæ propter Jasonem patriam suam prodidit. 34 Medea, Æetæ, regis Colchi: filia. Synecd. gen. 35 Sidonii (dicti a *Sidone*, celebri Phœniciæ urbe, cui imperavit Cadmus rex Phœnicum) in insulas fortunatas navibus mercaturę gratia non venerunt. 36 Converterunt. 37 Extremitates antennarum & velorum, i. naves. Synecd. membri. Est præterea translatio a bestiis cornutis ad quamlibet rerum extremitatem. Virg. Æn. 3. Cornua *velatarum obvertimus antennarum.*

1 Laboriosa nec cohors Ulyssei,
2 Nulla nocent pecori contagia: 3 nullius astri
Gregem æstuosa torret 4 impotentia.
Juppiter illa 6 piæ secrevit littora 6 genti,
7 Ut 8 inquinavit ære tempus aureum:
9 Ære, 10 de hinc ferro 11 duravit sæcula: 12 quorum
Piis secunda, vate me, datur fuga.

1 Nec socii Ulyssis, qui multas ærumnas perpessi sunt, navibus in pelago errantes, huc venerunt. Sic *laboriosa deambulatio*, laboris plena, etiamsi de homine dicatur patientissimo laboris. 2 Ubi nulla &c. 3 Ut Syrii. 4 Nimis vehemens potentia, immoderata violentia æstu suo gregem macerat. 5 Illarum fortunatarum insularum. 6 Piis hominibus inhabitanda. 2 Posquam Jupiter sæculum aureum æreo permutaverat. 8 Æreo sæculo polluit, deterius reddidit. 9 Æreo, inquam sæculo. 10 Sed post æreum sæculum, 11 Nostra tempora dura fecit, id est ferrea fecit, i. armis ac gladiis inmania reddidit. Vide Met. 1. 12 Quorum duorum sæculorum piis hominibus, qui adhuc pauci restant, me prædicente, me impulsore, prospera, & quæ feliciter succedet, migratio datur, i. quæ sæcula ferrea pii possent effugere mea prædictione & consilio de fortunatis insulis petendis.

Epod. XVII.

Ad CANIDIAM.

Petit eam ut sibi ignoscat, cujus se veneficiis superatum fatetur.

Monocolos.

JAm jam efficaci 1 do manus 2 scientiæ,
3 Supplex & oro regna per 4 Proserpinæ.
Per & 5 Dianæ 6 non movenda numina,
Per atque libros 7 carminum 8 valentium
Refixa cœlo devorare sydera
Canidia, parce 9 vocibus tandem sacris,

1 Potenti tuæ scientiæ magicæ cedo, meque ab illa victum lubens fateor. *Dare* enim *manus*, est cedere, & fateri se victum esse. Cic. Attic. l. 2. *Ajebat illum primo sane diu multa contra: ad extremum autem* manus dedisse. Metaph. est a præliantibus: quorum victus, ne interficiatur, manum dare solet manicis constringendam. 2 Arti magicæ, incantamentis. Synecd. gen. 3 Et supplex oro per te Deas tibi maxime venerandas. 4 Inferorum reginę, præsidis magicæ artis. Mos erat apud veteres obsecrare per res ei, quem obsecrabant, carissimas, aut religiosissimas. 5 Hecates, artis magicæ inventricis. 6 Ἀκίνητα, non irritanda. Diana enim irata graves ab iis, qui offenderunt, sumit pœnas. 7 Incantationum tuarum. 8 Quæ valent in terras deducere sydera e cœlo detracta, avulsa: quod stellæ, tamquam clavi, cœlo quodammodo fixæ videri possunt, 9 Execrandis illis carminibus, & incantationibus in meam perniciem recitandis. Synecd. gen.

1 Citumque retro solve, solve 2 turbinem,
3 Movit nepotem Telephus Nerejum,
In 4 quem 5 superbus ordinarat agmina
Mysorum, 6 & in quem tela acuta torserat.
7 Unxere 8 matres Iliæ 9 addictum feris
Alitibus, atque canibus 10 homicidam Hectorem,
Postquam 11 relictis mœnibus 12 rex 13 procidit,
(14 Heu) 15 pervicacis ad pedes Achillei.
Setosa duris exuere pellibus
Laboriosi 16 remiges Ulyssei,
17 volente Circe, membra: tunc 18 mens, & sonus
Relatus, atque notus in vultus honor.
Dedi satis superque pœnarum tibi,
19 amata nautis multum, & institoribus.
Fugit 20 juventas, 20 & verecundus color
Reliquit ossa pelle amicta 22 lurida:
Tuis 23 capillus 24 albus est 25 odoribus.
Nullum a labore me 26 reclinat otium:
27 Urget diem nox, & dies noctem: 28 neque est
29 Lavare 30 tenta spiritu præcordia.

1 Ergo

1 Velociter in se revolutum. 2 Libera, libera me iis amentiæ nexibus, quibus mentem meam illigasti. *Turbinem* autem vocat carmen ipsum, quo mens veluti in gyrum agi videatur; eaque maleficii specie per artem magicam cogatur aliquis ad amandum. Epizeuxis. 3 Telephus, Herculis filius, Mysorum rex, commovit & admisericordiam flexit Achillem, cujus mater Thetis, Nerei fuit filia. Synecd. gen. 4 Achillem. 5 Tamquam dux superbus instruxerat exercitum, & copias militum suorum Mysorum. 6 Ut a Mysia Græcos expelleret, & ad Trojam ire prohiberet. Ubi cum Telephus adeo graviter ab Achille vulneratus esset, ut ex oraculo sanari non potuerit, nisi per illum, a quo vulneratus esset, placatus Achilles hastæ suæ, qua illum læserat, rubigine vulnus illud curavit. 7 Post lotionem. 8 Matronæ Trojanæ. Hecuba, Andromache, Creusa, &c. Synecd. gen. 9 Ab Achille dilacerandum destinatum. 10 Cadaver Hectoris, qui multos Græcos interfecerat. 11 Relicta nocturno tempore Troja. 12 Priamus. Synecd. gen. 13 Supplex se ad pedes Achillis abjecit. 14 Eheu tantus rex! Exclamatio est miserantis senem supplicem. 15 Obstinati in sententia. 16 Socii Ulyssis illius, qui multos labores in mare perpessus fuerat, exuerunt una cum pellibus membra porcorum setis obducta atque aspera, id est, porcorum figuras exuerunt, & humanas resumpserunt. Lege Ovid. Met. 14. 17 Consentiente Circe, vestræ artis magistra, Solis filia, jam ab Ulysse placata. 18 Ratio & oratio sive vox humana, & pristina humana facies restituta est. 19 O Canidia, quæ a nautis, & vilibus cerdonibus multum amata fuisti. 20 Flos juventutis meæ. 21 Et rubicundus color, qualem pudor creare solet, maxime in pueris juvenibusque. Synecd. gen. 22 Pallida. 23 Meus. 24 Canus. 25 Unguentis veneficis Synecd. 26 Removet, liberat. 27 Diurno labori nocturnus, nocturno diurnus succedit, id est, nocte dieque animi laboribus exerceor. 28 Neque licet, οὐδ᾽ ἔξεστι respirare. 29 Respiratione reficere. 30 Distenta sive extenta spiritu, & vix respirantia.

1 Ergo negatum, vincor; ut credam miser.
2 Sabella pectus increpare carmina,
Caputque Marsa 3 dissilire nænia.
Quid amplius 4 vis? o 5 mare, & terra! 6 ardeo:
Quantum neque 6 atro 8 delibutus 9 Hercules
10 Nessi cruore, 11 nec Sicana fervida
Virens in Ætna flamma: 12 tu, 13 donec cinis
Injuriosis aridus ventis ferar,
14 Cales venenis officina Colchicis,
15 Quæ finis; 16 aut quod me 17 manet stipendium?
18 Effare? 19 jussas 20 cum fide pœnas luam:
Paratus 21 expiare, seu poposceris
22 Centum juvenes, sive 23 mendaci lyra
Voles Sonari. 24 Tu pudica, tu proba
Perambulabis astra sidus aureum.
25 Infamis Helenæ Castor offensus vice,
26 Fraterque magni Castoris victi 27 prece.

 1. Adem-

1 Ergo ego miser jam tandem magnis ærumnis convincor, ut credam, id est, cogor nunc credere, negatum, sc. *prius a me*, id est, quod hactenus negavi & credere non potui, sc. carmina Sabella, &c. 2 Incantamenta Canidiæ, quæ Sabella vel in Sabinis nata erat, vim habere ad permovendos, & perturbandos hominum animos. 3 Et caput viri alicujus in diversas partes disrumpi, frangi, & ad amentiam redigi Marsis incantamentis. Synecdochica est Metaph. a Corybantibus seu Saliis, qui tripudiantes varie capita jactabant. 4 Cupis, o Canidia. 5 Exclamatio Tragica vehementer cruciati, & omni humana ope destituti. 6 Desiderio Canidiæ. 7 Venenato. 8 Unctus & inflammatus. 7 Arsit in Oeta monte, cum Jolen aliam conjugem ducturus, vestem Nessi, ab uxore Deianira missam, induisset. 10 Cruore Centauri, qui Deianiræ vim inferre conabatur. Vide Epod. 3. 11 Quantum etiam non ardet numquam illa moriens & perpetua flamma in Ætna fervido Siciliæ monte. 12 O Canidia. 13 Donec amoris flammis in cinerem redactus a petulantibus ventis varie dissiper. 14 Ardes tamquam officina repleta venenis, quibus Medea usus fuit: erat enim Medea ex Colcho, i. tu mihi venena parabis, dum vivam. Alleg. e Metaphoris a taberna Pharmacopæorum. Canidiam ergo ipsam *officinam* vocat omni veneficiorum genere refertam; ut si *virtus* ipsa Cato, aut ipsa *eloquentia* dicatur Cicero. 15 Quis terminus erit estis meis malis? 16 Aut quas pœnas pecuniarias aut tributum a me exigis? Metaph. a merentibus stipendia castrensia. *Stipendium* dicitur a *stipe pendenda*: olim enim pecunia pendebatur, non numerabatur. 17 Exspectat. 18 Dic, quid cupias. 19 A te imperatas. 20 Fideliter. 21 Culpam meam pœna purgare, & læsam te placare. 22 Integram Hecatomben in sacrificium tibi offerri. 23 Sive etiam jusseris, ut falso carmine ad lyram tuam laudes canam, quod fiet, si sic dicam, ut pudica, tu proba, &c. 24 Tum tu tamquam casta falso carmine a me in stellarum numerum refereris. 25 Castor iratus gratia sororis suæ Helenæ infamia notatæ a Stesichoro, quæ sola suo adulterio tam diuturni belli causam præbuerat, cum Achivorum in patriam reditum carmine descripsit. 26 Et Pollux. 27 Præcibus Stesichori, cum palinodiam cecinisset.

1 Adempta 2 vati reddidere lumina.
4 Et tu (potes nam) solve me dementia,
4 O nec paternis obsoleta sordibus,
Nec in sepulchris 5 pauperum 6 prudens anus
7 Novendiales dissipare pulveres,
8 Tibi hospitale pectus, & 9 puræ manus:
Tuusque venter 10 partum ejus: & tuo
Cruore 11 rubros obstetrix pannos 12 lavit,
13 Utcumque fortis 14 puerpera,

Canidiæ responsio, quæ ostendit se nullis precibus exorari posse, quoniam sua veneficia divulgaverat Poeta.

Quid 15 obseratis auribus 16 fundit preces?
Non saxa 17 nudis 18 surdiora naviti.
19 Neptunus alto 20 tundit hibernus 21 salo.
22 Indultus ut tu riseris 23 Cotytia
24 Vulgata, sacrum 25 liberi Cupidinis;

1 Et

1 Oculos restituerunt. Erat enim a Castore & Polluce excæcatus. 2 Stesichoro. Synecd. gen. 3 Tu quoque, o Canidia, eorum exemplo libera me a dementia, quam patior: nam tu sola potes me solvere. 4 O Canidia, quæ majorum tuorum turptudine & ignobilitate deformata non es Metaph. a cœnosis volutabris suum ad illicitos hominum concubitus notandos, & Canidiam ignobili & avaro parentum genere in nobile ac liberale vindicandam, simulatione tamen ironica: contra enim sentit, eam ex obscurissimis sordidissimisque parentibus natam. 5 Quia divitum sepulchra suis custodibus erant curæ. 6 Nescia dispergendi cineres mortuorum, id est, non assuefacta manibus & umbris pauperum evocandis post novem dies, ex quo cadavera combusta sunt, & mortuorum ossibus collectis veneficia exercere. 7 Quia cadaver demortui septem dies domi asservabatur, octavo die cremabatur, nono sepulchro mandabatur, & tum sacrificium mortuo factum dicebatur *novendiale*. 8 Animus est tibi bonus & humanus. 9 A scelere, i. nullo sanguine maculatæ, καθαραὶ χεῖρες Ironia. 10 Aptus patrui & fœcundus. Al. hic exponunt: *Et Partum ejus*, quem alii dicunt filium tuum esse suppositititium, verus tuus *venter*, id est, filius est. Et tum erit Meton. subj. 11 In tuo puerperio. 12 A sordibus purgavit. 13 Quandocunque *vel* quotiescunque tu tamquam valida puerpera partu edito e lecto surgis, id est numquam: numquam enim nec paris, nec peperisti. Ironia. 14 Hoc *exiliendi* verbo significantur vires Canidiæ a partu firmæ, nec more aliarum puerperarum debilitatæ. 15 Auribus meis clausis & surdis. Metaph. ab occlusis foribus ad repellendas Poetæ preces. 16 Metaph. a liquoribus, quasi verba more liquorum in aures instilletur. 17 Naufragio laborantibus. 18 Quæ nautas naufragos minus exaudiant, quam ego te & tuas preces. Metaph. ab eo, qui non audit, sed obsurdescit. 19 Mare hiberno tempore procellosum. Meton. effic. 20 Verberat. Metaph. a malleis fabrorum. 21 Commotis fluctibus. 22 Ego-ne patiar, ut tu impune deriseris? Non faciem Aposiopesis est, figura iratorum propria. 23 Sacra nocturna & flagitiosa, quæ tibi sub silentii fide tamquam mysteria credideram, sic dicta a *Cotytiode*, Dea turpidinis. 24 Evulgata tuis verbsius. 25 Quæ Cotyttia sacrum quiddam fuerunt amoris libere, nulla lege, sine ullo pudore a libidine revocari.

1 Et Esquilini 2 Pontifex 3 venefici
Impune ut urbem nomine impleris meo?
4 Quid proderit ditasse 5 Pelignas anus,
6 Velocius-ve miscuisse toxicum;
Si tardiora fata te votis manent?
Ingrata 7 misero vita 8 ducenda est 9 in hoc,
19 Novis ut usque suppetas doloribus:
11 Optat quietem Pelopis 12 infidus pater,
Egens 13 benignæ Tantalus semper dapis;
Optat 14 Prometheus obligatus 15 aliti.
Optat supremo collocare 16 Sisyphus
In monte saxum: sed vetant 15 leges Jovis.
18 Voles modo altis desilire turribus,
Modo ense pectus 19 Norico 20 recludere.
21 Frustraque vincla 22 gutturi innectes tuo,
23 Fastidiosa tristis ægrimonia.

1 Et patiar, ut tu, qui tamquam Pontifex, Censor ac Judex, maximoque conscius fuisti veneficiorum illorum, quæ in Esquilino colle nocturno tempore peregimus, sine vindicta me urbis fabulam feceris? 2 Metaph. a munere Pontificio, cujus erat, censuram agere divinarum & humanarum rerum, quam Poeta videbatur sibi sumere. Hæc vox dicta est, *vel* a faciendo ponte, quod primus supra Tiberim Numa fecerit pontem sublicium, atque successores eumdem sæpe restituerint: *vel* a potestate faciendi sacra & operandi. 3 Veneficii. Apocope. 4 Quid proderit tibi ad liberationem te pretio conduxisse veneficas vetulas, ut te a furore solvant? 5 *Peligni* populi sunt Marsis vicini, ideoque venefici & ipsi habiti. Hic autem *Pelignæ anus* pro veneficis vetulis ponuntur per Synecd. spe. 6 Citius interimens venenum miscuisse, teque per mortem insaniæ voluisse subducere, si tardius, quam optas, es moriturus? 7 Tibi. 8 Producenda extendenda: sic dicimus *ducere bellum*. 9 Ad hoc, propter hoc, ἐπὶ τούτῳ, ad hunc finem. 10 Ut semper sufficias, diuque materiam suppedites cruciatibus ferendis, quos ego quotidie tibi novos parabo. 11 Optat mortem, sed non invenit. Anaphora. 12 Perjurus, infidelis; qui Deorum mensis admotus arcana Deorum revelavit. 13 Affluentis, copiosæ dapis, quæ ob oculos versatur. 14 Prometheus etiam, quod nimis callidus ignem ab irato Jove hominibus subtractum, hominibus furto, reddidisset, Caucaso monti catenis alligatus, & Jovis aquilæ, ut suo jecore perpetuum pabulum laceranti præbeat, Jove condemnante devinctus, optat mortem, malorum remedium. 15 Vulturi, vel aquilæ. Synecd. gen. 16 Sisyphus etiam astutissimus latro, quod Atticam latrociniis infestasset, a Theseo occisus, & apud inferos ad æternum laborem damnatus, optat quidem ærumnis suis finem imponere, sed frustra: nam saxum ubi prope eacumen montis attigit, semper deorsum volvitur. 17 Quæ illos ad hujusmodi supplicia apud inferos condemnarunt. 18 Tu quoque, o Horati, modo optabis &c. sed non poteris. 19 Ense aliquo acuto ac robusto, quales in Norica, Germaniæ regione, fiunt. Synecd. spec. Vide Od. 16. l. 1. 20 Aperire, transfigere pectus tuum. Sic Virg. 19. Æn. *Tum latebras animo* pectus *mucrone* recludit. 21 Quia non morieris. 22 Ut laqueo te suffoces. 23 Existens tristis animi ægritudine, quæ vitam fastidit.

1 Vectabor humeris tunc ego inimicis eques,
Meæque terra cedet 2 insolentiæ:
3 An quæ 4 movere cereas imagines,
Ut ipse nostri curiosus, & 5 polo
Deripere Lunam 9 vocibus possum meis,
Possum 7 crematos excitare mortuos,
8 Desiderique temperare poculum,
9 Plorem artis in te nil habentis exitum?

Q. HO-

1 Tunc ego Canidia super humores tuos mihi invisos tamquam equos insidebo, equitabo, id est, semper tibi molestiam, ut importunus eques equo exhibebo. Allegoria est ab equitantibus. 2 Indomitæ meæ efficaciæ locum dabit, nec resistere poterit. 3 An ego Canidia plorem, &c. 4 Tamquam vivas reddere, & motu prædictas efficere possum effigies eorum, quo studemus devovere. 5 Cœlo deducere, deorsum rapere. Pars pro toto. 6 Carminibus, incantamentis meis. Synecd. gen. 7 Mortuos igne combustos in vitam revocare. 8 Amoris potiorem conficere. Apocope. 9 An ego plorale debeam ac conqueri propter eventum artis meæ magicæ, quæ cum alias sit potentissima, nihil in te potentiæ habeat.

Q. HORATII FLACCI
CARMEN SÆCULARE

Pro Imperii Romani incolumitate.

Dicolos Tetraſtrophos.

1 PHæba 2 ſylvarumque potens Diana.
3 Lucidum cœli decus, o 4 colendi
Semper, & culti, date, quæ 5 precamur
6 Tempore ſacro:
7 Que 8 Sibyllini monuere verſus,
Virgines 9 lectas, puerosque caſtos,
10 Diis, quibus ſeptem placuere colles;
Dicere 11 carmen.
12 Alme Sol, 13 curru nitido diem qui
14 Promis & celas, 15 aliuſque & idem
Naſceris, 16 poſſis nihil urbe Roma
17 Viſere 18 majus.
Rite maturos aperire partus

Lenis

* Carmen ſæculare fuit a Poeta compoſitum, ut caneretur ludis ſæcularibus, qui centeſimo quoque anno fieri ſolebant. Carmen autem ſæculare ad Apollinem maxime & Dianam canitur, quia Dii ſunt malorum depulſores, & idcirco placandi. 1 O Jovis & Latonæ fili Apollo. 2 Venationum Dea. Meton. ſubj. 3 Sol & Luna omnium ſtellarum ſidera in cœlo lucidiſſima ſunt. Virg. 2. Georg. *clariſſima mundi lumina* appellat. 4 A me, Polyptoton, & Metaph. ab agricolis. 5 Vos. 6 Diebus feſtis ſæcularium Ludorum. Synecd. gen. 7 Quo tempore, & quo die ſæcularis feſti. 8 Sybillini libri: quorum auctoritas multum valuit apud veteres Romanos. Appellantur autem *libri Sybillini*, non quia fuerunt unius Sybillæ, ſed quod omnes fœminæ vates *Sybillæ* ſunt a veteribus appellatæ a conſiliis Deorum denunciandis ſic dictæ: Σιὲς enim *Deus* vocant Æoles, non Θεὸς, & conſilium non βυλήν, ſed βολὴν appellant. Vide quæ nos ad Sal. p. 148. 9 Pudicas. 10 Jovi, Marti, Veneri, Apollini & Dianæ, aliiſque, quibus ſeptem urbis Romæ colles Quirinalis, Viminalis, Eſquilinus, Cælius, Palatinus, Tarpejus, & Aventinus placuere, id eſt, quibus Roma ipſa, ſeptem colles ſuo ambitu includens placuit, quique ejus præſides & cuſtodes ſunt. 11 Sæculares. Synecd. gen. 12 Qui omnia alis & foves. 13 Lucido curru vectus circum terram intra horas 24. 14 Aperis, profers oriens, & condis occidens. 15 Qui alius ab heſterno videris naſci hodie, tamen idem es & ſemper unus. *Altus* videri poteſt, *vel* quia alio quotidie loco oritur, donec anni curſum peregerit; *vel* quia non uno ſemper vultu; *vel* quia oriens lucem, occidens tenebras fert; *vel* ob viciſſitudinem temporum. 16 Utinam poſſis, precamur ut poſſis. 17 Tuis radiis illuſtrare. 18 Potentius.

Lenis 1 Ilythia, tuere matres:
2 Sive tu Lucina probas vocari,
3 Seu Genitalis.
4 Diva; producas sobolem, 5 patrumque
Prosperes decreta super jugandis
Fœminis, prolisque novæ feraci
6 Lege marita:
7 Certus ut denos decies per annos
Orbis & cantus: referatque ludos:
8 Ter die claro, totiesque grata
Nocte 9 frequentes.
10 Vosque veraces cecinisse Parcæ,
Quod semel 11 dictum est, 12 stabilisque rerum
Terminus servet, bona jam 13 peractis
Jungite 14 fata.
15 Fertilis frugum pecorisque tellus
Spicea donet 16 Cererem corona:
Nutriant 17 fœtus & 18 aquæ salubres,

1 Et

1 O Diana, quæ lenis & propitia es in partibus tempestivo tempore maturandis & aperiendis & in lucem edendis, id est, quæ placide & leniter parturientes juvas. Vide Od. 22. l. 3. 2 Sive eligis vocari Lucina, quia opem fers infantibus in lucem prodeuntibus. 3 Seu mavis vocari Luna ad gignendum valens, γενεθλαθεια. Nam velut Solis calor animat, sic humor Lunæ nutrit & gignit. 4 O Dea, rogamus te, ut liberos salvos in lucem producas, ac Senatorum Romanorum Senatusconsulta de fœminis in matrimonio collocandis. 5 Synec. gen. & Metaph. a moribus patrum erga liberos, ad curam Senatorum de Repub. indicandam. 6 Et super lege Maritali, quæ sit ferax novæ prolis. Synecd. gen. Sic dicitur *fœdus maritum*, id est, maritale. Legem tulerunt Papius & Pompeus Consules de maritandis ordinibus. Augusto imperante. 7 Precamur ut hic certus sæculi circuitus per decies denos, id est, centum annos in se rediens, hosce cantus referat & ludos sæculares. 8 Ter in ternis diebus, totidemque noctibus. 9 Cantus & ludos in maxima populi frequentia celebratos, ad quos multi conveniant. 10 Vosque, o Parcæ, veraces cecinisse, id est, quæ veraces cecinistis, *vel*, quæ veraces estis in iis, quæ cecinistis, jungite bona fata *fatu* jam peractis, stabilisque terminus rerum servet *illud*, quod semel dictum est. Apostrophe est, ubi imploratio convertitur a Phœbo & Diana ad Parcas. 11 A vobis, sc. ut Romanum imperium permaneat in perpetuum. 12 Ratus & immutabilis rerum ordo. Quidam *Terminum* sumunt pro Deo comite fatorum & Parcarum, qui nulli parcat, nec ulla in re ipsi Jovi concedere soleat. 13 Fatis præteritis & felicibus imposterum, id est, eventus prosperos præteritos felici futuri temporis eventu confirmare. 14 Imperii Romani. 15 Frugibus abundans & pecore. 16 Hanc Deam frugum agricolæ spiceis coronis ornabant, propter frugum ubertatem. Unde Tibull. El. l. 1. *Flava Ceres, tibi sit nostro de more corona Spicea, quæ templi pendeat ante fores* Ideoque Hesiodus eam εὐστέφανον vocat, id est, *pulchre coronatam*. 17 fructus omnium animalium omniumque rerum. 18 Pluvia.

1 Et Jovis auræ,
2 Conditio mitis placidusque telo
Supplices 3 audi pueros 4 Apollo:
Syderum regina 5 bicornis audi,
Luna, puellas.
6 Roma si vestrum est opus, 7 Iliæque
Littus Etruscum tenuere turmæ;
8 Jussa pars mutare 9 Lares, & 10 urbem
11 Sospite cursu:
12 Cui per ardentem 13 sine fraude Trojam
14 Castus Æneas 15 patriæ superstes
16 Liberum munivit iter, daturus
17 Planta 18 relictis:
Di probos mores docili 19 juventæ,
Di 20 senectuti placidæ 21 quietem,
22 Romulæ genti date 23 remque, 24 prolem.
Que, & 25 decus omne:
Quique vos bobus veneratur 26 albis
27 Clarus Anchisæ Venerisque sanguis,
Imperet 28 bellante prior, jacentem
29 Lenis in hostem.
Jam mari terraque 30 manus potentes
31 Medus, 32 Albanasque timet secures:

1 Et aer serenus & temperatus. 2 Tuis sagittis in pharetra reconditis, & e manibus tuis abjectis. Numquam enim, nisi iratus, jaculatur Apollo. 3 Exaudi. 4 Altera est sermonis aversio. 5 Luna præsertim tridua bicornis apparet. 6 Quod & futurum nihil dubitamus, siquidem urbs Roma per vos vestrumque oraculum facta est. Æneas enim cum suis Apollinis responsa secutus, sedes in Italia novas collocavit. 7 Et Trojanæ turmæ littus Tiberinum tenuere. 8 Idempe quę turma tamquam pars reliquiarum Trojæ a te sive per tuum oraculum jussa fuit. 9 Domum. Meton. 10 Trojam. Synecd. gen. 11 Salva navigatione. Synecd. gen. 12 Turmæ Trojanæ. 13 Sine vitæ noxa, sine damno flammæ, *vel* sine ullo proditionis crimine munivit iter. Sic Od. 19. l. 2. *Nodo coerces viperino Bistonidum* sine fronde *crines*. 14 Plus, religiosus. 15 Qui patria sua incensa cum paucis incolumis evasit. 16 Tutam effugiendi facultatem dedit. 17 Quam in urbe Trojana reliquerat, longeque firmius imperium petiturus. 18 Comitibus suis Trojanis, quos secum in Italiam add duxit. 19 Juvenibus Romanis ad discendum aptis Meton. adj. 20 Tranquillis senibus. Meton. adj. 21 Pacem. 22 Romanæ. Sic Od. 5. l. 4. *optimæ* Romulæ *Custos gentis*. 23 Divitias. 24 liberos. 25 Omnem imperii majestatem. 26 Dum triumphat. Quia Apollo & Diana lucidi sunt, albæ victimæ iis conveniunt. 27 Augustus Cæsar, clarus Romanorum princeps, Anchisa & Venere oriundus. Meton. mat. Sic ae Art. *Vos, o Pompilius sanguis*. 28 Superior, potentior, major hostibus rebellantibus ac bellum inferentibus Synecd. num. sing. Virg. Æn. 11. *Hic pietate* prior. 29 Misericors ac placidus in hostes devictos juxta illud Virgil. Æn. 6. *Parcere subjectis & debellare superbos*. 30 Augusti vim. 31 Medi. Synecd. num. sing. 32 Romanum imperium, dictum ab Albano monte in Italia.

Jam Scytha 1 responsa petunt, superbi
Nuper & Indi.
Jam fides, & pax, & honor, pudorque
Priscus, 2 & neglectas 3 redire virtus
Audet, apparetque beata pleno
4 Copia cornu:
5 Augur, & fulgente 6 decorus arcu
Phæbus, 7 acceptusque novem Camœnis,
Qui 8 salutarii 9 levat arte fessos
10 Corporis artus;
11 Si Palatinas videt æquus arces,
12 Remque Romanam; Latiumque felix,
13 Alterum in lustrum, meliusque semper
Proroget ævum.
14 Quæque Aventinum tenet 15 Algidumque
16 Quindecim Diana preces virorum
17 Cures, & votis 18 puerorum amicas
19 Applicet aures,
20 Hæc Jovem sentire, Deosque cunctos,
Spem bonam certamque domum reporto,
Doctus, & Phæbi chorus, & Dianæ
Dicere laudes.

Q. HO-

1 Mandata a Romanis, tamquam potentioribus, exspectant, *vel* ab Augusto amicitiam petunt, 2 Antea sceleribus hominum e terra profligata. 3 Id est, nunc homines virtutem, & superiora illa, fidem, justitiam, pacem, &c. quæ antea e terris expulerunt, colere & amplecti incipiunt. 4 Omnium rerum abundantia. Vide Od. 17. l. 1. 5 Divinus Apollo rursus apparet, qui a Jove vaticinationem habuit. 6 Decoratus arcu argenteo. Α'ργυρότοξος. 7 Et novem Musis gratus, propter Musicam. 8 Arte Medicinali. Synec. gen. Ovid. 1. Met. *Inventum Medicina meum est, opifexque per orbem Decor.* 9 Sanitati restituit. 10 Corpora ægrorum morbo defatigata ac infirma. 11 Si benignus faves arcibus Palatinis, id est, toti Romæ. Pars pro toto. 12 Imperiumque Romanum, & Italiam propitius intuetur. 13 In alteram & semper meliorem ætatem felix, id est, propitius producat, & sæculum felicius præbeat. 14 Et si Diana, quę incolit ac possidet Aventinum montem, &c. 15 Montem, in quo Dianæ sacra celebrabantur. 16 Qui sacris faciendis præsunt, & carminum Sybillæ curam gerunt, & ad quos ludorum sæcularium procuratio pertinet. 17 Exaudiat, sibique commendatas habeat. 18 Canentium. 19 Benevolas suas aures præbeat, utque annuat precibus puerorum. 20 Ordo est: Ego *chorus* canentium puerorum & puellarum, *doctus dicere*, id est, institutus ad dicendum, *laudes Apollinis & Dianæ, reporto domum spem bonam & certam Jovem, & cunctos* reliquos *Deos*, Martem, Venerem, Apollinem & Dianam, *sentire*, id est, velle & approbare hæc, quæ precati sumus, id est, preces nostras audivisse, Prosopopœja.

V. HORATII FACCLI SERMONUM, SIVE SATYRARUM

LIBER I.

SATYRA I.

Invehitur primum in pravam hominum consuetudinem, qua fit, ut numquam sua sorte sint contenti, nec in suo vitæ instituto sibi placeant, sed alienum suo anteferant, & suæ conditionis semper eos pœniteat. Deinde avaritiam, capta ex hoc sermone occasione insectatur.

QUi fit, Mæcenas, ut 2 nemo, quam sibi 3 sortem
4 Seu 5 ratio dederit, seu 6 fors objecerit, 7 illa
Contentus vivat (laudet 8 diversa sequentes?
9 O fortunati mercatores, 10 gravis annis
11 Miles ait, 12 multo jam fractus 13 membra labore,
Contra, 14 mercator, navium jactantibus Austris,

1 Mi-

1 Quid causæ est, quomodo fit? 2 Nullus hominum. 3 Vitæ conditionem, professionem. 4 Symploce est in similitudine soni ejusdem circa principia & clausulas sententiarum, ubi cernuntur πάρισα ϗ ὁμοιοτέλευτα, id est, *comparia & similiter desinentia.* 3 Providentia, quæ certo consilio ac deliberatione dirigitur. 6 Casus & fortuna temere ac sine ratione alicui objecerit. 7 Sorte. 8 Sed quisque laudet sequentes dissimilia vitæ genera. 9 Exclamatio est admirantis alienam sortem, atque de propria conquerentis. 10 Senex. 11 Hic initio Poeta breviter sermonem quatuor personarum repræsentat per imperfectam Prosopopœjam militis, mercatoris, patroni consulti, & agricolæ consulentis. 12 Habens jam membra diuturno labore militari enervata. 13 Sc. *secundum*, κατὰ. Hellenismus Poetis Latinis maxime usitatus, pro quo dicunt Oratores, *miles fractis membris.* Virg. 1. Æn. *Os, humerosque Deo similis.* 14 Inquit, ait.

1 Militia est potior: 2 quid enim? 3 concurritur horæ
4 Momento cita mors venit, aut victoria læta.
5 Agricolam laudat juris legumque peritus,
6 Sub galli cantum 9 consultor ubi ostia pulsat.
8 Ille, datis, 9 vadibus, qui rure extractus in urbem est
Solos felices viventes clamat in urbe.
10 Cætera de genere hoc (adeo sunt multa) 12 loquacem
Delassare valent 13 Fabium: ut te 14 morer, audi
15 Quo rem deducam: si quis Deus; En ego, dicat,
16 Jam faciam, quod vultis: eris tu, qui modo 17 miles
Mercator: 18 tu, 19 consultus modo, rusticus: 20 hinc vos
Vos hinc mutatis discedite 21 partibus: 22 eja,

1 Quid

1 Militia longe melior est hac, quam nos exercemus, mercatura. 2 Quare militia non melior sit? 3 Nimirum in militia in conflictu ab utroque exercitu prelium committitur, pugnatur. Sic Virg. 4. Georg. de apibus? *Erumpant portæ* concurritur: *æthere in alto Fit sonitus*. *Concurrere* proprie est prælium auspicari, quod cursu fere fieri solebat, ut telorum jactum anteverterent: *vel*, ut citius ad gladios, tamquam certiora gravioraque tela, devenirent: *vel*, quoniam procursu plurimum concitantur tela, teste Liv. l. 34. 4 Brevi temporis spatio aut mors subita pugnantes invasit. 5 Agricolæ vitam tranquillitatem, quod neque nocte requiem sibi indulgere queat, 6 Ante Gallicinium, de nocte. Quare Græce *Gallus* quoque ἀλέκτωρ dictus, quod cantu gallinacei homines ἐκ τοῦ λέκτρου. i. *e lecto* excitentur ad opus. Unde Plin. l. 10. c. 21. gallos gallinaceos vocat *nostros vigiles nocturnos, quos excitandis in opera mortalibus, rumpendoque somno natura genuit*. 7 Qui consulit Jurisconsultum & ab eo consilium petit. Cic. pro Mur. *Vigilas tu de nocte, ut consultoribus tuis respondeas*. 8 Agricola. 9 Qui in re capitali aut pecuniaria sponsorem dedit. *Vades* sunt, qui promittunt suo periculo se aliquem in judicio stituros, sive caput agatur, sive pecunia. 10 Cætera de hoc genere hominum, qui suis non contenti aliorum conditionem laudant; adeo multa sunt, ut a loquacissimo quoque vix possint memorari sine magna defatigatione. 11 Epiphonema est, quo instituta velut enumeratio abrumpitur. 12 Garrulum Fabium valde lassare. 13 Clamosum causidicum, *vel* Philosophum quendam, qui libros aliquot conscripserat satis verbosos. Hic Synecdochice intelligi potest de loquacissimo quoque homine. 14 Copia tanta tot stultorum & inconstantium hominum. 15 Quo argumento confirmem positam quæstionem, quod sua cuique sors & professio displiceat. Cic. *Universa res* eo deducta est. 16 Vobis vestram sortem permutandi libertatem faciam. Prosopopœja, quæ fingit Poetam Deum aliquem velle querentibus de sua sorte, pro cujusque voto, satisfacere. 17 Eras. 18 Eris. 19 Jurisconsultus, pro quo ante *juris legumque peritus* dixit. Hoc superiori τὸ *consultor* opponitur genere relationis. Patronus dat consilium, rusticus accipit. 20 Miles Jurisconsulte abite, & desideratum vitæ genus capessite. Idem sonus continue reperitur per Epizeuxin, & in principio ac in fine per Epanalepsin. 21 Conditionibus vivit. 22 Exclamatio est reprehendentis cunctationem conquerentium in commutanda sorte, pro suo cujusque optato.

1 Quid ftatis? 2 nolint: 3 atqui licet effe beatis.
Quid caufæ eft, merito quin illis Juppiter ambas
Iratus 4 buccas inflet? neque fe fore pofthac
5 Tamfacilem dicat, 6 votis ut præbeat aurem?
Præterea, ne fic, 7 ut qui jocularia, ridens
8 Percurram: quanquam 9 ridentem dicere verum
Quid vetat? ut pueris 10 olim dant 11 cruftula blandi
12 Doctores, 13 elementa velint ut difcere prima.
Sed tamen 14 amoto 15 quæramus feria ludo,
16 Ille gravem duro terram qui 17 vertit aratro,
18 Perfidus hic caupo, 19 miles, nautæque, 20 per omne
Audaces mare qui 21 currunt, 22 hac mente 23 laborem
Sefe 24 ferre, 25 fenes ut in otia tuta recedant,
Ajunt, cum fibi fint 26 congefta cibaria: ficut
Parvula (nam 27 exemplo eft) 28 magni formica laboris
Ore trahit 29 quodcunque poteft, atque addit 30 acervo,
Quem ftruit, haud ignara ac non incauta 31 futuri.

1 Quæ

1 Quid moras nectitis, aut non difceditis? 2 Sc. *mutare*, id eft, nolint illa accipere, quæ antea tantopere laudarunt, & malint in confueto vitæ genere perfeverare. 3 Tamen licet illis fua opinione beatis effe, & illa confequi quæ exoptarunt. Sic Cic. Tufc. 1. *Licuit otiofo effe Themiftocli, licuit Epaminondæ liceat etiam mihi.* 4 Perverfis illis hominibus irafcatur. 5 Tam clementem. 6 Ut ftultorum illorum hominum preces exaudiat? 7 Ut qui percurrit & tractat res joculares ad excitandum rifum. 8 Hanc difputationem breviter explicem, deque ea dicam. Metaph. eft ab iter facientibus. 9 Quid obftat, quo minus, qui ridet ac jocatur, poffit etiam verum dicere, & aliquid ferio agere: *vel*, quid prohibet, quin a ridente veritas dicatur? Προκατάληψις addiluendum objectum, quod potuiffet fieri de jocularibus omittendis. 10 Interdum, aliquando. Eft hic temporis indefiniti, ut Græcum ποτέ. 11 Placentæ aut dulciarii partem five fruftulum. 12 Puerorum ingenuorum. 13 Principia ac rudimenta litterarum. Notata eft hæc Metaph. Od. 24. l. 3. 14 Abiectis jocularibus. 15 Tractemus ferio, quæ nam hujus levitatis caufa fit, quod nemo fua forte contentus vivat.

16 Agricola. Synecdochica periphrafis agricolæ, atque fimilis Profopopœja primæ, ubi fermo agricolæ, cauponis, militis & nautæ oblique repræfentatur, & producitur ufque ad hæc verba Poetæ. *Quæ, fimul.* 17 Profcindit. Sic Virg. Georg. 1. *quo fidere terram Vertere, Mæcenas, &c.* 18 Hic caupo perjurus, qui iniqua menfura multa accumulat. 19 Velut etiam miles, qui militaribus periculis & laboribus rem facere ftudet. 20 Lucri gratia. 21 Navibus, id eft, navigant. Virg. 3. Æn. *vaftumque cava trabe* currimus *æquor*. Unde Homerus vocat naves *maris equos*. Metap. ab iter terreftre conficientibus. 22 Hoc confilio, in hunc finem. Sic Ep. 1. l. 1. *Non eadem eft ætas, non mens.* 23 Agriculturæ, cauponariæ, militiæ & navigationis. 24 Perferre. 25 Ut fenes, cum laborare amplius nequeant, vitam tranquillam vivant. 26 Alimenta, quibus in fenectute fecure perfruantur, fibi collecta fint. 27 Documento. Unde etiam Sacræ literæ Proverb. 6. pigros ad formicam rejiciunt, ut ejus exemplo meliores fiant. 28 Multi, ut quæ meffis & æftatis tempore affidue laborat. 29 alimentum. 30 Cumulo frugum. 31 Temporis hyemalis, & inediæ, quæ evenire poterat.

1 Quæ, 2 ſimul 3 inverſum contriſtat 4 Aquarius 5 annum
Non uſquam 6 prorepit, & 7 illis utitur 8 ante
Quæſitis 9 ſapiens: cum 10 te neque fervidus æſtus
11 Demoveat lucro, neque hyems, ignis, mare, 12 ferrum
Nil obſtet tibi, 13 dum ne ſit te ditio alter.
Quid 14 juvat immenſum te argenti pondus & auri
Furtim 15 defoſſa 16 timidum deponere terra?
17 Quod ſi comminuas, vilem redigatur ad 18 aſſem
19 At, ni id fit, quid habet 20 pulchri 21 conſtructus 22 acervus
23 Millia 24 frumenti tua 25 triverit area 26 centum,
Non tuus 27 hoc cupiet venter 28 plus: quam meus: ut ſi
29 Reticulum panis 30 venales inter onuſto
Forte 31 vehas humero, 32 nihilo plus accipias, 33 quam
Qui nil portarit; 34 vel dic, quod referat intra
Naturæ fines viventi, 35 jugera centum, an
Mille 36 aret? 37 at ſuave eſt ex magno 38 tollere 39 acervo
Dum

1 Formica. 2 Simulac hyems advenerit. 3 Anni tempus in aliam ſpeciem mutatum triſte facit tempeſtate, pluviis & frigoribus, λυπεῖ. Metaph. a re animata ad inanimata. 4 Cœleſte ſignum, quod Sol 17. Kal. Febr. id eſt 15. die Januarii, ingreditur. 5 Synecd. eſt totius, pro parte bramalis temporis; ac Meton. adj. temporis, pro ſubjectis corporibus, quæ rigor hyemis frigidæ contrahit. 6 Foras ſc. ad alimenta alia conquirenda. 7 Cibis. 8 Æſtivo tempore acquiſitis. 9 Prudenter. 10 O avare. 11 Ceſſare faciat a lucro quærendo. 12 Neque enſis ſive arma inſidiantium latronum. Meton. mat. Eſt etiam hic Aſyndeton. 13 Dummodo. 14 Delectat. 15 In terra clam altius foſſa. 16 Anxium & ſollicitum ne amittas, formidantem fures. 17 O Horati, quod immenſum pondus auri & argenti ſi quotidie demendo & inſumendo minuas, brevi futurum eſt, ut ad unum nummulum & nihilum paulatim redigatur, ideoque theſaurum meum integrum mihi ſervare volo. Reſponſio eſt avari. 18 Synecd. ſpe. 19 Atqui, o avare, niſi pondus auri & argenti comminuitur, inque uſus neceſſarios inſumitur, perinde habendum eſt, ac ſi eo careres. Horatii replicatio. 20 Utilitatis & boni. 21 A te. 22 Auri argentique. 23 Permiſſio eſt, qua datur licentia poſſidendi, quicquid optaverit avarus. 24 Sc. *mediorum.* 25 Quamvis triverit, id eſt, per trituram reddiderit, excuſſerit, tuaque granaria ingentes frumenti acervos contineant. Met. ſubj. pro adj. tritore, qui ſegetibus grana in area excutit. 26 Innumeros modios. Synecd. finit. pro infi. 27 Non ex hoc, non ideo, *διὰ τοῦτο.* 28 Plus comedere aut bibere poteris, quam ego. 29 Viatorum ſacculum panis plenum retis in modum contextum, panarium, *ἀρτοφόρον.* 30 Inter ſervos venalitios ſive novitios. Synecd. gen. multa enim ſunt venalia. Eſt præterea Anaſtrophe. 31 Partes, 32 Cibi aut panis. 33 Quam quivis alius conſervus. 34 Vel reſponde mihi, o avare, quid expediat illi, qui illis, quibus natura, contentus vivit. 35 Agri. 36 Quotannis colat. 37 At vero hic objicies mihi, tamen jucundum eſt, &c. Occupatio eſt avari per dialogiſmum, cui Poeta reſpondet. 38 Demere. 39 Divitiarum cumulo.

Dum ex parvo nobis 1 tantundem 2 haurire relinquas
Cur tua plus laudes 3 cumeris 4 granaria nostris?
5 Ut, tibi si sit opus 6 liquidi non amplius 7 urna
Vel 8 cyatho: & dicas, 9 Magno de flumine mallem,
Quam ex hoc fonticulo tantundem sumere: 10 eo fit,
11 Plenior ut si quos delectet 12 copia 13 justo,
14 Cum ripa simul 15 avulsos ferat Aufidus acer,
At qui tantulo eget, 16 quanto est opus, is neque 17 limo
Turbatam 18 haurit aquam, neque vitam amittit in undis
At 19 bona pars hominum, decepta 20 cupidine falso;
21 Nil satis est, inquit: 22 quia tanti, quantum habeas sis
23 Quid facias illi? 24 jubeas miseram esse libenter,
25 Quatenus id facit: ut 26 quidam memoratur Athenis
Sordibus, ac dives 27 populi contemnere 28 voces
Sic solitus: 29 Populus me 30 sibilat: at mihi plaudo
Ipse domi, simul ac 31 nummos contemplor in arca.
32 Tantalus a labris 33 sitiens fugientia 34 captat

Flu-

1 Quantus tu ex magno hauris. 2 Sumere ex parvo acervo concedas. Allegoria est e continuis Metaph. a fontibus. 3 Vasis vimineis, in quibus frumentum reponere solebant. 6 Horrea frumentum capaciora. 5 Exempli gratia. 6 Liquoris vel aquæ. Synec. gen. 7 Mensura continente quatuor congios. 8 Qui duodecima pars sextarii. 9 Continuatur dialogismus per objecta & eorum dissolutionem. 10 Ex eo fit. 11 Abundantior. 12 Aquæ: 13 Quam par sit, & idcirco malint flumine bibere, quam ex fonte. 14 E qua bibunt. 15 Abreptos rapidus ille Apuliæ fluvius. auferat ac submergat. Alleg. est per quam significat, sæpe evenire, ut, qui mediocribus facultatibus non contenti ampliores desiderant, interitum sibi accersant. 16 Quantum sufficit ad vitam, quantum natura postulat. 17 Cœno. 18 Ex arido rivulo bibit. 19 Maxima. Alia objicit avarus. 20 Vitiosa cupiditate. 21 Nemo satis opum sibi potest acquirere. 22 Quia tantus tibi defertur honos, quantum divitiarum habeas, i. divitiarum magnitudine. Unde Juven. *Quantum quisque sua nummorum servat in arca, Tantum habes & fidei.* 23 Quomodo illum in viam reducas, qui in tali sententia est? Respondet Poeta ad obstinatam avari cupiditatem, Synecdochice certæ ac definitæ personæ appellatione pro incerta & infinita. 24 Relinque illum in miseria, permitte ut per totam vitam ærumnis & laboribus opus quærat easdemque custodiat. 25 Quoniam, quandiu illud unice studet, ut miser sit, postquam tot rationibus non commovetur. 26 Homo, sc. Timon *μισάνθρωπος*, pecunia tamen sua gaudent, aut alter aliquis homo sordidissimus. 27 A quo, quamvis ditissimus, propter avaritiam damnabatur. 28 Sermones, convitia. 29 Atheniensis. 30 Explodit. Metaph. a theatricis spectatoribus, qui e scena explodebant & exsibilabant actores, qui actione fabulæ & pronuntiatione non satis fecissent populo. 31 Meos auri argentique thesauros. Aliud objectum avari per Prosopopœjam. 32 Responsio Poetæ ad avarū. Tantalus sitiens captat flumina fugientia a labris. 33 In aquis. 34 Ore suo capere ac bibere studet.

Flumina: 1 quid rides? mutato 2 nomine 3 da te
Fabula narratur: 4 congestis undique saccis
5 Indormis 6 inhians, & tamquam parcere 7 sacris
8 Cogeris, aut pictis tamquam gaudere 9 tabellis.
Nescis 10 quo valeat nummus? quem præbeat usum?
Panis 11 ematur, olus, vini 12 sextarius: 13 adde,
Queis humana sibi doleat natura negatis.
An vigilare metu exanimem, noctesque; diesque
Formidare malos fures, 14 incendia, 15 servos,
16 Ne te compilent fugientes; 16 hoc juvat? horum
Semper ego optarim 18 pauperrimus esse bonorum
19 At si condoluit 20 tentatum frigore corpus,
Aut alius 21 casus lecto te affixit, 22 habes qui
23 Assideat, 24 fomenta 25 paret, medicum 26 roget, ut 27 te
28 Suscitet, ac 29 reddat 30 natis, carisque propinquis.
31 Non uxor salvuum te vult, 32 non filius; omnes
Vici-

1 O avare, cur hanc fabulam rides? Adeo ne absurda & ridicula hæc tibi videntur? 2 Tantali. 3 Qui rebus omnibus abundas, nec tamen iis uteris, id est, hæc fabula, detracto nomine Tantali, in te & omnes avaros convenit. Nam sicut Tantalus bonis præsentibus uti non poterat; inque rerum omnium copiam esuriebat, sitiebat, egebat: ita tu omnibus rebus, ad victum epitumque necessariis, non magis uteris, quam si omnium esses egentissimus. 4 Per fas & nefas pecunia impletis. 5 Timens ne per fraudem sacci evacuarentur. 6 Aperto ore plura avide captant, etiamsi tot rebus abundes. Metap. est a corpore ad animum. 7 Illis pecuniis tamquam rebus sacris, quas tangere nefas sit. 8 Ab avaritia. 9 Sine ullo illarum fructu aut usu. 10 Cui rei, & cui usui destinatæ sint divitia? 11 Illis nummis. 12 Continens cyathos 12. Quos una hausisse cœna honeste bibenti satis erat. 13 Quibus adjunge reliqua illa omnia, quæ si negata sint, id est, quibus carendum si sit, humana natura interire cogatur, ut sunt omnia, quibus frigus & fames depellitur. 14 Ædium conflagrationes. 15 Nequam. 16 Ne aliquid convasantes, & protinus fugientes te spolient, tuaque furentur: *Compilare* est pilos convellere, & sic fraudare furto, ut ne pilus quidem in spoliari corpore relinquatur. 17 An hoc te delectat, ut semper timeas & sollicitus sis? 18 Ego optarem his bonis maxime carere, quam maxime abundare, unde nulla mihi utilitas, sed anxietates & ærumnæ meræ. 19 Occupatio est objecti ab avaro, quæ simul enunciatur facere per Ironiam: atque post aperte explicatur ad hac verba: *Non uxor salvum*, &c. 20 Læsum, male affectum. Sic alibi, *tentari morbo*. Cic. 4. Tusc: *Animi valentes morbo* tentari *possunt*. 21 Morbus in lectum te dejecit. Al. *Affixit*. 22 Ironice hæc sunt intelligenda. 23 Prope lectum tuum sedeat. 24 Qui ægroto corroborantia nutrimenta præparet. 25 τὰ *paret*, *roget*, *suscitet*, similiter sonant in clausulis membrorum per Epistrophen. 26 Muneribus promissis obsecret. 27 Jacentem. 28 Electo. 29 Restituat te sanum morbo mortique ereptum. 30 Quibus te propemodum morbus ademerat. 31 O avare, longe erras: non ita tui erga te, affecti sunt: nam omnes mortem tuam optant, nec quisquam salvum te vult. 32 Anaphora.

Vicini 1 oderunt, noti, pueri, atque puellæ.
Miraris, cum tu 2 argento post omnia ponas,
Si nemo præstet, quem non merearis, amorem?
3 At si 4 cognatos, nullo natura labore
Quos tibi dat, 5 retinere velis, 6 servareque amicos,
Infelix operam perdas, ut si quis 7 asellum
8 In campo doceat 9 parentem currere frænis.
Denique sit finis 10 quærendi: cumque habeas 11 plus,
Pauperiem metuas 12 minus, & finire 13 laborem
Incipias, 14 parto quod avebas: nec facias, quod
15 Umidius quidam (non longa est fabula) 16 dives
Ut 17 metiretur nummos, ita sordidus, ut se
Non umquam servo melius vestiret, ad usque
Supremum 17 tempus, ne se penuria victus
19 Opprimeret, metuebat: at hunc 20 liberta securi
Divisit 21 medium, 22 fortissima Tyndaridarum,
23 Quid mi igitur suades? ut vivam 24 Mænius? aut sic,
25 Ut nomentanus? Pergis 26 pugnantia secum
Frontibus adversis componere? non ego, avarum

Cum

1 Numquam a morbo liberari exoptant. 2 Postponas, minoris facias, quam pecuniam. Tmesis. 3 Si velis, o avare, cognatos & amicos tuos in amicitia retinere sine ullis in eos meritis ac officiis, certe opinio ista te multum fallit. 4 Consanguineos tuos. 5 In amicitia & benevolentia erga te. 6 Et benevolos tibi conservare. 7 Natura tardum & ignavum, id est, indocilem docere. 8 In stadio & certo curriculo. 9 Obedientem frænis, id est frænatum. 10 Divitias, id est, divitiarum cupiditati finem facito, utere quæsitis, & miser esse desine. 11 Divitiarum, quas ante habebas. 12 Quam olim. 13 Ærumnas tuas. 14 Cum illud pepereris & consecutus fueris, quod avide cupiebas. 15 Fecit. 16 Qui adeo dives fuit. 17 Non numeraret, propter infinitam multitudinem. 18 Ad extremum tempus vitæ suæ. Sic Ep. 4. l. 1. *Omne crede diem tibi diluxisse* supremum. 19 In senectute. 20 Ejus sive uxor, sive concubina fuerit. 21 Per medium divisit, id est, in duas partes secuit. Virg. Æn. 9. *Et mediam ferro gemina inter tempora frontem Dividit.* 22 Ac si fuisset Tyndari filiarum fortissima, & altera Clytemnestra. Nam sicut Clytemnestra Agamemnonem maritum suum, e bello Trojano reversum, adjuvante adultero Ægystho, securi interemit; ita hæc Numidium maritum suum. Synecd. gen. pro Clytemnestra. Nam Castor, Pollux & Helena Tyndaridæ fuerunt. 23 Quid igitur me vis facere, o Horati, quia tu res meas me custodire vetas? Loquitur avarus. 24 Homo luxuriosus & prodigus, qui omne patrimonium suum prodegit. 25 Ut ille alter nepos omnia sua bona profundens: quia enim parcus esse non debeo, necesse est, ut sim prodigus. 26 Perseveras res contrarias, & quæ adversis frontibus ut medium & extremum instar gladiatorum inter se pugnant, conjungere, & liberalitatem cum luxuria confundere, & pro uno atque eodem statuere. Translatum est hoc a pari gladiatorum, qui inter se committuntur pugnaturi, ad repugnantiam sententiarum indicandam.

Cum veto te fieri, 1 vappam jubeo ac 2 nebulonem?
Est inter 3 Tanaim quiddam, socerumque Viselli.
4 Est modus in rebus, sunt 5 certi denique fines,
6 Quos ultra, citraque nequit consistere rectum,
7 Illuc, unde abii; redeo: 8 nemon ut avarus
9 Se probet, ac potius laudet 10 diversa sequentes?
Quodque aliena capella gerat 11 distentius uber,
12 Tabescat? neque 13 se 14 majori 15 pauperiorum
Turbæ comparet? 16 hunc atque hunc superare 17 laboret
18 Sic festinanti semper locupletior obstat.
Ut cum carceribus 19 missos rapit 20 ungula currus,
21 Instat equis auriga suos vincentibus: illum
22 Præteritum temnens extremos inter euntem.

Inde

1 Non eo nomine jubeo te fieri fatuum, hominem sordidum, avarum. *Vappa* est vinum corruptum quod saporem perdidit & bonitatem. Metaph. ergo est a vino vitiato & perdito. Sic Cat. *satis-necum isto* Vappa *frigora & famem tulisti?* 2 Hominem nequam, omnia profundentem. Metaph. a nebulis & vaporibus statim evanescentibus, ad notandam hominis ἀχρηστίαν, id est, inutilem bonorum profusionem. 3 Est aliquid medium, multum interest inter Mæcenatis libertum spadonem sc. & soceium Viselli herniosum, sc. homo sanus intermedius est, ita inter avaros & luxuriosos, liberales. Synecd. spe. pro quolibet spadone & hernioso. 4 Est mediocritas, μέτριον, μέσον in rebus humanis, Definiti termino sive limites. Alleg. est e continuatis Metap. a Geometris, qui terras suis dominis, prædia circumscribunt terminis, atque limitibus definiunt certis. 6 Supra & infra quos fines τὸ ὀρθὸν sive quicquid conveniens est, non potest consistere, sed vel ad excessum, vel ad defectum degenerat. 7 Sed post longam disputationem, quam ad avaris habui, eo, unde digressus sum, revertor, quod causæ sit, ut nemo sorte sua contentus vivat. Alleg. est a viatoribus ad repetitionem intermissæ quæstionis indicandæ. 8 Siccine fit, ita-ne comparatum est, ut nemo avarus suam vitæ conditionem approbet, *vel* bona sua æstimet, & judicet se satis divitem esse conditionis suæ. 9 Meton. subj. pro bonis ipsius avari, quorum non considerat quantitatem, nec cum rebus tenuiorem comparat. 10 Vitæ genera & studia. 11 Grandius, id est, quod aliquis alius majores & ampliores facultates habeat. 12 Ut propterea invidia & mœrore contabescat, maceretur? Metaph. a laborantibus phthisi & tabe ad vim invidiæ notandam. 13 Suas facultates. 14 Quæ major est, quam turba divitum. 15 Sed cum ditioribus, quos assidue superare contendit. 16 Ditiorem Epicuris. 17 Qui fit, ut studeat. 18 Ad hunc modum avaro summo studio, nitenti divitias divitiis cumulare, alius ipso ditior est impedimento, quo minus bonis suis contentus esse possit. 19 Emissos ex carceribus, id est, repagulis seu septis apertis, quibus equi a cursu, donec signum daretur, arcebantur. 20 Equorum id est, equi qui præditi sunt ungulis solidis, ac perpetuis celerrime trahunt currus in certaminibus Olympicis. Synecd. memb. pro integ. 21 Tunc auriga insequitur proxime equos illos, qui suos equos cursu prævertunt. 22 Illum equū, quem præteriit, cursu superavit, non expectans, sed contemnens, & inter posteriores equos currentem: eodem modo avarus illos, qui se divitiis antecellunt, ob oculos ponit, & vincere studet, interea pauperiores infra se non respicit.

Inde fit ut raro, qui se vixisse 1 beatum
Dicat, & 3 exacto contentus tempore vitæ
4 Cedat, uti conviva satur, reperire queamus,
5 Jam satis est: ne me 6 Crispini 7 scrinia Lippi
8 Compilasse putes, 9 verbum non amplius addam.

1 Ut raro queamus reperire aliquem, &c. 2 Conditione sua contentum. 3 Finito. 4 E vita migret, ut conviva e convivio exsaturatus decedit. 5 De avaris dictum. 6 Philosophi Stoici. 7 Librorum arculas sive capsas. Synecd. gen. Vel *scrinia*, id est, libros qui in scriniis reponuntur. Meton. subj. 8 Furatum esse, & illinc hanc de avaris loquacitatem mutuatum esse. Metaph. a rebus furtivis ad doctrinam surreptitiam notandam. 9 Finem faciam.

SATIRA II.

Exemplis dictum illud confirmat: Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt. *Insanas quorundam circa adulteria libidines insectatur.*

1 AMbubajarum collegia, 2 pharmacopolæ,
3 Mendici 4 mimæ, 5 balatrones: 6 hoc genus omne
Mœstum ac sollicitum est cantoris morte 7 Tigelli
Quippe 8 benignus erat: contra 9 hic, ne prodigus esse
10 Dicatur, metuens, 11 inops 12 dare nolit amico;
13 Frigus, quo 15 duramque famem depellere possit.
15 Hunc si 16 perconteris, avi cur atque parentis
17 Præclarā 18 ingrata 19 stringat 20 malus 21 ingluvie 22 rē,
Omnia 23 conductis coemens 24 obsonia nummis:

N 1 Sor-

1 Conventus infamium atque impudicarum mulierum tibicinarum ebrietate balbutientium. 2 Unguentarii, venenarii, unctores. Olim rerum vilium ostentatores erant, & populo verba dabant. 3 Assentatores, homines egentes, qui stipem flagitant. 4 Histriones, funambuli, παρὰ τὶ μιμεῖσθαι, id est, *ab imitando* mores aliorum, gestus, dicta, & facta. 5 Homines luxuriosi & perditi Servilii Balatronis similes. 6 Hominum. 7 Musici peritissimi & vocis eximiæ. 8 Erga hos homines beneficus & liberalis. Ironia. Unde Tigellius intelligitur perditus ac profusus nepos, qui hominibus inhonestis large & profuse sua donaret. 9 Tigellius est alius, sc. avarus, metuens, ne, &c. 10 Ab aliis. 11 Egeno. 12 Aliquid. 13 Unde victum & amictum haberet. 14 Miseram & immitem. Metaph. est a solido corporis tactu. 15 Tigellium, vel alium, sc. prodigum. In hic & *hunc* est Polyptoton. 16 Interroges, diligenterque inquiras. Metaph. a nautis, qui conto & bolide maris altitudinem explorant. 17 Amplissimum patrimonium, fortunas a majoribus sibi relictas. 18 Heredibus, virisque bonis. 19 Consumat, diminuat, amputet, & in angustum adducat, ut ad assem tandem, ut in fasciculum minutum redigatur. Metaph. a messoribus, qui demessas segetes in manipulos & fasciculos colligunt. 20 Κακός, tamquam profusus, 21 Voracitate, satietate. 22 Synecd. gen. 23 In usuram acceptis, pro quibus merces solvitur. 24 Delicata fercula.

1 Sordidus, atque animi quod 2 parvi nolit 3 haberi
Respondet: 4 laudatur ab his culpatur 5 ab illis,
6 Fufidius 7 vappæ famam timet, ac nebulonis, 8
Dives agris, dives positis in 8 fœnore nummis:
9 quinas hic 10 capiti mercedes exsecat: atque
Quanto 11 perditior quisque est, 12 tanto acrius urget.
13 Nomina 14 sectatur, modo sumta 15 veste virili,
Sub patribus 16 duris 17 tironum: 18 Maxime: 19 quis non
Jupiter, exclamat, simul atque 20 audivit? 21 at in se
22 Pro quæstu sumtum facit: 22 hic, vix credere 24 possis
25 Quam sibi non sit amicus: ita ut 26 pater ille, Terenti
27 Fabula quam miserum 28 nato vixisse 29 fugato

Indu-

1 Illiberalis, avarus. Metaph. ab immunditie corporis ad animum avaritia fœdatum & maculatum. Præterea est imperfecta & obliqua Prosopopœja & prodigi & avari. 2 Pusilli, μικρό ψυχος. 3 Ab aliis. 4 Eoque nomine a scurris ac nebulonibus tanquam liberalis laudatur. Symploce est in eodem sono ad initia & clausulas utriusque sententiæ. 5 Contra ab amicis virisque bonis tanquam avarus culpatur. 6 Avarus ille *fœnerator*. 7 Hominis insulsi prodigique. Vide Satyr. 1. 8 Fructu & proventu usurario. Metap. a pecoribus. 9 Hic fœnerator atrocissimus singulis mensibus quinque usuras a sorte & capitali summa exigit, quę usura intolerabilis singulis viginti mensibus sortem exæquat. Moris autem erat, sub finē mensis usuras exigere. 10 Forti, τῶ κεφαλαίω. Metaph. 11 Luxuriosior, & *ἀσωτότερος*. 12 Tanto graviores ab ipso usuras solvendas impellit. 13 Met. adj. pro debitoribus futuris, a quibus quærunt fœneratores, an velint nummos conducere & nomina facere. 14 Quærit debitā adolescentium, studetque ut junioribus fœneretur, qui ex ephebis egressi, virili veste ac toga modo sumta, sub patribus avaris, qui nihil suppeditare volunt, vivunt. 15 Synec. gen. pro toga & Meton. adj. pro adolescentibus, qui nunc primum 17. annos attigerunt. 16 Austeris pręparcis. Metaph. 17 Non militiæ tantum, sed & cujuscumque artis aut professionis initium, primasque actiones, *tirocinium* appellamus. & *tirones*, qui rem ipsam aggressi, in principiis adhuc hęrent. Hinc igitur *tirones* etiam dicti, qui jam majusculi effecti, posita prætexta, ac sumta virili toga, anno ætatis 17. desertis pueritiæ studiis, forenses actiones auspicabantur. 18 O maxime Jupiter, cur non perdis istum Fufidium, tam sceleratum fœneratorem? 19 Hic oblique inducitur quidam, qui commotus intolerabili fęneratione devocat Jovem contra iniquitatem fœnoris. 20 Hæc tam inaudita in Rep. Romana fieri. 21 Sed dices fortasse mihi, quod Fufidius in usum suū, suum victum & amictum pro quęstus magnitudine sumtum facit: ut, quo plura acquirat, eo etiam liberalius & sumptuosius vivat. Occupatio est. 22 Secundum, juxta. Ita eleganter usurpatur hæc Præpositio in designanda modi & quantitatis convenientia. Cic. *Nemo fuit, qui non me* pro *tuis opibus in illa tempestate defenderit.* Sic Quintii dicit, *pro nostra facultate & viribus.* 23 infirmat & removet, quod objectum fuerat. 24 Quicumque hæc mihi objicis. 25 Quam hic Fufidius sibi infensus sit, dum per extremas sordes suum ipsius genium defraudat. 26 Menedemus. Synecd. gen. 27 Terentii comœdia Heautontimorumenos. 28 Clinia filio. Synecd. gen. 29 Quod nimia duritia sua filium a se in Asiam proficisci compulerit.

Inducit, non 1 se pejus cruciaverit, 2 atque hic.
3 Si quis nunc 4 quærat, 5 quo res hæc pertinet: 6 illuc
Dum 7 vitant stulti vitia, in 8 contraria currunt.
9 Malthinus tunicis 10 demissis ambulat: 11 est qui
Inguen ad obscœnum subductis usque facetus:
12 Pastillos Rufillus 13 olet, Gorgonius 14 hircum.
15 Nil medium est. Sunt, qui nolint 16 tetigisse, nisi 17 illas
Quarum 18 subsuta 19 talos tegat 20 instita veste:
Contra, alius 21 nullam, nisi 22 olenti in 23 fornice stantem
Quidam 24 notus homo cum exiret 25 fornice, 26 Macte
Virtute esto, 27 inquit sententia dia Catonis:
Nam simul ac 28 venas inflavit 29 tetra libido,
Huc juvenes æquum est descendere, non alienas
30 Permolere uxores Nolim laudarier, inquit,

1 Aspere vivendo, & duriter laborans, quærens, parcens, gnato serviens; unde & fabulæ nomen, 'αυτον τιμωρȣμενος, id est, *se ipsum puniens*. 2 Quam hic fœnerator Fufidius. 3 Interrogatio cum responsione. 4 Ex me Horatio. 5 Quorsum hæc de Tigellio & Fufidio a me dicta sint. 6 Illi respondebo, eo hæc pertinere. 7 Fugiunt. 8 Vitia corruunt, id est, dum nolunt in avaritiæ crimen incidere, in contrarium, sc. prodigalitatem, incidunt, & contra. 9 Mollis ille & delicatus eques Romanus. 10 Longis, talaribus, ad talos, ad terram usque deorsum missis. Fœminarum autem, non virorum est, ad talos usque vestem demittere. Quare & apud Græcos probro ducebatur. 11 Est alius quispiam, qui ambulat tunicis usque ad clunes sursum ductis atque elevatis & brevibus, quibus vix obscœnæ corporis partes teguntur, movens risum, & facetus videri volens. *Facetus* est, qui facit verbis quot vult, dum narrat fabellas, resque ludicras & jocosas recitat ad curas depellendas. 12 Trochiscos, id est, massas ac globulos in formam panis redactos, ex quibus suaves odores efflantur. 13 Sic Ep. 19. l. 1. Vina *fere dulces* oluerunt *mane Camœnæ*. Ter. Adelph. olet unguenta *de meo*. 14 Tetrum hirci odorem, obsordes & squalorem. Meton. subj. 15 Nulla apud hos mediocritas est, tantum in defectu aut excessu versantur. 16 Ullam matronam. 17 Matronas. 18 Ad vestem candidam assuta. 19 Pedes. 20 Limbos seu lata fascia prætexta. 21 Amare sive tetigisse velit. 22 Meretricem in olido & fœdo lupanari publice prostantem, versantem. 23 Lupanari. Juv. Sat. 3. *& sedeant hic Lenonum pueri, quocunque in fornice nati*. Synecd. gen. *Fornix* proprie est quodvis opus & ædificium concameratum. 24 In hac Republica. 25 E lupanari. 26 Magis aucte. Hæc phrasis locum habet præcipue in approbatione facti, laudatione & cohortatione ad incrementū virtutis, qua dum Cato dicitur hic abusus, σατυρικῶς mordetur. Metaph. a mactantibus victimas, qui præter hostiam aliis etiam rebus aras cumulabant, quod erat magis auctas facere: ubi est imperfecta Prosopopœja Catonis, cujus hic sermo leviter repræsentatur ad exeuntem e fornice. 27 Inquit divina virtute præditus Cato Censorius. Meton. adj. Cato enim Censorius, cum virum honestum e fornice egressum vidisset, illum laudavit, tanquam qui sine adulterio libidinem expleret. 28 Virilium membrorum. 29 Fœda Veneris libido. 30 In lupanar. 31 Quia Subura, ubi meretrices prostabant, erat in declivi inter Esquilias & Viminalem. 32 Violare, μοιχεύειν. Metaph. est a molitoribus.

1 Sic me, 2 mirator 3 cunni Cupiennius albi.
4 Audire est operæ pretium, 5 procedere recte
Qui mœchis non vultis, 6 ut omni parte laborent?
Utque illis multo corrupta dolore voluptas,
7 Atque hæc rara cadat dura inter sæpe 8 pericla.
9 Hic se præcipitem tecto dedit: 10 ille flagellis
Ad mortem cæsus: 11 fugiens hic decidit 12 acrem
13 Prædonum in turbam: dedit hic 14 pro corpore nummos
Hunc 15 perminxerunt calones: quin etiam illud
Accidit, ut 16 cuidam testes 17 caudamque salacem
18 Demeteret 19 ferrum: 20 jure omnes: 21 Galba negabat.
22 Tutior at quanto merx est in classe 23 secunda!
Libertinarum dico: 24 Sallustius in 25 quas
Non minus insanit, quam qui 26 mœchatur: 27 at hic si
28 Qua res, qua ratio suaderet, 29 quaque modeste
Munifico esse licet, vellet bonus atque benignus
Esse:

1 Ut ille a Catone laudatus fuit, potiusque ad matronas commeare vellem. 2 amator matronæ vestitu albo amictæ. Propert. *Non ego sum formæ tantum mirator honestæ*. 3 Synecd. mem. pro integ. matrona. 4 Considerare, o cives Romani. 5 Nequitiam & adulteria sua ex animi sententia succedere, id est, qui mœchos odistis. Metap. est a viatoribus. 6 Quomodo omnibus periculis, omnibus malis premantur, quæ patiantur. 7 Utque hæc voluptas infrequens contingat. 8 Famæ & vitæ. 9 Hic adulter a recto in subjectam terram se præcipitavit, ut insequentes effugeret. In *hic*, *hunc*, *ille*, *illud* est Poliptoton. 10 Alter in adulterio deprehensus. 11 Crudelem maritum. 12 Immanem. 13 Qui noctis tempore plateas obsident, & prætereuntes spoliant. 14 Ne castraretur, *vel* pro vita redimenda. 15 Servi militum comprehendentes constuprarunt, muliebria pati sive γυναικίζεσθαι coegerunt. 16 Mœcho deprehenso. 17 Viri membrum petulans. Metaph. est a bestiis ad homines. 18 Præsecaret, abscinderet. Metap. a messoribus. 19 Cultellus ferreus. Meton. mat. 20 Omnes jure factum, id esse dicebant. 21 Servius Galba, Jurisconsultus & adulter, negabat, id jure factum esse, quod cauda salax alterius adulteri ferro demeteretur. 22 Melior voluptas. 23 Ordine mulierum altero. Metaph. a nautica disciplina, ubi sunt multi navium ordines. Ita primum populus Romanus in quinque classes fuerat distributus a Servio Tullio, ut scribit Liv. 1. ut diceretur homo primi, vel secundi, vel tertii census. Ad hunc modum Poeta facit tres ordines mulierum. 1. Matronarum, vel stolatarum. 2. Libertinarum. 3. Ancillarum: quarum prima indicat matremfamilias: secunda concubinam patroni, quæ ipsi ministrabat: tertia meretricem. 24 Alius Sallustius hic intelligendus est, quam Sallustius historicis: nam temporum ratio repugnat. 25 Libertinas. 26 Ingenuam alterius conjugem sive matronam adulterat. 27 Sed hic Sallustius si vellet bonus & liberalis esse. Est hic Epanorthosis quædam, id est, sermonis antecedentis correctio, & exclamatio melius consulentis. 28 In quantum, quatenus illud facultates suæ, quatenus illud prudentia suaderet. Anaphora. 29 Et quatenus eum liberalem esse decet, idque modeste, ne in profusionis vitium incideret.

Esse ; daret quantum 1 satis esset ; 2 nec sibi damno
Dedecorique foret : verum hoc se amplectitur 3 uno,
Hoc amat, hoc laudat : 4 Matronam nullam ego tango,
Ut quondam 5 Marsæus amator 6 Originis, 7 ille,
Qui 8 patrium 9 mimæ donat fundumque, 10 laremque
11 Nil fuerit mi (12 inquit) 13 cum uxoribus unquam alienis
14 Verum est 15 cum mimis, est cum meretricibus ; unde
16 Fama malum gravius, quam res, trahit: 16 an tibi abunde
Personam satis est, non illud, 17 quicquid ubique
Officit, evitare? Bonam deperdere famam,
Rem patris 18 oblimare, malum est ubicunque: 19 quid inter
Est, in matrona, ancilla, 20 preces-ne 21 togata?
Villius in 22 Fausta, Syllæ 23 gener (hoc miser uno
24 Nomine deceptus) pœnas dedit usque, superque,
Quam satis est, pugnis cæsus, 25 ferroque petitus,
Exclusus 26 fore, cum 27 Longarenus foret intus.
28 Huic si 29 mutonis verbis 30 mala tanta videntis.
Diceret hæc 31 animus : 32 Quis vis tibi? numquid ego a te
33 Magno prognatum deposco consule cunnum ;

1 Ad liberalitatem ostendendam, nec patrimonium suum prodigeret. 2 Neque simul cum opibus suis honesti viri nomen perderet. 3 Hac re sola sibi placet, ob hoc unum se vehementer amat & laudar, quod respondit, &c. Anaphora. 4 Ego Libertinarum tantum sectator sum. 5 Fecit. 6 Nobilis meretricis. 7 Marsæus. 8 Agros paternos. 9 Nobilis meretricis. 10 Et Domum. Meton. adj. idoli pro domo. 11 Rei. 12 Marsæus, libidinem suam excusare studens. 13 Anaphora. 14 Verum contra res tibi est. Respondet Horatius. 15 Honesta tua existimatio majus damnum persentit, quam opes & facultates tuæ. 16 An vero ad honestam famam tuendam sufficere videtur, matronæ personam evitare, & in aliis mulieribus id idem damnum experiri? 17 Quicquid ex sua natura nocet, malum est: qualis est mima & libertina meretrix. 18 Patrimonium a patre relictum consumere, paulatim imminuere: verbum est a limo deductum, vel limo. Metap. enim est ab aquis stagnantibus, unde gignitur limus, cujus humore nimio segetes senescunt, ac tandem intereunt. 19 Quid refert. 20 Rem & famam tuam deperdas. 21 In meretrice, vulgo exposita; quæ toga utebatur, ut a matronis stolatis distingueretur. 22 Syllæ nobilis viri filia, quam stuprabat. 23 Non gener revera, sed ita appellatus, quod Syllæ filiam stuprasset. 24 Hanc unam ob causam, quod nobilis viri filiam & matronam appeteret: vel, *hoc nomine*, scil. Faustæ, quam faustam sibi eventuram sperabat Villius, prosperi nominis omine blanditus sibi. 25 Ferreis armis. Meton. mat. 26 Foribus, domo & cubiculo. Synecd. partis. 27 Maritus. 28 Villio. 29 Ex verbis virilis membri. 30 In quæ Villius incidit, dum matronas sectatur. 31 Ratio. 32 Quid Quæris, dum adeo furioso impetu matronas sectaris? Perfecta hic est Prosopopœja, ubi animus Villii mœchi, nomine Mentonis, sic conqueritur cum ipso Villio, se non appetere difficilem Venerem. 33 Matronali veste tectum.

Velatumque 1 stola, 2 mea cum conferbuit ira?
3 Quid responderet? 4 Magno patre nota puella est?
At quanto 5 meliora monet, pugnantiaque istis,
Dives 7 opis natura suæ? si tu modo 8 recte
Dispensare velis, ac non fugienda petendis
6 Immiscere: tuo vitio, rerum ne labores
Nil referre putas? quare, ne 10 pœniteat te,
Desine 11 matronas sectarier: 12 unde laboris
Plus haudire mali 13 est, quam ex re 14 decerpere 15 fructus
16 Nec magis huic inter niveos viridesque 16 lapillos,
(18 Sit licet hoc, Chærinte, 19 tuum) tenerū est femur, aut crus
Rectius, 20 atque etiam melius persæpe togatæ.
Adde huc, quod 21 mercem 22 sine fucis 23 gestat, aperte est
Quod venale habet, 24 ostendit: nec, si quid 25 honesti
36 Jactat, habetque palam, 27 quærit quo turpia celet.
Regibus hic mos est; ubi equos mercantur, 28 opertos
Inspiciunt: ne, si 29 facies (30 ut sæpe) decora
31 Molli fulta pede est, emtorem 32 inducet hiantem.
33 Quod pulchræ 34 clunes, breve quod caput, 35 ardua cervix

1 Hoc

1 Cum mea Veneris prurigo in me incaluit? 2 Villius. 3 Sylla. Epanorthosis est Poetæ contra responsionem Villii ad animum mutonis patronum. 4 Quam tu, o Villi. 5 Pravis concupiscentiis contraria. 6 Suarum facultatum, & horum, quæ usus exigit. 7 Cum ratione illas naturæ opes erogare, i. vivere. 8 Non confundere. 9 Nihil interesse putas, mala ne concupiscentia & animi morbo, an vero rerum penuria detinearis? Dum matronas stuprare studes, cum voluptatem Veneris licitis modis explere possis, tuoque vitio appetis vetita, cum licita, quæ idem tibi præstare possent, in promptu tibi sint. Communicatio est Poetæ cum Villio. 10 Stultitiæ tuæ. 11 Aliorum conjuges. 12 Ex quibus matronis. 13 Licet accipere. Metaph. ab aquis. 14 Amore. 15 Jucunditatis & utilitatis consequi Metaph. a plantis. 16 Neque enim femur magis tenerum aut crus rectius est huic matronæ nobili & stolatæ, quam deperis, quam togatæ. 17 Uniones, margaritas, ac smaragdos, quibus expolitur. Synecd. gen. 18 Apostrophe ad Corinthum puerum formosum: & simul Occupatio est: *vel si*, τὸ *licet* est verbum, Concessio erit. 19 Ut sc. eximia tua forma hujusmodi ornamentis commendetur, *vel*, uniones & smaragdos gestare. 20 Quinetiam sæpissime femur plebejæ ancillæ formosius est. Correctio argumenti proximi. 21 Corporis sui. Alleg. est e continuatis Metaphoris a mercatoribus, qui merces suas interpolatas fallaces & fucosas exponunt, ut meretrices sua corpora. 22 Sine ullo lenocinio, quo matronæ sæpe turpissimos corporis nævos occultant. 23 Togata sive mercenaria venalem gestat. 24 Detegit. 25 Pulchri, καλῦ in suo corpore est. 26 Nec illud venditat, omniumque oculis conspiciendum ostentat, quod faciunt matronæ. 27 Nec togata quærit illud, quomodo illa, quæ in corpore turpia sunt, abscondat celetque amatores. 27 Non nudos, sed aliquo stragulo tectos. 29 Egregius corporis equorum habitus. 30 Contingere solet. 31 Debili ac tenera ungula sustentata est. 32 Seducat, decipiat emtorem equum emendi cupidum, more piscis hiantis hamo, quod accideret, si emeret equum apertū. 33 Anaphora est. 34 Ipsis sint. 35 Erecta.

1 Hoc illi recte, 2 ne corporis optima 3 Lynceis
Contemplere oculis: 4 Hypsea cæcior, illa,
Quæ mala sunt, 5 spectes: 6 o crus, o brachia: 7 verum
Depygis, nasuta: 8 brevi latere, ac pede longo est:
9 Matronæ præter faciem 10 nil cernere possis,
11 Cetera, ni 12 Catia est, 13 demissa veste tegentis.
Si 14 interdicta petes, vallo circumdata (nam te
16 Hoc facis insanum) multæ tibi tum 17 officient res:
18 Custodes, 19 lectica, 20 Ciniflones, 21 parasitæ,
Ad talos 22 stola demissa, & circumdata 23 palla:
24 Plurima, quæ 25 invideant pure apparere tibi rem.
26 Altera nil obstat: 27 Cois tibi pene videre est
Ut nudam: ne crure 28 malo, ne sit pede 29 turpi:
30 Metiri possis oculo lacus: an tibi mavis
31 Insidias fieri, pretium 32 avellior ante,

N 4 Quam

1 Hoc illi reges sapienter faciunt. 2 Nec corporis parte venustissimas in equo cernas. 3 Acutissimis tuis oculis, quales habuit Lynceus, Apharei filius, qui etiam per arboris truncos, & per terram, usque ad inferos videre potuisse dicitur. Metaph. a Lynce, fera visus acutissimi. Cic. *Quis est tam Lynceus, qui in tantis tenebris nihil offendat?* 4 Muliere, vitiosos oculos habente, id est cæcis oculis. 5 Ne intuearis illa, &c. 6 O crus tenerum, o brachia candida. Exclamatio est admirantis partes togatæ. 7 Exclamatio est ejusdem quædam improbantis in togata. Verum hoc contra reprehendendendum est, quosnates habeat macres, non magnas. 8 Tamquam gibbosa. 8 In matrona. 10 Non cetera membra. 11 Corporis membra. 12 Nisi forte matrona Catiæ similis sit, quæ propter crurum pulchritudinem, neglecto pudore, veste accincta ac subducta utebatur. 13 Ad talos usque deorsum missa. 14 Si illa amabis, quæ legibus vetita sunt, matronam sc. alterius conjugem. 15 Longo vestitu & custodibus, tamquam vallo, munita: quod statim enumerat. Alleg. e Metaphoris a castris. 16 Difficultas potiundi, quod matrona ita custodiatur. 17 Te impedient, quo minus voti tui compos fias. 18 Ut sunt custodes, a quibus matrona observatur. 19 Vehiculum, quo a servis sectariis vehitur. 20 Cinerarii, qui calamistris calefactis crines inurunt & crispant. Mulieres assentatrices. 22 Vestis muliebris. 23 Et indumentum matronæ ad pedes usque demissum. 24 Et plurima alia. 25 Prohibeant, tibi obstent, quo minus circumspiciendo possis matronæ stolatæ corpus totum conspicere. Metaph. ab animatis, qui moventur affectibus, ad inanimata. 26 Togata meretrix nihil impedit, quo minus eam totam intuearis. 27 Licet enim tibi illam pene ut nudam videre in bombycinis & pellucidis suis vestibus. Synecd. spe. 28 Incurvo. 29 Magno & deformi. 30 Ita ut aspectu tuo omne latus possis perspicere, visu certo designare, ac certam corporis quantitatem & qualitatem exacte dijudicare. Metaph. est a Geometris, qui magnitudines, altitudines & latitudines rerum & locorum decempedis & aliis instrumentis dimetiuntur. 31 Adulterinas pro bonis mercibus a matrona obtrudi. 32 A te auferri. Verba sunt togatæ mulieris, matronarum sectatorem interrogantis.

Quam mercem ostendi? 1 leporem venator ut alta
In nive sectatur, positum sic tangere nolit,
Cantat 2 & apponit: meus est amor 3 huic similis; nam
4 Transvolat in medio posita, 5 & fugientia captat.
6 Hisce-ne versiculis speras tibi posse 7 dolores,
Atque 8 æstus, curasque graves e pectore 9 pelli?
Non-ne 10 cupidinibus 11 statuit natura modum? 12 quem
13 Quid latura sibi, 14 quid sit dolitura negatum,
Quærere 15 plus prodest, 16 & inane abscindere soldo?
Num, tibi cum fauces 17 urit sitis, aurea quæris
Pocula? num esuriens 18 fastidis omnia, preter
Pavonem, Rhombumque? 19 tument tibi cum inguina, num si
Ancilla, aut 20 verna est præsto puer, 21 impetus in quem
Continuo fiat, malis 22 tentigine rumpi?
23 Non ego: namque 24 parabilem amo Venerē, 25 facilēque.
26 Illam post 1 malo; sed pluris, si exierit vir,
27 Gallis hanc, 28 Philodemus ait: 29 sibi, quæ neque magno

1 Stet

1 Amator matronarum cantat, sicut venator sectatur leporem in nive multa & profunda, & leporem nolit capere sic positum, id est sine labore venationibus sibi appositum, (sicut togata domi suæ omnibus exposita est, ut ab omnibus sine labore accipi possit. 2 Et leporem laboriose captum in cibum sibi apponit. 3 Venatori; id est, sic ego consector mulieres expugnatu difficiles. 4 Contemnit ac præterit meretrices, quas facile est habere. Metaph. ab avibus. 5 Et sectatur matronas, quas difficile est assequi. 6 His cantionibus amatoriis, ad matronam venatoris more captandam comparatis. Synecd. gen. Horatius loquitur. 7 Tetram libidinem, quæ solet amatores furiare, Synecd. gen. 8 Amoris incendia. 9 expelli, profligavit. 10 Hisce cupiditatibus, libidinibus. Meton. effic. 11 Prescripsit terminum moderationem? 12 Quem modum ac finem inquirere plus hominibus prodest. 13 Quid-nam natura æquo animo latuta sit. 14 Si negatum ipsi, id, si non consequatur, quidnam illud sit, quo sine suo damno & interitu carere nequeat. 15 Quam infinitas & inanes cupiditates sectari. 16 Et supervacaneas cupiditates, quibus facile carere licet, ab illis, quæ plenæ, solidæ ac necessariæ sunt, separare? 18 Exsiccat. 19 Fastidiose aspernaris & rejicis reliqua fercula. Sic Od. 1. l. 3. *somnus agrestium Lenis virorum non humiles domos* Fastidit. 19 Cum ad libidinem incitantur. 20 Ex ancilla natus. 21 Tuæ libidinis. 22 Distentione membri virilis, ardentissimæ libidinis simulatione excruciari, quam Venere concessa uti. 23 Profecto non ego Horatius volo tentigine rumpi. 24 Quæ facile parari potest. 25 Et parvo constat, sine magno pretio & periculo. 26 Matronam amo, quæ mihi gratificatura, dabit has tres responsiones, nempe: 1. paulo post ad me veni: 2. sed majori pretio: 3. si vir modo exierit, Prosopopœja ergo est mulieris caræ, quæ inducitur respondens adultero, quærenti, quando ad eam sit aditurus. 27 Talem, de qua dixi, exopto Gallis, Cybeles sacerdotibus, id est, eviratis & effœminatis, qui talem possint remoram ferre, & rem tam caram emere. Synecd. spe. 28 Philosophus Epicureus. 29 Sibi contra illam exoptat.

1 Stet pretio neque 2 cunctetur, cum est jussa venire:
Candida 3 rectaque sit: 4 munda hactenus ut neque 5 longa,
Nec 6 magis 7 alba velit, quam 8 det natura, videri:
9 Hæc ubi suppofuit dextro corpus mihi lævum,
10 Ilia & Ægeria est: do 11 nomen quodlibet illi.
Nec metuo, ne dum 12 futuo, vir rure 13 recurrat.
Janua 14 frangatur: latret canis: undique magno
15 Pulsa domus 16 strepitu 15 resonet: 18 vel pallida lecto
Desiliat mulier: miseram se 19 conscia clamet:
20 Cruribus hæc metuat, 21 doti deprensa, egomet 22 mi
23 Discincta tunica fugiendum est, ac pede nudo:
Ne 24 nummi pereant, 25 aut pyga, aut denique fama
26 Deprendi miserum est? 27 Fabio vel judice vincam!

1 Constet. 2 Moras nectat, ut matronæ. 3 Non gibosa. 4 Ita, ad hunc usque honesti terminum sit munda. 5 Crepidarum aut calceorum altitudine. 6 Quam sit. 7 Fuca sive cerussa malas candefaciens. 8 Ipsi concedat. 9 Ubi hæc mulier dextram corporis sui partem lateri meo lævo suppofuit, id est, cum in meis est complexus. 10 Tunc eadem est mihi, quæ Ilia Rhea, mater Romuli, Marti fuit, aut Ægeria Nympha, Numæ Pompilio, fœmina formosissima, id est, instar mulieris formosissimæ. Synecd. spec. De Ægeria vide Liv. l. 1. ubi disces, Numam Pompilium, cum illa congressum, & collocutum accepisse rationem sacrorum, quæ Romæ postea instituit: Vide & Ovid. Met. 15. & 3. Fast. 11 Formosæ mulieris. 12 Amori operam do. 13 De uxoris impudicitia certior factus. 14 Ne janua frangatur a marito, dum tardius intromittitur. 15 Percussa. 16 Tumultu. 17 Sonitum edat, qualis est sonitus durorum corporum. 18 Ne-ve matrona periculi magnitudine consternata. Al. *Vepallida*, id est, valde pallida: ut *vegrandis*, id est, valde grandis. 19 Ancilla aut mulier, peccati herilis conscia. 20 Ne vinciantur, & compedibus innectantur. 21 Doti suæ timeat, id est, ne in adulterio deprehensa a viro uxor dotem amittat. 22 Ego amator mihi ipsi metuam, ne in grandia pericula incidam. 23 Non cincta, cum ita urgeor a marito: quod apud Romanos inhonestum habebatur. 24 Quibus in adulterio deprehensus cogeret me redimere. 25 Aut nates meæ vapulent. 26 A marito in adulterio deprehendi. Epiphonema est, ubi Poeta Philodemo acclamat, approbatque miserum esse in adulterio deprehendi. 27 Si Fabius Jurisconsultus (qui in adulterio fuit olim deprehensus) sit judex, id est, sententiam dicat in hac re, ego id defendam & obtinebo.

SATIRA III.

Eos primum reprehendit, qui cum ad sua ipsorum vitia conniveant, in alienis videndis acumine oculorum valeut. Deinde amatorum & patrum exemplo leviora vitia in amicitia dissimulanda esse decet. Postremo ad reprehensionem Stoici Paradoxi dilabitur, quo paria esse peccata dicunt.

1 Omnibus hoc vitium est cantoribus, inter amicos
Ut numquam inducant 2 animum cantare, 3 rogati:

1 Hæc prava consuetudo. 2 In animum suum. 3 Si precibus alicujus amici rogati sint.

1 Injussi numquam desistant, 2 Sardus habebat
Ille Tigellius 3 hoc 4 Cæsar; 5 qui cogere posset.
Si 6 peteret 7 per amicitiam 8 patris, atque 9 suam non
Quidquam 10 proficeret: 11 si collibuisset, 12 ab ovo
Usque 13 ad mala 14 citaret, Io Bacche modo 15 summa
Voce, 16 modo hac, resonat chordis, quæ quatuor ima
17 Nil æquale homini fuit illis: 18 sæpe velut qui
Currebat fugiens hostem: 19 persæpe velut qui
Junonis sacra ferret: habebat sæpe ducentos,
Sæpe decem servos. modo 20 Reges atque 21 Tetrarchas
Omnia 22 magna loquens: 23 modo, Sit mihi 24 mēsa tripes, &

1 Non rogati ab aliquo cantare, sed sua sponte cantare incipientes, ut numquam a canendo quiescant. 2 Hermogenes Tigellius ex Sardinia oriundus. 3 Laborabat hoc vitio cantatorum, ut numquā cantaret rogatus; sed nullum finem cantandi faceret injussus. 4 Augustus. Synecd. gen. Fuerunt enim plures Cæsares. 5 Qui tamen tamquam Imperator ipsum posset cogere, si nollet. 6 Ab ipso ut cantaret. 7 Veteres solebant & jurare & obtestari nomen carissimi cujusque sibi. 8 Julii Cæsaris, patris sui per adoptionem, avunculi sui natura. 9 Per suam propriam amicitiam. 10 Ab ipso impetraret. 11 Contra si Tigellium cantandi libido cepisset. 12 Primæ mensæ, primo fæculo, id est, a principio cœnæ. 13 Usque ad poma, id est, reliqua bellaria secundæ mensæ, id est, cœnæ finem, atque in tota cœna cantabat Tigellius: nam ab ovo incipiebant, pomis desinebant. Alleg. est e continuatis Metaphoris ab apparatu conviviorum & more, pro toto cantu per totum cœnæ spatium continuata & hoc quoque per Synecd. pro longo & diuturno cantu Cic. Ep. 20. l. 9. *integram famem* ad ovum *affero*. Hoc quoque positum est inter adagia in eos, qui altius repetunt aliquid, ac longius producunt. 14 Clare clamaret, & recitaret carmen aliquod in laudem Bacchi, sic incipientes: Io Bacche: 15 Acutissima ac suprema chorda. 16 Modo hac voce, quæ in quatuor chordis id est; instrumento Musico sive organo quatuor chordarum (Græci appellant τετράχορ- 1 Con-δον) gravissima est. In *modo* iterato est Anaphora. 17 Semper sibi ipsi dissimilis, inconstans fuit nullam vitæ æqualitatem retinebat. Sumptum a planis figuris Mathematicorum, ad discrepantiam & inconstantiam animorum notandam. 18 Qui sæpe currebat velut fugiens hostem. Anaphora est in principiis ejusdem soni repetiti. 19 Qui sæpissime lento gradu incedebat, velut aliquis, qui Junonis sacra dorso suo ferret, & caute, ne caderet, incederet, adeoque modo citus, modo tardus. Ita hic loquitur Poeta de Tigellio, ut Sallust. de Catilina, cujus incessus modo citus, modo tardus erat: qui moderatus esse debuisset uti Cic. 1. Offic. docet. Mos autem fuit Athenis, & alibi, sacra ferendi tardo incessu virginum, quæ dicebantur *Canephoræ* quasi *Canistriferæ*, ἐκ τῦ κάνης, κάνητός, quod est *canistrum*, & φέρω quod sacra modo Junonis *canistro* vel cista ferrent, modo Palladis. De quibus Cic. in Verrinis, & Ovid. 2. Met. *Illo forte die castæ de more puellæ Vertice supposito festas in Palladis arces, Pura coronatis portabant sacra canistris*. 20 Potentissimos & magnificentissimos homines Synecd. 21 Summos Imperatores. *Tetrarcha* est, qui quartam regni partem possidet. 22 Sublimia. 23 Dicens. Imperfecta Prosopopœia Tigellii Sardi, qui inducitur loquens de sua frugalitate. 24 Qualis est pauperum, id est, utinam mihi tenuis & frugalis victus contingat. Meton. subj.

1 Concha salis puri, & toga, quæ 2 defendere frigus,
Quamvis 3 crassa, queat. 4 Decies centena 5 dedisses
6 Huic parco paucis contento: 7 quinque diebus
Nil erat in loculis: 8 noctes vigilabat ad ipsum
Mane, diem totum stertebat: nil fuit unquam
9 Sic impar sibi. 10 Nunc aliquis dicat mihi. 11 Quid tu?
Nulla-ne habes vitia? imo alia, haud fortasse 12 minora
13 Mævius absentem 14 Novium cum 15 carperet: 16 Heu tu,
(17 Quidam ait) 18 ignoras te? an ut ignotum 19 dare nobis
Verba putas? Egomet mi ignosco, Mævius 20 inquit.
Stultus & improbus hic 21 amor est, dignusque 22 notari.
Cum tua per videas oculis 23 mala 24 lippus inunctis,
Cur in amicorum 25 vitiis tam cernis 26 acutum,
Quam aut 27 aquila, aut serpens 28 Epidaurius? at tibi contra
Evenit, inquirant vitia ut tua rursus & 29 illi:
30 Iracundior est paulo, 31 minus aptus acutis

1 Et in ipsa mensa concha marina mero sale pani intento, sine ullo alio obsonio plena. 2 Quæ possit arcere, propulsare frigus a corpore meo. Sic Od. 17. l. 1. Defendit *æstatem capellis*. Et Virg. Ecl. 7. *dum teneras* defendo *a frigore myrtos*. 3 Quantumlibet duro & crasso panno contexta. 4 Si dedisset huic decies centena, sc. *millium sestertia*, quæ efficiunt 25. Gallicorum coronatorum millia, id est, immensam pecuniæ, summa. Synecd. num. finit. pro infinito. Ter. Eun. Plus milites *jam audivi*. Jam deposita Tigelli persona, Poeta velut respondet. 5 Si quidlibet dives dedisset. Synecd. 6 Tigellio sc. qui paulo ante tam parce vivebat. 7 Terminatis. 8 Integras. 9 Tam inæquale ac dissimile, quam hic Hermogenes Tigellius. 10 Occupatio est, ubi Poeta respondet objiciendis per Dialogismum. 11 O Horati, quid nunc agis, quid de te sentis, qui tanta dicendi libertate in alterius vitia & inconstantiam inquiris? 12 Illis, quibus Tigellius laboravit, 13 Maledicus Poeta. 14 Virum probum & honestum. 15 Calumnis proscinderet. 16 O Mævi, Prosopopœja est Mævii, & cujusdam reprehensionis specie dialogismi & exclamationis. 17 Amicorum ipsi astantium. 18 Non novisti tua vitia, tuos mores, affectus? Meton. subj. Ter Eun. *isti* Phœdria & Chærea) *ingnorabant te*, id est, non cognoscebant tuos mores. 19 An putas te, tuamque vitam nos latere, ut te omni vitio carere censeamus? 20 ipsi respondet? 21 Sui sc. quo aliorum vitia reprehendimus, ac nostis veniam damus, id est; philautia. Synecd. gen. 22 Qui reprehendatur ac notetur ignomiæ nota, qua Censores eos notabant, quid quid indecentius aut dicere, aut facerent. 23 Peccata & vitia. 25 Tanquam lippus, cujus oculi sunt vitiosi, & aliquo collyrio obliti. 25 Perspiciendis. 26 Acute & acriter intueris, ἐξυδερκέως. Nomen pro adverbio. 27 Cujus visus acutissimus immota oculorum acies Solem intuetur, & quæ nubibus vicina, quæ in terra geruntur, exactissime prospicit. 28 Draco in Epidauro, Pelopponnesi urbe, id est, quivis draco. 29 Quos tu reprehendisti. 30 Est fortasse amicorum nostrorum quispiam ad iram pronior. 31 Minus idoneus, ineptus propter simplicitatem ad congressus hominum urbanorum, atque nasutorum irrisorum qui aliorum vitia sagacissime odorantur, quorum scommata ferre non potest.

1 Naribus, 2 horum hominum: 3 rideri possit, eo quod
4 Rustiotus tonso toga 5 defluit, & 6 male laxus
In pede calceus hæret: 7 ut est bonus, ut melior vir
Non alius quisquam; 8 at tibi amicus; at ingenium ingens
9 Inculto 10 latet hoc sub corpore: denique teipsum
11 Concute, num qua tibi vitiorum 12 inseverit olim
Natura, aut etiam 13 consuetudo mala namque
14 Neglectis 15 urenda filix innascitur agris.
16 Illuc prævertamur, amatorem quod amicæ
Turpia 17 decipiant 18 cæcum 19 vitia, aut etiam ipsa hæc
Delectant: veluti Balbinum 20 polypus 21 Agnæ.
22 Vellem in amicitia 23 sic erraremus, & isti
Errori nomen 24 virtus posuisset honestum.
At, 25 pater ut gnatis, sic nos debemus amici,
Si quod si vitium, non 26 fastidire. 27 Strabonem
Appellat 28 pætum pater: & 29 pullum 30 male parvus
Si 31 cui filius est: ut 32 abortivus fuit olim
33 Sisyphus: 34 hunc Varum, destortis cruribus: illum
35 Balbutit Scaurum, 36 pravis 37 fultum male talis.
38 Percius 39 hic vivit, 40 frugi dicatur: 41 ineptus
Et 42 jactantior hic est paulo: 43 concinnus amicis
Fistulas

1 Synecd. mem. pro integro. 2 Qui nunc vivunt. 3 Rideri etiam fortasse possit. 4 Illi imperitius & agrestius detonso, capillisque ejus inæqualiter decurtatis. 5 Negligenter dependet, paulatimque ex humeris delabitur. Metaph. est ab aquis. 6 Nimis, valde laxus: vel sic: *& calceus laxus in pede male hæret*. 7 Anaphora. 8 Fciendus igitur & amandus. 9 Subrustico. 10 Et propterea eum feramus. 11 Tanquam ollam & vas fictile pulsando explora. Metaph. est ab his qui aliquid latens scrutantes, se & alios excutiunt. 12 Iplantaverit. Metaph. a plantis. 13 Assiduitas peccandi. 14 Incultis. 15 Herba mala ac inutilis igne comburenda, id est animus sine philosophiæ cultura scatet vitiis. 16 Eo nos prius vertamus, illudque priori loco explicemus. Metaph. a prodromis, qui cursu solent alios præcurrere. 17 Lateant, ut illa non animadvertat. 18 Amore. 19 Maculæ. 20 Fœdum & immundum in naribus vitium. 21 Meretricis, Balbini amicæ. 22 Exclamatio vehementer optantis similiem. 2 3 Ut amicorum nostrorum vitia aut non videremus aut illis delectaremur. 24 Humanitas, benevolentia imposuisset. 25 Ut pater non fastidit vitium filii sui. 26 Contemnere. Sumtum a cibis inapidis, quos fastidimus & respuimus. 27 Filium luscum, oculis distortis & perversis. 28 Minoribus, oculis quam pro ipsius natura, semiclausis. 29 Puellum, pusionem, parvulum. 30 Valde parvus. 31 Patri. 32 Imperfectus, non absolutus propter corporis brevitatem. 33 M. Antonii Triumviri filius, qui ad staturam duorum pedum vix accrevit sed ingenii acutissimi fuit. 34 Hunc, qui cruribus introrsum divortis ambulat, Varum appellat id est curva contractaque crura habentem. 35 Balbutiendo adblandiens appellat Scaurum, id est, habentem talos exstantes, seu prominentes. 36 Introrsum inversis & tortuosis. 37 Non recte sustentatum. 38 Tenacius. 39 Amicus. 40 Homo temperans. 41 Jocis aptandis nimis & immodicus. Unde & *ineptiæ* dictæ pro jocis ludisque. 42 Magna de se loquens sesque ostentans. 43 Suavis & jucundus, elegans.

Postulat ut videatur: at est 1 truculentior, atque
2 Plus æquo 3 liber: 4 simplex, 5 fortisque habeatur,
6 Caldior est: 7 acres inter numeretur: 8 opinor,
9 Hæc res & jungit, junctos & servat amicos.
At nos virtutes ipsas 10 invertimus, atque
11 Sincerum cupimus vas 12 incrustare, 13 Probus quia
Nobiscum vivit? multum est 14 demissus homo: 15 illi
Tardo cognomen pinguis damus: 16 hic fugit omnes
Insidias, nullique malo latus 17 obdit apertum?
(18 Cum genus hoc inter vitæ versetur, 19 ubi acris
Invidia atque 20 vigent ubi 21 crimina) 22 pro bene sano
Ac non incauto, 23 fictum, astutumque vocamus.
24 Simplicior siquis (25 qualem me sæpe libenter
Obtulerim tibi, 26 Mœcenas) ut forte 27 legentem
28 Aut tacitum impellat, quovis sermone 29 molestus;
30 Communi sensu plane caret, inquimus, 31 eheu
Quam

1 Nimis severus & imperiosus. 2 In aliis reprehendendis, & in veritate dicenda. 3 Sincerus, apertus, nihil dissimulas. 4 Magnique animi, id est, qui omnia dicat & faciat, quæ justa esse censeat. 5 Quod si calidior & iracundior est, quam deceat. Syncope. 6 Fortes & vehementes. 7 Ut existimo. 8 Talis æquanimitas & extenuatio vitiorum, quæ in moribus amicorũ nostrorum cernimus, parit amicos, & partos semper in amicitia conservat, adeoque ipsius amicitiæ est causa efficiens & conservans. 9 Amicorum virtutes vitia interpretamur, calumniando efficimus, ut pro vitiis habeantur. Sic *campum invertere* fructis celebris dicitur agricola, cum alia facies illius apparet, atque fuerat prius inculti. 10 Quod suapte natura purum, quod nullo vel liquore, vel odore tetrum est. 11 Vitioso succo inquinare, *vel* impuro tectorio fæcis ac fordium obducere & deformare, id est, volumus viros honestos & formosos calumniari, & notam infamiæ illis inurere. Alleg. est e continuatione translationum a doliis, ceterisque vasis vitiatis, quæ nostra interpretatione invidiosa judicamus talia, cum satis per suum decus nativum niteant, nec alio cultu exteriore indigeant. 12 Si quis vir sinceri animi. 13 Ille per calumniam nimis dejectus a nobis appellatur. 14 Si quis in rebus, dispiciendis non adeo acutus est, eum apellamus pinguem, id est, hebetem & stupidum. 15 Si alius quispiam cautus est adversus hominum fallacias. 16 Et nulli calumniæ latus aperit, opponit, offert sive ostendit, neque lividis hostibus suis obtrectandi causam præbet. Alleg. a cautis militibus vel gladiatoribus, qui tectum faciemque corpus servant adversus petitiones antagonistarũ. 17 Cum hic cautus homo & prudens versetur in aula inter ejusmodi homines, qui maxime aliis invideant, eosque assidue criminentur. 18 Anaphora est cum Epistrophe. 19 Dominantur. 20 Criminationes. 21 Pro cauto & prudente. 22 Simulatorem. 23 Si quis contra sit apertus, omnisque doli expers ut supra, simplex, *fortisque habeatur* opponitur duplici vafro & callido. 24 Ut simplex potius, quã fictus & versutus videar. 24 Apostrophe est ad Mæcenatem, cui simplicitatem suam prædicat. 25 Amicum suum. 27 Aut cogitabundum, seriisque rebus intentum interpellet. Al. *appellet*. 28 Sine observatione temporis importunus. 29 Judicio. 30 Exclamatio est commiserantis tantam impudentiam legis sanciendæ & jam latæ.

Quam 1 temere in nosmet 2 legem sancimus iniquam ?
3 Nam vitiis nemo sine nascitur: optimus ille est,
Qui 4 minimis 5 urgetur: amicus dulcis, ut æquum est,
6 Cum mea compenset vitiis bona: pluribus 7 hisce,
(Si modo plura mihi 8 bona sunt) inclinet, amari
Si volet: hac 9 lege, 10 in trutina ponetur eadem.
Qui, ne 11 tuberibus propriis offendat amicum,
12 Postulat, ignoscat, 13 verrucis illius: æquum est,
Peccatis veniam poscentem, 14 reddere rursus.
Denique, 15 quatenus 16 excidi penitus vitium iræ.
17 Cætera item nequeant stultis hærentia, cur non
18 Ponderibus, modulisque suis ratio utitur; ac, 19 res
20 Ut quæque est, ita 21 supplicis 22 delicta 23 coercet.
Si quis eum servum, 24 patinam qui 25 tollere jussu,
26 Semesos pisces, tepidumque 27 ligurrierit jus,
In cruce suffigat: 28 Labeone insanior, inter
29 Sanos dicatur: quanto hoc furiosius, atque

Majus

1 Inique. 2 Gravissimam consuetudinē calumniandi nobis imponimus & confirmamus, dum alios reprehendimus, & ab aliis vicissim reprehendimur: cum: satius esset aliis ignoscere, ut illi vicissim nobis ignoscerent. 3 Talem quoque naturæ vitiositatem Propertius memorat: *Unicuique dedit vitium natura creato*. 4 Vitiis. 5 Premitur, oneratur, id est, qui quam minimum est vitiosus. 6 Cum meas virtutes cum vitiis, quæ reprehendenda sunt æquo una ponderat. Alleg. est ab his, qui res appendunt æstimationis causa, ut amici similiter metiantur mores amicorum suorum, atque id velint suos remetiri sibi. 7 In hasce meas virtutes, quæ sunt vitiis plures, inclinet, id est, his virtutibus faveat. 8 Quam mala & vitia. 9 Conditione. 10 In eadem benevolentiæ & æquanimitatis libra a me ponderabitur, id est, eandem humanitatis conditionem erga ipsum adhibebo. 11 Grandioribus vitiis sive peccatis. Alleg. *Tubera* proprie sunt tumores terræ. 12 Velit cupit. 13 Exiguis peccatis sive vitiis alterius amici. *Verruca* est proprie caruncula callosa: item tuberculum corporis per similitudinem loci in monte editi & asperi. 14 Veniam aliis, qui in ipsum deliquerunt. 15 Quoniam. Sic Od. 24. l. 3. quatenus *heu nefas, Virtutem incolumes odimus* Disputat contra Stoicorum dogma qui dicunt. Omnia peccata esse paria. 16 Ex hominum animis exstirpari. 17 Et ceteri pravi affectus, qui stultis hominibus adhærent. 18 Cur non prudentia æquo rationis moderamine, & judicio omnia peccata ponderat & metitur, gravia-ne an levia, magna an parva sint, ut pœnæ sint, peccati, æquales? Iteratur Allegoria a ponderantibus quantitate disparibus. 19 In qua peccatur. 20 Parva vel magna. 21 Parvis vel magnis pœnis. 22 In illa re. 23 Cohibet. 24 Vas escarium. 25 E mensa, & alio deferre. 26 In patina a domino & convivis. 27 Insulum de patina leviter exsorbuerit & consumserit. Metaph. est a suavitate eduliorum. *Ligurite*, ἀπὸ οὖ λιγυρῶ, quod *suave* significat, est eleganter & more senum multo cum fastidio suaviora quæque degustare. Unde *abligurire bona*, pro suavibus escis consumere. 28 Furiosiori. M. Antistio Labeone. Jurisconsulto contumaciae importuno, qui multa nimis libere in Aug. c. 54. 29 Sapientes. 30 Quod fecit dominus, quam servus.

Majus peccatum est? paulum 1 deliquit amicus:
Quid nisi 2 concedas, habeare 3 insuavis, acerbus;
Odisti, & fugis, ut 4 Drusionem debitor 5 æris:
6 Qui, nisi, cum 7 tristes 8 misero venere 9 Kalendæ,
10 Mercedem, aut 11 nummos 12 unde extricat: 13 amaras
14 Porrecto jugulo, historias, 15 captivus ut, 16 audit
Comminxit lectum 17 potus, 18 mensa, ve 19 catillum
Evandri manibus 20 tritum 21 dejecit: 22 ob hanc rem
Aut 23 positum ante mea quia pullum in parte catini
Sustulit esuriens; 24 minus hoc jucundus amicus
Sit mihi? quid faciam, si furtum fecerit? aut si
25 Prodiderit commissa fide? 26 sponsumque negarit?
27 Queis 28 paria esse fere placuit peccata, 29 laborant
Cum ventum 30 ad verũ est: 31 sensus, 32 moresque repugnant
Atque ipsa utilitas, justi 33 prope mater & æqui.
Cum 34 prorepserunt 35 primis animalia terris.
Multũ, & turpe 36 pecus 37 glandẽ, atq; 38 cubilia propter,
Ungui-

1 Levi peccato te offendit. 2 Ignoscas levi amicorum. 3 Truculentus. Asyndeton. 4 Fœneratorem acerbum, pessimumque historiarum scriptorem, qui cum sua nomina exigeret a debitoribus, nec illi essent solvendo, cogebatur velut captivi ineptas ejus historias audire, quæ pœna illis erat longe gravissima, id est, vitas tu hominem exosum. 5 In fœnus sumti. Meton. mat. pro nummis ex ære factis & cusis. 6 Debitor æris. 7 Ingratæ, debitori, debitorem tristem efficientes. Meton, effecti pro effic. 8 Debitori. 9 Cujusque mensis, quibus fœnus exigitur. Vide Epod. 2. 10 Usuram. Sic Sat. 2. *Quinas hoc capiti* mercedes *exsecat*. 11 Sortem & capitalem summam. 12 Undecumque potest, expedit & corradit. Metaph. est ab impedimentis pedum solutis. 13 Indocte scriptas, & ob id ingratas. 14 Qui jugulari maluissent, quam Drusonis historiam audire. 15 Et jam jugulandus, cum omni more acerbior fit, hujusmodi ingratæ rei auscultatio. 16 Drusonem recitantem. 17 Amicus meus ebrius. 18 E mensa. 19 Exiguum escarium vas. 20 Antiquissimum, quo Evander, antiquissimus Aboriginum rex, Pallantis, Arcadiæ regis, nepos, aliquando usus est. 21 Per imprudentiam, & pavimento fregit. 22 Quia catillũ dejecit. 23 Antepositum, ante me positum. 24 An ob hoc ipsum minus gratus amicus esse mihi debeat, quod paullum in mea carini parte positum comedit? Illud quidem extremæ esset dementiæ. 25 Arcana, quæ fidei ejus commissa fuerunt, temere effutierit. 26 Promissum aliquod a se. 27 Stoicis. 28 Inter se æqualis esse, & eodem supplicio omnia, punienda. 29 Stoici sunt, anxii ac soliciti sunt, dubitant, inque summa difficultate versantur. 30 Ad veri inquisitionem & probationem. 31 Communis hominum sensus. 32 Et judicium hominum reclamitat, qui aliter furem, aliter homicidam puniunt. 33 Quæ sola est quasi causa & origo omnis juris ac legum. Metaph. est a parentibus. 35 In lucem. Metap. est a ventre gradientibus, ad imbecillitatem primorum hominum ortu judicandam. Probare nititur, quomodo ex utilitate jura ac leges paulatim prodierint. 35 Prima animalia, id est, homines Hyllage, & Synec. gen. 36 Veluti pecus rationis & orationis expers. Metap. a bestiis ad rudes. & rationis & articulati sermonis expertes homines significandos. 37 Propter glandes, quæ erant hominum primorum cibus. 38 Antra, ubi cubarent.

Unguibus & pugnis, dein fustibus, atque ita 1 porro
Pugnabant armis, quæ post fabricaverat 2 usus:
Donec verba, quibus 3 voces 4 sensusque notarent,
Nominaque invenere: dehinc 5 absistere bello,
6 Oppida cœperunt munire, & 7 ponere leges,
Ne quis fur esset, 8 neu latro neu quis adulter.
9 Nam fuit ante Helenam 10 cunnus teterrima belli
Causa: sed ignotis 11 perierunt mortibus illi.
Quos 12 Venerem incertam 13 rapientes, more ferarum
14 Viribus editior cædebat, ut in grege taurus,
15 Jura inventa metu injusti fateare necesse est,
Tempora si 16 fastosque velis 17 evolvere mundi.
Nec natura 18 potest justo 19 secernere iniquum,
20 Dividit ut bona diversis fugienda petendis.
21 Nec vincet ratio hoc; 22 tantundem ut peccet, 23 Idemque
Qui teneros 24 caules alieni 25 fregerit horti,
26 Et qui nocturnus Divum sacra legerit. 27 Adsit

Re-

1 Post temporis intervallum. 2 Utilitas, indigentia invenerat. 3 Axiomata, enuntiationes, id est, integras sententias. Synec. memb. pro integro. 4 Animique cogitationes exprimerent, significarent. 5 Abstinere a bello eorum sc. consilio atque opera, qui prudentia praecellebant. Vide Cic. l. 1. de Invent. & l. 1. de Orat. 6 Urbes. *Oppida* dicta sunt, quod opem darent: vel quod eo opes suas homines conferant. 7 Condere leges, *τὸ θέσθαι νόμους*. 8 Neve. Anaphora. Nam non prima Helena fuit adultera, neque omnium prima a Paride rapta; quia ante Helenam fuerunt aliæ mulieres, quæ belli deterrimas caussas præbuerunt, ut Io rapta a Phœnicibus, Europa ablata a Cretensibus, Medea asportata a Græcis. Sed his longe antiquius fuit illud, quod ortum fuit inter liberos Jacobi Pattiarchæ & Sichemitas, propter Dinam ipsius Jacobi filiam. 10 Mulieres formosæ. Synec. mem. 11 Quia scriptoribus caruerunt. 12 Amorem in mulierem communem, omnibus expositam, non certi mariti. Meton. effic. 13 Hoc verbo significatur impetus libidinis prurientis in mare in primam quamque mulierem. 14 Ut taurus in armento robustior alios cornibus incursat & fugat: sic vir altior ac membris robustior alios pulsabat, sibique imperium usurpabat. 15 Leges inventas esse propter utilitatem incommodi metu. Concludit Horat. jura non natura, sed utilitate valere & constare. 16 Historias, annales sive chronica Synec. spe. *Fasti* libri sunt, in quibus totius anni, rerumque, quæ per totum annum gestæ sunt, fit descriptio. 17 Explicare, aperire, & ita perlegere: quod veteres corticibus arborum conscriberent, quos complicabant. 18 Sc. *iter.* 19 Discernere, distinguere injustum a justo. Epistrophe est ejusdem soni in clausulis sententiarum. 20 Quemadmodum potest separare bona a malis. 21 Nec unquam ratio hoc evincet, probabit, demonstrabit. 22 Ut tam graviter peccet. 23 Peccatum admittat. 24 Brassicarum, vel aliorum olerum. 25 Id est, leve furtum commiserit. 26 Et qui noctu res sacras furatus fuerit, sacrilegium admiserit. 27 Itaque cum peccata æqualia non sint, adsit aliqua justarum legum certa norma. Sumtum est ab Architectis, qui regant longitudines regulis ac lineis, ut altitudines perpendiculis, & angulos normis.

Regula, 1 peccatis quæ pœnas irroget æquas:
Ne 2 scutica dignum, horribili 3 sectere flagello.
4 Nam, ut ferula cædas meritum majora subire
Verbera non vereor: cum dicas esse 5 pares res
Furta 6 latrociniis: 7 & magnis parva mineris
Falce recisurum simili te, si tibi regnum
8 Permittant homines, 9 Si dives, qui 10 sapiens est,
Et sutor bonus, & solus formosus, & est rex:
11 Cur optas, quod habes? 12 Non nostri, quid 13 pater, inquit
14 Chrysippus dicat: Sapiens crepidas sibi numquam,
Nec soleas fecit: sutor tamen est sapiens: 15 quo?
Ut quamvis 16 tacet Hermogenes: 17 cantor tamen atque
Optimus est modulator: 18 ut Alfenus 19 vafer, omni
Abjecto instrumento 20 artis, clausaque 21 taberna,
22 Sutor erat: 23 sapiens operis sic optimus omnis
Est opifex solus: 24 sic rex, 25 Vellunt tibi barbam
Lascivi pueri: 26 quos tu nisi 27 fuste coerces,
28 Urgeris turba circum 29 te stante, miserque
30 Rumperis, 31 & latras, magnorum maxime regum.

Ne

1 Quæ pœnas parvas parvis, magnas magnis peccatis imponat. 2 Illum, qui loco cædi dignus sit. Vox Græca est, σαῦτος enim corium significat. 3 Insecteris, id est, ne illum, qui leve peccatum admisit, magno supplicio afficias. 4 Nam non vereor, ne non cædas ferula meritum subire, id est, pati majora verbera, id est, mihi certum est te leniter castigaturum eum, qui vel maximo supplicio dignus est. Apostrophe est ad Stoicum aliquem per Dialogismum. 5 Æquales. 6 Cum violentis direptionibus. 7 Et cum mineris te parva peccata cum magnis una eademque pœna velle excidere & punire. 8 Cubernandum concedant. 9 Irridet Stoicorum paradoxon, nempe sapientem esse omnia. 10 Sapiens est sutor bonus, inquit Stoicus. 11 Cur optas ut tibi regnum permittant homines? 12 Respondet Stoicus. Brevis Prosopopœja Chrysippi, qui inducitur describens sapientem. 13 Humanę sapientiæ magister. Translatum a procreantibus. 14 Zenonis discipulus. 15 quomodo hoc esse potest? Sc. potentia sutor est non actu. Nunc persona Chrysippi deposita eandem descriptionem fusius explicat. 16 Tigellius non canit. Occupatio est objiciendę horum inertię. 17 Potest tamen cantere. 18 Ut quamvis Alfenus, &c. 19 Callidus. 20 Sutoriæ. 21 In quam artem illam exercuerat, id est, sutrina. Synecd. gen. pro spec. 22 Tamen sutor adhuc erat. Hic Alfenus Cremonensis fuit, qui ex futuro Jurisconsultus clarissimus evasit. 23 Sic etiam sapiens solus est optimus opifex omnium artium, & scientiarum. 24 Anaphora. 25 Adeo stulte loqueris, o Stoice, ut te petulantes Epicureorum pueri sibi deridendum propinent, tibique illudant. 26 Pueros. 27 Nisi baculo tuo, quo tamquam sceptro regio uteris, a te, ut canes latrantes, abigis. 28 Urgeberis, & illuderis a multitudine hominum. 29 Tamquam fatuum & insanum. 30 Rumperis iracundia vel dolore. 31 Et canis instar latrabis, & assidue exclamabis, o magnorum regum maxime Jupiter, cur non perdis hanc puerorum petulantiam? Sumtum est a canibus. Est & Enallage temporis.

Ne longum faciam : dum te 1 quadrante lavatum
2 Rex 3 ibis, neque 4 te quisquam 5 stipator, ineptum
Præter 6 Crispinum sectabitur : & mihi dulces
Ignoscent, si quid peccavero 7 stultus, amici :
8 Inque vicem illorum patiar delicta libenter,
9 Privatusque magis vivam, 10 te rege, beatus.

1 Pro quadrante, vilissima mercede, balneatori debita, quarta parte assis. 2 Tamquam rex. 3 Ad balneum. 4 Tantum regem. 5 Satelles, comes. 6 Stoicum. 7 Tamquam stultus, per stultitiam. 8 Et vicissim, si quid illi peccaverint, non indignabor. 9 Et non rex. 10 Qui te Regem putas. Q. d. Quemadmodum sapiens non est dicendus Rex, qui unicum habet stipatorem, sic peccata non possunt esse paria, si quædam sint venia digna.

SATYRA IV.

Lucilium veteres Comicos Græcos secutum : mordacem fuisse ait. Sua autem scripta non itidem legi ostendit, cum bona pars hominum, sibi vitii alicujus conscia, se ibi perstringi sciant. Se alioqui virulentia carere, ac tantum jocose, & velut paterna quadam castigatione ad deterrentos a vitiis homines uti profitetur.

1 Eupolis, atque Cratinus, Aristophanesque Poetæ,
Atque alii, quorum Comœdia prisca 2 virorum est
Si quis erat dignus 3 describi, quod malus, aut fur,
Quod mœchus foret, aut 4 sicarius, aut alioqui
5 Famosus : 6 multa cum 7 libertate 8 notabant,
9 Hinc omnis pendet 10 Lucillus, 11 hosce secutus,
12 Mutatis tantum pedibus, numerisque 13 facetus,

1 Emunc-

1 Hi tres Comœdiæ veteris scriptores egregii fuerunt in castigandis hominum vitiis. 2 Atque alii virorum, id est, viri quorum Comœdia est vetus, id est, & reliqui Comœdiæ veteris scriptores. 3 Qui in Comœdia describeretur & notaretur. Hellenismus. Sic Virg. Ecl. 5. *& erat tum* dignus amari. 4 Subdolus percusso *Sica* a *secando* dicta, erat gladius brevis quo facile occulto grassatores olim utebantur. Hinc proprie quidam, qui sica hominem occiderint *sicarii* appellantur. 5 Infamis, malæ famæ, propter flagitiosam vitam male audiens, de quo male loquuntur omnes. Sic Od. 3. l. 3. *Jam nec Lacenæ splendet adulteræ Famosus hospes*. *Fama*, quæ nihil aliud, quam communis de aliquo populi opinio est, in bonam & malam partem accipitur : *famosus* semper pro infami. Hinc *mulieres famosæ*, id est, probosæ, id est, probrosæ. 6 Magna. 7 Dicendi licentia. 8 In Comœdiis suis describant, reprehendebant. Quales Athenis fuisse commemorant Cleonem, Cleopantem, Hyperbolum, homines improbos & seditiosos. 9 Ab hac prisca Comedia, ejusque scriptoribus, eorumque libertate & licentia quoque vitio notandi Lucilius dependet, in eoque munere totus est, ut in locum veterem Comicorum subrogatus videatur. 10 Cognomine Bassus, eximius Satyricus apud Romanos. 11 Comœdiæ veteris scriptores imitatus. 12 Quia cum illi puris jambis scripserint, hic Hexametris versibus poema suum absolvit. 13 Poeta.

1 Emunctæ naris, 2 durus componere versus.
Nam fuit hoc, 3 vitiosus, in hora sæpe ducentos,
4 Ut magnum, versus, 5 dictabat, 6 stans pede in uno
7 Cum flueret lutulentus, 8 erat quod tollere velles:
9 Garrulus, atque piger scribendi 10 ferre laborem,
11 Scribendi recte: 12 nam ut multum, nil moror. 13 Ecce
Crispinus 14 minimo me provocat: 15 accipe, si vis:
16 Accipiam tabulas: detur nobis 17 locus, horas,
18 Custodes: videamus, 19 uter plus scribere possit:
20 Di bene fecerunt, 21 inopis me, quodque pusilli
Finxerunt 22 animi, raro & perpauca loquentis.
23 At tu conclusas 24 hircinis 25 follibus auras,

a Usque

1 In aliis irridendis & castigandis satis ingeniosus, acri judicio, Metaph. est a corpore ad acerrimum mentis judicium. 2 In versibus suis numeris pedibusque aptandis asper erat, ut qui nullo studio & labore versus suos formaret. Metaph. est, pro ingenio non satis bene nato ad poesin politiorem. 3 In hoc ipso reprehendendus, quod duros versus componeret, eosque temere ac sine ratione profunderet. 4 Velut magnum quiddam illud esse, & singulare ingenii decus. 5 Amanuensi suo. 6 Nullo labore, & tempore brevissimo. 7 Quamvis instar præcipitis fluvii, cœnum ac sordes secum trahentis, invenustos versus profunderet. E multiplicata Metap. est Allegoria a turbidis & cœnosis torrentibus, tam ad notam compositioni, quam invenustę materiæ Satyricæ inurendam. 8 Tamen in illis erat aliquid & occurrebat, quod inde tibi sumeres, exciperes & probares sive extolleres. 9 Alioqui superfluus in plerisque & ineptus erat. 10 Piger in ferendo labore. Hellenismus. 11 Ut, inquam, recte scriberet. Anaphora est, atque simul ἐπανόρθωσις sive correctio quædam dicti prioris. 12 Scripserit, multosque libros carminibus suis impleverit, nihili æstimo, & pro illo ne manum quidem verterim: quia qualitatem ac bonitatem scriptionis, non quantitatem in Poeta requiro. Virg. Æn. 5. *nec dona* moror. 3 Ostendet Poeta non deesse, qui hoc ipso magnopere sibi placeant, aliosque pręse contemnant. Accessus ad Prosopopœjam Crispini. 14 Sc. *digito*, quo sese tantum valere indicat, quantum ego toto corpore, id est, arroganter & contemptim me in certamen provocat, tanquam nullo negotio prostraturus. 15 Et inquit, o Horati, accipe, &c. Jam inducitur Crispinus provocans Horatium, sed sine nota recessus: & est ἀνακοίνωσις quædam κατὰ τὴν παῤῥησίαν per licentiam dicendi, qua Crispinus temere provocat nostrum Poetam ad certamen Musicum. 16 Quod ad me attinet, ego accipiam tabulas ceratas. 17 In quo scribamus. 18 Observatores addantur, qui nos observent, nequid suffuremur, aut aliena opera utamur. Cic. Custodem (inquit) *Tullio me apponite.* 19 Nostrum, ego an tu. 20 Exclamatio est Poetę admirantis providentiam Deorũ, qui in illo pusillum animum, & taciturnitatem ingenerarint. 21 Curtæ supellectilis. 22 Sc. *hominem*. 23 O Crispine, Permissio est per Allegoriam e perpetuis Metaphoris a fabrilibus operis, quæ diductione & contractione follium taurinorum flatu excitant flammas ad molliendum ferrum: unde videretur a follibus inflatum Crispini pectus, & ex auris ejusdem vanæ cogitationes intelligi, ut levitatem, tumorem & vanitatem talium versuum indicaret. 24 Ex hircino corio factis. 25 Fabrorum ferrariorum.

1 Usque laborantes, dum ferrum molliat ignis,
Ut mavis, 2 imitare: beatus 3 Fannius, 4 ultro
Delatis capsis, & imagine: 5 cum mea nemo
6 Scripta legat, vulgo recitare timentis: ob hanc rem
7 Quod sunt, quos 8 genus hoc minime juvat, utpote plures
9 Culpari dignos: 10 quemvis media erue turba:
11 Aut ob avaritiam, aut 12 misera ambitione 13 laborat
14 Hic nuptarum insanit amoribus, hic puerorum:
16 Hunc capit argenti splendor: 17 stupet Albius 18 ære
Hic 19 mutat merces surgente a Sole, 20 ad eum, quo
21 Vespertina tepet regio: 22 quin per mala præceps
Fertur, uti pulvis collectus 23 turbine: ne quid
24 Summa deperdat metuens, aut 25 ampliet ut rem.
26 Omnes hi metuunt 27 versus: odere 28 Poetas:
29 Fœnum habet in cornu, longe 30 fuge: dummodo risum

1 Ex-

1 Auras semper flantes, dum ignis vehementiam excitant. Nam cum cessat faber, non turgent folles, neque vento inflati sunt. 2 Inani tua ventositate, ut tibi collibitum fuerit, imitare. 3 Poeta loquacissimus. 4 Utpote cui Senatus populusque Romanus non petenti, sed sponte detulit capsas, quibus libri ejus in Augusti bibliotheca conservarentur, & imaginem in æde Apollinis & Musarum collocanda. 5 Cum nemo legat scripta mei timentis recitare ea vulgo. Primitivum in possessivo. 6 Carmina mea & Satyras, quibus aliorum mores parvi carpunt. 7 Homines pravi, avari, ambitiosi, adulteri & impii. 8 Hoc genus poematis, sc. Satyræ. 9 Qui culpentur. 10 De medio populo quemvis in mediū producito, tibi elige. 11 Anaphora. 12 Sollicita, quæ candidatos prensantes miseria afficit. Meton. effe. pro effic. 13 Alterutri vitio deditus est. 14 Alius est adulter, qui matres familias tantum sectatur. Anaphora, & Polyptoton. 15 Alter. 16 Alium argentea vasa delectant. 17 In stuporem datur, eaque supra modum amat, demiratur Virg. Georg. 2. *Hic stupet attonitus rostris*, Metaph. a laborantibus apoplexia, vel ab ictis fulmine attonitis. 18 Statuis ex ære Corinthio factis. Metonmat. 19 Ab ortu usque ad occasum negotiatur, mercaturam facit emendo, permutando varias merces. Virg. Ecl. 4. *nec Pontica pinus* Mutabit merces. 20 Usque ad eum Solem, id est, occidentem. 21 Occidentalis mundi plaga. 22 Quin & jam per molestias, dolores, vitæque discrimina præcipiti cursu agitur, Ἐπανόρθωσις est, correctio prioris orationis rem non satis exprimentis. 23 Vento concitatus. 24 Ne quid mercator ille deperdat, demat de summa divitiarum collecta, id est, de bonis congestis. 25 Augeat divitiarum suarum summam, rem familiarem. 26 Omnes improbi & vitiosi homines. 27 Satyricos, id est, mordaces. 28 Satyricos, talia reprehendentes. 29 Nempe qui alieno Poeta Satyrico conspectu, & obviam facto, continuo exclamant; hic homo, tanquam bos cornupeta, fœnum in cornu appensum habet, in signum, ut homines ab illo sibi caveant. Prosopopœja est imperfecta cujusdam adversarii quatuor versibus & hemistichio comprehensa, & per Allegoriam tractata a bove cornu petente (cujus cornibus fœnum alligabant Romani, ut sibi ab illo caverent homines in via forte occurrentes) ac maledicentiam Poetæ notandam. 30 Hunc vita.

1 Excutiat sibi; non hic cuiquam parcet amico:
Et quodcunque semel 2 chartis illeverit, omnes
3 Gestiet a furno redeuntes scire, & lacuque,
Et pueros, & anus. 5 Agedum, pauca 6 accipe contra.
Primum ego me illorum, 7 dederim quibus esse Poetas,
8 Excerpam numero: neque enim 9 concludere versum
Dixeris 10 esse satis: neque si quis scribat, 11 uti nos,
12 Sermoni propiora, putes hunc esse Poetam.
13 Ingenium 14 cui sit, cui mens divinior, atque os
Magna sonaturum, 15 des nominis hujus honorem.
Idcirco 16 quidam, 17 comœdia, 18 nec-ne poema
Esset, 19 quæsivere; quod 20 acer spiritus, ac vis
21 Nec verbis, nec rebus inest: nisi quod 22 pede certo
23 Differt sermoni 24 sermo merus. 25 At 26 pater 27 ardens
28 Sævit, quod meretrice 29 nepos insanus amica
Filius, 30 uxorem grandi cum dote recuset.
Ebrius & (magnum quod dedecus) ambulet 31 ante
Noctem 32 cum facibus. Nunquid 33 Pomponius istis

2 Au-

1 Qui adeo ridiculorum dictorum cupidus est, ut dum aliquid salse in alium dicat, & tamquam cachinno risum ad suam voluptatem moveat, nulli amico parceret. 2 Charthis inscripserit, in alium ridicule scripserit, & quodammodo chartas polluerit infamiæ nota. Sumptum ab inducentibus aliquid liquidum corpori. 3 Cupiet, ut omnes a furno, ubi panis coquitur, id est, a pristino redeuntes sciant. 4 Ubi aqua hauritur. *Lacus* erant Romæ publici, quibus aqua continebatur ad usum populi. *Lacus* est etiam vas amplissimum, ubi calcantur uvæ. 5 Respondet Horatius ad ea, quæ in Satyrarum scriptores dicta fuerant. 6 A me: neque vicissim tibi respondentem audi. 7 Concesserim Poetarum nomen. Sic Cic. 4. Acad. *Quis tibi dederit, aut Deum omnia posse.* 8 Excipiam ex numero, id est, me Poetam esse nego. Sumtum est ab iis, qui inter flores, fructus & lanas carpunt præstantiores. Sic Ter. in Phorm. *Tu id, quod boni est, excerpis, dicis, quod mali est.* 9 Suis certis mensuris ac pedibus claudere. 10 Ad Poetæ nomen consequendum. 11 Scribimus. 12 Similiora sermoni quotidiano & solutæ orationi, quam versibus. 13 Rebus inveniendis accommodatum. 14 Anaphora. 15 Ut Poeta nominetur. 16 Grammatici. 17 Ex qua hæ Satyræ nostre initio nate sunt. 18 Quia Comicorum Senarii prose orationi similes sunt. 19 Disputaverunt. 20 Ardens & vehens spiritus. Ab animatis sumitum ad Poeticam vehementiam & commotionem. 21 Anaphora. 22 Definito numero & mensura. 23 Distat ab oratione soluta. 24 Solus sermo verbis puris conscriptus, aut soluta oratio. 25 At dicat aliquis Comœdiam verbis, sententiis ac affectibus, intumescere, ut cum pater, &c. Occupatio est objecti ab adversario, quod diluitur ad hæc verba: *Nunquid Pomponius*, &c. 26 Demea. 27 Iracundia. 28 Irascitur apud Terentium. 29 Quod filius luxuriosus & prodigus, ἄσωτος, amore meretricis, quam amicæ loco habet, insanus existens. 30 Ducere. 31 Diurno tempore, claro die discurrat. 32 Cum facibus amatores invisebant amasias suas. 33 Dissolutus adolescens.

Audiret 1 leviora, 2 pater si viveret? ergo
Non satis est puris versum 3 perscribere verbis:
4 Quem si 5 dissolvas, quivis 6 stomachetur eodem,
Quo 7 personatus pacto pater. 8 His, ego quæ nunc,
Olim 9 quæ scripsit Lucilius, eripias si
10 Tempora certa, modosque, & quod prius ordine verbum est
Posterius facias, præponens ultima primis.
11 Non, ut si solvas, *POSTQUAM* 13 *Adiscordia tetra*
Belli ferratos 14 *Postes*, *portasque* 15 *refregit:*
Invenias etiam 16 disjecti membra 17 Poetæ.
18 Hactenus hæc: 19 alias, justum sit, nec-ne poema
Nunc illud tantum 20 quæram, merito ne tibi sit
21 suspectum genus hoc scribendi. 22 Sulcius acer
23 Ambulat, & Caprius, 24 rauci male, cumque 25 libellis
Magnus uterque 26 timor latronibus: at bene si quis
Et 27 puris vivat manibus, 28 contemnat utrumque.

1 Ut

1 Verba, aut mitiores objurgationes audiret? imo æque aspere objurgaretur. 2 Ejus, sc. Pomponii. 3 Facere. 4 Versum. 5 Ordine verborum commutato, & eadem verba retineas. 6 Irascatur, filiumque suum objurget in quotidiano sermone. 7 Comicus pater, qui patris personam in Comœdia sustinet. 8 Si eripias his sc. carminibus, vel poematibus, quæ ego nunc scribo, &c. 9 Et illis, quæ, &c. 10 Pedes certos, syllabarum quantitatem, & certa carminum genera. 11 Non etiam invenias membra & partes orationis Poeticæ. 12 Quemadmodum si resolvas & in prosam convertas verba hujusce hemistichii & versus Ennii Poetæ de templo Jani per bella civilia & discordiam rursum aperto, cum ante pacis tempore clausum fuisset, sc. *Postquam discordia tetra*, &c. 13 Meton. adj. pro hominibus teterrime & crudelissime sibi invicem adversantibus. 14 Fores. Synecd. mem. Sic Virg. Æn. 7. *Belli ferratos rupit Saturnia postes.* 15 Frangendo & rumpendo patefecit. 16 Lacerati ac dissoluti Poetæ vestigia, notas, quibus possis cognoscere, Poetæ verba illa esse. 17 Meton. causæ pro effecto poemate, cujus verba, tamquam membra, sine lege metrica dissipata, & quotidiani sermonis similitudinem referentia (*Post quam ferratos belli postes, & portas tetra discordia refregit*) vim Poeticam retinent. 18 Dicta sufficiant, utrum Comœdia & Satyra sint poemata: quod Horatius non dubitat. Hæc particula valde accommodata est transitionibus. 19 Alio tempore quæram sive inquiram. 20 Quæram a te, o Romane. 21 Oderis Comœdias & Satyras. Synecdochica ergo periphrasis est Satyræ & Comœdiæ, quod utrumque poema cur adversarius oderit, nunc ex eo cupit audire. 22 Sulcius & Caprius fuerunt vehementes accusatores, & vitiorum inquisitores. 23 Incedit per plateas. 24 Assiduitate clamandi & minandi valde rauci. Hic enim, *male* intentionis est. 25 Accusatoriis, in quibus delatores illi maleficorum nomina & crimina scripta habebant, quos ad Censores vocarent. 26 Uterque formidabilis est, magnumque timorem sicariis uterque incutit. 27 Nullo scelere aut cæde contaminatis, καθαραῖς χερσί, id est, si quis vitam agat inculpatam, & ab omni suspicione vitii vacuam & puram. Sic de Tito Suet. *Pontificatum maximum ideo se professus accipere, ut puras servaret manus.* 28 Potest aut debet nihil curare utrumque accusatorem,

1 Ut sis tu similis Cæli, Byrrique latronum,
2 Non ego sum Capri, neque Sulci: cur metuas 3 me?
4 Nulla taberna meos habeat, neque 5 pila libellos,
6 Queis manus insudet vulgi, Hermogenisque Tigelli?
7 Non recito cuiquam, nisi 8 amicis, idque 9 coactus:
Non ubi vis, coram-ve quibuslibet. 10 In medio qui
Scripta foro recitent, sunt multi. 11 quique lavantes,
12 Suave locus voci resonat 13 conclusus: 14 inanes
Hoc juvat, haud illud 15 quærentes, num 16 sine sensu,
Tempore num faciant 17 alieno. 18 Lædere gaudes,
Inquit, & hoc 19 studio pravus facis. 20 Unde petitum
Hoc in me 21 jacis? est 22 auctor quis denique 23 eorum
Vixi cum quibus? Absentem qui 24 rodit 25 amicum,
Qui non 26 defendit, alio 27 culpante! 28 solutos
29 Qui 30 captat risus hominum, 31 famamque dicatis!
32 Fingere qui non visa potest, 33 commissa tacere

Qui

1 Quamvis vita, per scelera acta, sis similis Cœli, Byrrique sicariorum. Præoccupatio adversariæ objectionis. 2 Tamen non sum Sulcii aut Capri similis, id est acerrimus accusator; sed hominum vitia jocosis tantum versibus leviter noto. Carmina mea. 4 Et cur vis metuere, si in nulla officina librariorum prostant. 5 Columna, ad quam libri venales adpenduntur. 6 Quibus evolvendis & atterentis, *vel*, quorum gestatione & contractione manus populi sudorem contrahant? Vel Sine interrogationis nota opta, Poeta, ut libelli Hermogenis, ejusque similium, manibus non terantur. 7 Præterea non recito cuiquam. 8 familiaribus. 9 Invitus, non libente. 10 Loquitur aliquis, Horatii consuetudinem improbans. At multi sunt, &c. 11 Et qui lavantes in balneis carmina sua recitent. 12 Locus enim cameratus in balneis suaviter voci resonat, repercutitur ac resilit ad aures. 13 Testudine, ut balnea sunt, ne calor dissipetur. 14 Vani atque imperiti Poetæ, qui vanam populi aurum captant, & a vulgo digitis monstrari cupiunt, libenter in balneis recitant. Loquitur Horatius. 15 Considerantes. 16 Sine judicio, *ἀναισθήτως*, id est stulte. 17 Incongruo, id est, intempestive. Cic. *Considera ne in* alienissimum *tempus cedat adventus tuus.* 18 At dicit mihi adversarius quispiam: o Horati, tu alios calumniis tuis proscindere delectaris, Brevis est Prosopopœja adversarii, Poetam accusantis de studio lædendi. 19 Malitiosus existens dedita opera, & de industria, *ἐκ προνοίας*. 20 Unde petitum habes illud crimen, quod mihi objicis, & cujus reum me peragis. 21 Conjicis. Sumtum est a sagittariis. 22 Delator. 23 Hujus sinistri rumoris de me, sc. me calumniis delectari: 24 Arrodit, obscure lædit. Sumtum est a muribus. 25 Ejus famam. Ostendit qui fugiendi sint, sc. calumniatores mali, Satyrici, qualis ipse est. 26 Excusat. 27 Amicum absentem. 28 Immoderatos, effusos. 29 Anaphora est in *qui* quater repetito initiis membrorum. 30 Movere studet alios calumniando *γελωτόποιος*. Sic Cic. 2. Tusc. *Epicurus vero ea dicit, ut mihi quidem risus captare videatur.* 31 Et nomen hominis jocosi cum mordacitate appetit. 32 Qui potuit illa comminisci & excogitare, quæ non vidit, id est, falsa. Sic Ter. in Eun. *hoc certe scio, neque me finxisse falsi quicquam.* 33 Arcana consilia suæ fidei commissa.

Qui nequit 1 hic niger est: hunc tu, Romane, 2 caveto
Sæpe tribus 3 lectis 4 videas cœnare 5 quaternos:
E quibus unus avet 6 quavis 7 aspergere cunctos,
Præter eum, qui præbet 8 aquam: 9 post hunc quoque potus,
Condita cum 10 verax aperit præcordia 11 Liber.
12 Hic tibi comis, & urbanus, liberque videtur
Infesto 13 nigris. Ego, si risi, quod ineptus
14 Pastillos Rufillus olet, Gorgonius hircum,
15 Lividus, & 16 mordax videor tibi? mentio si qua
De capitolini furtis injecta 17 Petilli
18 Te coram fuerit, derendas, 20 ut tuus est mos:

1 Me

1 Hic malus est & improbis moribus. In *hic* & *hunc* est Πολύπτωτον. 2 Fugito. 3 In singulis lectulis discubitoriis, sive in eodem triclinio. 4 Romæ. 5 Homines, id est, duodecim convivas. Notandū, triclinium, quod ipsum verbi etymon ostendit, tres fere habuisse *lectos*; quos ad cubicularium differentiam, *discubitorios* appellabant in singulis vero lectis totidem culcitris accubuisse convivas tres. Et medio quidem plerumque is, qui ceteris omnibus honoratior erat, solus accumbebat: unde dici solet, septem facere convivium. Pluribus tamen vel invitatis, vel sponte advenientibus, pro convivatoris arbitrio, quaterni, quo ipse vellet lecto, collocari poterant; & quod sordidissimum habebatur, stipari etiam quini aut plures, ut videre est apud Cic. in Pison. Horatius itaque vel in frequentissimo convivio, quo quaterni accumbant, existere sæpe aliquem ait, ut dictus suis omnes vellices, nec ideo tamen pravus aut improbus habeatur, sed laudetur potius: quo magis mirandum sit, ne levissimum quidem in se risum ferri. 6 Ratione, id est, modo, vel injuria. 7 Male dictis & falsis dictis insectari, carpere. Sumptum olitoribus incautis, qui ut areas horti sui qualibet aqua irrigant; sic primum quemque dicteriis certus quidam homo figit. Sic Cic. pro Flan. *hunc te vitæ splendorem maculis* aspergis *istis*. 8 In balneo sc. qua lavarent convivæ, inque conviviis calidam & gelidam præbet; id est, præter eum, qui cœnam dat, id est, convivatorē seu convivii dominum. Est ergo Synecdochica periphrasis convivatoris: qualis est 5. Tusc. *Is, qui coxerat*, pro coquo. 9 Postea convivatorem quoque eadem, qua reliquos, dicacitate aspergit & arrodit, cum potus est, & vino concaluit. 10 Cum Bacchus veritatis amator aperit arcana consilia in præcordiis recondita, id est, est cum *ebrietas operta recludit*, ut loquitur Ep. 5. l. 1. 11 Bacchus, id est, vinum, in quo est veritas. 12 Tantus convitiator, quem jam descripsit, ibi *E quibus unus avet*, videtur tibi, qui videri vis infensus malis & vitiosis hominibus, facetus, ac suavis, & ut qui libere dicat, quæ censeat. 13 Metaph. ab infaustis ac perniciosis cbus. 14 Expositus est hic versus Sat. 2. quem inde repetitum a Poeta nunc arbitror exempli gratia, ut opinio maledicentiæ, quam adversarius de nostro Poeta conceperat, facilius remitteretur. Itaque non continuo dicendus est obtrectator & invidus Poeta, quod Rufillum luxuriose, Gorgonium sordide viventem irrideat. 15 Malitiosus, invidus. 16 Obtrectator nefarius, Sumtum est præcipue a canibus. 17 Qui furti accusatus, quod coronam auream e Capitolio sustulisset, & in judicio absolutus est. 18 Te præsente. 19 Ipsum. 20 Non amice, aut sincere, sed maligne ac perfidiose.

1 Me 2 Capitolinus 3 convictore usus amicoque
A puero est, causaque mea permulta rogatus
Fecit, & 5 incolumis, lætor, quod vivit in Urbe.
Sed tamen admiror, quo pacto 6 judicium illud
Fugerit: 7 hic nigræ succus loliginis, hæc ea
8 Ærugo mera: 9 quod vitium procul 10 absore chartis,
Atque 11 animo prius: ut 12 si quid 13 promittere de me
Possum aliud, vere promitto liberius si
14 Dixero quid, si forte jocosius, hoc mihi 15 juris
Cum venia dabis: 16 Insuevit pater optimus hoc me.
17 Ut fugerem exemplis vitiorum quæque notando,
Cum me hortaretur, parce, frugaliter? atque
Viverem uti contentus eo, quod mi ipse 18 parasset:
19 Non-ne vides, Albi 20 ut male vivat 21 filius? utque
Barrus 22 inops? 23 magnum documentũ, ne 24 patriam rem
Perdere quis valit. A turpi 25 meretricis amore
Cum 26 deterreret. 27 Sectani dissimilis sis:
28 Ne sequerer mœchas, 29 concessa cum Venere uti
Possem. 30 Deprehensi non bella est 31 fama Treboni,
Ajebat. 32 Sapiens, 33 vitatu quidque petitu

O Sic

1 Defendas ipsum his utens verbis, *Me Capitolinus*, &c. Prosopopœja est adversarii declarantis suam erga Perillium amicitiam, ducta usque ad verba, *hic nigræ*, &c. 2 Petillius. 3 Conviva & familiaris. 4 In meam gratiam. 5 Fama aduc integra. 6 In judicio illo absolutus sit, in quo tot testimoniorum judiciis propter furtum in exilium mittendus videbatur. 7 Ista postrema verba redolent simulatam tuam erga Petillium benevolentiam, & simultatem arguunt. Docta est Metaph. ab atramento piscis loligrus, quæ externe est alba, intus nigra. In *hic* & *hæc* Polyptoton est. 8 Æris vitium, unde atramenta factum, quo corium tinctum, malis numquam postea elucudis imbuitur, id est, virus & pestis amicitię. Alleg. 9 Maledicentiæ simulata amicitia tectæ. 10 Absuturum a meis scriptis & carminibus. 11 A corde meo. Ἐπανόρθωσις est, correctio dicti prioris. 12 Anaphora est. 13 In *promittere* & *promitto* est Polyptoton. 14 In quempiam. 15 Illam potestatem liberæ aliquid dicendi aut jocandi. 16 Pater meus assuefecit me. Al. *insevit mi*, id est, mihi implantavit: & tum erit Met. a plantantibus. 17 Ut vitarem quæque vitiorum, id est, omnia Peccata, & imprimis hoc calumniandi vitium, dum notarem illa vitia & peccata aliorum exemplis, juxta illud Comici: *Periculum ex aliis facito, tibi quod ex usu fiet.* 18 Patrimonii loco reliquisset. 19 O fili. Hæc sunt exempla. Prosopopœja patris Horatium adhortantis perfecta suo accessu ad illa verba superiora, *insuevit* & recessu ad sequentia, *sic me formabat*. 20 Quomodo in paupertate vivat? 21 Prodigus. 22 Paternis opibus absumtis. 23 Qui magno documento aliis esse potest. 24 Rem familiarem a majoribus relictam dissipare atque profundere. 25 Meretricio. 26 Me revocare vellet. 27 Qui fuit turpis mœchus, & rem famamque perdidit. 28 Cum me deterreret, ne matronas tamquam adulter sequerer. 29 Legitima. 30 Qui deprehensus fuit in adulterio. 31 Quam male mulctatus una cum nummis perdidit. 32 Vir sapiens, id est, Philosophus. 33 Fugisse & quid appetiisse.

Sit melius, causas reddet tibi: mi satis est, si
2 Traditum ab antiquis morem servare, tuamque,
Dum 3 custodis eges, vitam famamque tueri
4 Incolumem possim. 5 Simul ac duraverit ætas
Membra animumque tuum, 6 nabis sine 7 cortice. Sic me
8 Formabat puerum dictis; & 9 si jubebat
Ut facerem 10 quid, Habes 11 autorem, 12 quo facias 13 hoc
14 Unum ex judicibus 15 selectis 16 objiciebat
Sive vetabat. 17 An hoc 18 inhonestum, & inutile factum
Nec-ne sit, 19 addubites? 20 flageret rumore malo cum
Hic, atque ille? 31 Avidos vicinum 22 funus ut ægros
23 Examinat, mortisque metu sibi 24 parcere cogit:
Sic teneros 25 animos 26 aliena opprobria sæpe
Absterrent 27 vitiis. 28 Ex hoc ego sanus ab illis,
Perniciem quæcumque ferunt: 26 mediocribus, & 30 queis
Igno-

1 Rationes exponet. 2 Consuetudinem, quæ a parentibus meis tradita est. 3 Pædagogi sive magistri. Sic de Art. *Imberbis juvenis tandem* custode *remoto Gaudet equus*, &c. 4 A vitiis. 5 Postquam maturior ætas membra corporis tui duriora reddiderit & corroboraverit. *Durare* enim est durum efficere. Sic. Virgil. *notos ad flumina primum Deferimus, sævoque gelu* duramus *& undis*. 6 Natabis. 7 Subere (Synec. gen.) quo quidem nulla est arbor levior, nulla ad natandum aptior, cujus subsidio Pontius Comminius juvenis στρατηγηματικῶς Tiberim trajecit, ut est apud Plut. in Camil. id est, sine alterius regimine vives, & per te sapiens alienis præceptis non indigebis. Metaph. a pueris, qui corticis ope natare discunt. Tale adminiculum nataret discentium dicitur a Plauto in Aulul. *scirpea ratis* cujus verna sunt: *Quasi pueris, qui nare discunt, scirpea inducitur ratis, Qui laborent minus, facilius ut nent, & moveant manus.* 8 Pater instituebat, docebat: ut Ep. 1. l. 2. *Mox etiam pectus præceptis* format *amicis*. 9 Anaphora est. 10 Aliquid. 11 Persuasorem habes, o fili, virum integerrimum: Sunt enim verba patris Horatii. 12 Autore. 13 Quod tibi præcipio. 14 Aliquem ex equestri ordine, unde judices eligebantur. 15 Ob singolarem virtutem & integritatem. 16 Mihi ob oculos ponebat unum ex judicibus selectis, & ita dicebat, *habes autorem*, &c. 17 dicebat pater, *An hoc*, &c. 18 Fœdum ac turpe. Sic Virg. Æn. 6. *truncas* inhonesto *vulnere nares*. 19 An addubitare possis, nunquid hoc, &c. 20 Cum hic atque ille laboret publica infamia, propter illud factum pessime audiat? Metaph. est a flamma. 21 Edaces, adeo intemperantes ut quosvis cibos sine discrimine vorent. 22 Ex intemperantia obortu. Met. est adjunctæ pompæ & exsequiarum, pro vicino mortuo, cujus morte deterrentur alii ab intemperantia. 23 Sicut mors vicini perturbat, perterret, & velut anima privat alios ægrotos avidos: Sic, &c. 24 Caneru, moderari & incolumitati servire, ne consimili intemperantia sibi quoque mortem consciscant. 25 Adolescentum. 26 Aliorum turpitudines & flagitia. 27 A vitiis. 28 Ex hoc patre, ejusque salutaribus monitis ego liber purusque sum ab illis vitiis, quæ exitium adferunt, animosque hominum penitus corrumpunt. 29 Levioribus. 30 Quibus veniam concedere debes.

Ignoscas, vitiis 1 teneor, Fortassis & 2 istinc
Largiter abstulerit longa ætas, 3 liber amicus,
Consilium 4 proprium. Neque enim cum 5 lectulus, aut me
6 Porticus excepit, 7 desum mihi: 8 Rectius 9 hoc est
Hoc faciens, vivam melius: 10 sic 11 dulcis amicis
12 Occurrã: 13 hoc 14 quidã non bello: 15 n ũquid ego 16 illi
17 Imprudens olim 18 faciam simile? 19 Hæc ego mecum
20 Compressis agito labris: ubi quid datur, 21 oti
22 Illudo chartis, hoc est mediocribus illis
Ex 23 vitiis unum: 24 cui si 25 concedere nolis,
26 Multa Poetarum veniat 27 manus, auxilio quæ
Si mihi: nam 28 multo plures sumus: ac veluti, te
29 Judæi, cogemus in hanc 30 concedere 31 turbam.

[illegible]

1 Detineor, laboro, obnoxius sum. 2 A mediocribus seu levioribus illis, quibus obnoxius sum, vitiis magna ex parte ac multum olim me ætas ingravescens liberabit, revocabit. 3 Fidele amici, qui candide errantem admoneat, consilium. 5 Quod suapte sponte capiam, quo vitæ meæ rationes exacte subducam, illaque mihi eligam, quæ deliberatione præhabita, longe optima videantur. 5 Cum in lectulo jaceo sive dormio, vel in porticu deambulo, id est, cum solus sum. 6 Ostendit, quomodo ac quando secum ipse loquens consilium capiat. 7 Illud, quod mei officii est, negligo, sed salutaribus deliberationibus me ad vitam humanam instrom. Is enim *non deesse sibi* dicitur, qui secum, quid sui sit officii, quid mature facto opus sit, cogitat. 8 Obliqua quædam est Prosopopœja Poetæ secum deliberantis. 9 Factum. 10 Agens & vitam instituens. 11 Gratus. 12 Apparebo. 13 Turpe factum. 14 Agunt. 15 Al. disjunctim legunt, *num quid ego*. 16 Peccato. 17 Tamquam stultus. 18 Admittam? Aposiopesis est seu Reticentia quæ requirit hanc optationem! Dii prohibeant! 19 Depositio est Prosopopœjæ. 20 Tacite animo volvo & meditor. 21 Otii. Apocope est. 22 Cogitationes meas inscribo chartis per ludum & mando literis: in quibus exprimendis abutor Satyrica licentia, sicque scribendo perdo meas chartas. Synecd. gen. 23 Quibus detineor, quibus chartas perdo, aliena vitia jocosius reprehendendo. 24 Levissimo vitio. 25 Ignoscere, illud ferre, idemque mecum sentire. 26 Innumera. 27 Multitudo. Ductum a militia. 28 Valde multi. 29 Ac veluti Judæi alios ad suam superstitionem cogunt. Imperante Augusto multi erant Judæi Romæ, qui multos ex aliis gentibus alliciebant e Paganismo in suum Judaismum, quos *proselitos* vocabant παρὰ τὴν προσήλυσιν, *ab accessu ad religionem*. Vide Matt. 23. v. 15. Act. 13. v. 50. 30 Transire. 31 Poetarum multitudinem, id est, cogemus te sequi, ac tueri partes nostras, & aliorum Poetarum, quorum magna est multitudo. Sic Sen. de vit. beat. loquitur: *Præbui ego aliquando Aristophani materiam jocorum: tota illa Comicorum manus in me venenatos sales suos effudit*.

SATYRA V.

Iter suum ab urbe Roma Brundusium usque describit, exemplo Lucilii, qui itidem quoddam iter suum descripserat. Narrat autem quæ risu digna in eo contigerant: inter quæ primum locum obtinet duorum scurrarum, Sarmenti, & Messii, faceta contentio.

EGressum magna, me excepit 1 Aricia, Roma,
2 Hospitio modico: rhetor 3 comes Heliodorus,
Græcorum longe doctissimus: 4 inde forum Appi,
5 Differtum nautis, 6 cauponibus atque 7 malignis:
8 Hoc iter 9 ignavi 10 divisimus, altius ac nos
11 Præcinctis, unum: minus est 12 gravis 13 Appia 14 tardis.
15 Hic ego, 16 propter aquam, quod erat 17 documento ventri
18 Indico bellum, canentes 19 haud animo æquo
Exspectans 20 comites, 21 Jam nox 22 inducere terris
Umbras, & cœlo diffundere 23 signa parabat.
24 Tum pueri nautis, pueris 25 convicia nautæ

1 In-

deterrimos

1 *Aricia* est parva civitas in Appia, distans ab Urbe Roma stadia 160. 2 Medico, si ad Romam magnam conferatur. Antithesis, 3 Mihi fuit. *Facundius comes in via pro vehiculo est* Pab. Syr. 4. Deinde hospitium mihi præbuit mercatus Appii oppidi in via Appia siti. Apocope. 5 Refertum & plenum. 6 Negotiatoribus. 7 Perfidis, 8 Ab Urbe Roma usque ad forum Appii. 9 Ad iter minus expediti. 10 Biduo confecimus, biduum in illo consumsimus. Est autem *dividere ite*, profectionem intermittere ad interquiescendum. 11 Quod viatoribus. ἐξωνετ ἐσοις, & magis, quam nos sumus, ad iter expeditis unum tantum, id est unius diei iter. 12 Laboriosa, molesta propter ejus amœnitatem, crebraque ejus diversoria. 13 Via sc. quam Appius Censor stravit. Liv. Decad. 1. l. 5. 14 Cunctatoribus, lentis viatoribus, 15 In Foro Appii. 16 Quod illam bibere nollem. 17 Fœdissima, insaluberrima. 18 Famem denuntio, id est, jubeo, cogo ventrem meum esurire, id est, non cœno Sumtum est ab hostibus injuriam facientibus, quibus denunciatur bellum. Cic. *voluptatibus indicere bellum*. 19 Gravate, iniquo animo. 20 Qui una navigaturi erant. 21 Jam enim nox appropinquabat. 22 Aspergere suo adventu. Ita Virg. Ecl. 5. inducite *fontibus umbras Pastores.* 23 Sidera & stellas in cœlo spargere & exhibere incipiebat, id est cœlum stellis candidum fieri incipiebat, præsagium serenitatis nocturnæ. 24 Interea servi tum a dominis pia missi, ut nautas juberent ad certam ripæ partem navem appellere. Duplex est Polyptoton, ac prætérea quidam accessus ad Prosopopœiam conviciantium. 25 Maledicta.

1 Ingerere, 2 Huc appelle: 3 trecentes inseris; ohe
4 Jam satis est. 5 Dum æs exigitur, dum mula 6 ligatur
7 Tota abit hora: 8 mali culices, ranæque o palustres
10 Avertunt somnos: absentem cantat amicam
Multa prolutus 11 vappa 12 nauta, atque 13 viator
14 Certatim. Tendem 15 fessus dormire viator
Incipit: ac missæ 16 pastum 17 retinacula mulæ
Nauta 18 piger 19 saxo religat, 20 stertitque supinus.
Jamque dies 21 aderat, cum nil procedere 22 lintrem
23 Sentimus: donec 24 cerebrosus 25 prosili 26 unus,
Ac 27 mulæ 28 nautæque caput, lumbosque saligno
29 Fuste 30 dolat. 31 Quarta vix demum 32 exponimur hora.
Ora, manusque tua 33 lavimus 34 Feronia 35 lympha:

 Millia

1 Ingerebant, id est, convitiabantur. Sic Ter. *ingeram mala multa*, id est, jaculabor in eum probrâ multa. Unde apparet sumtum a præliantibus, & mutuis telis sese petentibus. 2 Ad hanc ripę partem navem applica. Cic. *Qui cum ad Pelopennesum* classem appulisset. Verba sunt puerorum sive servorum, a dominis præmissorũ, ad nautam de admovenda certo littores loco nave, ac de non pluribus in eam recipiendis. 3 Nimis multos, plures vectores navi imponis, in navem recipis, quam pacti sumus, *vel*, quam navis ferre queat. 4 Vectorum in navi. 5 Dum naulum, sive pretium, quod datur nautæ a vectoribus, a nautis petitur. Symploce est, ejusdem soni similitudo in principiis & clausulis, quæ præterea Græcorum ἰσύκωλα facit. 6 Ad retinacula, quibus navem adversa aqua noctis tempore trahat, alligatur. 7 Sic Ter. in Eun. *Dum hæc dicit*, abiit hora. 8 Molesti vermiculi alati. 9 In vicina Pontina palude. 10 Depellunt a nobis, illi clangoso suo sonitu & acuto morsu; hę cantu suo. 11 Probe potus, plenus & irrigatus multo vili insipido vino. Metaph. ad immoderatum potionis usum indicandum, & sumta a quadrupedibus, quæ inter largos aquæ haustus demergunt labra. Quomodo Virg. 1. Æn. describit Bitiam egregium potorem: *ille impiger hausit Spumantem pateram, & pleno se* proluit *auro*, id est, replevit & conspersit se vino ex aurea patera. *Proluere* enim, est multum diuque lavare. 12 Qui navem regebat. 13 Qui mulam moderabatur. 14 Contentiose, uter præcelleret in amicę laudibus decantandis. 15 Defatigatus vigilia, cantu & ebrietate. 16 Ut pasceretur. 17 Funes, quibus alligatam navem trahebat mula. 18 Qui etiam dormire cuperet. 19 Ad saxum, ne navis per paludes vagaretur. 20 Et altum dormit supinus jacens, id est, securus. 21 Illuxerat. 22 Scapham nostram retinaculo ad saxum alligatam, immotam stare. 23 Evigilantes. 24 Irascens facile, cui facile cerebrum ob irã commovebatur. Plaut. *Senex hic cerebrosus est*. 25 E navi. 26 E nostro comitatu. 27 Pascentis. 28 Dormientis. 29 Qui in palude copiose proveniebat. 30 Verberat, cædit. Metaph. est a fabris lignariis, qui asperrima ligna dolabro complanant. 31 post exortum Solis. Conqueritur, sibi negligentia nautę tertiam diei partem præteriisse. 32 Extra lintrem in terram ponimur, transfretamur. Vir. Æn. 10. *socios de puppibus altis, Pontibus* exponunt. 33 Abluimus mundiciei & refrigerationis causam, ibique prandemus. 34 Apostrophe est ad Feroniam Deam, Jovis Anxuris conjugem. 35 Aqua clara e fonte, prope tuum fanum profluente, hausta.

1 Messius, 2 Accipio; 3 caput & movet. 4 O, tua cornu
5 Ni foret exsecto frons (inquit;) 6 quid faceres, cum
Sic 7 mutilus minitaris? 8 At illi 9 fœda cicatrix
10 Setosam 11 lævi frontem 12 turpaverat oris.
13 Campanum in morbum, in 14 faciem permulta 15 jocatus
Pastorem saltaret uti 16 Cyclopa, 17 rogabat:
Nil illi 17 larva, aut tragicis opus esse 19 cothurnis,
20 Multa Cicerrus ad hæc: donasset jam-ne 21 catenam
22 Ex voto Laribus, 23 quærebat: 24 Scriba quod esset,
25 Deterius nihilo dominæ jus esse: 26 rogabat
Denique, cur unquam 27 fugisset: cui 28 satis una
Farris libra foret, gracili sic, tamque 29 pusillo.

Prorsus

1 Respondens, inquit. 2 Probrii sive convicium, quod in me conjicis. 3 Caput agitat quasi minitans Sarmento. 4 Exclamatio est Sarmenti comminationem Messii deridentis. 5 Si cornu tibi non esset exsectum, quod gerebas in fronte. Cornu exsectum apparebat ex insigni cicatrice, qua frons erat deformata. Notat fortasse vestigium exsectæ verrucæ. 6 Quam ferus esses. 7 Exsecto e fronte cornu, Met. a bestiis mutilatis, quibus exsecta sunt cornua, vel natura non adnata. 8 At hoc dixit, quia illi Cicerro, &c. Verba sunt Poetæ, jocos Sarmenti explicantis. 9 Deformis cicatrix e fronte nata. 10 Pilosam, hirsutam. In hac Metaphora est facetia, ubi Messius Cicerrus comparatur cum apris setosis. Est autem *seta* pilus rigidior & crassior, unde grex suum dicitur *pecus setigerum*. 11 In sinistra faciei parte. 12 Deformaverat. 13 In magnas verrucas ac tubera, quæ instar cornuum innascebantur in fronte gentis Campaniæ. 14 Propter cicatrices deformem. 15 Sarmentus. 16 Ut saltando imitaretur & exprimeret Polyphemum, vel saltaret more Polyphemi, monophthalmi, deformis & terribilis. Met. effic. pro effe. pro saltatione a Polyphemo vel inventa vel saltata. Præterea est in *Cyclopa* Synec. gen. pro specie Polyphemi. 17 Cicerrum. 18 Cum facies esset Messio sæva, deformis, & cicatricosa. Alleg. est e Metaphoris a personis scenicis, quæ se comparare solent convenienter rei, quam volunt repræsentare. 19 Editioribus calceis, cum magnę staturæ esset. 20 Messius Cicerrus multa dixit ad hæc convitia Sarmenti. Hic par refert Sarmento scurræ proximis deinceps quinque versibus, in quorum fine clauditur Dialogismus narrationis inde captæ. 21 Compedes, quibus fuerat a domina ligatus, quippe qui paulo ante vilissimus servus, jam manumissus, iisque liberatus esset. 22 An a foco, Diis domesticis sacro, compedes suspendisset. 23 Rogabat Sarmentum. 24 Dicebat interea, *quod Scriba esset Sarmentus*, &c. Fortassis Cæsaris beneficio scribatum in municipiis coloniisque adeptus fuerat. Neque ab eo ordine liberti arcebantur. 25 Idcirco dominæ suæ, quæ ipsum manumiserat, potestatem in illum nihil imminutam esse, id est, nihilo minus servum esse. Servabant autem domini in servis manumissis, id est, libertis suis, jus operarum, &c. in calceis suendis, & vestibus, &c. 26 Ipsum. 27 A domina sua aufugisset. Fugiebant servi durius habiti a dominis suis, & qui contenti non erant una libra farris in dies pro diario. 28 Ad diurnū victum. 29 Corpore. Ironice: quasi ejus fugæ caussam fuisse dominæ suæ parcimoniam, qui pro vastitate corporis, & sua voracitate diurna, plures farris libras exigeret.

Prorsus 1 jucunde cœnam 2 produximus illam:
Tendimus 3 hinc recta 4 Beneventum, ubi 5 sedulus hospes
Pæne arsit, macros dum turdos 6 versat in igne:
Nam vaga 7 per veterem dilapso flamma culinam
8 Vulcano, summum properabant 9 lambere 10 tectum.
Convivas 11 avidos 12 cœnam servosque 13 timentes
Tum 14 rapere, atque omnes 15 restinguere velle 16 videres.
Incipit 17 ex illo montes 18 Appulia 19 notos
Ostentare mihi, quos 20 torret 21 Atabulus, & quos
Nunquam 22 erepsimus, nisi nos 23 vicina 24 Trivici
Villa 25 recepisset, 26 lacrymoso non sine fumo,
27 Udos cum foliis ramo 28 urente camino.
29 Hic ergo 30 mendacem stultissimus usque puellam
Ad mediam noctem exspecto: somnus tamen 31 aufert
32 Intentum Veneri tum immundo somnia 33 visu
34 Nocturnam vestem 35 maculant, ventremque 36 supinum.

1 Propter contentiones hasce scurrarum ridiculas. 2 Sic Cic. *convivium ad multam noctem, quam maxime possumus, vario sermone* producimus. 3 A villa Cocceji Nervæ recto itinere pergimus. Cic. ad Atic. l. 16. *dubito, an Venusium tendam, ibique te exspectem.* Virg. 1. Æn. tendimus *in Latium.* 4 Urbem in agro Samnitum. 5 Hospes diligens & officiosus, sed parum cautus, combustus est cum domo sua: vel, *hospes*, id est, domus hospitis: ut Virg. Æn. 2. *jam proximus ardet* Ucalegon. Met. subj. 6 Torret & assat. 7 Per vetusta arida domus lignea. 8 Cum ignis a Vulcano inventus esset dispersus. Meton. causæ effic. 9 Leviter contingere. Sumtum est a canibus, lingua & molli tactu catulos lingentibus. Sic Virg. Æn. 2. *tactuque innoxia molli* Lambere *flamma comas, & circum tempora pasci.* Et Æn. 3. in descriptione Ætnæ calidum exhalantis hyperbolicos: *Attollitque globos flammarum, & sidera* lambit. 10 Domus. 11 Esurientes & famelicos. 12 Opsonia, quæ conquebantur & ad cœnam parabantur, cibum appositum. Synecd. totius. 13 Dominos veriti, aut metu incendii trepidantes. 14 Ex incendio e flamma, ut cœnam servarent. 15 Flammam & incendia: Prior ergo cœnæ, quam incendii cura; ut in domo aliena. 16 Quivis posset videre. Synecd. est certi ac definiti pro incerto ac definito. 17 Oppido Benevento digressit, & ulterius tendentibus. 18 Patria mea. 19 Montes Apenninos altissimos notos mihi Horatio, utpote Venusino, & in Apulia nato. 20 Frigore suo exurit, adeo ut vix ullo calore postea recreari possint. Al. *terret.* Nam infesta quæ sunt, terrent. 21 Ventus ille pestifer, Apuliæ infestus. 22 Erepsissemus, perrepsissemus. Syncope Similis est Tropus superiori, *tria repimus.* 23 Illis montibus. 24 *Trivicum* oppidum est in finibus Campaniæ. 25 Hospitio. 26 Lachrymas exprimente & excitante. Meton. effecti. 27 Ramos arborum humidos ac virides. 28 Igne in camino comburente. Meton. est subj. pro adj. Proprie enim *caminus* est fornax. Vel sic est quod in camino udi rami comburerentur. 29 In hac villa. 30 Fallacem, quæ promissis non stetit. 31 Opprimit, invadit me, id est, dum illam expecto, in somnum incido. 32 De amore & libidine cogitantem. Met. effic. 33 Obscœna a visione aliqua & spete, qua videbar mihi cum amica consuevescere. 34 Indusium. Synecd. gen. 35 Inquinant, sc. eruptione seminis, quæ fit in somno. 36 Dum supinus jaceo.

Quatuor 1 hic rapimur viginti & 2 millia rhedis.
Mansuri 3 oppidulo, quod 4 versu dicere non est:
5 Signis perfacile est: 6 venit vilissima rerum
Hic aqua: sed panis longe 7 pulcherrimus, 8 ultro
9 Callidus 10 ut soleat humeris, 11 portare viator:
12 Nam Canusi lapidosus: 13 aquæ non ditior urna,
14 Qui locus a forti 15 Diomede est conditus olim.
16 Flentibus hinc Varius 17 discedit 18 mœstus amicis.
Inde 19 rubos fessi 20 pervenimus, utpote 21 longum
Carpentes iteri, & factum 22 corruptius imbre.
Postera 23 tempestas 24 melior: 25 via pejor, ad usque
26 Bari mœnia 27 piscosi 28 Gnatia 29 lymphis
30 Iratis extructa 31 dedit risusque, jocosque:
Dum 32 flamma sine, thura 33 liquescere limine sacro
Persuadere 34 cupit: 35 credat Judæus 36 apella,
Non ego: namque Deos 37 didici 38 securum agere ævum
Nec, si quid miri faciat natura, Deos id
39 Tristes ex alto cœli 40 demittere tecto.
41 Brundusium longæ finis 42 charthæque viæque est.

1 A villa Trivici celeriter vehimur rhedis. 2 Passum. 3 In oppidulo aliquo Equotutio pernoctaturi. 4 Quod oppidulum versu Hexametro exprimere & proprio nomine designare non licet: quia in versu Hexametro hæc dictio *Equotutium* collocari nequit. 5 Per signa autem hoc oppidum describere. 6 Venditur. 7 Candidissimus. 8 Ad ulteriora loca. 9 Prudens. 10 Adeo ut. 11 Panem illum. 12 Nam Canusii (oppidi Apuliæ) panis est durus. 13 Aquæ autem urna & potio non est copiosior, quam Equotutii, ubi venundatur, id est, ubi non plus est aquæ, quam Equotutii, propter unicum fonticulum, quem una situla facile possis exhaurire. Al. *dulcior*, id est, palato gratior, quam Equotutii, ubi aqua est vilissima & puditissima. 14 Canusium oppidum. Synecd. gen. 15 Tydei filio. 16 Desiderio amici. 17 Descendit ad castra Cæsaris cum Mæcenate & Coccejo. 18 Quod nos deserere cogeretur. 19 Oppidum Campaniæ, vel a copia *ruborum*, vel a *colore* dictum. 20 Nos reliqui. 21 Quia continuo. 22 Nobis molestius propter pluviam. 23 Dies. Synec. totius. 24 Serenios erat. 25 Ob preteriti diei pluviam. 26 Barii. Apocope. *Barium* est oppidum Apuliæ, quod a mari alluitur. 27 Piscibus abundantis. 28 Egnatia, id est, oppidum illud Salentinorum. Met. subj. pro miraculo ignis, quod illic fit. 29 Aquis sive fluctibus marinis, a quibus quotidie oppugnatur. 30 Propter magnam in eo oppido dulcis & potabilis aquæ penuriam. 31 Mihi comitibusque meis exhibuit. Metaph. quia tribuitur motus & sensus rei inanimatæ. 32 Igne. 33 Incendi & absumi thura, Diis oblata, in primo templi vestibulo & aditu id est, aris. 34 Gnatia, id est, populus Gnatiæ. 35 Hæc & alia superstitiosa, sc. thura, quæ in sacrificio adhibentur sine igne absumi Concessio est λέλο: ἄσος. 36 Recutitus & circumcisus. 37 In schola Epicuri. 38 Quietos & ab omni cura rerum humanarum vacuos esse, ac proinde illos mortalia hujusmodi non curare. 39 Tanquam de rebus humanis sollicitos, 40 Deorsum mittere e cœlo in terras. Synecdochica est periphrasis cœli & Metaphorica. 41 Brundusium fecit finem hujus meæ scriptionis & narrationis, meique itineris prolixi trecentorum & sexaginta milliarium metam. 42 Met. subj.

SATIRA VI.

Reprehendit vanum populi Roman. de nobilitate judicium, quod eam stemmatum antiquitate, non virtute metiretur, & nobilitate illa non præditos ad magistratus non libenter admitteret. Sibi non eadem ratione amicitiam Mæcenatis, qua tribunatum, posse quemquam invidere: cum hæc non fortunæ fuerit, sed virtutis commendatione quæsita est. Tandemque suam conditionem longe meliorem in vita privata ostendit, quam in magistratu esse possit.

1 NOn, quia, Mæcenas, Lydorum quicquid Etruscos
Incoluit fines, nemo generosior est te:
Nec, quod avus tibi maternus fuit, atque paternus,
Olim qui 2 magnis legionibus imperitarint:
3 Ut plerique solent, 4 naso suspendis adunco
5 Ignotos, ut me 6 libertino patre 7 natum.
Cum 8 referre negas, qualis sit quisque parente
Natus, dum ingenuus; persuades hoc tibi vere,
Ante potestatem 9 Tulli atque 10 ignobile regnum,
11 Multos sæpe viros, 12 nullis majoribus ortos,
Et vixisse probos, amplis & honoribus 13 auctos.
14 Contra Lævinum, 16 Valeri genus, 16 unde Superbus
27 Tarquinius regno pulsus fuit, unius assis
Non unqnam pretio pluris 18 licuisse, 19 notnte

O 6 Iudi-

1 O Mæcenas, non ideo suspendis ignotos naso adunco, quia nemo est omnium Lydorum sive Tuscorum, quotquot vel quicunque Etruriam incoluerunt, nobilior te, id est, quia nullus eorum tibi præstat generis claritate. 2 Legionibus plenis, quæ decem cohortibus constabant, præfuerint. 3 Ut solent plerique alii tumidi claris parentibus orti. 4 Irrides, pre te contemnis, μυκτηρίζεις. Metaph. subj. pro irrisione & contemptione huic corporis particulæ adjunctas. 5 Ignobiles & infimæ sortis homines, ἀτίμους. 6 Filio liberti, id est, servi manumissi. 7 In municipio extra Romam in Apulia. 8 Nihil interesse dicis in definienda nobilitate, quibus parentibus quisque prognatus sit, dummodo animo generosus & honestus sit, & cujus pater servitutem non servivit. 9 Servii Tullii, sexti Romanorum regis, ex Ocrisia serva captiva nati, Tarquinii Prisci generi, & hoc mortuo, socru Tanaquili sic hortante, ad regnum evecti. 10 Ab ignobili detentum: quia ex serva natus. 11 Edanalepsis est ejusdem soni in principio & clausulas, ut Epistrophe in duobus membris proxime sequentibus. 12 Contemtis & nihili & nullo quasi loco habitis, qui nusquam sint, nec ullo apud homines in pretio habeantur. 13 Ornatos fuisse. 14 Contra vere tibi persuades sive rectissime statuis, Lævinum numquam licuisse pluris pretio unius assis. 15 P. Valerii Poplicolæ, qui Collatino, Bruti collegæ, abdicare coacto, Consul suffectus est, filium. Tibul. de Circe. *Quamvis illa foret* Solis genus. 16 A quo, cum Junio Bruto, ἀφ' οὗ. Ter. *Domi habuit*, unde *disceret*. 17 Septimus Romanorum rex regno suo & ex urbe ejectus fuit. 18 Æstimatum fuisse pluris uno asse, id est, hominum contentissimum fuisse. Festive tamquam sub auctione venalem proponit. Cic. *De Drusi hortis, quanti* licuisse *exscribis, id ego quoque audieram*. 19 Judicante.

Judice, quem nosti, populo: 1 qui stultus 2 honores
Sæpe dat indignis, & 3 famæ servit ineptus:
Qui 4 stupet in 5 titulis & 6 imaginibus. 7 Quid oportet
Nos facere, a vulgo longe lateque 8 remotos?
9 Namque esto, 10 populus 11 Lævino mallet 12 honorem
Quam Decio mandare 13 novo: Censorque 14 moveret
15 Appius, 16 ingenuo si non essem patre natus:
17 Vel merito, quoniam in propria non 18 pelle quiessem
Sed 19 fulgente 20 trahit constrictos 21 gloria 22 curru
23 Non minus ignotos generosis? 24 Quo tibi, Tulli,
25 Sumere depositum clavum? fierique 26 Tribunum?

Invi-

1 Populus vanus & nullo consilio ductus. 2 In indignos honores sæpe conferre solet. 3 Vanæ opinioni & generis splendori inservit. 4 Cum admiratione & stupore hæret. 5 Inscriptionibus antiquarum statuarum. 6 Simulacris sive statuis majorum, quorum imagines in atriis editum ordine habebant Romani collocatas, id est, in clarissimis & nobilissimis suis majoribus. per Meton. adj. 7 Quod si stultus populus, spreta generis nobilitate, malos & ignavos contemnere potest, quidnam nos, qui populo sumus sapientiores, facere convivit? 8 Vita pariter & studiis, id est, qui longe multumque vulgo præstamus? 9 Concedatur, quod sequitur, populum anteponere nobilem ignobili. Concessio est, & quædam ἐπανόρθωσις superioris sententiæ de populo. 10 Sc. *quod* 11 Licet ignavo, tamen tamquam nobili. 12 Magistratus. 13 Homini ignobili. Metap. est a rebus nunc primum apparentibus ad hominē ignotum, nullisque majoribus clarum & notum. Cic. 7. Verr. *Videmus quanta sit invidia, quanteque in odio apud quosdam homines nobiles* novorum *hominum virtus & industria*. 14 Esto etiam quod Appius Censor removeret ac repelleret me a petendo magistratu. 15 Severissimus quisque Censor, qualis fuit Appius. Synecd. spec. 16 Libero. 17 Atque jure me repellere a magistratu. *Vel* enim, hic non disjunctionem, sed conjunctionem sententiæ significant: ut in illo Ter. Vel *hoc quis non credat, qui vocis te, abs te esse cretum?* 18 In proprio statu, intra fortunam meam me non continuissem, sed majora me ipso concupivissem. Metap. ab asino Cumano, pellem leonis induente, in eos, qui sua conditione minime contenti, majora suis viribus aggrediuntur. 19 Auro gemmisque. 20 Ad se rapit vinctos. 21 Ambitio gloriæque cupido, id est, cupidi gloriæ, tam ignobiles, quam nobiles, trahuntur ambitione sua. Meton. adj. Tota autem sententia est Allegorica a triumphantibus, qui vehuntur aureo curru, & captivos trahunt constrictos: sic qui studio laudis tenentur, dicuntur illius cupiditate trahi, tamquam vincti. Similis est Allegoria apud Cic. pro Arch. *Trahimur omnes laudis studio, & optimus quisque maxime gloria ducitur*. 22 Triumphali. 23 Ignobiles. 24 O M. Tulii Cicero, in quem usum tibi profuit, aut ad quid te juvit? Ex abrupto. Tullium arripit, demonstraturus, quanto tutius sit sua conditione contentum vivere. 25 Assumere interfecto Cæsare latum clavum, id est, Senatorum vestem, id est, dignitatem Senatoriam tibi a Julio Cæsare ademptam, cum victo Pompejo, a cujus partibus eras e Senatu movebaris. Meton. est adj. signi. 26 Militum.

1 Invidia accrevit, 2 privato quæ minor 3 esset.
Nam 4 aut quisque 5 insanus 6 nigris medium 7 impedit crus
8 Pellibus, & latum 9 demisit pectore 10 clavum,
11 Audit cōtinuo: 12 Quis 13 homo hic est? quo patre natus?
14 Ut si qui ægrotet, quo morbo Barrus: haberi
Et cupiat formosus, 15 eat quacunque, puellis
16 Injiciat curam 17 quærendi singula: quali
Sit facie, sura quali, pede, dente, capillo:
Sic qui 18 promittit, cives, urbem sibi curæ,
19 Imperium fore, & Italiam; & 20 delubra Deorum:
Quo patre sit natus, num ignota matre 21 inhonestus,
Omnes mortales curare; & 22 quærere cogit.
23 Tu ne Syri, Damæ, aut dionysi 24 filius, audes
25 Dejicere e saxo cives? aut tradere 26 Cadmo?
27 At Novius collega 28 gradu post me sedet uno,
Namque est 29 ille, pater quod erat meus: 30 Hoc tibi Paulus
Et 31 Messala videris. At 32 hic, si plaustra ducenta,
Concurraneque 33 foro tria funera, 34 magna sonabit,
Cornua.

1 Scilicet magnam tibi conflasti invidiam deponendo, & sumendo vestem Senatoriam. 2 Si privatus mansisses, nulloque magistratu functus fuisses. 3 Tibi fuisses. 4 Statim ut. 5 Ambitiosus: & ideo insanus, quod ignobilis homo insignia senatoria sibi sumat. 6 Hœdinis. 7 Revinxit. 8 Calceis coriaceis & tamen mollibus. Meton. mat. & rursus hi tanquam adjuncta senatoriæ dignitatis, id est, statim ut quisque calceis senatoriis altioribus uti cœpit. 9 E pectore deorsum misit, id est, aliquē magistratum ambivit. 10 Tunicam lati clavi, cui lati clavi erant assuti. quod erat insigne majorum magistratum. 11 Hosce populi sermones de se. 12 Polyptoton. 13 Novus sc. qui ad magistratum aspirat. 14 Non secus ac si quis laboret illo animi morbo, quo Barrus homo nimis comtus & mulierosus ægrotavit, sc. adulterandi studio. 15 Per plateas. 16 Sua formositate. 17 Curiose percunctandi de singulis corporis sui membris. 18 Candidorum more habitu suo. Hæc verba in se continent formulam quandam juramenti ejus, qui magistratum adibat. 19 Romanum. 20 Templa, ubi Deorum simulacra statuuntur. 21 Tamquam spurius genitus sit. 22 Curiose percunctari. 23 Prosopopœja perfecta per Dialogismum, ubi quidam e populo fingitur ad inquirendum in novum hominem, ad honores & imperium evectum. & hic ad respondendum objicienti. 24 E servo quopiam natus. Nam hi tres fuerunt servi. Alleg. est e multiplici Synecdoche pro quibusvis infimæ sortis parentibus. 25 Præcipitare e saxo Tarpejo cives Romanos, ex ingenuis parentibus ortos, damnatos, id est, audes tu tribunatu fungi? 26 Tradere securi percutiendos carnifici? 27 Respondet filius Syri aut Damæ. 28 Ignobilior: & inferior est me genere libertatis, ideoque minus aptus ad honores, quam ego. Alleg. est e Metaphoris a delectu sessionum. 29 Novius est libertus, qualis pater meus fuit, cum ego sim libertinus. 30 In hoc, propter hanc rem, quod collega tuo superior sis, videris esse nobilis, ut Paulus. Verba sunt civis Romani. 31 Jurisconsultus nobilissimus. 32 Novius collega tuus. 33 in foro. 34 Claram & magnam vocem edet, quę omnem strepitum & sonitum superet.

Cornua quod vincatque 1 tubas, 2 saltem tenet hoc nos.
3 Nunc ad me redeo libertino patre natum,
5 Nunc, quia, Mæcenas, tibi sum 6 convictor: 7 at olim
8 Quod mihi pareret legio Romana Tribuno.
Dissimile 9 hoc 10 illi est: quia non ut 11 forsir 12 honorem
Jure mihi 13 invideat quivis, ita te quoque 14 amicum,
Præsertim 15 cautum dignos assumere, prava
Ambitione procul. Felicem dicere 16 non hoc
Me possum, casu quod te 17 sortitus amicum,
Nulla etenim mihi te 18 fors obtulit. 19 Optimus olim
Virgilius, post hunc Varius, 20 dixere, quid essem.
21 Ut veni coram, singultim pauca locutus,
(22 Infans namque pudor prohibebat plura 13 profari
24 Non ego me claro natum patre, non ego circum
Me 25 Saturejano 26 Vectari rura caballo:
Sed quod eram, narro. 27 Respondes (ut tuus est mos)
Pauca. Abeo, & 28 revocas nono post mense, jubesque
Esse in amicorum numero. Magnum hoc ego duco,
Quod placuit tibi, qui 29 turpi secernis honestum.
30 Non patre præclaro, sed vita & 31 pectore puro.
Atqui si vitiis 33 mediocribus, ac mea paucis

Men-

1 In funere inflati solitas. Propter. El. ult. l. 4. *Sic mœstæ cecinere tubæ cum subita nostrum Detraheret lecto faxinimica caput.* 2 Cum multa desiderentur in Novio collega tuo ad perfectionem magistratus, nobis saltem vocis bonitate & insigni ejus vocalitate satisfacit, dignumque eum judicamus eo ordine & gradu. Cic. *Summum me eorum studium tenet*: 3 Deponitur Prosopopœja, ac velut egressus ex historia sui ante incepta, *me libertino patre natum*, nunc illam resumit. In *me* est Meton. subj. pro adjuncta de eo narratione. 4 Carpunt, clanculo mordent. Metap. a muribus. Sic Sat. 4. *absentem qui rodit amicum*. 5 Nunc me mordent 6 Familiaris & conviva. 7 Mordebant me. 8 Quod sub Cassio & Bruto Tribunus militum fui. 9 Tribunum militum fieri. 10 In tuam familiaritatem recipi. 11 Fortasse. 12 Tribunitiæ potestatis: quod fortunæ debeo. 13 Invidere potuerit. 14 Te mihi amicum esse invidere poterit, tuo judicio electum, non fortuito. 15 Circumspectum tu amicis, tu familiaritate dignis, assumendis. 16 Non ob hoc ipsum. Sic Sat. 1. *Non tuus hoc venter capiet plus*, &c. 17 Nactus sim. 18 Nullus casus, sed certo judicio ac deliberatione præhabita, me amicum ascivisti. 18 Poetarum. 19 Tibi. 20 Postquam vocatus coram ad te veni. 21 Per intervalla interruptis verbis. 22 Reddens homines infacundos & elingues. Met. effecti *infans* enim proprie dicitur, qui dicendi facultate laborat. Cic. *Tum vero ita sum perturbatus, ut omnia timerem: si nihil dixissem, ne infantissimus: si multa in ejusmodi causa dixissem, ne impudentissimus existimarer.* 23 Dicere. 24 Ego non narro. 25 Nobili. 26 Equo Tarentino, & in Saturejanis pascuis, id est, Appulis educato. Tarentum enim & Saturum vicinæ suntcivitates Apuliæ. 27 Equitare. 28 Tu, o Mæcenas, respondes mihi pauca. 29 Me ad te. 30 A turpi. Sat. 3. *Nec natura potest justo secernere iniquum.* 31 Qui patre natus sum, qui nobilis quidem non esset. 32 Anima candidus esset. 33 Parvis.

Mendosa est natura, 1 aliquis 2 recta (velut si
Egregio inspersos 3 reprehendas 4 corpore 5 nævos)
si neque avaritiam, neque sordes, 6 ac mala lustra
Objiciet vero quisquam mihi; 7 purus & insons
(Ut me collaudem) si vivo, & charus amicis,
8 Causa fuit pater his, 9 qui macro pauper agello.
Noluit in 10 Flavi 11 ludum me mittere, 12 magni
13 Quo pueri 14 magnis e Centurionibus 15 orti,
Lævo 16 suspensi loculos 17 tabulamque 18 lacerto.
Ibant 19 octonis referentes Idibus 20 æra.
21 Sed puerum est ausus Romam 22 portare, 23 docendum
Artes, 24 quas doceat quivis Eques, atque Senator
25 Semet prognatos: 26 vestem servosque sequentes
In magno ut populo si quis vidisset, 27 avita
Ex re præberi sumtus mihi crederet illos.
28 Ipse mihi 29 custos 30 incorruptissimus omnes
Circum 31 doctores adorat. 32 Quid multa? 33 Pudicum
(Qui 34 primus virtutis honor) servavit ab omni
Non

1 Mediocribus ac paucis illis vitiis exceptis. 2 Integra. 3 Aliquis reprehendat. 4 In corpore. 5 Maculas. Sic Ovid. 14. El. 5. Trist. *Nullus in egregio corpore nævus erit*. 6 At perniciosa lupanaria, fornices. Metaph. est a latibulis ferarum. 7 Si vivo animo puro & vita integra. 8 Harum virtutum pater mihi causa fuit. 9 Qui quavis pauper agricola in macro agillo victum sibi quæreret. 10 Flavii calculationis, ut artem numerandi addiscerem. 11 Scholam Arithmeticæ. Synech. gem. Omnem autem scholam *ludum* dixere Romani. 12 Dites ac nobiles. 13 In quem ludum Flavii. 14 Ditibus, ac nobilibus parentibus. Polyptoton. 15 Nati. 16 Habentes loculos, in quibus calculos habebant, suspensos, *vel* loculis suspensis lævo lacerto ibant. Metaph. effecti. 17 Ratiocinariam, in qua numerare discunt. 18 In sinistro brachio. Synecd. part. *Lacertus* enim proprie dicitur latus musculus, collum & humeros ambiens. Inde *lacertosus homo* pro masculoso ac robusto usurpatur. Hic versus repetitus est Ep. 7. l. 1. 19 Singulis octo mensibus, quo spatio plerique artem illam addiscebant. 20 Mercedem sive minerval Flavio, numerandi magistro datam: *vel* (ut alii) fœnebrem pecuniam, quæ exigebatur Idibus a debitoribus, ut Kalendis nummi ponebantur. Meton. mat. pro nummis ex ære cusis. Virg. Ecl. 1. *Non nunquam gravis ære domum mihi dextra redibat:* & rursus Synecd. spec. pro quavis moneta & pecunia. 21 Sed me puerum. 22 Propter teneram ætatem. 23 Ut ibi doceret artes. 24 Artes sc. liberales. 25 Ex se ipso prognatos, id est, liberos vel pronepotes suos. 26 Adeo ut si quis vestitum & comitatum meū in turba Romana vidisset. 27 Ex avorum proavorumque patrimonio illos sumptus mihi suppeditari. Sic *avitæ opes*, *avita & patria res* apud Cic. 28 Pater meus. 29 Pudicitiæ met. 30 Sanctissimus & integerrimus. 31 A quibus instituebar. 32 Sc. *necesse est dicere de solicita patris Custodia & diligentia?* 33 Me incolumem conservavit & liberum. 34 Princeps, præstantissimus. Ter. Eun. *Siquidem istud possis, nil prius, neque fortius*, sc. est, quam negligere Thaidem revocantem, id est, nihil melius & excellentius. Virg. Primos *juvenum tot miserit Orco*.

Non solum facto, verum 1 opprobrio quoque turpi:
Nec timuit, sibi ne vitio quis verterit 2 olim
3 Si 4 præco parvas, aut (ut fuit 5 ipse) 6 coactor
Mercedes sequerer: neque ego essem 7 questus, 8 Ob hoc nunc
Laus illi debetur, & a me gratia major,
Nil me 8 pœniteat sanum patris hujus: 10 eoque
Non ut magna 11 dolo factum negat esse suo 12 pars,
Quod non 13 ingenuos habeat clarosque parentes,
Sic me defendam; longe mea discrepat 14 istis
Et 15 vox & ratio. Nam si natura juberet
A certis annis 16 ævum remeare peractum,
Atque altos 17 legere ad fastum, quoscumque patentes.
Optaret sibi quisque: 18 meis contentus, 19 honestos
Fascibus & 20 sellis nolim mihi sumere: 21 demens
Judicio vulgi, 22 sanus fortasse 23 tuo: quod
Nollem 24 onus (haud unquam solitus) 25 portare molestum.
26 Nam mihi continuo major quærenda foret 27 res,
28 Atque salutandi plures: ducendus & unus
29 Et comes alter, uti ne 30 solus ve peregre.

1 Va

Ab omni mala fama, maledicto. 2 Aliquando, ποτέ. 3 Si me ad hoc instituisset, ut præco fuissem, vel coactor. 4 Rerum venalium. 5 Pater meus ipse. 6 Pecuniæ Publicanorum collector & vectigalium exactor. Synecd. gen. *coactores* autem ministrabant argentariis, qui auctionibus præerant, & pretia rerum in actione venditarum intra certum diem ab emptoribus exigebant: & hoc erat *coactiones argentarius factitare:* quale munus pater Horatii obiit, quale etiam Svetonius scribit Titum Flavium Petronium obiisse. 7 Conquestus essem a patre meo, si me præconem aut coactorē fecisset. 7 Quod liberalioribus artibus me institutum voluit. 9 Nil me pœnitere debet, id est, non parum ego putare debeo quamdiu sanæ mentis ero, natum esse me hoc patre tam præclare erga me affecto. 10 Eoque nomine, atque ideo non sic me defendam, &c. 11 Suo vitio & culpa sed fortunæ iniquitate. 12 Hominum. 13 Nobiles. 14 Ab illis stultis hominibus, non idem cum illis loquor ac sentio. 15 Sermo, sententia, pronuntiatum. Synecd. part. *Vox* enim propric est, quo quippiam vocatur: uno autem nomine res quæque constare solet. 16 Post certum temporis intervallum majores nostros aut homines prisci sæculi sive ætatis præteritæ reviviscere. Meton. adj. 17 Eligendi optionem habere ad superbiam alios parentes pro arbitratu cujusque nobiles consules, principes, reges. 18 Parentibus. 19 Parentes alios ornatos Prætura & Ædilitate, quibus fasces virgarum præferebantur, ad levium delictorum animadversionem, ut securis ad gravia & capitalia præcidenda. 10 Curulibus sc. ex ebore factis, quibus majores magistratus vehebantur. 21 Viderer qui nobilitatem ac divitias contemnerem. 22 Prudens. 23 Tuo o Mæcenas, judicio, qui & ipse intra fortunam tuam manere mavis, & populares honores non magni æstimas. 24 nobilitatis. 25 Suscipere in me. 26 Si nobilis essem. 27 Majores divitiæ. 28 Suffragiorum vel ambitionis causa. 29 Honoris gratia. 30 Sine comitatu.

Ve exirem: plures 1 calones, atque 2 caballi
Pascendi: docenda 3 petorrita: nunc mihi 4 curto
Ire licet mulo, vel, si liber, usque Tarentum;
5 Mantica cui umbos onere 6 ulceret, atque 7 eques armos.
8 Objiciet nemo 9 sordes 10 mihi, quas tibi, 11 Tulli,
Cum 12 Tiburte via prætorem quinque sequuntur
Te pueri, 13 lasanum portantes, 14 ænophorumque.
15 Hoc ego 16 commodius, quam tu, 17 præclare Senator,
Millibus atque 18 aliis, vivo: quacumque 19 libido est,
Incedo solus: percunctor 20 quanti olus, ac far:
21 Fallacem Circum, 22 vespertinumque 23 pererro
Sæpe forum: assisto 24 divinis: 25 inde domum me
Ad porri, & ciceris 26 refero 27 laganique catinum.
Cœna 28 ministratur 29 pueris tribus, & 30 lapis albus
Pocula cum 31 cyatho duo sustinet: 32 astat 33 echinus
34 Vilis, cum patera 35 guttus, 36 Campana supellex
Deinde eo dormitum, non sollicitus, mihi quod cras
Surgandum si mane: 37 obeundus Marsya, 38 qui se

Vul-

1 Viliores servi, ministri, *Calones* proprie sunt militum servi. 2 Equi. 3 Vehicula Gallica. 4 Mulo, qui caudam habet decurtatam. 5 Pera, in qua res necessariæ feruntur. 6 Exulceret. 7 Sessor. sive eques insidens. 8 Probro dabit. 9 Avaritiam vel ignobilitatem. 10 Privato. 11 Quas tibi, M. Tulli Cicero, populus Rom. objecit. De Tullio supra. 12 In via Tiburtina extra portam Esquilinam, quæ Tibus ducit. 13 Vas, in quo alvus exoneratur. 14 Vas, in quo vinum ferebatur. 15 Ideo, hoc ipso. 16 Jucundius. 17 Ironia est, cum contra sit intelligendus hic Tullius Pretura indignissimus & obscurissimus. 18 Qui magistratum gerunt. 19 Quod solus, quacunque libitum fuerit, incedo. 20 Venundatur. 21 Locum Urbis celeberrimum, ubi fallaces Astrologi, divinatores, & somniorum interpretes frequentes erant, & homines incautis dolis, atque præstigiis ludebant. Meton. subj. & loci. 22 Vespertino tempore: quia vesperi liberior est inambulatio in foro minus celebri ac frequenti. 23 Pervagor. 24 Rerum futurarum conjectoribus, nempe in Circo. 25 Deinde. 26 Recipio. 27 Olerisque vas escarium. 28 Mihi. 29 A paucis pueris, nullo strepitu. 30 Mensa marmorea Delphica, ad differentiam mensę escarię, in qua semper statuebant paria poculorum pro numero convivarum, quorum singulis bina pocula ponebantur. Meton. mat. & Synec. gen. 31 Quo aquam ad vinum temperandum haurio. 32 Mihi cœnanti. 33 Olla fictilis, cum vasto ore, sic nominatum a similitudine echini, animalis setis & spinis horrentis. 34 Parvi pretii. 35 Unde oleum aut vinū guttatim defluat. 36 Quæ tota supellex in Campania facta & fictilis est: nam argillę in Campania bonitas & copia est: unde plurimæ illic figillinæ. 37 Quod Marsyæ statua in foro, ad quam vadimonia statuunt & litigant, litium causa sit adeunda. Meton. subj. Fabulantur Poetæ Marsyam fuisse Phrygium tibicinem, cui cantando ab Apolline victo pellis detracta est, ut constat ex Ov. Fast. 6. Hujus statua in foro Romæ posita erat ad deterrendum iniquissimos quosque litigatores, ad quam sistebantur vadimonia. 38 Quæ statua, vel qui locus fori, ubi erat erecta statua Marsyæ, non potest ferre vultum junioris duorum fratrum Noviorum, fœneratoris, & litigatoris adeo impudentis, ut etiam lapideæ statuæ ejus vultus amplius sustinere nequeant.

Vultum ferre negat Noviorum posse minoris,
Ad 1 quartam jaceo · post hanc 2 vagor, aut ego 3 lecto
Aut scripto, quod me 4 tacitum juvet, ungor 5 olivo,
6 Non quo 7 fraudatis immundus 8 Natta lucernis.
Ast ubi me 9 fessum Sol 10 acrior ire 11 lavatum
Admonuit, fugio rabiosi tempora 12 signi.
Pransus 13 non avide, quantum interpellet inani
Ventre diem durare, 14 domesticus otior, Hæc est
Vita 15 solutorum misera ambitione gravique,
17 His me consolor, 17 victurus suavis, 18 ac si
19 Quæstor avus, pater atque meus, patruusque fuissent

1 Horam. 2 In civitate deambulo. 3 Postquam aliquid ego legi, aut scripsi, ungor, &c. *vel* ego lectito aut scriptito aliquis. 4 Privatum recreet. 5 Oleo. 6 Non oleo, quo, &c. 7 Per fraudem oleo suo privatis. 8 Sordibus quidam Romanus se ungit. 9 Ambulando, legendo & scribendo. 10 Calidior, vehementior. 11 Ut me lavem. 12 Sirii, id est, Caniculæ, id est, dies caniculares æstuosos. Hic *signum*. quia ex pluribus constat stellis, pro una Canicula ponitur per Synecd. gen. 13 Moderate & parce prandeo æstus causa. 14 Sed tantum solum, quantum non sinat me integrum diem inani ventre permanere, id est, tantum cibi & potionis in prandio sumo, quantum possit impedire, ne totum diem jejunus & inanis sim. 15 Domi otium ago. 16 Eorum, qui liberati sunt. 17 Hisce rebus, hae vita. 17. Al. *victurum*. 18 Quam si ex familia essent senatoria. 19 Ditissimus & potentissimus, qualis fuit Quæstor Romæ. Synecd. spec.

SATYRA VII.

Rixam Rupilii, cognomento Regis, cum Græculo quodam Persio describit. Proscriptus enim ab Augusto Rex fugit ad Brutum, ubi Horatio tunc tribuno militum ignobilitatem exprobrasse ferunt; qui nunc eam contumeliam ulcisci velit.

1 PRoscripti Regis Rupuli 2 pus atque venenum
3 Hybrida quo pacto sit Persius ultus, opinor
Omnibus & 4 lippis notum & tonsoribus esse.
Persius hic 5 permagna negotia dives habebat
6 Clazomenis, etiam lites cum 7 Rege molestas;

1 Du-

1 Per proscriptionem Augusti civitate expulsi. 2 Pus venenosum, id est, pestiferam maledicentiam, purulentam & viriluntem calumniam. Metap. est a corpore sanioso ad vitia ingenii, impuritatem, odium, improbitatem indicandam. 3 Semiromanus ex patre Greco, & matre Romana natus. Translatio est ab animalibus semiferis. *Hybridæ* enim nominantur ex diverso genere nata animalia, & maxime canes ex venatico & gregario creati. Sic Val. Max. l. 8. c. 6. scribit, Q. Varium propter jus civitatis *Hybridam* cognominatum, ex patre Hispano & matre Veronensi natū. 4 Hominibus otiosis ac loquacibus. Syn. geminæ spec. Lippi enim quibus propter imbecillitatem oculorum est plurimum otii a rebus gerendis, rumoribus audiendis sese dedunt. Apud tonsores multas diei horas conterunt loquaces. 5 Frequens negotiabatur. 6 In urbe Asiæ: a *Clazomenæ, arum*. 7 Rupillo.

1 Durus homo, atque 2 odio qui posset vincere Regem
3 Confidens, 4 tumidusque: adeo sermonis 5 amari.
6 Sisennas, Barros 7 ut equis precurreret albis.
Ad Regem 8 redeo: postquam nihil inter 9 utramque
10 Convenit, (11 hoc etiam sunt omnes jure molesti,
Quo fortes, 12 qnibus adversum bellum incidit. Inter
Hectora 13 Priamiden, animosum atque inter Achillem
14 Ira fuit capitalis, 15 ut ultima divideret mors:
Non aliam ob causam, nisi quod 17 virtus in 17 utroque
Summa fuit, 18 Duo si discordia vexet inertes,
Ant si 19 disparibus bellum 20 incidat, ut 21 Diomedi
Cum Lycio 22 Glauco, 23 discedat pigrior, 24 ultro
Muneribus missis) Bruro Prætore 25 tenente
Ditem Asiam, Rupuli & Persi par 26 pugnat, uti non
27 Compositus melius 28 cum Bitho Cacchius. In jus
Acres 29 procurrunt, magnum 30 spectaculum, uterque
Persius exponit 31 causam: 32 ridetur ab omni
Con-

1 Sævus, pertinax. Metaph. est a corpore ad animum. 2 Odiosa oratione ac convitiis etiam Reges superare potuerit. 3 Audax. 4 Superbus. 5 Odiosi, ingrati, ac mordacis. A saporibus traductum est ad ingratos & asperos verborum sonos. 6 Calumniatores improbissimos. Synec. duplicis spec. 7 Ut velocibus equis maledicendo longe superaret. Alleg. est a cursoribus, qui pernicitate talium equorum suos syndromos longe anteverte-bant. Veteres enim præ ferebant equos albos reliquis, tum quod viribus præstarent, tum quod auspicia magis rata facere crederentur, ideòque triumphis adhibebantur. 8 Misso Persio. 9 Et Regem & Persium. 10 Postquam illi inter se hostes capitales facti sunt. 11 Omnes enim maledici calumniatores hoc jure & hac natura inter se sunt, quo jure vivunt, quamque naturã habent heroes magnanimi, id est, eandè sibi libertatem vendicant. 12 Inter qnos discordia incidit. 13 Priami filium. 14 Ira pestifera & inexpiabile odium. 15 Adeo ut sola mors omnium rerum ultima illam iram, illudque odium alterius Hectoris interitu sedaret & dirimeret. 16 Fortitudo, qua uterque confisus, alter alteri concedere noluit. Synecd. gen. 12 Heroe. 18 Contra autem si duos ignavos discordia exagitet. 19 Duobus disparibus, forti & ignavo. 20 Oriatur. 21 Tydei filio. 22 Hippolochi filio, in Trojano bello fuit, illud sc. bellum facile dirimitur, quippe cum inter duos illos, qui ignavior est, discedat. 23 Adversario victoriam concedat. 24 Ut Glaucus Diomedi arma aurea pro æreis, ut ab armis discederet, promisit. 25 Obtinente, occupante. 26 Verbis acerbe contendit. 27 In certamen congressus fuerit, in arenam descenderit. Translatum a gladiatoribus, qui dicuntur inter se componi, cum producuntur depugnaturi in arenam. 28 Bithus & Bacchius fuerunt nobile par gladiatorum & arte & audacia, qui post multas inter se pugnas commissas mutuis vulneribus ceciderunt. 29. Animis concitati in publicum currunt post multa convitia & maledicta ad Brutum, ut is, causa cognita, litem dirimeret, eosque componeret. Sumtum videtur a re militari, ubi strenuissimus & audacissimus quisque, signo dato, ex agmine procurrit in aciem. 30 Bruto ejusque comitibus fuit. 31 Causam suam inter se & Rupilium. 32 Effusus cachinnus editur ab iis, quotquot cum Bruto aderant.

Conventu : laudat 1 Brutum, laudatque 2 cohortem :
3 Solem Asiæ Brutum appellat : stellasque 4 salubres
Appellat 5 comites : 6 excepto Rege : 7 Canem illum :
Invisum agricolis sidus, venisse ruebat,
8 Flumen ut hybernum, o fertur quo rara securis.
10 Tum 11 Prænestinus 12 salso multumque 13 fluenti
14 Expressa arbusto 15 regerit convitia, 16 durus
Vindemiator & invictus, cui sæpe 17 viator
Cessisset, magna compellans voce 18 cucullum,
At 19 Græcus, postquam est Italo perfusus 20 aceto,
Persius, exclamat : Per magnos, 21 Brute, Deos te
Oro, qui 22 Reges consueris 23 tollere, cur non
24 Hunc Regē jugulas? operum 25 hoc (mihi crede) tuorū est.

1 Prætorem. 2 Bruti comites, *vel*, cohortem pretoriam, quę Prętori Bruto in provincia pro satellitio & comitatu aderat. 3 Clarissimum sidus. Metaph. est a splendidis cœli corporibus, ad excellentiam Bruti ejusque comitum indicandam : qualis est a Sirio in *Canem*, ad exitium hominum notandum. 4 Salutares. 5 Bruti. 6 Præter Rupilium Regem. 7 Inconsulte & inani verborum profluentia dicebat una cum Bruto advenisse, tanquam Caniculam cœleste sidus agricolis damnosum & horribile. 8 Imbribus ac nivibus auctum ex altissimis montibus ruere ac dilabi solet per illa loca, quo, &c. Synecdochica est periphrasis torrentis. 9 Quo propter rapacitatem fluminis frondator aut lignator cum securi raro pervenit, ut ligna cædat. 10 Ubi Persius dicendi finem fecit. 11 Rupilius Rex, Præneste natus, 12 Amaro ac mordaci. Alleg. est e Metaph. sumtis a frondatoribus, qui prætereuntes convitiis provocant. 13 Profluenti. 14 Depromta ex pectore. 15 Retorquet. 16 Ut acerbus vinitor. 17 Prius vindemiatori convitiatus manum dedisset. 18 Deridens vinitorem, & eum appellans avem pigram ac nidi sui obliviscentem. Metaph. est a natura hujus avis ad pigritiam vinitoris exprimendam. 19 Semigræcus & Hybrida. 20 Aspersus & profuse vexatus est a Rege Romanis convitiis, aculeatis salibus, verbis acerbis. Alleg. est e continuatis Metaph. a pungentibus liquoribus. 21 Apostrophe est ad Brutum per exclamationem obtestantis, ubi alludit etiam ab L. Junium Brutum Tarquinii Superbi expulsorem. 22 Julium Cæsarem, & alios. 23 E medio. 24 Rupilium. 25 Hunc Rupilium Regem jugulare tui muneris ac officii est.

SATYRA VIII.

Priapum Deum, custodem hortorum, inducit querentem de Canidia & Sagana veneficis, & quæ ab illis in occulto fierent, describentem.

1 OLim truncus eram 2 ficulnus, 3 inutile lignum.
Cū 4 faber 5 incertus scamnū, 6 faceret-ne 7 Priapū.

Ma-

1 Ego Priapus olim truncus eram. Effi&ta est hic & induta persona factitii Dei. 2 Fici arboris. 3 Nullam ad rem utile, informe, non dolatum. 4 Me intuitus. 5 Dubius. 6 Ex me. Est hic A'πορία sive Addubitatio. 7 Simulacrum Priapi, hortorum custodis. Meton. subj.

Maluit esse 1 Deum, 2 Deus 3 inde ego 4 furum 5 aviumque
6 Maxima formido: nam fures 7 dextra 8 coercet,
Obscœnoque ruber porrectus ab inguine 9 palus:
Ast 10 importunas volucres in 11 vertice arundo
12 Terret 13 fixa, vetatque 14 novis 15 considere in hortis.
16 Huc prius angustis ejecta 18 cadavera 18 cellis
19 Conservus vili portanda locabat 20 in arca.
Hoc miseræ plebi 21 stabat commune sepulchrum,
22 Pantolabo scurræ, Nomentanoque 23 nepoti.
Mille pedes 24 in fronte, trecentos 25 cippus 26 in agrum
27 Hic dabat, 28 heredes monumentum ne sequeretur;
29 Nunc licet 30 Esquiliis habitare 31 salubribus, atque
32 Aggere in aprico spatiari: 33 quo modo tristes
Albis 34 informem spectabant 35 ossibus agrum:

Cum

1 Imaginem Dei. Meton. itidem subj. 2 Hortorum. Polyptoton. 3 Ab expressa mei forma ego Priapus Deus factus sum. 4 Qui auferendorum fructuum gratiam alienos hortos ingrediuntur. 5 Quæ hortorum seminibus damnum adferunt. 6 Maximus terror. 7 Dextra mea falce ac fuste armata. Neque enim inermem decet esse custodem. 8 Ad hortum accedere prohibet. 9 Virile membrum ex rubro palo factum, a pudendis longitudine duorum pedum extentum. 10 Quæ sine ulla Dei reverentia proximo quotidie advolant, & molestæ sunt. 11 Capitis mei. 12 Fugat. 13 Et vento varie impulsa & commota. 14 Nuper satis, *vel*, nuper a Mæcenate conditis. 15 Locum capere. 16 Ad hunc locum, ubi horti jam sunt, *vel*, ubi Priapus stabat. 17 Conservorum, aut inopum & plebejorum hominum. 18 Ex domunculis, casis, vel tuguriolis. 19 Vespillo, Libitinarius, Sandapilarius. Synecd. gen. 20 Vili feretro, sandapila, qua misera plebs efferebatur, non inornato feretro. Synec. itidem gen. Q. d. antea hic plebejorum hominum sepulchra fuerunt. 21 Paratum, constitutum erat inopi & egenti plebi. 22 Qui universum patrimonium abligurierat. Sic dictus, quod quicquid ei afferretur, ab omnibus acciperetur. 23 Luxurioso, qui rem suam familiarem turpiter consumserat. 24 In longitudinem. Hoc distichon continet formulam verborum, quibus testator usus fuerat in certo loci spatio Reip. donando, & heredibus suis detrahendo, ut esset commune populi sepulcretum. 25 Lapis in agro erectus. Metaph. est in erecto terræ tumulo, cui tribuitur sensus & motus, id est, cippus continet mille pedes & trecentos, vel totidem pater. 26 In longitudinem. 27 In hoc loco, in Esquiliis dabat, id est, ostendebat, tantum terræ dari humandis corporibus pauperum per has literas in eo incisas. 28 Hoc monumentum non est hæredum, sed hominum tenuium, & nullum hærediolum habentium. Hæc erant verba Cipro inscripta. 29 Quoniam commune sepulchrum esse desiit. 30 In Esquiliis, in quo colle, olim sepulchreto, Mæcenas domum pulchrum jam exstruxerat, hortosque amœnos adjunxerat. 31 Sepulchris remotis. 32 In colle aperto & Soli exposito deambulare. 33 In quem aggerem conjectis oculis paulo ante homines tristes, mortuos sepelientes, spectabant. 34 Deformem, squalidum. 35 Cadaverum.

Cum 1 mihi 2 non tantum furesque, feræque, 3 suetæ
Hunc vexare locum, curæ sunt atque labori;
4 Quantum, 5 carminibus quæ 6 versant atque 7 venenis
Humanos animos: 8 has nullo 9 perdere possum,
Nec prohibere modo, 10 simulac 11 vaga 12 Luna 13 decorum
Protulit os, quin 14 ossa legant, herbasque 15 nocentes:
Vidi 16 egomet nigra 17 succinctam 18 vadere 19 palla
20 Canidiam, pedibus nudis, 21 passoque capillo,
Cum Sagana majore 22 ululantem (23 pallor 24 utrasque
Fecerat horrendas aspectu) 25 scalpere terram
Unguibus, 26 & pullam divellere modicus agnam
Cœperunt 27 Cruor in fossam confusus, ut 28 inde
29 Manes elicerent, animas responsa 30 daturas.
31 Lanea, quæ pœnis compesceret inferiorem.
Lanea, quæ pœnis compesceret inferiorem
Cerea 33 suppliciter 34 stabat, 35 servilibus, 36 utque
Jam peritura, modis. 37 Hecaten 38 vocat 39 altera, sævam
Altera 40 Tisiphonen. Serpentes, atque videres

1 In-

1 Priamo. 2 Non tantum sollicitudinis fures & feræ injiciunt, quantum, &c. Regreditur ad expositionem sui muneris de custodiendis suis hortis, conquerens sibi multo molestiores esse sagas in ossibus & herbis colligendis, ad homines incantamentis vinciendos, quam fures, feras & aves. 3 Quæ olim consueverunt hunc locum petere propter cadavera. 4 Quantum mulieres veneficæ sunt mihi curæ. 5 Incantationibus. Virg. Ecl. 8 Carmina *vel cœlo possunt deducere Lunam*. 6 Immutant, vexant. 7 Malis herbis. 8 Veneficas. 9 E medio tollere, quo minus huc veniant. 10 Postquam. 11 Errabunda, quæ obliquo incedit cursu, non recto, ut Sol. Virg. Æn. 2. *Hic canit* errantem *Lunam Solisque labores*. 12 Quę veneficiis præesse creditur. 13 Candidum suum caput produxit, id est, simulac nox venit. 14 Reliquias cadaverum sepultorum hic colligant ad veneficia sua. In *os* & *ossa* est Paronomasia. 15 Pestiferas. 16 Ego Priapus ipse vidi. 17 Expeditam. Sic Sat. 6. l. 2. *veluti* succinctus *cursitat hospes*. 18 Incedere. 19 Veste. 20 Famosissimam illam veneficam: de qua vide Epod. 5. & 17. & Sat. 1. l. 2. 21 Sparso, non religato. Sic Ter. *capillus passus*. 22 Noctuarum, canum & luporum more. Translatio a ludis. 23 Vultus. 24 Utramque sagam. 25 Effodere, & fossam facere. 26 Et nigram agnā, quam secum attulerant, dentibus discerpere. 27 Cruor agnæ dilaceratæ in effossam terram, quam unguibus fecerant, mixtim confluxit. 28 Exfossa, vel cruore. 29 Mortuorum animas excitarent. *Manes* enim sunt animæ a corpore sejunctæ. 30 Quæ illis interrogantibus responsa darent. 31 Duæ erant imagines, altera lanea, altera cerea. 32 Major autem & potentior effigiens erat lanea, quæ imbecilliorem ceream verberaret. 33 Ipsi supplicans. 34 Ante laneam. 35 Verberibus ac flagris gravissimis. 36 Utpote. Al. *utique*. 37 Proserpinam, veneficarum præsidem: quæ Hecate dicta est ab ἑκατόν, *centum*, quod Hecatombe, id est, centū victimis placetur; vel quod centum annos errare faciat insepultos. Vide Od. 22. l. 3. 38 Invocat. Tribuitur hic inanimatis sensus, & est quædam Prosopopœiæ species. 39 Veneficarum. 40 Unam ex tribus Furiis, quæ cædes ulciscitur. Vide Od. 28. l. 1.

1 Infernas 2 errare canes, Lunamque 3 rubentem,
Ne foret 4 his testis, post 5 magna latere sepulchra.
6 Mentior at si quid, merdis caput 7 inquiner albis
Corvorum; atque 8 in me veniant mictum atque cacatum
9 Julius, & 10 fragilis Pedatia, 11 furque 12 Voranus.
13 Singula quid memorem? quo pacto 14 alterna loquentes
15 Umbræ cum 16 Sagana 17 resonarent triste & acutum
18 Utque lupi 19 barbam 20 variæ cum dente colubræ
21 Abdiderint furtim terris? & 22 imagine cerea
23 Largior arserit ignis? & ut non testis inultus
Horruerim voces Furiarum, & facta 24 duarum?
Nam, 25 dis-losa sonat quantum vesica, 16 pepedi
27 Diffissa nate 28 Ficus: at 29 illæ 30 currere in Urbem
Canidiæ 31 dentes, altum Saganæ 32 caliendrum
Excidere, atque 33 herbas: atque 34 incantata 35 lacertis
38 Vincula, cum magno risuque jocoque 37 videres.

SA-

1 Canes infernales, id est, Furias Hecates comites. Synerdochica periphrasis. 2 Hinc inde cursitare. 3 Erubescentem pudore tot scelerum veneficarum. 4 Toc ac tanta scelera & veneficia aspiceret. 5 In sublime exstructa. 6 Προκατάληψις est diluentis objectum per exclamationem obtestantis pronuntianda. 7 Utinam caput habeam merdis corvorum inquinatum. 8 In meam hanc statuam. 9 Perditissimus nebulo. 10 Mollis & impudicus Pedatius, qui cum patrimonio pudicitiam amisit. Bene igitur cum Poeta muliebri nomine appellat. 11 Q. Catuli libertus. 12 Qui cumulatior nummos ceptos calceo abscondit. 13 Quæ ibi vidi & audivi! Ironia est, ubi simulat se velle præterire, quod memorat maxime. 14 Alternis vicibus, alternatim. 15 Animæ mortuorum. 16 Venefica. 17 Mœste & acute loquerentur. Sic Sat. 3. dixit, *acutum cernere*. 18 Et quomodo. 19 Qua veneficia depellantur. 20 Maculosæ. 21 Secreto sub terra occultaverint veneficæ illæ duæ. 22 Ob imaginem ceream, quæ in igne liquescebat. 22 Vehementior. 24 Harum duarum, Canidię & Saganæ, quæ tamquam Furiæ erant. 25 Disrupta. 26 Tantum ventris crepitum edidi. 27 Natibus divisis, inque diversum distractis. 28. Ego Priapus ficulneus, e ficu factus. Meton. mat. 29 Veneficæ. 30 Currebant, vel currere cœperunt, sc. hec tanto sonitu perturbatæ. 31 Colubræ sc. non suos, sed alienos arte insitos. 32 Crines appositos, non nativos. 33 Venenatas. 34 Diris incantationibus affecta. 35 Ex brachiis. 36 Licia diversorum colorum, Synecd. gen. 37 Quisque videre posset & ridere veneficarum perturbatarum fugam. Synecd. spec. pro genere.

SATYRA IX.

Describit cujusdam, in quem forte inciderat, importunam & pertinacem garrulitatem, qua jactabunde quædam, nonnulla impudenter, omnia stulte deblaterans, diu invitum detinuerit, & propemodum enecarit.

1 Ibam forte via 2 sacra (sicut meus est mos)
Nescio quid 3 meditans 4 nugarum, totus 5 in illis:
6 Accurrit 7 quidam, notus mihi nomine tantum,
Arreptaque manu. 8 Quid agis, dulcissime, rerum?
9 Suaviter, ut nunc est, inquam: 10 & cupio omnia, quæ vis
Cum 11 assectaretur. 12 Numquid vis? 13 occupo. At ille
14 Noris nos (inquit) docti sumus. 15 Hic ego, Pluris
16 Hoc (inquã) mihi eris. 17 Misere 18 discedere 19 quærens
20 Ire modo ocius, interdum 21 consistere: in aurem
22 Dicere, nescio quid, puero: cum sudor ad imos
23 Manaret talos: o te Bollane 24 cerebri
Felicem ajebam tacitus. Cum quidlibet ille
Garriret, 25 vicos, 26 Urbem 27 laudaret: 28 ut ille
Nil respondebam: 20 Misere cupis (inquit) 20 abire,
Jamdudum video: 31 sed nil agis: 32 usque tenebo:

15 Fer-

1 Deambulabam. Videtur imitatio Phadriæ apud Ter. in Eun. *Dum rus eo, cœpi egomet mecum inter vias, Ita ut fit, ubi quid in animo est molestiæ, Aliam rem ex alia cogitare.* 2 Quæ ad Romanum forum deducit: sic dicta, quod in ea fœdus ictum sit inter Romulum ac Tatium. Vide Epod. 4. 3 Animo meo volvens. 4 Versuum Satyricorum. Synecd. gen. 5 In illis nugis totus cogitationibus meis occupabat. 6 Ad me. 7 Civis Romanus. 8 Quomodo vales Horati? inquit ille. 9 Recte valeo, ut nunc rerum mearum status est. 10 Et exopto ut omnia, quæ velis, ex voto tibi succedant. 11 A latere meo non discederet, me quocumque irem, comitando. 12 Loquendi formulas iis usitata, qui discedere ab aliquo cuperent. Ter. Eun. *Rogo quid velit. Recte, inquit, abeo.* 13 Interrogando prævenio. 14 Hoc volo, ut nos cognoris. 15 Tum. 16 Eo nomine, quia doctus es, pluris mihi eris. 17 Vehementer, usque ad miseriam. Ter. *Hæc verba me hercule una falsa lacrumula, Quam oculos terendo misere, vix vi expresserit, Restinguet.* 18 Ab ipso. 19 Contendens. 20 Ibam aliquando celerius, ut illum a me abigerem. 21 Consistebam. 22 Simulabam me puero meo sequenti secreto dicere. 23 Ad imos pedes usque defluere præ angore & perturbatione animi ex molestia garruli. 24 Ob cerebrum tuum hujusmodi garrulitatis & ineptiarum impatiens: qui hujusmodi hominem garrulum statim reprehenderes, & a te abigeres. Meton. subj. ad integram mentem & ingenium atque intelligens judicium significandum, quorum cerebrum sedes atque domicilium esse creditur. 25 Per quos transibamus. Vicos autem Romæ 40. fuisse memorant. 26 Romam. Synec. gen. 27 Epistrophe. 28 Postquam Cic: *Ut ab Urbe discessi, nullum intermisi diem, quin ad te aliquid literarum darem.* 29 Vehementer. 30 A me. 31 Frustra cupis effugere, non enim te dimittam. 32 Semper te detinebo. Ter: *Ego vapulando, ille verberando usque ambo defessi sumus.*

Persequar: 1 Hinc quo nunc iter est tibi? Nil 2 opus est te
Circumagi: quemdam volo visere, non tibi notum:
Trans Tiberim longe 3 cubat is, prope Cæsaris 4 hortos
5 Nil habeo quod agã, & 6 non sum piger: 7 usque sequar te
8 Demitto auriculas, ut 9 iniquæ mentis asellus,
Cum gravius dorso 10 subiit onus. 11 Incipit ille:
Si bene 12 me novi, non 13 Viscum 14 pluris amicum
Non Varium 15 facies: nam 16 quis me scribere plures
Aut citius possit versus? quis membra 17 movere
18 Mollius? 19 invideat quod & 20 Hermogenes, ego canto
21 Interpellandi locus hic erat: Est tibi mater?
Cognati 22 queis te salvo est opus? 23 Haud mihi quisquam.
Omnes 24 composui. 25 Fœlices. Nunc 26 ego 27 resto
28 Confice: namque instat fatum mihi triste, 29 Sabella
Quod 30 puero cecinit, 31 divina mota anus urna:

1 Ab hoc loco quo es iturus? 2 Nil necesse est te mecum huc illuc circumduci, meaque causa molestias suscipere. Verba sunt Horatii, qui multas fingit causas sese ab hoc garrulo liberandi. 3 Lecto affixus decumbit & ægrotat. Sic Sat. 3. l. 2. *Mater ait pueri, menses jam quinque* cubantis. 4 Quos ille moriens testamento reliquit populo Romano. Suet. in Jul. Cæs. c. 83. 5 Respondet garrulus affectator. 6 Sed libenter ambulo. 7 Semper. 8 Impudentia garruli defatigatus. Translatio est a jumentis, quorum aures demissæ corporis defatigationem significant. 9 Qui graviter ferre solet. Metap. est ab homine ad bestiam pro ingenio asini iniquo & tardo ad herilem agitationem. 10 In se recipit. [illegible] tavit onus suis viribus grav[illegible] Garrulus loqui. 12 Meas virtutes. 13 Viscus & Varius Poetæ diserti, amici fuere Horatii & Virgilii. 14 Quam me. 15 Æstimabis, ubi in familiaritatem tuam receptus fuero. 16 Anaphora. 17 Saltando. 18 Decentius, facilius quam ego. 19 Invidere possit. 20 Tigellius, optimus cantor. Vide supra Sat. 2. & 3. 21 Vanissimum ejus sermonem interrumpendi, me odiosa sui laudatione plane me occideret. Loquitur Horatius. 22 Quibus te vivo, tuoque auxilio est opus, i. qui tuo auxilio egeant, qui nisi te salvo & incolumi, salvi esse non possint? 23 Amplius superstes est. Respondet garrulus. 24 Omnes propinquos sepelivi, Tac. l. 1. Histor. *Pisonem Verania uxor ac fratre Scribonianus* composuere. Ita Ovid. Met. 4. de Piramo ac Thisbe: *Ut, quos certus amor, quos hora novissima junxit*, Componi *tumulo non invideatis eodem*. Sumtum est a collectione & comportatione frugum in horreum, ad conditoria cadaverum indicanda. 25 O felices illos, tacite mecum cogito, qui per mortem a tua garrulitate tãdem liberati sunt. Exclamatio est admirantis Poetæ felicitatem propinquorum mortuorum, qui importunitate hujus hominis exsoluti sunt. 26 Horatius. 27 Superstes, ut etiam tua garrulitate occidar. 28 Occide jam me, ut lubet. Permissio est tacita Poetæ, simulque Metaph. a gladiatoribus: quorum victus voce moribunda dicebat vincenti: Confice, ut hic nunc Poeta garrulo. 29 Anus divinatrix Horatii nutrix Sabina. 30 Quod mihi Horatio adhuc puero olim prædixit. Synec. gen. 31 Cum anus urnam, in quam sortes meas ad divinandum futura conjecerat, movisset, sortesque postea eduxisset. In *divina* Meton. est effecti pro efficiente prædictionem rei futuræ: quomodo Poeta Od. 27. l. 3. cornicem appellat *avem divinam imbrium*, i. præsentientem imbres ac voce prædicentem.

1 Hunc neque dira 2 venena, nec 3 hosticus auferet ensis
4 Nec laterum dolor, aut tussis, nec 5 tarda podagra,
Garrulus hunc 6 quando consumet, cumque loquaces,
Si sapiat, vitet, simulaque 6 adoleverit ætas:
Ventum erat 8 ad Vestæ, 9 quarta jam parte diei
Præterita, & casu tunc 10 respondere 11 vadato
Debebat, 12 quod ni fecisset, 13 perdere litem
Si 14 me amas, 15 inquit, paulum 16 hic ades. 17 Inteream, si
Aut valeo 18 stare, aut novi civilia jura;
Et 19 propero, 20 quo scis. Dubius sum, quid faciam inquit
Te-ne 21 relinquam, 22 an rem. 23 Me, sodes 24 Nō faciā, ille
Et præcedere cœpit. Ego (25 ut contendere durum est
26 Cum victore) 27 sequor. Mæcenas quomodo 28 tecum
29 Hinc repetit, 30 Paucorum hominū, 31 & mentis bene sanæ
Nemo 32 dexterius fortuna est usus: 33 Haberes

1 Ma-

1 Puerum Horatium. Sunt hæc verba anus vaticinantis de morte Horatii per sortes urna eductas. 2 Interiment. 3 Hostilis ensis e medio auferet, i. interimeret. 4 Neque pleuritis, Synec. Cic. *dieque septimo est* lateris dolore *consumtus*. 5 Efficiens tardos & ignavos eos, quorum illa contundit articulos. 6 Sed homo garrulus aliquando hunc consumet: *vel*, quandoquidem homo garrulus hunc quovis tempore sua loquacitate enecabit. 7 Templum, ædem. Ter. *ubi* ad Dianæ *veneris*, *ito ad dextram*. Cic. *Rapinas scribis* ad Opis *fieri*. 9 Id est, jam tertia diei hora erat: singuli enim dies in duodecim horas inæquales dividuntur. 10 In judicio. 11 Ei, quem vadimonio obstrinxerat, ei, qui illum in jus vocaverat, vadibus acceptis. Nam *vadari* est constituere alicui vadimonium acceptis vadibus & sponsoribus, vel diem judicio constituere ex compacto. Cic. *hic hominem in præsentia non* vadatur: *ita sine vadimonio disceditur*. 12 Nisi in judicio præsto fuisset. 13 Causa cadere debet. 14 Vocalis *e* hic non solum non eliditur, verum etiam corripitur. 15 Garrulus. 16 Meton. subj. fori pro adjuncta causa, quæ illic agitur, & lite, quæ illic dijudicatur: q. d. mihi fave in hac causa, juva me. 17 Utinam inteream. Verba sunt Horatii, & simul exclamatio est sibi imprecantis & deprecantis a se talem præsentiā. 18 Præ defatigatione aliquot horas in judicio ante Prætoris tribunal: neque enim ibi sedere licebat, aut honestum erat. Sumtum est a disciplina militari, ubi dicitur miles inter pugnā[illegible] pulcherrime stare, cum eum, quem ceperat, locum obtinet. 19 Eo. 20 Sc. ut illum invisam, qui prope Cæsaris hortos ægrotat. 21 Relinquere debeam in judicio. Ἀνακοίνωσις sive Communicatio est, qua deliberat cum Poeta de suis negotiis. 22 An causam meam vel litem. 23 Me potius relinque, quam rem tuam, inquit Horatius. 24 Non relinquam te, respondet Garrulus. 25 Quemadmodum, vel quia grave ac molestum est pugnare: 26 Cum g[illegible]o homine & pertinaci, qui vi[illegible] odio. Synecd. gen. 27 Victorem, sc. garrulum. 28 Vivit. 29 Ab hoc principio hic Garrulus sermonem aliquamdiu interruptum sc. repetit, quomodo Mæcenas, &c. 30 Mæcenas meus (inquit Horatius) homo est paucis familiaris, paucis utitur paucis hominibus pater ad Mæcenatem aditus. Sic Ter. Eun. *Imo sic homo* est perpaucorum hominum. 31 Et exactissimi judicii ac sapiens est in amicis eligendis. 32 Felicius quam tu, inquit Garrulus. Metaph. est ab auspiciis secundis. 33 Me.

1 Magnum adjutorem, posset qui ferre 2 secundas
3 Hunc hominem velles si 4 tradere: 5 dispeream, ni
6 Summosses omnes. 7 Non isto vivimus 8 illic,
Quo tu 9 rere, modo: 10 Domus 11 hac nec purior ulla est,
Nec magis his aliena 12 malis. 13 Nil mi officit unquam
Ditior 14 hic, aut est quia 15 doctior: 16 est locus 17 uni-
Cuique suus. 18 Magnum narras, vix credibile: 19 Atqui
Sic habet. Accendis, quare 21 cupiam magis illi
Proximus esse. 22 Velis tantummodo: 23 quæ tua virtus
24 Expugnabis: & est, 25 qui vinci possit: 26 eoque
Difficiles aditus primos habet. 27 Haud mihi deero:
Muneribus servos corrumpam: non hodie si
Exclusus fuero, desistam: 28 tempora 29 quæram:
Occurram in triviis: 30 deducam. Nil sine magno

1 Apud Mæcenatem, qui tuas partes diligenter tueretur. 2 A te, sc. *partes*, id est, qui facile tibi cederet, & post te secundo loco in amicitia Mæcenatis contentus foret. Metaph. est ab histrionibus sive actoribus fabularum; ubi variæ partes imponuntur histrionibus, qui ob id dicuntur vel primas, vel secundas, vel tertias fabulæ partes agere. 3 Me. δεικτικῶς. 4 In clientelam, in comitatum Mecenatis, id est, commendare Mæcenati. Cic. *Sic te commendavi & tradidi, ut gravissime diligentissimeque potui.* 5 Exclamatio est sibi imprecantis ad solertiam jactatã comprobandam. 6 E loco suo submovisses jam dudum omnes, qui adhuc priori loco apud Mæcenatem suum, i. nisi tu solus apud Mæcenatem primas teneres. Syncope. 7 Respondet Horatius. 8 Apud Mecenatem. 9 Existimas nullæ enim ibi insidiæ, nulla invidia. 10 Nullus est princeps, neque dominus, qui honestius, & purius, & quietius domesticos & servos moderetur ipso Mæcenate. Meton. subj. 11 Mæcenatis domo. 12 Occultis calumniis, invidia, aliisque malis. 13 Nihil mihi impedimento est. 14 Mæcenatis amicus. 15 Me. 16 In domo Mæcenatis suum cuique est tributum munus ac officium, nec quidquam invidiose dicitur, nec perturbate efficitur. Metaph. est a consessu deliberantium. 17 Cujuscumque etiam fortunæ & conditionis sit. 18 Rem magnam atque incredibilem mihi narras, inquit Gallulus. 19 Atqui, sive credas, sive non, sic res sese habet. Respondet Horatius. 20 His verbis me exstimulas, quo magis in Mæcenatis familiaritatem recipi velim, respondet Garrulus. Metaphora. 21 Cupere debeam. 22 Tantum velle debes. Hęc Horatii sunt, insigni derisione pollicentis, quod sciat nũquam secuturus. 23 Ea enim est tua solertia & ingenii subtilitas, ut facile sis expugnaturus Mæcenatem. Cic. *Genus orationis, facultatem, copiam sententiarum* (quæ vestra prudentia est) *perspexistis.* 24 Facile omnes difficultates superabis, honestumque locum apud Mæcenatem consequeris. Sumtum est a castellorum munitionibus, quæ machinis bellicis expugnatę, tandem expugnantur & capiuntur: sic homines importunitate sępe vincuntur. 25 Si sæpe instabis. 26 Atque hinc est, quod prima fere coitio multo accerrima esse consuevit Mæcenatem prensantibus. 27 Diligentiam adhibebo, nihilque intermittam (inquit Garrulus) quo in Mæcenatis amicitiam perveniam. 28 Opportuna sc. quibus ipsum conveniam. 29 Captabo. Epistrophe est in similitudine ejusdem soni in clausulis sententiarum. 30 Illumque domum comitabor honoris gratia.

1 Vita labore 2 dedit mortalibus. 3 Hæc dum agit, ecce
4 Fuscus Aristius 5 occurrit, mihi charus, & 6 illum
Qui pulchre nosset: consistimus. Unde venis? &!
Quo tendis? 7 rogat: & 8 respondet; Vellere cœpi,
Et 10 pressare manu 11 lentissima brachia, 12 nutans,
12 Distorquens oculos, ut me eripiet. 14 Male salsus,
Ridens, 15 dissimulare: meum jecur 16 urere bilis.
17 Certe nescio quid secreto velle loqui te
Ajebas mecum. 18 Memini bene: sed 19 meliori
Tempore dicam: hodie 20 tricesima Sabbatha. Vin, tu
21 Curtis Judæis 12 oppedere? 23 Nulla mihi (inquam
Religio est. 24 At mi: sum paulo 25 infirmior, unus
26 Multorum: 27 ignosces: 28 alias loquar: 29 Huncine Solem
Tam 30 nigrum surrexe mihi! 31 fugit improbus, ac me
32 Sub cultro linquit. Casu venit obvius illi
33 Adversarius. Et 34 Quo tu turpissime? magna
Excla-

1 Humana. 2 Difficilia enim quæ pulchra: & *Labor omnia vincit improbus.* 3 Dum effutit talia verba Garrulus. Apparatus ad Prosopopœjam Fusci Aristii, quem inducit sic percunctantem de itinere Paetæ. 4 Grammaticus illo tempore nobilis, cui cantata est Od. 22. l. 1. 5 Nobis. 6 Garrulum comitemque meum. 7 Fuscus Aristius quærit ex me. 8 Et respondet vicissim a me rogatus, unde veniret, & quo tenderet. 9 Vellicare ipsum veste. 10 Arctius comprimere. 11 Tardissima, mihique reluctantia; & quæ obsequi nollent. Hoc videtur sumtum a tarditate corporum, quæ non facile obsequuntur moventibus, ad stupidos sensus & inertes notandos. 12 Sæpe dans signum vultu, oculis & compressione manus liberandi me a tali comite. 13 Huc illuc movens. 14 Parum prudens & callidus. Metap. est ab insipidis cibis. 15 Dissimulat se intelligere quid vellem. 16 Ira urebat & incendebat cor meum, i. vehementer obid ipsi irascebat. 17 Sunt verba Horatii ad Fuscum. 18 Respondet Fuscus. 19 Commediori. 20 Judæorum hoc novilunio sunt, religiose colenda & celebranda. Sabbatha tricesimo quoque die mensis redeunt. Alii Neomenias intelligunt; alii magnum Judæorum Sabbathum; quo die Agnum comedebant *Sabbatha* omnia, i. septimus quisque dies, quem Judæi venerari solebant, dicta sunt a verbo *sabath. quievit:* unde *sabbathum*, i. cessatio, feriatio. 21 Circumcisis. 22 Contradicere, inque eorum contemtum ventis crepitum edere, eorumque religionem irridere? Metaph. 23 Sunt verba Horatii. 24 Sed mihi, respondet Fuscus, est religio. 25 Religiosior, & religionis motu paulo timidior. 26 Solus ex multis religione obstrictus sum. 27 Ob id veniam dabis mihi, quod jam a te abeam. 28 Quod secreto tecum me locuturum dixi. 29 Ibi tacite mecum exclamo. Hanc facem & lucem, i. hunc diem tam infelicē mihi surrexisse oportuit, ut hujus molestissimi hominis garrulitate omnino enecandus sim, nec ulla ratione liberari queam? 30 Met. est a colore luctuoso ad infortunium significandum. 31 Fuscus ille male salsus abit. 32 Meque in summo periculo linquit, tanquam hostiam jam jam mactandam. A victimis ergo mox jugulandis sumtum est ad præsentissimum malum & periculum, in quo quis deseritur, notandum. 33 Synerdochicōs sumendum videtur pro speciali creditore, qui huic garrulo coram judicio diem indixerat dissolvendi æris alieni causa. 34 Quo tu tendis homo improbissime?

Exclamat voce: & 1 licet antestari? Ego vero
2 Oppono auriculam. 3 Rapit in jus: 4 clamor utrimque
Undique 5 concursus: sic me servavit 6 Apollo,

1 Et statim ad me dicit, O Horati, Licet-ne te testem assumere contra hunc tuum comitem ut ipsum ita secundum leges in jus rapere possim? Est enim *antestari*, unum aliquem ex iis, qui adsunt, prellensa auricula, testem sumere. 2 Ego vero Horatius ipsi ultro auriculam meam tangendam porrigo, ut me testem sumat, isteque garrulus in judicium abripiatur. 3 Trahit renitentem garrulum a me ad tribunal, ubi Prætor jus dicit. Meton. adj. 4 Contentio. 5 Populi exoritur. 6 Cui vitam meam acceptam refero, tandem hoc garrulo defunctus sum. Quidam hic agnoscunt duplicem Metonymiam, primum subj. pro adjuncta Apollinis statua: deinde pro foro judiciali ab Augusto propter multitudinem causarum constructo, ubi erat Apollinis eburnea statua; & ubi liberator ille Horatio obviam factus erat.

SATIRA X.

Hac Satyra respondet iis, quos offenderat supra Satyra quarta, cum Lucilii versus reprehenderet: ac sue reprehensionis rationem reddit, qua eam fuisse justam ostendit.

1 NEmpe 2 incomposito 3 dixi pede 4 currere versus
5 Lucili. Quis tam Lucili fautor 6 inepte est,
Ut non hoc fateatur? at 7 idem, quod sale multo
9 Urbem 10 defricuit, 11 charta 12 laudatur eadem:
Nec tamen 13 hoc tribuens, 14 dederim quoque cætera: nã sic
15 Et laberi mimos, ut pulcha poemata, mirer.
16 Ergo non satis est 17 risu diducere rictum

P 1 Audi-

1 Nempe concedo & fateor. *Nempe* enim est Adverbium assentientis: quo libenter utitur Horatius ad interrogationem. 2 Minus ornato pede. Alleg. est e continuatis Metaphoris ab animantibus, quarum ut pedibus proprie tribuitur motus, vel celer, vel tardus: sic vox in dictionibus & sententiis, modo celerius, modo tardius absolvitur: unde ad versus & sententias Lucilli transfertur: quæ, quia inæquali & incondito motu feruntur, hic merito reprehenduntur. 3 Supra Sat. 4. 4 Fluere, i. dixi Lucilium asperum esse & duriusculum in componendis versibus. 5 Anadiplosis. 6 Stulte favens, i. stultus amator. 7 Lucilius. 8 Multa mordaci dicacitate. Alleg. est a carnibus mordaci sale conspersi, ne illæ corrumpantur, & ut eadem opera jucundiori sapore commendentur. Hujusmodi fuerunt joci, facetiæ, & urbani sales Luciliana Satyre, quibus derisit depravatos civium Romanorum mores, & emendare voluit, ne illi perderentur. 9 Duplex Tropus: prior est Synecd. gen. pro Roma; posterior, Meton. subj. pro civibus Romanis. 10 Amare potuit. 11 Satyra eadem, i. versibus in charta scriptis. Meton. subj. 12 A me. 13 Neque ego dum Lucillo attribuo, quod salsus & mordax fuerit, E πανόρθωσις, quædam est superioris laudationis per diminutionem. 14 Ipsi concedere debeo reliqua, quæ in eximio Poeta requiruntur. 15 Et scenicos versus Decimi Laberii scriptoris dicacissimi. 16 ad eximium poema Satyricum absolvendum. 17 Immodico sc. hiatu nudatisque dentibus, ut effuse ridentibus contingere solet, i. impellere lectorem ad immoderatum risum, qui os dilatet, & dentes nudet. Sumptum est a canibus irritatis, qui distortis labris, & in rugas contractis dentes nudant.

Auditoris: & est quædam tamen 1 hic quoque virtus.
Est brevitate opus, 2 ut currat sententia, neu se
Impediat verbis lassas 3 onerantibus 4 aures.
Et sermone opus est modo 5 tristi, sæpe 6 jocoso,
7 Defendente vicem modo Rhetoris, atque Poetæ,
Interdum 8 urbani, parcentis viribus, atque
Extenuantis eas 9 consulto. 10 Ridiculum acri
Fortius & melius magnas plerumque 11 secat res,
12 Illi, scripta 13 quibus Comœdia prisca viris est,
14 Noc stabant, hoc sunt imitandi: quos neque 15 pulcher
Hermogenes unquam legit, neque 16 simius iste,
17 Nil præter Calvum & 18 doctus cantare Catullum.
19 At magnum fecit, quod verbis Græca Latinis
20 Miscuit. 31 O seri studiorum! 22 qui-ve putetis
Difficile & mirum, Rhodio quod 23 Pitholeonti
24 Contigit 25 At sermo 26 lingua concinnus utraque

1 Sua-

1 In his tamen est quædam virtus risum mavere. 2 Ne sententia claudicet. 3 Aggravantibus. 4 Auditorum. 5 Serio & severo. 6 Salso & urbano. 7 Opus est sermone, qui modo partes & officium alicujus Oratoris tueatur. 8 Faceti irrisoris. 9 Dedita opera. 10 Jocus interdum plus valet, quam acrimonia cum severis ac seriis verbis conjuncta. 11 Dissolvit, dirimit, finit, carpit magnas lites, ac controversias. Metaph. est ab excisoriis instrumentis ad vim faceti sermonis indicandam, cum ille lites componit ac finit: ut Ep. 16. l. 1. *Quo multæ magneque* secantur *judice lites*. 12 Poetæ veteris Comœdiæ, sc. Eupolis, Cratinus, Aristophanes, aliique. 13 A quibus viris. 14 Propter has, quas dixi, virtutes, nempe jocos, sales, & ridicula, cum dente tamen juncta, suam in Scena retinebant dignitatem & auctoritatem, placebant, probabantur & in pretio erant, non explodebantur, cum his plus efficiebant, quam si acribus usi fuissent. Metap. est ab actoribus Comœdiarum, qui placebant talibus facetiis versuum, & faustas acclamationes a populo consequebantur. Ter. *Partim sum earum exactus, partim vix steti*. 15 Bellus ille carminum censor. Ironia. 16 Neque Demetrius Poeta ingenii pravi & deformis ac brevi staturæ. Metap. est a bestia, ad demonstrandum ineptum imitatorem veterum Comicorum: qualis fuit M. Demetrius imitator Lucilianæ scripturæ. 17 Qui nihil didicit cantare, nisi poemata, sive cantilenas amatorias Calvi & Catulli Poetarum Elegorum. Meton. effic. 18 Sic loquitur Od. 6. l. 2. *Cantabrum* indoctum ferre *juga nostra*. 19 At vero hic aliquis mihi objiciet, quod Lucilius rem magnam & admiratione dignam præstitit. Προκατάληψις est, ubi Poeta objectū Demetrii præoccupat. 20 In Satyris suis. 21 Ὀψιμαθεῖς, qui sero studiis operam dedistis, cui cōtrarium παιδομαθεῖς, qui a puero didicerunt; *vel*, O vani & stulti, qui tardi in studiis estis, qui tam parum didicistis, parum docti. Apostrophe est per Exclamationem ad sero literas Græcas discentes. 22 Sc. quod existimetis. Hic enim particula *ve* est Conjunctio confirmans, vel abundat in sententia. 23 Pitholeon Poeta ineptus in suis Epigrammatis Græca Latinis immiscuit. 24 Concessum fuit. 25 At denuo quis mihi objectabit. Altera est προκατάληψις. 26 Qui ex utraque lingua, Græca & Latina, concinnatus est.

1 Suavior: 2 ut Chio nota si commmista Falerni est.
3 Cum versus facias, 4 te ipsum percontor, 5 an, & cum
6 Dura tibi 7 peragenda 8 rei sic causa 9 Petilli.
Scilicet oblitus 10 patriæque 11 patrisque, Latine
Cum pedius causas 12 exsudet Poplicola, atque
Corvinus, 13 patriis intermiscere petita
Verba 15 foris malis. 16 Canusini more bilinguis?
Atque ego cum 17 Græcos facerem, natus 18 mare citra
Versiculos, 19 vetuit me tali voce 20 Quirinus
Post mediam noctem visus, cum somnia 21 vera,
22 In sylvam non ligna feras insanius, at si
Magnas 23 Græcorum malis 24 implere catervas.
25 Turgidus Alpinus 26 jugulat dum Memnona, dumque
Diffingit Rheni luteum caput; hæc ego 27 ludo,
Quæ nec in 28 æde sonet 29 certantia, judice 30 Tarpa
Nec redeant iterum atque iterum 31 spectanda theatris.

1 Est, quam simplex. 2 Non aliter ac si vinum Falernum austerius cum Chio, vino mitiori, temperatum est, ac proinde gratius esse solet, Meton. adj. 3 Cum Poeta sis. 4 Ipsummet adversarium roi quæsitæ judicem constituit. Est ανακοίνωσις, deliberatio unius cum altero. 5 An tu etiam si causidicus esses, cum Latina Græca permiscere malis. 6 Difficilis, capitalis. 7 Defendenda. 8 Qui sacrilegii in corona aurea, furtim e Capitolio sublata, reus accusatus est. 9 Petillii Capitolini. 10 Tuæ Italiæ sc. id est, sermonis Romani. Meton. subj. 11 Tui, Ramani. 12 Vehementer ad sudorem usque agat sive dicat, id est, multum laboret in causis Latine agentis. 13 Corvinus Messala, Orator clarissimus, Petillii accusator, sic etiam Pedius. 14 Latinis verbis. 15 Aliunde, & ex aliena natione, ut e Græcia, sumta. 16 Canusinorum more, qui partim Græco, partim Latine loquebantur, an vero puro vernaculo sermone malis uti? 17 Non contentus patrio sermone. 18 Citra mare Tyrrhenum in Italia & Apulia, non autem ultra mare in Sicilia aut Græcia ortus. Anastrophe est & simul Synecd. gen. sunt enim alia multa citra mare loca. 19 Prosopopæja est Romuli non omnino perfecta, quia nulla est nota illius depositæ. 20 Romulus linguæ Latinæ auctor. Synecd. gen. Nam dicitur etiam de aliis, ut de Augusto Cæsare. 21 Esse creduntur, concoctione sc. jam facta & discussis vaporibus animus liber est. 22 Ne tot autoribus Græcis te adjungas. *In sylvam ligna ferre*, est aliquem iis rebus augere velle quibus ipse maxime abundat. Hæc sunt verba Quirini ad Horatium. 23 Scriptorum. 24 Tui conjunctione augere. 25 A Cornelius Alpinus inflatus ille Poeta. 26 Dum ineptum aliquod carmen de Memnone, Emathionis filio, ab Achille ad Trojam occiso, tam inscite scripsit, ut Memnona denuo jugulare videatur, dumque alio quodã poemate Rheni fluminis lympidi fontes tamquam luteos & sordidos deformat, & ineleganter describit. Alleg. duplex. 27 Has ego ineptias Satyricas ludibundus scribo. 28 Quæ in æde Apollinis & Musarum non audiantur, nec a me recitentur. Synecd. gen. 29 Cum aliorum poematibus de præstantia contendentia. 30 Metio Tarpa Critico & judice acerrimo criminum. 31 Quæ sæpius a populo more aliorum poematum in theatris spectata atque audita vilescant. In *theatris* est Meton. subj. pro populo in theatris, ut diximus.

1 Arguta meretrice 2 potes, Davoque Chremeta
3 Eludente fenem, comis 4 garrire libellos,
Unus virorum, Fundani. 5 Pollio 6 regum
Facta 7 canit, 8 pede ter percuffo: 9 forte epos acer,
Ut nemo, varius ducit: 10 molle atque facetum
11 Virgilio annuerunt gaudentes rure Camœnæ.
13 Hoc erat experto fruſtra Varrone 13 Atacino,
Atque quibuſdam aliis, melius quod ſcribere poſſem,
14 Inventore minor: neque ego illi detrahere auſim
15 Hærentem capiti multa cum laude 16 coronam.
17 At dixi 18 fluere 19 hunc lutulentum, ſæpe 29 ferentem
Plura quidem 21 tollenda relinquendis. 22 Age, quæſo,
23 Tu nihil in magno 24 doctus 25 reprehendis 26 Homero
Nil 27 comis Tragici 28 mutat Lucilius 29 Acci?
Non 30 ridet verſus Enni 31 gravitate minores,
Cum de ſe loquitur, 32 non ut majore reprenſis?

Quid

1 Calida. 2 Avertit ſermonem ad Fundanium Poetam Comicum: Senſus eſt: Tu Fundane unus Poetarum inter omnes qui hodie vivunt, potes comiter & lepide libellos comicos & Comœdiam ſolertem ſcribere, in quibus callidā meretricem, aut Davum quendā, nequam ſervum, ſenem Chremetē herum ſuum eludentem, introducis. 3 Met. eſt a victoribus gladiatoribus. Cic. 1. Cat. *Quamdiu nos etiam furor iſte tuus* eludet? 4 Met. eſt ab avibus, quarum garritus eſt facetus & jucundus. 5 Aſinius Pollio Tragœdiographus. 6 Et principum Romanorum. 7 Deſcribit Tragœdiis Latinis. 8 Pedibus ter percuſſis & pulſatis, i. ſenariis Jambicis trimetris, quorum bini pedes ter conjunguntur, & ſingulorum poſterior eſt fere Jambus. Sex quidem ſunt ictus, unde etiam *ſenarii verſus* dicuntur, ſed tres tantum ſunt percuſſiones. Syn. autem eſt periphraſtica Tragœdiæ, pro verſibus illius Jambicis trimetris, ut diximus. 9 Acer Varius forte aliquod carmen Hexametrū de rebus divinis & Heroicis tanta majeſtate componit, ut nemo melius. In *opes* eſt Synec. gen. pro Heroico carmine. In *ducit* eſt Metap. ab officinis metallicis, ubi metalla tundendo malleis & cudendo in laminas extenduntur. 10 Tenerum atque elegans Bucolicū aut Georgicum P. Virgilio Maroni ruſticæ & paſtorales Camœnę & Nymphę conceſſerunt: nondum enim hoc tempore Virglius Æneida ſcripſerat. 11 Syſtole. Al. *annuerant*, vel *annuerint*. 12 Hoc autem Satyricū carmen meum erat, quod poſſem melius ſcribere, quam Varro Atacinus, qui fruſtra expertus eſt & tentavit Satyras ſcribere, & quam quidam alii. 13 Sic dicto, ab *Atace* Narbonenſis Galliæ fluvio. 14 Quamvis ingenue fatear, quod inferior ſim Lucillo Satyræ primo autori. Syn. gen. 15 Adhærentē. 16 Προκατάληψις eſt ἀλληγορικῶς. enunciata ab omnibus turbidis, i. aliquis mihi objicit ſcripturā Lucilii, ut obſcenam & invenuſtam a me vocatā. 18 Vitiis & inepta garrulitate ſcatere. Vide Sat. 4. 19 Luciliū. 20 Proferentē. 21 Damnanda, quam quęquis approbet aut relinquat? 22 Apoſtrophe eſt, cui cōmunicatio altera eſt adjuncta. 23 Ironica interrogatio. 24 Si vir doctus es & bonus Criticus. 25 Reprehendis. Syncope. 26 Qui quādoque dormitat, i. in carminibus Homeri. Meton. effic. 27 Facetus. 28 Emendat in Tragœdiis Accii? 29 Accius apud Latinos primus ſcripſit Tragœdiam. 30 Reprehendit. 31 Leviores, minus graves, quam gravitas & dignitas materiæ poſtulat. 32 Cum tamen majorem ſemetipſum non exiſtimat illis, quos reprehendit, velut reprehenſo major aut melior eſſet.

Quid vetat, & nosmet Lucili scripta legentes,
Quærere, num 1 illius, num 2 rerum 3 dura negarit
Versiculus natura 4 magis factos, & 5 euntes
Mollius? 6 Ac si quis pedibus quid 7 claudere senis
8 Hoc tantum cotentus, 9 amet scripsisse ducentos
Ante 10 cibum versus, 11 totidem cænatus: 12 Etrusci
Quale fuit Cassi rapido 13 ferventius amni
Ingenium: 14 capsis quem fama est esse, librisque
Ambustum propriis: 15 fuerit Lucilius, inquam,
Comis & urbanus: fuerit 16 limatior idem,
17 Quam rudis, & 18 Græcis intacti carminis auctor,
Quamque Poetarum 19 seniorum turba: 20 sed ille,
Si foret hoc nostrum fato dilatus in ævum,
21 Deterret sibi multa: 22 recideret omne, quod ultra
Perfectum traheretur! & in versu faciendo
23 Sæpe caput 24 scaberet, 25 vivos & roderet ungues.

1 Natura inepta. 2 Quas tractavit. 3 Intractabilis. 4 Magis elaboratos & accuratos, id est, quid prohibet me libere quærere caussam, cur poema Lucilii sit tam incompositum, sit-ne hoc ingenio ipsius vitio ducendum, an difficultati materiæ, quæ sæpius doceri mavult, quam ornari? 5 Concinnius & lenius fluentes. Metaph. ab animantibus. 6 Ac tunc versus ire solent, vel, qualia tunc carmina componuntur. 7 Ut concludat & finiat Hexametris versibus. 8 Hoc uno contentus. 9 Deduceret. 10 Sumtum. 11 Et totidem versus cum cænatus sit, id est cœnavit. 12 Cassii Severi, vel, ut alii Cassii Parmensis. *Parma* est Etruriæ civitas: de quo Epod. 4. l. 1. 13 Concitatius, promtius, celerius. Sumtum est ab igne. 14 Qui dicitur tot versus totque libros scripsisse, ut illi suffecerint sine ligno cadaveri ejus comburendo. 15 Demus quod Lucilius fuerit salsus, jocosus. Concessio est, quæ per Anaphoram iteratur. 16 Tersior, dictior, quam Ennius primus ille auctor carminis Satyrici rudis. 17 Synecdoche est periphrastica Ennii Poetæ. 18 Quod Græci non attigerunt aut tentarunt, sed Latini tantum usurparunt. 19 Antiquiorum Lucilio, id est, quam Accius, Pacuvius, & reliqui. 29 Sed tamen, si ille idem Lucilius Dei providentia, in hanc nostram, qua jam vivimus, ætatem reservatus esset, id est si hac nostra ætate natus esset. Al. *delatus*. Al. *dilapsus*. 21 Multa suis carminibus auferret, demeret & retraheret. 22 Resecaret & amputaret quicquid perfecte opere ulterius adderetur abundans & supervacaneum. Suet. Calig. c. 14. *Commoda emeritæ militiæ recidit ad summam sexcentorum millium*. 23 Sæpe torqueretur, multumque laboraret in versibus faciendis. Alleg. est e Metaphoris a corpore ad animi majorem attentionem. Nam qui in re aliqua totam mentem defigunt, sæpe gestus edunt indecentes per incogitantiam, quales hic memorantur sine ullo pruritu vel capitis, vel unguium agi a Poetis a tenuissima & acerrima cogitatione Poesin meditantibus. 24 Cogitabundus: 25 Ad vivum usque profundis cogitationibus intentus arroderet & præmorderet: non autem in uno pede staret, exiguoque temporis intervallo ducentos versus dictaret.

1 Sæpe ſtylum vertas, iterum, quæ digna legi ſint,
Scripturus: neque, 2 te ut miretur 3 turba, 4 laaores
Contentus 5 paucis lectoribus. An tua demens
6 Vilibus in ludis dictari carmina malis?
7 Non ego:nã ſatis eſt 8 Equitẽ mihi 9 plaudere:ut 10 audax,
Contemtis aliis, 11 exploſa 12 Arbuſcula dixit.
Men 13 moveat 14 cimex Pantilius? aut crucier, quod
15 Vellicet abſentem 16 Demetrius? aut quod ineptus
17 Fannius Hermogenis 18 lædat conviva 19 Tigelli
Plotius, & Varius, Mæcenas, Virgiliuſque,
Valgius, & 20 probet hæc 21 Octavius optimus, atque
22 Fuſcus: & hæc utinam 23 Viſcorum laudet uterque.
Ambitione 24 relegata, 25 te 26 dicere poſſum
27 Pollio, te Meſſala, tuo cum fratre: ſimulque
Vos Bibuli, & Servi, 28 ſimul his te 29 candide Furni
Complures alios, doctos ego quos, & amicos,
30 Prudens prætereo: quibus 31 hæc, ſint qualiacumque
32 Arridere velim; 33 doliturus, ſi placeant ſpe

1 De-

1 Sæpe quòd tu, ſcripſeris, emender. ſæpe priorem ſcripturam deleas, & aliteratque aliter finge. Anahpora eſt, atque adeo Allegoria ab antiquo more ſcribendi in tabellis ceratis & pugillaribus; ubi quod male fuiſſet exaratum acutiori parti ſtyli graphiarii, poſtea denſiori altera ejuſdem parte expungebatur & corrigebatur. Conſilium igitur Horatii eſt, ut, quod quis ſcripſerit, tantiſper mutet & corrigat, dum recte conſtituatur. Sic Cic. Verr. 4. *Timuit aliquando, & commotus* vertit ſtylum *in tabulis ſuis quo facto cauſam manem evertit ſuam.* 2 Tuaque carmina. 3 Vilis plebs. 4 Neque multum ſollicitus ſis, ut auram popularem aucuparis, quod Oratoribus convenit, ut docet Cic. in Bruto. 5 Iiſque viris doctis & prudentibus. 6 Pueris in contemtis ſcholis & populo quam viris prudentibus approbari malis? Ego illud non malim. 8 Equites Romanos, ut Mæcenatem, vel alios doctiſſimos me laudare. 9 Si vulgus me explodit. 10 Animoſa. 11 A vulgo, cum mimam egit. 12 Mima & meretrix. 13 An me commovere aut turbare debeat? 14 Poeta putidus, ut cimex. Metap. eſt ab inſecto fœdiſſimi odoris in ligno naſcente, ad fœtorem & obſcœnam Pantilii maledicentiam notandam. Tres autem hæ interrogationes ſuſpendunt ſubjectionem negatam. 15 Maledictis me calumnietur. 16 Quem *Simii* nomine ante notavit. 17 Poeta: de quo ſupra Sat. 4. 18 Maledictis. 19 Cantoris. 20 Ego opto ut adprobet hæc mea carmina. 21 Maximus ille Imperator Cæſar Octavius Auguſtus. Alii putant Cæſarem Auguſtum non intelligi, ſed Octavium Poetam quendam. 22 Ariſtius. 23 Uterque fratrum Viſcorum. *Viſci* doctiſſimi Poete & cenſores fuerunt. 24 Cupiditate honoris & favoris extincta, ſublata, depoſita. Sumptum ab iis, qui in exilium ejiciuntur. 25 Apoſtrophe ad quinque clariſſimos viros, quibus optat ſcripta ſua probari. 26 Nomerare. 27 Aſini Pollio. 28 Cum his. 29 Cenſor, hiſtorice, ac amice. 30 Sciens. 31 Mea carmina. 32 Approbari, placere. Metaph. ab homine. qui eſt τῶν ζώων γελαστικόν, ad inanimatum. 33 Ægre laturus.

1 Deterius nostra, 2 Demetri, teque Tigelli,
3 Discipularum inter jubeo plorare cathedras,
4 I puer, atque meo 5 citus hæc 6 subscribe libello.

P. 6. Q. H. Q.

1 Si placebant pejus ac minus, quam sperassem. 2 Apostrophe altera est ad suos adversarios, Demetrium & Hermogenem, qui impudice & misere student tantum fœminis probari. 3 In cœtu vestrarum impudicarum mulierum & minarum, quas carmina vestra cantare edoceatis, id est, ego vos (qui fœminis, non viris, placere studeris) infelices esse jubeo, ac malum precor, & vos tamquam turbam imperitorum pro nihilo habeo. 4 Avertit postremo sermonem ad puerum amanuensem ut hanc Satyram, ut appendicem, Satyræ 4. atque tamquam clausulam superioribus adjungat. Unde *τὸ puer* Synecdochice hic sumitur pro servo amanuensis. 5 Cito. Abruptum fuit hujus Satyræ initium, abruptus etiam finis. 6 In infima parte scribe, quoniam hi versus ex tempore in mentem mihi venerunt: tantum abest, ut facti me peniteat.

V. HORATII FACCLI SERMONUM, SIVE SATYRARUM

LIBER II.

SATYRA I.

Sibi datum a Trebatio consilium de scribendis rebus gestis Augusti, potius quam Satyris (utpote in quibus alii aliud desiderent) exponit: & cur ei parere non possit, ostendit.

1 SUnt, quibus in Satyra videar 2 nimis acer, 3 & ultra
Legem 4 tendere 5 opus: 6 sine nervis 7 altera, quicquid
Composui, pars esse putat, similesque 8 meorum
Mille die versus 9 deduci posse: 10 Trebati,
Quid faciam? 11 præscribe; 12 Quiescas. 13 Ne faciam, inquit.
Omni-

1 Quidam. Tota hæc Satyra versatur, in Dialogismo interrogantis Poetæ & respondentis Trebatii. 2 Nimium asper & vehemens esse in reprehendendis hominibus. Hoc sumtum est a sapore & gustu mordaci. 3 Et ultra modũ & usitatam in notandis vitiis consuetudinem, non habita personarum ratione, aut discrimine. Est autem Satyræ lex, ut comiter & urbane, & per ludum jocumque mores hominum reprehendat. 4 Intendere & exacerbare. Alleg.e Metaphoris a sagittariis, qui scopo semper aberrantes, modo citra hunc modo ultra emittunt sagittas, nervis prave & nimium vel adductis vel remissis: quos imitari a multis existimatur Poeta, cum in vitiis hominum notandis numquam potest modum criminationis tenere, interdum declinans, quorundam judicio ad ellipsim, interdum aliorum opinione, ad hyperbolem. Dici etiam potest. Alleg. petita a citharœdis, male fides pulsantibus. 5 Carmen meum, Satyricum. Synecd. gen. 6 Sine rebus & sententiis, id est, illud opus. Satyræ esse nimis languidum & enerve. 7 Altera hominum pars, id est, alii homines. 8 Versum tam facilium & enervium. 9 Tamquã lanam deduci, id est, scribi & componi posse. Meraph. est a lanificis, qui dum tenuant lanam vel linum, in filum deducere dicuntur. 10 Nobilissime Jurisconsulte. 11 Constitue mihi modum scribendæ Satyræ, vel quid faciendum in hac hominum querela, & qualis Satyricus esse debeam, indica & doce, ut ad tuum præscriptum, tanquam ad normam juris, agam omnia. 12 Quiescas, o Horati, scribere Satyras, illarum compositione omnino supersedeas. Respondet ergo Trebatius. 13 An illud inquis, o Trebati, ne faciam versus Satyricos? Hæc sunt verba Horatii.

Omnino versus? 1 Ajo. 2 Peream male, non
3 Optimum erat: verum nequeo 4 dormire. 5 Ter uncti
Transnanto Tiberim, somno quibus est opus alto,
6 Irriguumque mero 7 sub noctem corpus 8 habento.
Aut, si tantus amor scribendi te 9 rapit, 10 unde
11 Cæsaris invicti 12 res dicere, multa laborum
Præmia 13 laturus. 14 Cupidum, 15 pater optime, vires
Deficiunt: neque enim quivis 16 horrentia 17 pilis
Agmina, nec 18 fracta pereuntes cuspide Gallos,
Aut 19 labentis equo 20 describat vulnera Parthi,
21 Attamen & 22 justum poteras, & scribere fortem,
23 Scipiadam, ut sapiens 24 Lucilius. 25 Haud mihi deero
Cum res ipsa feret: nisi 26 dextro tempore, 27 Flacci
Verba per attentam non ibunt Cæsaris aurem:

Cui

1 Hoc ipsum est, quod ajo. Affirmat Trebatius. 2 Exclamatio est Poetæ sibi imprecantis & obtestantis. 3 Ut omnino quiescerem, & Satyras scribere intermitterem. 4 Quiescere, & vigiliarum tædium hisce ineptiis satyricis cogor discutere. 5 Trebatii consilium. Qui facile dormire non possunt, illi Tiberim fluvium oleo uncti quotidie ter transnatent. Nataturi ungebantur, ut olei calore adversus aquæ frigus munirentur. 6 Madidum vino. 7 Circa noctem, vel paulo ante noctem. Cæs. l. 1. de bel. civ. *Pompejus sub noctem naves solvis*. 8 Habeant. 9 Abripit, præcipitem trahit. 10 Tenta & aggredere. 11 Augusti. Synecd. gen 12 Præclare gestas. 13 A Cæsare accepturus. 14 Volentem me hisce arduis & sublimibus materiis manus admovere, vires destituunt. Respondet Horatius. 15 Trebati Sic illum honoris causa appellat. 16 Ingentes militum copias, aspectu formidabiles, horrorem spectantibus incutientes. Meton. esse. 17 Romanorum hastis. 18 Quam saucius hostis corpore non potuit evellere, nisi fractam. 19 Ex equo delabentis, & superati. Parthi enim ex equi pugnabant, & erant equites. 20 Possit describere. 21 Ut vel maxime Augusti bella non describas, tamen &c. Epanorthosis sive correctio est Trebatii, qua hortatur Horatium, ut Cæsarem præconiis illustret a justitia & fortitudine, idque exemplo Lucilii, qui Scipionem dignis encomiis celebravit. 22 Augusti justitiam & fortitudinem describere. Meton. subj. 23 P. Cornelii Scipionis Africani virtutes carminibus suis illustravit. 24 Satyricus. 25 Faciam quod in me erit, inquit Horatius, & rei huic operam navabo, cum dabitur occasio. 26 Opportuno & commodo rebus agendis tempore cum a rebus gravioribus bellicis & civilibus vacat. Metaph. est ab auspicibus, qui prospera, commoda, læta & opportuna prædicebant fore e dextro avium volatu, & innoxium fulgur ex eadē parte vibratum. 27 Mea Horatii Flacci verba non transibunt per aurē Cæsaris carminibus considerandis intentam, nisi dextro tempore.

Cui male si 1 palpere, 2 recalcitrat undique 3 tutus.
4 Quanto rectius hoc, quam 5 tristis lædere versu
6 Pantolabum scurram Nomentanumque 7 nepotem:
Cum sibi quisque 8 timet, quanquam est 9 intactus, & odit
10 Quid faciam? saltat 11 Milonius, 12 ut semel icto
Accessit fervor capiti, 13 numerusque lucernis.
14 Castor 15 gaudet equis: 16 ovo prognatus eodem
17 Pugnis. 18 Quot capitum vivunt, totidem studiorum
Millia: 19 me pedibus delectat claudere verba
20 Lucilli ritu, nostrum melioris utroque,
21 Ille velut fides 22 arcana sodalibus olim
23 Credebat libris: neque 24 si male cesserat, unquam
25 Decurrens alio, neque si bene quo fit, ut omnis
26 Votiva pateat veluti descripta tabella,

1 Vita

1 Aduleris, Alleg. ab equisonibus, qui equis applaudunt & blandiuntur poppismis: vel leni manu tractatione pilos demulcent, quo facilius illos vel ephippio sternant, vel ori fræna inserant, vel pedibus soleas inducant, vel denique in eos insiliant: quod nisi dextre fecerint, calcitrare solent sternaces, quales solent esse maxime equi sessorem dejicientes: ad versus quales casus solet prudens equiso esse comparatus, quemadmodum Augustus contra ineptias se laudantium. *Vulpari* proprie, est blande contrectare & manu demulcere. 2 Repugnat, adulationem rejicit. 3 A vanis assertionibus. 4 At quanto hoc (rectius esset agere) inquit Trebatius) hujusmodi Cæsaris laudes decantare, quam, &c. 5 Mordaci & Satyrico versu proscindere. 5 Quoslibet scurras, darasitos & homines perditos & dissolutos. Syn. spec. 7 Luxuriosum. 8 Cum unusquisque suę famę metuat, & Poetas Satyricos oderit. 9 A Satyrico non notatus aut reprehensus est. 10 Respondet Horatius. 11 Homo temulentus, civis Romanus. 12 Postquam calor nimio vini potu ipsi in caput, copiosis vini vaporibus tanquam telis per cussum, ascendit. 13 Immensa accessit, ut lucernæ, quæ antea singulæ, jam binæ incipiant apparere. Ebrius enim rem unam cernens, plures videtur aspicere. 14 Jovis & Ledæ filius. 15 Delectatur equestri & curuli certamine. 16 Ex eodem ovo, quod mater ex Jove, in cygnum converso, conceperat id est alter frater Pollux. Synecdochica ergo periphrasis est Pollucis. Quidam putant sumtum ab avibus, quæ ponunt ova, & diuturno calefactu inde excludunt pullos, ad partum Ledæ indicandum: 17 Pugillatu & cestibus delectatur. 18 *Quot homines, tot sententiæ*, & singulis hominibus singula studia natura insita, *Trahit sua quemque voluptas*. Synecd. memb. pro intag. 19 Ego delector compositione carminis Satyrici. Synecdochica itaque periphrasis est versuum Satyricorum. 20 More Lucilii, qui melior est Poetica facultate, quam & ego, & tu. 21 Lucilius. 22 Vitæ suæ. 23 Inscribebat, committebat. 34 Si quid ei male evenerat. Al. *gesseras*, id est, egerat. 25 Neque ad aliud vitæ genus suæ conferens, confugiens, quam ad libros suos, id est, in adversis non aliunde solatium petebat, nisi a suis libris, nec aliis congratulationem rerum secundarum declarabat, nisi eosdem sodalibus libris. 26 Veluti in tabula, quæ ex voto suspendebatur in templo a naufragis, integre delineata in libris illis conspici possit. Sic Od. 5. l. 1. *me* tabula *sacer* Votiva *partes indicat humida Suspendisse potenti Vestimenta matris Deo*.

1 Vita senis: sequor 2 hunc, 3 Lucanus, an Appulus, 4 anceps
Nam Venusinus 5 arat finem sub 6 utrumque 7 colonus
8 Missus 9 ad hoc, 10 pulsis (vetus est ut fama) Sabellis
11 Quo ne per vacuum Romano incurreret hostis:
Sive quod Appula gens, seu quod 12 Lucania bellum
13 Incuteret violenta. Sed hic 14 stylus haud 15 petet 16 ultro
17 Quemquam animantem, & me 18 veluti custodiet ensis
Vaginæ tectus: 19 quem cur 20 distringere coner
Tutus ab infestis 21 latronibus? 22 O Pater, & 23 Rex
Juppiter; 24 ut pereat positum rubigine telum,
Nec quicquam noceat cupido mihi pacis? at ille,
Qui me 25 commovit (melius non tangere, 26 clamo)
27 Flebit, & 28 insignis tota 29 cantabitur 30 Urbe.
31 Cervius iratus 32 leges 33 minitatur & urnam:
Canidia 34 Albuti, quibus est 35 inimica, 36 venenum
Gran-

1 Vita Lucilii, qui in illa seniorum Poetarum turba Horatii sæculo ponebatur. Synecd. gen. 2 Lucilium. 3 Sim. 4 Dubito, incertus sum, ἀμφιδοξέω: quod quidam putant sumtum ab armis utrimque acutis, quæ dubitamus, utra parte apprehendamus sine offensione. 5 Terram, id est, agros colit, ibique habitat. 6 Inter Lucaniam & Apuliam. Est enim Horatius in oppido Venusio natus: unde & *Venusinus* dictus. 7 Populus, qui huc a Romanis in coloniam ductus fuit. 8 A Romanis. 9 In coloniam. 10 Expulsis Samnitibus ex hisce locis. 11 Ut ne Lucani & Appuli per hanc regionem, tamquam cultoribus vacuam. Sabellis expulsis, velut hostes in Romanorum populum ejusque agros incursionem facerent, & novis bellis & seditionibus urbem Romam vexarent. Synec. finiti & gen. 12 Lucani incolæ: Meton. subj. 13 Moveret, inferret tanquam bellicosa. 14 Hæ Satyræ stylo, id est calamo scriptorio, scriptæ. Meton. instrumenti: atque adeo Metap. qua datur sensus & motus rei inanimatæ, quæ per se nec potest ferire, nec defendere. 15 Lædet. 16 Sponte, nisi sim lacessitus, provocatus. 17 Quenquam anima & corpore constantem. 18 Et stylus me defendet, velut ensis conditus vagina, cum arma gestentur defensionis, non offensionis causa. 19 Gladium Satyrarum mearum. 20 Evaginare. Sic Od. 1. l. 3. Districtus *ensis cui super impia Cervice pendet.* Q. d. cur Satyras velim depromere, aliosque lædere, ipse læsus a nemine? 21 A calumniatoribus me provocantibus. 22 Exclamatio est precantis & optantis exitium volenti lædere ceteros: & simul Apostrophe ad Jovem: aversus est enim sermo a Trebatio ad hunc. 23 Deorum & hominum. 24 Utinam meum hoc Satyrarum telum in vagina reconditum, nunquam extrahatur, sed ibi rubigine pereat, ut nunquam causa mihi detur hunc ensem extrahendi. 25 Tetigerit, lacessiverit. 26 Aperte edico melius esse me non lædere sive lacessere. Translatum est a corpore ad famam Poetæ inquinandam. Ter. Eun. *Quo pacto Rhodium tetigerim in convivio.* 27 Οἰμώξει, dolebit suamque miseriam deplorabit. 28 Nobilis & famosus. Ironia est pro infami & ignominioso. 29 Meis versibus. 30 Roma. Synecd. gen. 31 Prætor, inquisitor, capitalibus quæstionibus præfectus. 32 Pœnas & condemnationes legibus & sortibus constitutas. Met. subj. 33 Maledicis scriptoribus. 34 Albutii filia venefica: ut apud Vir. *Hectoris Andromache*, sc. uxor. *Deiphobe Glauci*, sc. filia. 35 Irata. 36 Illis venenum minitatur.

Grande malum 1 Turius, si quis se judice 2 certet,
3 Ut, 4 quo quisque valet, suspectos terreat, 5 utque
Imperet hoc natura potens, 6 sic collige mecum:
Dente lupus, cornu taurus 7 petit: 8 Unde, nisi intus
Monstratum? 9 Scævæ vivacem crede nepoti
Matrem: 10 nil faciet sceleris 11 pia dextera 12 (mirum
Ut neque calce lupus 13 quenquã, neque dẽte 14 petis bos) 55.
Sed mala 15 tollet anum 16 vitiato melle cicuta:
17 Ne longum faciam: seu me tranquilla senectus
Expectat, 18 seu mors atris circumvolat alis,
19 Dives, inops, Romæ, seu 20 Fors ita jusserit, exul
21 Quisquis erit vitæ, 22 scribam, color. 23 O puer ut sis
24 Vitalis, metuo, & 25 majorum ne quis amicus
26 Frigore te feriat. 27 Quid, cum est Lucilius ausus

Primus

1 Judex ille numerarius & venalis sc. *minitatur*, qui neminem absolvat, nisi muneribus prius placatus. 2 Litiget. 3 Quomodo. 4 Quare & quibus quisque artibus est instructus, iis suos inimicos & simultatis nomine suspectos puniat. 5 Et quomodo natura potenter impellat homines, ipsa etiam bruta, ad injurias injuriis vindicandum. 6 Mecum ex his exemplis perpende & judica. Metaph. est a corpore ad animum. Apostrophe autem est ad Trebatium, quem monet, ut secum diligentius perpendat, num illud naturæ non adversetur, si quis se non tueatur, acceptamque injuriam ulciscatur: quod ut sit evidentius, argumentatur a brutis. 7 Adversarium appetit atque aggreditur. Virg. Ecl. 3. *Jam cornu petat, & pedibus qui spargat arenam.* 8 Unde autem hoc habent, nisi illis a natura monstratum esset? 9 Quivis credat & committat Scævæ, prodigo & perdito juveni, matrem, quam nimiũ vivere moleste fert. Permissio est quædam cum Synecdoche. 10 Dextera ejus non quidẽ gladio ipsam interficiet. 11 Quæ pia videtur, nec tamen est, sed impia. Ironia enim est, qua significatur ejus impietas, qui clandestino & insidioso mortis genere interfecit matrem. 12 Nimirum. 13 Ferit. 14 Mordet. 15 E medio tollet, occidet matrem suam decrepitam, cujus diuturna vita prodigus offenditur. 16 Melle corrupto, id est, venenata mulsi potione, qua anum, dulcia appetentem, ille suffulcierat. 17 Ne sim longior. 18 Sive mors celeris & violenta mihi imminet. Metap. est ab avibus ad subitam & insperatam mortis festinationem indicandã. 19 Sive dives. 20 Fortuna. 21 Quodcunque genus, quæcunque conditio & status meæ vitæ futura sit. Met. a pictoribus. Cic. *Amisimus colorem & speciem pristinam civitatis.* Sic *color imperii* dicitur Lucani l. 9. 22 Satyras. 23 O Horati adolescentule (inquit Trebatius) metuo ut diu vivas, ne hisce Satyris tuis exitium & periculum tibi contrahas. In *puer* est Synecdoche. Facete autem *puerum* vocat Trebatius eum, a quo *pater* ipse audiverat. 24 Vivax ac diu superstes. *Vitale* id proprie dicimus, quod ad vitam pertinet, quod vitam juvat, fovet, continet. 25 Potentiorum, id est, qui valeat gratia apud divites & potentes, φίλος τῶν μειζόνων, id est, *amicus magnus.* 26 Mortem tibi inferat, *vel*, frigido aliquo veneno te e medio tollat, Satyris tuis offensus. Met. est adjunctæ qualitatis perniciosæ pro subjecto veneno. Quod vivimus, calori vitali acceptum ferimus. Hinc ergo *frigus* pro morte, & *frigere* pro mortuum esse. Virg. Æn. 12. *Asit illi solvuntur frigore membra*: Et 6. *corpusque lavant frigentis, & ungunt.* 27 Quid passus est Lucilius (cogat Horatius) cum magnos viros carpsisset?

Primus in hunc operis componere carmina 1 morem,
2 Detrahere & pellem, nitidus qua quisque per ora
3 Cederet, introrsum turpis? Num lælius, 4 & qui
Duxit ab oppressa meritum Carthagine nomen.
5 Ingenio offensi? aut læso doluere 6 Metello
Famosisque Lupo cooperto versibus? Atqui
Primores 7 populi 8 arripuit 9 populumque tributim:
Scilicet uni 10 æquus virtuti, atque 11 ejus amicis,
12 Quin ubi se a 13 vulgo, 14 & scena, in 15 secreta remorant
16 Virtus Scipiadæ, & mitis sapientia Læli?
17 Nugari cum illo, 18 & discincti ludere, donec
19 Decoqueretur olus, soliti. 20 Quicquid sum ego, quam vis
Infra

In morem Satyricum, id est, Satyras scribere. 2 Omnia improborum vitia denudare sive detegere, illisque turpitudinis velamentum detrahere. Alleg. est a laniis & extispicibus, qui ex detractis pellibus, tanquam velamentis, eviscératisque animalibus perspiciebant, quid boni, quid-ve mali inesset ominis. Sic Lucillus mores hominum notabat, ut, qui extrinsecus apparebant probi & sinceri, lectis ipsius Satyris, perspicerentur scelerati & impuri. 3 Qua unusquisque malus per vulgi ora, id est, in oculis & conspectu omnium civiū tanquam bonus & quantivis pretii civis per Urbem incederet & obambularet. Aphæresis. Sic Plau. *Ut transversus, non proversus cedit, quasi cancer solet.* Meton. est subj. in *quisque* pro fama cujusque, nitida specie probitatis ornati, emanaret per urbem. 4 P. Cornelius Scipio, qui a domita Africa meritum nomen Africani reportavit. Synec. periph. Scipionis Od. 8. l. 4. *Non incendia Carthaginis impiæ*, Ejus, qui domita nomen ab Africa Lucratus rediit, *clarius indicant Laudes, quam Calabræ Pierides.* 5 Num hi duo Lælius & Scipio fuerunt offensi carmine Lucilii? 6 Quod Metellus, Macedonici filius infamis & luxuriosus, a Lucillo læsus, aut quod Lupus Rutilius, homines impii, maledicis & ignominiosis versibus Lucilli obruti ac proscissi fuerint? Ab integumentis translatum est ad animi statum & habitum. Sic Cic. 3. Verr. *Qui istum tot, tantis, tam nefariis sceleribus coopertum sua sententia liberavit.* 7 Romani, id est, Patres ipsos seu Patritios. 8 Invasit, notavit, culpavit. 9 Reliquam plebem absque Senatoribus ordine per omnes 35. tribus Satyrico dente grassatus, nulli parcens. Recte ergo Persius: *Secuit Lucillus Urbem.* Tradunt enim singulas eum tribus, singulis Satyris maledictis insectatum fuisse. 10 Propitius & benevolus. Asserit Poeta non alia de causa Lucilium mordacius in Romanos ex æquo in omnes invectum, nisi solius virtutis amore: *æquus* autem est *virtuti*, qui bonis omnibus parcendum judicat, malosque puniendos. 11 Virtutis. 12 Insuper. 13 Ab oculis civium. 14 A populi conspectu, a foro & judiciis, ubi magistratus, tāquam in scena, personam agit. Translatio est a ludis scenicis, atque insuper Syn. spec. pro generali & quovis cœtu & loco frequenti. 15 Loca sc. i. in secessu se removerant, & se subduxerant ab aspectu populi intra parietes. Syncope. 16 Ubi Scipio virtute præditus & fortissimus, & Lælius mitis ac sapiens subduxerant se, &c. Alleg. e continuata Meton. adjunctorum pro subjectis. 17 Soliti fuerant ridicula & jocosa tractare cū Lucilio. 18 Comparati ad animi relaxationem exercitationemque corporis. 19 Frugalis cœna pararetur, apponeretur. 20 Quicunque ego Horatius sum, cujuscumque conditionis, sortis, generis.

Infra Lucili 1 censum, ingeniumque tamen: me
2 Cum magnis vixisse 3 in vita fatebitur usque
4 Invidea, & 5 fragili quærens illidere dentem,
Offendet solido: nisi quid tu, docte Trebati,
6 Dissentis. 7 Equidem nihil hic diffindere possum.
Sed tamen 8 ut monitus caveas, ne forte 9 negoti
Incutiat tibi quid 10 sanctarum inscitia legum:
Si 11 mala condiderit in quem quis carmina, 12 jus est
13 Judiciumque. 14 Esto, si quis mala: 15 sed bona si quis
Judice condiderit laudatur Cæsare si quis
16 Opprobriis dignum 17 latraverit, 18 integer ipse,
19 Solventur risu tabulæ: 20 tu missus abibis.

SA.

1 Annuum reditum, id est opibus Lucilio inferior, qui fuit ordinis equestris. 2 Cum Augusto Pollione, vato, Mæcenate, aliisque viris magnis. 3 Nolens. 4 Invidi homines fatebuntur suis etiam ingratiis, cum summis viris mihi intercessisse familiaritatem & convictum. Meton. adj. 5 Sc. *corpori*, id est, me tanquam rem fragilem mollem & teneram livoris sui dêtibus comminuere studes, id est, dum invidus me calumniando in crimen inducere conatur, tunc in corpus & rem solidam & duram incurret & impinget, dentesque suos franget, id est, vitę meæ integeritas & innocentia tunc illi invidi respondebit & resistet. Alleg. est e continuatis Metap. a canibus & aliis bestiis, quæ cum mollibus & aliis corporis partibus parant dentem illidere, durū ferrum vel lignum sæpius objectum mordent. Ita invidi, cum me maledictis lacerare & mordere student, gravius illos remordere soleo. 6 Aliter sentit. Posset hoc etiam *εἰ φωνῆς* intelligi. 7 Ego (inquit Trebatius) in tuo sermone nihil possum differre ac dissentire, quin pro te pronuntiem. *Diffindere* enim proprie est differre, atque in aliud tempus rejicere: ut si quis sine dolo suo malo impeditus in judicio non stetisset, aut judex ipse non sedisset, vel comperendi nasset: hoc erat *diem diffindere*: & diffissus dies dicebatur. Liv. l. 9. *atque ei legem Curiatiam de imperio ferenti, triste omen diē diffidit.* 8 Illud moneo ut caveas. 9 Periculi, damni exhibeat, id est, me ignorantia legum te in damnum inducat. 10 Quę aliquid jubent aut vetant, pœna irrogata & sancita, si quis secus faciat, a verbo *sancio*. 11 Maledica carmina, id est, famosos versus scripserit. 12 Licet in judicium vocare talem maleficum, & pœna legibus constituta est. 13 Acto ex lege. 14 Concedam? ita esse, inquit Horatius, illum legibus ac gravi supplicio esse obnoxium, qui scripserit maledicis versibus innocentis & viri boni nomen famamque proscindit. Concessio est, ubi lex ista, tanquam argumentum aliquod condonatur & admittitur. 15 Sed si quis scripserit in homines malos bona carmina vitiis hominum castigandis, ille vel Augusto Cæsare judice laudatur. 16 Hominum malum & flagitiosum. 17 Mordaci aliquo carmine & conviciis proscideris, laceraverit, allatraverit. Metaph. est a canibus, vel feras vel fures allatrantibus. 18 Modo, vel cum ipse sit integer vitæ, scelerisque purus, ac vitiis incontaminatus. 19 Ipsi judices, qui sunt legum custodes, ridicula interpretatione te absolvent, & supplicium tibi remittent. Meton. adj. 20 Tu dimissus impune abibis, tuque in judicio absolveris.

SATYRA II.

Sub Oselli persona luxui deditos insectatur. De eo loquens qui gulæ servit, eum dicit non certo judicio, sed opinione quadam stulte concepta delicias in nonnullis cibis consectari. Atque ut incommoda recenset, quæ comitantur hunc, qui circa victum & luxum, sic commoda, quæ tenui & frugali insunt, enumerat.

QUæ virtus, & 1 quanta, 2 boni, sit 3 vivere parvo
(Nec meus 4 hic sermo est: sed quem 5 præcepit Ofellus
6 Rusticus, 7 abnormis sapiens, 8 crassaque Minerva)
9 Discite non inter 10 lanceis, mansasque 11 nitentes,
12 Cum stupet 13 insanis acies fulgoribus, & cum
14 Acclinis falsis animus 15 meliora recusat;
Verum hic 16 impransi mecum disquirite 17 Cur hoc?
Dicam, si potero, MALE verum examinat omnis
18 Corruptus judex. 19 Leporem sectatus 20 equo-ve
Lassus ab indomito: vel, si Romana fatigat

1 Mi-

1 Quam vim habeat ad animi tranquillitatem, & quam præclaros in homine fructus concitet. 2 O boni, discite quæ virtus, &c. Luxuriosus & ἀσώτυς hic compellat alieno nomine per ironiam quos hic studet ad temperantiam & frugalitatem revocare. 3 Vitam frugalem colere. 4 Quem instituam 5 Præcepit & docuit. 6 Nulla humanitate cultus & politus. Translatum est a rusticis. Proprie enim rusticus est, qui rure vivit. 7 Sapiens quidem, sed non secundum normam extraque regulam Philosophorum, quales Fabricius, Curius. Metaph. ab imperitis fabris qui non recte norunt opus suum ad normam & regulam dirigere, nec ad artis præscriptionē lineam ducere. 8 Et sapiens crassa Minerva, id est doctrina non excultus, sed a natura ad Philosophiam Stoicam informatus. Meton. causæ effic. pro eruditione & literis quarum auctor creditur Pallas. 9 Cognoscite. 10 Inter epulandum, in opiparis conviviis. 11 Lautas & opulentas. 12 Cum oculorum & mentis acies, id est, cum judicium rationis auri & argenti nitore, totiusque convivii immenso splendore perstringitur atque hebescit, & vitiatur, ne possit recte uti ratione. Alleg. est e continuatis Metaphoris a corpore ad animum. 13 Efficientibus convivas insanire. Meton. effe. 14 Propensus & inclinans ad assentiendum falsis, quod multo cibo repletis accidit. Metaph. ab aurificum statera, qua cujusque ponderis momentū æstimatur & ponderatur, justum ne sit an iniquū. 15 Veriora non admittit, veram virtutem repudiat. 16 Sicci, jejunii, integri judicii in hanc mecū disquisitionem incumbite. 17 Cur autem hoc desiderem, ut jejuno stomacho mecum disquiratis? 18 Sicut omnis judex, si ab odio, ira aliisque affectibus impeditus sit, non facile veritatem pervidet; sic etiam animus, cibo potuque repletus ac satur, veritatem non bene examinat, nec perspicit, quid in quaque re verum, sincerumve sit. 19 Ubi leporem venatus es. Enumerat autem Horatius hic quatuor exercitationis genera, venationem, equitationem, ludum pilæ, disci jactum. 20 Vel defessus equitatione dura succussantis equi & indomiti. Meton. Sic Plaut. *defessus a gerunda aqua*.

1 Militia 2 assuetum Græcari, 3 seu pila velox,
Molliter austerum 4 studio fallente laborem,
Seu te 5 discus agit, 6 pete cedentem aera disco:
Cum labor 7 extuderit fastidia, 8 siccus, 9 inanis
10 Sperne cibum vilem: nisi 11 Hymettia mella Falerno
Ne biberis diluta: 12 foris est promus, & 13 atrum
Defendens pisces 15 hyemat mare. Cum sale panis
16 Latrantem stomachum bene leniet. 16 Unde putas, aut
Qui partum? 17 non in caro nidore voluptas
Summa: sed in teipso est, 18 Tu pulmentaria quære
Sudando: 19 pinguem vitiis, albumque, nec 20 ostrea,
Nec Scarus, aut poterit 21 peregrina juvare 22 Lagois.
Vix

1 Et exercitatio. 2 Te qui solitus es genialiter vivere & strenue potare, vel potius exercitationibus & ludis Græcorum uti, ut pila & disco. Sc. *agit te*, id est, delectat. 4 Cum *studium*, id est, pilæ ludus sive diligentia vincendi inter ludendum oblivionem ingrati laboris affert *molliter*, id est, cum quadam voluptate, ut labor non sentiatur. Al. dictionem *molliter* τῷ *Græcari* adhærere malunt. 5 Disci ludus & jactus delectat. Est autem *discus*, massa ferri vel æris, vel gravis lapis, qui, corporis exercendi gratia, in altum projici solet, Ludus in Græcia usitatus. Apostrophe quædam est ab omnibus luxuriosis ad unum singularem: ac præterea datur hic motus & sensus rei inanimatæ per Metaph. Est insuper in *seu* Anaphora. 6 Ludo disco, vel jacta discum in aerem, qui cedit corporibus gravioribus. 7 Fugaverit, excusserit tibi nauseã ciborum, & edendi appetitum cõciliaverit. Metaph. a fabris ferrariis, qui multis tuditum ictibus duritiem crassitiemque metallorum ducunt in laminas & quasi libet formas: unde difficultas fastidii discutiendi perspicitur. 8 Sitibundus. 9 Et famelicus. 10 Non spernes. Ironica enim est concessio ad demonstrandum avidissime primum quemque cibum, etiam vilissimum, arripi ab homine famelico & fatigato. 11 Tunc nihil velis bibere nisi mella ex Atticæ monte Hymetto cum Falerno vino diluta. 12 Cellarius, qui vinum & dapes depromit, non est domi. 13 Procellosum. 14 Tumultuatur, procellis agitatur, ita ut pisces capi non possint, id est, mare atris procellis turbatum & agitatum defendit pisces a captura, & piscatum impedit. Itaque ne expectes cibos appositis meliores. Met. est ab ea parte anni, qua mare magis est procellosum, & vehementioribus fluctibus agitatur. Auson. *insanum quamvis hyemet mare*. 15 Jejunum, inanem, & quasi latrando poscentem cibum. Sumtum est a canibus, quorum latratibus similiter intestina murmurant inedia. 16 Qua ex re, aut quomodo putas vim istam leniendi stomachum sali & pani accessisse? 17 Non in carorum aut pretiosorum opsoniorum odore. 18 Tu epulas pulmento suaviores quære laborando & exercitio laborioso. 19 Nam hominem ebrietate, cruditate aliisque vitiis saginatum sive turgidum, & morbis, inter epulas pallidum, nec ostra, &c. Synecdochica ergo periphrasis est hominis crudi, qui se cibis & poculentis ingurgitare solet. 20 Synæresis, *ostrea, Scarus & Lagois* est Alleg. ex Synecdochis continuatis pro piscibus exquisitis, avibusque pelicatis. 21 Ex peregrinis locis allata. 22 Piscis Romæ carus & rarus, ab aliqua leporis terrestris similitudine dicta, sive ad colorẽ, sive ad carnis leporinæ gestus similitudinem referamus. Aliis vero est avis peregrina.

Vix tamen 1 eriptam, 2 posito pavone, velis quin
3 Hoc potius, quam gallina, 4 tergere palatum,
Corruptus 5 vanis rerum: quia veneat 6 auro
Rara avis, & 7 picta 8 pandat spectacula cauda:
9 Tanquam ad rem attineat quicquam: nam vesceris ista
Quam laudas, 10 pluma? 11 cocto-venum adest 12 honor idē
13 Carne tamen quamvis distat nihil, hac magis illa,
Imparibus formis deceptum te patet. 14 Esto,
15 Unde datum sentis, lupus hic Tiberinus, an alto
Captus 16 hiet? 17 pontes-ne inter jactatus: an amnis
18 Ostia sub Tusci? Laudas insane 19 trilibrem
Mullum: 20 in singula quem minuas pulmenta necesse est
21 Ducit te species, video: 22 quo pertinet ergo
Proceros odisse lupos? quia scilicet 23 illis
Majorem natura 24 modum dedit, 25 his breve pondus
JEJUNUS raro stomachus 26 vulgaria temnit.
27 Porrectum magno 28 magnum spectare catino

Vel-

1 Expugnabo, persuadebo. Stomachatur, vix se efficere posse, ut luxurioso persuadeat rerum adamatarum fastidium: cujus certe rei nulla alia est causa, quam usus & assuetudo vanitatis. 2 In mensa apposito. 3 Gallina. 4 Fricare, delectare, eluere & demulcere. Sumtum est ab eluentibus sordes corporum, quibus similes sunt interdum humores, dentibus, gingivis, linguæ & palato infarti, quos suavis alicujus cibi succus & sapor eluere solet. 5 Quippe qui judicium habes vanitate rerum, ut deliciis luxuriosis corruptum, & falsitate contaminatum. 6 Majori pretio pavo vendatur tamquam raro avis. Synecd. gen. 7 Variis oculis. 8 Explicet spectacula jucunda intuentibus. 9 Quasi avis pulchritudo carnem dulciorem reddat. 10 Pavonis. 11 Vel num remanet in pavone cocto eadem pulchritudo & eadem plumæ, quæ antea vivo adfuerunt? 12 Ductum ab hominibus ad bestias & res inanimatas, ut hic ad pulchritudinem versiculorum plumarum in pavone. 13 Quamvis tamen gallinæ caro a pavonis carne nihil differat, i. nihilo præstet pavonis carni, nec in hac major dulcedo, quam in illa, perspicuum est te formis pavonis & gallinæ, pulchritudine dissimilibus, deceptum esse, cum illam pavonis formam malis, quam hanc gallinæ formam. 14 Pavonis carnem præstantiorem ac dulciorem esse gallinæ carne. Concessio. 15 Unde scis illum vim palato tuo datam esse, qua judices utrum pisci s hic sit in fluvio Tiberi captus, an vero in alto, id est, in mari? 16 Pisces omnes capti statim hiant, & os in latum diducunt. 17 Tiberis in urbe Roma, ubi lupus est melior, propter aquam concitatiorem. 18 An vero circa Ostia inter amnes fluminis Tiberis. Synecd. periphr. 19 Inusitatæ magnitudinis. 20 Quem tamen in singulas partes, & frustra imminuas, ac disseces necesse est, nam magni ponderis mullum non edet integrum. 21 Mulli inusitata magnitudo seducit, vel delectat, invitat te. 22 Quid ergo non sibi vult, quod in mullo laudas? 23 Lupis. 24 Magnitudinem concessit. 25 Mullis. 26 Vulgares atque usitatos cibos quos tu fastidis, contemnit. 27 At gula digna, &c. ait, Ego mallem videre magnum mullum in magna lance extensum. 28 Polyptoton.

Vellem, ait Harpyis 1 gula digna rapacibus . 2 At vos
3 Præsentes Austri 4 coquite 5 horum opsonia : quamquam
6 Putet aper Rhombusque 7 recens, mala copia 8 quando
Ægrum sollicitata stomachum, cum 9 rapula 10 plenus
Atque 11 acidas 12 mavult inulas. Nec dum omnis 13 abacta
14 Pauperies epulis 15 Regum : nam 16 vilibus ovis,
17 Nigrisque est oleis hodie locus. Haud ita pridem
18 Galloni præconi erat 19 acipensere mensa
Infamis. Quid? tum 20 rhombos 21 minus æquor alebat
22 Tutus erat rhombus, 23 tutoque ciconia nido:
Donec 24 vos author 25 docuit 26 Prætorius. Ergo
Si quis nunc mergos 27 suaves 28 edixerit assos,
29 Parebit 30 pravi docilis 31 Romana juventus.

Sqr-

1 Opsoniorum helluo, cui gula est non homine, sed voracibus Harpyiis dignissima, id est, inexplebilis, cujus dapes merentur, ut ab Harpyiis de mensa eripiantur, & contactu inquinantur. Syn. mem. 2 Apostrophe est ad pestilentes ventos & nocentes, ut dapes hujus helluonis putrefaciant. 3 Noti precibus meis faventes, efficaces. Sic dicimus *præsentia numina*, *præsens remedium & venenum*. 4 Humido vestro calore corrumpite & putrefacite. Ironia. 5 Gulosorum. 6 Nauseam ipsis movet & contemnitur. Epanothosis est superioris precationis. 7 Captus. 8 Quandoquidem varietas fastidientem gravat stomachum. 9 Parva rapa. 10 Delitiis affluens. 11 Aceto conditas, amaras. 12 Quam lauta illa, quorum tædium jam ipsi obrepsit. 13 Nondum tenuis ac durus pauperum victus e mensis divitum exclusus est. Met. ab animatis, ut canibus, furibus, avibus ad inanimata: ut Plaut. dicit abigere lassitudinem. 14 Met. subj. pro rebus vilis pretii: quia paupertatis perpetuo est comes tenuissimus & vilissimus victus. 15 Synecd. spec. pro quibusque splendidissime & regio more viventibus. 16 Vulgaribus, parvi pretii. In *ovis* & *oleis* Synec. spec. est pro vilissimo cibo. 17 Maturis & amaris oleis, quibus tanquam frugalibus laborans venter corrigitur. 18 P. Gallonius præco fuit, & opsoniorum gurges, qui primus inconvivio posuit acipenserem, piscium omnium habitum nobilissimum. Lege Cic. l. de Orat. & pro quintio, & 2. de Finib. Ab exemplo & facto Gallonii demonstrat, luxum non officere modo stomacho, valetudinemque tentare; verum etiam infamiæ notam suis sectatoribus inurere, quibus sine invidia publica minus est integrum nobiliores cibos esitare. 19 Quod acipenserem, piscem carissimum, in cœnam adhibuisset. 20 Rhombus piscis summo erat in honore apud Romanos. 21 Quam jam. 22 Rhombus tum temporis adhuc fere Romanis erat incognitus. 23 Et ciconia in nido suo adhuc tuta erat. 24 Romanos. 25 Rhombi & ciconiæ delitias. 26 Synec. gen. pro Sempronio Rufo gustoso, a perita pretura turpiter repulso: qui primus ciconias per luxum mensis apposuit, eamque ob rem in eum nobile hoc Epigramma jactatum est: *Ciconiarum Rufus iste conditor, Hic est duobus elegantior Plancis, Suffragiorum puncta non tulit septem, Ciconiarum populus ultus est mortem*. 27 Esse. 28 Prætoria voce confirmaverit. Sumtum a formis Rerump. ubi sunt magistratus, qui decretis & edictis aliquid sanciunt, quod sit vel faciendum, vel vitandum: quasi in Opsonophagia sint præturæ ac præfecturæ cibariæ. 29 Continuo cum sequetur. 30 Quæ cito prava discitur Ode. l. 4 *docilis modorum*. 31 Romani juvenes. Meton. adj.

1 Sordibus a 2 tenui victu distabit, 3 Ofello
Judice, Nam frustra 4 vitium vitia veris 5 illud,
Si te 6 alio pravum detorseris. 7 Avidienus.
Cui Canis 9 ex vero ductum cognomen adhæret.
9 Quinquennes oleas 10 est, & 11 sylvestria corna.
Ac, 12 nisi mutatum, 13 parcit defundere vinum, &
14 Cujus 15 odorem olei nequeas perferre (16 licebit
Ille 17 repotia, 18 nataleis, 10 aliosve dierum
Festos 20 albatus celebret) cornu 21 ipse 22 bilibri
23 Caulibus 24 instillat 25 veteris non parcus aceti,
Quali igitur victu sapiens utetur? & 26 horum
27 Utrũ imitabitur? Hac urget 28 lupus, hac 29 canis 30 angit
31 Mundus erit, qui non offendet sordibus, atque
Inneutram partem cultus miser. 32 Hic neque servis
33 Albuti senis exemplo, dum munia 34 dedit.

Sævus

1 Nimis aridus. Q.d. Dum frugalem vitam commendo, sordes non approbo: nam inter victum sordidum & luxuriosum victus medius interjectus est, qui etiam laudabilis est. 2 Mediocri ac frugali. 3 Sapiente rustico, de quo supra. 4 Polyptoton est, quia cadit utrumque ex eadem origine. 5 Luxuriam & prodigalitatem. 6 Ad aliud contrarium vitium prave nimisque inclinaveris. 7 Hunc sordidi victus exemplar ante oculos ponit. 8 Ex veritate rei, & morum, id est, ex immunditiis & sordibus deductum. Plaut. *Microtrogos* ex vero *vocor*. 9 Quinque annorum, nimia vetustate corruptas. 10 Comedit: a verbo *Edo, es, est*, sicut *esse* pro edere usitata sunt. 11 Lapidosa. 12 Nisi corruptum, acidum ut acetum in vappam degeneravit. 13 Non vult ex doliis infundere. 14 Et instillat caulibus oleum, cujus odorem, &c. 15 Fœdum. 16 Quamvis, licet. 17 Convivia facta die secundo a nuptiis; vel comessationes, quæ liberis natis inter vicinos celebrantur. 18 Diem natalem. 19 Vel alios dies sacratos. 20 Candidis vestibus indutus. Veteres, albati convivia inibant: color enim albus lætitiæ convenit, faustus quippe ac felix, & Diis gratus; pauperes autem tunicati pullatique. Vide Cic. in Vatin. 21 Servis suis diffidens. 22 E vasculo oleario e cornu facto, quod duas olei libras continet. 23 Brassicis. Syn. gen. *Caulis* enim convenit omnibus herbis, cui ad nascuntur ramusculi, folia, fructus. 24 Guttatim & minutatim infundit. 25 In aceto emortuo & languido satis liberalis est. 26 Duorũ. 27 Gallonium luxuriosum? an Avidienũ sordidum? 28 Edacitas vel ingluvies. Ab hac enim parte ille Rutilius Lupus, ille luxuriosus, ab altera parte Avidienus, canis sordidus nobis instat. Alleg. est, qua via lubrica & periculosa modi tenendi significatur, ne vel ad luxum vel ad sordes relabaris. 29 Immunditia vel sordes. 30 Ut est in proverbio. Al. *Ajunt*. 31 Sc. is cultus & victus erit mundus & frugalis, id est, medium tenebit inter sordidum & luxuriosum in victu, qui neminem offendet & non peccabit indecora parsimonia, & in neutram partem, nec nimis sumptuose, nec nimis sordide miser & infelix est. Cic. 2. Offic. *Vis fortunæ est magna in utramque partem*. 32 Modice victitens non tanquam avarus sæviet in servos. 33 Qualem sævitiem Albutius senex, Canidiæ veneficæ pater sordidissimus & tenacissimus, solebat in suos exercere. 34 Dum officia, quid quisque agere debeat, in servos suos distrubuit. Virg. Æn. 7. Diditur *hic subito Trojana per agmina rumor*.

Sævus erit: neque ſic ut 1 ſimplex Nævius, unctam
Convivis præbebit aquam: 2 vitium hoc quoque magnum
3 Accipe nunc, victus 4 tenuis 5 quæ, quantaque ſecum
Afferat. 6 Imprimis valeas bene. 7 Nam 8 variæ res
Ut nocent homini, credas 9 memor illius eſcæ.
Quæ 10 ſimplex olim tibi ſederit: at 11 ſimul aſſis
12 Miſcueris 13 elixa, ſimul conchylia turdis,
Dulcia ſe 14 in bilem vertent, ſtomachoque 15 tumultum
16 Lenta feret pituita. Vides, ut 17 pallidus omnis
Cœna deſurgat 18 dubia? 19 Quin corpus onuſtum
20 Heſternis vitiis animum quoque 21 prægravat una,
22 Atque affligit humo divinæ particulam auræ.
23 Alter, ubi 24 dicto citius 25 curata ſopori
Membra dedit, 27 vegetus præſcripta ad munia ſurgit.

1 Hic

1 Nec ut prodigus ac parum prudens ille alter Navius, aquam unguentis dilutam, abluendis in convivio manibus, & in balneis corporibus, convivis inepte & luxurioſe ſubminiſtrabit. 2 Prodigalitatis ac luxus. Synecd. gen. 3 Enumeratio eorum, quæ comitantur ſimplicem victum, ut utrimque ex oppoſitorum cognitione clarius evadat, omnino negligendam eſſe nimiam curam corporis. 4 Frugalis. 5 Quæ, & quanta commoda. 6 Imprimis hoc, quod bene valeas. 7 *Nam tu memor illius eſcę quæ olim ſimplex ſederit tibi, credas*, id eſt, credere & perſpicere debes, *ut*, id eſt, quomodo mala ciborum copia ſeu varii cibi noceant *homini*. 8 Synecd. gen. 9 Ubi recordaris. 10 Sine condimentis olim ſumta jam ac depreſſa in vetriculo quieverit, tibique aliquando placuerit, nullo ſubſecuto ſtomachi tumultu, ut fit, cum varia permiſcentur, & mala illa copia laboratur. 11 Simulac, poſtquam comederis immodice aſſa & elixa, piſces & carnes una, viribus naturæ oppreſſis, quantitate & varietate incides in bilioſos & pituitoſos dolores, & fœdum oris putorum & pallorem. 12 In ſtomacho commiſcueris. 13 Hec vox deflectitur a *lix*, *licis*, fœm. quæ eſt *cinis foci, atque aqua cineri immixta*. 14 In choleram amaram, *Bilis* eſt humor corporis calidus & ſiccus, ut *pituita*, frigidus & humidus. 15 Dolorem & tormina adferet. 16 Viſcoſum phlegma. *Pituitam* dictam volunt, quod *vitam petat*. 17 Decolor & ægrotus. 18 Surgant de cœna, delicatis, lautis & conquiſitis dapibus magnifice instructa, ubi convivæ dubitant, quod ob copiā ſumant potiſſimum. Hujusmodi cœnam paraſitus Phormio interpretatur apud Ter. Phorm. Getæ roganti, quid eſſet iſtud verbi *cœnam dubiam apponi*, *ubi*, inquit, *tu dubites, quid ſumas potiſſimū*. Alii tamen referunt hujuſmodi dubitationem ad pericula, quod tam magnifici & ſumptuoſi apparatus minime careant ſuſpicione veneni. Alii rurſus ad crapulam & ingluviem, quæ ſæpius adigunt convivas ad ſeceſſus & vomitum, comite pallore. In *dubia* ergo eſt. Met. efic. pro efficiente convivas dubios & incertos, quid primum vel ſumant vel expetant. 19 Quin etiam. 20 Quod heſternis vinis & hæſterna crapula & intemperantia graviter affectum eſt. Synecd. gen. 21 Animum quoque hebetem reddit. Metap. 22 Et gravi ictu & impetu ad humum dejicit animam divini ſpiritus ſeu divinæ mentis & rationis partem, ut ſuum munus præſtare nequeat. Al. *affigit*. 23 Sobrius, qui tenuiter & parce vivit. 24 Brevi tempore, & non in multam noctem cœnam producens. 25 Corporis ſui membra cibo & potu recreata ſomno tradidit. 26 Ille mane validus & alacer ad præſcripta ſua officia & opus revertitur.

1 Hic tamen ad melius poterit transcurrere quondam,
Sive diem festum rediens 2 adduxerit 3 annus,
Seu 4 recreare volet 5 tenuatum corpus: 6 ubique
Accedent anni, & tractari mollius 7 ætas
Imbet illa volet. 8 Tibi 9 quid-nam accedet ad istam.
Quam puer, & 10 validus 11 præsumis, mollitiem, seu
12 Dura valetudo inciderit, seu 13 tarda senectus?
14 Rancidum aprum antiqui laudabant: non quia 15 nasus
Illis nullus erat: sed credo, 16 hac mente, quod hospes
17 Tardius adveniens, 18 vitiatum commodius quam
19 Integrum edax dominus consumeret. Hos 20 utinam inter
21 Heroas natum tellus me 22 prima 23 tulisset!
24 Das aliquid famæ, quæ carmine gratior aurem
Occupat humanam? 25 grandes rhombi, 26 patinæque
Grande 27 ferunt una cum damno dedecus: 28 adde
Iratum 29 patruum, vicinos, te tibi 30 iniquum,
Et frustra mortis cupidum, 31 cum deerit 32 agenti
33 Æs, laquei pretium. 34 Jure, inquis. 35 Thrastus istis
36 Jurgatur 37 verbis: ego 38 vectigalia magna.

1 Qui parce vivit, ad lautiorem vitam transire, frontemque lautius & liberalius exporrigere aliquando poterit. 2 Advexerit. 3 Illa anni par, in quam dies festus, sive solemnis, aut publicę aut privatæ lætitiæ causa, inciderit. 4 Meliori cibo & potu reficere. 5 Extenuatum. 6 Et ubi anni senilis ætatis, i. senectus advenerit. 7 Senilis Synecd. gen. 8 Luxurioso. 9 Voluptatis. 10 Juvenis existens. 11 Ante debitum tempus tibi sumis, προλαμβάνεις. Virg. En. 11. *Arma parate animis, & spe præsumite bellum.* 12 Corporis infirmitas. 13 Pigra. 14 Aprugnam, i. sylvestrem carnem suillam ex diuturna conservatione leviter putētem. Synec. integri. 15 Quia jatebant odoratu, cujus instrumentum est nasus. Meton. ergo subj. est in *nasus* pro adjuncta facultate odorandi & sagacitate, qua valebant antiqui. 16 Quod hac intentione illud fecerint. Sic Sat. 1. l. 1. hac mente *laborem sese ferre.* 17 Serius & non maturę satis, dum adhuc integer esset. 18 Putidum & corruptum potius sive rectius comederet. 19 Et recentem aprum. 20 Exclamatio est optantis auream primorum hominum ætatem vitę suæ restitutam. 21 Viros optimos & temperantes. 22 In prima sua ætate. 23 Produxisset! 24 Si habes aliquam boni nominis rationem, & famam accuparis lauto illo & spendido tuo victu, quæ hominum auribus sit gratior, quam quæ per carmen celebratus? 25 Polyptoton. 26 Grandia vasa escaria, lata & extenta. 27 Afferunt. 28 His hæc incommoda. 29 Cujus sub imperio es, cui non minus, quam patri, est obsequendum: quia est παράδελφος *frater fratres.* 30 Inimicum & intensum, quia omnia tua das aliis. 31 Cum res ad vilem assem, vel ut loquitur Ter. Phorm. cum res ad restim redibit planissime. 32 Tibi. 33 Pecunia; qua restim tibi emas ad suspendium. 34 Merito. Procatalepsis est objecti, cum brevi cujusdam asoti Prosopopœia, quæ statim deponitur ad hæc verba: *Ergo quod superat,* &c. 35 Ille, qui pauper est, & nihilominus luxuriosus, ut Thrasius. 36 Objurgatur. 37 Tuis. 38 Magnos proventus, quos e prędiis meis importo in ædes meas.

Divitiasque habeo 1 tribus amplas Regibus, 2 Ergo
3 Quod superat, non est 4 melius quo insumere possit?
Cur eget 5 indignus quisquam te divite? quare
Templa 6 ruunt antiqua Deum? cur improbe charæ
Non aliquid 7 patriæ 8 tanto emetiris acervo?
Uni nimirum tibi 9 recte semper erunt res?
10 O magnus 11 posthac inimicis 12 risus? 13 uter ne
14 Ad casus dubios fidet sibi certius? hic, quo
15 Pluribus assuerit mentem, corpusque superbum,
An, qui contentus 16 parvo, metuensque 17 futuri
In pace, 18 ut sapiens, 19 aptarit idonea bello?
Quo magis 20 his credas: puer hunc 21 ego parvus Ofellum
22 Integris opibus novi 23 non latius usum,
24 Quam nunc accisis. 25 Videas metato in agello
Cum pecore, & gnatis 26 fortem 27 mercede colonum:
28 Non 29 ego, narrantem, temere edi luce 30 profesta

Quic-

1 Quę sufficiant tribus Regibus. 2 Ergo ne nihil aliud est? Huic luxurioso respondet Huratius. 3 Quod supra res necessarias tibi superest. Cic. *De eo, quod ipsis superat, aliis gratificari volunt*. Virg. Georg. 2. superat *tener omnibus humor*. 4 Non est res utilior, in quam tu insumas melius tantum opulentiæ reliquæ, quam in epulas luxuriosas? 5 Inopia & paupertate indignus, qui non meretur egenus esse. 6 Tuisque sumptibus non ædificantur? 7 Tuæ inopi. 8 Ex tanto cumulo divitiarum taurum meritis? 9 Opes semper erunt felices, id est, tu solus inter homines, constanti & immutabili fortuna frueris? tibi-ne soli semper omnia bene & commode cedent: Q. d. non semper, quia fortuna est instabilis. 10 Exclamatio est prospicientis miserum hujus luxuriosi statum futurum. 11 Ubi adversi quippiam tibi acciderit, mutata fortuna. 12 Quam multum ridiculus futurus es illis, quos in gulam tantum prodigus, nulli mortalium bene faciendo, offenderis, atque hostes tibi feceris? 13 Horum duorum. 14 Ad casus incertos, i. ad mutationem fortunæ sive in rebus adversis constantior & animosior erit? Synecd. 15 Qui rerum omnium copiæ animum & corpus suum delitiis tumidum & elatum essueverit, i. assuefecerit: Virg. Georg. 3. *dehinc ubi libera cella Servitio* assuerint. 16 Pancis. 17 Casus & calamitatis. 18 Tamquam vir sapiens. 19 Præparaverit in rebus adversis utilia sunt? Hinc Ter. *Quamobrem omnes, cum secundæ res sunt maxime, Tunc maxime meditari secum oportet, Quo pacto adversam ærumnam ferant*. 20 His meis verbis fidem habeas. Accessus est ad Prosopopœjam alteram. 21 Horatius. 22 Incolumi re sua familiari, cum integras adhuc opes haberet, suosque agros possideret. 23 Non largius, non profusius. 24 Quam nunc cum ejus opes propter agri direptionem imminutæ & perditæ sunt. 25 Quilibet videre & audire potuit hunc Ofellum colonum magnanimum in alieno agro decempedis demenso & definito, & ab Umbreno, Augusti milite, conducto, cum pecore & gnatis suis talia verba narrantem, *Non ego* &c. 26 Temporum injuriam fortiter ferentem. 27 Agrum mercede conductum colentem. 28 Is Ofellus reliquum habet Satyræ sermonem. 39 Ofellus. 30 Die profesto, id est non festo. Sic Od. 15. l. 4. *Nosque & profestis lucibus & sacris Inter pocosi munera labori*, &c.

Quicquam, præter olus fumosæ cum pede 1 pernæ.
Ac, mihi seu longum post tempus venerat hospes.
Sive 2 operum vacuo gratus 3 conviva per imbrem
Vicinus: 4 bene erat, 5 non piscibus Urbe petitis,
Sed 6 pullo, atque hœdo: tum 7 pensilis uva secundas
Et nux 8 ornabat mensas, 9 cum duplice ficu.
10 Post hoc ludus erat 11 cuppa potare magistra:
12 Ac venerata Ceres, ut culmo surgeret alio,
13 Explicuit vino 14 contractæ 15 seria frontis. 121
16 Sæviat, atque novos 17 moveat Fortuna 18 tumultus
Quantũ 19 hinc imminuet? 20 quanto aut ego parcius aut vos
21 O pueri, 22 nituistis, 23 ut huc novus incola venit?
24 Nam propriæ telluris herum natura neque 25 illum,
Nec me nec 26 quicquam 27 statuit: nos expulit 28 ille

1 Suillæ, id est, cum coxa suilla fumo indurata. 2 Cum cessarem ab opere rustico propter imbrem, quamdiu pluebat. 3 Tamquam conviva. Notanda est hæc Poetica Syntaxis, hospes venerat mihi id est, ad me. 4 Abunde erat nobis ad hilaritatem. Plaut: *si sapiam, hinc intro abeam, ut mihi* bene sit. 5 Et nos invitabamus non piscibus ex Urbe Roma rus allatis. 6 Gallinæ. 7 Suspensa & conservata ad hoc, ut passa hyeme ederetur. 8 Et tragematum loco nobis sufficiebat. 9 Cum ficu, quæ duorum generum est, recenti & arida, precoci & serotina, alba item & nigra, utraque jucundissimi saporis Al. cum maioribus & formæ amplioris & ficubus, quas *mariscas* quoque appellant. 10 Postquam nos cibo & potu explevissemus, ludus nobis erat potare, &c. 11 Nullo alio bibendi Magistro ad potandum adhibitio, quam ipsa cuppa, id est, ut suo quisque arbitratu biberet, & quantum vellet. Ab *culpa magistra*, id est ludus nobis erat potare, sed non sine culpa: inter potandum tamquam magistra nobis dominabatur, ut, si quis inter epulas contra leges peccasset, cyathum ob culpam exhaurire cogeretur: ipsa enim culpa hoc veluti imperat, qua commissa, pœnæ obstringimur. Sic aiunt, *Qui peccat, poculo multabitur*. 12 Et precipibus rogata & orata Ceres, ut segetem in altitudinem produceret. 13 Dissolvit excussit, abegit omnem tristitiam ex animis liberaliore vini potu. Metaphora est, qualis fuit Od. 19. l. 3. *sollicitam* explicuere *frontem*: 14 In rugas, id est, mœstæ. 15 Res serias, curas & molestias, quibus frons in rugas contrahitur. Synecd. gen. 16 In nos, id est, præbeat se mihi iniquam & infestam. Permissio ad illudendam Fortunæ temeritatem. 17 Concitet. 18 Terrores sive metus. 19 De hac mea vita tenui detrahet? 20 Quantum, cum essemus adhuc opibus integris. 21 Avertit Ofellus sermonẽ ad ministros, ac Dialogismum cum illis instituit. 22 Minus pingues & nitidi fuistis, minus splendide vixistis ac tractati estis? Nihilo profecto Nitere enim corporis εὐεξίαν demonstrat. 23 Postquam Umbrenus ad nos advenit, & factus est successor meus ab Augusto, meque agro meo expulit. 24 *Commorandi* enim *natura diversorum nobis* inquit Cato Major, *non habitandi locum dedit. Sunt autem privata nulla natura*. Cic. Offic. 1. 25 Umbrenum successorem meum, Synecd. gen. 26 Alium. 27 Dominum aut hæredem constituit. 28 Umbrenus, facta agrorum assignatione ab Augusto.

1 Illum aut 2 nequities, 3 aut vafri inscitia juris,
Postremo 4 expellet certe 5 vivacior hæres.
Nunc ager Umbreni sub nomine, nuper Ofelli
Dictus, erit nulli 6 proprius: sed cedet in usum
Nunc mihi, nunc alii. Quocirca vivite 7 fortes,
Fortueraque adiis opponite pectora rebus.

1 Umbrenum. 2 Luxuria. 3 Aut ignorantia callidi & versuti juris, quam possemus juris imprudentiam, ut juris prudentiam, dicere. 4 Rursus exturbabit. 5 Qui diutius vivat, quam ille. 6 Perpetuus. 7 Forti animo, imperterriti. Polyptoton ex eadem origine cadens dictio. 8 Et forti animo rebus adversis resistite.

SATIRA III.

Damasippum inducit ipsum accusantem, quod nihil scriberet: deinde sub persona Damasippi Stoicum paradonox tractat, nimirum: stultos omnes insanire.

1 Sic raro scribis, ut toto non quater anno
2 Membranam poscas, 3 scriptorum quæque retexens
4 Iratus tibi, quod vini, somnique 5 benignus,
Nil dignum 6 sermone 7 canas, 8 Quid fiet? ab ipsis
9 Saturnalibus huc fugisti: 10 Sobrius ergo
Dic aliquid dignum promissis: incipe: 11 nil est.
Culpantur frustra 12 calami, 13 immeritusque laborat

1 Ira-

1 Usque adeo raro, o Horati, scribis aliquid, ut non quater poscas toto anno membranam. 2 Chartam, in qua illa scribas, quæ antea, in Palimpsesto scripseris, a puero tibi dari poscas. 3 Dum nihil scribis, licet multa scribas, quod lectione dignus judices, quæcumque scripsisti, delens & mutans, tamquam Penepoles telam. Translatio a tela texta & postea retexta. *Telam retexere* autem est dissolvere, ἀναλύειν. 4 Cum interea tibi iratus es. 5 Nimis largus, id est, nimium bibens & dormiens. 6 Fama, laudæ: neque enim aliud est fama, quam populi sermo. Synec. gen. 7 Scribas. 8 Quidnam de re tam pigro ad scribendum fiet, o Horati? 9 Post dies Saturno sacros (in quibus magna erat potandi copia) id est, jam inde a decimo septimo Decembris die ad villam tuam Sabinam tamquam in secessum, ut ibi aliquid scriberes, fugisti. 10 Siccus. *Sobrius* enim ei opponitur, quod supra dixit, *somnique benignus:* q. d. Ergo si ob vini & somni largiorem usum hactenus ad scribendum tardior fuisti, age jam tandem sobrius, ἄοινος ἄϋπνος τε, profer aliquid promissis tuis dignum. 11 Sed, quantum video, nihil exhortatione hac mea proficio. 12 Scriptorii, tamquam minus ad scribendum apti, frustra a te ignavo accusantur, frustra culpam in eos transferres. 13 Immeritoque propter verbera laborat, & a te percutitur, vexatur, accusatur. Metaph. est ab animatis, quæ sola affectibus solent commoveri, in quibus labor ponitur.

1 Iratis natus 2 paries Dis atque Poetis,
Atqui vultus erat multa & præclara 3 minantis,
Si 4 vacuum 5 tepido cepisset villula tecto.
6 Quorsum pertinuit stipare Platono Menandro?
Eupolin, Archilochum, comites educere tantos?
7 Invidiam placare paras, 8 virtute relicta?
9 Contemnere miser: 10 vi tanda est improba Siren
11 Desidia: aut 12 quicquid 13 vita meliore parasti,
13 Ponendum æquo animo. 15 Di te, Damasippe, Deæque

1 Minus propitiis. 2 Paries factus & cera illitus: in quo nocturnæ & memorabiles cogitationes graphiis inscriberetur. Homines enim studiosi scribendi habebant cum ad latus sui cubilis ceratum parietem, sic ad inscriptionem comparatum, ut parietes atriorū olim illinebantur ad imagines majorum, ad series & genealogias nobilium exprimendas: quod sic Juven. irridet Sat. 1. *Tota licet veteres exornent undique ceræ Atria, Nobilitas sola est atque unica virtus.* Alii hoc a Poeta ipso dictum accipiunt, parietem ut iracundi solent, execrante; cum ipsius esset culpa, nihil noctu meditantis, quod ceratis in pariete tabulis marare posset. 3 Hominis multa & egregia de se magnifice pollicentis, id est, tuo vultu, qui est tacitus sermo mentis, jactabis te in secessu multa & præclara conscripturum & editurum. Sic Epist. 8. l. 1. *dic multa & pulchra* minantem: quanquam fere *minamur* mala, *promittimus* bona. *Vultus* autem a *voluntatis* significatione nomen invenit. 4 Te Horatium, tamquam in secessu otiosum, & ob omni alia occupatione solutum. Ter. Andr. *ne vacuum esse me nunc ad narrandum credas.* 5 A frigore temperata domo villula tua post hyemem excepisset. 6 Quid profuit tibi libros Platonis & Menandri Poetæ, Eupolis Comici, & Archilochi maledici illius Jambici Poetæ, stipatos comportare & in farcinam constringere, & tecum extra civitatem in villam tantos autores educere? Duplex est hic Alleg. una e continuatis Metonymiis opificum pro operibus ipsorum, id est, libris ab his Poetis & Philosophis conscriptis. Altera est Alleg. e Metap. a comitatu principum, qui semper incedunt magna stipante satellitum caterva cincti. Est igitur *stipare Platonem Menandro*, hunc illi adjungere, tamquam comitem & studii administrum. 7 Virtutis tuæ comitem, id est, conaris invidentes tibi conciliare, & benevolentiam illorum, posito virtutis studio comparare? Meton. adj. in *invidiam.* 8 Diligētia, quam invidia sequitur. 9 Sic inglorius & contemtus vives. 10 Hortatur Horatium ab honesto, ut otio & cessatione valere jussa, se componat ad bene agendi scribendique studium, si nolit ad desidiæ, tamquam ad Sireneios scopulos, omnium facere jacturam, virtutis, vitæ honestæ, nominis, &c. 11 Segnities Sireni similis, quæ te in naufragium famæ inducet, animumque tuum corrumpet. Met. est, qua notat desidium esse escam irritamentumque vitiosorum. 12 Laudis. 13 Virtutem exercendo tibi comparasti & in sapientia profecisti. 14 Illud patienter tibi est deponendum & relinquendum. 15 Horatius loquitur, & satis ridicule gratias agit Damasippo. Exclamatio ergo est optantis una cum Ironia: tantum enim abest a laudatione & approbatione consilii ut illud irrideat.

1 Verum ob consilium donent 2 tonsore? Sed unde
Tam bene me nosti? 3 Postquam 4 omnis res mea 5 Janum
Ad medium 6 fracta est, 7 aliena negotia curo,
8 Excussus propriis: 9 olim nam 10 quærere amabam,
11 Quo 12 vafer ille pedes lavisset 13 Sisyphus 14 ære
Quid sculptum 15 infabre, 16 quid fusum durius esset.
17 Callidus huic signo ponebam 18 millia centum;
Hortos, egregiasque domos mercarier unus
Cum lucro noram: 19 unde 20 frequentia 21 Mercuriale
Imposuere mihi cognomen 22 compita. 23 Novi,
24 Et morbi miror purgatum te illius. 25 Atqui
Emovit veterem mire 26 novus, ut 27 solet in cor
Trajecto lateris miseri capitisque dolore:

Ut

1 Ob hoc tuum consilium bonum & rectum te Stoicum barbatum, &c. 2 Qui barbam tuam Philosophicam, ad pubem usque demissam, radat & detondeat. 3 Respondet Damasippus. 4 Omne meū patrimonium, omnes meæ facultates. 5 Ad Janum bifrontem in medio foro positum, ubi mercatores & feneratores conveniebant. Non dubitabo hic statuere Meton. subj. pro mercatura facienda, imprudenter illic & infeliciter a Damasippo facta. 6 Quasi ad scopulos illisa, id est, diminuta & consumata est, omniaque mea bona infeliciter mercando perdidi. Metaph. a naufragis littoribus ac scopulis, quibus illisæ naves distringuntur. 7 Foris, quid alii agant, observo, & de tua aliorumque vita inquiro. 8 Dum propriis meis negotiis ejectus sum 9 Narrat Damasippus se studiosū mercatorem & venditorem fuisse vasorum antiquorum, priusquam sit factus Stoicus. 10 Studiose cognoscere cupiebam. 11 Quo vase ex arte Corinthiaco facto. Met. mat. 12 Callidus. 13 Æoli filius, Corinthi rex, qui primus æris tēperaturam invenit. 14 Quidnam æreorum vasorum sine arte & minus artificiose cælatum esset: cujus contrarium est *affabre*. 15 Quid minus eleganter esset conflatum. Mollia enim magis laudantur, ut quæ magis Ironica ac nativa sunt. Hinc Virg. Æn. 6. *Excedent alii spirantia* mollius *æra*. 19 Noveram unicuique signo justum pretium assignare, & quanti esset, dicere, & in illa æstimatione rem pulchre facere meam. 17 Sestertium nummum 100000. id est, justum pretium. Synecd. num. fin. pro infin. 18 Ex qua negotiandi solertia ac peritia. 19 Multis hominibus frequentata. 20 Mercurii, mercatorum Dei. 21 Alii mercatores qui in comitis negotiabantur, me appellabant Mercurialem. Meton. subj. *Compita* appellantur ab eo, quod multæ viæ in ea confluant, id est, conveniant. 22 Novi illud omne quod dixisti, inquit Horatius. 23 Quo magis miror te illius lucri studio, tamquam gravi morbo liberatum, ad saniorem mentem rediisse. Alleg. est e continuis Metaph. ab ægrotatione corporis ad morbos animi indicandos: quam instituit Poeta, & eam tribus versibus persequitur Damasippus. Est hic præterea Hellenismus. θαυμάζω τε καθαρθέντα τῆς νόσου ταύτης. 24 Respondet Damasippus, morbum suum veterem a novo esse depulsum. 25 Novus aliquis Philosophiæ Stoicæ morbus veterem illum mercaturæ morbum mire e loco suo depulit, illique successit. 26 Fieri. 27 Cum lateris dolor Pleuritis, vel capitis dolor Cephalalgia in os ventriculi transfertur, & fit morbus Cardiacus.

Ut 1 lethargicus hic, cum fit 2 pugil, & 3 Medicum 4 urget
5 Dum ne quid ſimile huic, eſto, ut libet. 6 O bone, ne te
7 Fruſtrere; inſanis & tu, 8 ſtultique prope omnes,
9 Si quid Stertinius veri crepat: 10 unde ego mira
Deſcripſi docilis præcepta hæc, 11 tempore, quo 12 me
13 Solatus juſſit 14 ſapientem 15 paſcere barbam,
Atque a 16 Fabricio non triſtem ponte reverti.
Nam 17 male re geſta cum vellem 18 mittere 19 operto
Me capite in 20 flumen, 21 dexter ſtetit, & Cave 22 faxis
Te quidquam indignum. Pudor (inquit) te 23 malus 24 urget
Inſanos 25 qui inter vereare inſanus haberi.
Primum nam inquiram, quid ſit 26 furere: 27 hoc ſi erit in eo
Solo, 28 nil verbi, 29 pereas quin 30 fortiter, addam
31 Quem 32 mala ſtultitia, & quæcunque 33 inſcitia veri

1 Et velut aliquis, qui gravi, veterno inexpugnabilis ſomni oppreſſus vigilare, & tamquam phreneticus & furioſus pugnare incipit. Δήθαργος autem eſt plene inexpugnabilis ſomni neceſſitas, Latine *veternus*: & hoc ἀπὸ τῆς λήθης, id eſt, *ab oblivione*. 2 Phreneticus & furioſus. Metaph. a certantibus vi brachiorum ad notandam phrenetici agitationem & inquietem. 3 Sunni. 4 Verberibus inſequitur, id eſt, verberat. 5 Dummodo ne quid huic phrenetico facias (inquit Horatius) & me percutias, eſto vel omnium furioſorum maximus, ſi vales. 6 O bone vir Horati. Loquitur Damaſippus. 7 Ne decipias te ipſum, ratus te ſapientem & ſanum eſſe, cum ſtultus & inſanus ſis. 8 Exceptis ſapientibus Stoicis. 9 Si modo verum eſt paradoxum, quod Stertinius, Philoſophus Stoicus, aſſidue habet in ore. Apparatus perfectæ Proſopopœjæ, uſque ad verba *Cave ſaxis*: quæ longo Dialogiſmo ducta, tandem deponetur ad hunc verſum; *Hæc mihi Stertinius*. 10 A quo Stertinio ego Damaſippus tamquam docilis diſcipulus hæc, quæ dicam, admirabilia Sapientiæ oracula diligenter notavi. 11 Ex illo tempore. 12 Deſperantem. 13 Conſolatus. 14 Barbam philoſophicā, efficientem & indicantem ſapientiam geſtantis. Meton. eſſe. 15 Alere & geſtare ad umbilicum uſque, aut ad pubem demiſſam. Metaph. Solebant enim Philoſophi, ut ſeveriore aſpectu eſſent, barba majore & longiore capillo in publicum prodire. Atque etiam cæteris in rebus, ac perſonis, luctus ac mœroris indicium erat barba longior, ut liquet ex Cic. Vetr. 4. & orat. contra Rul. e Suet. Aug. & liv. l. 2, 6. & 27. 16 A Fabritio Conſule cōdito, de quo in Tiberim me præcipitare volui, id eſt, prohibuit ne me præcipitarem in Tiberim de ponte Fabricio tanto rerum mearum naufragio facto. 17 Opibus meis mercatura infeliciter deperditis. 18 Præcipitare a ponte. 19 Decto. ἐγκαλυπτόμενος, dudoris cauſa, vel ne caſus profunditate a periculo mortis revocarer. 20 Tiberim. Syn. gen. 21 Aſtitit mihi Stertinius, tamquam Deus æquus, & propitius, & periturum ſervavit. Virgil. Æn. 2. *Et nos, & tuo dexter adi pede ſacra ſecundo*. Met. Contrarium *lævus*. 22 Ne feceris. 23 Inutilis vitioſus & pernicioſus. 24 Ad voluntariam mortem impellit. 25 Ut qui vereare ne forte, amiſſis opibus, ſtultus habitus contemnaris ab aliis, qui ipſi ſtulti & inſani ſunt. 16 Inſanum eſſe. 27 Furere. 28 Verbū non amplius addam, non cauſam dicam. 20 E ponte deſilias & moriaris. 30 Forti animo. 31 Quemcūque. Definitio, inſaniæ. 32 Synecdochica periphraſis furoris. 33 Ignorantia.

1 Cæcum agit, insanum Chrisippi 2 porticus, & 3 grex
4 Autumat : 5 hæc populos, hæc magnos 5 formula Reges
Excepto 6 sapiente, 7 tenet. Nunc accipe, quare
8 Desipiant omnes, æque ac tu, qui tibi nomen
Insano 9 posuere : 10 Velut sylvis, ubi passim
11 Palantes 12 error certo de tramite pellit,
Illi sinistrorsum, hic dextrorsum abit : unus utrique
13 Error, 14 sed variis illudit partibus : hoc te
Crede modo insanum : nihilo ut sapientior ille,
Qui te deridet, 15 caudam trahat. Est genus unum
Stultitiæ, 16 nihilum metuenda timentis : 17 ut ignes,
Ut rupes, fluviosque 18 in campo obstare queratur.
19 Alterum & huic varium, & 20 nihilo sapientius ignes
Per medios, fluviosque 21 ruentis. 22 Clamet amica
Mater, honesta soror, cum cognatis, pater, uxor :
23 Hic fossa est ingens : hic rupes maxima : 24 serva :
Non magis 25 audierit, quam 26 Fustus ebrius olim,

1 Cum

1 Occæcat, & cui mentis aciem perstringit. 2 Stoa Stoicorum schola, i. Stoici omnes Philosophi, qui docebant Athenis in Stoa portico Synecd. gen. & Meton. subj. 3 Cætus & societas Crysippi discipulorum. i. Stoicorum. Sumtum est a pecoribus. Ter. Eun. *Unum etiam hoc vos oro, ut me in vestrum gregem recipiatis*. 4 Furiosum putat. 5 Definitio hæc insaniæ. & hæc Stoicorum sententia. Anaphora Præterea in *formula* est Metaph. a regula judiciali Prætoria, qua singulis sceleribus sua constituta erant supplicia more Romanorum. Hinc, inquam verbum translatum est ad præcepta institutaque Philosophorum. 6 Stoico. 7 Obligat : ne quis sc. ausit in dubium illam vocare. 8 Insaniant. 9 Imposuere. 10 Veluti in ignotis sylvis. 11 Vagantes. Metaph. a castrensibus palis, qui subinde tranferuntur, sicut castra etiam identidem mutantur. *Palari* vero, est sparsim vagari, nec ullam tenere certam viam. 12 Viæ ignorantia a via recta abducit. 13 Unus & æqualis est error utrique viatori. 14 Sed error ille quasi ludibundus in variis partibus, sc. dextra & sinistra homines vexat. 15 Caudam a tergo trahat, id est, velut stultus derideatur, cujus tergo cauda vulpis per derisionem appendatur. 16 More puerorum timentis illa, quæ nihil metuenda sunt, & in quibus nihil est periculi. Duo stultitiæ genera admodum dissimilia proponit. Insaniæ genera vide in Phædro Platonis. 17 Anaphora. 18 In planitie, id est, adeo ut mutuat, ne in aquis constitus ignibus comburatur. 19 Secundum stultitiæ genus huic superiori plane diversum & contrarium est. 20 Priores sed æque stultum. 21 Furiose impetu perrumpentis. 22 Adeo ut si benevola mater clamet. 23 Prosopopæja multorum monitorum, sed breviter comprehensa, ubi est Anaphora. 24 Tu, ne præcipiteris, cave tibi. 25 Inclamantes. 26 Tragœdiarum actor, dum bene potus Tragœdiam illam Ilionam Pacuvii agit, in qua Polydorus. Priami & Hecubæ filius, a Polymnestore, rege Thraciæ, propter aurum interimandus introducitur sororē suam ilionam reginam, & matrem Hercubam dormientem miserabili vocē inclamare, ut sibi subveniat.

1 Cum 2 Ilionam edormit 3. Catienis 4 mille ducentis,
Mater te appello, clamantibus. Huic ego vulgum
5 Errori similem cunctum 6 insanire docebo:
Insanit 7 veteres statuas Damasippus emendo,
Integer est mentis Damasippi 8 credito 9 esto.
Accipe, quod numquam reddas mihi, si tibi dicam,
Tu-ne insanus eris, 10 si acceperis? an magis 11 excors
12 Rejecta præda, quam presens Mercurius fert?
13 Scribe decem e Nerio; non est satis: adde 14 Cicutæ
Nodosi tabulas 15 centum, mille adde 16 catenas:
Effugiet tamen hæc sceleratus vincula 17 Proteus.
Cum 18 rapies 19 in jus, 20 malis ridentem alienis,
21 Fiet aper, modo avis modo saxum, & cum volet, arbor
Si 22 male rem gerere, insani est; contra, 23 bene sani;
24 Putidius multo cerebrum est (mihi crede) Perilli

1 Cum Fusius, qui Ilionæ, id est, Hecubæ personam agebat, qui simulare somnum deberet, ebrius vere edormit. 3 Meton. subj. pro persona Ilionæ, & tamquam imagine alteri adjuncta & imposita. 3 Adeo ut si mille & ducenti, & innumeri Catieni (Catienus autem personam Polydori repræsentabant) clamarent, o mater Hecuba, o soror Iliona te imploro, mihi ut subvenias, nihil tamen audivit. 4 Duplex est Synecd. spec. pro infinitis acclamatoribus. 5 Stultæ insaniæ. 6 Emendo, vendendo, credendo. 7 Vetera vasa. 8 Qui Damasippo lucri spe concredidit. 9 Esto ita ut sit sanæ mentis. Conceditur enim sanitas credentis pecuniam Damasippo, ut magis cum postea desipere ostendat. 10 Quo tam falici occasione tibi offertur. 11 Stultus, insanus. 12 Si lucrum repudies, quod Mercurius: lucri Deus propitius tibi ultro offert? 13 O debitor, scribe te mutuo a Nerio fœneratore decem mille librarum i. per syngrapham testificare te certam pecuniæ summam debere Nerio fæneratori. 14 Adde illis decem adhuc centum alias tabulas obligatorias, id est, literas vel syngraphas, quibus continetur obligatio. Cicutæ alterius fœnerationis, qui miris obligationibus tamquam nodis, debitores implicare & constringere potest. Alleg. a captivis, qui solent ne e custodiis evadant, alienis nodis validisque vinculis constringi. 15 Ex *centum & mille* definitis cautionibus intelliguntur innumerabiles & infinitæ per Synecdochen. 16 Cautelas, formulas & juris laqueos, vincula. 17 Tamen perfidus ille tergiversator & lubricus debitor, tamquam Oceani & Tethyos filius Protheus Deus marinus in omnes formas mutabilis has tot obligationes eludet? Alleg. est e continuatis Metaph. a mutabili natura Protei ad notandam debitoris tergiversationem, qui omnes novit vias astute ludificandi suum creditorem, & credita pecuniæ fraudandi. 18 Illum. 19 In Prætorium & forum judiciale. Meton. adj. 20 Alienis maxillis sive genis te irridentem, cum suis propriis plorare potius deberet, id est, risum verius simulantem. 21 In morem Protei in omnes formas se mutabit, & numquam quod debet solvet. 22 Rem familiarem perdere. 23 Rem suam viriliter agere & augere. 24 Judicium Perillii Cicutæ fœneratoris multo stolidius & vitiosius est, quam tuum, qui pecuniam creditam numquam velis vel possis solvere. Meton. adj. in *cerebrum*.

1 Dictantis, quod tu nunquam 2 reſcribere poſſis.
3 Audire, atque togam jubeo componere, 4 quiſquis
5 Ambitione mala, aut argenti pallet amore:
Quiſquis luxuria, 6 triſti-ve ſuperſtitione,
Aut alio mentis 7 morbo calet, huc proprius me,
Dum doceo inſanire omnes, vos ordine 8 adite:
Danda eſt 9 ellebori multo pars maxima avaris:
Neſcio, an 10 Anticyram ratio 11 illis deſtinet omnem.
Hæredes 12 Staberi ſummam 13 incidere ſepulcro:
Ni ſic feciſſent, gladiatorum 14 dare centum
15 Damnati populo paria, atque 16 epulum, arbitrio Arrî,
17 Frumenti quantum metit Africa. 18 Sive ego prave
Seu recte, hoc volui; ne ſis 19 patruus mihi, 20 Credo
Hoc Staberi 21 prudentem animum vidiſſe. 22 Quid ergo
Senſis, cum ſummam patrimoni inſculpere ſaxo
Hæredes voluit? 23 Quoad vixit: credidit ingens
Pauperiem vitium, & cavit nihil 24 acrius: ut ſi
Forte minus: 25 locuples uno quadrante periret,
Ipſe videretur ſibi 26 nequior. 27 Omnis enim res;
Virtus, fama, 28 decus, divina, humanaque pulchris
Divitiis parent: quas qui 29 conſtruxerit, ille

1 Cla-

9 Quid tibi debitori, quæ loco obligationis ſcribere debeas, dictat. 2 Per argentarii codicem & ſcripturam reddere. Ter. Phorm. *Atque illum mihi argentum jube rurſum* reſcribi. *Phormio*. 3 Ego Stertinius, diu diſputaturus, jubeo unumquemque veſtrum ſe ad audiendum parare, ne toga defluens attentionem impediat & diligenter auſcultare. Symploce. 4 Anaphora. 5 Ambitioſus aut avarus eſt. 6 Meticuloſa, vel triſtes efficientes. Met. effe. 7 Vitio æſtuat. 8 Ad me accedite. 9 Qua cerebrum ab inſania perpurgetur. 10 Quicquid ellebori in Anticyra, in Propontide Inſula naſcitur; *vel*, omnia remedia, quę Anticyra ſuppeditat inſanis ad morbi ſanationem. Meton. ſubj. 11 Avaris conſtituat. 12 Hominis ditiſſimi & ſordidiſſimi. 13 Juſſi ſunt teſtamēto ſummam, quam quiſque ex teſtamento accepiſſet, ſaxo ſepulchri teſtatoris incidere. 14 Populo Romano exhibere. 15 Damnati ſunt a Staberio eodem teſtamento. 6 Magnificum convivium populo prabere, idque pro arbitrio, ad natum Arrii hominis luxuriaſiſſimi & voraciſſimi. 17 Et tantum dare frumenti populo, quantum Africa frumenti feraciſſima, profert, id eſt, maximam vim frumenti. 18 Staberium ſic loquentē inducit. Hæc eſt ultima mea voluntas, ſive ſit prava, ſive recta. 19 Ne ſeverus rerum mearum cenſor & reprehenſor ſis, hujuſque rationem a me requiras, patruus enim loco patris eſſe videbatur liberis fratris ſui. Synecd. ſpec. pro gen. 20 Reſpondet Damaſippus. 21 Ironii. 22 Quo Staberius ergo ſpectabat in condendo teſtamento? Metap. eſt a corpore ad animum. 23 Quamdiu vixit Staberius. 24 Quam paupertatē. 25 Si uno quadrante pauperior eſſet mortuus. 26 Luxurioſior. 27 hæc dicuntur ex perſona Staberii. 28 Honot. 29 Congreſſerit, accumulaverit. Sic Sat. 1. l. 1. *quid habet pulchri* conſtructus *acervus*: Cic. Phil. 2. *Acervi numerum* conſtruuntur *apud eum*. Metaph. ab architectis, qui lapides lapidibus imponentes & congerentes, domos conſtruunt: ita homines avari ſolent acervos auri argentique cumulare aliis divitiarum acervis.

1 Clarus erit, fortis, justus, sapiens etiam, & rex,
Et quicquid volet. 2 Hoc, veluti virtute paratum,
Speravit 3 magnæ laudi fore, quid simile 4 isti
5 Græcus Aristippus? qui servos 6 projicere aurum
7 In media jussit Lybia, quia tardius irent
Propter 8 onus segnes. 9 Uter est insanior horum?
10 Nil agit exemptum, 11 litem quod lite resolvit.
Si quis emat citharas, emptas comportet in unum,
Nec studio citharæ, nec 12 Musæ deditus ulli?
Si 13 scalpra & 14 formas 15 non sutor: 16 nautica vela
17 Aversus mercaturis, delirus & amens
Undique 18 dicatur merito: Quid discrepat 19 istis,
Qui nummos aurumque 20 recondit, nescius uti
21 Compositis, metuensque velut contingere 22 sacrum?
23 Si quis 24 ad ingentem frumenti semper acervum
25 Porrectus vigilet cum longo 26 fuste: neque 28 illinc
Audeat 28 esuriens dominus 29 contingere granum,
Ac potius foliis parcus vescatur 30 amaris:
Si positis 31 intus 32 Chii veterisque 33 Falerni
Mille 34 cadis (35 nihil est, 36 tercentum millibus;) acro
37 Potet acetum: age, si & 38 stramentis incubet, 39 unde

Q 6 Octo-

1 Ex avari judicio. 2 Immensas opes congessisse. 3 Post mortem immertale nomen allaturum. 4 Staberio. 5 Philosophus. Socratis auditor, non Græcus natione, sed ideo *Græcus* dicitur, quia Græcis litteris philosophatus est. 6 Abjicere nummos aureos inde cusos, quos a rege Mauritaniæ dono acceperat Meton. mat. 7 Cum in media Libya iter faceret. 8 Auri pondus. 6 Staberius, qui construit & congregat acervos nummorum an vero Aristippus, qui illos projicit? 15 Nullius momenti est, vanum est & inutile. 11 Quod ad decidendam controversiam rem aliam controversiam adfert, & quod contrarium refutaturum æque disputabile est, dum veterem litem vult dissolvere, novam progignit. Sic avaritia per luxuriam solvenda non est, quæ æque damnanda. 12 Sed plane Amusus esset. 13 Cultros sutorios, quibus corium caditur. 14 Pedes ligneos, quibus utuntur sutores ad calceos componendos. 15 Qui sutor non sit, nec congestis instrumentis utatur. 16 Congerat. 17 Alienus a mercatura. 18 Ab omnibus. 19 Quomodo, qua in re differt avarus ab istis insanis? 20 In terra defodit. 21 Bonis quæsitis, collectis. 22 Illa bona, illas pecunias, veluti rem sacram, & minime tãgendam. Vide Sat. 1. l. 1. 23 Hoc connexi enuntiati antecedens per Anaphoram suspenditur versibus novem, priusquam consequens τὸ *insanus paucis videatur*, reddatur. 24 Prope. 25 Stratus, jacens. 26 Quo fures abigat. 27 Ex tanto acervo. 28 Famelicus. 29 Auferre. 30 Oleribus a grestibus, quæ amoriora sunt urbanis, ut sylvestria omnia hortensibus. 31 Incellis suis vinariis. 32 Vini optimi. 33 Vini generosi. 34 Vasis vinariis. 35 Quod dixi, mille vini cados domi repositos habere. Epanorthosis, sive Correctio, qua dictum antecedens revocatur, cujus valde pœnituit doctorem Stoicũ, ut sordes avari non admodũ exprimentis. 35 Imo tercentum millibus. 36 Per Avaritiam. 37 Vilibus stratis, quæ dormientibus substernuntur. 39 Natus annos uno minus octoginta, septuaginta novem. Nam *unde*, præpositum numeris, tollit unum ex ipsis, *unde viginti*, *undetriginta*, &c. pro 19. & 29. sed in *undecim*: addit unum, quasi unum & decem.

Octoginta annos natus, cui 1 stragula vestis,
2 Blattarum ac tinearum epulæ, putrescat in arca;
Nimirum insanus paucis 3 videatur, eo quod
Maxima pars hominum 4 morbo jactatur eodem;
5 Filius, aut etiam hæc 6 libertus ut 7 ebibat hæres,
8 Dis inimice senex 9 custodis, ne tibi desit?
10 Quantulum enim 11 summæ curtabit quisque dierum,
12 Ungere si 13 caules oleo meliore, caputque
Capieris impexa fœdum 14 porrigine? Quære,
15 Si quidvis satis est, perjuras, surripit, 16 aufert
Undique? tum sanus; Populum si 17 cædere saxis
Incipias, servosque tuos, quos ære 18 pararis,
Insanum te omnes pueri clamentque puellæ.
Cum laqueo uxorem interimis, matremque veneno,
19 Incolumi capite es? 20 Quid enim? Neque tu hoc facis 21 Argis,
Nec 22 ferro, ut 23 demens 24 genitricem occidit Orestes
An tu reris eum occisa 25 insanisse parente?
Ac non ante malis dementem 26 actum Furiis, quam
In matris jugulo 27 ferrum tepefecit acutum?
Quin 28 ex quo est habitus male tutæ mentis Orestes,
Nil

1 Plumario opere facta, a *sternendo* dictâ, Græci περιστρώματα dicunt. 2 Vermium, vestes arrodentium, cibus existens. 3 Talis ac tantus avarus. 4 Avaritiæ, id est, eadem hapendi sit sive avaritia laborat, cruciatur, & avaritiæ vitium omnibus ferme commune est. Metaph. est a corpore ad perturbationem animi. 5 Filius tuus luxuriosus. 6 Qui e servo liber factus est, & manumissus. 8 Genialiter illos, te mortuo, consumat, haud existimans quanto labore partos, quanta avaritia partos: 8 Diis invise propter avaritiam, θεοῖς ἐχθρέ Apostrophe est. Avertitur enim sermo a Damasippo ad innominatum senem avarum. 9 Tot vini candor, ut locuples moriaris? 10 Quam parum. 11 De opum & pecuniæ summa amputabit, auferet unusquisque dies. 12 Si lautius aliquando in senectute vivere incipias, victuque paulo mundiore uti. 13 Vide Sat. superiorem. 14 *Porrigo* est mortuus capitis, ubi inter piloe surgunt quædam squamulæ: sic dicta, quod facile per superficiem cutis & radices capillorum sese in longitudinem *porrigat* & fundat. Latini etiam *pursures* vocant. 15 Si exiguum tibi sufficit & tam parvo contentus potes vivere quamobrem pejeras? &c. 16 Auferes per vim? 17 Lapidibus petere, percutere. 18 Pecunia tua comparaveris aut emeris. 19 Ecquid tunc sano cerebro, es-ne mentis compos? 20 Tu sanus sis, qui nullas hujus sceleris perpetrandi justas causas habes? 21 Apud Argos, ut locus ille de vindicando matris scelere te admonere possit. Procatalepsis est extenuandæ cædis. 22 Gladio ferreo id est, nec vi & furore illud manifesto facis, sed occulto veneno. 23 Furiosus. 24 Matrem suam Clytemnestram Argis in illo loco, ubi olim ab Ægistho adultero adjuta patrem suum Agamemnonem nefarie trucidaverat, jure interfecit. 25 Tum demum insanire incepisse. 26 Impulsum. 27 Quam matrem gladio peccavit? Meton. mat. 28 Ex illo tempore, quo Orestes habitus est furiosus: non enim tutum est sese furioso committere.

Nil sane fecit, quod tu 1 reprendere possis:
Non 2 Pyladen ferro violare 3 ausus-ve sororem
4 Electram: tantum 5 maledicit utrique, vocando
6 Hanc Furiam, 7 nunc aliud, jussit quod splendida bilis
Pauper 8 Opimius argenti 9 positi intus & auri,
Qui 10 Vejetanum festis potare diebus
11 Campana solitus trulla; 12 vappamque profestis.
Quondam 13 lethargo grandi est oppressus, ut hæres
Jam circum 14 loculos, & 15 claves lætus 16 ovansque
17 Curreret: 18 hunc Medicus 19 multũ celer atque 20 fidelis
Excitat 21 hoc pacto: mensam 22 poni jubet, atque
23 Effundit saccos nummorum: decidere 24 plures
25 Ad nemerandũ: 26 hominẽ sic erigit: 27 addit & illud:
Ni 28 tua custodis, avidus jam hæc auferet hæres.
29 Men' vivo Ut vivas igitur, vigila: 30 hoc age. 31 Quid vis?

cui

1 Reprehendere. Syncope. 2 Strophii filium, summum suum amicum, & perpetuum comitem. 3 Fuit. 4 Filiam Agamemnonis & Clytemnestræ, sororem Agamemnonis fidissimam. 5 Levi convitio illos proscindit. 6 Dum sororem suam, suam Furiam vocat a qua agitetur. 7 Pyladen, custodẽ suum alio nomine sive convitio petit, quodcunque flava seu rubescens bilis (quæ ad cor redundans, iram suscitat) id est, furor proveniens ex splendida bile ipsi suppeditavit. 8 Homo avarus. 9 Domini in thesaurum reconditi, ἔνδον κειμένου. 10 Vinũ tenuissimum & vilissimum Derivatur autem a *Vejentes*, qui fuerunt populi Vejorum urbis in Etruria: ubi vineta serebant vilissimum vinum. 11 Fictili aliquo poculo sive vase potorio in Campania facto: 12 Et evanidum sive insipidum vinum bibere solitus sit diebus profestis. 13 Veterno morbo, in quo in tam inexpugnabilem somnum incidit. 14 Sacculos id est, crumenas. 15 Opimii dormientis, quibus cuncta recluderet. 16 Exsultans, quæ quidem vox ab eo clamore fictitur, quem edunt redeunte e pugna milites. Alii malunt dici ab *ovibus*, quæ a triumphantibus in Capitolio mactabantur. Metaph. ergo est a lætitia victorũ: de qua vide Plut. in Marcel. 17 Discurreret, illum mortuum & numquam evigilaturum ratus. 18 Opimium lethargo oppressum. 19 Antequam hæres relictas opes eriperet. 20 Ut qui ab hęredi petis vulturibus opes ægroti sui eripi nollet. 21 Miro sc. artificio, cum medicamentis nihil proficeret. 22 Prope lectum in quo ægrotus decumbebat. 23 Super mensam. Metaph. a liquoribus. 24 Homines. 25 Tamquam jam mortui relictæ opes inter relictos hæredes distribuerentur. 26 Opimium hoc pacto sc. commemoratione pecuniæ mox surripiendæ ab hærede, excitat. 27 Insuper illis verbis Opimium alloquitur. Præparatio est ad brevem Medici & Lethargici Prosopopœjam: ubi est Dialogismus utriusque. 28 Bona. 29 Mene vivo hæres mea bona mihi auferet? Verba sunt Opimii. 30 In hanc unicam curam, (inquit Medicus) incumbe, ut vigiles & convalescas. Hoc attentionis erat signum quod a præcone dabatur assistentibus rei sacræ & divinæ. 31 Ut faciam, ut mea bona curem & tuar? inquit Opimius.

1 Deficient inopem 2 venæ te, 3 ni cibus atque
Ingens accedat stomacho 4 fultura 5 ruenti,
Quid cessas? agedum, sume hoc 6 ptisanarum oryzæ.
7 Quanti emptę? 8 Parvo. Quanto ergo? 9 Octo assibus. 10 Eheu
Quid refert, 11 morbo, an furtis, peream-ne 12 rapinis:
13 Quis-nam igitur sanus? Qui non stultus, Quid avarus
Stultus & insanus. Quis? si quis non sit avarus
Continuo sanus? Minime. Cur 14 Stoice? Dicam.
15 Non est cardiacus (16 Craterum 17 dixisse putato)
Hic æger: 17 Recte est igitur? surgetque? 19 Negabit:
20 Quod latus aut renes morbos tententur 21 acuto.
22 Non est perjurus, neque sordidus: 23 Immolet æquis
Hic porcum Laribus. 25 Verum ambitiosus & audax,
25 Naviget Anticyram. Quid enim 26 differt, 27 Barathro-ne
Dones.

1 Destituent, deserent te calamitosum ob morbum, & corpus tuum non amplius sustentare poterunt. Cic. deficiunt *me vires*. Loquitur medicus. 2 Arteriæ vires exhaustæ. Meton. est subj. pro triplici facultate hominis, animali, vitali & naturali: quæ ut cibo & potu reficiuntur & sustentantur, sic inedia nobilitantur & necantur. 3 Nisi largior cibus. 4 Tamquam ingens robur. 5 Ad stomachum tuum jam jam defecturum. Alleg. est ab architectis, qui ædes, ruinam minantes & mox lapsutas, suffulciunt adminiculis. 6 Hanc ptisanam ex oryza coctam & confectam. 7 Sunt hæ oryzæ? Loquitur Opimius. 8 Pretio. 9 Vix tribus sestertiis. 10 Exclamatio est Opimii lethargici & avari, dolentis simulque indignantis Medico de sumtu valetudinis curandæ suggerendo. 11 Lethargo. 12 Cum mea diripi, & ita omnia insumi morbo & morte jam dudum mihi gravius sit. *Rapio* ad personam refertur, *rapina* ad rem: *raptus* ad stuprum. 13 Sc. *sic? Quid, quis, qui*, varie cadentia faciunt Polyptoton: simulque deponitur Prosopopœia Medici & lethargici, & transitus fit ad alius insaniæ genus: quod sermone Damasippi & Stertinii explicatur. 14 Stertinii. 15 Hic æger non laborat Cardialgia. 16 Medicum de quo, uti de Pythagora aliquo, loquitur Horatius; Αὐτὸς ἔφα. Vel Synecdochice intelligendum hoc, pro peritissimo quoque viro perspiciendi habitus humani. 17 De aliquo ægroto consultum respondisse. 18 Idcirco-ne continuo hic æger corpore sano est, & tamquam sanus e lecto surget? 19 Medicus Craterus. 20 Eo quod latus ejus pleuritide, aut renes ejus calculo morbo, qui cito hominem exanimat, vel cito periculo vacat, detineantur. 21 Varie transfertur hoc epithetum a gladiis ad omnes fere sensus, & ad celeritatem & vehementiam quandam indicandam. 22 Ita etiã si ab homine quopiam flagitioso & insano pronuncietur. Hic homo non est perjurus, id est, perjurio rem non auget, &c. 23 Hic homo ideo, tamquam ab insania liberatus, benevolis Diis, mentem sanam domesticis præstantibus, ex more porcum immolet, quorum ope a furore liber est. Permissio est. 24 Sed idem gloriæ cupidus & temerarius. 25 Ubi Ellebori potionibus ab insania purgetur, id est, quærat remedia ad insaniæ suę curationem. 26 Interest ad insaniam. 27 Ingluviei & ventri omnivoro indulgeas, id est, an luxu tua profundas? Athenienses in Barathrum, locum profundiorem, maleficos demittebant.

Dones quicquid habes, an nunquam utare 1 paratis?
2 Servius Oppidius 3 Canusi duo prædia, dives,
4 Antiquo censu, 5 natis 6 dixisse duobus
Fertur, & hæc moriens pueris dixisse vocatis
Ad lectum: Postquam 7 te 8 talos, Aule, nucesque
9 Ferre sinu laxo, 10 donare, & 11 ludere vidi:
12 Te Tiberi, 13 numerare, 14 cavis abscondere 14 tristem
15 Extimui, ne 16 vos ageret 17 vesania discors;
18 Tu Nomentanum, 19 tu ne sequerere 20 Cicutam.
Quare per Divos 21 oratus uterque Penates,
22 Tu cave ne 23 minuas: 24 tu ne 25 majus facias 26 id
Quod satis 27 esse putat 28 pater, & 29 natura coercet.
Præterea ne vos 30 titillet gloria, jure
Jurando obstringam 31 ambo: 32 uter Ædilis fuerit, vel
Vestrum Prætor, 33 intestabilis 34 & sacer esto,
35 In cicere, atque faba, bona tu perdasque lupinis,

1 Latus

Quæsitis opibus tuis. 2 Accessus est ad aliam Prosopopœjam patris integra mente qui moriens præscribit duobus filiis gravissimum sanctissimumque consilium: quo quidem illi nixi poterunt facile bene beateque vivere: ubi versus 19. consumuntur, & inde ad ambitiosos descendit. 3 Canusi. Apocope. *Canusium* est oppidum in Apulia. 4 Fundis, agris, gregibus, armentis, arbustis, vicinis. 5 Aulo & Tiberio. 6 Dividisse. 7 Anaphora: & simul in tu *te, tu*, Polyptoton. 8 Postquam perspexi ex puerili ludo, ingenium tuum proclive ad tesseras & alias, id est, ad patrimonium tuum dilapidandū. 9 Tanquam non curares illa. 10 Aliis nuces. 11 Talis. 12 Talos ac nuces, id est, ubi tua indoles mihi prænuntiavit, te aliquando ad rem nimis attentum fore. 13 Terræ civitatibus & locis occultis occulere. 14 Sollicitum, ne imminuerentur. 15 Formidavi. 16 Ætate provectiores. 17 Insania prodigalitatis & avaritiæ. 18 Timui, ne tu, Aule, Cassium Nomentanum prodigum sequereris, id est, ne tu patria abligurires bona. 19 Ne tu, o Tiberi. 20 Avarum fœneratorem, id est, ne patria bona faceres majora & auctiora turpis lucri studio. 21 A moriente patre. 22 O Aule. 23 Prodigalitate. 24 O Tiberi. 25 Avaritia. 26 Relictum vobis patrimonium. 27 Vobis. 28 Vester. 29 Natura, paucis contenta, intra suos limites cohibet ac moderatur, nec redundare aut superfluere permittit. 30 Gloriæ & ambitionis dulcedo alliciat ac concitet ad petendos magistratus. Metap. est a corpore ad animum, quia ut corporis sensus pruritu quodam jucunde concitantur: sic animi glorię cupiditate blande commoventur. 31 Vos ambos. 32 Ut uter vestrum fuerit Ædilis vel Prætor. 33 Is est, cui jus testandi est ademptum, vel cui nemo jure cogitur testimonium perhibere. 34 Et detestandus, execrandus. Sic Epod. 5. Sacer *nepotibus cruor*. Formula imprecationis est, sumta ex Anathematis furtivis, quæ qui abstulit, reus sacrilegii & sceleratus habetur. 35 Ergo-ne in Floralibus, aut annonæ caritate largitione populo palpaberis? Synecd. ergo est spec. pro largitione ad voluntatem populi redimendas. Æddiles enim talia munera apud priscos in ludis Floralibus populo dabant.

1 Latus ut in Circo spatiere, 2 aut æneus ut stes,
3 Nudus agris, 4 nudus nummis, insane, paternis?
Scilicet 5 ut plausus, quos fert Agrippa, feres tu,
Astuta ingenuum vulpes imitata leonem?
6 Ne quis humasse velit Ajacem, Atrida vetas cur?
7 Rex sum. 8 Nil ultra quæro Plebejus. 9 Et 10 æquam
Rem imperito; ac si cui videor non justus, 11 inulto
Dicere, quæ sentit, permitto 12 maxime regum,
13 Di tibi dent capta classem 14 reddducere Troja!
Ergo 15 consulere, & mox respondere 16 licebit?
17 Consule. 18 Cur Ajax heros ab Achille 19 secundus
20 Putrescit, 21 toties servatis clarus Achivis,
Gaudeat 22 ut populus 23 Priami, Priamusque inhumato,
Per quem 24 tot juvenes patrio caruere sepulcro?
25 Mille ovium insanus 26 mortis dedit, inclytum Ulyssem.

Et

1 Ut incedas laxe & late, nulla pressus turba. 2 Aut tu ęnea statua tibi erigatur. Met. ergo subj. pro adjuncta statua, quę tali lagitione ærea solet erigi. Sic verbum *standi* absolute usurpatur a Virg. Ecl. 7. *Si propriu[m] hoc fuerit, levi de marmore tota Puniceo* stabis *suras evincta cothurno*, id est, si me Poetam feceris similem Codro, erigetur Dianę statua marmorea. 3 Nudatus. Anaphora. 4 Ut populi Romani applausus sive acclamationes reportes, quas vir Maximus M. Vispanius Agrippa. Augusti gener fert, qui virtute fuit leo, cum tu sis vulpes imbellis, eoque largitionibus & corruptione populi pervenire contendas, quo Agrippa & alii singulari virtute & fortitudine pervenerunt? Obitur autem Agrippæ laudes attingit. 5 Alia est Prosopopœja cujusdam Plębeii Regis Agamemnonis sine apparatu per Dialogismum, ubi notantur ambitiosi, atque initio Ajax & Atrida per Syncc. generũ pro Ajace Telamonio & Agamemnone nominantur. 6 Mihi, quicquid liber, licet, & stat pro ratione voluntas. Respondet Agamemnon. 7 Ego plebejus cum sim, rationes ultra non exquiram. Verba sunt Plebeji. 8 Agamemnon orationem suam continuat. 9 Justam, dum impero, ne quis Ajacem sepeliat. 10 Impune Epanorthosis, qua vox illa tyrannica, *Rex sum*, corrigitur, atque pro illa reponitur moderatior, data cuivis venia libere dicendi, quid aliter de jussione regis sentiret. 11 Agamemnon. 12 Exclamatio est Plebeii optantis & bene precantis Agamemnoni pro potestate libere percunctandi, cur Ajacis cadaver esset insepultum, sibi facta, unde Plebejus putarat se repulsum initio arroganti responsione, *Rex sum:* ideoque finem quærendi fecerat. 13 Ut domum reducas. 14 Te interrogare. 15 Mihi. 16 Interroga me, inquit Agamemnon. 17 Loquitur Plebejus. 18 Uno Achille inferior. 19 Insepultus jacens. Al. *putescit.* 20 Qui nobilis est, quod Græcos toties servaverit, eorumque naves ab ignibus Trojanorum incolumes præstitit? 21 Trojani, & ipse Priamus, hostes nostri, propterea lætentur, quod ille jam supremo sepulturæ honore privatus sit. 22 Polyptoton est. 23 Tot Trojani insepulti canibus, feris & volucribus expositi jacuerunt? 24 Mille oves. Responsio Agamemnonis qua rationem reddit, cur ita in Ajaces cadaver sæviat. 26 Furiosus occidit. Ad hanc insaniam Ajax adactus fuit dolore judicii, quo Græci adjudicarunt Achillis arma Ulyssi, magis ipsius eloquentia capti, quam æquitate rei, & veritate ducti.

Et 1 Menelaum una mecum ſe occidere clamans.
2 Tu cum pro 3 vitula 4 ſtatuis dulcem 5 Aulide 6 natam
Ante aras, ſpargiſque 7 mola caput, 8 improbe, falſa,
9 Rectū animi ſervas? 10 quorſum? 11 Inſanus quid enim Ajax
12 Fecit, cum ſtravit 13 ferro 14 pecus? Abſtinuit vim
15 Uxore, & gnato, mala multa precatus 16 Atridis:
19 Verum ego, ut 20 hærentes adverſo littore naves
Eriperem, 21 prudens placavi 22 ſangine Divos.
23 Nempe tuo, furioſe. 24 Meo, ſed non furioſus.
25 Qui 26 ſpecies 27 alias veris, ſceleriſque tumultu
28 Permiſtas capiet 29 commotus habebitur, atque
Stultitia ne erret, 30 nihilum diſtabit, an ira.
Ajax immeritos dum occidit: 31 deſipit, agnos?
Cum 32 prudens ſcelus ob titulos 33 admittis 34 inanes
35 Stas animo, 36 & purū eſt vitio tibi, 37 cum tumidū eſt cor

Si

1 Fratrem meum. 2 Verba ſunt plebeji. 3 Qua ventos placare poteras. 4 Et mactas. 5 In Aulide regione & portu Bœotiæ, cum ibi Græcorum naves adverſis ventis detinerentur. 6 Iphigeniam. Synecd. gen. 7 Mola ex farre molito & ſale facta caput ejus ex more ſacrificantium conſpergis. Sic Vir. Ecl. 8. *Sparge molam, & fragiles incende bitumine lauros*. 8 O Rex ſcelerate. 9 Rectitudinem animi, τὸ ὀρθόν. ſanitatem & conſtātiam ſervas, & ſanæ mentis manes? 10 Quorſum hæc tendunt? inquit Agamemnon. 11 Quem inſanum dicis fuiſſe. Verba plebeji. 12 Peccavit. 13 Gladio Meton. mat. 14 Ovium & porcorum. 15 Ab uxore Tecmeſſa. & filio Euryſace. Duplex eſt Synecd. gen. 16 Agamemnoni & Menelao. 17 Suum fratrem. 18 Hoſtem ſuum. 19 Reſpondet Agamemnon. 20 Naves Græcorum contrariis ventis impeditas in Aulidis littore inimico, unde ſolvere non poteramus, ſolverem. 21 Volens & ſciens: vel prudenter. 22 Immolatione filiæ meæ. Synecd. partis. 23 Tuo ſanguine (inquit Plebejus) hoc feciſti; filia enim tua caro, tuuſque ſanguis eſt, quapropter furioſus fuiſti. 24 Meo ſanguine ventos placavi (inquit Agamemnon) ſed non ideo furioſus fui. 25 Loquitur Plebejus. 26 Rerum. 27 Alienas, diverſas, diſcrepantes a vero, id eſt, vanam gloriam, quam ex non neceſſario & pernicioſo bello aucupatur. 28 Et cum ſcelere conjunctas accipiet & approbavit. 29 ille furioſus & de mente atque ſanitate rationis deturbatus habendus eſt. 30 Nihil referet, an ex ſtultitia erret, id eſt, inſaniat, ut tu, an vero ex ira, ut Ajax. 31 Inſanit? 32 Sciēs 33 Filiam occidis. 34 Ut navibus Trojam venias, ibique ſupremus belli Imperator ſis. 35 An tunc mentis compos es, &, ut dixit modo, *rectum animi ſervas*? 36 Purum a vitio, id eſt, furoris expers. 37 Cum cor plenum & inflammatum eſt ira, faſtu, aliiſque pravis affectibus? Sumtum eſt a corpore præhumido vel flatulento ad animum affectibus occupatum. Deinde *cor* Metonymicōs ſubj. pro adjuncto illic animo & perturbationibus agitato. Poſſet etiam hoc ſumi ab utribus, qui jactati valde turgent, & cum nihil præter aerem intus ſit, aliquid tamen magni momenti clauſum videntur continere. Tale quid ſibi præ ſe ferunt, qui magnos ſibi ſpiritus ſumunt ex titulis inanibus, ſtulta de ſe ipſis opinione, falſaque virtutis perſuaſione ineſcati.

Si quis lectica 1 nitidam geſtare amet agnam,
Huic vellem, ut gnatæ, 2 paret, ancillas paret, aurum,
3 Puſam, aut puſillam apellet, fortique marito
4 Deſtinet uxorem: interdicto 5 huic omne odimat 6 jus
Prætor, & ad ſanos 7 abeat tutela propinquos.
8 Quid? ſi quis gnata pro muta 9 devovet agna,
Integer eſt 10 animi? ne dixeris. Ergo ubi prava
11 Stultitia, hic ſumma eſt inſania 12 qui ſceleratus,
Et furioſus erit: quem cepit 13 vitrea fama,
14 Hunc circumtonuit gaudens 15 Bellona 15 cruentis.
Nunc age 17 luxuriam, & 18 Nomentanum 19 arripe mecum
20 Vincet enim ſtultos 21 ratio inſanire 22 nepotes.
23 Hic, ſimul accepit 25 patrimoni mille talenta,
26 Edicit, 27 piſcator uti, 28 pomarius, anceps,
Unguentarius, 29 ac Tuſci turba impia vici,
Cum 40 ſcurris 31 fartor. 32 cum velabro omne 33 macellum
34 Mane domum veniant. 35 Quid tum? Venere frequentes.

1 Verba

1 Formoſam agnam in lectica libenter ſecum geſſet. 2 Epanodos eſt: & in *appellet* & *deſtinet* eſt Epiſtrophe. 3 Puellam, aut puellulam. 4 In matrimonium ducendã ſpondeat & conſtituat. 5 Tanquã furioſo. 6 Adminiſtrandi bona ſua. 7 Transferatur procuratio ejus bonorum. 8 De illo judicandum eſt? 9 Aræ deſtinat. 10 Rationis? 11 Eſt, qualis in ſe deprehenditur. 12 Et quicunque, ut tu, occiſa filia ſceleſtus eſt. 13 Et quemcunque, ut te, popularis fama fragilis & inconſtans captum duxit. Metap. eſt a fragili materia ad incoſtantiam levitatemque popularis famæ indicandam. 14 Circum hunc Bellona tonuit, id eſt, ſtrepitum edidit, cumque attonitum reddidit. Metaph. eſt a tonitru, quo tacti homines ſæpius animo ſtare non poſſunt: qualis ambitio facit ſui cupidos, id eſt, inſanos. 15 Belli Dea, Martis ſive nutrix, ſive ſoror, aut auriga. 16 Bellis. 17 Luxurioſos, quos Stertinius Damaſippo vult arguere inſaniæ, & graviter exagitare. Meton. adj. 18 Luxurioſum & a ſotum. 19 Examinandũ, qualis ſit. 20 Convincet, arguet, probabit. 21 Rerum eventus. 22 Luxurioſos & decoctores. Syn. ſpe. 23 Nomentanus, aut alius quivis ei ſimilis. 24 Simulac, poſtquam. 25 Sexcenta aureorum millia, id eſt, luculentum & magnum patrimonium. Synecd. ſpec. 26 Publicæ dicit, & mandat, tanquam ſcurrarum ac nebulonum Prætor. Ter. Eun. *Miles nunc adeo* edico, *tibi, Ne vim facias ullam in illam*. Itaque dicuntur *edicere* Prætores & Conſules, cum proponendum publice ac proclamandum curant, quid ſint obſervaturi, vel quid fieri velint. 27 Qui nobiles piſces ipſi capiat & procuret. 28 Pretioſorum malorum venditor, μηλοπώλης. 29 Lenones. meretrices, fœneratores, cupedinarii, mendici, ſicarii, gladiatores, & id genus voluptatum miniſtri, qui in vico Tuſco habitabant. Synecdochica periphraſis hominum perditorum. 30 Paraſitis, qui riſum movent divitibus pabuli cauſa. 31 Macellarius. 32 Cum oleariis & unguentariis, qui habitabant in Valabro, loco Romæ, ſic dicto vel a *velando*, quod viam ad Hippodromum ferentem e foro, *velis* in ipſis ludis obtendere ſolebant: vel a *vehendo*: nam olim paludibus Aventinus mons a reliquis erant diſcluſus. 33 Omnes qui in macello carnes publice vendunt. Met. ſubj. 34 Matutino tempore. 35 Poſtea factum exiſtimas?

1 Verba facit leno: Quicquid mihi, quicquid & horum
Cuique domi est, id crede tuum, & vel nunc pete, vel cras,
3 Accipe, quid contra juvenis 4 responderit 5 æquus:
6 In nive Lucana 7 dormis 8 ocreatus, ut aprum
Cœnem ego; 9 tu pisces 10 hyberno ex æquore verris
11 Segnis ego, indignus qui tantum possideam: aufer,
12 Sume 13 tibi decies, 14 tibi tantundem, 15 tibi triplex
16 Unde uxor media 17 currat de nocte 18 vocata.
19 Filius Æsopi detractam ex aure 20 Metellæ,
(Scilicet 21 ut decies solidum exsorberet) aceto
22 Diluit insignem baccam; 23 qui sanior, ac si
Illud idem in rapidum flumen, jaceret ve cloacam?
Quinti 24 progenies Arri, par nobile fratrum
25 Nequitia & nugis, pravorum & amore gemellum,
Luscinias soliti 26 impenso 27 prandere coemtas.
28 Quorsum abeant sani? 28 creta, an carbone notandi.
30 Ædificare casus, 31 plostello adjungere 32 mures,
Ludere 33 par impar, equitare in 34 arundine longa,
Si quem delectat 35 barbatum: 36 amentia verset.

Si

1 Loquitur. 2 Anaphora. 3 Audi, cognosce. Verbum est attentionis. Sic Virg. 2. Æn. Accipe *nunc Danaum insidias*. 4 Assentatori. 5 Humanus ille Nomentanus, æquo animo orationem lenonis audiens. 6 In lucanis montibus nive conspersis. 7 Sub dio, tu, o venator. 8 Ocreis indutus. 9 Tu, o piscator. 10 Tempore hyberno, quo piscario difficilior & periculosior est, piscaris. 11 Ego in dando vobis præmio sum ignavus. 12 O Venator, sume tibi a me decies centena sestertium vel nummum millia, id est, 25000. aureos Gallicos. 13 Anaphora. 14 O piscator. 15 O leno. sume tibi triplum, id est, tricies centena millia nummorũ. 16 A quo, vel ob quam summam & triplam mercedem. 17 Ad me festinet. 18 Ad concubitum accersita. 19 Clodius Æsopus, Æsopi Tragœdi filius. 20 Conjugis suæ. 21 Ut unico haustu centena millia solidorum absorberet. 22 Insignem gemmæ unionem sive margaritam aceto maceravit, liquefecit & potavit. 23 Quomodo magis sanus fuit, quam si eandem baccam sive margaritam projiceret in flumen, &c. 24 Filii duo. 25 Duo fratres luxuria & ingenii levitate pares ac nobilitati, & pravarum rerum studio adeo inter se similes, ut merito eodem tempore ex una matre nati censeri potuerint. 26 Magno pretio. Al. *immensi*. 27 In cibum apponere. 28 Quibus hi luxuriosi, tanquam rationis participes, annumerandi sunt? 29 Atque quis dubitet, an hi sunt laudandi tanquam sani, an vituperandi tanquam furiosi? Met. est adjunctorum pro hominibus. ubi quæritur, qui boni, quique mali censendi sint: nam color candidus ad naturam boni, ut ater ad naturã mali pertinet. 30 Extruere domunculas, ut solent pueri. Conatur autem ostendere, puerilius esse amare viro barbato, quam hos ludos pueriles ludere. 31 Pusilio plaustro. 32 Tanquam jumenta, quæ currum trahant. 33 Par & impar ludere nucibus, aciculis, aliisque vilibus rebus, puerorum quadrimorum more. 34 Canna, tanquam caballo. 35 Provectioris ætatis virum, virum gravem. 36. Merito dicendum esset, quod amentia ipsum vexet & agitet, id est, merito pro insano habeatur.

Si puerilius 1 his ratio esse 2 evincet, 3 amare,
Nec quicquam 4 differre, utrum-ne in pulvere, 5 trimus
Quale prius, laudas opus, an meretricis 6 amore
7 Sollicitus 8 plores; quæro, facies-ne; quod olim
Mutatus 9 Polemon? ponas 10 insignia morbi,
11 Fasciolas, 12 cubital, 13 focalia: 14 potus ut ille
Dicitur ex collo 15 furtim 16 carpsisse coronas,
Postquam est 17 impransi 18 correptus voce 19 magistri
20 Porrigis irato puero cum poma 21 recusat:
22 Sũe, 23 Catelle: 24 negat: si non 25 des, 26 optat: 17 amator
28 Exclusus qui 29 distat? 30 agit ubi secũ, 31 eat; an non,
32 Quo rediturus erat non accersitus, & 33 hæret
Invisis foribus. Nec nunc, 34 cum me 35 vocet ultro
Accedam? an potius 36 mediter finire dolores?
87 Exclusit: revocat: redeam? 38 non, si 39 obsecret. Ecce

1 Ser-

1 Ineptius his, quæ dixi, puerilibus, sc. casas ædificare, &c. 2 Convincet. 3 Meretricem amoribus detineri. 4 Ad demonstrandam insaniam interesse. 5 Utrum in pulvere senior existens tale opus nunc ludas, quale prius lusisti, cum puer trium annorum esses. 6 Corruptus. 7 Exanimatus. 8 Nocturno tempore ante fores amicæ. 9 Xenocratis discipulus ad virtutem emendatus, id est, quæro ex te, an non ex homine nequam, improbo & intemperante, aliquando fias bonus & modestus? Synecd. spec. Hic Polemon Atheniensis adolescens vitam libidinose ac intemperanter agebat: sed audito Xenocrate Philosopho ex asoto factus est frugalissimus & temperantissimus, de quo lege Laert. l. 4. & Val. Max. l. 6. c. 11. 10 Deponas & abjicias indicia insaniæ tuæ, id est, delitiarum & amoris, & ornamenta amatoria, quæ statim enumerantur. 11 Quibus coronæ præligantur. 12 Pulvinum, cui inter cœnandum innituntur. 13 Colli ornamenta sive involucra adversus injuriam inclementis cœli loco cujusdam fomenti. 14 Ut Polemo ebrius. 15 Clanculum, sc. præ pudore, ne quis intelligeret se olim luxuriosum fuisse. 16 Detraxisse, vel projecisse morbi insignia, id est, flores, rosas, lilia, &c. ex quibus fiunt coronæ, quas potaturus capiti imposuerat. Metaph. a lanificis vel florilegis. 17 Sobrii & jejuni. 18 Objurgatus. 19 Oratione Xenocratis Philosophi, qui fuit Aristotelis audito. Synec. gen. 20 Confert iterum amatorem cum puero. 21 Accipere illa. 22 Sume tu tibi illa, quæ petulans hic puer recusat. 23 Apostrophe est ad puerum, & una Metaph. a catulis canum unde *Catellus* apposite dicitur ad pueros blanditiis capiendos. 24 Se illud velle concedere. 25 Poma ipsi. 26 Tunc illa cupit. 27 Phædria apud Terentium. 28 Foribus ab amica sua Thaide, altero intromisso. 29 Differt a tali puero porrecta recusante, & negata reposcente? Q. d. nihil. 30 Deliberat. 31 Ad Thaidem, cum ab illa rursus accerseretur. 32 Quo tamen rediturus erat. Totus hic locus ex Ennucho Ter. expressus est, ubi sic Phędria. *Quid igitur faciam? non eam, ne nunc quidem, Cum accersor ultro? aut potius ita me comparem, Non perpeti meretricum contumelias? Exclusit, revocas: redeam? non, si me obsecret.* 33 Stat fixus in foribus meretricis hostilibus sibique odiosis, a quibus paulo ante exclusus erat. 34 Prosopopœja est amatoris & addubitatio seu ἀπορία secum deliberantis. 35 Ad se. 36 Mecum deliberem, quomodo dolores, ex amore provenientes, finire possim? 37 Me. 38 Redeam. 39 Me.

1 Servus, 2 non paulo sapientior: 3 O here, quæ res
Nec 4 modum habet, neque 5 consilium, 6 ratione modoque
Tractari non vult, 7 in amore hæc sunt 8 mala: 9 bellum
Pax rursum, hæc si quis tempestatis prope ritu
10 Mobilia, 11 & cæca fluitantia sorte, 12 laboret
Reddere certa sibi 13 nihilo plus explicet, ac si
Insanire paret certa ratione, modoque.
14 Quid? Cum 15 Picenis excerpens 16 semina pomis,
17 Gaudes, si 18 cameram 19 percusti forte, 20 penes te es?
Quid, 21 cum balba 22 feris annoso verba palato,
23 Ædificante casas qui sanior? adde cruorem
24 Stultitiæ, atque 25 ignem gladio scrutare; 26 modo Cinquã
27 Helcade percussa 28 Marius cum 29 præcipitat se,
30 Cerritus fuit? an commotæ crimine mentis

1 Parmeno. Synec. gen. 2 Multo sapientior hero suo Phædria, tale domino suo consilium suppeditat. 3 O Phædria. Synecd. gen. Altera est servi Prosopopœja hero consilium dantis. Sic Ter. *Here, quæ res in se neque consilium, neque modum Habes ullum, eam consilio regere non potes.* 4 Ullam mensuram & moderationem, qualis est insanus amor: cum enim vitia in excessu defectuque consistant, ideo modo carent, & rectæ rationi adversantur. 5 In qua bonum consilium dari non potest. 6 Illam consilio & deliberatione regere non potes. 7 Illicito. Ter. *In amore hæc omnia insunt vitia, injuriæ, Suspiciones, inimicitiæ, inducis, Bellum, pax rursum: incerta hæc sit tu postules Ratione certa facere,* &c. 8 Vitia. Ovid. *Res est solliciti plena timoris amor.* 9 Inimicitiæ. 10 Hęc mutabilia, modo læta, modo tristia. 11 Dubia & incerta, incerto casu contingentia, efficientia homines incertos. Meton. effe. In *fluitantia* est Metaph. a dubiis fluctibus. 12 Conetur, cupiat, ratione ac moderatione aliqua facere immutabilia ac stabilia. 13 Ille nihil magis proficiat, nihilo plus se exsolvat, extricet ac liberet curus ac molestiis amoris, quam si velit amare simul & sapere. Sumtum a tricis & filis, quibus pedes pullorum implicantur. Ter. *Nihilo plus agas, Quam si des operam, ut cum ratione insanias.* 14 Quid de vanis amantium opinionibus 1 Ab-dictam? 15 Ex Picentinis pomis. 16 Grana. 17 Tanquam felicis amoris omine. 18 Triclinii lacunar sive tectum in curvitatem formatum. Inter alios ludos convivales solebant recentis mali gramina primoribns dexrre digitis compressis in altum ejaculari: si cameram attigissent, bene: sin minus, male de suis amoribus augurabantur. 19 Percussisti, tetigisti granis. 20 Es-ne mentis compos? Synecd. integri. 21 Cum tu senex more pueri balbutientis blandis verbis amicam juvenem compellas ad gratiam ejus captandam. 22 Verberas palatum annosum balbis verbis. Hypallage est. 23 Quomodo tunc sanior es puero parvulo nugas agente? 24 Huic amatoriæ insaniæ etiam in senibus adde scelus & crudelitatem. 25 Amoris calori cędem adjunge. Alleg. est a Metaphoris a bello, ubi fere malo levi solet accedere grave, ut cædes stupro: ita vesano amoris incẽdio homicidium sæpe additur. 26 Nuper, paulo ante. 27 Amica sua gladio interfecta, a qua se sperni falso arbitrabatur. 28 Juvenis. 29 Præcipitaret se deorsum ex alto loco, ad mentem rediens, & pœnitentia ductus. 30 Anne tunc Cerritus, id est, Cereris furore vexatus, Δημητρόληπτος, id est, fuit ne furiosus? Plaut. *Tu certe es aut larvatus, aut* Cerritus. Metaph. est a sacerdotibus Cereris, quos Dea solebat dementia depravare.

1 Absolves hominem, & sceleris damnabis eundem,
2 Ex more imponens 3 cognata vocabula 4 rebus?
5 Libertinus 6 erat, qui 7 circum compita 8 siccus
9 Lautis mane senex manibus currebat, & unum
Quiddam magnum addens, 10 Unum me 11 surpite morti.
Dis etenim facile est, orabat: sanus utrisque
12 Auribus atque oculis, 13 mentem, nisi litigiosus
Exciperet dominus, cum venderet. 14 Hoc quoque vulgus
15 Chrysippus: 16 ponit fœcunda in gente 17 Meneni.
18 Juppiter, ingentes qui das, adimisque 19 dolores
Mater ait pueri menses jam quinque 20 cubantis,
21 Frigida si puerum 22 quartana reliquerit, 23 ille
Mane die, 24 quo tu indicis jejunia, nudus
In Tiberi 25 stabit. 26 Casus medicus-ve levarit
Ægrum 27 ex præcipiti, 28 mater delira 29 necabit

Inge-

1 Absolvens a vitio insaniæ, id est an vero Marium, qui amicam suam occidit, sceleratum quidem fuisse judicabis, & tamen insanum negabis? Procatalepsis est vulgaris judicii: ubi intelligenda est antypophora: sed falleris, quia sceleratus est omnis insanus. 2 Ex consuetudine vulgi. 3 Apta, sed diversa. 4 Criminibus, furori sc. & sceleri, ut cum furor & scelus unum idemque sint, tamen inter illa putes distinguendum esse: quod quidem est absurdissimum. 5 Nunc ad superstitiosos venit, vel ad eos, qui inani mortis metu anxii & solliciti sunt. 6 Romæ. 7 Ubi Laribus sacrificari solet. 8 Jejunus, sobrius. 9 Ablutis, mundis, ut eas puras ad Deos tenderet. 10 O Lares Dii domestici, me solum eximite a morte, id est, immortalitate donate. Brevis est Prosopopœja Stoici sobrii. 11 Surripite. Syncope. 12 Et hic quidem libertinus toto corpore sanus erat: animo autem insanus, quia superstitiosus. 13 Dominus, cum tale mancipium uti sanum venderet, mentem tanquam insanam excipere deberet, nisi venditor nimio plus lites amet, velletque emtorem postea sibi litem movere, quod insanum servum pro sano ipsi vendidisset. 14 Hoc quoque superstitiosum hominum genus, hos superstitiosos. Synecd. gen. 15 Philosophus noster. 16 Apponit & annumerat in multiplici familia Meneni hominis stulti, id est, in stultorum numero, qui numerus est infinitus. Synecd. spec. 17 Menenus vixit ætate Horatii, homo superstitiosus & mente captus. 18 Alterum est exemplum & alia Prosopopœja matris superstitiosæ filium Jovi commēdantis & ex nimio amore insanientis. 19 Morbos. 20 Decumbentis, ægrotantis. Sic Sat. 9. l. 1. *Trans Tiberim longe* cubat *is, prope Cæsaris hortos.* 21 Quia ab atra bile proficiscitur, quę frigida est. 22 Febris. 23 Tuo die, die Jovis, id est, X. Kalend. Januar. Periphrasis Synec. 24 Quo tu per magistratus vel sacerdotes tuos jejunia mandas tuo die celebranda. 25 A me statuerunt mane, cum aqua est frigidissima, ut sic vivo flumine ablutus, ad tua sacra purus accedat. 26 Si medicus fortunatus hunc puerum quartana laborantem liberavit, quem casus aliquis adjuvat: nam in quartana inveterata depellenda, plus sæpe casus ipse, quam medici quodvis pharmacum valere potest. 27 Ex morbo periculoso atque ancipiti corporis periculo. 28 Mater insana & superstitionis furore agitata, existimans se voti religione obstrictam. 29 Illum puerum.

Ingelida 1 fixum 2 ripa, febrimque 3 reducet.
Quo ne malo mentem 4 concussa? 5 timore Deorum.
6 Hæc mihi Stertinius 7 sapientum octavus amico
Arma dedit posthac ne 9 compellarer inultus,
Dixerit, insanum qui me, 10 totidem audiet, atque
Respicere ignoto discet 11 pendentia tergo.
12 Stoice, 13 post damnum 14 sic vendas omnia pluris:
Qua me stultitia (quoniam non est 15 genus unum)
Insanire putas? 16 ego nam videor mihi 17 sanus.
18 Quid? caput abscissum demens cum portat 19 Aga-ve
20 Gnatis infelicis, sibi tum furiosa 21 videtur?
22 Stultum me fateor (liceat 23 concedere veris)
Atque etiam insanum: tantum hoc 24 edissere, quo me
Ægro-

1 Statutum. 2 Defluentis Tiberis. 3 Et febrim quartanam renovavit per aquæ frigiditatem, dum filium suum Jovis beneficio servatum, seque voti ream existimat. Quonam autem insaniæ furore mentem percussam habens illud facit? 5 Vana superstitione. Responsio est. 6 Damasippus concludit disputationem Stertinii, atque ita depositio est Prosopopœja Stertinianæ, quæ perfecta fuit. 7 Vir sapientissimus, septem sapientibus Græciæ adnumerandus. Ironia. Nam septem duntaxat numerantur totius Græciæ sapientes Cleobulus Lydius, Chilon Lacedemonius, Solon Salaminius, Pittacus Mitylenæus, Thales Milesius, Bias Prienensis, Periander Corinthius. Horatius vero sub persona Damasippi Stertinium irridens, quasi magnam ob sapientiam, laudem meruerit, octavum ei in sapientibus locum tribuit. Simile huic illud Juvenalis Sat. 11. *Habeat jam Roma pudorem, Tertius e cœlo cecidit Cato.* 8 Hæc sapientiæ præcepta, hominum insaniam convincentia, tanquam arma & defensionem, quibus me tueri queam, Metaph. 9 Quisquam me insanum diceret, cum probe convitium illud in alios possim rejicere, meque ulcisci. 10 Convitia. 11 Et a me sua peccata, & crimina, quæ pendent in mantica a tergo sibi ignoto (nemo enim suum tergum novit) id est, vitia, quæ ignorat, discet, ne in alienis vitiis dignoscendis & castigandis nimis acutus sit, in propriis omnino cæcutiat, Alludit hic Horatius ad Æsopi fabulam, qua finxit, unumquemque nostrum duas manticas gerere, & quidem in posteriorem a tergo nostra, in priorem a pectore aliena vitia conjici, unde aliorum vitia nobis semper ob oculos versentur, cum nostra ignorentur. Catal. *Sed non videmus, manticæ quod in tergo est.* 12 O Damasippe. Jam enim Poeta compellat Ironica Alleg. Damasippum per Syn. gen. sumta a vulgaribus mercibus, ad doctrinæ Stoicæ contemtionem. 13 Quod infelici mercatura perpessus es. 14 Optout tuum tibi dãnum prope compensetur, & resarciatur. *Sic*, particula est bene precantis. 15 Stultitiæ. 16 Horatius. 17 Sapere. 18 Quid? (inquit Damasippus) Hoccine mirum est, ut stulti sibi sapere videantur, & insani sibi sapientes? 19 Echionis conjux, filia Cadmi, dum Bacchi furore exagitata, filium suum Penthea, Bacchi sacra furiose contemnentem, cum reliquis Mænadibus pro vitulo discerpit, ipsumque capite truncat, &c. Fabulam narrat Ovid. 3. Metam. 20 Penthei. 21 Mimine. Sic & tu, o Horati, sanus tibi videris, cum insanus sis. 22 Loquitur Horatius. 23 Locum dare veritati, quasi ab ea victus essem. 24 Expone mihi.

Ægrotare putes animi 1 vitio. 2 Accipe: primum
3 Ædificas, hoc eſt, 4 longos imitaris, ab imo
Ad ſummum totus 5 moduli bipedalis: & 6 idem
7 Corpore majorem 8 rides 9 Turbonis 10 in armis
11 Spiritum & inceſſum: qui 12 ridiculus minus illo?
An quodcunque facit 13 Mæcenas, te quoque verum eſt
15 Tanto diſſimilem, 16 & tanto certare minorem?
17 Abſentis 18 ranæ pullis vituli 19 pede preſſis,
20 Unus ubi 21 effugit, 22 matri 23 denarrat, 24 ut ingens
25 Bellua 26 cognatos 27 eliſerit? 28 illa rogare,
Quanta ne? num tandem (29 ſe inflans) 30 ſic magna fuiſſet
31 Major dimidio. 32 Num tanto: Cum magis atque
Se magis 33 inflaret: Non, ſi te 34 ruperis (35 inquit)
36 Par eris. 37 Hęc a te non multum 38 abludit 39 imago 32
40 Adde poemata nunc (hoc eſt, 41 oleum adde camino)

1 Quæ

1 Morbo. 2 Audi, inquit Damaſippus, dicam illud tibi. 3 Sumtuoſe te geris. 4 Proceras imitaris, id eſt, incedendo te effers, ut longus videare, id eſt, cum tenuis curtæque ſupellectilis ſis, & obſcuro loco natus, opulentos & potentes viros imitaris Alleg. eſt e perpetuis Met. a corpore ad animum vel ab imperito architecto, qui extra modum ſumtu & magnificentia prodire videtur in ædificando, vel curam abjicere anguſtiæ vel laxitatis majoris, quam par ſit. 5 A calce ad verticem homo duorū pedum, id eſt, brevis ſtaturæ. 6 Tu idem Horatius. 7 Quo parvus admodum eſt. 8 Derides in ludis gladiatoriis. 9 Gladiatoris ſtatura quidem brevis, ſed animoſi. 10 Cum in armis verſatur & pugnat. 11 Animum, φρόνημα, & geſtum tumidum. 12 In quare tu minus es illo ridiculus? id eſt, cur te ipſum non eadem opera irrides? 13 Equitum Romanorum nobiliſſimus & ditiſſimus. 14 Illud te quoque facere æquum & par eſt? Sic Ep. 7. l. 1. *Metiri ſe quemque ſuo modulo ac pede*, verum eſt. 15 Viro. 16 Et cum tanto tuo patrono ædificiis contendere te inferiorem & fortunis & honoribus, id eſt, qui tenuis fortunæ libertino patre natus es? 17 Peregre, Æſopi fabula. 18 Matri. 19 A pede vituli contriti pulli cum eſſent. 20 Pullus. 21 Mortis periculum. 22 Domum revertenti. 23 Ordine accurateque narrat. Ter. *Hæc adeo ego illi jam* denarrabo. 24 Quomodo. 25 Vitulus. Synec. gen. 26 Sorores & fratres ſuos una ſecum natos, συγγενεῖς, renunculas e matre rana natas. Synec. gen. 27 Oppreſſerit, ſtrangulaverit. Virg. 8. Æn. *ut prima novercæ Monſtra manu, geminoſque premens* eliſerit, *angues*. 28 Mater ranuncularum pullum ſuum rogabat vel rogare cœpit, quanta fuiſſet illa bellua, id eſt, quantum fuiſſet ille vitulus? 29 Se ſpiritu diſtendens. 30 Ut mater jam eſſet, cum ſe ſpiritu impleviſſet? 31 Bellua illa (inquit pullus) vel dimidio major fuit, quam tu jam es. 32 Major me fuit? inquit mater. 33 Mater. 34 Inflando. 35 Pullus. 36 Illi tamen belluæ par eſſe non poteris. 37 Damaſippus Horatium alloquitur. 38 Diſcrepat, id eſt, non eſt diſſimilis tuis moribus. Tu enim parvus, te inflas etiam, & magnum Mæcenatem vis imitari. 39 Vanitatis & inſaniæ in rana. 40 Huic in ædificando inſaniæ adjunge nunc aliā, qua furis in Poematis ſcribendis. 41 Unum alio accumula atque auge, ut in Proverbio dicitur, ut major fiat tua inſania. Alleg. enim eſt e Metap. quod dum aliquis ſtudet oleo reſtinguere incendium; magis auget: ita fit inſania Horatii major, cum ad ſtultam potentiorum æmulationem accedit Poeticus furor.

1 Quæ si quis sanus fecit, sanus facis, & tu?
2 Non dico horrendam rabiem, Jam desine. 4 Cultum
Majorem censu. 5 Teneas, Damasippe, tuis te,
6 Mille puellarum, puerorum mille 7 furores?
7 O major tandem parcas insane minoris,

1 Si quis inventus est, qui plenum carmen sine furoris instinctu scripserit, tunc tu etiam illa scribis: Sed falsum illud: Ergo & hoc. 2 Mittam jam faciam iracundiæ tuæ insaniam, quam horrendam rabiem merito quis appellaverit. Parecbasis vel Παραλῆψις est Ironica, qua fingit se præterire silentio velle, quod exprobrat maxime, dum illum notat extra modum cultui & victui indulgere: unde datur magna significatio non adesse constantiam. 3 Tot vitia mea enumerare. Verba sunt Horatii. 4 Non dico, sive prætermitto jam (inquit Damasippus) vestitum tuum sumptuosiorem, quam opes tuæ ferant. 5 Tuis te vitiis contineto, quæ satis multa domi habes, mea ne tangito. 6 Non dico jam (inquit Damasippus) insanos tuos amores. Epanodos est, ubi ejusdem vocis sonus in principio ac medio auditur, atque ibidem Ironica præteritio iteratur; Prætermitto fœditatem tuæ libidinis, quam tamen patefacit maxime. 7 Periphrasis est Sinecdochica intemperantium amorum. 8 O Damasippe, qui me stultiores & insanior, parcas mihi minori, id est, mihi minus stulto, quam tu es, maledicere desinas. Exclamatio est Poetæ non ferentis diutius polypragmonicam Damasippi inquisitionem, qua illius mores diligentius excutiebat, quam optasset.

SATIRA IV.

Sub persona cujusdam Catii Philosophi Epicurei, irridet Epicureorum præcepta ad rem culinariam spectantia.

1 Unde, & quo Catius? 2 Non est mihi tempus, 3 aventi
4 Ponere signa novis præceptis: qualia 5 vincant
Pythagoram, 6 Anytique reum, ductumque Platona,
7 Peccatum fatetur, cum te sic tempore 8 lævo
Interpellarim: sed des veniam 9 bonus, oro:
Quod si 10 interciderit tibi nunc aliquid, 11 repetes mox

R Sive

1 Unde venit noster Catius, & quo tendit? Communia salutandi obvios formula. Dialogismus est interrogantis Poetæ, & respondentis Catii. 2 Non vacat mihi jam (inquit Catius) tibi respondere. 3 Quippe qui arduis jam negotiis occupatus avide cupiam. 4 Præceptis, de arte culinaria exprimendis & interpretandis, nũquam a quoquam traditis, nomina imponere & vocabula, quæ sunt rerum σημεῖα, id est, signa. 5 Qualia præcepta vincere possint sapientiam, & scientias inventas a Pythagora, Socrate, & Platone. Alleg. est, Meton. effic. 6 Socratem qui ab Anyto & Melito tanquam impius & mortis reus accusatus est. Periphrastica Synecgen. 7 Admisisse. Verba Horatii. 8 Tempore tam inopportuno & intempestivo. Metap. ab auspicibus. 9 Ut benigne, vel pro tua facilitate & bonitate mihi ignoscas. 10 Exciderit, id est, memoria effluxerit, oblitus fueris importuna hac mea interpellatione. 11 Illud facile recordaberis, in memoriam revocabis, cujuscunque otium materiæ illud opus sit, quod tractas, sive e caussis naturalibus est dependens, sive industriæ humanæ inventum est.

Sive est naturæ hoc, sive artis: 1 mirus utroque.
2 Quin id erat curæ, quo pacto cuncta tenerem,
Utpote res 3 tenues, tenui sermone 4 peractas.
5 Ede hominis nomen simul, an Romanus an hospes,
6 Ipsa memor præcepta canam: celabitur 7 autor,
Longa quibus 8 facies ovis erit, illa memento,
9 Ut succi melioris, & ut magis albo rotundis
10 Ponere: 11 namque matrem cohibens callosa vitellum
12 Caule suburbano, qui siccis crevit in agris,
Dulcior 13 irriguo nihil est elutius horto
14 Si vespertinus subito te oppresserit hospes,
Ne gallina malum 15 responset dura palato,
16 Ductus eris vivam misto mersare Falerno:
17 Hoc teneram faciet. 18 pratensibus optima fungis
Natura est: 19 aliis male creditur. 20 Ille salubres
Æstates peraget, qui 21 nigris prandia moris
1 Finiet

1 Tu in utroque artifex es plane admirandus. Ironia est, qua intelligit, Catium nihil aut parum naturę & ingenii bonitate & arte valere. 2 Profecto (inquit Catius) id ipsum meditabar, hoc agebam, quomodo omnia illa præcepta, quæ paulo ante a præceptore meo audivi, firma memoria retinerem. 3 Subtiles, & difficilis perceptionis. Polyptoton est, ac præterea quædam Ironia. Ex rebus enim contemplationis altæ & subtilis (quale ridicule Poeta videtur affingere huic Epicureo Catio, quæ curam exactam & Philosophi subtilitatem requirant) vulgares, & cuique facile occurrentes intelliguntur. 4 Et quæ non minus subtili sermone a præceptore meo fuerant explicatæ. 5 Dic mihi nomen illius solertissimi præceptoris tui, inquit Horatius: & simul expone, sit-ne ille Romanus natione, an vero peregrinus aliquis, tam sapientissimus opsonatorię artis magister. 6 Ipsa præcepta hujus artis memorabo tibi: autor vero præceptorum illorum, ejusque nomen a me non divulgabitur. Verba Catii. 7 Est hic quædam Synecd. gen. pro magistro. 8 Quibuscunque ovis non rotunda, sed longa forma vel figura est. Hoc sumptum est ad homine, cujus facies est propria. Doctrinam suam bonus ille præceptor, ut cœnam Romani, ab ovis exorsus est. 9 Quippe quæ sunt gratioris saporis, & interius magis candida, quam rotunda. 10 In mensam tibi apponere, ut Sat. 2. l. 1. positum *sic tangere nolis*. 11 Illa enim oblonga ova dura, fortia, & tanquam callo obducta mare vitellum, id est, semen masculi in se continent, unde pullus masculus nasceretur. 12 Deinde brassica vel caulis, qui crevit in agris siccis, id est, minime irrigatis, melior est caule, qui in horto suburbano humido nascitur. 13 Quippe qui horto humido multisque aquis irrigato proveniunt, illis nihil est insulsius, insipidius. 14 Si amicus quidam hospes vespertino tempore ex improviso tibi supervenerit. 15 Ob carnis duritiem ingrata palato hospitis male resistat, difficulter mandatur & sapiat: quomodo Sat. post 7. dicet. *Responsare cupidinibus*, id est, adversari. Metap. est a participe rationis ad ejusdem expers. Proprie enim *responsant*, qui ferociter & aspere alteri compellanti respondent. 16 Tum disces illam gallinam vivam immersare & sic exstinguere vino Falerno aqua permisto. 17 Hæc res carnem ejus molliculam reddet, ac proinde ori ac stomacho & aptiorem & gratiorem. 18 In pratis provenientibus. 19 Fungis in alio loco natis periculosum est vesci. 20 Ille homo diu vivet & valebit. 21 Et maturis.

1 Finiet, 2 ante gravem quæ legerit arbore Solem.
Aufidius 3 forti miscebat mella Falerno,
4 Mendose, quoniam vacuis committere venis
Nil nisi 5 lene, decet: leni præcordia 6 mulso
7 Prolueris melius. 8 Si dura morabitur alvus.
9 Mitulus, & 10 viles pellet 11 obstantia conchæ:
* Et laphati brevis herba, sed albo non sine 12 Coo.
13 Lubrica nascentes implent Conchylia 14 lunæ.
Sed non omne mare est 15 generosæ fertile testæ.
Murice Bajano melior 16 Lucrina Peloris;
17 Ostrea Circæis, 18 Misono oriuntur Ecihni:
19 Pectinibus partulis jactare se molle Tarentum,
Nec sibi cœnarum quivis temere 20 arroget artem,
21 Ni prius exacta tenui rarione saporum?
Ne satis est cara pisces 22 avertere 23 mensa,
24 Ignarum quibus est jus aptius, 25 & quibus assis

1 Claudet, terminabit, id est, qui mora ultimo loca omnium gustabit. 2 Et illis quidem, quæ matutino tempore ex arbore decerpserit, antequam gravis Solis calor ingrueret. Meton. effic. & periphrasis est temporis matutini & antemeridiani. 3 Austero vino Falerno, id est, mulsum ex Falerno & ex melle conficiebat. 4 Idque faciebat imperite admotum. Hoc videtur translatum e scriptis & libris, in quæ dicitur proprie menda vel mendum incidere (unde illa, *mendosus librarius, mendosa historia, mendose scribuntur*) ad significationem aliorum vitiorum, ut hic ad vitiosam τ̃ οἰνομέλιτος, id est, mulsi conficiendi rationem. 5 Temperatum. 6 Mellicrato. 7 Sitientes irrigaveris. 8 Si venter tuus sese non exoneret. 9 Musculus, ex concharum genere pisciculus. 10 Parvi pretii. 11 Omnia obstantia in intestinis, quæ ventris meatus claudunt, propellunt & removebunt. * Et murex, herba quæ brevia & acuta habet folia, ventrem etiam evacuat. 12 Sed quæ herba tamen non adhibeatur sine vino candido, sic dicto ab insula Coo. 13 Lævia: *vel*, alvum solventia & lubricam facientia. Meton. effe. 14 Luna crescente, conchylia plena fiunt. 15 Generosorum conchyliorum, id est, sed non in omnibus maris partibus conchylia inveniuntur. 16 Concha illa, quę Peloris dicitur, & in lacu Lucrino capitur, melior est, quam concha illa vel murex, qui in Bajano littore amœnissimo nascitur. 17 Ostrea proveniunt in mari Circæo, ubi Circæum promontorium. 18 Pisces hirsuti & aculeis armati nascuntur in Miseno Bajarum portu, ubi Misesenus, Æneæ nauclerus, undis submersus periit. 19 De piscibus os aperientibus, qui conchas habent serratas ad similitudinem pectinis, gloriatur Tarentum, Apuliæ oppidum, delicatum & luxu diffluens. 20 Usurpet, sumat. Προκατάληψις opinionis eorum, qui facilem instruendæ cœnæ rationem existimant. 21 Nisi prius certo cognita & explorata saporum ratione, quę subtilis est & difficulter percipitur. 22 Pisces a macello piscatorie caro & magno pretio emtos domum suam convertere & portare. Sumtum hoc est a piscatoribus, qui everticulo pisces capiunt aquam verrendo. 22 Meton. est subj. nempe mensæ & macelli pro piscibus ibi care venalibus. 23 Qui ignarus sit. 24 Qui ignarus sit, quibus-nam piscibus jus magis conveniat, i. quinam pisces in patina jure mersi apponi debeant. 25 Et contra quinam illi pisces sint, qui assi longe sint dulcissimi, i. quibus assis, i. sine condimento ullo & jure appositis.

1 Languidus 2 in cubitum jam se conviva reponet,
3 Umber, & 4 iligna nutritus glande, rotundas
5 Curvet aper 6 lances carnem vitantis inertem.
Nam 7 Laurens malus est, 8 ulvis & arundine 9 pinguis.
10 Vinea summittit capreas non semper edules.
11 Fœcundi leporis 12 sapiens 13 sectabitur armos.
Piscibus, atque avibus quæ natura, & foret ætas,
Ante meum 14 nulli patuit quæsita 15 palatum.
Sunt, quorum ingenium nova tantum 16 crustula promit
17 Nequaquam satis in re una consumere curam:
Ut si quis solum hoc, mala ne sint 18 vina, 19 laboret
Qualis perfundat pisces 20 securus 21 olivo.
22 Massica si cœlo 23 supponas vina sereno,
24 Nocturna, si quid crassi est, tenuabitur aura,
Et 25 decedet odor nervis 26 inimicus: at 27 illa
Integrum perdunt 28 lino vitiata saporem.
Surrentina 29 vafer qui miscet fæce 30 Falerna
Vina, columbino 31 limum bene colligit ovo:
32 Quatenus ima petit 33 volvens aliena vitellus.
Tostis 34 marcentem squillis recreabis, & Afra Po-

1 Conviva jam edendo satiatus insurget iterum ad edendum, quasi ad novas delitias excitatus. 2 In illum corporis habitum, quo edere aut bibere solet. Alludit ad antiquum ex tricliniis cœnandi morem, e quibus convivæ accumbentes, corpore leviter in sinistrum cubitum reclinato, cibum potumque tantisper capiebant, dum essent saturi. 3 Aper in Umbria natus & captus. 4 Ilignæ arboris. 5 Suo pondere curvent, oneret, & impleat. Totos enim ponebant apros, ut lances curvari minime mirandum sit. Juven. *Quanta est gula, quæ sibi totus Ponit apros!* 6 Grandes patinas illius viri, qui carnem vilem vitat, id est, qui non nisi egregiam carnem, & aprum præclarum comedit. 7 Nam aper in agro Laurenti captus, inque locis palustribus enutritus, malus est. 8 Herbis palustribus, non glande, ut Umber aper. 9 Redditus. 10 Vinetum, vel locus viribus consitus non semper suppeditat capras ad edendum sive esui aptas. *Edulis* derivatur ab *edo, es, est*. 11 Crebro pregnantis. 12 Cui palatum sapit, qui malato acuto est, qui ad gulam sapiens est. *Sapiens* enim dicitur, quicunque rei, de qua agitur, peritus est. 13 Præferet carnem illam, quæ in summo circa armos ac spinam est. 14 Nulli cognita fuit. 15 Ante meam accuratam inquisitionem. Sapor in lingua & palato consistit. 15 Novas placentas ex melle, farina, oleo, lacte, caseo, aliisque depromit & excogitat. 17 Non satis est eleganti opsonatori. 18 Quę optat. 19 Curet. 20 Negligens, non curans. 21 Oleo. 22 Vina optima in monte Massico nata. Vide Od. 1, L. 1. 23 Nocte subjicias, & totam noctem sub cœlo puro & nitido maneant. 24 Per nocturnam auram attenuabitur & liquescet, si quid in illis fæculenti reliquum est. 24 Exspirabit. 26 Ingratus. 27 Vina Massica. 28 Colo & sacco lineo vinario, per quem vinum transfunditur, ut purius fiat, quod Catius damnat Meton. mat. 29 Solers. 30 Cum fæce vini Falerni, ut bonum inde saporem contrahant. 31 Fæcem. 32 Quia vitellus ima dolii petit, id est, in fundum decidit. 33 Trahens secum aliena natura vini, id est, fæces. 34 Potorem languentem & nimio cibo ac potu omnia fastidientem iis piscibus, qui molli crusta teguntur, reficies, & ad edendum atque bibendum excitabis, in novabis, & cochlea in Africa capta.

Potorem cochlea, Nam 1 lactuca 2 innatat acri
Post vinum stomacho: 3 perna magis, ac magis 4 hillis
5 Flagitat in morsus refici: 6 quin omnia malit,
Quæcunque immundis fervent allata 7 popinis.
Est operæ pretium duplicis 8 pernoscere juris
Naturam: 9 simplex e dulci constat 10 olivo,
Quod pingui miscere mero, 11 muriaque decebit.
12 Non alia, quam qua Byzantia putruit orca.
13 Hoc ubi 14 confusum 15 sectis inferbuit herbis,
16 Dorycioque croco sparsum 17 stetit; 18 insuper addes
Pressa Venafranæ quod bacca 19 remisit olivæ.
20 Picenis cedunt pomis 21 Tiburtia 22 succo:
Nam 23 facie præstant. 24 Venucula convenit ollis.
Rectius Albanam fumo duraveris uvam.
25 Hanc ego cum malis, ego 26 facem primus, & 27 halec,
Primus & invenior piper album, cum sale nigro
28 Incretum, puris circumposuisse catillis.
29 Immane est vitium, 30 dare millia terna macello,
31 Augustoque vagos pisces urgere catino.

1 Lactucam, post epulas & vinum largius sumtum, esitare solebant. 2 Subsidere non vult, & ita concoctionem impedit. Occupatio est: poterat enim quispiam dicere, lactucam ad eandem rem valere: hoc autem refellit. 3 Suilla. 4 Tenuissimis intestinis carnibus suillis & arvina fartis, potius quam lactucis, in minuta frustula concisis. 5 Conviva nauseans ad mordendum & edendum recreari vult. 6 Epanorthosis, nequis forte putaret superiora edulia tantum valere ad tollenda compotorum fastidia, ad quæ valent etiam sæpe vilissima quæque & immundissima. 7 E popinis, id est, locis, in quibus publice & delicate parantur & venduntur opsonia. 8 Exacte noscere & describere. 9 Jus. 10 Ex oleo dulci, non graveolente aut corrupto. 11 Jure & liquamine piscium. 12 Non qualibet muria, sed ea, qua balæna aliqua, in mari prope Byzantium capta, in liquamen liquefacta est. Alii *orcam* interpretantur de fictili vase Constantinopolitano angusto ore & amplo ventre. 13 Vinum pingue cum muria. 14 Inter se permixta. 15 Oleribus minutim concisis igni admodum ebulliendo inferbuit. 16 In Coryco, Pamphiliæ oppido, nato. 17 Incoctum herbis jam deferbuit. 18 Super fundes oleum ex bacca Venafrana expressum. 19 Profudit & emisit. 20 *Picenum* est regio Italiæ, hodie dicta *Marcia Anconitana*. 21 Tiburtina, Tibure nata. 22 Quoad succum, id est, Picena mala sunt dulciora Tiburtiis. Enumerat jam secundæ mensæ fercula, quæ pomorum erant. 23 Colore & pulchritudine. 34 Uva Venucula, si uvam passam velis præparare, melius in ollis conservatur. 25 Hanc uvam Albanam passam ego primus invenior circumposuisse in mundis & nitidis catillis. 26 Liquamen ex vini fæce expressum. 27 Aliud genus liquaminis ex piscium intestinis sale colliquefactis. 28 Incerniculo, i. cribri genere, purgatum, & a suo furfure separatum. Derivatur hæc vox ab *Incerno*, i. purgo & separo. 29 Non tolerandum. 30 Tria millia nummorum vel sestertium quotidie insumere piscibus in macello venalibus. 31 Et in angustis patinis grandes pisces, in aquis vagari solitos, coarctare & continere, i. apponere.

1 Magna movent stomacho fastidia, seu puer 2 unctis
3 Tractavit calicem manibus, 4 dum furta liguerit.
Sive gravis 5 veteri crateræ limus adhæsit,
4 Vilibus in scopis, 7 in mappis, 8 in scobe, 9 quantus
Consistit sumptus? 10 neglectis, 11 flagitium ingens,
12 Te ne lapides varios lutulenta radere 13 palma,
14 Et Tyrias dare circum illota toralia vestes?
15 Oblitum, quanto curam, sumptumque minorem
Hæc habeant, tanto reprehendi justius illis,
Quæ, nisi divitibus, nequeunt contingere mensis?
16 Docte Cati, per amicitiam, Divosque 17 rogatus,
18 Ducere me adultum, perges quocunque, memento,
Nam quamvis referas 19 memori mihi pectore 20 cuncta
Non tamen 21 interpres tantundem juveris: adde
22 Vultum habitumque hominis: quē 23 tu vidisse 24 beatus
Non magni 25 pendis, 26 quia contigit: at mihi cura
Non mediocris inest, 27 fontes ut adire 28 remotos,
At 29 haurire queam 30 vitæ præcepta beatæ.

SA-

1 Magnam nauseam movent sordes in poculis & calicibus. 2 Sordidatis. 3 Attrectavit. 4 Dum carnes, pisces, aliaque opsonia e patinis suffuratur, & clanculum vorat. Syn. gen. Al. *frustra*. 5 Situlæ sive vasi ad hauriendam aquam curiosæ, *vel* antiqui operis. 6 In scopis parvo pretio habendis, quibus pavimentum vertitur. 7 Quibus convivæ manus unctas tergant, seu quibus immunda vasa, immundasque supellectilem tergamus. 8 In serrarum rasura, qua res immundas tegimus. 9 Quam exiguus sumtus est: 10 Quæ cum negliguntur. 11 Admittit. 12 Te-ne decet, o Horati, pavimentum ædium tuarum versicori marmore constratum, &c. Synec. gen. 13 Scopis lutulentis ex palma contextis verrere? Meton. mat. 14 Et circum Tyrias, id est, purpureas vestes dare illota toralia, id est, stragulis, quibus lectus discubitorius sternitur, sordidis & immundis purpureas tapetas & mappas substernere, & non potius contra, tegere sordida totalia purpureis stragulis? 15 Te-ne immemorem decet, quanto minus curæ, & impensæ requirant hæc vilia utensilia, tanto etiam rectius te reprehendi, quam si illa desiderarentur, nempe cari pisces & vina generosa, quæ non nisi divites solent habere? quæ si non comparent, avaritiæ vitio illis vertitur. 16 Jocosa est Ironia, qua cum videatur ipsius doctrinam probare maxime, valde tamen improbare intelligitur. 17 Rogo te. 18 Eo, ubi audiam illa præcepta, quæ tu audivisti. 19 Memoriter. 20 Omnia illa, quæ a præceptore tuo audivisti. Procatalepsis est ejus, quod Catius opponere potuisset, se via ac ratione tradidisse artem opsonandi Poetæ, ut nihil supersit, quod ipse desiderare possit. 21 Tu tamen, dum referendo, quem audivisti, tantum interpres sis, non tantum mihi prodesse potes, quantum principalis præceptor ipse loques. 22 Actum sive gestum, & motum præceptoris tui in docendo. 23 O Cati. 24 Felix existens, eo quod videris. 25 Æstimas. Tractum ab antiquorum consuetudine, qui ante signatam pecuniam, æs & argentum pendebant. 26 Quia contingit tibi audire & videre eum docentem. 27 Ut audiam ipsos auctores & inventores hujus doctrinæ, non te tanquam rivulum. Alleg. e Metaph. notis. 28 Ultimos. 29 Ab eo, tanquam e perenni fonte. 30 Præcepta in vita humana saluberrima.

SATIRA V.

Sub persona Ulyssis Tiresiæ umbram apud inferos consulentis Poeta insidiatores & captatores testamentorum describit.

HOc quoque, 1 Tiresia, 2 præter narrata, petenti
Responde: quibus amissas reparare queam 3 res
4 Artibus atque modis. Quid rides? Jam ne 5 doloso
Non satis est 6 Ithacam 7 revehi, 8 patriosque Penates
Aspicere? 9 O nulli qnidquam mentite, vides, ut
10 Nudus inopsque domum redeam 11 te vate: neque 12 illic
Aut 13 apotheca 14 procis 15 intacta est, aut 16 pecus: atqui
Et 17 genus, & virtus, 18 nisi cum re, vilior 19 alga est
20 Quando pauperiem, missis 21 ambagibus, horres;
22 Accipe, qua ratione queas ditescere. 23 Turdus,

1 *Tiresias.*] fuit vates Thebanus, cujus judicio! uno offensa, eum oculis orbavit. Dialogismum de ratione res amissas reparandi Ulysses aggreditur. 2 Præter alia quæ mihi narrasti & exposuisti, id est, præter illam prædictionem mei reditus in patriam. 3 Opes meas tot calamitatibus & naufragio perditas, ob Solis boves a sociis violatos, contra Tiresiæ oraculum, possim resarcire. 4 Quo jure, quaque injuria. 5 Non-ne satis est, o Ulysse, tibi astuto & fallaci, &c. Sunt verba Tiresiæ. Al. *dolose.* 6 Patriā tuam cujus tanto desiderio visendæ tenebatur, ut sapientissimus ille vir immortalitatem dicatur repudiasse, ait Cic. l. 2. de Legib. & l. 1. de Orat. *cujus rei tanta vis ac natura est, ut Ithacam illam in asperrimis saxulis, tanquam nidulum, affixam sapientissimus vir immortalitati anteponeret.* 7 Navibus. 8 Θεὶς πατρῴοις. Meton. adjunctorum idolorum pro ędibus, & rursum harum pro uxore, liberis, reliquaque familia, quos Dii permiserant Ulyssi potestatem omnes videndi. 9 O Tiresia, qui semper verax inventus es, inquit Ulysses. Exclamatio est admirantis, facto jam periculo, veritatem Tiresianæ vaticinationis, quæ prius edita fuerat. 10 Omnibus rebus meis naufragio spoliatus, dum in Sicilia socii mei boves Solis lædunt, & naufragio pereunt. 11 Te vaticinante, ex tuo vaticinio. 12 In Ithaca, domi meæ. 13 Repositorium, sive locus, ubi quippiam conditur, ut vinum, arma fruges: ab ἀποτίθεσθαι, id est, *fructus condere.* 14 Uxoris meæ Penelopes. 15 Relicta est, id est, nullus locus, ubi vinum aut frumentum conditur, non inanitur est. 16 Relictum est: nam oves pariter & boves consumti sunt. 17 Genus meum, quod per patrem Laertem, avumque Arcesium a proavo meo Jove, Deorum maximo, deduco, id est, viri genere clari, & virtute insignes, qui sine re facile in contemtionem adducuntur. Meton. adj. 18 Nisi cum pecunia & divitiis conjuncta sit. 19 Herba inutili & nullius usus, quam mare ejicit. Vide Od. 17. l. 3. 20 Quandoquidem, quoniam. Loquitur Teresias. 21 Omissis eloquentiæ, qua es instructus, circuitionibus. 22 Cognosce ac disce a me. 23 Sive turdus, avis nobilissima.

Sive aliud 1 privum dabitur tibi, 2 devolet illuc,
Res ubi magna 3 nitet, domino sene: dulcia poma,
Id quoscunque 4 feret 5 cultus tibi fundus 6 honores,
7 Ante Larem gustat venerabilior Lare 8 dives.
9 Qui quamvis 10 perjurus erit, 11 sic gente, 12 cruentus
Sanguine fraterno, 13 fugitivus: ne tamen illi
Tu comes 14 exterior, si postulet, ire recuses.
15 Utne tegam spurco Damæ latus? 16 haud ita Trojæ
Me gessi, certans semper 17 melioribus. 18 Ergo
Pauper eris. Fortem 19 hoc animum tolerare jubebo.
Et quondam 19 majora tuli. Tu 21 protinus, unde

Divi-

1 Proprium, privatum, rarum, eximium, quod vulgo non reperitur. Sic Ep. 1. l. 1. *quam ducit priva triremis*, id est, sua, sive propria: opponitur enim navigio conducto. 2 Celeriter dono mittatur ad divitem senem, ne alius senem præoccupet. Apposita festinationi Metap. ab avibus dono mittendis desumta. 3 Maximi nummorum acervi fulgent, possessore eorum sene existente, & liberis carente. 4 Proferet, producet tibi. 5 Ager bene aratus: a *fundendo* dictus, quod quotannis multa *fundat*. 6 Præstantissimos fructus & frugum primitias & ornatus. Metap. ab hominibus: qualis fuit Od. 17. l. 1. *ruris honores*: qualis etiam 2. Georg. *Frigidus & sylvis Aquilo decussit* honorem. 7 Antequam fructuū primitias Laribus tuis domesticis offeras. Polyptoton est, ac Meton. rei significatæ, pro simulacro Laris, cui primariæ fruges deferebantur. 8 Senex dives orbus, qui majori religione tibi colendus est, quam Lares: ut a quo citius, quam a Laribus, divitiis donaberis. 9 Dives orbus senex. Procatalepsis est, ubi occupatur & diluitur objectum Ulyssi. 10 Fraudulentius & sceleratus. 11 Sine genere, ignobilis, ut libertus vel libertinus: quod Sat. 6. l. 1. dixit, *nullis majoribus*: contra *gentilis* est, qui communione nominis cum aliis continetur, ab ingenuis oriundis, cujus nemo majorum servitutem servivit. 12 Contaminatus, id est, fratricida. Virg. 1. Æn. *primo quæ prodita somno Tydides multa vastabat cæde* cruentus. 23 Quamvis servus nequam fuerit. 14 Sinisterior, a sinistra parte loco minus honorato: sicut *interior* est, qui tenet partem dextram, magis honoratam. Ita enim Ovid. 5. Fast. de sene, cui a juvenibus honor debeatur: *Et medius juvenum non indignantibus Ibat, & interior si comes unus erat*.

15 Ita ne vero jubes, inquit Ulysses, ut turpi, vili, & nequam servo Damæ latus claudam, illique a sinistro latere inferiori loco incedam. Hujus Damæ mentio fit Sat. 6. l. 1. qui libertinus factus est tandem valde opulentus. Puto tamen in *Damæ* esse speciem quandam Synecdoches, pro sordidissimo ac vilissimo homine. 16 Serviliter. 17 Cum optimatibus ac principibus Græcorum, Agamemnone, Menelao, Achille, Ajace, de virtute & gloria contendens. 18 Quia homines inescare, & vilioribus assentari non potes, nunquam rem facies. Tiresiæ conclusio. 19 Ut præter consuetudinem meam, Damam & infimum quemquem hominem colam ditescendi causa, inquit Ulysses. 20 Graviora pertuli. 21 Continuo, deinceps.

Divitias 1 ærisque 2 ruam, dic, 3 augur, acervos.
4 Dixi equidem, & dico: captes 5 astutus ubique
Testamenta senum: 6 neu, si 7 vafer unus & 8 alter
9 Insidiatorem 10 præroso fugerit hamo,
Aut spem 11 deponas, 12 aut artem illusus omittas.
Magna, minor-ve 13 foro si res 14 certabitur olim,
Vivet 15 uter locuples sine gnatis, 16 improbus, ultro
Qui meliorem audax vocet in jus, illius esto
Defensor: fama civem, causaque 17 priorem
Sperne, domi si gnatus erit, fœcunda-ve conjux.
18 Quinte puta, aut Publi (19 gaudent 20 prænomine molles
21 Auriculæ) tibi me 22 virtus tua 23 fecit amicum.
24 Jus anceps novi, causas 25 defendere possum.
Eripiet quivis oculos citius mihi, quam te
Contemtum 26 cassa nuce 27 pauperet: hæc mea 28 cura est,

1 Nummorum. Meton. est primum mat. deinde Synec. spec. pro qualibet pecunia. 2 Eruam, effodiam, comparem Virg. Æni 11. *& confusa* ruebant *Osse foco*, id est eruebant e focis. Alludit ad avarorum senum mores, qui suū thesaurum solent homi defodere, aut in arcis conclusum diligenter asservare. 3 O augur Tiresia. 4 Loquitur Tiresias. 5 Astute; vel sis astutus captator insidiatorque senilis hæreditatis: vel denique *astutus*, id est, astutus cum sis. Ditescere quidem quamvis sapiens optat Ulysses, sed aliai, quam Tiresias suggesserat, ratione. 6 Neve. 7 Circumspectus. 8 Ex orbis senibus. 9 Te captatorem hæreditatis qui captandæ hæreditatis causa munera quasi ex insidiis offers. 10 Prægustato. Alleg. e Metaph. subjiciens quasi sub aspectum mores captatoris, qui & ipsius senex captandus, comparantur cum piscatoribus & piscibus, in quorum utroque requiritur perseverantia laboris & tolerantia. Unde Mart. de captatore quodam l. 6. *Munera magna quidem misit, sed misit in hamo, Et piscatorem piscis amare potest?* 11 Abjicias spem potiundi, id est, ne desperes. 12 Aut frustratus ab eo, quem captabas, artem captandi, id est, dolum, omittas, nec insidiari desinas. 13 In foro judiciali. 14 Litigabitur, disceptabitur posthac sive de magna, sive de parva re. 15 Duorum illorum litigantium. 16 Esto *ultro*, id est, non rogatus, *illius viri improbus defensor*, id est indefessus patronus, qui ipse malitiosus meliorem civem, &c. 17 Meliorem sperne, id est, noli suscipere litem ejus, qui alteri præstet nominis existimatione ac causæ bonitate. 18 Tali autem sermone senem tibi compellandum puta, Quinte, aut Publi. Docet enim hic Tiresias, compellandos esse honorificis prænominibus senes divites, a quibus rem exspectes. 19 Delectantur. 20 Ingenuitatis aut libertatis, atque etiam nobilitatis invice. Veteres Romani tribus appellationibus erant nominati, prænomine, quod erat commune: nomine quod erat gentis, cognomine, quod erat familiæ nomen: ut M. Tullius Cicero. 21 Delicati divites, qui delectantur blandis appellationibus. Synecd. mem. 22 Non pecunia tua. 23 Ut omnia fausta tibi cupiam. 24 Jus ambiguum & controversum, quod in utramque partem trahi potest. 25 Tanquam insignis advocans. 26 Inani nuce, id est, re quavis levissima & vilissima adempta. Synec. spec. Plaut. *Non ego nunc emam vitam tuam* vitiosa nuce, id est, uno obolo. Idem *Te amatorem inventum esse inanem, quasi* cassam nucem. 27 Spoliet & pauperiorem reddat. Plaut. *nam boni viri Me* Pauperant, *improbi alunt, augent rem meam mali*. 28 In judicio.

Ne quid tu 1 perdas, 2 neu sis jocus. 3 Ire domum, atque
Pelliculam curare jube: 4 Sis cognitor ipse,
5 Persta, atque obdura: seu 6 rubra Canicula 7 findet
Infantes statuas, seu pingui 8 tentus omaso
9 Furius hybernas cana nive 10 conspuet Alpes.
Non-ne vides, (11 aliquis cubito 12 stantem prope tangens
13 Inquiet) 14 ut patiens? ut 15 amicis aptus? 16 ut acer?
17 Plures amabunt thynni, & 18 cetaria 19 crescent.
Si 20 cui præterea 21 validus male filius in re
22 Præclara 23 sublatus aletur, ne manifestum
24 Cœlibis obsequium nudet te, 25 leniter in spem
Arrepe officiosus, ut & scribare secundus
26 Hæres: &, si quis casus puerum 27 egerit Orco,
28 In vacuum venias. 29 Perraro hæc alea fallit.

1 Qui

1 In judicio, vel alibi. 2 Neve aliis ludibrium sis, tanquam qui res suas nequeat defendere. Catul. Jocum *me putat esse mœtha turpis*. Ter. *Postremo nos jam fabulæ sumus*. 3 Quin tu, o Ulysse, divitem illum domum ire, & corpus curare, id est, genio indulgere, atque de nulla re sollicitum esse jube: Synecd. part. 4 Ejus causæ diligens & exactus considerator sis, illamque tuere fideliter, ut tuam. 5 Persevera, & nunquam causæ patrocinium desere. 6 Ardens sydus cœleste. Al. Ic3. est e perpetuis Metonymiis periphrasticis, id est, sive æstas calidissima sit, sive acris hyems sit, durandum tibi erit. 7 Intenso suo calore torrebit elingues & mutas statuas, quæ os habent, nec tamen loquuntur. Metaph. est ab homine ad sermonem nato. Hoc quidam putant contumeliose dictum in judices & actores causarum, qui sæpius fiunt infacundi & indiserti. 8 Distentus pinguibus intestinis, id est, obesus, crassus. 9 Furius Bibaculus Poeta, qui, cum brumam describeret, utebatur hoc versu: *Juppiter hybernas cana nive conspuit Alpes*. 10 Teges montes albis nivibus. Metap. ab animatis corporibus ad Jovem & aerem. 11 Te tanto studio causam amici perorantem audiens. 12 Vicinum sui. 13 Dicet de te. Imperfecta est ac brevis Prosopopœia laudandis diligentiam captatoris. 14 Quanto labore Ulysses ille causam amici sustineat, ut laborum patiens sit? 15 Quorum causas tam accurate defendit. 16 Ut fortis & diligens causarum patronus? 17 Sic plures senes sine liberis & litigatores ad te occurrent, sua tibi negotia mandaturi, qui te quamprimum locupletabunt. Alleg. e Metaph. *Thynni* sunt pisces admodum celeres, quorum multi capiuntur in Hispania, ad columnas Herculis. Vide Plin. l. 9. c. 15. 18 Vasa grandiora, quibus grandiores pisces sale conditi asservantur. 19 Tibi. 20 Alicui civi Romano. 21 Valetudinarius & parum firmus. 22 In magnis divitiis. 23 Educandus susceptus, quem pater, ut Terentius loquitur, decrevit tollere. Virg. Æn. 9. *Non ita me genitor bellis assuetus Ophelces Argolicum terrorem inter. Trojæque labores* Sublatum *erudiit*. 24 Ne obsequium senis cœlibus tam apertum ac manifestum, indicet & patefaciat te esse captatorem hæreditatis. Metaph. a spoliatis vestibus. 25 Sensim & paulatim in spem future hęreditatis officiis tuis accede. Metap. a serpentibus, quorum lapsus plerumque fugit sensum: ita præstandum est seni officium, ut, qua mente id fiat, minime sentiatur. 26 Filio languenti substitutus. 27 Ad Orcum sive ad inferos egerit, i. ad mortem perduxerit. 28 In locum hærede vacuum venias, i. ut tunc mortuo filio hærede primo in solidum & ex asse hæres scribaris. 29 Hic fortunæ lusus, hic eventus, hic conatus perraro captatorem frustratur, i. sæpius bene succedit. Metaph. a lusoribus.

1 Qui testamentum tradet tibi cunque 2 legendum,
3 Abnuere, & 4 tabulas a te 5 removere memento:
6 Sic tamen, 7 ut limis rapias; 8 quid prima secunde
Cera velit versu: 9 solus, multis-ne 10 cohæres.
11 Veloci percurre oculo. Plerumque 12 recoctus
Scriba ex Quinque-viro 13 corvum deludet hiantem,
14 Captatorque 15 dabit risus Nasica 16 Corano,
17 Num furis? an 18 prudens ludis me, obscura canendo
19 O Laertiade, 20 quicquid dicam, aut erit, aut non:
21 Divinare etenim magnus mihi donat 22 Apollo,
Quid tamen ista velit sibi 23 fabula, si 24 licet, 25 ede.
26 Tempore, quo 27 juvenis Parthis 28 horrendus, 29 ab alto
Demissum genus Ænea, 30 tellure, marique

1 Quicunque divitum senum orborum. Est Tmesis, i. sectio dictionis. 2 Ut cognoscas, utrum, & qua in parte hæres conscriptus sis. 3 Id recusare. 4 Testamenti. 5 Rejicere, tanquam id non animadvertas eo nomine fieri. 6 Illas a te removeas. 7 Ut obliquis oculis, i. ex obliquo, transverse celeriter legas, qua parte tabulæ scribaris secundus heres institutus. *Limis* enim dicuntur *legere*, qui dissimulant se legere quod legunt, & non recta facie, sed transversa legunt. Ter. Eun. *ego limis specto. Sic per flabellum clanculum.* 8 Quid prima tabula cerata (i. primus versus: in quo scribebatur nomen testatoris) sibi velit, i. contineat in secundo versu, i. quem hæredem constituerit testator. Hoc intelligendum est e consuetudine veterum Romanorum, qui in tabulis ceratis scribere solebant. Itaque *prima cera, secunda, tertia & quarta*, significat primam, secundam, tertiam & quartam partem seu tabulam testamenti. In prima autem tabula nomen testatoris erat solum: in secunda nomen hæredis scribebatur. 9 An solus heres inscriptus sis. 10 Institutus. 11 Cursim perlege, & tacite celeriterque nota. 12 Sæpe scriba ætate grandis & variis dolis informatus, inque multis negotiis versatus, ex Quinque-viro iterum scriba factus est, id est, sæpe accidet, ut senex aliquis dives & astutus a captatore insidiis appetitus, ejus spem fallat, ut Coranus Nasicam delusit. Metaph. a rebus coctis & recoctis. Hoc autem sumtum est e fabula Æsonis, patris Jasonis, cujus rogatu Medea reddidit ipsi Æsoni juventam coquendo. Vide Ovid. 7. Met. 13 Avidum & insatibilem captatorem, & aliorum hæreditati insidiantem fallet. Metaph. est ab ave crudivora ad Nasicę soceri captatoris plienexiam indicandam. 14 Deceptus. 15 Occasionem ridendi præbebit, & ludibrio erit. 16 Quem captat. 17 An insanis? Loquitur Ulysses. 18 Sciens me ludificas, cum nescio, quæ obscura de Nasica & Corano mihi recitas? 19 O Ulysse fili Laertis, non te ludo. Patronymicum est. 20 Quicquid dicam aut futurum, illud certo erit & futurum est, aut quicquid dicam non fore, illud non erit. 21 Divinandi artem mihi dedit, ac prædictione futurorum instruxit: Sic Virg. Æn. 5. *magnum* dat ferre *talentum*. 22 Cujus oracula: tanquam ex sacro Tripode profecta, sunt certissima. 23 De Nasica & Corano, vel *scribæ corvum deludet hiantem*. Loquitur Ulysses. 24 Per Proserpinam. 25 Aperi, declara. Sic supra: Ede *hominis nomen*. 26 Illo. Χρονογραφία, quando hæc res esset eventura, sc. eo tempore, quo Parthi Augusto imperanti redderent signa quæ Crassus & Antonius amiserant. 27 Augustus. Synecd. gen. 28 Formidabilis. 29 Qui genus a sublimi illo Ænea habebit. 30 Terra.

1 Magnus erit; 2 forti nubet 3 procera Corano
Filia Nasicæ, 4 metuentis reddere 5 soldum.
Tum 6 gener hoc faciet: 7 tabulas 8 socero dabit, atque
Ut legat, orabit: multum Nasica 9 negatas
Accipiet tandem, & tacitus leget, invenietque
Nil sibi 10 legatum, 11 præter plorate, 12 suisque.
13 Illud ad hæc jubeo: mulier si forte 14 dolosa,
Libertus-ve senem 16 delirum temperet, 16 illis
17 Accedas socius: 18 lauderis ut absens.
20 Adjuvat hoc quoque: sed vincit longe prius 21 ipsum
Expugnare caput. 22 Scribet mala carmina vecors.
Laudato: scortator erit, cave 23 te roget: 24 ultra
Penelopen facilis potiori trade: 25 putas-ne,
26 Perduci poterit tam 27 frugi, tamque pudica,
Quam nequiere proci 28 recto pepellere cursu?
29 Venit enim magnum donandi parca juventus;
Nec tantum 30 Veneris, quantum studiosæ 31 culinæ.
Sic tibi Penelopi. 31 frugi est: quæ si semel uno

1 De

1 Fortis. 2 Diviti Corano in uxorem dabitur. Proprie dicuntur *virgines nubere*, cum capite velato traduntur viris, ut mos fuit apud veteres. 3 Adulta. 4 Fugientis & nolentis solvere genero solidum & integrum debitum, id est, dotem filiæ. Synec. gen. 5 Syncope pro solidum. 6 Coranus, cui Nasicę filia nuptura est. 7 Testamenti. 8 Nasicæ, Corani captatori, & insidiatori bonorum. 9 Testamenti tabulas, quas sæpe & diu inspicere se vellenegavit. 10 Testamento relictum; 11 Præter ploratum & fletum, eo quod spe sua deciderit. Antimeria est Græcis usitata. 12 Et suæ filię. 13 Præterea præcipio & te moneo, quod sequitur. Aliud Tiresiæ præceptum ad captandū senem. 14 Versura. 15 Ætate repuerascentem regat, ejusque rem domesticam administret. Sic Od. 4. l. 4. *qui mare* temperat *Ventosum.* 16 Liberto, uxori, vel concubinæ. 17 Adjungaris. 16 Laudare debes libertum & mulierem, & quicquid agant. Polyptoton. 19 Ab illis. 20 Hoc quoque quod dixi, in captandi arte multū conducit: illi enim te ulterius ipsi domino possunt commendare. 21 Sed longe prestat ipsum caput familiæ, id est, senem ipsum & dominum capere, sc, omnia ipsi assentando & indulgendo. Metap. ab expugnatione oppidorum. 22 Si dominus ille stultus vel insanus. 23 Noli tamdiu exspectare, ut tuæ uxoris concubitū ipsi indulgeas. 24 Sed sponte tua, non rogatus uxorem ei tuam tanquam potiori promtus concede. Sub Ulyssis & Penepoles personis insurgit in Rōanos putidissimos, qui suas uxores, hæreditatis assequendæ gratia vel invitas ultro perducebant ad senes adulteros. 25 Verba sunt Ulyssis ad Tiresiā. 26 Quod uxor mea Penelope ad tantumflagitium propelli poterit. 27 Temperans. 28 A recto tramite castitatis transversam deducere. Allegorica est Metap. aviatoribus peritis, qui nunquam a recto itinere aberrant, ad significandam fidei conjugalis constantiam ac pudicitiæ integritatem. 29 Respondet Tiresias. Quid mirum, procos non potuisse uxorem tuam ad stuprum perducere? Venerunt enim ad eam juvenes illiberales & parci in magnum aliquid donando. 30 Rei Venerem. Moton. effic. pro amore, & subjecta ipsi pulchritudine. 31 Ventris, i. juventus potissimum propter prandia, cœnas, compotationes & epulas accessit. 31 Casta & pudica est.

1 De sene gustarit, tecum partita 2 lucellum,
Ut canis 3 a corio numquam 4 absterrebitur 5 uncto.
Me senę, quod dicam, factum est: anus 6 imbroba Thebis
7 Ex testamento sic est 8 elata: 9 cadaver
Unctum oleo largo nudis humeris tulit 10 hæres;
11 Scilicet elabi si posset mortua: 12 credo,
13 Quod nimium institerat viventi. 14 Cautus adito:
Neu desis 15 operæ, ne-vę immoderatus 16 abundes.
Difficilem & morosum 17 offendet 18 garulus: 19 ultro
Non etiam sileas. 20 Davus sis Comicus, atque
Stes capite 21 obstippo, multum similis metuenti.
22 Obsequio grassare: 23 mone, 24 increbruit auræ,
25 Cautus uti velet charum caput: 26 extrahe turba,
27 Oppositis humeris: 28 aurem substringe 29 loquaci.
30 Importunus amat laudari? donec. 31 Ohe, jam
Ad cœlum manibus 32 sublatis, dixerit, urge,
33 Crescentem 34 tumidis infla sermonibus 35 utrem.

Cum

1 Si senis munera semel experta fuerit, id est, si semel munera ab uno sene acceperit. Meton. subj. pro opibus senis. 2 Lucro, a sene accepto, tecum communicato. 3 Quod semel comedit. 4 Sic etiam uxor tua ab illo questu nunquam demovebitur; sed semper in eo perseverabit. 5 Pingui. 6 Astuta Narratio rei preteritę. 7 A se paulo ante mortem condito, id est, extrema testatricis voluntate & jussu in tabulis notata. Met. subj. 8 A captatore hærede e domo ad sepulchrū. Ter. Effertur: imus. Cic. *Cn. Lucullus familiaris noster matrem* efferebat. 9 Mortuæ anus. 10 Ea lege institutus est hæres, si corpus testatricis oleo copioso inunctum nudis humeris ad sepulchrū portaret; ut, si exciperet. 11 Si forte anus illa mortua ex humeris hæredis elabi posset, quæ viva captatorem vitare non potuit. Ironia. 12 Ideo factam esse. 13 Quia nimis officiose se apud vivam anū insinuaverat. 14 Tu vero, o Ulysse, prudens divites orbos aggredere. 15 Officio tuo, quod a te esflagitatur. 16 Opera, id est, immodicis nimiisque obsequiis. 17 Loquacitate sua. 18 Captator loquax. 19 Ne sis etiam dedita opera nimis taciturnus. 20 Talis esto, qualis inducitur Davus in Comœdiis, nempe serviliter & timide cum hero tuo loquens. 21 In alterum humerum inclinato, qui gestus est hominis ad palpandum parati. 22 Quovis genere obsequii incede, & divitem capta, eique insidiare. 23 Senem. 24 Si ventus vehementior factus est. Cæs. *Increbuit Auster*. Cic. l. 7. Ep. Ventus increbrescit, *cura ut valeas*. Virg. Æn. 3. Crebrescunt *optata auræ*. 25 Ut sibi cavens seu caute & prudenter caput suum charum tegat valetudinis tuendæ gratia. 26 Exime senē e nimia hominum frequentia. 27 Opponens humeros tuos turbæ hominum, ac ab illa impellatur. 28 Auribus tuis subtrictis & arrectis fingere te attente auditurū longas senis narrationes: unde *sublata aure* dixit Epod. 6. 29 Seni. 30 Importune & impense, ita, ut non desinat molestus esse, ni laudetur. Enallage partis. 31 Donec dixerit, Ohe, jam satis est. Exclamatio est gaudio exultantis. 32 Præ gaudio. 33 Laudibus, id est, magis magisque se efferentem. 34 Elatos ac superbos efficientibus. Meton. esse. 35 Hominem vanum & philautum, qui falsis laudibus & adulationibus velut uter intumescit. Alleg. e Metap. ubi homo philautus & stultus comparatur cum utre flatibus repleto, & sermones tumidi, id est, inanes laudationes cum levibus ventis.

Cum te servitio longo curaque 1 levarit,
2 Et certum vigilans, Quartæ sit partis Ulisses,
Audieris, hæres: Ergo nunc Dama 3 sodalis
4 Nusquam est, unde mihi tam fortem, tamque; 5 fidelem
6 Sparge subinde: & si paulum potes, illacrymare: 7 est
8 Gaudia prodentem vultum 9 celare: sepulcrum,
Permissum 10 arbitrio, 11 sine sordibus exstrue 12 funus
Egregie factum laudet vicinia, Si quis
Forte 13 cohæredum senior 14 male tussiet, 15 huic tu
Dic, 16 ex parte tua, seu fundi, sive domus sit
17 Emtor, 18 gaudentem nummo te addicere. 19 Sed me
20 Imperiosa 21 trahit 22 Proserpina: 23 vive, valeque

1 More sua. 2 Et cum tu certo vigilans, non somnians (id cum, quod maximopere desiderat aliquis, somniare solet) hæc verba a testatore audieris, Ulysses quartæ partis relictorum meorum bonorũ hæres esto: tum subinde sparge hæc verba. *Ergo nunc*, &c. 3 Summus amicus meus. 4 Mortuus est? Unde mihi tam potentem & tam fidelem amicum inveniam aut comparabo, qualis ille fuit? Aposiopesis est ad tegendam simulationem doloris valde apta. 6 Dic plorabundus hæc, & exclama, *unde mihi*, &c. Metaph. est a seminibus & liquoribus ad verba. 7 Licet, utile est. 8 Ex verbis testamenti percepta. 9 Fictis lachrymis. 10 Quod tuo arbitratu exstruendum commissum est. Testator enim vel ipse sepulchri modum in testamento præscribit, vel hæredis arbitrio relinquit. 11 Magnifice, non sordide. 12 Pompam funebrem a te factam. 13 Tuorum. 14 Graviter & periculose phthisi, laborabit, ut verisimile sit cum diu non posse vivere. Translatum a corpore malo affecto ad animum ægerrime legatum hujusmodi ferentem. 15 Cohæredi. 16 Relictæ hæreditatis. 17 Sive quis emere velit fundum vel agrum. 18 Te paratum esse vilissimo pretio fundi pecuniã mallė, quam hæreditatem retinere, & sub specie imaginariæ emtionis ipsi velle donare. 19 Tiresia umbra apud inferos hæc omnia loquitur. 20 Quæ imperium habet in mortuos. 21 destinatum apud inferos locum, id est, impedit & prohibet. Sic apud Virg. 6. Æn. imminente aurora. Sibyllæ monitu, umbra Diphobi Æneam relinquit. 22 Plutonis conjux, vitæ mortisque arbitra. 22 Ita Comici solent summam rerum concludere.

S A T Y R A VI.

Se contentum iis, quæ habet, vivere, ac plura non optare dicit. Deinde otii sui, quo ruri fruitur, commoda cum incommodis negotiorum & molestiarum, quæ vitam urbanam comitantur, comparat.

1 HOc erat in votis: 2 modus agri non ita magnus,
Hortus ubi, & tecto vicinus 3 jugis aquæ fons.

Et e

1 Hoc quodjam consecutus sum, optabam. *Vovere* est Deo aliquid sancte promittere: quod quoniam ideo fieri solet, ut, quod optamus, Dei beneficio facilius consequamur, hinc *vovere* sæpe pro optare accipitur. Nec alium est *in votis esse*, quam optare aliquid ut fiat. 2 Ut ager modicus mihi esset. 3 Perennius semperque fluentis.

Et paulum sylvæ 1 super his foret : 2 auctius, atque
Di melius fecere : 3 bene est : nihil amplius oro,
4.5 Maja nate, nisi ut 5 propria hæc mihi munera faxis
6 Si neque majorem feci 7 ratione mala rem,
Nec sum facturus 8 vitio culpa-ve minorem :
9 Si venenor stultus nihil horum : 10 O si 11 angulus ille
Proximus 12 accedat, qui nunc 13 denormat agellum !
O si urnam argenti 14 Fors quæ mihi monstret ! 15 ut illi
Thesauro invento, qui 15 mercenarius agrum 11
17 Illum ipsum mercatus aravit, 18 dives amico
Hercule! 19 si quod adest, gratum juvat: hac prece 20 te oro
21 Pingue pecus 22 domino facias, & 23 cætera, præter
23 Ingenium : utque soles, 25 custos mihi maximus adsis.
Ergo ubi me in 26 montes, & 27 in arcem ex 28 Urbe 29
removi, 16 11

1 Quid

1 Præter hæc, id est, ultra hortum & fontem perennem ad exiguum agri modulum accederet, ad amœnitatem & umbram æstatis tempore captandam. 2 Dii cumularunt me pluribus atque melioribus bonis, quam optavi. 3 Satis est mihi, recte habet. 4 O Mercuri, opum & lucri præses. 5 Nisi ut hæc munera, quæ dedisti, facias mihi stabilia, firma & perpetua; ut, dum vivo, semper illa possideam, nec meum vitæ genus mutare cogar. *Propria* enim dicuntur, in quibus nemo alius quippiam juris habet, & quæ perpetuam adferunt domino possessionem. Sic Mysis apud Ter. in Andr. cum quereretur abalienatum esse Pamphilum, conficit *nihil esse* proprium *cuiquam*, id est, firmum ac stabile. 6 Anaphora. 7 Si malis artibus, injuria aliis illata, avaritia, aut fraude, divitias meas non auxi. 8 Neque nequitia luxuria-ve diminuam. 9 Si nihil horum stulte a Diis precor, quæ proxime dicam. 10 Utinam, Anaphora. Exclamatio est insuper Poetæ magno animi affectu optantis, & obliqua Prosopopœia avari optantis, quam alii appellant Μίμησιν. Sic Virg. Æn. 8. *O, mihi præteritos referat si Juppiter annos*. 11 Agri vicini mei. 12 Ad meum agrum addatur. 13 Inæqualem & normæ expertem reddit. Metaph. ab architectis, angulos, normæ minime respondentes, corrigentibus. 14 Utinam fortuna aliqua ratione vel alicubi ostendat mihi thesaurum humi defossum. 15 Rustico olim demonstravit. 16 Cum mercenarius esset, id est, mercede conductus alienum agrum coleret. 17 In quo arans thesaurum invenerat. 18 Dives factus Hercule, thesaurorum præfecto, propitio, id est, ope & favore Herculis. Metonymic. 19 Si illud, quod jam tua clementia possideo, gratum est & me delectat, eoque contentus sum. 20 O Mercuri. 21 Ut boves, oves, &c. in agro meo Sabino pingue facias. 22 Mihi Horatio. 23 Quæ mea sunt. 24 Præter pingue, id est, hebes, & ad intelligentiam inhabile. Petit igitur a Mercurio mentem & judicium subtile sed deprecatur ingenii stupiditatem per Metap. satis notam. 25 Tutor & protector. Nam Poetæ omnes sub Mercurii tutela sunt: quod Od. 17. l. 2. *viros Mercuriales* appellat. 26 In montem Sabinum, ubi villa mea sita est. Synec. gen. sive num. Precatus Mercurium rerum suarum conservationem, paucis edocet, quid rustica vita, jucunda simplex & nullis morbis obnoxia, differat ab urbana, plena tædii, molestiæ & ambitionis laboriosæ, non sine valetudinis injuria. 27 In villam meã Sabinam, tanquam propugnaculũ in monte positas. Metap. a præsidiis locisque bene munitis. 28 Roma. 29 Recepi.

4. mercurio

1 Quid prius illustrem Satyris, 2 Musaque pedestri?
3 Nec mala me ambitio perdit, nec 4 plumbeus Auster
Autumnusque 5 gravis, 6 Libitinæ quæstus acerbæ,
7 Matutine pater, seu Jane libentius 8 audis,
9 Unde homines 10 operum primos 11 vitæque labores
12 Instituunt 13 (sic Dis placitum) tu 14 carminis esto
Principium. 15 Romæ sponsorem me rapis: eja,
16 Ne prior officio quisquam respondeat, urge:
Sive Aquilo 17 radit terras, seu bruma 18 Nivalem
19 Interiore diem gyro trahit, ire necesse est.
19 Postmodo, quod mi obsit, clare, certumque locuto,
Luctandum in turba: facienda injuria 20 tardis.
21 Quid vis insane? & quas res agis? 22 Improbus urget
23 Iratis precibus: 24 tu pulses omne, quod obstat,
Ad Mæcenatem memori si mente 25 recurras.

1 Hoc

1 Quid tum potius carmine celebrare debeam, quam Satyras, Panas, Faunos, & Musas agrestes & Nymphas, quorum auxilio tutus & securus vitam rusticanam ago. 2 Synecd. spec. & Meton. pro carminibus in illarum honorem decantatis. 3 Quando in agro sum, nullam honoris perversa cupiditas sua φιλοτιμία me inquietat. Anaphora. 4 Insalubris, efficies corpora gravia & pigra, morbosque inducens. Et sic *plumbeos* vocamus *homines* tardos atque hebetes. Metap. a metallo omnium gravissimo, & Meton. effe. 5 Varios morbos concitans. Existens emolumentum durissimæ mortis, id est, cum multi in Autumno intereunt, quæstum faciunt ii, qui in funeribus procurandis sunt occupati, dicti *Libitinarii*, a *Libitina*, funerum Dea: in cujus templo vendebantur funeribus necessaria, tanto majori quæstu, quanto plures moriebantur. 7 A *Matuta*, id est, aurora, quæ cujusque diei pars præcipua est. Altera est imploratio per quandam Apostrophen. Prius enim sermo institutus fuerat cum Mercurio, quem inde nunc avertit ad Janum per correctionem nominis gratioris. 8 Appelloris. 9 A quo. 10 Vitę operosę, molestæ & difficilis, puta urbanæ. Ἓν διὰ δυοῖν, id est, *unum per duo*. 11 Matutino tempore incipiunt. 12 Sic visum est Diis, ut tuo ductu & auspicio res & opera humana inchoentur. 13 Mei. 14 Romæ cum sum, o Jane, ut cogis me esse fidejussorem, id est, pro aliis spondere. 15 Impelle me alacriter ad hoc officium spondendi alicui amico præstandum, ne quis me officiosior existat, atque hanc mihi laudem præripiat. 16 Perstringit, devastat suo flatu, id est, sive Aquilo fiat. 17 Frigidissimum. 18 Brevissimo temporis ambitu & circulo contrahit, id est, quamvis dies sit brevissimus & frigidissimus, necessario tamen eundem est mihi ad spondendum pro alio. 19 Postea mihi, qui clare & certis conceptis verbis promisi fidejussionem mihi nocituram (cum spondenti plerumque noxa præsto sit) elaborandum est in magna hominum copia, ut ante alios pro amico spondeam. 20 Tardius incedentes retrudendo perrumpendi sunt, quod non fit sine injuria. 21 Verba sunt ejus, qui ab Horatio properante in turba impellitur. 22 Urget qui in urgendo Horatio nullam habeat rationem venti, tempestatis, &c. 23 Diris imprecationibus me infestatur. 24 O Horati, tibi licet pulsare, & e loco movere, quicquid obstat eunti. 25 Festines, tuaque jam negotia ita omnia expedire, & alia tædia effugere possis.

1 Hoc juvat, & melli eſt, non mentiar: at ſimul atras
Ventum eſt 2 Eſquilias, 3 aliena negotia centum
Per caput, 4 & circa ſaliunt latus. 5 Ante ſecundam
Roſcius orabat, ſibi adeſſes ad Puteal cras:
7 De re communi, ſcribæ magna atque nova te
Orabant hodie meminiſſes, Quinte, reverti:
6 Imprimat his, cura, Mæcenas ſigna tabellis.
8 Dixeris, experiar: 9 Si vis potes, addit, & 10 inſtat
11 Septimus octavo propior jam fugerit annus,
Ex quo Mæcenas me cœpit habere 12 ſuorum
In numero: 13 duntaxat ad hoc, 14 quem tollere rheda
Vellet, 15 iter faciens, & cui concedere 16 nugas
17 Hoc genus; 18 Ho[illegible]ta eſt? 19 Thrax eſt Gallina Syro par?
20 Matutina 21 parum cauto[illegible]m frigora 22 mordent,
23 Et quæ, 24 rimoſa bene [illegible] deponuntur in aure

1 Reſpondet Horatius, hoc (ſc. ire ad Mæcenatem) me delectat, & gratum eſt mellis inſtar. Metap. & Ironia, cum nihil pejus oderit tali ſollicitatione. 2 Simulac ad ędes Mæcenatis veni, quæ erant in Eſquiliis luguribus propter mortuorum funera & ſepulchra. 2 Infiniti & innumeri procuratores hominum & litigatores me undique implicant negotiis. Meton. adjunctorum pro ſubjectis ſollicitatoribus: deinde Synec. finit, pro inſin. 4 Omni ex parte me adoriuntur. 5 Ibi unus Roſcii nomine ſic me alloquitur: Roſcius, herus meus, te, o Horati, orabat, ut cras ante horam ſecundam in foro Romano ad Puteal Libonis, id eſt, ad locum, ubi Prætor jus dicebat. in ſua cauſa advocatus adſis. Sic Ep. 19. l. 1. *Forum*, Putealque *Libonis Mandabo ſiccis*: 7 Alius nuncius a ſcribis miſſus, ſcribæ, inquit, o Quinti, orabant, ut meminiſſes hodie ad ſe reverti, quę ad rempublicam pertineat, atque adeo de re magna & nova tecum locuturi. 7 Alius, o Horati, inquit, da operam, ut Męcenas, tuus has tabellas meas inſigni ſuo obſignet, & ſubſcribat. 8 Quod ſi tum reſponderis, Tentabo an Mæcenas velit ſubſcribere. 9 Potes, ſi modo velis, efficere, ut tabulæ obſignentur a Mæcenate. 10 Urget. 11 Septimus annus elapſus eſt ſive præteriis, fere octavus, ex quo &c. 12 Amicorum. 13 Expoſitio cauſæ finalis familiaritatis cum Mæcenate, non tam ut

1 Per moleſtias pro aliis intercedendi apud Mæcenatem evitet, quam ut ſignificet, quo loco apud Męcenatem ſit nempe ad nugandum & jocandum cum eo. 14 Quem vellet ſecum recipere in rhedam. 15 Aliquo. 16 Non res ſerias. 17 Hujus generis, *vel*, quale eſt hoc nugarum genus, quod dicam. 18 Męcenas me interrogat. 19 Ille Gallina gladiator ex Thracum numero parmulam & enſem incurvum geſtas, eſt-ne illa Syro, alteri gladiatori, viribus æqualis? E jocoſis percunctationibus Męcenatis tres hic enumerantur; prima eſt de dici tempore: hæc eſt altera de pręſtantia gladiatoris: tertia denique de mutata cœli affectione. 20 Matutino tempore: præſertim ſub exitum Septembris. 21 Illos, qui incanti adverſus hyemem parum ſeſe munierunt, & ęſtiva veſte adhuc utuntur. 22 Infeſtant, pungunt, lædunt. Translatum ab animato ad inanimatum. 23 Hæc & ſimilia Mæcenas mihi tantum concredebat, quæ poſſent garrulis ſine periculo committi & divulgari. 24 Homini rimarum pleno, & hæc atque illac perfluenti, ut ait Terentinus. *Rimoſam* ergo vocat *aurem*, quæ infuſa non ſervet, ducta a vaſis, rimarum plenis. Metaph. 25 Sumtum eſt a bajulis, qui *onera deponere* proprie dicuntur: contra atque dictum fuit. Od. 27. l. 1. *quicquid habes, age, Depone tutos auribus*: ubi promittitur fidelis cuſtodia dictorum.

1 Per totum hoc tempus ſubjectior in diem & horam
Invidiæ: 2 noſter ludos ſpectaverat una,
Luſerat in campo, 3 Fortunæ filius, omnes.
4 Frigidus 5 a Roſtris 6 manat per compita rumor;
Quicunque obvius eſt, me 7 conſulit, 8 O bone (nam te
Scire, 9 Deos quoniam propius contingis, oportet)
Num quid 10 de Dacis audiſti? 11 Nil equidem, 12 Ut tu
Semper eris 13 deriſor! at omnes Di 14 exagitent me,
15 Si quidquam. 16 Quid? militibus promiſſa 17 Triquetra
Prædia 18 Cæſar, an eſt Itala tellure daturus?
Jurantem me ſcire nihil, 19 mirantur, ut unum
Scilicet egregii mortalem, altique ſilenti.
20 Perditur hæc inter 21 miſeros lux, non ſine 22 votis
23: O rus, quando ego te aſpiciam? quandoque licebit,
Nunc 24 veterum 25 libris, nunc ſomno, 26 & inertibus horis
27 Ducere ſollicitæ jucunda oblivia vitæ!

O quam-

1 Per totum hoc ſeptennium magis ac magis invidiæ obnoxius fui, id eſt, majorem mihi collegi invidiam multorum ex hac familiaritate. 2 Noſter Horatius, id eſt, qui eſt noſtri loci atque ordinis, & homo plebejus & privatus, ut nos (dicunt de me omnes invidi) Fortunæ filius, id eſt, homo propter tanti viri amicitiam omnium fortunatiſſimus, una cum Mecenate ludos gladiatorios ſpectaverat, una cum ipſo in Amphitheatro fuerat, & in campo Martio luſerat. Proſopopœja vulgi invidentis Poetæ. 3 Sumtum eſt a ſuperſtitione Ethnicorum, qui fecerant Fortunam Deam, ſumme potentem in aliis evehendis, & aliis deprimendis: ſed hic accipitur pro homine raræ felicitatis apud Principes ex opinione vulgi. 4 Si nuntius triſtior & hominibus timorem atque horrorem adferens de eruditione hoſtium in imperium Romanum. Meton. eſſe. 5 Ortus. In Roſtris leges ferri ſolitæ, agi cauſæ, ad populum haberi conciones. 6 Percrebreſcit, vagatur, diſſipatur per trivia & quadrivia. Sumtum eſt ab aquis, quarum more diffluit rumor, cum diſſipatur. 7 Interrogat. 8 Horati. 9 Auguſtum, Mæcenatem Agrippam, & alios ſummos heroas, quos colis & frequentas, & quibus familiariter uteris. Sumtum eſt a divinis ad humana extollenda. 10 Quibuſcum tum bellum gerebant Romani. 11 Harum rerum ſcio aut audivi, inquit Horatius. 12 Sunt verba percunctatoris. 13 Amicorum tuorum, qui ſimules te ignorare, quę omnia accurate pernoſti. 14 Perdant. Exclamatio imprecantis, ſub certa lege & conditione. 15 Harum rerum ſcio. 16 Quid? (inquit percunctator) an Auguſtus prędia veteranis militibus promiſſa daturus eſt ex Sicilia, an ex Italia? 17 Sicilia dicta eſt *Triquetra*, a tribus protoriis) ἄκρα Græci vocant) *Pachyno*, *Peloro*, & *Lilybæo*, ut & *Trinacria*. Ovid. 4. Faſt. *Terra tribus ſcopulis vaſtum procurrit in æquor, Trinacria a poſita nomen adepta loci.* 18 Synec. gen. pro Auguſto. 19 Mirantur me ut fidelem arcani cuſtodem. 20 Conſumitur dies inter hæc tædia & hæc nugatoria in urbe Roma. 21 Mihi in miſeriis, ſed non ſine optatis. 22 Optatis, quando ſc. avide ad rus meum anhelo. 23 Triplex eſt exclamatio optantis priſtinam & ruſticam commoditatem. 24 Philoſophorum. 25 Legendis. 26 A negotiis urbanis ſolutis, quę dantur joco & otio. 27 Hujus Urbanæ vitæ ſollicitudines, & moleſtias oblivviſci.

O quando 1 faba Pythagoræ cognata, 2 simulque
Uncta satis pingui 3 ponentur clufcula lardo?
4 O noctes, cœnæque Deum! quibus ipse, 5 meique,
6 Ante Larem proprium vescor, 7 vernasque procaces
Pasco 8 libatis dapibus, prout cuique 9 libido est,
10 Siccat inequales calices conviva, 11 solutus
Legibus 12 insanis: seu quis cupit 13 acria fortis
Pocula, 14 seu modicis humescit lætius. 15 Ergo
16 Sermo oritur: 17 non de villis: domibusque alienis,
Nec male, 18 nec ne 19 Lepos saltet; sed quod magis ad 20 nos
Pertinet, & nescire 21 malum est, 22 agitamus: Utrum ne
Divitiis homines, an sint virtute beati:
Quid-ve ad amicitias, 23 usus, rectum-ve trahat nos,
Et quæ sit natura 24 boni, 25 summumque quid ejus.
26 Cervius, 27 hæc inter, vicinus 28 garrit anilles
Ex re fabellas: ~~non~~ si quis laudat 29 Arelli
nam

1 Sol-

1 A qua Pythagoras abstinuit, tanquam consanguinea, & quasi sibi cum eo cognatio aliqua esset. Hoc Tropo notatur μετεμψύχωσις Pythagorica, quia multis eduliis temperabat, quod putaret animos parentum, aut propinquorum illuc inclusas. Lege Cic. l. 1. de Divin. 2 Cum illa. 3 Mihi apponentur. 4 O nocturnæ cœnæ suaves & jucundæ, quæ nocte in summo silentio, maximaque quiete apparantur, danturque Diis hominibusque jucunde sine luxu, & quas placidus somnus consequitur. Metaph. 5 Domestici. 6 Ante Deum domesticum & familiarem, non ante Deos Domesticos communes & Romæ. 7 Audaces & petulantes servus ex ancillis meis natos. *Procari*, poscere est (inquit Festus) unde *procaces* meretrices ab assidue poscendo. 8 Diis per pietatem libatis; *vel*, ex quibus ego prius degustavi, quantum satis est. De vernis enim loquitur, qui herilis mensæ reliquiis pascebantur. 9 Libitum est. 10 Ebibit calices magnos aut parvos, pro suo quisque arbitratu, id est, qui plus potest bibere, plus bibit: qui minus potest, non cogitur; sed animo suo obsequitur nec supra vires suas bibit. 11 Liber. 12 Quibus convivæ æquales calices ebibere coguntur. Notat Ἀρχιποσίαν, id est, magisterium & arbitrium bibendi ex aliena libidine & præscripto. 13 Grandiora pocula tanquam strenuus potor exhaurire cupit. Al. *Capit.* 14 Sive modico potu delectatur, uniuscujusque relinquitur arbitratui. 15 Dum ita tanquam sobrii genio indulgemus. 16 Inter nos convivas oritur sermo convivalis. 17 Sicut solent fœneratores urbani. 18 An bene. 19 Saltator insignis, cujus jucunda saltatione plurimum Augustus delectabatur. 20 Homines. 21 Turpe. 22 Inter nos tractamus. 23 An utilias sive emolumentum, an honestas nos allicere debeat. 24 Quod semper possessorem suum meliorem reddit. 25 Et quid-nam ejus boni ultimum sit, sive quid sit summum bonum, ad quod homo in universa vita actiones suas dirigere debeat. 26 Unus convivis, & jucundus vicinus rusticus. 27 Axiomata Philosophica, hasce egregias quæstiones. 28 Jucunde narrat vulgares fabulas Æsopicas ridiculas quidem, sed a propositis quæstionibus non alienas, & audientibus utiles. 29 Divitis fœneratoris avari.

1 Sollicitas 2 ignariis opes, 3 ſic incipit : 4 Olim
Ruſticus urbanum murem mus paupere fertur
5 Accepiſſe 6 cavo, 7 veterem vetus hoſpes amicum:
8 Aſper 9 & attentus quæſitis, 10 ut tamen arctum
11 Solveret 12 hoſpitiis animum: 13 quid multa? 14 neque illi
Sepoſiti ciceris, nec longæ invidit avenæ:
15 Aridum & ore ferens acinum 16 ſemeſaque lardi
Fruſta dedit: cupiens 17 varia faſtidia cæna
18 Vincere tangentis male ſingula dente ſuperbo:
Cum 19 pater ipſe domus, 20 palea porrectus in horna,
21 Eſſet ador, 22 loliumque, 23 dapis meliora relinquens:
24 Tandē 25 urbanus 26 ad hunc, Quid te juvat, (inquit) amice,
27 Prærupti nemoris patientem vivere 28 dorſo?
Vis tu homines urbemque 29 feris præponere ſylvis?

Car-

1 Anxie partas, & majori anxietate cuſtoditas, *vel* efficientes homines ſollicitos. Meton. eſſe. 2 Divitiarum naturæ, id eſt, non expertus; quantas ſecum curas trahant divitiæ. 3 Cervius talem fabulam ex Æſopo recitat. Proſopopœja eſt ſine admonitione tamen depoſitionis, quam habuit apparatus ad hæc verba: *Cervius hæc inter*, &c. 4 Quondam. 5 Hoſpitio & convivio. Hoc verbum eſt convivatoris. Cic. *Non multi cibi hoſpitem* accipies. Ter. Accipit *hominem nemo melius prorſus, neque prolixius*. 6 In anguſta oſſa ſubterranea. 7 Polyptoton. 8 Quamus ruſticus durus & laborioſus erat, non, ut urbanus, mollis & delicatus. 9 Et opibus ſuis acquiſitis parcus. 10 Ita tamen ut animum ſuum parcum & tenacem hoſpitibus accipiendis laxaret, ac liberaliorem redderet. 11 Sumtum eſt a corporibus ἀλληγορικῶς ad animum, qui ſæpius eſt nimis parcus & reſtrictus, relaxandum ex anguſtiis, ut corpora ſolemus nimis arcta & aſtricta laxare. 12 Hoſpitibus advenientibus: abſtractum pro concreto: ſic & *vigiliæ*, *præſidia*, &c. pro vigilibus, præſidiariis. 13 Sed quid multa dicam? Hoc loquendi genus uſurpatur, cum orationem volumus in pauca contrahere. 14 Neque mus ruſticus invidit illi, id eſt, benigne conceſſit urbano muri & appoſuit ei liberaliter cicer, æſtatis tempore a ſe collectum & conditum, & longam avenam. Hellenismus, quo dicitur φθονῶ σοι τούτου. 15 Uvas deſiccatas. Synecd. Partis. 16 Et ſuillam corroſam & ſemeſam. 17 Variis ferculis, varietate eduliorum. Metaph. a coloribus, qui proprie dicuntur varii. 18 Depellere nauſeā muris urbani, qui in urbe delicatius, contemtim & faſtidioſe ſingula, quæcunque a mure ruſtico apponebantur, attingebant. 19 Mus ruſticus princeps villæ. Synec. gen. atque ſimul Metaph. ab agricolis, quæ intelligitur nomine *domus*. 20 In palea hujus anni ſtratus recubans. 21 Ederet odor, farris & frumenti genus. 22 Herbam aliis ſegetibus pernicioſam; ideoque *infelix lolium* eſt Virgilio. 23 Epulas meliores & delicatiores hoſpiti relinquens. 24 Poſtquam diu obticuit. Proſopopœja imperfecta interſeritur perfectiori muris urbani ad meliorem vitæ cultum cohortantis ruſticum, cui hic poſtremo inducitur reſpondens, non ſibi urbanam vitam, tot moleſtiis implicatam, placere. 25 Mus. 26 Murem ruſticum. 27 Alti, excelſi. 28 In clivo montis patienter vivere. Metaph. eſt ab animalibus, quibus proprie hæc poſterior pars corporis in hominibus, ſuperior in beſtiis, tribuitur, dicta Feſto, quod deorſum ſit devexa. 29 Deſertis, inamœnis, i. viſ-ne cultum vitæ humaniorem & gratiorem ſequi ferino & agreſti relicto?

Carpe viam, (mihi crede) 1 comes: 2 terrestria quando
Mortales animas vivunt sortita, Neque ulla est
3 Aut magno aut parvo lethi fuga: 4 quo, bone, circa
Dum licet, 5 in rebus jucundis vive beatus:
Vive memor, 6 quam sis ævi brevis. 7 Hæc ubi dicta
Agrestem pepulere, 8 domo levis 9 exilit: inde
Ambo propositum peragunt 10 iter, urbis 11 aventes
Mœnia 12 nocturni 13 subrepere: 14 Jamque tenebat
Nox medium cœli spatium, 15 cum ponit uterque
In locuplete domo vestigia: rubro ubi 16 cocco
Tincta super 17 lectos 18 canderet vestis eburnos,
Multaque de magna superessent 19 fercula cœna,
Quæ procul 20 exstructis inerant 21 hesterna canistris.
Ergo ubi purpurea 22 porrectum in veste locavit
Agrestem, 23 veluti succinctus cursitat 24 hospes,
25 Continuatque dapes, nec non 26 vernaliter ipsis
Fungitur 27 officiis, 28 prælambens omne, quod affert.
29 Ille cubans gaudet mutata sorte, 30 bonisque
Rebus agit lætum convivam: cum subito ingens
Valvorum strepitus 31 lectis excussit utrumque.
32 Currere per totum pavidi canclave, magisque
33 Exanimes trepidare, 34 simul domus alta 35 Molossis
Per-

1 Comitare me in urbẽ. Sic Vir. Georg. 3. *injusto sub fasce* viam *cum* carpit. 2 Quandoquidem terrestria animalia mortales animas consecuta sunt, brevique morientur. 3 Aut nobili, aut ignobili animali. 4 Quo-circa, o bone vir. Tmesis. 5 In voluptate. 6 Quam brevi tibi moriendum sit. 7 Postquam hæc verba muris urbani murum rusticum impulerunt, ut vitæ genus & habitandi rationem commutaret. 8 E cavo antro. 9 Cum mure urbano. 10 Urbem versus. 11 Desiderantes. 12 Noctu sive nocturno tempore. Antimeria est. 13 Rependo subire. 14 Jamque nox intempesta erat cum silent omnia. 15 Cum uterque mus urbem ingreditur. 16 Purpura. 17 Discubitorios. 18 Splenderet, ruberet stragula vestis. *Candere* enim & *candescere* non ad colorem tantũ referuntur; sed ad igneum illum spendorem, qui in accensa quavis materia cernitur, ut *candens ferrum*, *carbo*, *favilla*, ac similia. Pulchre igitur Poeta *candentem rubro cocco vestem* depingit, ob ardorem sc. purpuræ: 19 Multi ciborum missus. Quæcunque enim in mensam ferri solent, sic appellantur. 20 In canistris ordine dispositis & exornatis. 21 Ex hesterna cœna adhuc reliqua. 22 Murẽ rusticum stratum vel accumbentẽ in purpurea veste stragula, qua lectus erat instratus, mus urbanus collocavit. 23 Instar servi ad ministrandum expeditus. 24 Mus urbanus circumcursat. 25 Continenter fercula ferculis apponit, dapes dapibus accumulat. 26 More servi in ędibus nati, qui pręgustare solet. 27 Ministrandi. 28 prægustans quicquid illi apponit, ne quid conviva putaret veneni subesse. 29 Mus rusticus recubans in stragula purpurea gaudet vitæ genere mutato. 30 Et ob res jucundas prębet se lętum convivam, & frontẽ exporrigit. 31 Electis discubitoriis & purpureis utrũque murẽ metu exanimem exturbavit. 32 Illi vero currebant exanimes per totum locum separatum in interioribus tectis. 33 Et majori metu perculsi trepidabant. 34 Simulac magnifice exstructum conclave. 35 Canibus Epiroticis, a *Molossis*, civitate Epiri, ubi canes robusti gignuntur.

Personuit canibus, 1 tum rusticus, Haud mihi 2 vita
Est opus hac (ait) 3 & valeat: me sylva, 4 cavusque
Tutus ab insidiis tenui 5 solabitur 6 ervo.

1 Postquam ad se rediit, mus rusticus ait. 2 Urbana tam pavida. 3 Valeat & discedat a me hæc vita urbana, turbulenta & timoris plena: quod per contemtum dicitur. Sic Ep. 1. l. 2. Valeat *res ludicra*. 4 Et caverna mea, quam inhabito. 5 Esurientem sustentabit & sublevabit. Sic Virg. Georg. 1. *Concussaque famem in sylvis* solabere *quercu*. 6 Lolio, aliisque vilibus leguminibus.

S. A T I R A VII.

Horatius inducit servum vehementer dominum suum increpantem, quod aliter vivat, quam promiserat, aut præ se ferat.

JAmdudum 1 ausculto, & cupiens tibi dicere 2 servus
Pauca, 3 reformido. 4 Davus-ne? 5 Ita, Davus, amicum
Mancipium Domino, 6 & frugi, quod sit satis, hoc est
Ut vitale putes. 7 Age, libertate Decembri
(Quando ita majores voluerunt) utere: narra.
8 Pars hominum vitiis 9 gaudet constanter. 10 & urget
Propositum: pars multa 11 natat modo 12 recta capessens
Interdum 13 pravis obnoxia Sæpe 14 notatus
15 Cum tribus annellis, 16 modo leva Priscus inani,
Dixit. 17 inæqualis, 19 clavum ut mutaret in horas:

1 Ædi-

1 Audio te loquentem, o here. Exordium Comicum, ex interrupto, puta ab officio servi cordatioris, & in herum suum benignioris: ait enim se patienter audire quid dicat, imperet, velit; se quoque videre quid meditetur, quid agat, non audere tamen se ei, quod novit, indicare. 2 Servus cum sim. 3 Metuo ne a te vapulem. Non ignorabat enim domino suo eam vitę & morum turpitudinem auditu fore injucundam. 4 Davus-ne servus cupit mihi pauca dicere? inquit dominus suus. 5 Ita est, ego Davus servus tibi utilis pauca tibi dicenda habeo. 6 Servus tanta frugalitate præditus, ut me meo merito judicare possis vitalem, id est, meliore vita dignum, nempe libertate. 7 Age, o Dave, quando jam sunt Saturnalia, quibus majores nostri servis licentiam dicendi, quicquid vellent, concessam voluerunt, in Saturni honorem qui aureo sęculo vixit, quo nulli servi fuerunt, tu quoque hoc Decembri mense illa libertate utere, & libere narra, quicquid voles. 8 Verba servi. Exorditur autem ab aliorum vitiis, ut tutius tandem ad herum veniat. 9 Delectatur pertinaciter, perpetuo. 10 Et perseverat in vitio quod semel proposuit. 11 Instabilis est, hoc illuc fluctuans, veluti natator aliquis, qui in aqua, in instabili mollique elemento natat. Metaph. est ad inconstantiam animi indicandam. 12 Virtutes sequens. 13 Vitiis. 14 Est. 15 In digito incedere. Annulos plures gestasse turpe fuit. Annulum quoque manu gestare insigne fuit ordinis equestris, ut clavum Senatorii. 16 Aliquando sinistra manu nuda, nulloque annulo exornata, quem in sinistra manu gestare mos erat. 17 Sibi non constans, sibi dissimilis. Sumtum est a Mathematicis quantitatibus ad eandem inconstantiam mutabilitatemque ingeniorum notandam, qua usus est Sat. 3. l. 1. *Nil* æquale *homini fuit illi*. Ibid. *impar sibi:* quibus mox hic opponet *teretem & rotundum esse*. 18 Nunc sc. angustiore, nunc latiore utens; illud modestiæ, hoc luxus indicium: vide Sat. 6. l. 1.

1 Ædibus ex magnis subito se conderet, unde
Mundior exiret vix libertinus honeste.
2 Jam 3 mœchus Romæ, jam mallet 5 doctus Atheais
Vivere: 5 Vertumnis; quotquot sunt, natus iniquis.
7 Scurra Volanerius, postquam illi 8 justa chiragra
9 Contulit articulos, qui pro se 10 tolleret, atque
Mitteret in 11 pyrgum talos, mercede diurna
Conductum 12 pavit. Quanto 13 constantior idem
In vitiis, tanto levius miser, ac prior ille:
16 Qui jam contento, jam laxo fune laborat.
17 Non dices hodie, Quorsum hæc tam 18 putida tendant
Fur-

1 Et ut ex domo splendida & plena dignitatis egressus repente migraret in vilem domunculam, ex qua libertinus aliquis paulo honestior exiredecentervereretur. 2 Anaphora. 3 Sc. *esse*, id est, alienas matronas sectari. 4 Priscus Orator fuisse dicitur Al. *doctor*, sc. sapientiæ & virtutis. 5 Qui adeomutabili ingenio & inconstans fuit, ut Vertumno irato natus esse videri potuerit; nam *Vertumnus* Deus est animum vertens, ad omnes figuras & formas opportunus, unde multiformis & mutabilis apparet. Synecd. ergoest multitudinis prouno Vertumno, nisi malisex hac specie genus hominum levium velinconstantium intelligi, aut varios illorum mores. 6 Quotquot sunt Vertumni: non quod multi essent Vertumni, sed quia Vertumnus varie depingebatur, modo arator, seminator, messor, &c. 7 Hic erat in vitiis perseverans. 8 Debitus, vel gravis & suis numeris absolutus articulorum dolor. 9 Confregit, debilitavit digitorum articulos, ut talos ipse amplius manu tractare non posset. Metap. est ab iis, qui utuntur tuditibus, pilis, malleis ad aliquid comminuendum. 10 Ex alveo seu tabula lusoria sumeret. 11 In vasculum (ex quo ad evitandum dolum tali ab aleatoribus in alveum conjiciebantur, ne, si manu jacerentur, lusores fraudem committerent) p o se talos mitteret, agitatosque rursus super alveum profunderet. 12 In domo sua aluit. 13 Obfirmatior fuit Volanerius. 14 Tanto minus miser fuit. Id verum quidem est opinione laborantis; vix enim se miserum esse sentit: re ipsa tamen ut turpior, sic & miserior multo est, quam ille, qui interdum sapit & recteagit. 15 Quam prior ille Priscus levis & inconstans. 16 Qui interdum nimis parca, interdum nimis laxa largaque vitę conditione ægrotat, id est, in omni vitiorum genere volutatur. Alleg. est ab arte natandi, cujus qui adhuc sunt tirones ac rudes initio funem tenent, qui illis modo contenditur, modo iisdem remittitur, quo melius discant corpus in aquas librare, & illud demersum efferre, ut ita videntur modo in tuto versari: quos imitatus noster Priscus frequenti sua jam in rectum, jam in pravum, declinatione. Hic *funis* est genus humanæ vitæ: *contentione* autem & *remissione* illius intelliguntur extrema temperautiæ profusio & avaritia, & quicquid offendit. 17 Verba sunt heri. 18 Quo spectent hæc verba tua tam auditu injucunda & odiosa? Metaph. est ab olfactu, cujus proprium objectum est odor, in quo dijudicando nares occupantur, ad significandum auditum, cujus queque sonus est proprium objectū, in quo dijudicando aures versantur. Significat ergo illoputore insuavem & injucundam Davi orationem auribus heri esse.

Furcifer; 1 Ad te, inquam. 2 Quo pacto, 3 pessime? 4 Laudas
5 Fortunam & 6 mores antique plebis, & 7 idem,
Si quis ad illa Deus 8 subito te agat, usque recuses:
Aut quia 9 non sentis, 10 quod clamas, rectius esse,
Aut quia 11 non firmus rectum defendis, 12 & hæres,
Nequicquam cœno cupiens 13 evellere 14 plantam.
15 Romæ rus optas: absentem 16 rusticus 17 Urbem
18 Tollis ad astra 19 levis: si nusquam es forte 20 vocatus
Ad cœnam, 21 laudas 22 securum olus; ac, 23 velut usquam
Vinctus eas, ita te felicem dicis, 24 amasque,
Quod nusquam tibi sit 25 potandum: 26 jusserit ad se
Mæcenas 27 serum 28 sub lumina prima 29 venire
Convivam; 30 Nemon' oleum feret ocius? 31 ecquis
Audit? Cum magno 32 blateras clamore, 33 fugisque.
Milvius 34 & scurræ tibi non 35 referenda precati
36 Discedunt: 37 Etenim fateor, me dixerit 38 ille

1 Duci

1 Tendunt. Respondet servus. 2 Loquitur herus. 3 Servorum. 4 Sunt verba Davi ad herum. 5 Felicem & mediocrem vitę conditionem in modicis & non nimiis divitiis Meton. effic. 6 Continentiā, temperantiam, parsimoniam & frugalitatem antiquorum hominum sive majorum nostrorum. 7 Tu idem. 8 Sine votis tuis inexspectato atque ultro ad illa, quæ antea laudasti, fortunam & mores antiquorum, te adigat & perducat, sat scio quod valde recusaturus sis, & illa accipere nolis. 9 Animo tuo, id est, nescis. 10 Quod asseris, & magna voce prædicas. 11 Non stabilis existens. 12 In luto hæsitas ac dubitas. 13 E luto te expedire, id est, frustra cupiens ex vitiorum gurgite emergere, Alleg. est e continuatis Metap. a viatoribus in altissimum tenacissimumque lutum delapsis, e quo pedem illi nequeunt expedire: cui similis est vitiosus animi habitus, unde vix emergit quisquā ad meliorem statum. 14 Pedis. 15 Quando Romæ es. 16 Quando es rure. 17 Romam. 18 Summus laudibus ad cœlum usque extollis. Hyperbolica Alleg. Virg. Eccl. 5. *Daphnimque tuum* tollemus ad astra. 19 Inconstans. 20 Ab amico quopiam. 21 Tum laudes frugalem cœnam. Synecd. spec. 22 Reddens illud comedentem tranquillum. Meton. effe. 23 Quasi eo, quo ad cœnam vocaris, invitus & coactus prodeas, i. quasi non libenter ad alios cœnatum eas. 24 Te, id est, & vehementer tibi places, estque tibi jucundum. 25 Epulandum. 26 Si jusserit. 27 Sero. Antimeria. 28 Sub crepusculum vespertinum & lucem dubiam, id est, paulo ante vesperum. Synecdochica periphrasis. 29 Ad cœnam. 30 Nemo ne servorum afferet cito oleum ut lavem & ungar apud Mœcenatem cœnaturus? Cœnaturi enim lavabantur & oleo ungebantur. Id veteres faciebant, quo hilariores se præstarent convivas. Μίμησις verborum Horatii, ad Mæcenatem properantis: q.d. eo properas ire. 31 Famulorum. 32 Stolide effundis, inepte clamas. 33 Ad cœnam, vel ad Mæcenatem properas. 34 Milvius parasitus, & reliqui parasiti, qui apud Mæcenatem cœnaturi erant. 35 Multa mala & abominanda, quæ ego tibi non referam, irati quod propter te cœna sua priventur. 36 Ubi te advenire vident. 37 Quod servus sim levissimus. Davi enim sunt verba, non Horatii. 38 Aliquis, ὁ δεῖνα, Synecd. est finiti & designati cujusdam: estque præterea procatalepsis.

1 Duci ventre levem; 2 nasum nidore supinor:
Imbecillus, iners, 3 si quidvis adde, 4 popino.
5 Tu, cum sis, 6 Quod ego, & fortassis 7 nequior, ultro
8 Insectere velut melior? 9 verbisque decoris
Obvolvas vitium? 10 quid, si me 11 stultior ipso
Quingentis emto drachmis 12 deprenderis? 13 aufer
Me vultu terrere, 14 manum 15 stomachumque teneto,
16 Dum, quæ 17 Crispini docuit me 18 janitor, edo.
19 Te conjux aliena 20 capit, meretricula 21 Davum
Peccat uter nostrum cruce dignius? acrius ubi me
22 Naturæ 23 incendit, 24 sub clara nuda lacerna
Quæcunque excepit turgentis verbera 25 caudæ,
26 Clunibus aut agitavit equum lasciva supinum;
27 Dimittit neque famosum, neque sollicitum, ne
Ditior aut formæ melioris 28 mejat eodem.
29 Tu, cum 30 projectis insignibus, annulo equestri,
31 Romanoque habitu, 32 prodis ex judice, Dama
Turpis, 33 odoratum caput obscurante 34 lacerna,
35 Non es, quod simulas? metuens 36 induceris, atque
37 Altercante libidinibus 38 tremis ossa pavore.

S 1 Quid

1 Me gulæ inservire, & ventris indulgere, & in eo levem esse. 2 Nasum habeo supinum, id est, erectum & patulum ad suavē opsonii & ferculorum odorem percipiendum. 3 Concessio est, quæ velut testis rectæ conscentiæ adhibetur. 4 Popinarum amator, ferculorum gratia. 5 Here. 6 Servus sc. ego quidem corpore, tu vero animo. 7 Pejor. 8 Æquumne est, ut me nulla justa causa ductus velut melior savis dicteriis insecteris? 9 Et vitia tua lepida oratione elegantique specie virtutis & honesti tegas & abscondas? 10 Respondebis. 11 Vilior. 12 Iuveniaris. 13 Desine, noli iracundo tuo vultu mihi inter minari, quod libere veritatem eloquar, Parrhesia quędam est, qua facere illudit hero, 14 Ne me verberet. 15 Iram comprime, irasci mihi desine tam diu, &c. 16. Donec illa tibi profero. 17 Stoici viri sapientissimi: vide Sat. 1. l. 18 Servus. 19 Dominum meũ adulterum. 20 Accipit. 21 Servum tuum. 22 Naturalis acris & vehemens libido. 23 Ad venerem. 24 Sub linea veste tam tenui, ut meretrix quasi nuda videretur. Al. *lucerna*, id est: vespertino tempore. In more positum fuit, ut scorta sub vesperam prostarent ad lucernas, nec ante nonam diei facis esset copiā sui facere. 25 Mentulæ tumentis. 26 Aut super incubaudo me lasciva clunibus suis agitavit, tanquam equo insideus. 27 Illa me missum facit non tanquam adulterum famosum, qui in adulterio deprehensus honestæ suæ famæ periculum fecerit. 28 Rem cum ea habeat, illi misceatur. 29 Heræ. 30 Ornamentis equis depositis. Hæc non conveniunt Poetæ, qui nec equestris, nec Senatorii erat ordinis sed eo dicantur, ut plerique domini servis suis deteriores esse intelligantur. 31 Toga, civis Romani insigni. 32 Cum tu vestitum servilem induis (ne ab aliis agnoscaris) & ex equite & cive Romano, factus es servus vilis & infamis. 33 Odoribus perfusum. 34 Pallio obsoleto. 35 Non ne servus es vilissimus, quem vestitu præte fers? Vera dicuntur *dissimulari* cum ea occultantur; sed falsa *simulari*, cum ea finguntur, quæ non sunt. 36 Intromitteris in ædes mulieris. 37 Metu, qui cum libidine, quam intendis, pugnat, suadetque propter libidinem pericula adeunda non esse. 38. Omnia tua ossa trepidant; habes ossa tremantia.

1 Quid refert, 2 uri virgis, ferroque 3 necari?
4 Auctoratus eas, 5 an turpe clausus in arca,
6 Quo te demisit peccati 7 conscia herilis
8 Contractum, genibus tangas caput? Est-ne marito
Matronæ 9 peccantis 10 in ambos 11 justa potestas?
12 In corruptorem vel 14 justior? illa tamen se
14 Non habitu, 15 mutat-ve loco, 16 peccat-ve superne
Cum te formidet 17 mulier, neque credat 18 amanti.
19 Ibis sub furcam 20 prudens, 21 dominoque furenti
22 Committes rem omnem, & vitam, & cum corpore famam
23 Evasti; credo, 24 metues; 25 doctusque cavebis.
26 Quæres, quando iterum paveas, 27 iterumque perire
Possis: 28 o toties servus! 29 quæ bellua 30 ruptis,
Cum semel effugit, reddit se prava 31 catenis?
Non sum mœchus, ait: neque ego hercule fur, ubi vasa
32 Prætereo 33 sapiens argentea; 34 tolle periculum,

Jam

1 Quid ad servitutis nomen interest? 2 Flagellari, ut nos qui servi dicimur. Sumtum est ab igne. 3 Gladio necari. 4 Utrum tanquā servus venditus, & alterius potestati subjectus incedas. Sumtum est a militibus, sive gladiatoribus, qui se caputque suum certo pretio addicunt neci, & ab aliena voluntate, id est, emtoris, non ex arbitrio proprio amplius pendent. 5 An tanquam dominus, ne in adulterio, deprehendaris, sis clausus in arca turpi. Q. d. quid interest inter gladiatorem & adulterum? 6 In quam arcam. 7 Ancilla adulterii dominæ suæ conscia. 8 Incurvatum & velut in globum contractum propter arcæ angustias, ne a marito superveniente deprehendaris, te demisit & occultavit. 9 In adulterio cum mœcha deprehensæ. 10 In te & adulteram conjugem. 11 Æqualis potestas faciendi quicquid velit? 12 In te adulterum. 13 Potestas. 14 Illa tamen non mutat matronæ habitum, nec vilis ancillæ vestitu custodes suos fallit, ut tu facis. 15 Nec loco se mutat, neve in alterius domum ingreditur, ut adulteri faciunt. 16 Nec vult incubare tibi subjacenti, nec tuas adulter pater suscipit. 17 Illa matrona. Synecd. gen. 18 Dicenti te eam amare. 19 Consulto ac de industria feres furcam in collo, id est, dabis te in miseram & detestandam servitutem, quod nemo servorum facit. Alleg. est ab infidis servis crudelibusque heris: quales Poeta sentiet affectus suos intemperantes. 20 Sciens. 21 Marito, a quo deprehenderis, ex zelotypia insano: *vel*, libidini furiosæ, quæ tibi imperat. 22 Concredes. 23 Evasisti & fugisti pæne deprehensus periculum triplicis illius pœnæ in re, corpore & fama? 24 Ironice, id est, non metues. 25 Accepto damno cautior redditus consimilia pericula cavebis. 26 Imo cogitabis, quo tempore illa te iterum admittat, ut in adulterio iterum paveas & pereas. 27 Epanorthosis est ex simili ejusdem vocis sono locis mixtis. 28 Quoties in adulterio deprehenderis! Exclamatio est deplorantis miseriam hominis luxuriosi & intemperantis. 29 Ostendit amantes & libidinosos esse stupidiores bellius. 30 Fractis. 31 Laqueis, quibus illaqueata fuit, id est, ad eadem pericula denuo revertitur? 32 Aliis præsentibus, id est, furtificas meas manus pœnæ metu ab illis cohibeo. 33 Cautus, vel mihi sapiens. 34 Tolle metum pœnæ.

Jam 1 vaga 2 prosiliet 3 frenis natura remotis.
4 Tu-ne mihi dominus, 5 rerum imperiis, hominumque
Tot tantisque 6 minor? quam 7 ter 8 vindicta quaterque
6 Imposita haud unquam misera 10 formidine 11 privet
Adde supra dictis, 12 quod non levius valeat: nam
13 Sive vicarius est, qui servo paret (uti mos
Vester ait) seu conservus: 14 tibi quid sum ego? nempe
Tu, mihi qui imperitas, 15 aliis servis miser, atque
16 Duceris, 17 ut nervis alienis mobile lignum.
18 Quisnam igitur liber! Sapiens, 19 sibique imperiosus
Quem neque pauperies, neque mors, neque 20 vincula terrent
21 Responsare cupidinibus, contemnere honores
Fortis, & in seipso totus 22 teres, atque rotundus,
23 Externi ne quid valeat 24 per læve morari:
In quem 25 manca ruit semper Fortuna. Potes-ne
25 Ex his, 27 ut proprium, quid noscere? 28 quinque talenta

S 2 1 Poscit

1 Libera, & jam a pœnæ metu & periculis absoluta, & proclivis ad vitium. 2 Ad quodvis facinus audiendum. 3 Sumtum est hoc ab equo infræni. 4 Tu-ne te nihil dominum esse dicis, & non potius conservum, qui me nequior es, & duriorem servis servitutem? 5 Pecuniæ, libidinis, gloriæ, metus, &c. 6 Inferior, subjectus, id est, qui servis tot tantisque dominis. 7 Sæpe Synecd. definiti pro infinito. Virg. 1. Æn. *o terque quaterque beati*. 8 Virga Prætoris, qua nos servi percussi a Prætore manumitti solemus: natum autem nomen est vel a servo illo *Vindicio*, qui conjurationem adolescentum adversus populi Romam libertatem patefecit: vel a *vindicando*, quod *vindicta* servus a Prætore in pristinam & naturalem libertatem vindicabatur. 9 Capiti. 10 Pœnæ adulterii. 11 Possit liberare? 12 Quod æquale sit superioribus. 13 Sive servus sub alio servo ordinario constiturus. 14 An conservus tuus sum an vicarius, an vero utrumque? 15 Vitiis, & furiosæ libidini in servis. 16 Traheris tuorum affectuum, sævissimorum dominorum, arbitrio. 17 Veluti imagunculæ, quæ ex ligno factæ, certis nervis sua sponte moventur. Plerique interpretantur hunc locum de turbine vel trocho, quem scuticis solent pueri verberare. 18 Sc. *est*, si ego servus sum. Concludit ex Stoicorum sententia. 19 Qui sibi suisque affectibus imperat. 20 Carceres perturbant. 21 Fortis ad responsandum, id est, qui pravis suis affectibus & cupidinibus fortiter reflectere possit. Sic Ep. 1. l. 1. *fortunæ responsare*. 22 Totus æqualis & perfectus, ut rotundus globus. Alleg. est e Metap. a figura Mathematica rotunda, quæ tota in se collecta & convoluta propulsat facillime & optime durissimam quamque impressionem, reliquasque figuras complectitur: quæ omnia quadrant apte in liberum & sapientem, qui undique ita septus ac munitus nulla vi, nulla impressione everti potest. 23 Ne quid externum eum commoveat. 24 Per superficiem politam, vel per læve lignum sive marmor hærere, id est, ne quid possit eum in honestis actionibus impedire. Metaph. Talis describitur vir bonus a Virgilio, *Securus, mundi instar habens tutus atque rotundus, Externæ ne quid labis per lævia sidat*. 25 Fracta & debilis irruit, impetum facit, nihilque omnino potest. Sumtum a bellatoribus. 26 Quæ dixi. 27 Quod possis vere fateri tuum esse, & non potius alienum? 28 Tria aureorum millia.

1 Poscit te mulier, vexat, 2 foribusque repulsum
3 Perfundit gelida: rursus vocat; eripe turpi
Colla 4 jugo. Liber, liber sum, dic age; 5 non quis:
6 Urget enim 7 dominus mentem non lenis, & acres
Subjectat 8 lasso stimulos, versatque 9 negantem,
Vel cum 10 Pausiaca torpes insane tabella,
11 Qui peccas minus, atque ego: 12 cum Fulvi Rutubeque
Aut Placidejani 13 contento poplite miror
Prælia, 14 rubrica picta aut carbone: velut si
Revera pugnat, feriant, 15 vitentque moventes
Arma viri 16 nequam & cessator Davus: at ipse
Subtilis 17 veterum judex & callidus 18 audis,
19 Nil ego, si ducor libo fumante: 20 tibi ingens
Virtus atque animus cœnis responsat opimis.
21 Obsequium ventris mihi 22 pernitiosus est: cur?
23 Tergo plector enim; qui tu 24 impunitior, illa,
25 Quæ parvo sumi nequeunt, cum opsonia 26 captas?
Nempe

1 Pro concubitu. 2 Te ædibus ejectum. *Non ingenium mulierem* (ait Gnatho apud Ter. in Eun. 4. 7. *(nolunt, ubi velis: ubi nolis cupiunt ultro.* Sic Propert. *Non sic incerto mutantur flamine Syrtes: Nec folia hyberno tam tenera facta Noto. Quam cito fœminea non constat fœdus in ira: Sive ea causa gravis, sive ea causa levis.* 3 Aqua gelida perfundit per risum sc. aut contemtum. 4 Mulieris, id est, te in libertatem vindica. Alleg. est a bestiis jugalibus, quæ ut jugo subditæ coguntur dominis agricolis servire, non secus noster Poeta subactus servit libidini. 5 Non potes te liberum dicere qui servis libidini: a *queo, quis, quit.* 6 Impellit. 7 Cupiditas & libido dominus crudelis. 8 Tibi defatigato, & properare nolenti acria subjicit. Alleg. est ab equis sumta, quos cursu jam defessos, equites interdum calcantibus fodere solent, & velint, nolint, ut currant subigere. 9 Et libidi vexat te recusantem servire. 10 Tabula sive pictura aliqua a Pausia, insigni pictore, picta, præ admiratione obstupescit. Videtur sumtum a torpedine pisce afficiente homines stupore: qui facultate alios etiam pisces capit & vorat, ita herus desiderio picturæ obstupet & attonitus redditur, ut facile pereat illa servitute perturbationum. De Pausia vide Plin. l. 21. c. 2. 11 Quomodo tum minus peccas, quam ego pecco? 12 Cum insignium gladiatorum prælia contemplor picta in pariete. 13 Aliquando cessante. Gladiatores enim pugnant altero poplite contento, altero leviter inflexo. 14 Terra rubri coloris & minio proxima. 15 Adversariis ictum declinent. 16 Tum dicor a te servus nequam & piger in expediendis tuis negotiis. 17 Picturarum. 18 Diceris, sc. ex tabularum contemplatione. 19 Nihil audio, id est, hominem nihili, & nullius pretii me dicis esse, si libo vel placenta adhuc calida delector. 20 Animus tuus frugi & temperans tibi adversatur ac resistit in cœnis lautis, id est, ut contemnis cœnas opiparas. Ironia est, qua significat, nullam inesse virtutem & continentiam in hero ad cibos lautiores despiciendos. 21 Luxuria. 22 Quam tibi hero meo. 23 Propterea vapulo. 24 Sc. es, id est, minus punitis quam ego. 25 Quæ parvo pretio non possunt emi & comparari, sed magno constat. 26 Appetis?

Nempe 1 inamarescunt epulæ 2 sine fine petite,
3 Illusique pedes 4 vitiosum ferre recusant
Corpus: an hic peccat, 5 sub noctem qui puer uvam
Furtiva mutat strigili? 6 qui prædia vendit,
Nil servile gulæ parens habet: adde, quod idem
7 Non horam tecum esse potes, non otia 8 recte
Ponere, 9 teque ipsum vitas fugitivus, 10 ut erro;
Jam vino 11 quærens, jam somno 12 fallere curam.
13 Frustra;nam 14 comes atra premit,sequiturque fugacē
14 Unde mihi lapidē?16 quorsum est opus?Unde 17 sagittas?
18 Aut insanit 19 homo, 20 aut versus facit, 21 Ocius hinc te
Ni rapis, 22 accedes opera agro nona Sabino.

1 Non sapiunt, propter variam copiam in ventriculo concoquuntur, sed ructum acidum generant. 2 Sine modo appetitæ. Sic Sat. 2. hujus lib. *Putet aper, rhombusque recens, mala copia quando Ægrum sollicitas stomachum*. 3 Imbecillitate impediti, bono alimento fraudati propter incontinentiam in victu. Translatum videtur a ludis, ubi collusores se invicem decipere sæpius videntur. Ita herus colludens cum voluptatibus opprimitur tandem, atque tam corpore, quam animo torpore ab omnibus putatur. Al. *illisi*, ad respirationem notandam. 4 Morbosum, crapula atque cruditate laborans. 5 An hic puer adeo graviter peccat, qui sub noctem strigilē furto in balneo ablatam pro uvà permutat? Strigillum enim usus erat in balneis, palæstris & gymnasiis ad radendas & detergendas corporis sordes ex arenis palæstræ collectas, sudores, caputque scalpendū. De his Persius Sat. 5. *I puer &* strigiles *Crispini ad balnea defer*. 6 Ille vero dominus sc. gulæ serviens, qui integras domos vendit, & gula consecrat servile nihil committit? Argumentum a Minori. 7 Adeo a mala cōscientia scelerum in insaniam ageris. Ostendit herum se multo puniri acerbius, ut qui non corpore modo, sed etiam animo laboret. 8 In re seria & honesta. 9 Et ut fugitivus servus, qui animo non revertendi ad Dominum fugit, tuos pravos affectus evitas, nec respicere curas. Meton. est subj. pro adjuncta resipiscentia, quam fugit & odit. 10 Et ut servus erroneus ac vagabundus, aliquando ad Dominum revertens. 11 cupiens. 12 A te abigere sollicitudininem. 13 Solutionem curarum. 14 Illa ingrata cura a tergo semper premit. 15 Unde mihi lapidem sumam, quo tam nequissimum servum percutiam? Aposiopesis sive reticentia est heri irascentis propter servi orationem nimis liberam. 16 Quorsum tibi lapide opus est? Sunt a verba servi. 17 Sc. *sumam*, quibus te perditum nebulonem transfigam: Herus ira incensus saggittas etiā petit. 18 Verba sunt servi. 19 Horatius herus meus. Synecd. gen. 20 Aut Poetarum more furit. 21 Nisi quam celerrime hinc e conspectu meo subducis, mittam te in agrum Sabinum, sicut ex servo urbano efficiaris servus rusticus & urbanus. 22 Tu adjungeris nonus servus operarius ad octo servo nequam tui similes, quos misi in agrum Sabinum, Cic. Attic. *Boni viri precibus Claudii a causa removentur*, operæ *comparantur*.

SATYRA VIII.

Horatius Fundanium amicum suum interrogat, qualis Nasidieni fuerit cœna, cui ipse interfuerat.

1 UT Nasidieni juvit te cœna beati?
Nam mihi 2 quærenti convivam, 3 dictus heri 4 illic
5 De medio potare die, 6 Sic, ut mihi nunquam
In vita fuerit melius. 7 Da, (si 8 grave non est)
Quæ prima 9 iratum ventrem placaverit esca.
10 In primis 11 Lucanus aper 12 leni fuit Austro
Captus, ut ajebat 13 cœnæ pater: 15 acria 15 circum
Rapula, lactucæ, 16 radices, qualia 17 lassum
18 Pervellunt stomachum, 19 siser, alec, 20 fæcula Coa
21 Hic ubi sublatis, 22 puer alte cinctus, 23 acernam
24 Gausape purpureo mensam pertersit, & alter
25 Sublegit quodcunque jaceret 26 inutile, quodque
Posset 27 cœnantes offendere: 28 ut Attica virgo
29 Cum sacris Cereris, 30 procedit fuscus 31 Hydaspes
32 Cæcuba vina ferens: 33 Alchon, Chium maris expers.

1 Hic

1 Quomodo te cœna illa divitis Nasidieni delectavit? Sic Od. 1.l.1. *Sunt, quos corriculo pulverem Olympicum Collegisse* juvat. 2 Cum te mihi convivam domi tuę inquirerem, te ad cœnam vocaturus. 3 A domesticis tuis. 4 Apud Nasidienum. 5 A meridie potare. 6 Ita me juvit ac delectavit (inquit Fundanius) hesterna illa Nasidieni cœna, ut nulla mihi fuerit in tota mea vita suavior, ut nunquam liberalius acceptus fuerim. 7 Dic, & narra mihi, o Fundani. Sic Virg. Ecl. 1. *Sed tamen, iste Deus qui sit*, da, *Tityre, nobis*. Ter. *Nunc, quamobrem has partes didicerim, paucis* dabo, id est, dicam. 8 Molestum tibi. 9 Ventrem latrantem, & stomachum famelicum, & moræ impatientem primo omnium sedaverit. 10 Ferculis. 11 In Lucania captus. 12 Laniter flante, unde caro ejus reddita sit tenerior. 13 Præfectus & rex convivii, sc. Nasidienus. Synecd. gen. 14 Aceto condita. 15 Apium. 16 Raphani. Synecd. gen. 17 Languenem & nauseantem. 18 Provocant, exacuunt, & appetitum irritant. 19 Radix herbæ dulcis, genus pastinacæ: Belg. *Snychermortelbens* appellant: cujus radix stomachum excitat, fastidium absterget. 20 Condimentum est, quod purum profluit ex crassiori sedimento vini Coi. 21 Primo ferculo cum suis condimentis. 22 Servus ad ministrandum expeditus εὔζωνος. 23 Ex acere arbore factum: quæ erat citra inferior. 24 Panno sive mantili villoso. Dicitur hic *gausapes*, hæc *gausapa*, hoc *gausape* & *gausapum*: unde plurale *gausapa*. 25 Alter puer collegit & sustulit. 26 Sordidum in mensa. 27 Cœnantibus afferre fastidia. 28 Velut canistrifera virgo caute succedit, ne, quod pessimi ominis loco habetur, cadat. Synec. gen. Vide Sat. 3.l.1. 29 Quæ in sportula in capite gestat. 30 Lente & pedetentim. 31 Nasidieni puer formosus. 32 Campana. 33 Alter puerorum Nasidieni adfert vinum Chium fictitium, id est, non ex Chio insula, & mari Roma advectum, sed in Italia natum.

1 Hic herus, Albanum, Mæcenas, sive Falernum
Te magis 2 appositis delectat, habemus utrumque,
3 Divitias miseras! 4 Sed queis cœnantibus una,
Fundani, pulchre fuerit tibi, nosse laboro.
5 Summus ego, & prope me 6 Viscus Thurinus, & 7 infra
(Si memini) 8 Varius; 9 cum Servilio Balatrone
Vibidius: quos Mæcenas adduxerat 10 umbras.
Nomentanus erat 11 super ipsum, Porcius infra,
12 Ridiculus totas simul absorbere placentas.
13 Nomentanus ad hoc, qui, si quid forte lateret,
Indice monstraret digito: nam cætera 14 turba,
15 Nos, inquam, 16 cœnamus aves, conchylia, pisces,
Longe dissimilem noto 17 celantia succum;
Ut vel continuo 18 patuit, cum 19 passeris, atque
20 Ingustata mihi 21 porrexit 22 ilia Rhombi.
Post hoc me 23 docuit 24 melimela rubere, minorem
25 Ad Lunam delecta, 26 quid hoc intersit, 27 ab ipso
Audieris melius: tum 28 Vibidius 29 Balatroni,

1 Tum vero herus noster convivii Nasidienus& convivator dixit Mæcenati,&c.Synec.gen. Accessus est ad Prosopopœjam Nasidieni excusationiscausa.Si vinum Albanum vel Falernum tibi magis placet, quam vina, quæ sunt apposita.3 O miseras divitias(inquit Horatius) quæ possessorem suum efficiunt miserum. Meton. effcc. Exclamatio est Poetæ deridentis convivatorem misere divitem,qui divitiis suis apposite nesciat uti.4 Sed quibuscum aliis convivis tam jucunde & laute cœnatus fuerit, scire desidero. 5 Ego Fundanus in summo lecto primus eram.6 Poeta ex Thurio, Calabriæ oppido,oriundus,discubebat. 7 Viscum. 8 Amicus tuus doctissimus. 9 Vibidius & Servilius Balatro in imo lecto discumbebant.10 Convivas a Nasidieno non vocatos,sed Mæcenatem,qui vocatus erat, &.in medio lecto, tanquam honoratiore medio loco discumbebat, securos. Metap. est a corporibus,quibus umbra indissolute adhæret, ad notandam comitum epularium adjunctionem. Sic Ep.1.l.1.*locus est & pluribus umbris.*11 Mæcenatem.Alii referunt ad Nasidienum. 12 Qui ideo sive in hoc erat ridiculus, quod unico haustu totas placentas devoraret & deglutiret. 13 Nomentanus,insignis helluo,ad hoc munus aut officium a Nasidieno vocatur,vel a Mæcenate ductus erat, ut, si quid forte lautioris opsonii a convivis non observaretur, illud tanquam rei colinariæ peritissimus aliis digito commentaret. 14 Convivarum. 15 Ego Fundanius, Mæcenas, & reliqui, & hujusmodi delitiarum rudes. 16 Comedimus. 17 Quæ in se continebant saporem longe alium,& longe meliorem, quam vulgo cognitus & usitatus est.18 Compertum est mihi.19 Piscis plani. 20 Nunquam antea a me gustata.21 Nasidienus rex convivii comedenda appofuerit. 22 Intestina. 23 Nasidienus. 24 Mala Cydonia mellei saporis rubefacere magisque rubicundus esse. 25 Si delecta sint luna adhuc minore existente & crescente. 26 Quid autem hoc referat, quantunque discriminis sit inter melimela, crescente vel decrescente luna, collecta. 27 Nasidieno, qui me docuit, rectius disces.28 Vanitate& subtilitate hospitis Nasidieni offensus. Apparatus est ad Prosopopœjam Vibidii, exhortantis sodales ad compotationem copiosiorem. 29 Dixit.

1 nos nisi 2 damnose bibimus, moriemur inulti;
Et calices poscunt 3 majores; 4 vertere pallor
5 Tum 6 parochi faciem, nil sic metuentis, 7 ut acres
Potores; vel quod 8 maledicunt liberius, vel
9 Fervida quod subtile 10 exsurdant vina palatum.
11 Invertunt Aliphanis vinaria tota
Vibidius Balatroque, secutis omnibus 12 imis:
13 Convivæ lecti nihilum nocuere lagenis.
14 Affertur 15 squillas inter muræna 16 natantes
In patina 17 porrecta: 18 sub hoc herus, 19 Hæc gravida, inquit
Capta est, deterior 20 post partum carne futura.
21 His mistum jus est oleo, 22 quod prima 23 Venafri
24 Pressit 25 cella, 26 garo de succis 27 piscis Iberi,
Vino quinquenni, verum citra mare 28 nato,

1 Dum

1 Non hasce convivatoris subtilitates, qui nos verborum subtilitatibus pascere velle videtur, vindicare non poterimus. 2 Nisi ita strenue potamus, ut cum convivatoris damno conjunctum sit. 3 Ut largius bibant. 4 Timor mutare cœpit. 5 Cum largius potare incipiunt. 6 Nasidieni convivatoris, qui cœnam prebebat, id est, tum cœpit Nasidienus pallere. 7 Quam acres potores, qui largiter & supra modum bibunt. 8 Ne forte & sic suam Avaritiam taxarent. 9 Fortia. 10 Hebetant, stupidum reddunt, ita ut omnia vina apposita, quantumvis optima, reprehenderent. Metaph. ab aurium sensu sive a sonis, qui, cum fractiores sunt & tumultuosiores, obtundunt aures, ad gustatum sive sapores, quorum crapula hebetat gustatum & vim ejus. 11 Vibidius & Balatro evacuant sive exhauriunt, ita ut os inversum terram tangeret, totas lagenas & vini vascula poculis Aliphanis, id est, poculis majoribus factis in *Aliphe* oppido Samnii. 12 Convivæ omnes, qui recumbebant in imis lectorum partibus strenue illorum duorum exemplum secuti sunt, & strenue potarunt. 13 Convivæ in medio aut summo lecto discumbentes, id est, electi & honorationes, sc. Mæcenas, Viscus Turinus, Varius, ego Fundarius modeste biberunt. *Lecti* ergo *convivæ* opponuntur *imis*, sc. Vibidio, Balatroni, & Nomentano qui a Mæcenate ad facetias erant adducti. 14 Per ministrum. 15 Pisces. 16 Jusculo. 17 Procera, in patina exposita, elixa sc. 18 Circiter hoc tempus, cum muræna esset allata & opposita, Nasidienus, convivii dominus, inquit, &c. Rursus Nasidieni Prosopopœja interponitur ad commedationem epularum. 19 Muræna. 20 Cujus caro deterior futura erat si capta esset postquam peperisset 21 His piscibus sive squillis jus additum est, nempe oleo, garo, vino quinquenni, pipere albo & aceto. Describit enim jus a Nasidieno excogitatum, quemadmodum & Catius jus suum ante descripsit. Sat. 4. 22 Quod ex olivis Venafranis primum est expressum 23 In oppido Samnii, unde optimum oleum provenit. 24 Olearum pressura. In *prima* potest esse Metaph. a principatu ad significandam olei excellentiam & bonitatem: & in *cella* Synecd. gen. pro cella olearia. 26 Missum etiam cum liquamine aut muria ex scombris confecta. 27 Scombri Synecd. gen. 28 Italico, & non aliunde navibus advecto.

1 Dum coquitur: (2 cocto Chium sic convenit, ut non
Hoc magis 3 ullum aliud), 4 pipere albo, non sine aceto,
5 Quod Methymnæam 6 vitio mutaverat 7 uvam.
Erucas virides, inulas ego primus amaras
Monstravi 8 incoquere, illotos 9 Curtillus echinos,
10 Ut melius muria, quam testa marina 11 remittat.
12 Interea suspensa graves aulæa ruinas
In patinam fecere, trahentia 14 pulveris atri
Quantum non Aquilo 15 Campanis excitat agris.
16 Nos majus veriti, postquam nihil esse pericli
Sensimus, 17 erigimur, 18 Rufus, 19 posito capite, ut si
Filius 20 immaturus obisset, 21 flere: quis esset
22 Finis, ni 23 sapiens sic Nomentanus 24 amicum
25 Tolleret? Heu Fortuna, quis est 26 crudelior 27 in nos
Te 28 Deus? 29 ut semper gaudes illudere rebus
Humanis! Varius mappa 30 compescere risum
Vix poterat. Balatro 31 suspendens omnia naso,

ni

Ss 1 Hæc

1 Itale enim Italicum vinum juri adhibendum est, dum coquitur. 2 Juri cocto vinum Chium adeo aptum est. 3 Vinum illi conveniat. 4 Mistum denique erat cum albo pipere, & aceto. 5 Quod suo acore corruperat vinum factum in *Methymna*, Lesbi oppido. 6 Synecd. gen. 7 Uvas & racemos Lesbios Synec. gen. & hos per Met. mat. pro vinis inde expressis. 8 Ego Nasidienus primus omnium monstravi ac docui incoquere in illo jure, quod descripsi. 9 Curtillus (unus ex hoc genere Epicureorum) monstravit sive docuit incoquere echinos non maceratos, (id est, non muriam ex eis factam) sed echinos integros in hoc jure, nempe e vino Chio, pipere albo, aceto Methymnæo. 10 Utpote sapidius quam in illa muria, Romam allata Græca testa. 11 Ad nos Romanos. 12 Dum Nasidienus nos retinet commemoratione sui juris & condimenti, tapetes, suspensis in cameris triclinii supra mensam, magno impetu in patinam murenæ deciderunt. Hoc casu deposita est Prosopopœja Nasidieni: ideoque Fundanius narrationem resumit. 13 Secum. 14 Sc. *tantum*. 15 In agris Campaniæ. 16 Nos convivæ majus periculum, graviorem casum timebamus, sc. domus aut tecti ruinam veriti sumus. 17 Liberamur a metu, & corpus erigimus, quod metu in lectos reclinaveramus. 18 Nasidienus convivator, cœnæ pater. 19 Demisso, in humum dejecto, & ita mœstus. 20 Ætate ad mortem immatura, id est, tempestiva morte obiisset. Translatio a fructibus non maturis. 21 Sc. *capit*, aut fiebat. 22 Flendi fuisset. 23 Tanquam *vir* sapiens. Duplex est personæ inductio, ubi primum Nomentanus facete irridet Rufum: deinde Balatro idem facit, sed pluribus. 24 Nasidienum mœstum. 25 Consolaretur ac sublevaret. 26 Qui Nasidienum tanto damno immerito affeceris: 27 Inter. 28 Apparet ex hoc loco, veteres Philosophos tribuisse Diis sexum utrumque, vel illos participes fuisse utriusque sexus. Nam hic ex *Deus* intelligitur Fortuna. 29 Quam te juvat res hominum illudere, iisque insultare! Sic Supra Sat. 6. ut *semper eris derisor ad omnes!* 30 Præ vanitate utriusque. 31 Omnia irridens. Sic Sat. 6. l. 1. naso suspendis *adunco Ignotos*.

1 Hæc est conditio vivendi, ajebat, 1 eoque
3 Responsura tuo nunquam est par 4 fama 5 labori,
6 Te-ne, ut ego 7 accipiar laute, torquerier omni
Sollicitudine districtum? 8 ne panis adustus,
Ne male conditum jus 9 apponatur? ut omnes
Præcincti recte pueri, 10 comtique 11 ministrent?
Adde hos præterea casus: aulæa ruant si,
12 Ut modo? si patinam pede lapsus frangat 13 agaso.
Sed convivatoris (14 uti ducis) 15 ingenium res
Adversæ 16 nudare solent, 17 celare secundæ.
18 Nasidienus ad hæc: Tibi Di, quæcunque 19 preceris,
Commoda dent: ita bonus es, convivaque 20 comis.
21 Et soleas poscit: 22 tum in lecto quoque videres
Stridere secreta divisus aure susurros.
Nullos 23 his mallem ludos spectasse: sed illa
24 Redde, age, 25 quæ deinceps risisti. Vibidius dum
Quærit de 26 pueris, num sit quoque 27 fracta lagena,
Quod sibi poscenti non dentur pocula, dumque
28 Ridetur fictis rerum, Balatrone 29 secundo:
30 Nasidiene redis 31 mutatæ frontis, ut arte

E men-

1 Hac lege nati sunt homines, ut mala sint vicina bonis, ut prosperis adversa non desint. 2 Ideoque. 3 Ut quam fortunæ iniquitate nunquam consequeris. 4 Gloria.. 5 Tuæ in cœnis apparandis industriæ. Alloquitur Nasidienum convivatorem. 6 Te-ne oportet meo nomine angi & cruciari? 7 Excipias apud te. Virg. Æn. 3. *Illos porticibus Rex accipiebat in amplis.* 8 Hæc fortasse peccata fuerunt a Nasidieno, quæ urbane reprehendit Balatro. 9 Nobis. 10 Et ornatis. 11 Nobis. 12 Experti sumus. 13 Minister quispiam rudis & ineptus tanquam asinorum custos. 14 Quemadmodum Imperatores. 15 Prudentiam. 16 Declarare. Metap. a corpore, quod ut spoliatum patet oculis omnium: sic natura homines & ingenium bono vel malo rerum successu arguitur tertio Nasidienus.. 19 Optes: ὅσα σὺ χρῄζῃ. 20 Urbanus, εὐτράπελος facetus. 21 Quibus in triclinio utimur, *solea*, quod pedis *sola* subjicitur sic dicta, id omne calceamenti genus significat, quo plantarum calces tantum infimæ teguntur: quales ferme Græcorum crepidæ. Fuerunt ergo soleæ domesticæ; quas tamen accubituri in convivio deponere, & a mensa discessuri iterum sumere solebant, idque munditiæ causa. 22 Cum Nasidienus abjisset, in unoquoque lecto videre licebat convivas insusurrantes aliquid ridiculi in aurem sodalis sui, dum terni in singulis lectis non communiter, sed separatim consusurrant, quærentes quidnam sibi velit surgens, & ridentes, & ridentes. 23 Quam hos Horatius loquitur. 24 Renuntia, refer mihi, o Fundani. Translatio est: nam *reddere* is proprie dicitur, cui datum est, vel qui eripuit, aut abstulit. 25 Quæ præterea videris digna risu. 26 Administrantibus.. 27 Casu aulæorum. 28 Ab omnibus convivis irridetur propter fictam & simulatam, id est falsam epularum & condimentorum laudationem, quæ tali commendatione indignissimo. 29 Imitante & approbante. 30 Apostrophe est, ubi Vibidius sermonem avertit ad Nasidienum. 31 Hilarior-

Emendaturus fortunam; deinde 2 secuti
3 Mazonomio pueri magno 4 d[redacted] ferentes
Membra gruis, 4 sparsi sale multo, non sine farre,
Pinguibus & ficis, 6 pastum jecur anseris albi,
Et leporum 7 avulsos, 8 ut multo suavius, armos,
Quam si cum lumbis quis 9 edit: tum pectore adusto
Vidimus & merulas 10 poni, & sine clune palumbes.
11 Suaves res, si non causas narraret 12 earum, &
Naturas 13 dominus: 14 quem nos sic fugimus 15 ulti;
Ut nihil omnino gustaremus: velut 16 illis
17 Canidia 18 afflasset, pejor 19 serpentibus Afris.

S 4 Q. HO-

4 discerpta

1 Utpote singulari opsoniorum artificio fortunæ iniquitatem, sc. aulæorum casum, emendaturus. 2 Sunt Nasidienum. 3 In magna lance. 4 Male assata, bene combusta. 5 Conspersi, aspersi. 6 Saginatum. 7 A reliquo corpore separatus. 8 Ut quod multo delicatius est. 9 Comedat. 10 Nobis apponi. 11 Existentes lautritiæ non contemnendæ. Hunc etiam in modum de Anate scribit Mart. *Tota tibi ponetur anas; sed pectore tantum. Et cervice sapit; cætera redde coquo.* 12 Rerum, id est, causas naturales nobis narrasset, cur partes essent totis sæpe & integris corporibus, aut aliæ aliis præferendæ: ἐν διὰ δυοῖν. 13 Convivii, sc. Nasidienus. Synecd. gen. 14 Nasidienum. 15 Garrulititatem ejus. Intelligendum est de lectis convivis solum: umbræ enim largioribus poculis convivatoris sordes ultræ fuerant. 16 Cibis. 17 Mulier venefica. Synecd. gen. 18 Illos cibos venerato suo spiritu venenatos & mortiferos reddidisset. 19 Serpentibus Africanis, quorum afflatu cibi salutares redduntur venenati & mortiferi.

Q. HORATII FLACCI EPISTOLARUM LIBER I.

Epist. I.

Ad MÆCENATEM.

Se ludicra sua studia missa facere dicit, & ea, quæ ad virtutem ducunt [illegible] tamen ita in nullius Magistri verba juret. Hujusmodi autem esse hæc studia, ut nemo sit, qui non illis excoli possit, si modo patientem aurem commodet. Tandem pravum hominum judicium, virtutem opibus & honoribus postponentium, & quæ corporis sunt, non quæ sunt animi, curantium, reprehendit.

1 PRima 2 dicte mihi, 3 summa 2 dicenda 4 Camœna,
5 spectatum satis, & donatum jam 6 rude, quæris,
Mæcenas, iterum antiquo me includere 7 ludo.
8 Non eadem est ætas, 9 non mens, 10 Vejanius, armis

1 Hen-

1 O Mæcenas, qui primis carminibus & in principio Odarum & Satyrarum mearum a me celebraturus es. 2 Polyptoton. 3 Ultima: ut Od. 28. l. 2. Summo *carmine; quæ Cnidon, Fulgentesque tenet Cycladas*. 4 Musa, id est, hoc ultimo meo carmine & opere meo Epistolarum celebrandus es. Meton. effic. id est, inventricis pro inventis versibus a Musa: ac præterea Synec. sing. pro plur. Camœnæ & Musæ carminum inventrices. 5 In theatro urbis Romanæ & a populo cognitum & probatum, δοκιμασθέντα. Translatio ab histrionibus & gladiatoribus. 6 Et jam tanquam seniorem & emeritum gladiatorē aut militem virga palmea donatum & dimissum, id est, quem ætas a scribendi munere liberavit. Pulcherrima ab arena Metaphora ostendit, sibiquoque ab amatoris palæstra quiescendum esse: daturus jam operam Philosophiæ. *Rudis* virga est impolita ad quoscunque usus: sed præcipue scipio seu baculus ille, quo gladiatores donati, a gladiatura cessabant. Cic. Philip. 2. *Tam bonus gladiator rudem tam cito accepisti?* 7 Ad antiquum lyræ studium, ad carmina amatoria revocare studes, conaris. Metap. sumta a gladiatoribus: ac præterea Synec. gen. pro ludo gladiatorio, qui etiam significatur per Meton. armorum fixorum. Sic de Arte: *Æmilium circa* ludum. Ajunt gladiatorias familias ludis includi solitas: hinc fuit ludus Æmilius, ludus Mantuanus, ludus Gallicus. Fuit quoque *ludus Bestiariorum*, qui damnati cum bestiis pugnabant. Postea educebantur gladiatores, qui tendebant confidenti & obfirmato animo ad antagonistas suos aut morti dandum, aut simile in se admittendum. 8 Sed alia quæ alios mores postulat. 9 Non eadem sententia & voluntas, idem studium, quod olim, cum illa mihi arriderent; nec amplius mihi placent seni, quæ olim juveni. Anaphora. 10 Gladiator.

1 Herculis ad Postem fixis, 2 latet abditus agro, I.
3 Ne populum extrema toties 4 exoret 5 arena.
6 Est mihi 7 purgatam crebro qui 8 personet aurem,
9 Solve senescentem 10 mature sanus equum, ne
Peccet 11 ad extremum ridendus, 12 & ilia ducat.
13 Nunc itaque & 14 versus & cætera 15 ludicra 16 pono
17 Quid verum, atque 18 decens, curo & rogo, 19 & omnis in hoc sum;

1 Con-

1 Scuto suo, gladio, & reliquis armis, ex more Herculi dedicatis & in ejus templo posti affixis. Qui enim artem aliquam desinebant, ejus instrumenta Diis suspendebant: sacrabant autem iis maxime, qui artis præsides haberentur. Virg. Ecl. 2. *Hic arguta sacra pendebit fistula pinu.* In *postem* est Synecd. part. pro æde Herculi sacra. 2 Otiosam & tranquillam in agro vitam agens securedelitescit neque amplius ad publicos ludos prodit. 3 Ne a pari suo victus, & jamjam enecandus, a populo, in theatro sedente, supplex salutem petat. 4 Al. *exornet*, id est, ludo decoret: gladiatores enim dabantur populo: ex quo munus gladiatorium. 5 Ab extrema parte arenæ, id est, in extremo loco theatri, in quo decertabant. Meton. adj. sc. contenti pro re continente. *Arena* enim interdum sumitur pro loco, in quo pugnabant gladiatores, quod locus ille arena soleret esse conspersus, ne vel pugnantes fœdarentur cruore occisorum, vel cruor sparsus spectantibus esset horrori, præsertim in gladiatorum dimicatione. Mart. *nec cepit arena nocentes*, id est, delatores, qui in theatro puniebantur. Hinc, *in arenam descendere*. Belg. *Campen*. Hinc *Arenarii* dicti sunt gladiatores. 6 Est mihi Horatio fidelis admonitor, actionum sc. mearum præfectus animus & ratio, vel, conscientię stimulus. 7 A pravis opinionibus, id est, apertam, attentam, & acute audientem. Metap. Nam ut nitidissimum & purgatissimum est quicquid, ita ad suum munus optime affectum videtur. Plaut. *Purratis amlodamus tibi operam auritus*. Hic autem versus habet apparatum ad Prosopopœjam tacitæ admonitionis per allegoriam e ludis Circensibus septies equo decurrendis: quibus est persimilis Poeta, & Poetici studii contentio acris. 8 Sonet per aurem, & me hoc modo compellet. 9 Sejunge, a curru, & a certamine remove. 10 Opportune sapiens. 11 Sub finem curulis certaminis vincatur. 12 F[illegible] ne ęgre spiritum ducat, spiritus difficultate laboret, id est, ne juvenilis ætatis gloriam in Lyricorum amatoriorumque certaminum studio & stadio partam, senex importunus & ineptus obscures atque contamines, tuæque stultitiæ veniam postea ab aliis efflagitare cogaris. 13 Tantus senex cum sim, & juvenilibus parum aptus. 14 Liricos. 15 Amatoria & jocosa. All. est e duplicis Syn. gen. pro Odis & Satyris de amoribus & cavillationibus falsis. 16 Depono & relinquo. 17 *Verum* quæ vere ad eam Philosophiæ partem spectat, quæ in contemplatione ac rerum cognitione consistit: *decens* vero ad eam, quæ de moribus est, & de officiis tractat, ac tota in actione versatur. 18 Conveniens, honestum, decorum sit. 19 Et totus in hac inquisitione veri & boni occupor.

1 Condo, & compono, quæ mox 2 depromere possim,
3 Ac ne forte roges, 4 quo me duce; 5 quo Lare tuter.
Nullius 6 addictus 7 jurare in verba 8 magistri.
9 Quo me cunque rapit 10 tempestas, deferor hospes.
11 Nunc agilis fio; 12 & 10 mersor civilibus 10 undis,
13 Virtutis veræ custos, 14 rigidusque satelles,
Nunc in 15 Aristippi 16 furtim præcepta 17 relabor,
Et 18 mihi res, non me rebus, 19 submittere 20 conor.

1 Ut

1 In animo recondo & colligo, & in ordinem digero illa. Alleg. sumta ab agricolis, qui tempestive demessas fruges ibi recondunt, unde, quasi e thesauro, illas postea depromant utendas: quales fructus sunt præcepta & instituta Philosophiæ moralis & civilis, & quæ se Poeta dicit studiose congerere & conscribere ad honestæ vitæ cultum. 2 Quę suo tempore depromam ad usum meum, tam dicto, quam facto. 3 Ac ne forte, o Mæcenas, me roges, quam potissimum Philosophorum sectam sequar. Procatalepsis est, qua Mæcenatem percontatorem occupat de genere Philosophicę familię. 4 Quo principe Philosophandi, quo Philosopho auctore utar. 5 Et qua familia Philosophantium in tanta opinionum de summo bono varietate me tutum ac securum præstem, atque beatum deputem; Stoicorum, Academicorum; Peripateticorum, an Epicureorum sententiis me addixerim: Metaph. est a privatis ædibus ad certam scholā vel ductum Philosophi designandum: ut enim *lar* in singulari pro privata domo & familia, & ipsius præside ac custode sumitur: ita *μεταγογικῶς* ludo ac schola: in plurali vero significat Penates & Genios singulorum hominum præsides, & Deos patrios, id est, familiæ & generis. 6 Ego obligatus nullius magistri, velut militię ducis, dictatis assentiri, deferor, &c. Sumtum videtur a licitatoribus & venditoribus, qui mercem quamlibet æstimatam emtori dicant & offerunt accipiendam, ac præcipue mancipium, ut significet destinatum, devotum, debitum, obstrictum in posterum emtori; nisi malis referre ad tria illa fastorum verba, *do, dico, addico*, a Prætore prolata. 7 Sumtum est a militari sacramento, quo se milites obligant causam sui principis & imperatoris fortiter fideliterque defensuros, & traductum ad leges jurejurando sanciendas, ad placita Philosophorum approbanda & tuenda. 8 Philosophi. Synecdoch. gen. 9 Quocunque me, tanquam nautam, in hoc vasto Philosophię pelago ventus rapit, id est, pro ratione temporum, eo tanquam hospes impellor, & hanc, vel illam disciplinam sequor ac probo. 10 *Tempestas, undis, mersari* habent Allegoriam e perpetuis Metaphoris a nautis, ad significandas ingentes molestias, quæ vorandæ sunt gubernatoribus rerump. si velint esse severi satellites & administri virtutis, vindices & oppressores omnis improbitatis & sceleris: quales fuerunt Stoici, translate hic appellati veræ virtutis custodes, ac rigidi satellites in vitia quævis æqualiter vindicanda, quales erant stipatores corporum, & lictores Prætoriani olim vocati. 11 Aliqdando fio ad agendum promtus, practicus, ut Peripateticus. 12 Et civilium negotiorum turbis implicor, id est, in Reip. administratione exerceor. 13 Aliquando fio Stoicus, summum bonum in virtute ponens. 14 Æqualiter omnia peccata puniens; *rigidus* ergo, id est, durus & inexorabilis. Sic C. Manlius dicitur administer & *satelles* audaciæ Catilinariæ. 15 Qui summum bonum in voluptate posuit. 16 Clanculum. 17 Deficio. 18 Meæ commoditati. 19 Subjicere conor. 20 Academicus ergo.

1 Ut nox longa, 2 quibus mentitur amica, diesque
3 Longa videtur 4 opus debentibus; ut 5 piger annus
6 Pupillis quos 7 dura 8 premit custodia 9 matrum;
Sic 10 mihi tarda 11 fluunt, ingrataque tempora, quæ 12 spē
13 Consiliumque morantur 14 agendi gnaviter id, quod
15 Æque pauperibus prodest, locupletibus æque,
Æque 16 neglectum pueris senibusque nocebit.
17 Restat, ut his ego me ipse regam solerque 18 elementis.
19 Non possis 20 oculo quantum contendere 21 Lynceus
Non tamen idcirco contemnas 22 li pus 23 inungi;
Nec quia desperes 24 invicti membra Glyconis,
Nodosa corpus 25 nolis prohibere chiragra.
26 Est quodam prodire tenus, si non datur ultra,

1 Fer-

1 Ex amoris desiderio iis juvenibus videtur. Similitudo sumta ab amantibus, &c. Sic Hero Leandro: *Longa mora est nobis omnis, quæ gaudia differt.* Animus enim amantis solet esse impatientissimus moræ quamvis brevissimæ, sicut ex Act. 2. Sc. 1. Heaut. Ter. cognoscitur de Clinia moram Antiphilæ impatienter ferente. 2 Quibus promissa non servat, & quos fallit non veniens. 3 Ob diurnos sudores & ærumnas. 4 Operariis, qui pro constituta mercede laborant. 5 Tardus videtur, eo quod nihil magis desiderent, quam pubertatis annos attingere, suoque jure postea vivere, & genio indulgere. 9 Pueris parentibus orbatis & impuberibus, qui tutoribus indigent ad conservationem sui rerumque suarum. 7 Anxia cura, ne corrumpantur. 8 Inhibet. 9 Novercarum. Synecd. 10 Horatio. 11 Longissima videntur. Metaph. est partim ab animali tardigrado, partim ab aquis tarde fluentibus & quasi stagnantibus: quę tarditas reddit ingrata tempora studioso, quæ minime sunt accepta propter impedimenta intervenientia. 12 In Philosophiæ studiis, & animi tranquillitate vivendi. 13 Et propositum meum de meliori vitæ conditione capessenda retardant. 14 Exercendi. 15 Epanalepsis est ejusdem vocis & soni in principio & fine: ac rursus secundo æque & tertio fit Epanodos, id est, regressio ad eundem sonum. 16 Contemtum. 17 Quoniam autem iniquitate temporum impeditus, alteriores in Philosophia progressus facere non potuerim, relinquitur mihi saltem, &c. 18 Philosophiæ Moralis initiis. Metap. a primordiis universitatis; ac rerum principiis ad rudimenta disciplinarū indicanda. 19 Quamvis non possit quis tam acute videre, quam Lynceus. 20 Oculis. Synecd. sing. 21 Qui per parietem videre & novissimam primamque Lunam eodem die intueri, & solventem Carthagine classem e Libycana specula per tot miliaria, numerumque navium notare potuerit, eaque, quæ apud inferos agerentur, videre. 22 Si lippus sis, & oculorum vitio labores. 22 A medico collyriis, oculorum unguentis. 24. Quod robusti illius pugilis Glyconis membrorum robur non possis consequi. 25 Nec velle debes a corpore tuo per salutaria medicamenta chiragram, in articulis digitorum insidentem, arcere. 26 Licet aliquo usque producere, & qualiacunque Philosophiæ principia sibi comparare, si non licet ultra ire, & longius aliquanto procedere, & perfecta habere. Alleg. est a viatoribus, qui, cum ad locum propositum pervenire non uno die possunt, bona tamen itineris parte confecta conrenti vires reparant, & alternis quiescunt: sic Philosophiæ studiosi ubi aliquem in hac progressum fecerunt, in hoc acquiescunt, eoque fruuntur libenter.

1 Fervet avaritia, miseroque 2 cupidine 3 pectus?
4 Sunt verba & voces, quibus hunc 5 lenire dolorem
Possis, & magnam morbi deponere partem.
6 Laudis amore tumes? sunt certa 7 piacula, quæ te
8 Ter pure lecto poterunt 9 recreare 10 libello.
11 Invidus, iracundus, 12 iners, vinosus, amator;
Nemo adeo 13 ferus est, ut non 14 mitescere possit,
15 Si modo 16 culturæ patientem commodet aurem,
17 Virtus est, vitium fugere: & sapientia 18 prima,
19 Stultitia caruisse, 20 Vides, quæ maxima credis
Esse:

1 Si animus ardet, inflammatur. Metaph. est a fervore aquæ, cujus vim affectio illa, dum in animis hominum tantum suscitat commotionis, ut nullis rationibus sedari possit, plane exprimit. Cic. pro Quinct. *fervet avaritia*. Enumerat Poeta vitia, quibus implicitus animus humanus, dicitur solari se, quando legendis Philosophis audiendisque sedulo enititur ad virtutem. 2 Potest esse duplex modus Metonymiæ: priori, qui ex efficiente docet significari effectum opum cupiditatem: alter contra, qui ex effecto significat efficientem, ut Cupido, qui habetur Deus & auctor cupiditatum, sumatur pro ipsis cupiditatibus; & *miser* dicatur, quod miseros efficiat sic affectos, cum eripit libertatem, pro qua magnanimis viris omnis debet esse contentio. 3 Met. subj. pro corde illic contento. 4 Sunt certa Philosophorum præcepta & dicta. E geminata Synecdoche fit Allegoria. Verba enim & voces sunt partes integræ orationis, e quibus constant sententiæ, & ex his oratio. 5 Mitigare hunc dolorem animi, qui curis augendæ quidem rei plurimis, amittendæ vero metu maximo conficitur. Videntur ἀλληγορικῶς sumenda a corpore male affecto ad animi pravas perturbationes notandas, quæ a Philosopho præceptis, tanquam a Chirurgo fomentis, leniuntur. 6 Si ambitiosus es. φιλότιμος. Sumtum est etiam a corpore quod proprie veneno, aqua intercute, flatu & humoribus turget, ad animum pravis affectionibus turbatum & tumentem. 7 Sacrificia, vel remedia & medicamenta purgatoria, id est, Philosophica præcepta. Meton. est a sacrificantibus, qui victimis piacularibus & lotionibus sua & aliorum flagitia: scelera que purgare solebant, cujusmodi victimis dicit scripta Philosophorum esse similia ad eluendas vitæ sordes & animi labes. 8 Synecd. est finit. pro infin. id est, castissime, attentissime & diligentissime lecto. 9 Ad saniorem mentem reducere. 10 De contemptu honoris & inanis gloriæ, seu brevissimis Philosophiæ præceptis. Synec. gen. 11 Sive quis sit invidus. 12 Ignavus. 13 Inhumanus, agrestis, vitiosus, & ab humanitate alienus. Metap. a bestiis. 14 Mansuefieri, feritatem exuere, & ad humanitatem expoliri per sapientiæ studia. Metap. a fratribus sive ab agricultura ad Philosophiam, quæ vera animi cultura est. 15 Si modo tanquam incultus ager se patiatur excoli, ipsisque monitis præceptisque Philosophiæ æquo animo obtemperet, & ad virtutem & honestatem emendari non recuset. 16 Philosophiæ. Translatum est a cultura fundi & arborum, ad institutionem hominum. 17 Principium virtutis, est vitiorum fuga. 18 Princeps. 19 Vitiis carere, quæ a stultitia proveniunt. 20 Tu prospicis & animadvertis. Translatum est a sensu corporis acutissimo ad mentis præsagitationem: unde sunt hæc, *acies mentis, animi, ingenii:* item *videre, cernere animo, ingenio, conjectura*.

Esse mala, exiguum 1 censum, 2 turpemque repulsam,
Quanto 3 devites animi, 4 capitisque labore.
5 Impiger 6 extremos 7 curris 8 mercator ad 9 Indos,
10 per mare pauperiem fugiens, per 11 saxa, 12 per ignes
13 Ne cures ea, quæ stulte miraris 14 & optas;
15 Discere, & audire, & 17 meliori credere non vis?
17 Quis circum pagos & circum compita pugnax,
Magna coronati contemnat 18 Olympia, cui spes,
19 Cui sit conditio dulcis 20 sine pulvere 21 palmæ?
Vilius argentum est auro, virtutibus 22 aurum,
23 O cives, cives quærenda pecunia 24 primum est,
25 Virtus post nummos. 26 Hæc 27 Janus summus ab imo
Perdocet: 28 hæc 29 recinunt juvenes 30 dictata senesque
Lævo 31 suspensi loculos, 32 tabulamque lacerto.

Si

1 Paupertatem, exiguas opes, *Census* est tota rei familiaris æstimatio. 2 In magistratu petendo, & non obtinendo. 3 A te propulsare studeas. 4 Corporis periculo. Synec. enim est memb. pro integro corpore ægrotante. 5 Sedulus & industrius existens. 6 Toto orbe a nobis remotos. 7 Navigas. 8 Synecd. gen. pro speciali mercatore, id est, faciente nauticam mercaturam. 9 Orientales. 10 Anaphora. 11 Scopulos. 12 Per duos circulos ardentes, & per Zonam torridam, id est, per gravissima vitæ pericula. Synecd. spe. 13 Ut me cures & tantopere expetas, id est, contemnas ea, quæ, &c. 14 Divitias sc. honores, &c. 15 Sapientiæ & virtutis præcepta. 16 Prudentiori, sapientiori. 17 Quis homo fortis & strenuus in vilibus locis circa pagos & municipia urbis Romæ pugnabit, & nolet in locis, toto mundo nobilissimis, in magnis Olympicis certaminibus coronari, & universo orbi innotescere? 18 Meton. subj. pro victoria, vel potius pro adjuncto bravio & insigni victoriæ Olympicæ. 19 Anaphora. 20 Sine labore, qui suscipitur in pulvere, vel laboriosa exercitatione, quæ ibi fieri solet. Meton. subj. 21 quod eximiam victoriam possit consequi. 22 Polyptoton. 23 Exclamatio est reprehendentis Romanorum avaritiam, & una Epizeuxis. 24 Ante omnia. 25 Ironia est Poetæ simulantis, id est, contrarium sentientis & consulentis, atque cives faciebant. Hunc studii ordinem queritur Juven. Sat. 14. perversum etiam fuisse a Romanis ætate sua: *Unde habeas, quærit nemo, sed oportet habere. Hoc monstrant vetulæ pueris poscentibus assem: Hoc discunt omnes ante Alpha & Beta puellæ.* 26 Quæ dixi, principia. Anaphora. 27 Janus in principio fori, & Janus in medio fori, inde usque ab imo Jano, qui est in fine fori, id est, universi fœneratores, qui habitant in foro Romano, ubi templum est Jani, mercatores & trapezitæ a maximo usque ad minimum qui illuc conveniebant ad rem nummariam (quam ipsos juvenes palam docerent) publice docent. Meton. loci pro re locata. 28 Præcepta hæc assidue inculcata a fœnetatoribus illis, tanquam magistris, assidue in ore habent juvenes & senes, illorumque suasionibus assentiuntur. 29 Iterum atque iterum canunt. Sic Od. 28. l. 3. *Tu curva recines lyra Latonam*, &c. 30 Metaph. a magistrorum dictatis, id est, iis præceptis, quæ præiens alicujus præceptor tradit discipulo describenda. 31 Habentes loculos suspensos ad nummos in fœnus dandos. Hic versus explicatus est Sat. 6. l. 1. & modificatio notata. 32 Et habentes tabulam suspensam ad scribenda debitorum nomina.

Si 1 quadringentis ſex 2 ſeptem millia deſunt,
3 Eſt animus tibi, ſunt 4 mores, & 5 lingua, fideſque
6 Plebs eris. 7 At pueri ludentes, 8 Rex eris, ajunt,
Si recte facies. 9 HIC MURUS aheneus eſto,
10 Nil conſcire ſibi, nulla palleſcere culpa.
11 Roſcia (12 dic ſodes) melior lex, an puerorum
13 Nænia? quæ recte regnum facientibus 14 offert,
15 Et maribus 16 Curiis, & decantata Camillis?
17 Is ne tibi melius ſuadet, 18 qui, ut rem facias, rem
Si poſſis recte: 19 ſi non, 20 quocunque modo rem,
21 Ut propius ſpectes 22 lachrymoſa poemata 23 Puppi

1 An

1 Sc. *millibus ſeſtertium* vel *nummorum*, quæ ſumma valet decem millia coronatorum Gallicorum, qui cenſus erat equeſtris. 2 Si ſex aut ſeptem millia nummorū tantum deſunt; non eris eques, juxta L. Roſcii Othonis legem. Sic Ter. Eun. *Illum, liquet mihi dejerare, his menſibus* Sex, ſeptem, *prorſum non vidiſſe proximis*. 3 Quamvis tibi animus optimus eſt, & integerrimus. In *eſt* & *ſunt* eſt Polyptoton. 4 Sancti & honeſti. 5 Facundiſſima. 6 Nihilominus unus eris e populo aut plebe, inglorius, inhonoratus, qualis locus erat in ima theatralis caveę parte, id eſt, non potes emergere, aut ad dignitatem equeſtris ordinis pervenire, cum res domi tenuis & anguſta tibi obeſt. 7 At quanto rectius pueri ludentes inter ſe ajunt, &c. 8 Fortunatiſſimus, maximus, ut vel maxime pecunia inſtructus non ſis: vulgus enim nihil regno ſublimius agnoſcit. 9 Hoc firmum eſt beatitudinis domicilium, hoc ſolidum vitæ humanæ præſidium, hoc adamantinum propugnaculū, & tutior firmiorque arx bono viro eſto, quam ſummorum Regum Acropoles, licet eques vel ſenator non ſit. Alleg. eſt a firmiſſimis pręſidiis ac tutiſſimis propugnaculis militum: quibus ſimilis eſt recta conſcientia. Simili quoque Allegoria Deus promittit ſe populo ſuo fore *murum in circuitu igneū*. Zach. 2. 3. Sic Cic. 7. in Ver. *τὸ murus* ſumet: *ad omnes meos impetus quaſi* murus *quidam boni nomen Imperatoris opponitur*. 10 Nullius mali & ſceleris ſibi eſſe conſcium, nullo delicto ex pœnæ metu palleſcere. 11 A Roſcio Othone lata, quæ ſolis divitibus, ſæpe ſceleratis hominibus honorum præmia decernit. Vide Epod. 4. Dialogiſmus eſt. 12 O avare. 13 Cantilena puerilis. Synecd. ſpec. *Nænia* enim proprie eſt cantus lugubris, ſed transfertur etiam ad alia, ut hoc loco ad vulgare puerorum dictum, quod talia veluti accinendo pronuntientur. 14 Hoc verbo legitima vis & omni ambitus ſuſpicione vacans ſignificantur eligendi aliquem ſua virtute in principem. 15 Quæ uſurpata fuit a fortiſſimis illis Romanis & maſcula virtute præditis. Sic de Art. *Poſt hoc inſignis Homerus Tyrtæuſque* mares *animos in Martia bella Verſibus exacuit*. Metap. a ſexu animalium robuſtiori ad magnitudinem animi indicandā. 16 Viris fortibus. Synecd. ſpec. 17 Roſcius Otho, Roſcię legis autor. 18 Qui ſuadet, ut opes acquiras, & lucrum facias, ſi poſſis recte facere. Anadiploſis, quamvis prius *rem* non omnino in clauſula, ſed poſterius *rem* cum tertio facit Symplocen ejuſdem ſoni ſimilitudinem initio & clauſula membrorum. 19 Recte poſſis. 20 Jure vel injuria, per fas & nefas. 21 Ut inter equites Romanos in theatro ſedeas & ſpectes ludos gladiatorios, &c. 22 Flebilia, lachrymas ex oculis ſpectantium exprimentia poemata, id eſt, Tragœdias. Meton. effe. pro effic. 23 Puppii, Tragici Poetæ:

1 An qui fortunæ te 2 responsare 3 superbæ
4 Liberum, 5 & erectum præsens hortatur, & optat?
6 Quod si me populus Romanus forte roget, cur
Non 7 ut porticibus, 8 sic judiciis fruar iisdem,
Nec 9 sequar, aut 10 fugiam, quæ diligit ipsa, vel odit;
Olim quod vulpes ægroto 11 cauta leoni
12 Respondit, 13 referam: 14 Quia me vestigia terrent
Omnia te adversum spectantia, 15 nulla retrorsum.
16 Bellua multorũ es capitũ;nã 17 quid sequar?18 aut quem?
Pars hominum 19 gestit conducere 20 publica: 21 sunt qui
22 Crustis & pomis 23 viduas 24 venentur avaras;

1 Ex-

1 An vero Philosophus aliquis melius te docet. 2 Resistere, & nunquam succumbere. Sic Sat. l. 2. *Responsare cupidinibus*. 3 Efferenti homines inani gloria. Meton. effe. 4 Purgatum a vitiis. 5 Adversus omnia, quæ in vita humana possunt accidere: *vel*, erectũ ad virtutes. 6 Procatalepsis est futuræ percunctationis a populo Rom. una cum imperfecta Prosopopœja, quam ipsemet inducit & sustinet pro populo versibus duobus, ac denique deponit alloquens populum: *olim quod* διὰ τῆς ἀποστροφῆς, ad hæc verba, *Bellua multorum capitum*. 7 In quibus cum populo sedeo & deambulo. 8 Sic etiam easdem sententias & opiniones vulgi cur non sequar. 9 Eadem bona cum populo. 10 Eadem mala quæ ipsis videntur, id est, nec eadem studia cum populo tractem. 11 Astuta. 12 Apud Æsopum. Cum enim leo jam senior venatu amplius victum sibi quærere non posset, simulato morbo in antro suo recumbens reliqua animalia, ut se regem officii gratia invisant, hortatur, quæ ille postea omnia devorat. Qui cum vulpem interrogaret, cur & non ipsa ingrederetur: respondit illa, vestigia sese deterrere, cum videat omnia introrsum, nulla retrorsum spectare. 13 Respondebo populo Romano. 14 Quia nondabitur mihi a vitiis reditus, si ad illa semel ingressus fuero. 15 Nec reditum animalibus ingressis ullum esse datum, sic etiam me vestigia illa terrent, ne vulgi opiniones sequar. 16 Θηρίον πολυκέφαλον, in quo variæ formæ ac figuræ, nec unum cum alio, imo ne secum quidem consentit. Est populi descriptio. De judicii popularis depravatione lege Senec. l. 4. Quest. & Orat. pro Plancio. 17 In vulgo. 18 Fugiam? 19 Gaudet. Sumtum est a gesticulatoribus & qui risum movent suis spectatoribus, ad summam redemtorum aviditatem indicandam. 20 Vectigalia & tributa populi magno su[o] emolumento, unde publicani appellabantur. Est hic ergo Synecdochica periphrasis Τελωνῶν, qui publica vectigalia & tributa redimebant, atque exigebant non sine intolerabili concussione populi. 21 Alii, qui orborum hereditates captent: quod genus hominum describit Sat. 5. l. 2. 22 Placentis. Sumtum a pueris, quos facile est cuique in suam allicere & attrahere voluntatem nucibus, pomis & placentis; ab aucupibus & venatoribus, qui volucras & feras solent inescare ac capere illecebris gulæ delinientes. 23 Opes viduarum munerum cupidarum. Meton. subj. 24 Capiant. Metaph.

1 Excipiantque ſenes, 2 quos in vivaria mittant.
3 Multis occulto creſcit res fœnore. Verum,
4 Eſto, aliis alios rebus ſtudiiſque teneri.
5 Idem eadem poſſunt horam durare probantes?
6 Nullus in orbe ſinus 7 Bajis 6 prælucet amœnis,
Si dixit dives, 9 lacus & mare ſentit amorem
10 Feſtinantis heri: cui ſi vitioſa libido
11 Fecerit auſpicium, cras 12 ferramenta 13 Theanum
14 Tolletis fabri: 15 lectus genialis in 16 aula eſt?
Nil ait eſſe prius, melius nil 17 cœlibe vita:
18 ſi non eſt, jurat bene ſolis eſſe maritis.
19 Quo teneam vultus mutantem Protea nodo?

1 Quid

1 Inſidioſe muneribus ſuis capiant. Sic Virg. Ecl. 3. *Non ego te vidi Damonis, peſſime, caprum Excipere inſidiis?* 2 Quos in ſuas naſſas, muneribus ſuis ineſcatos mittant (non ſecus ac aucupes & venatores aves feraſque captas in vivaria includunt) donec tandem illorum bona conſequantur. Metaph. eſt ad ſignificandam vitam nullis curis ſubjectam, rebuſque ad ipſam ſuſtentandam neceſſariis plene inſtructam. 3 Multi opes ſuas illegitimo fœnore amplificant. 4 Concedatur, variorum hominum varia ſtudia& opiniones eſſe. Permiſſio eſt ſuperiorum ſtudiorum. 5 Poſſunt-ne iidē homines vel per unam horam perſeverare, ut eadem ſequantur? Hoc ergo intolerabile, quod unus idemque homo uno ſæpe tempore diverſa ſentiat. 6 Imperfecta & obliqua eſt Proſopœja divitis, ut hoc. *Si dixit dives*, ſubindicat, tanquam nota receſſus ab ea. 7 *Bajæ*, urbs Campaniæ, aquis calidis nobilitata ac celebrata. 8 Præferendus eſt, amœnior eſt, Metaph. a ſervis, qui ſolent heris ſuis accenſas præferre faces. 9 Lacus marinus, id eſt, Lucrinus in Bajano. Synecd. gen. & Metaph. ubi rebus inanimatis tribuitur ſenſus cum damno tamen conjunctus. 10 Eo ſc. ad ædificia in mari ſtruenda. 11 Cui hero ſi vitioſa animi libido conſilii hujus initium fecerit, & tanquam avis cantu aut volatu, auſpicium fecerit ratum, id eſt, impulerit divitem, ut ædificet, ſtatim animum mutat, & jubet fabros ferramenta Theanum transportare Translatum eſt ab auguribus, qui nihil aggrediuntur ſine aſpectu avium, cui errato ſimilis eſt libido vitioſa impellens divitem ad alteram ædificationem priori relicta. Itaque talia libido dum impellit, ſuadet, ut aliquid faciamus, vel fugiamus, dicitur *facere auſpicium*. 12 Iſtrumenta fabrilia ad ædificandum neceſſaria Synecd. ſpec. 13 Campaniæ oppidum, ubi palatium extruant. 14 Feretis, transportabitis. Apoſtrophe eſt ſive averſio ſermonis ad Architectos vel fabros, quos herus mutato conſilio alloquitur. 15 Conjugio & gignendis liberis deſtinatus, id eſt, ſi hic dives maritus ſit, & uxorem habeat. Meton. ſubj. pro ipſis conjugibus. *Lectus* autem *Genialis*, eſt torus nubentibus puellis ſtratus in honorem Genii, qui Naturæ Deus credebatur. 16 Domo. 17 Extra conjugium, id eſt, tunc vult eſſe ſine conjuge. In *nil* eſt Anaphora. 18 Si non eſt ei lectus genialis, id eſt, uxor, tunc jurat nihil melius eſſe conjugio. 19 Quomodo ſive quo vinculo conſtringā hunc hominem tantopere ſibi diſſimilem, & in omnes formas ſe transmutantem, ne adeo varius & lubricus elabatur? Epiphonema eſt, ſive ſumma Poetæ acclamatio ad magnitudinem inconſtantiæ narratæ indicandam. De mutabilitate Protei vide Sat. 3. l. 2. & Virg. 4. Georg.

1 Quid pauper? 2 ride: mutat 3 cœnacula, lectos,
Balnea, tonsores: 4 conducto navigio, æque
5 Nauseat ac locuples, quem ducit 6 priva 7 triremis.
8 Si curtatus inæquali tonsore capillos
Occurrit, 9 rides: si forte 10 subucula 11 pexæ
Trita subest tunicæ, vel 12 si toga dissidet impar,
Rides: quid, 13 mea cum pugnat sententia secum
14 Quod petiit, spernit: repetit, quod nuper omisit?
15 Æstuat, & vitæ 16 disconvenit 17 ordine toto?
18 Diruit, 19 ædificat, mutat quadrata rotundis?
Insanire putas 20 solemnia me, neque rides,
21 Nec medici credis, nec curatoris egere
A 22 Prætore dati, rerum tutela mearum
23 Cum sis, & 24 prave sectum 25 stomacheris ob unguem
De te 26 pendentis, te 27 respiciendis amici,
28 ad summam, sapiens uno 29 minor est Jove, 30 dives,

1 Li-

1 Quid agit pauper? Dixit de divitum inconstantia: nunc de pauperum mobilitate agit. 2 Ejus etiam inconstantiam: nam in ipso eadem prorsus, quæ in divitibus, inconstantia. 3 Habitationes suas ædium superiores. *Cænaculum* est locus ad cœnandum accomodatus. 4 Ab aliis, id est, non habens proprium navigium. 5 Fastidio afficitur quam dives reliquis. 6 Sua & propria, non conducta. *Privum* enim *conducto* opponit. Vide Sat. 5. l. 2. 7 Navis tribus remigum ordinibus agitata 8 Si tibi occurram capillos non æqualiter a tonsore decurtatos habens, tunc me irrides. Meton. effec. pro tonsore capillos inæqualiter tondente per imperitiam rusticam. Est quoque in *tonsore* Synecd. gen. pro speciali tonsore pilorum capitis humani, cum sint etiam alii tonsores ovium. 9 Epistrophe. 10 Pannus subsuctus. 11 Villosæ, lanosæ & a sordibus mundatæ. *Pexam* enim opponit *tritæ*. 12 Si toga non sedet æqualis in humeris meis, & ab una parte longius in terram propendeat, in altera magis elevata. 13 Cum meus animus dissimilis est, cum in mente mea tanta est varietas & inconstantia. 14 Cum sententia mea spernit, quod petiit, id est, quod ergo ipse expetivi. 15 Cum animi perturbationibus & inconstantia, tanquam maris æstu perturbata, commovetur & agitatur. Sumtum est ab ignis vel aquæ marinæ commotionibus & incendiis, quibus æquor concitatur, ad turbidos animi effectus incitandos. 16 Male quadrat, discrepat. 17 Sc. *in*. 18 Cum destruit. Simili inequalitate & inconstantia fuerunt Tigellius Sat. 3. l. 1. & Priscus Sat. 7. l. 2. notati. 19 Diruta. 20 Solenni & communi omnium hominum insania teneri, nec peculiari furore laborare. cum maxima pars hominum morbo jactetur eodem. 21 Nec medici opera & hellebori potione ad insaniam expurgandam. Alleg. est a remediis medicorum, ad salubria Philosophorum præcepta, quibus perturbationes animorum curantur. 22 Qui mihi, tanquam insano, a Pretore detur. Prætor non solum dabat tutores & curatores pupillis ac minoribus: sed etiam insanis ac furiosis. 23 Cum sis tutor mearum rerum, o Mæcenas. 24 Inæqualiter resectum, id est, ob leve peccatum. 25 Irascaris. 26 Sustentati & innitentis tua ope. Translatio a fulcris pensilibus nutricum. *In de te* Meton. est pro consilio & auxilio Mæcenatis, e quibus totus pendet amicus. 27 Auxilium a te exspectans. 28 Denique, postremo. 29 Inferior, id est, uni Jovi cedit. & omnes mortales anteit. 30 Si non corporis, certe animi bonis.

1 Liber, honoratus, pulcher, 2 rex denique regum:
3 Præcipue sanus, 4 nisi cum pituita molesta est.

1 Est sui juris, nulli mortalium subjectus. 2 Imperator omnium. 3 Imprimis & præ aliis sanus est & animo pariter & corpore valet, cum plerique alii tantum corpore sani sint, animi autem morbis infinitis continuo laborent & jactentur. 3 Nisi cum pituita alius-ve morbus ipsi molestus est. Meton. causæ, id est, hujus redundantis humoris pro dolore a prono hujus decursu in partes subjectas excitato.

Epist. II.

Ad LOLLIUM.

Homerum in suis poematis plenius ac melius; quam quosdam philosophos quid honestum sit, docere dicit: amborum afferens argumenta. In Iliade quidem, quales sint in stultis regibus & populis animi motus; describi: in Odyssea autem, Ulyssis exemplo, quid virtus & sapientia possint, ostendi. Deinde ad studium sapientiæ hortatur, utpote quos recenset animi morbos, sanaturæ. Sed a teneris assuescendum hujusmodi præceptis esse docet.

TRojani belli 1 scriptorem, maxime Lolli,
Dum tu 2 declamas Romæ, 3 Præneste relegi.
4 Qui, quid sit 5 pulchrū, quid 6 turpe, quid 7 utile, 8 quid non
9 Plenius ac melius 10 Chrysippo & Crantore 11 dicit.
Cur ita crediderim, (12 nisi quid te detinet) 13 audi
14 Fabula, 15 qua 16 Paridis propter narratur 17 amorem

1 Græ-

1 Homerum, id est, libros de bello Trojano scriptos ab Homero. Duplex ergo hic est Tropus: prior est Synec.gen. quod alii fuerint ejusdem scriptores) alter est Meton.effic. 2 Oratoriam exerces, & vitia detestatus de virtute, tanquam Orator, exercitii causa disputas. 3 Præneste (quod nomen est urbis in Latio) diligenter perlustravi. Metap. ab iis, quæ manibus colliguntur & capiuntur, ut seges, poma & flores, ad ea, quæ oculis & inde mente percipiuntur, quales sunt literæ & sententiæ, quæ velut colliguntur oculis. 4 Polyptoton & Anaphora. 5 Honestum. 6 Inhonestum. 7 In vita. 8 Quid non sit utile. 9 Uberius sive copiosius, & perfectius. 10 Quam Chrysippus Stoicus, divinus ille Dialecticus, egregiis suis de Virtute libris, & Crantor Academicus, qui virtute, Sapientia, & Eloquentia in Academia summam laudem consecutus est. Alleg. est e continuatis Synecdochis specierum, pro Stoicis, Academicis, reliquisque Philosophis: ac præterea Meton.effic. pro libris Philosophicis ab utroque compositis. 11 Poemate suo. 12 Nisi aliis forte negotiis occuparis. 13 Accipe rationem mei judicii de præstantia scriptorum Homeri supra libros Philosophorum. 14 Illud Poema. Synec. gen. pro Iliade, quæ primum Homeri opus est. Ordo est: Fabula, qua Græcia collisa Barbariæ lento duello narratur propter amorem Paridis, continet æstus stultorum regum & populorum. 15 In qua. 16 Priami & Hecubæ filii, qui Helenam, Menelai, Spartanorum regis, uxorem hospitii jure nefarie violato, rapuerat, secumque Trojam abduxerat. 17 Libidinem.

1 Græcia 1 Barbariæ lento 3 collisa duello,
4 Stultorum regum, & populorum continet 5 æstus.
Antenor censet belli 6 præcidere causam.
7 Quid Paris? 8 ut salvus regnet, vivatque beatus,
9 Cogi posse negat. 10 Noster 11 componere lites
12 Inter 13 Peleiden festinat & inter 13 Atreiden:
14 Hunc 15 amor, ira quidem communiter 16 urit 17 utrũque
Quidquid 18 delirant reges, plectuntur 19 Achivi.
Seditione, dolis, scelere, atque libidine, & ira,
20 Iliacos 21 intra muros peccatur, & 22 extra.
Rursus, 23 quid virtus, & quid sapientia 24 possit,
Utile 25 proposuit nobis 26 exemplar Ulyssem;

1 Qui

1 Meton. duplex est subjectorũ pro incolis Græcis & Phrygibus, 2 Cum Barbaria, id est, Phrygia. Synecd. gen. pro singularibus populis, cum nomen *Barbaria* communiter attineat judicio Græcorum ad populos, qui non essent Greci, etiam ad Romanos. 3 Commissa & conflictata, attrita bello decennali. *Duellum* proprie est bellum, quo duæ partes inter se contendunt de victoria. 4 Græciæ ac Trojæ principum, Hectoris. Achillis, Agamemnonis, Antenoris, Paridis, Ajacis, & populi Greci & populi Trojani, Synec. gen. 5 Animorum motus, perturbationes, libidines, amores, diversos mores, dissimilia ingenia, variaque consilia Metaph. est a mari procellis exagitato ad populares turbas inter principes exortas. 6 Præcidendam & opprimendam esse belli causam, Helenamque cum suis bonis Grecorum legatis reddendam. Vide Iliad. 7 Metap. est a corporibus: proprie enim dicitur *precidere anchoras, manum, caput*: hinc *præcidere amicitias, libertatem, spem*, pro auferre. 7 Quid Paris ille adulter facit & cogitat? 8 Ut genio suo indulgeat. 9 Ad reddendam Helenam Menelao. 10 Nelei filius, Pyli rex, qui tertiam jam ætatem hominum vixerat, & e cujus ore melle dulcior fluebat oratio. Vide Illiad. α 11 Dirimere controversiam, & conciliare sibi invicem dissentientes inter se ducum animos studiose contendit. Sic Vir. Ecl. 3. *Non nostrum inter vos tantas* componere lites. 12 Symploce. 13 Pelei filium Achillem, & Atrei filium Agamemnonẽ Syn. gen. 14 Agamemnonem. Agamemnon enim cum Chryse, sacerdotis Apollinis, filiam, ob quam pestis inter Græcos exorta erat, patri restituere cogeretur: iratus Achilli amicam suam Briseidem vi eripit, unde gravissima illa exorta contentio. 15 Chryseidis, quã perdite amabat. 16 Incendit, & in alterius odium exstimulat. 17 Ducem sc. Achillem propter ereptam Briseida; Agamemnonem ob restituendam Chryseida. 18 Isti duo reges per iræ aut libidinis furorem stulte peccant, & a ratione atque honesto deflectunt. Sumtum ab agricolis, dum arando rectos non ducunt sulcos. 19 Ejus culpã subditi miseri & innoxi ob id luunt. Agamemnon enim dum Chryseida patri non vult restituere, dirã pestem in Græcorum castris concitat, qua multa militum millia perierunt. Achilles autem dum ob ereptam sibi Briseida iratus non amplius contra Trojanos pugnat, innumeros Grecorum milites Hectori, aliisque Trojanorum trucidandos objectat. 20 Urbis Trojanæ. 21 Anadiplosis est, circa principium & clausulam ejusdem sententiæ similitudo soni. 22 A Græcis. 23 Anaphora, 24 In vita mortalium. 25 In altera Poematis parte Odyssea, in qua Ulyssis ærumnas & errores post captam Trojam describit. 26 Vitæ humanæ speculum, id est, Ulyssem, quem quisque imitari debet.

1 Qui 2 domitor Trojæ, multorum 3 providus 4 urbes,
Et mores hominum inspexit; 5 latumque per æquor,
Dum sibi, dum sociis 6 reditum 7 parat, 9 aspera multa
9 Pertulit, adversis rerum 10 immersabilis undis.
11 Sirenum voces, & Circes 12 pocula 13 nosti:
14 Quæ si cum sociis 15 stultus cupidusque bibisset,
Sub 16 domina meretrice fuisset 17 turpis 18 & excors:
Vixisset canis 19 immundus, 20 vel amica luto sus.
21 Nos numerus sumus; & 22 fruges consumere nati,

1 Sopsin

1 Ulysses sc. 2 Ubi Trojam, id est, Trojanos, post decenniale bellum rapto Palladio, domuit ac subegit. Met. subj. 3 Prudens. 4 Sic Homer. Odyss. a. Πολλῶν ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω. 5 Per spatiosum illud mare, Græcum. 6 In patriam Ithacam. 7 Ab eversa Troja. 8 Adversa. 9 Integro decennio. 10 Qui tot naufragiorum, tot periculorũ fluctibus nunquam obruendus, tot voluptatum illecebris nunquam inescandus fuit, id est, qui nunquam victus fuit a rebus adversis. 11 Sirenum cantus, id est, voluptatum illecebras. Nam quod Poetæ de Sirenibus, Acheloi fluminis & Calliopes Musę filiabus, de Aglaophonia, Telxiope, Pisinoe, & Lygea fingunt, quod quisque illas canentes audivisset, æternum cuperet apud illas delitescere, & nunquam de reditu in patriam cogitarit: nihil aliud est, quam voluptates & meretricię libidines, quibus quicunque aures suas semel indulsit, æternum illarum volutabro inhærere cupit, nunquam ad virtutem & Sapientiam pervenit, nunquam etiam de reditu ad Deum & honestatem in patriam cogitat; ad quarum blanditias virum bonum aures occlusas habere faciorũ suorum exemplo Ulysses admonet. 12 Venenata & incantata. Quod etiam Homerus de Circe, Solis & Persæ filia, fabulose memorat, quod Ulyssis socios, pharmaco in potum exhibito, virga tactos, in porcos mutaverit, a cujus veneficiis Ulysses, Mercurii beneficio, herba Moly tutus fuerit: quod nam aliud, quam homines per voluptatum venena ab hominis dignitate & præstantia desciscere, & in voluptatum volutabro cum brutis & porcis æternum degere & volutari? a quibus tum demum aliquis tutus, ubi herba illa Moly, non nisi Dei beneficio oblata, continentia sc. & temperantia sese munivit. Ulysses igitur tanquam vir prudens, nec Sirenum voluptatum cantus dulcedine capi, aut ab honesto in vitę humanę maris cursu avocari potuit, nec Circes pocula, quibus aliis belluinam voluptatẽ & feritatem prahibebat, gustare voluit. 13 O Lolli. 14 Pocula venefica. 15 Stulte & imprudenter, & cupide: Antimeria. 16 Procaci: nam quisquis meretricio amore devinctus est, servitutem servit, eamque turpissimam. 17 In formam belluæ conversus fuisset. 18 Et amens. 19 Libidinosus. 20 Vel ut porcus luto gaudens sive cœni volutabro amicus. Ideo Ep. 2. l. 2. dicitur *lutulenta sus*; qui cum Apostolus Petrus Ep. 2. c. 2. v. 22. comparat eos, qui post agnitam justitiæ viam redeunt ad pristinam vitæ spurcitiam, *ut canis ad suum ipsius vomitum, & sus lota ad volutabrum cœni*. 21 Nos sumus inutilia terræ pondera, sine virtute, & (ut inquit Virgil) *sine nomine vulgus*, nullius loci aut ordinis viri, nulli usui, tantum aliorum hominum numerum explemus. Sumtum est ab Arithmeticis, qui cum diu multumque se omni parte numerationis exercuerint, nihilo plus argenteorum, vel aureorum nummorum in suis crumenis reperiunt, quam si notas notis nuuquam adsidissent & multiplicassent. Inanis est ille numerus sine præsentia rerum numeratarum. 22 Ad fruges consumendas, in edendo & bibendo occupati.

1 Sponsi Penelopes, nebulones, 2 Alcinoique,
In 3 cute curanda plus æquo 4 operata juventus:
Cui 5 pulchrum fuit 6 in medios dormire dies, &
Ad 7 strepitum citharæ 8 cessatum ducere curam.
9 Ut jugulent homines, surgunt 10 de nocte latrones:
Ut teipsum serves, non expergisceris? atqui
Si noles 11 sanus, 12 curres hydropicus: &, ni
13 Posces ante diem librum cum lumine, si non
14 Intendes animum 15 studiis, & rebus honestis,
Invidia, vel amore 16 vigil torquebere: nam cur,
Quæ lædunt oculos, festinas 17 demere: si quid
18 Est animum, differs curandi tempus in annum?
19 Dimidium facti, qui cœpit, habet: 20 sapere aude:
21 Incipe: qui recte vivendi prorogat 22 horam,
24 Rusticus expectat 24 dū defluat 25 amnis: at ille

1 Ut, vel tanquam proci Ulyssi uxoris, i. luxuriosi & inertes. Metaph. 2 Nos sumus Praaces Alcinoi juventus, i. molles sumus & voluptatibus deditì. *Alcinous* fuit filius Nausithei, & rex Phæacum, qui Corcyram insulam inter Epirum & Calabriam tenuit, ad quem Ulysses naufragio illic facto ereptus se recepit, & ab eodem preter cętera intellexit luxum & mores Phęacum, ut est Od. ϑ. 3 Corpore curando, indulgendo genio, & obsequendo animo. Synmem. Pro hoc dixit Sat. 5. l. 2. *pelliculum curare*. 4 Occupata, & plus justo laboris impendens. 5 Pręclarum, & pro summo bono habitum fuit. 6 Ad meridiem usque crapulam edormire. 7 Sonituum 8 Omnes sollicitudines sopire, cessare facere, abigere. 9 Criminatur juventutem tam supinam, suæque salutis ita immemorem, ut etiamsi possit ab imminenti malo seque suaque servare, nolit tamen expergisci, seque periculis eripere. 10 Per noctem. 11 Si noles expergisci & vigilare ad te servandum, dum vales & integer es. Alleg. est e continuatis Metaphoris a gravissima corporis ęgrotatione ad animi ægritudinem. 12 Curres ad medicum, cum factus eris hydropicus, non sine periculo sanitatis nunquam recuperandæ: eodem modo, si animum, dum adhuc a vitiis purum habes, studio virtutis & Sapientiæ dare nolueris in tempore, reliquum erit, ut habitu vitiorum contracto, animi medicos Philosophos frustra postea accedas, cum remedio amplius locus non est. 13 Nocturno tempore librum alicujus Philosophi legas, & ex eo medicinam vitiorum petas. 14 Adjunges, appelles. Verbum a venatoribus translatum, qui retia intendunt ad feras capiendas; aut a sagittariis, qui arcum, etiam ad aliquid aliud efficiendum. 15 Philosophiæ præceptis. 16 Exsomnis, sciens & prudens cruciabere. Metaph. a corpore, quod proprie dicitur torqueri in quæstionibus, ad tormenta & cruciatus animi notandum. 17 Eximere. 18 Absumit, excruciat & erodit. 19 Principium dimidium totius est. Ἀρχὴ δέ τοι ἥμισυ παντός. Hesiod. 20 Aliquid honestæ rei tractare. 21 Nihil differens. 22 Tempus. Synecd. spec. 23 Tanquam rusticus, rustice; vel similis est rustico illi stulto, volenti flumen transire. Sumtum est ab agricolis imperitis, qualem se profitetur Corydon apud Virgil. Ecl. 2. *Rusticus es Coridon*, i. stultus. Ita Quintil. dicit *manus indoctas & rusticas*: & Cic. Offic. 3. *urgent sane rustice, negant enim posse, & in eo perstant*. 24 Donec tota aqua elapsa, alveus arescat, & sicco pede transire possit. Insigne exemplar ingraviæ, exspectans rusticus dum amnis defluat, cum vel vado, vel ponte, vel navigio transire, vel etiam transnatare possit. 25 Meton. subj. quod locus, i. alveus fluminis sumatur pro aquis volubilibus.

T La-

Labitur, & labetur in omne 1 volubilis ævum.
2 Quæritur argentum, puerisque 3 beata 4 creandis
Uxor, & incultæ 5 pacantur vomere 6 sylvæ.
7 Quod satis est, cui contigit, hic nihil amplius 8 optet.
9 Non domus, & 10 fundus, 11 non æris acervus, & auri
Ægroto 12 domini 13 deduxit corpore febres,
Non 14 animo curas: 15 valeat possessor oportet,
Si 16 comportatis rebus bene cogitat uti:
17 Qui cupit, aut metuit, 18 juvat illum sic domus, aut 19 res,
Ut 20 lippum pictæ tabulæ, 21 fomenta podagram,
Auriculas citharæ collecta 22 sorde 23 dolentes.
24 Sincerum est nisi vas, quodcunque 25 infundis, 26 acescit.
Sperne voluptates: nocet empta dolore 27 voluptas.
28 Semper avarus eget: 29 certum voto pete finem.
Invidus alterius macrescit rebus 30 opimis.

1 In-

1 Fluens. 2 A Romanis nostris. 3 Dives ac bene dotata; pecuniosa. Sic Sat. ult. l. 2. *Ut Nasidieni juvit te cœna* beati? 4 Procreandis. 5 Arantur, & ad fruges producendas præparantur, id est, loca prius arboribus consita fiunt cultura fertiles agri, ut docet Virg. 2. Georg. Metaph. ab animatis ad inanimata. 6 Tellus, ubi sylva prius steterat. Meton. adj. 7 Homini secundum naturam, non libidinem, viventi. 8 Optare & desiderare debet. 9 Epanodos est, ejusdem soni regressio circa principium & medium. 10 Ager, a *fundendis* quotannis opibus dictus, ut loquitur Ep. 2. l. 2. Sic Tibul. *Non opibus mentes hominum, curæque levantur, Nam fortuna sua tempora lege regit.* Eandem sententiam propemodum expressit Od. 1. l. 3. *Quod si dolentem nec Phrygius lapis*, &c. 11 Non ingens pecuniarum acervus. Meton. mat. pro nummis aureis & æreis. 12 Divitiarum possessoris. 13 Dimovit, profligavit ex corpore. 14 Ex animo domini. 15 Sed oportet ut divitiarum possessor sit animo & corpore sanus, & vacuus ab omnibus vitiis & affectibus pravis. Metap. a corpore ad animum. 16 Opibus ac bonis hæreditariis vel sine sanitate miserabilis, vel sine virtute perniciosus. 17 Avarus, qui cupit opes possidere, aut metuit illas amittere, vel qui deditus est cupiditatibus & affectibus aliis, nihilo majorem ex fortunæ bonis & possessione divitiarum fructum percipit, quam lippus ex tabulis pictis, &c. 18 Delectat & recreat. 19 Res familiaris, vel pecunia. 20 Cæcutientem. 21 Fomenta podagræ dolorem ad tempus minuunt, sed causam morbi funditus non tollent. 22 Ex sorde. 23 Et surdastras. Quod enim cæco speculum, quod podagræ remedia, quod surdis lyræ sonitus præstat: hoc divitiæ avaris. Quæ ne ipsis possessoribus noxiæ aut inutiles sint; animus ante omnia Virtute & Sapientia est perpurgandus. 24 Defæcatum. 25 Illi. 26 Corrumpitur. Sic animus, nisi a pravis cupiditatibus purgatus sit, virtutem capit, & quicquid capit, corrumpit. 27 Nam voluptas inhonesta, quæ dolore emitur, & pœnitentiam a tergo secum trahit, & plus aloes, quam mellis, habet, mala est. 28 Semper avaro deest aliquid. Nec mirum: cum nihil ei satis sit, qui divitias, non ut instrumenta vivendi, sed ut finem, appetit. Lepidum ergo illud Mimographi, *Avaro tam deest quod habet, quam quod non habet.* 29 Certum modum opum congerendarum tuæ cupiditati expete ac præscribe: avaritia enim infinita & insatiabilis est, quia nec augetur copia, nec minuitur inopia. 30 Secundis & florentibus.

1 Invidia 2 Siculi non invenire Tyranni
3 Majus tormentum. Qui non 4 moderabitur iræ,
5 Infectum volet esse, dolor quod 6 suaserit, 7 & mens,
Dum pœnas 8 odio per vim 8 festinat 10 inulto.
Ira 11 furor brevis est: 12 animum rege: qui nisi 13 paret,
14 Imperat: 15 hunc frænis, hunc tu compesce 16 catena.
17 Fingit æquum 18 tenera 19 docilem cervice 20 magister
21 Ire viam, qua monstret eques: 22 venaticus, ex quo
Tempus 23 cervinam pellem 23 latravit in aula,
25 Militat in sylvis catulus. 26 Nunc adhibe 27 puro
Pectore 28 verba 29 puer, nunc te 30 melioribus affer:
Quo semel est 31 imbuta 32 recens, servabit 33 odorem
Testa diu: 34 quod si cessas, 35 aut strenuus anteis,
36 Nec tardum opperior, nec præcedentibus insto.

1 Ægritudine ex alterius rebus secundis suscepta. 2 Phalaris, Agathocles, & Dionysius. 3 Crudelius supplicium. 4 Qui iræ suæ frænum rationis non injiciet. 5 Non factum esse quod est, id est, illum mox facti pœnitebit. 6 Irato. 7 Dolore iræ & furore perturbata, id est, mens irata. 8 Iræ impatientia. 9 Se ulcisci propere desiderat. 10 Nondum ulto, sed vindictam desiderante. 11 Insania. 12 Appetitum, τὸν θυμὸν, animique perturbationem guberna. Meton. subj. 13 Rationi. 14 Rationi, id est, rationem subvertit. 15 Iracundiæ furorem, tanquam equum ferocem & indomitum, & præceptis sapientiæ, ratione, patientia injuriarũ contemptu, tanquã frænis & catenis constringe, inhibe. Anaphora. 16 Metaph. est duplex. 17 Format, docet. 18 Ad domandum facili. 19 Et juniorem. 20 Equorum domitor, equiso, ἱππόδαμος. Synecd. gen. 21 Illam viã incedere. i. ad illam viam ingrediendam & tenendam. Hellenismus. 22 Catulus venaticus. 23 Cervæ similem & cibo impletam. 24 Latrando appetit, discerpit. 25 Cervas sectatur & venatur. Translatum ab hominibus, qui sub Imperatoribus ære & stipendio merent, & militarẽ vacant operam, ad canes, qui persequuntur feras in sylvis. 26 Percipe, hauri, animo infige Philosophiæ præcepta. Sumtum est ab infantibus, qui sugunt ubera nutricum, ut doceat sapientiam una fere cum lacte animo pueri instillandam esse, cum adhuc ille est purus nullisque malis exemplis contaminatus, pravisque documentis pollutus nullaque labecula aspersus. 27 Sincero animo. 28 Virtutis Sapientiæ præcepta & integras orationes. Synecd. par. 29 Dum adhuc puer es. 30 Philosophiæ magistri ac sapiẽtioribus, *vel*, honestis & salutaribus disciplinis te erudiendum trade. 31 Infecta. 32 Nova, in quam nihil adhuc fuit infusum. 33 Illum odorem, sive bonum, sive malum retinebit. Ita etiam pueri animus, dum adhuc recens & tener est, quibuscunque vel virtutibus vel vitiis semel informatur & imbuitur, ad extremum usque vitæ tempus retinebit. 34 Si in Philosophiæ studiosis ignavior. Alleg. est e stadiodromis, qui spatium sexcentum pedum decurrere solebant, sed ad hujusmodi cursu certantibus, qui non admodum ambitiose curabant antevertere vel anteverti a suis syndromis, ad contingendam primi metam: atque idcirco illi se vinci facile patiebantur; præsertim cum summa familiaritate & amicitia cum ipsis essent conjuncti, ad significandam Philosophici studii maturitatem & æqualitatem. 35 Aut in hoc virtutis studio sedulus & velox præcedis. 36 Nec te ignavum exspecto, qui me persequi non potes, nec strenuos & veloces antevertere studeo.

Epist. III.

Ad JULIUM FLORUM.

Julium Florum de Claudio Nerone, ubi militet, & de quorundam amicorum scriptis interrogat. Deinde ipsum Florum ad sapientiæ studium, & ad redeundum in gratiam cum fratre hortatur.

JUli Flore, 1 quibus terrarum 2 militet oris,
3 Claudius 4 Augusti privignus, scite labore
5 Thraca-ne 6 vos, 7 Hebrusque 8 nivali compede vinctus,
9 An freta vicinas inter currentia 10 curres,
An 11 pingues Asiæ campi collesque 12 morantur?
13 Quid studiosa 14 cohors 15 operū struit? hęc quoq; 16 curo.
17 Quis sibi 18 res gestas Augusti scribere sumit?
19 Bella quis & paces 20 longum diffundit in ævum?
Quid 21 Titius, Romana brevi venturus in ora?
22 Pindarici fontis qui non expalluit 23 haustus,
Fastidire 24 lacus, & rivos ausus apertos,

1 Ut

1 In quibuc regionibus, *Oræ* significant extremas partes terrarum. 2 Bella gerat. 3 Claudius Tiberius Nero, Tiberii & Liviæ Drusillæ filius. 4 Cæsaris adoptivus filius, summus belli prçfectus ab Augusto constitutus, & sub quo tu stipendia meres. 5 An Thracia. Atque ita Virg. 12. Æn. *gemit ultima pulsu* Thraca *pedum*. 6 Militantes. 7 Thraciæ mons & fluvius nobilissimus. 8 Glaciali compede detentus, concretus & astrictus, id est, ob nives glaciemque tardius fluens. Alleg. est e Metap. a captivis, in quorum pedes inducuntur ligneæ vel ferreæ compedes vel catenæ. 9 An Hellespontus inter arces Sesti & Abydi, vel potius inter Sestum & Abydum currens & interjacens. Synecd. gen. per Enallagen numeri periphrastica: ut in *turres*. 10 Urbes ipsas Seston & Abydon, Hellesponti angustiis divisas, Herus & Leandri amore nobiles; de quibus Ovid. in Epist. 11 Fertiles. 12 Amœnitate sua detineant? Sic Cic. *Quid te Apulia* moretur. 13 Hactenus de castris Claudii Neronis, quo loco sita sint: nunc de commilitonum studiis, exercitiisque, dum sunt in statione. 14 Conventus commilitonum tuorum, qui comitantur Tiberium. Metaph. 15 Quæ exercitia, dum in statione est, inter arma tractat? 16 Scire cupio. 17 Vestram. 18 Præclara Augusti facinora scribenda suscipit. 19 Libros scriptos de rebus Augusti in pace & in bello gestis. Meton. subj. 20 Scriptis mandat & fuse describit ad memoriam sempiternam. Sumtum a liquidis. 21 Quid Titius Poeta rerum gerit, quæ ingenii monumenta meditatur, cujus nomen ipsius scriptis celebrabitur, & in ore omnium civium Romanorum versabitur? 22 Qui non timuit fluidam Pindari Poetę eloquentiam & sententiarum divinam profunditatem Latinis versibus imitari. Alleg. est ab aquarum abundantia & paucitate, ad significandam ubertatem carminis Pindarici & aliorum jejunitatem. 23 Liquores. 24 Materias & scripta vulgaria & inventu facilia, tanquam turbidos lacus & rivos a Pindaro mandantes.

1 Ut valet? ut meminit 2 nostri? fidibus-ne Latinis
Thebanos 4 aptare modos studet, 5 auspice Musa?
An Tragica 6 desævit, 7 & ampullatur in arte?
Quid mihi 8 Celsus agit? 9 monitus, multumque monendus,
10 Privatas ut quærat opes, & 11 tangere vitet
Scripta, Palatinus quæcunque recepit 12 Apollo:
13 Ne, si forte suas repetitum venerit 14 olim
Grex avium plumas, 15 moveat cornicula risum,
Furtivis nudata 16 coloribus. 17 Ipse quid audes?
18 Quæ circum volitas agilis thyma? non tibi 19 parvum
Ingenium, 20 non incultum est, 21 nec turpiter hirtum.
22 Seu linguam 23 causis acuis, seu 24 civica jura

T 3 Res-

1 Quomodo valet jam ille Titius? 2 Amici sui Horatii. 3 Num studet Latinis versibus Lyricis Pindarum Græcum & Thebanum imitari, & ad lyram cantare? Meton. est subj. pro versibus Lyricis & Latinis, qui fidibus canebantur, ut *Thebanos modos* pro Pindaricis, quorum scriptor Thebanus fuit. 4 Adjungere. 5 Musa favente. 6 An vero valde sævit & acer est in arte Tragica, ibique crudelia principum facta, & calamitosos eventus scribendo atrociter depingit. 7 Et pro Tragica grandiloquentia magnificis & sublimibus verbis inflatus est? Metaph. est ab ampulla. vase ventris tumidi & oris stricti, pro loqui magnifice & superbe, ac velut edere sonitum similem ei, quē reddit liquor ex ampulla effluens, Sic in Arte. *Projicit ampullas, & sesquipedalia verba*. 8 Poeta, qui alienos versus pro suis recitaret. 9 Polyptoton. 10 Ne ulterius aliena opera pro suis usurpet, sed ut proprios labores & opera, suis lucubrationibus parta, in lucem edat, Metaph. est a corporis bonis ad illa ingenii: quales sunt libri strictæ vel solutæ orationis, & alia mentis opera quæ ne compilet, neque pro suis venditet, Celsus hic monetur. 11 Ne illa scripta tangat. 12 Quibus bibliotheca in monte Palatino exstructa, ab Augusto Apollini ac Musis dedicata, ut Od. 31. l. 1. diximus, referta erat, i. quæ jam evulgata sunt. Meton. adj. simulacri pro æde Palatii, sacra Apollini, juxta quam instructa fuerat bibliotheca. 13 Ne idem ipsi contingat, quod cornici Æsopicæ, quæ pennarum suarum nigredine offensa, pulcherrimis aliarum avium plumis sese exornavit, seque superba aliis spectandam exhibuit, tandemque in conventu avium omnibus risum commovit. 14 Post hac. 15 Sic ille etiam aliis ridiculo fit, si forte olim Poetarum grex sua carmina, sibi erepta, repetitum venerit. 16 Versicoloribus suis plumis exuta. Meton. 17 Tu Juli Flore, quid legis, scribis, quos sequeris Autores? 18 Circum quæ optimorum autorum monumenta tanquam diligens apis circa flores atque rosas volitas, ex variis doctorum virorum scriptis optimas sententias decerpens? Alleg. est ab apibus, quæ circumvolitando explorant suavissimos quosque flosculos, & suaviores delibant & carpunt ad mellificium, ut significet Poeta, id se valde cupere, ut sciat quod genus melliti & suavis carminis Florus meditetur. Sic Od. 2. l. 4. *ego apis Matinæ More, modoque Grata carpentis thyma*. &c. 19 Vulgaris ingenita sapientia. 20 Sed humanitatis litteris studii sque probe excultum. 21 Nec rusticum est aut rude, sed elegans. Metaph. est ab asperis incomtis & hispidis corporibus ad ingenium limatum & docile. 22 Sive in judicio aut foro eloquentiam tuam exerces. 23 Dicendis expolis, præparas. Nota est Metaph. 24 Secundum civilia, i. sive de jure alicujus causæ consultus, unicuique jus suum assignare paras, sive Jurisconsultum agis.

Respondere paras, seu 1 condis amabile carmen:
Prima 2 feres ederæ 3 victricis præmia: quod si
4 Frigida curarum 5 fomenta relinquere posses,
Quo te cœlestis sapientia duceret, ires
6 Hoc opus, 7 hoc studium 8 parvi properemus, & ampli,
Si 9 patriæ volumus, si nobis vivere 10 cari.
Debes hoc etiam 11 rescribere, 12 si tibi curæ,
Quanta conveniat, Munatius: 13 an male sarta
Gratia 14 nequicquam coit, & 15 rescinditur? at vos
16 Seu calidus sanguis, seu rerum inscitia 17 vexat,
18 Indomita cervice feros: 19 ubicunque locorum
Vivitis, 20 indigni fraternum rumpere fœdus.
Pascitur in vestrum 21 reditum 22 votiva juvenca.

1 Conscribis; id est, sive Poetam agis. 2 Præcipuam coronam auferes & accipies. Simplex pro composito: ut Od. 8. l. 4. *neque tu pessima munerum* Ferres. 3 Victoriam tuam indicantis, & ornantis. Poetæ enim *edere* coronabantur, vel quia Baccho sacri sunt? vel quia semper virent ederæ. Ita Virg. Ecl. 8. *victrices lauro* per Meton. id est, denunciantes victoriam, *vel*, ornantes victores. 4 Quæ tanquam frigora te ad præclara festinantem retardant, & ad cœlum animum erigere non permittunt. 5 Nutrimenta, nempe divitias, ambitionem, & similia. Metaph. est a Chirurgis, qui fomenta quædam ad sedandum & leniendum dolores adhibent partibus corporis male affectis, & ad pus maturandum: attamen hæc fomenta sunt sæpius longe diversa. Non enim avellunt malum, sed efficiunt, ut ingravescant: ideoque removenda ut minime profutura. Sic studia honorum & divitiarum vocat *fomenta curarum*, id est, pabula cupiditates aliis alias, mordacesque curas cumulatura. Sic *amoris fomenta* Od. 11. Epod. & Lucret. *amoris pabula*. 6 Quod sapientiæ studiis debetur. 7 Quo summopere in id elaborandum est. 8 Cujuscunque fortunæ sumus, sive pauperes, sive divites simus, propere ac mature inchoemus, idque unum & solum agamus. Sic dixit Od. 2. l. 3. *Properare pecuniam indigno hæredi, & deproperare coronas:* Od. 7. l. 2. 9 Nostræ, id est, civibus & popularibus nostris. Meton. subj. una cum Anaphora. 10 Utiles atque salutares. 11 Mihi. 12 An Munatius Plancus frater tuus rursus jam sit tibi tantæ curæ, quantæ conveniat, id est, jam cum fratre tuo in gratiam redieris, illeque tibi reconciliatus sit, necne? 13 An prisca illa fratrum amicitia perfide conjuncta & instaurata. Alleg. e Metaphoris a corporibus frustra compactis, cum statim dissolvantur, ad malam animorum conjunctionem indicandam: talis reconciliatio Elori & Munatii. 14 Frustra conjungitur, distracta adhuc manet, non durat? 15 Simultatum reliquiæ in vobis etiamnum relinquuntur? 16 Sive juvenilis iracundiæ fervor. Synecdochica periphrasis iræ. 17 Vos fratres. Translatio ab his, qui alieno arbitrio vehuntur, minime sui potentes, ad vehementiam cruciatus, quo imperiti rerum & irati anguntur, judicandam. 18 Qui estis cervice dura, & rerum experientia nondum emolita, Metaph. a bobus indomitis, & durarum cervicum. 19 Sive Romæ, sive in bello. 20 Estis, qui fraterni amoris vinculum dissolvere studeatis. 21 In patriam. 22 Quam Diis immolabo vobis reducibus. Vide Od. 36. l. 1.

Epist. IV.

Ad ALBIUM TIBULLUM.

Albium Tibullum compellat, cui studium Philosophiæ laudare videtur, atque id facere, at ejus amore illum accendat. Recenset quibus dotibus illum Dii ornaverint: deinde ita vivendum illi esse dicit, ut unumquemque diem, extremum sibi fore putet.

1 ALbi nostrorum Sermonum 2 candide judex,
Quid 3 nunc te dicam facere in regione 4 Pedana?
5 Scribe quod 6 Cassi Parmensis opuscula 7 vincat?
An 8 tacitum 9 sylvas inter 10 reptare salubres.
11 Curantem quicquid dignum 12 sapiente bonoque est?
Non tu 13 corpus eras sine pectore, 14 Di tibi 15 formam,
Di tibi divitias dederant, 16 artemque fruendi.
Quid 17 voveat dulci nutricula majus alumno.
18 Quam sapere, 19 & fari possit quæ sentiat, & cui
20 Gratia, 21 fama, valetudo contingat abunde,
22 Et mundus victus, non deficiente 23 crumena?
24 Inter spem, curamque, timores inter & iras,
25 Omnem crede diem tibi 26 diluxisse supremum.

1 Tibulle vates clarissime. 2 Qui de Satyris de Epistolis nostris sincere & sine odio & assentatione judicas, Metaph. est a lucidis corporibus ad integritatem & æquitatem animi, quam Tibullus præstabat in re aliqua integre & incorrupte judicanda, 3 Aporia est, sive addubitatio de occupatione & studio, quod Albius Tibullus in agello Pedano abditus persequatur. 4 *Pedum* est Italiæ oppidum: cujus incolæ *Pedani*, ager etiam *Pedanus* dictus. 5 An dicam te aliquid scribere & elaborare? 6 Eximii illius Poetæ qui multas Tragœdias scripsit: dictus *Parmensis* ab urbe *Parmo*. De hoc Sat. 10. l. 1. 7 Superet? 8 Te nihil scribentem, sed in aliorum scriptis legendis occupatum. 9 Arbores. Meton. subj. 10 Lente incedere & cogitabundum reptare. Sumtum est a serpentibus, ventre sine strepitu gradientibus, ad notandam incessus Poetici tarditatem, quam affert acerrima & attentissima cogitatio. 11 Illud agentem & meditantem. 12 Viro. 13 Cum tu una Romæ mecum ageres, non eras sine mente excors. ἄφρον, id est sine judicio ac prudentia bene res domesticas dispensandi. Meton. est subj. pro animo & mente, cujus sedem Epicurus in pectore locabat. 14 Anaphora. 15 Humanam staturam, sive corporis. 16 Sapientiam recte divitiis utendi, sine qua fraudi illæ potius, quam bono, futuræ erant. 7 Filio suo a Diis possit petere, & votis precibusque exoptare, εὔχοιτο. 18 Quam ut sapientia & eloquentia instructus sit. 19 Et animi sui sensa eloqui & communicare aliis possit. 20 Favor & benevolentia potentiorum. 21 Ex vita integerrime acta. 22 Victus liberalis, elegans, non sordibus. 23 Nummario sacculo, id est, pecunia ad res necessarias sufficiente, id est, victus non nimis amplus & luxuriosus. Meton. subj. 24 Quamdiu versaris inter spem de rebus, & non præsentia potius bona & gaudia occupas. 25 Quem inter tales curas animique perturbationes transegeris. 26 Putato esse postremum, ipsique morti proximum id est, existima quotidie te moriturum.

1 Grata superveniet, quæ non sperabitur, hora.
2 Me pinguem, 3 & nitidum bene curata cute 4 vises,
Cum ridere voles 5 Epicuri de grege 6 porcum,

1 Ita ille dies & hora, quæ non sperabitur, accepta tibi erit, & si quid præter spem tibi eveniat, id in lucro deputandum est. 2 Exemplo suo, quam dixerat, sententiam confirmat: ideo nitidus & pinguis, quod sine crastini sollicitudine in diem viveret. 3 Et politum, succi plenum, elegantem. 4 Ubi Romam veneris. 5 Summum bonum in voluptate ponentis. 6 Quem Stoici non ex schola, sed ex hara prodisse dicerent, Alleg. a sordibus bestiis ad immunditiem scholæ Epicureæ notandam: quæ se ita in voluptate abjicit & prosternit, ut immundi sues in volutabro.

Epist. V.

Ad TORQUATUM.

Torquatum ad cœnam invitat, quam frugalem fore dicit. Hortatur ut curis & cupiditati divitiarum valedicens, hilaritati se tradat, & laudes ebrietatis addit. Tria esse dicit, quorum studiosus sit in apparatu convivii: primam autem ponit munditiem.

SI 1 potes 2 Archaicis conviva 3 recumbere 4 lectis,
Nec 5 modica cœnare 6 times olus 7 omne patella,
8 Supremo te Sole 9 domi, Torquate, 10 manebo.
Vina bibes iterum Tauro 11 diffusa, 12 palustres

Inter

1 Quoddam genus est τῆς κοινωνίας. Deliberat enim cum Torquato de cœnula certis legibus & conditionibus condicenda. 2 Ligneis & parum elegantibus, rudibus, antiquo more fabricatis a majoribus antiquitus usurpatis. Metaph. *Archaicis* derivatur a voce Græca ἀρχαϊκὸς, & hæc ab ἀρχαῖος, i. *antiquus priscus, vetustus*: & quia antiquitas artibus parum fuit exculta factum est, ut ἀρχαϊκὸς sumatur pro simplici, rudi & imperito. 3 Accumbere domi meæ: 4 Triclinaribus sive discubitoriis, quorum in triclinio usus. Synecd. gen. Erant enim alii *cubiculares*, quibus in cubiculo utebantur. Posset etiam Meton. adj. notari, ut nomine lecti intelligantur culcitræ & stragula, quibus spondæ & fulcra insternuntur. 5 Ex patella non copiosa, in qua tenues ac viles epulas apponam. Hoc ideo dicit, quia cives ditiores & magnificentiores grandibus utebantur patinis. 6 Nec adhorres, sed gaudes consumere, & frugalem cœnam æqui bonique consulere. 7 Cujus libet generis fercula, quæ pauca tantum apponam integra comedenda, si quis famem sedare cupiat. 8 Ultimo hoc die sub Horizontem occidente, sub vesperam, hora diei undecima aut duodecima. Synecdoche est periphrastica solaris occasus, quod diurnum Solis curriculum certis quibusdam gradibus conficiatur, ut primus si in ortu, ultimo in occasu. 9 Meæ. 10 exspectabo. Ter. in Phorm. Mansurusque *patruum pater est, dum huc adveniat*. 11 Tu bibes vina apud me, quæ e torculari, aut dolio in amphoras transfusa sunt, Tito Statilio Tauro iterum Consule, id est, secundum consulatum gerente. Notabatur vini ætas & bonitas Consulum nominibus. Vide Od. 3. l. 2. & Epod. 13. 12 Civitatem paludosam. Significat vinum hoc non esse magni pretii, neque generosum, utpote in paludibus natum.

Inter 1 Minturnas, 2 Sinuessanumque 3 Petrinum.
Sin 4 melius quis habes, 5 arcesse, 6 vel imperium fer.
Jamdudum 7 splendet focus, & tibi 8 munda supellex.
9 Mitte leves spes, 10 & certamina divitiarum.
Et 11 Moschi causam: 12 cras nato cæsare 13 festus
Dat 14 veniam somnumque dies: 15 impune licebit
Æstivam sermone 16 benigno tendere noctem,
17 Quo mihi fortunas, si non conceditur uti?
18 Parcus 19 ob hæredis curam, nimiumque 20 severus,
21 Assidet insano. 22 Potare 23 & spargere flores
Incipiam, patiarque vel 24 inconsultus haberi.
Quid non 25 ebrietas 26 designat? Operta 27 recludit:

1 *Minturnæ* oppidum erat Sinuessæ oppido propinquam in Campaniæ finibus. 2 Sinuessæ imminentem. 3 Montem. 4 Hoc meo qualicunque vino aliquid nobilius aliud habes. 5 Me ad te accesse, aut illud tecum ad me perferri jube. 6 Vel si non habes, imperiū qualiscunque convivii regis æquo animo perfer, & mihi, te invitanti, morem gere, ut illo vino utare, quod tibi apponam. 7 Luculento igne calet. 8 Tersa nitet. Hactenus cœnæ modum explicuit, nunc munditiem pollicetur. 9 Omitte ac relinque vanas ac fallaces de rebus futuris cogitationes. 10 Et contentiones & lites in comparandis opibus. Metaph. est a duris præliis ad acerrimum studium in opibus quærendis notandus. 11 Clientis tui, cujus tu patronus es. Procatalepsis in occupanda Torquati objectione, qui dicere potuisset, non possem tibi, o Flacce, cœnam conducere, quia oportet me cras causam Moschi defendere: respondet Horatius, Crastinus dies est nefastus propter natalitia Cæsaris. Itaque potes, illa causa in alium diem rejecta. 12 Idibus Julii. Svetonius. 9. Kal. Octobris natalem ejus collocat. 13 Natalis Cæsaris Augusti. Synec. gen. ac propterea Metap. quia rei inanimatæ datur sensus & motus, id est, illo die licet dormire in multum diem. 14 Otium ab omnibus laboribus, ac somnum, ut tibi non sit necesse mane surgere. 15 Sane ullo damno licebit hoc mense Julio, quo Augustus quondam natus est, producere. 17 Quorsum divitias mihi optabo, quæram, si illis nunquam uti mihi licet? 18 Qui avarus est. 19 Ut heres post mortem ditescat. 20 Morosus durus, qui nihil sibi indulget, propter adcumulandas divitias. 21 Sedet proximus insano, eique est similis, & proxime ad insanum accedit menti imbecillitate, cum se non respiciat, nec curet, ut suis hæredibus amplissimas opes relinquat. Hoc est sumtum a sessionibus ordinum, ubi qui alteri assidet, videtur fere illi dignitate æquari. 22 Ut ab hac insania me alienum esse declarem. 23 Inter bibendum. In apparatu splendido secundæ mensæ floribus inspergi solebant. 24 Et patiar me vel prodigum aut stultum ab aliis vocari. Hellenismus, ut Od. 2. l. 1. *patiens vocari Cæsaris ultor*. 25 Ebrius, qui non est omnino madefactus vino, planeque obrutus, sed potest occurrentia in itinere pocula declinatione corporis devitare. Met. adj. Enumerat ebrietatis effecta. 26 Efficit, perpetrat, molitur? Translatio est a choragis ludorum, & designatoribus funebrium pomparum, qui populo semper student nova spectacula exhibere: quemadmodum sumitur apud Ter. in Adelph. ubi Demea queritur de depravatione Æschini filii sui. *Nam*, inquit, *quæ antehac facta sunt, omitto, modo quid* designavit, id est, quantum facinus novum admisit? 27 Aperit secreta, mentisque penetralia.

1 Spes jubet esse 2 ratas: 3 in prælia 4 trudit inermem:
Sollicitis animis 5 onus eximit: addocet 6 artes.
7 Fœcundi calices quem non fecere 8 disertum?
9 Contracta quem non in paupertate 10 solutum?
Hæc ego procurare 11 & idoneus imperor, & 12 non
Invitus: 13 ne turpe toral, ne sordida 14 mappa
15 Corruget nares: ne non & cantharus & lanx
16 Ostendat tibi te: ne fides inter amicos
Sit, qui dicta foras 17 eliminet; 18 ut coeat par,
Jungaturque pari, 19 Brutum tibi, Septimiumque:
Et nisi cœna prior, potiorque puella Sabinum
Detinet: assumam: locus est & pluribus 20 umbris.
Sed nimis arcta premunt olidæ 21 convivia 22 capræ.
Tu, 23 quotus esse velis, rescribe: & 24 rebus omissis,

1 Atria

1 De bonis futuris plerumque vanas ac fallaces. 2 Certas, firmas, id est, quod animo concepit sperat certum ac indubitatum fore. Hoc superiori opponitur, *leves spes.* Sic Od. 21. l. 1. *Tu spem reducis mentibus anxiis.* 3 Quia spiritibus vini calore accensis, pellitur timor. 4 Detrudit sine ullo periculorum metu. 5 Curarum. 6 Scientias & disciplinas, Ebrii enim jactitant se multarum artiū esse peritos. 7 Calices pleni & copiosi, id est, largior copia vini hausti ex plenis poculis & pluribus. Meton. subj. 8 Facundum. 9 In augusta paupertate constitutum: 10 Curis & perturbationibus liberum. 11 Ego, qui vos ad lætas convivii solennitates invito, illud ab ipsa natura ac ratione tanquam idoneus jubeor, meique officii esse intelligo, ut illa procurem, quæ gaudia nostra promovere, illa caveam, quæ gaudia nostra contaminare possint. 12 Libenter, mea sponte. 13 Ne vestis stragula, quæ lecto discubitorio imponitur, immunda, illota. 14 Qua manus convivarum inter edendum absterguntur. 15 Offendat ita, ut convivę inde nares in rugas contrahant: quo in nausea ac fastidio contingere solet: contrarium *explicare frontem*, Od. 29. l. 3. 16 In mensa mea adeo splēdeat speculi instar te tibi intendi ostendat, & in qua tanquam in speculo, te ipsum contemplari possis. 17 Aliorum sermones extra limen ejiciat, efferat, divulget. Notus autem Lacedæmoniorum mos ex Plutarcho: publica enim intrantibus convivia aliquis natu grandior fores ostendat, *Per has*, inquit, *verbum nullum egreditur.* 18 Ut autem æqualis conviva cum æquali congregetur, conjungatur & accumbat. 19 Assumam tibi sodales, & ad convivium adjungam Brutum, Septimiū & Sabinum, nisi illum lautior cœna, quam apud me, & pulchrior puella, quam in meo convivio remoratur, id est, nisi prius condixerit cœnam puellæ pulchriori. 20 Mensa mea capax est plurium aliorum convivarum a me noninvitatorum, quos tecum adducere potes, ne incomitatus venias. Simili Metaphora usus est Sat. 8. l. 2. *quo Mæcenas adduxerat umbras*, ut ibi notatum est. 21 Convivæ nimis arcte & anguste discumbentes exprimunt ex hirsutis alis ob sudorem & calorem fœdū odorē Quare laxissima debet esse epularis accubatio, ne tam tæter odor sentiatur. Meton. subj. 22 *Fœtor* sub axillis. *Hircum* vocat Epod. 12. 23 Quot sodales velis vocari, ut apparatus commodius instituatur. 24 Causis & negotiis tuis relictis, depositis.

1 Atria servantem 2 postico falle 3 clientem.

1 Domus tuæ. 2 Per posterius ostium. ψευδόθυρον, id est, per falsam porta egredere, & latenter agi. 3 Moschum (de quo supra) vel quemvis alium, qui pro foribus tuis te patronum exspectat.

Epist. VI.

Ad NUMICIUM.

Nil admirari, rem esse dicit, quæ propemodum sola ad vitæ beatitudinem conferat, cum homines non ea tantum, quæ cupiunt, sed etiam quæ timent illis contraria, eodem fere modo mirentur: verum ex iis, quibus admiratio cupiditatem incitat, alios aliud expetere: omnes autem frustra in eo fœlicitatem, quæ a sola virtute pendet, collocare.

1 NIl admirari, prope res est 2 una, Numici,
Solaque, quæ possit facere & 3 servare beatum.
Hunc 4 Solem, & stellas, & 5 decedentia certis
6 Tempora 7 Momentis, 8 sunt qui formidine nulla
9 Imbuti spectent. Quid censes 10 munera terræ?
Quid 11 maris 12 extremos Arabas 13 ditantis, & ludos?
14 Ludrica quid? 15 plausus, & amici 16 dona Quiritis?
17 Quo spectanda modo, 18 quæ sensu credis, & ore?

T 6 1 Qui

1 Nullis animi perturbationibus affici, nihil cupere aut metuere, & omnibus, quæ fiunt, acquiescere. Admirationis autem caussa est in rebus novis, insolentibus, fere vel cum dolore, vel cum gaudio conjunctis, quibus vult Horatius suum, quem fingit beatum esse vacuum. 2 Præcipua & sola. 3 Conservare animum hominis beatum, id est, quæ humane felicitatis caussam efficientem & conservantem præstare possit. 4 Qui hunc terrarum globum magnitudine sua centum & sexaginta sex vicibus superat. Synecd. est partium pro toto cœli ornatu, naturaque corporum cœlestium & acriorum: quæ sunt admirabilia. 5 Transeuntia. 6 Anni. 7 Hyemis, Veris, Æstatis Autumni vicissitudinum. 8 Uui feroces & animosi. 9 Commoti spectent, & impavidi perseverent si vel cœlestis orbis fractus illabatur. Metaph. est ab infectoribus, qui liquoribus imbuunt lanas. 10 Quanta animi magnitudine sine ullo affectu intueantur aurum, argentum, marmor, & quæ ex se terra profert. Synecd. gen. 11 Munera maris, uniones, margaritas & hujusmodi. 12 Longo intervallo a nobis remotos. 13 Muneribus suis divites facientis. 14 Ludos inanes & spectacula varii generis, quæ in Circo & theatro edebantur summa plebunculæ admiratione. Synecd. gen. 15 Omnem læti animi significationem, applaudendo; sive acclamando sive consultando assurgentoque, vel in foro a populo fieret. 16 Et dignitates, honores & magistratus, quæ quiritium, id est, populi Rom. largitionibus, aliisque malis artibus corrupti, faventis dona sunt. Synecd. gen. 17 Anaphora. 18 Quo vultu & oculis? certe non alio sensu, quam nulla cupiditate, nulla formidine, quique pro his omnibus ne manum quidem verterint.

1 Qui timet his adversa, fere 3 miratur eodem
Quo 4 cupiens, pacto: pavor est 5 utrobique molestus,
6 Improvisa simul species exterret 7 utrumque:
Gaudeat, an doleat: 8 cupiat, metuat-ve, quid 9 refert?
Si, 10 quicquid vidit melius, pejus-ve sua spe,
Defixis oculis, animoque & corpore 11 torpet?
Insani sapiens 12 nomen ferat, æquus iniqui.
Ultra, quam satis est, virtutem si 13 petat ipsam.
24 I nunc, argentum, & 15 marmor vetus, 16 æraque & artes
17 Suspice, cum gemmis 18 Tyrios 19 mirare colores:
Gaude, 20 quod spectant oculi te mille loquentem:
21 Gnavus mane 22 forum, & 23 vespertinus pete lectum;
Ne plus frumenti 24 dotalibus emetat agris
Mucius: 25 indignum? quod sit pejoribus ortus:
Hic tibi sit potius, quam tu mirabilis illi.

1 Quic-

1 Poliptoton. 2 Quæ dixi, sc. sterilitatem terræ, naufragia in mari, explosiones & sibilos theatrales, repulsas petitorum honorum, tenuem censum & familia, quæ his bonis expetitis adversantur. 3 Animo commovetur. 4 Ille prior qui cupiebat. 5 In cupiendo & metuendo: huic ne assequatur cupida: illuc ne fugitat adversa. 6 Simulac inspetatus & non præmeditatus sive boni sive mali apparentis eventus; qualis est turpis repulsa consectantibus honores, opulentia metuentibus paupertatem. Fuit hæc opinio Cyrenaicorum, non omni malo ęgritudinem effici, sed insperato, nec opinato malo: quod omnia repentina essent graviora, ut refert Cic. Tusc. 3. Contra multum posset pręparatio animi ad minuendum dolorem. 7 Tam cupidum, quam timidum vel gaudio, vel dolore nimio exterret. 8 Epizeuxis est. 9 Quid facit ad hanc rem, quam nos agimus, id est, ad beatitudinem? Synecc. gen. 10 Quicquid præter spem & exspectationem boni vel mali *defixis oculis*, id est, immotis oculis, id est, attentissime, vidit. 11 Si obrigescit stupescit, deficit vel gaudio vel dolore nimio. Metap. est a torpedine pisce, cujus tactus obstupefacit membra. 12 Æquum est ut cognominetur insanus & iniquus, quod vel ipsam virtutem nimium admiratus animi immobilem tranquillitatem non retinuerit. 13 Appetat, nimiumque cupiat, & vel nimio virtutis desiderio animi tranquillitatem non retineat. 14 Ironia cum permissione. Rectum enim consimilium omnino sensum contrarium requirit. Sic Virg. Æn. 7. *I nunc, ingratis offer te irrise periclis! Tyrrhenas, i sterne acies, tege pace Latinos.* 15 Ductus de marmore vultus, seu majorum effigies: inde enim marmori dignitas & pretiū Meton. mat. 16 Æreas artes, id est statuas ęreas, vel vasa ęrea arte Polycleti, Phidiæ & Praxitelis fabricata. 17 Cum admiratione aspice. 18 Purpureos Synecd. gen. 19 Teque talium rerum desiderio perturba. 20 Quod maxima hominum frequentia tuam eloquentiam in foro miretur. 21 Tanquā industrius. 22 Confer te in forum judiciale, δικαστήριον Synecd. gen. 23 Vesperi sive vespertino tempore domum redito. 24 Ne Mucius ex agris, quos cum uxore in dotem accepit, plus frumenti, quam tu ex tuis avitis, metat & excipiat. 25 Minime ferendum est, ut hic ignobilis Mucius, cum natus sit humilioribus parentibus, sit tibi potius mirabilis, quam tu illi, magnitudine divitiarum & honorum dignitate.

1 Quicquid sub terra est, 2 in apricum proferet ætas,
Defodiet, 3 condetque nitentia: 4 cum bene notum
5 Porticus Agrippæ, & 5 via te conspexerit Appi,
6 Ire tamen restat, 7 Numa quo devenit & Ancus.
8 Si latus 9 aut renes morbo 10 tentetur 11 acuto,
Quære 12 fugam morbi. 13 Vis recte vivere? quis non?
Si virtus 14 hoc 15 una potest 16 dare, 17 fortis omissis
Hoc age deliciis 18 Virtutem verba putas, ut
Lucum ligna? 19 cave ne portus occupet alter,
Ne 20 Cybiratica, ne Bythyna negotia perdas.
Mille talenta 21 rotundentur, 23 totidem altera: porro

1 Ter-

1 Quicquid occultum atque obscurum est, quæcunque in terræ visceribus abdita latent, ut aurum, argentum, æs, marmor, & similia alia. Ex sacris litteris docemur nihil sub Sole novum; neque aliquid esse, quod aut non fuerit, aut non postea etiam futurum sit. 2 In apertum, in lucem ex tenebris tempus eruet. Metap. a Sole. 3 Et sub terra abscondet omnia magnifica & illustria; ut summas opes, & amplissimos honores. 4 Cum porticus ab Agrippa constructa, ubi causæ aguntur, & cum via Appii, id est, cum in tuta urbe Roma satis illustris & nobilis fueris, mortis tamen conditionem evitare nulla ratione poteris. 5 Hæc dicuntur per Synec. spec. pro celeberrimis quibusque locis. 6 Sc. eo, id est, ad mortem. 7 Numa Pompilius, & Ancus Martius Romanorum reges, id est, sapientissimi & fortissimi quique reges & domini, Syn. spec. De Numa Romanorum rege secundo lege Liv. l. 1. & Flor. l. 1. sicut de Anco eorundem rege quarto; qui fuit Pompilii ex filia nepos. Spectans huc nonnulla, quæ notavi. Od. 28. l. 1. & Od. 7. l. 4. *Quo plus Æneas, quo Tullus dives, & Ancus*. *Numa* dictus est ἀπὸ τῶν νόμων, id est, *a legibus*, Ancus ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος *ab incurvo cubitu*. 8 Pleuritide. 9 Nephritide aut calculo. 10 Excitentur. 11 Periculoso. 12 Remedium, ut dolorem & mortem effugias. 13 Dialogismus est, ac brevis Prosopopœia cujusdam respondentis ipsi Poetæ. *quis non?* vel si navis. Epanorthosis ipsius Poetæ suam interrogationem & indubitationem corrigentis. 14 Recte & beate vivere. 15 Sola. 16 Tibi. 17 Hoc une fortiter & gnaviter exerce, in illius adoptionem incumbe, voluptatibus relictis. 18 An putas virtutem in inanibus verbis, & otiosis Philosophorum sermonibus, non in actione consistere, neque quicquam ad beatam vitam conferre, quemadmodum homines stolidi & profani locum tantum ligna & arbores, quas vident, esse censent, non autem rem sacram aut numini alicui consecratũ sancti quippiam in se continere? Quod Trojani; qui oleastrum, Fauno sacrum, sustulerant e loco, nulla religionis habita ratione, experti sunt: cum illic fixa Æneas hasta evelli nequiret ad Turnum transverberandum. Virg. 12. Æn. 19 Si id putas, tunc opes tuas accumula, & cave ne alter quispiam mercator suis navibus te præveniat. Producitur hoc altera Ironia usque ad ultimum Epistolæ, ubi Poeta studet contrarium persuadere, ac Pleonecten avocare a cogitatione rerum caducarum ad studium sapientiæ ac tranquillitatem vitæ. 20 Ne optimas merces in urbe Ciliciæ Cibyri, & in Bythynia urbe Ponti & opes inde provenientes, intermittas. Synecd. spec. 21 In acervum constructa a te accumulentur. Permissio est Ironica, ac præterea Metaph. a Geometris, quibus hæc sphæra & quadrum sunt figuræ omnium perfectissimæ. 22 Hisce mox alia adhuc mille talenta a te addantur. Sic Virg. Ecl. 3. *cras* altera *mittam*. Synec. finitorum pro infinitis nummis.

1 Tertia succedant, & quæ pars 2 quadret acervum.
3 Scilicet uxorem cum dote, 4 fidemque, & amicos,
5 Et genus, & 6 formam 7 regina pecunia donat:
Ac 8 bene nummatum decorat 9 Suadela, Venusque.
Mancipiis 10 locuples, eget æris 11 Cappadocum rex.
12 Ne fueris hic tu. 13 Clamydes 14 Lucullus (ut 15 ajunt)
16 Si posset centum 17 scenæ 18 præbere 19 rogatus.
20 Qui possũ tot? 21 ait: tamen & 22 querã, & 23 quot habebo,
24 Mittam: post paulo 25 scribit, sibi 26 millia quinque
Esse domi clamydum: 27 partem, vel 28 tolleret omnes,
29 Exilis domus est, ubi non & multa supersunt,
30 Et dominum fallunt, & prosunt furibus. Ergo
31 Si res sola potest 31 facere & servare beatum,
33 Hoc primus repetas opus, hoc postremus 34 omittas. Si

1 Alia mille talenta his accedant. 2 Quinetiam succedat illa talentorum pars, quæ nummorũ acervum quadruplicem reddat, i. quarta mille, quatuor milia efficiunt, ut ita porro decies, vicies centies, millies opes tuæ geminentur. *Quadrare* enim per Metaph. est perficere. 3 Enumerat divitiarum commoda, ut Sat. 3. l. 2. *Omnes enim res, Virtus, fama, decus, divinæ humanaque pulchris Divitiis parent*. 4 Fideles amicos, ἓν διὰ δύο, i. *unum per duo*. 5 Nobilitatem. 6 Pulchritudinem. 7 Rebus humanis imperans. Nota est Metaph. valde viribus pecuniæ accomodata. 8 Valde nummarum ac divitem honoratissimũ efficit. 9 Eloquentia & venustas. Ego Alleg. hic esse existimo ex Metonymiis effic. pro eloquentibus patronis & mulieribus, qui clienres & amatores, si bene nummati fuerint, plurimum commendant, & ipsis se prorsus deditos pollicentur. *Suada* sive *Suadela*, Græcis Πειθὼ dicta, una cum Venere, & Jove, & Junone, & Diana, inter nuptiales Deos a Plutarcho enumerantur. 10 Sc. *est*, i. abundat, verum pecuniæ inops est. 11 Synecd. spec. pro quolibet domino & divite stipato quotidie magno famulitio, sed parum nummato. 12 Nolo ego ut tu sis talis, qualis fuit rex Cappadociæ, qui una re abundans cæteris egebat, sed Lucullo potius qui non una re, sed omnibus abundabat. 13 Purpureas. 14 Hic ille Lucullus *Xerxes togatus* appellatus ob occupatum ædificiis mare, & coæquatos montes. De cujus luxu vide Plut. in ipsius vita, ubi nominatim appellat Flaccum Poetam. 15 Historiæ. 16 An. 17 Spectaculis exhibendis. 18 Suppeditare, commodato dare, χορηγεῖν. 19 Obsecratus a Pretore quodam qui magnificos ludos populo Rom. exhibere volebat. 20 Quomodo tot purpureas chlamydes tibi suppeditare potero, cum forte tot non habeam. Brevis est Prosopopœja Luculli, qui inducitur ignorans suas facultates qualis ignoratio prædivitem arguit. 21 Lucullus Prætori. 22 Inquiram domi meæ. 23 Chlamydes invenero. 24 tibi. 25 Lucullus Prætori. 26 Discrepat ab Horatio Plutarchus, qui Lucullum ducentas chlamydes duntaxat domi reperisse scribit, i. duplo plures, quam ab ipso essent petitæ. 27 Illarum. 28 Ut sumeret sibi omnes utendas. 29 Inops vilisque illa domus est, ubi non etiã multa abundant, quæ a vetustate, carie, & tineis absumantur. Epiphonematica est Poetæ acclamatio de quantitate Lucullanarum. 30 Et dominum latent, i. quorum numerus a domino ignoratur. 31 Si pecunia, divitiæ. 32 Ex opinione avarorum. 33 Hoc negotiorum divitias sc. accumulandi. Symploce est initio & clausula membrorum in similitudine soni. 34 Missũ facias i. tibi divitias in principio & fine omniũ tuorũ negotiorũ proponas.

Si fortunatum 1 species, & 2 gratia præstat,
3 Mercemur 4 servum, qui 5 dictet 6 nomina, lævum
Qui 7 fodiat latus, & cogat 8 trans pondera dextram
Porrigere. 9 Hic multum 10 in Fabia valet, 11 ille Velina:
12 Cuilibet hic fasces dabit, 13 eripietque curule
Cui volet, 14 importunus 15 ebur: 16 frater, pater, adde,
17 Ut cuique est ætas, ita quemque 18 facetus adopta.
Si 19 bene qui cœnat, 20 bene vivit; 21 lucet, eamus,
Quo ducit gula: piscemur, venemur: ut olim
Gargilius, qui mane 22 plagas, venabula servos,
23 Differtum transire 24 forum, populumque jubebat,

1 Unus

1 Decus extremum, magnificentia amplissimorum honorum. 2 Favor pupularis. 3 Emamus. Ἀνακοίνωσις est, qua fingit deliberationem cum aliis. 4 Nomenclatorem. Synecd. periphrastica. Habebant Romani, magistratum petituri, servos nomenclatorem a quibus docebantur, ac monebantur, quo quisque civis, qui in suffragiis aliquid valeret, nomine appellaretur, ut candidati a servo nomenclatore admoniti, unumquemque nominatim salutare possent. Vide Cic. pro Mur. 5 Nobis candidatis magistratum petentibus in aurem insusurret. 6 Potiorum civium Romanorum obviam factorum, illos suis nominibus compellare, illis blandiri queamus, atque ita nobis obsequentes reddere possimus. 7 Qui domino suo astans sinistrum latus velticet, & extremis digitis pungat, ipsumque moneat, ut civem illum & illum salutet Metaph. est ab agricolis, qui proprie, dum terram vertant, dicuntur *arva* & *humum fodere* Simili Tropo Philippus apud Ter. in Hecyr. respondit Lacheti suum latus fodienti, ut diceret se Philumenam arcessi jussisse: *Noli fodere, jussi*. Imperfecta autem est Prosopopœja nomenclatoris de gratiosis suffragatoribus herum admonentis. 8 Per ponderosa saxa, lapides, trabes in viis publicis pontis loco prostratas, ipsi civi transeunti dextram porrigere, & nullum non officii genus deferre, vel benevolentiæ ineundæ, vel auxilii gratia. 9 Civis Romanus. Verba sunt nomenclatoris hortantis dominum, ut gratiosis apud tribus suas hominibus blandiatur, eosque salutet comiter. 10 Tribu. 11 Quem vides tibi obviam venientem, in tribu Velina gratia & autoritate multum pollet. 12 Hic, quem tibi vides procedere, cuicumque ipsi lubet, imperium atque magistratum dabit. 13 Omni dignitate, quecunque volet, exuet. 14 In eo, quod sibi proposuerit, obfirmato animo perseverans & non quiescens, cum voti compos fiat. 15 Curulem sellam quæ eburnea in curru, quo magistratus majores in forum & curiam vehebantur, i. Ædilitatem majorem, &c. Meton. primum materiæ pro sella Ædilitia ex ebore facta, deinde adj. pro subjecto magistratu: qui ornabatur hujusmodi throno creatus, & quo movebatur, repulsam passus. 16. Alandientium verba. 17 Prout quisque est ætate vel minori, vel grandiori. 18 Facete & comiter aliquere, & blandis verbis in patrem, vel fratrem elige, sibique adjungere stude. Cic. in Ver. *Quem sibi illa defensorem sui juris, ultorem injuriarum, actore totius causæ* adoptavit. 19 Magnifice ac luxuriose. Verba sunt Poetæ εἰρωνικῶς consulentis, quasi socius esse velit tantæ stultitiæ. 20 Beate. 21 Cum dies incipit, surgemus, conquiramus opsonia palato gratissima. 22 Retia. Virg. 4. Æn. *Retia rara, plagæ, lato venabula ferro*. Asyndeton. 23 Hominibus plenum, frequentissimum. Sic Sat. 5. l. 1. *inde forum Appi Differtum navis*, &c. 24 Per forum Romanum, ut ita ab omnibus venatum ire crederetur.

1 Unus ut e multis populo spectante 2 referret
3 Emptum mulus aprum : crudi, 4 tumidique lavemus,
Quid deceat, quid non, obliti : 5 Cerite cera
Digni, & remigium vitiosum Ithacensis Ulyssei :
7 Cui potior 8 patria fuit 9 interdicta voluptas.
Si (10 Mimnermus uti censet) sine amore jocisque
Nil est jucundum; 11 vivas in amore jocisque.
Vive, vale : siquid novisti rectius 12 istis,
13 Candidus imperti : 14 si non, his utere mecum.

1 Ut insignis multus & præaltus. 2 In civitatem dorso portaret. 3 Non inter venandum captum. 4 Propter cibi vinique varietatem turgidi descendamus in balnea. 5 Sine lege viventes, id est, qui tali tabula cerata digni sumus, qualis illa fuit, qua Cerites, Ceres civitatis populi, a Romanis infamia notati sunt, dum suffragiorum jus illis denegabatur, eo quod Romanos una cum hostibus oppugnasset. Gellius l. 16. c. 13. Met. ergo est adj. pro tabula, in qua notata est Ceritum populorum ignominia. 6 Tales existentes, quales remiges & socii navales Ulyssi, vitiis, & voluptatibus addicti. Meton. esse. 7 Quibus remigibus. 8 Quæ omni viro honesto debet esse longe gratissima, cum non defuerint Grillus & alii, qui porci apud Circen æterno servitio mancipati manere, quam hominis formæ restitui, inque patriam reverti maluerint. 9 Ab Ulysse. 10 Poeta Græcus voluptarius, elegiarum scriptor. 11 Licet ut vivas, o Numici. 12 Quæ dixi de summo bono & animi beatitudine, nempe illam in perpetua animi tranquillitate sitam esse, cui nihil timeat, nihil cupiat, nihil speret, neque gaudeat & doleat; non autem in divitiis, honoribus aut voluptatibus. 13 Tanquã amicus sincerus mihi imperti. 14 Si vero non pectius nosti, illis, quæ ego dixi, & quibus tu meliora non novisti, mecum fruere.

Epist. VII.

Ad MÆCENATEM.

Mæcenati se excusat, quod promissis non steterit, ejus in se liberalitatem commemorat, & laudat : sed libertatem, & animi tranquillitatem omnibus amicorum donis, & quibuslibet divitiis anteponendam esse, atque adeo eum, qui paucis contentus vivere didicit, incommoda, quæ vitam ambitiosam comitantur, non posse ferre innuit.

Quinque dies tibi 1 pollicitus me 2 rure futurum,
3 Sextile totum mendax desideror : atqui
Si me vivere vis sanum, recteque valentem,

1 Quam

1 Sc. *sum*, cum rus abirem. Exorditur a remotione culpæ in morbi timorem, propter æstum canicularem. 2 In sabina regione, ubi villam habuit Horatius amœnissimam. 3 Per totum mensem Augustum, id est, per integras quatuor hebdomadas parum stans meis promissis, sed falsus. illinc, id est, Roma, sum, & a te exspector : desideramus enim, quæ absunt. Hic mensis sextus a Martio, qui annum apud veteres inchoabat, *Augustus* postea dictus est; ut Quintilis *Julius*.

1 Quam mihi 2 das ægro, 3 dabis ægrotare timenti,
Mæcenas, veniam, 4 dum ficus prima, calorque
4 Designatorem decorat 5 lictoribus atris:
6 Dum 7 pueris omnis pater, & matercula 8 pallet:
9 Officiosaque sedulitas, & 10 opella forensis
11 Adducit febres, & 12 testamenta resignat.
Quod si 13 bruma nives 14 Albanis 15 illinet agris,
16 Ad mare 17 descendet 18 vates tuus, & 19 sibi parcet,
20 Contractusque 21 leget: te, dulcis amice, 22 reviset
Cum 23 Zephyris (si concedes) 24 & hirundine prima.
25 Non, quo more pyris vesci Calaber 26 jubet hospes,
Tu me fecisti locupletem: 27 Vescere sodes:

1 Jam

1 Dabis mihi illam veniam absentiæ meæ, *vel*, ut ego possim abesse, timenti ægrotare, quam mihi ægroto dares. 2 Polyptoton. 3 Donec fervet Canicula, quo tempore ficus primum maturescunt. Synecdochica est periphrasis autumni primi, quo morbidus aer corporibus offenditur. 4 Eum, qui constituendæ funebri pompæ præest, & quo modo, quo ordine, quibus ornamentis quidque adendum sit, præscribit & designat. 5 Libitinariis ministris atratis, i. lugubri pallaque veste indutis tanquam perpetuo comitatu exornat, i. dum multi Romæ e vita decedunt propter autumnum morbidum, dumque ille designator cum comitibus suis libitinariis in curandis funeribus perpetuo occupatus est. Catachrestica & faceta est Synecdoche: qualis esset, si spectatores puniendorum damnatorum diceremus ipsorum esse comites & stipatores. Facete enim libitinarium suum, tanquam curulem honorem gereret, lictoribus ornat, qui in funebri ministerio fuere vespillones, sandapilarii, ustores, pollinctores, præficæ, & alii id genus homines. 6 Anaphora. 7 Liberis suis, ne ægrotare incipiant, & moriantur. 8 Timet. 9 Nimia diligentia advocatorum sive patronorum in officio præstando suis clientibus. 10 Opera in foro, & in causis levibus & minimi sæpe momenti præstanda. 11 Affert, i. dum patroni nimia contentione agendi causas suorum clientum & circumcursandi, summo æstu facile incidunt in morbos, & vitam cum morte commutant. 12 Testamenta aperit post mortem testatoris sigillis remotis, & suum cuique hæredi ex testatoris voluntate assignat: contrarium est *obsignare testamenta*. Resignatio autem testamentorum indicat mortem testatorum. 13 Hyems. Synecd. part. 14 In quos hoc calidissimo tempore refrigerandi gratia secessi. 15 Aspergit. Metap. a pictoribus, qui colores, vel a chirurgis, qui unguenta corporibus inducunt. 14 Ad civitatem maritimam, ubi per hyemem major calor. 17 Ex Albanis his montibus. 18 Horatius. Loquitur de se in tertia persona, i. ego Horatius ad mare descendam. Synecd. gen. 19 Valetudinem suam curabit. Meton. subj. 20 Velut in musæolum & villæ angulum frigore abditus. 21 Aliquid. Hic verba quinque similiter sonant circa clausulas tot membrorum per Epistrophem: ubi cernuntur partim ὁμοιοτέλευτα, partim ἰσόκωλα. 22 Romæ. 23 Verno tempore flantibus. Synecdochica periphrasis veris. 24 Vere ineunte, cujus est hirundo nuntia. De qua sic Ovid. 2. Fast. *Veris prænuntia venit hirundo, Et metuit, ne qua versa recurrat hyems*. 25 Apparatus est ad Prosopopæjam hospitis Calabri ἄνευ Πραγματολήψεως. 26 Advenam amicum aut viatorem hospitio exceptum. 27 Hisce pyris. Jam inducitur hic Calaber cum viatore loquens per Dialogismum.

1 Jam satis est. 2 At tu quantum vis, 3 tolle, 4 Benigne.
5 Non invisa 6 feres 7 pueris munuscula parvis.
8 Tam tenear dono, quam si dimittar onustus.
9 Ut libet: 10 porcis hodie comedenda 11 relinques.
Prodigus & stultus 12 donat, quæ spernit & odit.
13 Hæc 14 seges ingratos tulit, & feret omnibus annis.
Vir bonus, & sapiens 15 dignis ait esse paratum,
Nec tamen ignorat, 16 quid distent 17 æra lupinis.
18 Dignum præstabo me etiam pro laude merentis.
19 Quod si me noles usquam 20 discedere, 21 reddes
Forte latus, 21 nigros angusta 23 fronte capillos:
24 Reddes dulce 25 loqui: reddes ridere decorum, &
26 Inter vina fugam Cynaræ 27 mœrere protervæ.
28 Forte per 29 angustam 30 tenuis vulpecula rimam
31 Repserat in cameram frumenti, 32 pastaque, 33 rursus Ire

1 Pyrorum, quod accepi. Verba sunt viatoris. Nulla est hic depositæ Prosopopœjæ nota. 2 Verba sunt Calabri hospitis. 3 Sume tecum tantum pyrorum. 4 Liberaliter mecum agis, ait viator. 5 Grata. Verba Calabri. 6 Domum tecum. 7 Qui pyris impense delectātur. 8 Tam delector tuis pyris, quę mihi donas, eoque munere æque tibi devincior, quam si eis oneratus discedam abs te, & omnia Pyra mecum auferam. Verba viatoris. 9 Facito ut liber (inquit Calaber) vel tolle, vel relinque ille pyra, non possum te cogere. 10 Pyra. 11 Si tecum auferre nolueris. 12 Talia munera. 13 Anaphora. 14 Inconsiderata & præpostera rerū vilium & superfluarum donatio. Met. est ab agricolis ad uberrimā materiam, ex qua fit aliquid, significandam. 15 Viris probis separatum ac promptum esse dicit. 16 Quid discriminis sit inter bonos & malos seu projectitios nummos ex lupino factos, quibus in Comędiis utuntur, id est, inter bonos & malos homines. 17 Allez. est e Synecdochicis specierum generibus, id est, pro pretiosissimis ac vilissimis quibusque rebus, quarum novit sapiens discrimen, ac pretium muneris, quod alcui præstat pro ipsius merito ac dignitate, expendit diligenter. 18 Ego (inquit Horatius) me gratum præstabo, & vicissim operam dabo, ut tuis viris laudibus, & amplissimis tuis muneribus dignus fuisse videar pro tua tam præclare de me merentis laudo. Hic versus opponitur illi superiori, *Hæc seges ingratos tulit*, &c. 19 Mira est hic Poetæ licentia, Græcis παῤῥησία, loquendi apud eum, quem aut vereri aut metuere deberet, ab eoque reposcendi, quod non est in potestate cujusquam situm: cujus affectū auget alia sequentis dictionis figura. 20 A te, id est, semper lateri tuo adhærere. 21 Reddes juvenile robur & meliores annos, quos tecum consumsi. 22 Nunc canos in fronte. 23 Quæ jam mihi seni calvitie dilatata & magna est, sed olim nulla calvitie deformis erat, id est, reddes mihi juventutem. 24 Anaphora. 25 Hæc verba infinita sunt loco nominum per Antimeriam, ut Grammatici loquuntur, dulcem orationem, scitum risum, &c. 26 Reddes ætatem ad levitates amatorias aptam. 27 Mœrorem ob Cynarę, amicę petulantis, clandestinam fugam e convivio, cum impense dolorem, quod illa clam me sese e convivio subduxisset: quod juvenem, non senem, decet. 28 Προκατάληψις est objiciendi apologi. 29 Tenue foramen. 30 Inani & famelico ventre, diuturna inedia attenuata, macilenta. 31 Irrepserat, introiverat in vas aliquod vimineum frumenti plenum. 22 Jam satura & bene saginata frumento. 33 Redire per idem foramen, per quod paulo ante inani ventre penetrarat, πάλιν ἰέναι.

Ire foras 1 pleno 2 tendebat corpore 3 frustra,
4 Cui mustela procul, Si vis (ait) 5 effugere 6 istinc,
7 Macra 8 cavum repetes arctum, 9 quem macra subisti.
10 Hac ego si compellar imagine, 11 cuncta resigno:
12 Nec somnum plebis laudo, satur 13 altilium, nec
Otia 14 divitiis Arabum 15 liberrima muto.
Sæpe 16 verecundum laudasti: 17 rexque, 18 paterque
19 Audisti coram, nec verbo parcius absens.
20 Inspice, si possum 21 donata reponere lætus.
22 Haud male 23 Telemachus, 24 proles patientis Ulyssei.
25 Non est aptus equis 26 Ithacæ locus: ut neque planis
27 Porrectus spatiis, 28 neque multæ prodigus herbæ,
29 Atreide, magis apta 30 tibi tua dona relinquam.
31 Parvum parva decent: mihi jam non 32 regia Roma,
Sed 33 vacuum Tibur placet, aut 34 imbelle Tarentum.
35 Strenuus & fortis, caussisque 36 Philippus agendis Cla-

1 Distento. 2 Conabatur, contendebat, tentabat. 3 Foraminis angustia pleno, & distento ventri obstante. 4 Vulpeculæ in exeundo ira frustra laboranti, Accessus est ad Prosopopœjam mustelę vulpeculam inclusam sic alloquentis, *Si vis*, &c. ubi fictio personę deponitur sine admonitione. 5 Te ex isto carcere liberatam pristinę libertati restituere. 6 E frumenti vase. 7 Tenui ventre: a Græco *μακρός*, quia fere qui sunt longi, iidem solent esse tenues ac macilenti. 8 Illum locum excavatū, illud foramen angustus. 9 Quē gracilis ingressa es. 10 Hac vulpeculę similitudine & conditione a te, o Mæcenas, compellas, quod sc. alia ratione ab hac servitute mihi discedere non liceat, nisi vulpis exemplo. 11 Omnia munera, quę accepi, reddo ac relinquo: ut Od. 29. l. 3. de Fortuna; *Laudo manentem, si celeres quatit Pennas*, resigno, *quæ dedit*. 12 Neque ob id quietem privatorū hominum & tranquillam vitam, malo, & Mæcenatis ædes relinquere, quod me deliciarum sumtuosarumque epularum satietas ceperit, aliter sensurus, si egerem. 13 Bestiarū, in usum hominum & escam saginatarum, sive sint quadrupedes, sive pisces, sive aves. Od. 29. l. 1. 14 Cum divitiis. 15 Securam privatorum quietem. 16 Maticulosum, & ab omni asperitate alienum ingenium meū 17 Ob singularem munificentiam. 18 Ob paternum tuum erga me amorem. 19 Appellatus es a me sive præsens tecum fui, sive absens. 20 Periculum fac, tecum considera. 21 Reddere quæ mihi donasti. Sic Od. 5. l. 3. *Nec vera virtus, cum semel excidit, Curat* reponi *deterioribus*. 22 Respondit Menelao, cum ipsi egregios equos dono offerret. 23 Hoc exemplo Menelai & Telemachi dilucide docet, fuisse honestius, nec Mæcenatem dare, nec se munera accipere, quam nunc reddere. Locus ex Od. δ. 24 Filius laboriosi Ulyssis ex Penelope. 25 Prosopopœja Telemachi Menelaum alloquentis. 26 Insulæ patriæ meæ. 27 Ut qui neque extensus sit in longitudinem spatiis, ubi equi pro libitu suo currere possint, id est, ut qui sit angustus, & salebrosus. 28 Nec copiosi graminis abundans. 29 O Menelae, Atrei fili. 30 Tibi Atridæ aptiora, quam Telemacho. 31 Me exiguum. Polyptoton. 32 Splendida, magnifica. 33 Non populosum, minime frequens. 34 Molle, voluptuarium, quietum, a bello vacuum. Sumtum est ab ignavia & mollite hominum ad militiam ineptorum. 35 Orator validus & animosus, & advocatus excellens. 36 *L. Philippus eloquenti a gravitate, florentissimus civitatis*, ut ait Cic. Hic dicebat, se tum, cum brachium concalefecisset, solere pugnare, ut scribit Cic. 2. de Orat.

Clarus, 1 ab officiis octavam circiter 2 horam
Dum 3 redit, atque 4 foro nimium distare 5 Carinas
Jam grandis natu 6 queritur; 7 conspexit (ut ajunt)
8 Adrasum quendam 9 vacua tonsoris 10 in umbra,
Cultello proprios 11 purgantem leniter ungues.
12 Demetri (13 puer hic 14 non læve jussa 15 Philippi
16 Accipiebat) abi, 17 quere, 18 & refer, 19 Unde dōo, 20 quis,
21 Cujus fortunæ, quo sit patre, 22 quo ve patrono.
23 It, 24 redit, & 25 narrat, 26 Vulrejum nomine Menam,
27 Præconem, 28 tenui censu, sine crimine notum,
29 Et properare loco, 30 & cessare, 31 & quærere, & uti
Gaudentem 32 parvisque sodalibus, & 33 Lare certo,
Et 34 ludis, & 35 post decisa negotia, * campo.
36 Scitari libet 37 ex ipso, quæcunque 38 refers: dic,
Ad cœnam 39 veniant. Non sane 40 credere Mena:
41 Mirari secum tacitus: quid multa? 42 benigne
Respondet. 43 Negat ille mihi? 44 Negat improbus, & te
45 Negligit, aut 46 horret, 47 Vultejum mane 48 Philippus

Vilia

1 Forensibus, i. a caussis dicendis absolutus. 2 Dici. 3 Domum e curia, 4 A foro. 5 Viam Romæ, sic dictam, ab ædificiis factis, instar carinarum navalium: in qua via domus erat Philippi. 6 Cum senibus longius ire gravius sit. 7 Philippus. 8 Detonsum hominem. 9 Nugatoribus & otiosis hominibus. 10 In officina, in pergula, vel in tonstrina. 11 Præscindentem, resecantem. 12 Prosopopœja est cum Demetrio servo suo primum, deinde ipsius cum Vultejo Mena loquentis per Dialogismum. 13 Minister, Demetrius. Sic Od. 38. l. 1. *Persicos odi*, puer, *apparatus*. 14 Non stulte, non negligenter, ὀσκαίως, sed gnaviter. Virg. Ecl. 1. *si mens non* læva *fuisset*. 15 Domini sui. 16 Exequebatur. 17 Ex illo homine. 18 Et, quæ audieris, mihi renuntia. 19 Ex qua familia sit. Sic Virg. Æn. 7. *Qui genus*? Unde domo? *pacem ne hus ferris an arma*? 20 Sc. *sit*. 21 Cujus conditionis sit, dives an pauper. 22 in cujus clientela sit. 23 Demetrius servus hominem adit. 24 Ab illo e tonstrina ad dominum. 25 Domino suo, quæ ab illo audierat. 26 Illum appellari. 27 Esse. 28 Pauperem esse. 29 Et in loco, id est, opportuno tempore opus agere. 30 Et rursus feriari. 31 Et divitias acquirere, iisque uti, quod non facit avarus. 32 Mediocribus. 33 Proprio ac privato domicilio, non vita vaga. Meton. adj. pro ædibus Menæ. 34 Circensibus & gladiatoriis. 35 Post confecta, expedita præconis negotia. Suet. *Vespasianus* post decisa, *quæcunque obvenissent*, negotia, *gestationi & inde quieti vacabat*. * Martio, ubi valetudinis causa corpus exercebat. Synecd. gen. 36 Scrutando cognoscere. Verba sunt Philippi. 37 Mena. 38 Mihi narra. 39 Ad me. 40 Sc. *poterat*, vel, non credebat se serio ab ignoto hero, & tanto patrono ad cœnam vocari. 41 Sed mirabitur quid tanti viri tam ultronea & benevola invitatio sibi vellet. 42 Gratias agit tibi ingentes, seque excusat, quod venire non possit. 43 Se in cœna mihi adjuturum? Verba sunt Philippi. 44 Se venturum Verba sunt servi. 45 Contemnit, non curat. 46 Formidat, & præ verecundia venire non audet. 47 Menam. 48 Orator.

Vilia vendentem 1 tunicato 2 scruta 3 popello
4 Occupat, & salvere jubet prior: 5 ille Philippo
6 Excusare laborem, & 7 mercenaria vincla,
8 Quod non mane domum venisset; denique, quod non
9 Providisset eum. 10 Sic ignovisse putato
Me tibi, si cœnas hodie mecum. 11 Ut libet, 12 Ergo
Post nonam venies. Nunc i: 13 rem strenuus auge.
14 Ut ventum ad cœnam est, 15 dicenda, tacenda locutus,
16 Tandem dormitum dimittitur: 17 huc ubi sæpe
Occultum 18 visus decurrere piscis ad hamum.
19 Mane 20 cliens, & jam 21 certus conviva, jubetur
22 Rura suburbana 23 indictis comes ire Latinis.
Impositus 24 mannis, arvum 25 cœlumque Sabinum
26 Non cessat laudare: 27 videt ridetque Philippus,
Et sibi 28 dum 29 requiem, dum 30 risus undique 31 quærit,
Dum 32 septem donat sestertia, mutua 33 septem
Promittit, persuadet uti 34 mercetur agellum.
35 Mercatur. Ne te longis 36 ambagibus ultra,
Quam satis est, 37 morer: 38 ex nitido fit rusticus, atque
Sulcos, & 39 viveta crepat meræ: præparat 40 ulmos:

1 Im-

1 Ob paupertatem tunicis, non togis, utenti. 2 Merces viles, vetera ferramenta, vasa dimidiata, vestes panis obsitas. 3 Vili plebeculæ. Digna emtore merx. 4 Prævenit, antevertit. 5 Mena. 6 Prætendebat suum laborem, in quo tanquam præco occupatus esser. 7 Præconias & mercenarias occupationes quæ, tanquum vincula, ipsum detinuissent. Synecd. gen. 8 Quod pro clientum more matutino tempore domum suam, tanquam patroni, non venisset, illumque salutasset. 9 Ante prius vidisset. 10 Hac lege & conditione, Verba sunt Philippi. 11 Sit ita, inquit Mena. 12 Ergo post horam nonam (inquit Philippus) venies domum meam, id est tribus horis ante Solis occasum. 13 Nunc abi, & opes facultatesque tuas fortiter auge. 14 Postquam. 15 Vultejus locutus libere quidvis locutus, ῥητα καὶ ἄῤῥητα, fanda, nefanda. Hæc autem sic accipienda sunt, sc. Vultejum, fretum amicitia Philippi, sua negotia inconsiderate effutivisse. Paronomasia. 16 Tandem jubetur ire domum. 17 Ad ædes philippi Oratoris. 18 Visus est. 19 Postridie. 20 Patroni Philippi ut & salutandi & comitandi (si opus esset) officium perageret. 21 Quotidianus, qui etiam non vocatus adesse posset. 22 In rura. 23 Cum Latinæ feriæ, quibus Romæ nihil operis facere licebat, a Consule imperatæ essent. Quo tempore fiebat Jovi Latiali in monte Albano sacrificium. Lege Macrob. Sat. 1. c. 16. 24 Equis pusillis. 25 Acrem Sabinum, in quo Philippus suburbana præda habebat. 26 Vultejus. 27 Hominem stultum. 28 Anaphora. 29 Locum, in quo interdum requiesceret. 30 Ludum jocumque. 31 Philippus. 32 Septem millia Sestertium nummum, id est, centum & septuaginta quinque aureos. Ad hanc autem gratuitam summam accedat mutua, tum reddet additio trecentos & quinquaginta aureos. 33 Alia. 34 Emat sibi. 35 Vultejus agellum emit. 36 Sermonum. 37 Detineam te, o Mæcenas. 38 Exurbano & bene habito fit incultus, scaber & intonsus. 39 Loca vitibus consita solum habet in ore. Vide Od. 18. l. 1. 40 Quibus maritantur vites.

1 Immoritur ſtudiis, 2 & amore ſeneſcit habendi.
Verum ubi oves furtò, morbo periere capellæ,
3 Spem mentita ſeges, bos eſt 4 enectus arando:
Offenſus damnis, 5 media de nocte 6 caballum
Arripit, 7 iratusque 8 Philippi 9 tendit ad ædes.
Quem 10 ſimul aſpexit 11 ſcabrum intenſumquePhilippus,
12 Durus, (ait) Vultei, nimis, 13 attentusque videris
Eſſe mihi. 14 Pol, me 15 miſerum patrone vocares,
Si velles (inquit) verum mihi 16 ponere nomen,
17 Quod te per 18 Geniū, 19 dextrâque,Deoſque 20 Penates,
Obſecro, & obteſtor, 21 vitæ me redde priori
22 Qui ſimul aſpexit, quantum dimiſſa petitis
Præſtent, mature redeat, repetatque 23 relicta.
24 METIRI ſe quēque 25 ſuo modulo,ac pede,26 verum eſt.

Epiſt.

1 Vitam ſuam impendit curis agriculturæ. 2 Et tabeſcit, conſumitur lucri ſtudio. Ut *ſenium* veteres pro odio, tedio, ac moleſtia dixere, ſic etiam *ſeneſcere* pro cruciari ac macerari. Cic. *Otio, & tranquillitate reip.* conſeneſcebat. 3 Et poſtquam ager ſatus qui dominum ſuum Vultejum de maximo anni proventu ſperare juſſerat, fefellit, & minus reddidit, quam ſperaverat agricola. *Seges* autem a *ſerendo* dicta, & fructus ipſos, & terram fundumque, unde naſcuntur ſignificat. 4 Ita fractus & debilitatus arandi labore, ut mortuus videretur. 5 Paulo poſt mediam noctem. Sic ſupra Ep. 2. *ſurgunt* de nocte *latrones*. 6 Sibi a Philippo datum. 7 Ob agriculturæ damna. 8 Patroni ſui. 9 Contendit. 10 Simulac. 11 Squalidum, incomtum, & impexum, qui antea erat nitidus, pexus, comtus. 12 Homo ferreus & laborioſus, id eſt, non te reſpicis, nimis te labore excrucias Vultei. 13 Ad rem, id eſt, avarus. 14 Ædepol, certe. Exclamatio eſt Vulteji affirmantis ſuas querelas per Pollucem. 15 Calamitoſum, non durum & attentum. 16 Dare, imponere, Al. *dicere*. 17 Quamobrem, vel propter quod vel, quam rem te obſecro. Sic Virg. 6. Æn. quod *te per cœli jucundum lumen, & auras, Per genitorem oro, per ſpem ſurgentis Juli, Eripe me his invicte malis.*

18 Naturæ Deum. Exclamatio obteſtantis ad effectum patrono movendum. 19 Quæ membrum eſt fidei ac federis. Similis orandi modus eſt in Andr. Ter. *Quod ego per hanc te dextram oro, & genium tuum:* iſque antiquis perfamiliaris & peruſitatus in rebus graviter afflictis. 20 Domeſticos. 21 In priſtinum ſtatum & officium præconis me reſtitue, meque ex his calamitatibus eripe. Synecd. gen. 22 Qui Philippus poſtquam conſideravit & ſecum reputavit, quantum relicta in urbe præſtent illis rure quæſitis, id eſt, quanto melior fuerit urbana prior vita Vultei libera & tranquilla, quam poſterior ruſticana ſervilis & ærumnoſa: petitioni ejus locum relinquit, jubet ut Vultejus quamprimum, deſerta agricultura, ad urbem redeat, & relictam præconis conditionem repetat. 23 Studia. 24 Alleg. eſt e Metaph. ab his, qui ſtaturam corporis humani numero pedum metiuntur. Monet autem Alleg. ut intra ſuam quiſque conditionem & fortunam ſe contineat, & ſe ſuis facultatibus tam animi, quam corporis, æſtimet, nec ex aliorum judicio pendeat. 25 Sua menſura & modulo pedis. 26 Æquum & honeſtum eſt, decet: ut Sat. 3. l. 2. *An, quodcunque facit Mæcenas, te quoque* verum eſt, *Tanto diſſimilem, & tanto certare minorem?*

Epist. VIII.

Ad CELSUM ALBINOVANUM.

Ad Celsum scribens, se minus animo, quam corpore, valere dicit in se ipso cum alia quædam vitia, tum inconstantiam reprehendens: sed ita ut illum in persona sua taxare videri possint. A Musa autem, de non ferenda immoderate & insolenter fortuna, cum vult admoneri.

1 CElso gaudere, & bene rem gerere, Albinovano
2 Musa rogata refer, 3 comiti 4 scribeque 5 Neronis.
Si quæreret, 6 quid agam: dic, multa, & pulchra 7 minantem,
8 Vivere nec recte, nec suaviter: haud quid grando
9 Contuderit vites, oleamque 10 momorderit æstus;
Nec quia longinquis armentum ægrotet in 11 arvis;
12 Sed quia mente minus validus, quam corpore toto,
13 Nil audire velim, nil discere, 14 quod levet ægrum:
15 Fidis offendar 16 medicis, irascar amicis,
17 Cur me funesto properent arcere 18 veterno:
Quæ nocuere 19 sequar: fugiam, quæ 20 profore credam:
21 Romæ Tibur amem ventosus, 22 Tibure Romam.

1 Post

1 Ordo est: O Musa *a me* rogata, refer Celso Albinovano, comiti & scribe Næronis σχαίρειν κ᾽ ὀυπράττειν, ut gaudeat & bene rem gerat, id est, nuntia meo nõine Celso, qui literis suis prius me compellavit, salutem, *vel*, saluta illum meis verbis. Sunt autem in hoc Hellenismo infinita verba pro nominibus, id est, significa me optare Celso gaudium, & prosperos rerum successus. 2 Jovis & Mnemosynes filia. Synec. est gen. pro una e novem: fortasse pro Clio historiarum perita, vel pro Calliope carminis Heroici præside. 3 Qui tanquam inferior amicus Neronem comitatur. 4 Notario, qui est Neroni a literis & mandatis. Cel. *een Secretaris.* 5 Claudii Tiberii Neronis, Augusti Cæsaris privigni. Synecd. gen. 6 Quibus in studiis hactenus occupet. 7 Non sine jactantia præ me ferentem, promittendum, jactantem. Sic Sat. 3.l.2. *At qui vultus erat pulchra & præclara* minantis, id est, de te promittentis. Vide locum. 8 Nuncia Celso me non recte ex animi sententia & quasi cum vitę tædio vivere. 9 Fregerit vites meas, id est, quo rei familiaris damna perpessussim. 10 Nimio calore exusserit, corruperitque, unde inaruerint. 11 Agris aratis. 12 Sed quia animo æger magis, quam corpore, velim nil, &c. 13 Anaphora. 14 Quod animi morbum imminuat ac relevet. 15 Quia fidelibus meis medicis, consilio & alloquio salutari hujus mali remedium mihi exhibituris, offendar. 16 Epistrophe. 17 Propterea quod Cic. *Quid me accusas*, cur *hunc meum casum tam graviter feram, debes ignoscere.* 18 A me propulsare lethargum, qui inexpugnabilis est dormiendi necessitas. Metaphorice hic ponitur pro arrogantia, inconstantia, in proposito pertinacia. 19 Quia sequar, quæ &c. Epanodos. 20 Mihi profutura. 21 Quia cum Romæ sum, amem Tibur, & rus optem tanquam homo mobilis & vento popularis auræ plenus. Metaph. est ab aere, & regionibus, & mari, quæ vento agitantur: quo tropo postrema libri hujus Ep. *plebs ventosa* dicitur. Geminum insuper est Polyptoton. 22 Cum autem Tiburi aut rure sum, Romam amem.

1 Post hæc, ut 2 valeat, quo pacto rem gerat, & se:
Ut placeat 3 juveni, percontare, utque cohorti.
Si dicet, Recte: 4 primum gaudere: 5 subinde
Præceptum 6 auriculis hoc 7 instillare memento,
8 Ut tu fortunam, sic nos te, Celse, feremus.

1 Post hæc omnia, o Musa, postquam illi de meis rebus, meaque perversa & infelici conditione renuntiasti, ex illo Celso Albinovano, percunctare, quæ sit ejus valetudo, quo pacto negotia sua gerat, & se, recte, an secus. 2 Symplece. 3 In qua gratia sit apud Claudium Tiberium Neronem Imperatorē, inque toto exercitu Synec. gen. 4 Primum dicito me ejus nomine gaudere, eique de illa felicitate gratulari. 5 Deinde: ut Sat. 5. l. 2. *Sparge subinde.* 6 Ejus, sc. Celsi. 7 Leviter infundere. Metaph. est a rebus liquidis, quæ guttatim in vasa infundi solent, id est, ut Musa, deinde admoneto Celsum de constantia & animi moderatione servanda in omni re. 8 Quemadmodum tu secundam fortunam feres, ita ut non superbias, sic nos tuam amicitiam feremus, & servabimus continuo.

Epist. IX.

Ad CLAUDIUM NERONEM.

Claudio Neroni Septimium commendat, & rogat ut in amicitiam suam eum recipiat. Sed hoc verecunde facit & ita, ut ab ipso Nerone id tanquam pro suo jure petere videri non possit.

1 SEptimius, 2 Claudi, 3 nimirum intelligit unus,
Quanti me facias: nam cum rogat, 4 & prece cogit
Scilicet, ut tibi se 5 laudare, & 6 tradere coner.
7 Dignum mente, domoque legentis honesta Neronis,
8 Munere cum fungi propioris censet amici.
9 Quid possim videt ac novit me 10 valdius ipso.
11 Multa quidem dixi, cur excusatus abirem:
Sed timui, 12 mea ne finxisse minora putarer,
Dissimulator 13 opis propriæ, 14 mihi commodus uni.
Sic

1 Eques Romanus, de quo Od. 6. l. 2. 2 O Nero, Augusti privigne. 3 Sine dubio solus e multis scit Septimius. 4 Et precando me cogit propter insignem amicitiam, cui nihil negari debeat. 5 Commendare, & tanquam virum probum laudare. 6 In amicitiam. 7 Virum dignum tua amicitia, tuo animo, & convictu, honestoque loco in familia Neronis, qui non nisi res honestas & viros probos eligit, inque amicitiam suam recipit. 8 Et cum Septimius existimat me officio interioris amici apud te fungi, & aliis familiariorem esse. 9 Quid apud te possim, intelligit. 10 Validius & melius. Syncope est, sicut *valde* pro valide. Sic de Arte: Valdius *oblectant populum demissa per aurem*, &c. 11 Multas quidem causas attuli & dixi Septimio, quibus hoc commendandi munus, mihi ab eo impositum, declinarem. 12 Ne judicarer a Septimio & aliis, qui hoc intellecturi essent, meam apud te gratiam, & meam commendandi facultatem minorem esse, quam revera sit. 13 Ne diceret meæ potentiæ & gratię dissimulator esse, meque nolle, qua me benevolentia amplectaris, illi ostendere. 14 Ne diceret in tua amicitia meam solius utilitatem sine reliquorum amicorum cura spectare.

Sic ego, majoris fugiens 1 opprobria 2 culpæ,
3 Frontis ad urbanæ descendi præmia: quod si
4 Depositum laudas 5 ob amici jussa pudorem;
6 Scribe tui gregis hunc & 7 fortem crede bonumque.

1 Crimina. 2 Dissimulationis & invidiæ, animique in officio tribuendo maligni. 3 Descendi ad fructum minus verecundæ commendationis, id est, ad impudentiam, quæ frontis perfrictæ est præmium, more urbanorum & impudentium, & audacior factus sum amici causa, ut sc. hac mea audaci commendatione impudentiæ præmia impetrarem, & hunc Septimium meliori nota tibi commendatum in amicitiam tuam insinuarem. Meton. ergo subj. est pro adjuncta impudentia urbana, quæ potissimum residet in fronte: deinde Meton. adj. pro urbanis impendentibus, quorum personam lege amicitiæ coactus est Poeta sustinere in hac commendatione. 4 Hanc meam impudentiam, qua tibi satis importune Septimium commendo. 5 Ob Septimii preces. 6 Adscribe hunc Septimium tui gregis numero, tuorumque amicorum albo ipsum numera. Metaph. a pecoribus. Ter. *Verum etiam hoc vos oro, ut me in vestrum gregem recipiatis.* 7 Ipsum esse virum ad omnia pericula subeunda promtum & paratum.

Epist. X.

Ad FUSCUM ARISTIUM.

Fusco Aristio, urbis amatori, vitam rusticam, quia ipse delectabatur, laudat, & varia ejus commoda recenset. Simul autem ab ambitione (quæ vitam urbanam, non rusticam, comitatur) eum deterret.

URbis amatorem 1 Fuscum 2 salvere jubemus
3 Ruris amatores: 4 hac in re 5 scilicet una
Multum dissimiles, 6 ad cætera pene 7 gemelli.
8 Fraternis animis, quicquid negat alter, & 9 alter,
10 Annuimus pariter vetuli, notique columbi.
Tu 11 nidum servas, ego laudo ruris amæni

1 Aristium, in urbe commorantem. 2 Salutari, opto, volo. Nam in τὸ *jubemus* non tam jussionis & imperii, quam voluntatis & optationis. Ter. *Jubeo Chremetem*, sc. *salvere* i. volo Chremetem salutari. 3 Nos. 4 Quod ego rure, tu urbe delectaris. 5 Hic τὸ *scilicet* confirmantis est. 6 Cæteris in rebus, *vel*, quantum ad reliqua, quod cætera. 7 Adeo sumus inter nos moribus similes, ut pene gemelli videri possimus, qui uno tempore concepti, iisdem voluntatibus maxime ducuntur. Metaph. ergo sumta a fœtura & prole gravidarum gemina, ubi solet apparere maxima similitudo. 8 Tanquam fratres, idem nolumus, idem volumus. 9 Epizeuxis. 10 In hoc æqualiter nos gerimus & agimus tanquam veterani inter se noti columbi, quorum magnus & mutuus amor & concordia satis nota est. 11 At uno hoc inter nos distamus, quod tu urbem Romanam servas, illamque urbem, tanquam columbus nidum, inhabitas. Metaph. est ab avibus, pro loco angusto præ ruris amplitudine.

Rivos, & musco 1 circumlita saxa, nemusque.
2 Quid quæris? 3 vivo, & 4 regno, 5 simul ista reliqui,
Quæ vos ad 6 cœlum effertis 7 rumore secundo.
8 Utque sacerdotis fugitivus, 9 liba recuso:
10 Pane egeo, jam mellitis 11 potiore 12 placentis.
Vivere naturæ 13 si convenienter oportet,
14 Ponendæque domo quærenda est area primum;
Novisti-ne locum potiorem rure 15 beato?
16 Est, ubi plus tepeant hyemes? ubi gratior 17 aura
Leniat & 18 rabiem Canis, & 19 momenta Leonis,
Cum semel accepit Solem 20 furibundus acutum?
21 Est, ubi 22 divellat somnos minus 23 invida cura?
24 Deterius Lybicis olet aut nitet herba 25 lapillis?
26 Purior in vicis aqua tendit rumpere plumbum,

Quam

1 Saxa fontium muscosa, lanugine illa viridi obducta. Metaph. a Chirurgis sumta, & qui plagas; & ulcera, & tumores cataplasmatis & fomentes solent ungere & lenire. 2 Quid multis verbis tedetineo? Sic loquuntur boni scriptores, cum paucis rem expedire volunt. 3 Qui ante in urbe mortuus fui. 4 Quovis rege beatiorem me deputo. Sumtum quoque est a felicitate regum ad beatitudinem vitæ rusticæ indicandam. 5 Simulac urbem vitamque urbanam, pompam & strepitum deserui ac sprevi. 6 Laudibus attollitis, tanti facitis, tantopere laudatis. Hyperbolica est Alleg. 7 Magno populi applausu, & universæ plebis suffragio consentiente. 8 Ut impobus sacerdotis servus, qui ex delitiarum satietate dominum deserit, & qui liba edere consuevit, tandem desiderat panem: sic ego, urbem fastidiens, rure delector. 9 Mellitas placentas, & delicatissimos quosque cibos, urbanasque delitias. E Syncc. est Alleg. 20 Δέομαι ἄρτου, desidero panem. 11 Qui mihi dulcior est. 12 Libis sacrificiorum. 13 Quoniam unumquemque hominem oportet juxta naturam sive congruenter naturę, id est, virtute adhibita donis frui a natura datis. 14 Et quoniam area, id est, solum primum quærendum & locus deligendus ad domum ædificandam. Hic *domo* est dat casus contra Grammaticos, qui tantum *domui* agnoscunt. 15 Opulento, & omni rerum copia abundante? 16 Est-ne locus ullus, ubi hyemes minus frigidæ sint? Anaphora. 17 Ventus. 18 Syderis cęlestis intolerabilem æstum atque calorem temperet? Metap. est a febre ardente canis terrestris ad vehementiam æstus solaris indicandam. 19 Tempora, quibus Sol circiter Idus Quintiles Leonis signū transit. 20 Cum Leo rabiosus & vehementer furens ingreditur Solem vehementem æstusque maximos concitat. Metap. a Leone terrestri. 21 Est-ne alter in mundo locus, ubi, &c. 22 Minus auferat & avertat soporem, aut magis quietam hominibus indulgeat requiē? Al. *depellat*: ut *pellere somnum* dixit Od. 11. l. 3. 23 Quæ soporem hominibus quasi invidet, id est, homines cura & solicitudine pressi, qui sibi invident animi tranquillitatem & somni libertatem. Meton. adj. 24 Nunquid herba, quam nos rustici pedibus calcamus, minus gratum naribus odorem afflat, aut minus nitida est, quam lapilli, i. marmora e Numidia advecta, ex quibus Romæ fiunt pavimenta? 25 Synecd. gen. 26 Purior-ne ea est aqua, quæ in vicis urbis Romæ e tubis & canalibus plumbeis erumpit, tantoque impetu descendit, ut tubos plumbeas rumpere contendat & nitatur, &c.

Quam quæ per pronum 1 trepidat cum murmure rivum?
2 Nempe inter 3 varias nutritur sylva columnas,
Laudaturque domus, longos quæ 4 prospicit agros.
5 Naturam expellas furca, tamen usque recurret,
6 Et mala perrumpet furtim fastidia victrix.
7 Non, qui 8 Sidonio contendere 9 callidus ostro
Nescit Aquinatem potantia vellere fucum,
Certius accipiet damnum, propius-ve 10 medullis,
Quam, qui non poterit 11 vero distinguere falsum.
Quem res plus nimio 12 delectavere secundæ,
13 Mutatæ quatient. Si quid mirabere, 15 pones
Invitus: fuge 16 magna: licet sub paupere 17 tecto
18 Reges, & Regum vita 19 præcurrere amicos:
Cervus equum pugna 20 melior 21 communibus herbis

 Pelle-

1 Naturaliter delabitur per declivum aliquem rivum, cum leni strepitu & susurro: 2 Nimirum apparet vitam rusticam suaviorē esse quam urbanam, qui divites, quasi natura duce, in suis ædificiis urbem ruri similem reddere student. Nam arbores multas in hortis spatiosis conserunt, &c. 3 Ex marmore versicolori factas. 4 Unde longe dissiti campi & nemora spectari possint. Sumtum est ab animatis ad sensus & animi expertia, ut hic ad domum. 5 Ut vel maxime ipsi naturæ vim inferas, adeoque illud quod est natura rei alicui insitum ac ingeneratum, ignominiose vi maxima ejicere tentes, tamen illa se semper præsentem sistet. Metaph. est a corporibus natura depravatis, quę vix corrigi possunt, & ad id quod nata sunt: ut videre est in arboribus parvis, quas ubi diu multumque in restum exercitaris, fulcro & furca, si longo pro tempore fulcrum & fulturam sustuleris, cernas easdem ad pristinam formam reverti. 6 Et tanquam rerum humanarum domina istam vitiosam hominum luxuriem, rerumque parabilium fastidiosum contemtū clanculum denuo vincet. 7 Is non accipiet certius damnum, qui nescit discernere purpuras, quam qui, &c. Hactenus ab adjunctis commodis, nullum rure locum naturæ magis convenientem esse declaravit nunc contra, ab incommodis damnisque contiguis indicat urbem, resque urbanas esse naturæ pestilentissimas: ubi pro libertate servitus, pro securitate sollicitudo, pro tranquillitate dominatur perturbatio. 8 Cum purpura Sidonia comparare, *vel* certare, & ita ad veram purpuram accedere, ut difficile sit internoscere lanas, quæ fucatum & non genuinum purpuræ colorem, qui prope Aquinum, Italiæ oppidum provenit, purpuram imitantem habent, id est, qui inter vestem vera purpura & fucata tinctā nequit discernere. 9 Tanquam homo ingeniosus. 10 Vel quod propius ad medullas & spiritum animalem accedat & pertingat. Meton. subj. 11 A vero. 12 Nimia lætitia extulerunt. 13 Illum eædem res conversæ perturbabunt, commovebunt. 14 Si quid in urbe magni facies. 15 Illud nolens depones & amittes rursus. 16 Summas opes, amplissimos honores. 17 Domo, id est, sub vita victuque privato atque tenui. Synecd. part. 18 Polyptoton. 19 Anteire, superare amicos Regum, id est, gratiosos homines apud Reges. Metaph. est a cursoribus & viatoribus, quorum *viæ* similis est vita hominum, i. sic traducitur, ut iter a viatoribus conficitur. 20 Superior, *κρείττων*, validior in pugna. 21 E communi utrique prato equa suis cornibus depellebat, ejiciebat: Hæc fabula tribuitur Stesichoro.

Pellebat, donec 1 minor in certamine longo
2 Imploravit opes hominis, 3 frenumque recepit:
Sed postquam 4 victor 5 violens discessit 6 ab hoste,
Non equitem dorso, non frenum 7 depulit ore.
Sic, qui pauperiem veritus, potiore 8 metallis
Libertate caret, 9 dominum vehet improbus, atque
Serviet æternum, quia parvo nesciet uti.
10 Cui non conveniet sua res, ut calceus olim,
Si pede major erit, 11 subvertet, 12 si minor, 13 uret.
14 Lætus sorte tua vives sapienter, Aristi:
15 Nec me dimittes incastigatum, ubi plura
16 Cogere, quam satis est, ac non 17 cessare videbor.
18 Imperat aut 19 servit collecta 20 pecunia cuique,
21 Tortum digna sequi potius, quam ducere, funem.
Hæc tibi 22 dictabam 23 post fanum putre Vacunæ,
Excepto, quod non simul esse, 24 cætera lætus.

Epist.

1 Equus ἥττων, inferior, imbecillior, pratoque expulsus & victus. 2 Cum ploratu rogavit auxilia animalis ratione & prudentia præditi, Virg. 10. Æn. *Tarchon jungit* opes, *fœdusque ferit* 3 Ephippium subiit, hominem dorso portavit, eique parere incepit, cervumque ope hominis superavit. 4 Equus. Synecd. gen. 5. Superbus & victoria elatus. 6 A cervo victo Synecd. gen. 7 Excussit, sed hominis servus perpetuo mansit. 8 Quæ omni ære, omni argento & auro potior est. 9 Pecuniæ cupiditatem, cui perpetuo & in æternum serviet. 10 Qui plus minusve habebit, quam satis est, ille nunquam bonis suis recte fruetur. 11 Pedem aliquando ejiciet. 12 Erit. 13 Pedem lędet, dolore afficient, constringet: ita etiam, qui plus, quam sat est, divitiarum habet, ille de statu suo deturbatur; qui autem opinione sua minus habet quam sat est, illum inopia affligit. Sumtum ab igne, cujus proprium est urere. 14 Contentus tua conditione: Hortatur Fuscum ad mediocritatem, & amice requirit ab eo castigari, si in congerendo ipse modum excedat. 15 Sed me severe reprehendes. 16 Coacervare, congerere. 17 In coacervanda pecunia. 18 Unicuique domino suo ut avaro & luxurioso. 19 Ut liberali. 20 Locuples & pecuniosus homo Meton. adj. 21 Quæ tamen pecunia a possessore potius trahi debet, quam eundem trahere, quæque dominum suum sequi non ducere, debet, & eidem servire, non imperare. Alleg. est a Comicis saltantibus, quorum prę sultor præscribit numerum ac modum reliquo choro, qui obsequitur præsultori, ut pecunia & res partæ possessori debent servire non imperare. Quidam putant hoc natum ab illo fune, quo equus Durius a Trojanis in urbem inductus est manibus chori saltantis implicato. 22 Hæc dictabam puero meo scribenti, ut ab eo excepta & scripta tibi mitterem. 23 Pone ædem Vacunæ Deæ vetustate corruptam & consumtam. *Vacuna* Dea a *vacando* dicta, quæ præerat vacantibus & otiosis, ac præterea absolutis crimine & calumnia. Ingeniose igitur ibi rus suum collocat Poeta facetissimus, ut qui otiosus, hæc, occupato Romæ Aristio, scripserit. 24 Quoad cætera omnia, τἆλλα id est, κατὰ τἆλλα vel, in cæteris omnibus sum hilaris, excepto illo uno, id est, tantum tristis, quod mihi non adesses Hellenismus: ut Od. 2. l. 4. *Qua notam duxit, niveus videri*, Cætera *fulvus*. Sic Virg. Georg. 3. Cætera *nec futuræ habilis, nec fortis aratris*.

Epist. XI.

Ad BULLATIUM reversum ex Asia.

Ad vitæ beatitudinem nihil interesse dicit, quo quisque loco habitet, cum hæc ab animi tranquillitate pendeat. Docet etiam, de quopiam loco aut aliquo vitæ genere non debere a nobis judicium fieri ex commodis aut incommodis, quæ in eis senserimus.

1 QUid tibi visa Chios, Bullati, 2 notaque Lesbos?
Quid concinna 3 Samos? quid Crœsi regis 4 Sardis?
5 Smyrna quid, & 6 Colophon: majora minorane fama?
8 Cuncta ne præ 9 campo, & Tiberino flumine sordent?
10 An venit in votum Attalicis ex urbibus una?
11 An Lebedeum laudas, odio maris atque viarum?
Scis, Lebedus 12 quam sit 13 Gabiis 14 desertior, atque
Fidenis vicus: tamen illis vivere 15 vellem,

1 Qualis tibi visa est Chios, insula in mari Ægæo? Hæc enumeratio locorum variorum indicio est, Bullatium fuisse πολύτροπων id est, hominem versatilis ingenii ad omnia perlustranda. Anaphora est in *quid* multoties repetito initiis membrorum, ac præterea Ἀνακοίνωσις sive *Deliberatio* cum Bullatio de varia peregrinatione, ubi octies hic interrogatur, ac pro eo Poeta tandem ad quatuor quæstiones tantum de Lebedo, Samo, Chio, & Rhodo respondet. 2 Insula in mari Ægeo nota, id est, nobilis propter Alcæum, & Sappho Poetas celebratissimos. 3 Insula, quæ e regione Ephesi Joniæ adjacet, Pythagoræ patria, ac vasis olim fictilibus, quæ *Samia* dicebantur celebrata, & Junoni sacra; quæ ibi & nata & educata, & Jovi nupta scribitur. Quam *concinnam* vocat Poeta ob loci elegantiam & amœnitatem, propter pulchra ædificia. 4 Urbs Lydiæ in qua Crœsus, Halyattis filius, Lœdorum Rex quondam ditissimus, commorabatur ac considebat. 5 Civitas Joniæ, Homeri patria. 6 Joniæ urbs, Apollinis oraculo quondam clarissima. 7 Sunt-ne hæc majora, vel minora, quam communis hominum fama de illis divulgavit? 8 An omnes hæ urbes & loca tibi vilia & nihil esse videntur, si cum Roma comparentur? 9 Comparatione facta cum campo Martio. Synecd. gen. Posset etiam dici totum hoc *campo & Tiberino & flumine* per Synecdochicam periphrasin Romæ, præ qua urbes aliæ & regiones contemnendæ & parvi pendendæ videntur. Id enim sonat verbum *sordere* ab immundis rebus sumtum & translatum: quo tropo usus est Coridon apud Virg. Ecl. 2. *quoniam* sordent *tibi munera nostra*. 10 An non expetis & exoptas est Græcia minus tibi placet, aliquam ex Asiaticis urbibus, quibus Attalus olim, Rex Pergamditissimus, imperavit? Sic Ovid. loquitur. 11. Metam. *succedere in votum alicujus*, id est, idem velle & optare, quod ille vult & optat. Anaphora. 11 *Lebedus* est Joniæ oppidum desertum juxta mare, unde nullus incola audet mare transire. 12 Quanto. Respondet Bullatius. 13 *Gabii*, *jorum*, & *Fidenæ* sunt civitate. Sabinorum. 14 Nullisque sæpe hominibus frequentatus. 15 Non recusarem, quam ulterius itineris molestias in me suscipere.

Oblitusque 1 meorum, 2 obliviscendus & illis,
3 Neptunum procul e terra 4 spectare furentem.
Sed 5 neque, 6 qui 7 Capua Romam petit, imbre lutoque
Aspersus, volet in 8 caupona 9 vivere: nec, qui
Frigus 10 collegit, 11 furnos & 12 balnea laudat,
13 Ut fortunatam plene præstantia vitam.
Nec, si te validus jactaverit Auster 14 in alto,
Idcirco navem trans Ægæum mare 15 vendas.
16 Incolumi Rhodos, & Mitylene 17 pulchra facit, quod
18 Pænula solstitio, 19 campestre nivalibus 20 auris,
21 Per brumam Tiberis, 22 Sextili mense caminus.
Dum 23 licet, & vultum servat Fortuna benignum,
24 Romæ laudetur Samos, & Chios, & Rhodos 25 absens
Tu; 26 quamcunque Deus tibi fortunaverit horam,
Grata sume 27 manu: 28 nec dulcia differ in annum:

Ut,

1 Amicorum & patriæ. 2 Et vicissim ab illis obliviscendus. Polyptoton. 3 Mare furiosum tumultuosum & insanum, cujus rex & dominus est Neptunus e partitione regni Saturnini inter fratres & sorores. Meton. subj. 4 Ut prospiciamus Anaphora. Verba sunt Horatii refutantis Bullatii sententiam a simili. 6 Viator quisquam, qui, &c. 7 Hæc urbs Campaniæ Italicæ caput olim fuit, & magnitudine Romæ & Carthagini non cessit. 8 Taberna meritoria, in qua se aliquandiu refecit & colligit. 9 Semper ac perpetuo manere. 10 Contraxit, sc. hyemis tempore. 11 Clibanum vel focum, ad quem se calefecit. 12 In quibus totum corpus calida refocillavit. 13 Tanquam ea, quæ omnino felicem vitam præstant, summumque bonum efficiunt & conservant. 14 In mari variis tempestatibus exercuerit & disjecerit. Sic Virg. Æn. 1. *multum ille & terris* jactatus *& alto*. 15 Non continuo vendere debes navem in regione transmarina, & illic habitare, quod aliquam navigationis incommoditatem perceperis. 16 Homini sanæ mentis, viro prudenti hoc præstat. Metaph. est ab integris ac firmis corporibus ad animum. 17 Rhodus est insula, sic etiam Mitylene rebus omnibus pulchre instructa. 18 Vestis densa, quæ tunicæ ad arcendum frigus vel pluviam superinduitur, solstitio æstivo, id est, media æstate inutilis, qua nullum frigus est. Synec. gen. in *solstitio*. Præterea *solstitium auræ nivales, brumæ, mensis Sextilis*, videntur mihi modificata verba pro hominibus in tali cœlo versantibus. 19 Quod vestis tenuis, qua juvenes, qui in campo Martio se exercent, obscœna corporis tegunt, præstare potest. 20 Ventis hybernis. 21 Quod natatio per Tiberim hyemali tempore (quo aqua frigida nudis corporibus noxia est) prodest. 22 Quod facit fornax vel ignis ad conclave calefaciendum mense Augusto æstate fere media, id est, ut hæc inutilia sunt illis temporibus; ita nec sapienti ad vitam tranquillam locus aut peregrinatio aliquid confert, sed plane inutilis est & supervacanea. 23 Per fortunam ac valetudinem, id est, dum res integræ sunt, & Fortuna tibi æqua est. 24 A te Romæ habitante, &c. id est, noli peregrinari, & in illas insulas proficisci, neque te Roma commovero. 25 Ab illis, non autem præsens, ita ut ad illas insulas proficiscaris. 26 Quodcunque tempus lætum tibi reddiderit Deus. 27 Grato & memori animo, id est, illo æquo animo acquiesce. Metaph. est a corpore ad animum. 28 Et voluptatis commodis statim utere. Metaph. a saporibus.

Ut, quocunque loco fueris, vixisse 1 libenter
Te dicas. Nam 2 si ratio & prudentia curas, 25
3 Non locus effusi late maris 4 arbiter, aufert:
5 Cœlum non animum mutant, qui trans mare currunt.
6 Strenua nos exercet inertia: 7 navibus atque
8 Quadrigis petimus 9 bene vivere: 10 quod petis, 11 hic est,
12 Est Ulubris, animus si te non deficit 13 æquus.

1 Lætum te vixisse. Quia ubique licet bene vivere. 2 Quia. 3 Non urbs, neque tota terra (Quæ suo situ ex arbitrio maris longe effusi undas arcet) neque peregrinatio, sed sola animi tranquillitas beatum efficit. 4 Sumtum est a judice, qui totius rei habet arbitrium & facultatem ad significandum, nullum esse locum, qui procul e terra spectet vastitatem procellosi maris, tam ab illius casibus tutum, ut possit animo dare tranquillitatem. 5 Qui tanquam aliis in locis beatius victuri, peregrinantur, illi mutant clima cœli & terrarū regiones, non autem animum, & secum peregrinantur suosque pravos affectus comites secum ducunt. Met. est ambientis aeris pro subjecta regione, quam solum mutavit, non mores & naturam, Sic in Demosthenem Æschines. οὐ γὰρ τὸν τρόπον, ἀλλὰ τὸν τόπον μόνον μετήλλαξας, i. *Non enim mores, sed locum solum mutasti?* Magna & vehemens stultitia nos vexat, dum peregrinatio animi morbos excutere volumus. 7 Terra marique, id est, summa festinatione summoque studio mare & terras peragramus, ubi beate vivere possimus. 8 Equis. 9 Vitam beatam. Antimeria. 10 Bene beateque vivere domi est & in patria. 11 Anadiplosis. 12 Est quovis in loco, quantūvis ignobili, ut Ulubris vico deserto in Campania. 13 Si animus tranquillus, nullaque cupiditate perturbatus tibi non deest.

Epist. XII.

Ad ICCIUM.

Iccio eas esse facultates dicit, quibus si recte fruatur, ne ab ipso quidem Jove ditiorem effici posse: innuens nimirum, tantum esse divitem unumquemque, quantum rebus utitur. Ejus exemplo mirum debere videri, quod de Democrito narratur. Suadet illi, ut Grosphum in familiaritatem suam recipiat. Quo in statu sint res Romanæ, certiorem facit.

1 FRuctibus Agrippæ Siculis, quos colligis, Icci
Si recte frueris, 2 non est ut copia major
Ab Jove donari possit tibi: 3 tolle querelas.
Pauper enim non est, 4 cui rerum suppetit usus.

1 Si opibus illis, quas ex fundis, pascuis, agris & vectigalibus M. Vipsanii Agrippæ, cujus coactor & procurator in Sicilia constitutus es, quotannis colligis, vere & liberaliter frueris. 2 Fieri nullo modo potest, ut majorem rerum copiam a Diis immortalibus optare possis. 3 Itaque desine conqueri de paupertate tua. 4 Cui nihil ad vitam deest, qui ad usum rerum humanarum nulla re indiget.

1 Si ventri bene, si lateri est, pedibusque tuis, nil
Divitiæ poterunt 2 regales addere majus.
Si forte in medio positorum 3 abstemius herbis
Vivis, & 4 urtica; sic vives 5 protinus, ut te
6 Confestim liquidus 7 Fortunæ 8 rivus 9 inauret:
Vel quia 10 naturam mutare pecunia 11 nescit,
Vel quia cuncta putas una virtute 12 minora.
Miramur, si Democriti 13 pecus edit agellos.
Cultaque, 14 dum peregre est animus sine corpore 15 velox:
Cum tu inter 16 scabiem tantam, & 17 contagia a lucri,
Nil 18 parvum sapias, & adhuc 19 sublimia cures:

Quæ

1 Quod si ad hanc felicitatem firma corporis tui valetudo accedat, ita ut cibum & potum habeas, & ventri bene fit, sine ullo morbo, neque desint stramina dormienti, atque bene sit pedibus, ut neque calceamenta desint, nec equus quo veharis, certe huic tuæ felicitati vel Regum opes nihil melius & excellentius adjungere poterunt, neque ulla in re te reddere fortunatiorem. Anaphora: præterea si has corporis partes τροπικῶς placet accipere. Meton. erit subjectorum pro rebus ad ea sustentanda idoneis. 2 Magnæ & immensæ. Metap. 3 Abstinens a rebus promtis & expositis voluntati nostræ, id est, fortunæ bonis, quibus sine discrimine licet omnibus uti, & sobrius vivis. Metap. est ab his, qui vino abstinent, ad temperantiam in quovis genere esculentorum & poculentorum significandam. 4 Quolibet victu parco & tenui. Synecd. spec. 5 Porro, deinceps, sine intermissione. Vox enim est continuationis & ordinis. Virg. 4. Geor. Protinus *aerii mellis cœlestia dona Exsequar*, id est, exponam deinceps rationem mellificii. Vult igitur Horatius Iccium, cui tam parum sufficiat, & alioqui jam nihil desit, plura appetere non debere. 6 Celeriter. 7 Met. causæ, pro auro & argento, reliquisque bonis, quæ mox significantur Synecdochicῶs nomine *pecuniæ*. 10 Synec. gen. pro Pactolo, tanquam cæteris fluminibus aurifluis celebriori, pro inexhausta copia divitiarum. 9 Te ditissimum reddat. Cic. *moriar, nisi (quæ tua gloria est) puto te malle a Cæsare consuli, quam* inaurari. 10 Avari hominis. 11 Non potest, nullaque opum accessio avarum liberatiorem reddere. 12 Inferiora esse frugalitate continentia, omniaque mediocritati esse posthabenda, nihilque sobrietati esse anteponendum. 13 Quod, vicinum alienum pecus consumsit agellos, & sata Democriti rura, id est, quod Democritus ob sapientiæ studium rem familiarem neglexit. 14 Dum ejus animus à corpore sejunctus in rerum magnarum & divinarum atque cœlestium contemplatione occupatus est. Metap. est a versantibus alibi, atque domi suæ. 15 Celer, acutus. Nihil enim est cogitatione velocius. 16 Divitiarum, id est, inter pecuniæ studium, quod animum suum mordet atque urit, perpetuaque habendi cupiditate afficit. Alleg. est e continuatis Metaphoris a corpore, quod acuto vitiosi humoris morsus & urenti prurigine quiescere non potest, nec contagione mala cum aliis hominibus salubriter versari, ad inquietum Pleonestæ animum, & ad insociabilem inhumanitatem hominis avari indicandam. 17 Quæ latius in dies serpunt. 18 Humile, ac terrestre mediteris. 18 Res arduas & cœlestes, μετέωρα, contempleris & investiges.

Quæ 1 mare compescant causæ: 2 quid temperet annum:
Stellæ sponte sua, 3 jussæ ne vagentur & errent:
4 Quid premat obscurum Lunæ, quid proferat orbem:
5 Quid velit, & possit rerum 6 concordia discors:
7 Empedocles, an 8 Stertinii 9 deliret 10 acumen?
Verum, seu 11 pisces 12 seu, porrum & cepe trucidas,
13 Utere 14 Pompejo Grospho, &, si quid 15 petet 16 ultro
Defer: nil Grosphus, nisi 17 verum, arabit, & æquum.
18 Vilis amicorum est 19 annona, bonis ubi quid deest.

1 Vastum maris æstum, tumidosque motus & agitationes fluctuum marinorum inhibeant ne supra littora effundantur in terram. Meton. subj. Hanc quæstionem tractant Lucret. l. 6. Hæc Vir. 2. Geor. scire cupit: *Me vero primum dulces ante omnia Musæ, Quarum sacra fero ingenti percussus amore, Accipiant, cælique vias, & sidera monstrent, Defectus Solis varios, Lunæque labores, Unde tremor terris, qua vi maria alta tumescant.* 2 Quæ res annum gubernet, ut per quatuor temporum commutationes certo fluant. 4 Alicujus jussu, & ad alterius superioris mandatum in cœlo errare atque vagari videantur. 4 Quæ causa Lunam tegat & abscondat, inque aspectum hominum venire non sinat, vel claram faciat & plenam. Anaphora. 5 Ob quam causam condita sit. 6 Concors totius mundi discordia, cum totum ex elementis, & qualitatibus inter se contrariis constitutum inter sese amice conspirare videatur. Hanc quoque concordiam discordem sic Ovid. Met. 1. expressit: *Quippe ubi temperiem sumsere humorque, calorque, Concipiunt, & ab his oriuntur cuncta duobus: Cumque sit ignis aquæ pugnax, vapor humidus omnes Res creat, & discors concordia fœtibus apta est.* 7 Cum tu scire cures, an Empedocles, qui quatuor elementa, ignem, aera, aquam, terram, & amicitiam, qua illa contrahantur, & litem, qua dissipentur, omnium rerum principia statuit, an Stertinii, illius Philosophi Stoici, ingeniosa disputatio in assignandis rerum naturalium principiis & caussis erret. 8 Hic ille Stertinius sapientum octavus, de quo Sat. 3. l. 2. 9 Metap. ab imperito aratore, qui neque cultello & vomere tellurem probe proscindere novit. 10 Stertinius solers & acutus. Meton. adj. 11 Sive sumtuose, sive tenuiter & parce vivis. Est ergo hic primum periphrasis Synecdochica victus lautioris ac splendidioris nomine *piscium*, deinde tenuioris & parcioris, per *porrum* & *cepe* significari. 12 Sive nihil aliud comedendo dentibus tuis comminuis, nisi porrum & cepe. 13 In familiaritatem tuam recipe Pompejum Grosphum. 14 Qui fuit Horatii amicus. Ad hunc exstat Oda 16. l. 2. 15 A te. 16 Non rogatus, sed sponte tua ipsi offer. 17 Justum. 18 Facile comparabilis est, quæ alias magni constat, magno emitur, id est, facile ac nullo pene impendio comparantur amici, ubi bonis viris deesse aliquid cernitur. 19 Metap. ab esculentis & poculentis vilibus ac copiosis, ad facilitatem conciliandi amicos indicandam: nam tales fere verecundi sunt ac minime petaces; & (quod de Grospho dixit) nil nisi æquum postulant.

1 Ne tamen ignores, 2 quo sit Romana 2 loco res:
3 Cantaber Agrippæ, Claudi 4 virtute Neronis
5 Armenius cecidit: 6 jus imperiumque Phraates
Cæsaris accepit 6 genibus minor: 7 aurea fruges
Italiæ pleno 8 diffudit copia cornu.

1 Ut tamen certus sis. Epilogus epistolæ de statu Romano, quem scribit in dies amplificari, adjectis imperio hinc Cantabris Agrippæ virtute, quod dicit in gratiam Icci, illuc fortitudine Claudii Neronis, Augusti privigni, Armenio Phraate subjugato. 2 In quo statu & conditione sit fortuna imperii urbis Romanæ. Metaph. est a situ & sede subjecta pro statu rerum adjunctarum. Ter. Eun. *Conveni hodie adveniens quendam mei* loci *atque ordinis*, Cic. *Vos videte, quid aliæ faciant isto* loco *fœminæ*, id est ista dignitate, vestrique similes. 3 Cantabri, Hispaniæ populi, Marci Agrippæ fortitudine devicti sunt, & Armenii, populi Asiæ, magnanimitate Claudii Tiberii Neronis, Augusti Imperatoris privigni, domiti. Alleg. e continuatis Synecdochis: 4 Fortitudine. Synecdoch. gen. 5 Phraates, Persarum & Parthorum rex, populi Romani legibus & imperio parere se velle dixit supplex & ad genua Augusti Cæsaris devolutus: est enim supplicantis & genua sua inflectere, & ejus, cui supplicat, genua tangere. 7 Omnium rerum exoptata copia & ubertas. 8 Fudit tanquam e pleno Herculis cornu quod, ut Poetæ narrant, Acheloo, in taurum mutato, ab Hercule avulsum, Najades Nymphæ omnium frugum feracissima copia abunde impleverunt. Vide Od. 17. l. 1.

Epist. XIII.

Ad VINNIUM ASELLAM.

Vinnio petit, ut in offerendis Augusto suis libris, & temporis & decoris rationem habeat.

1 UT 2 proficiscentem 3 docuit te sæpe diuque,
4 Augusto reddes signata volumina Vinni,
5 Si validus, si 6 lætus erit, si denique 7 poscet:
8 Ne studio nostri pecces, odiumque libellis

Sedulus

1 Quemadmodum. 2 Hinc ad Cæsarem discedentem. 3 Admonui. 4 Ita jam absens per litteras te admoneo, ne a quoquam legantur prius, quam ab Augusto, obsignatos & sigillo impressos. 5 Si non ægrotet. Anaphora. 6 Hilaris animo. 7 Repetet a te carminum meorum libros, quod apud te esse scit. Hæc tria sunt opportune reddendi Augusto libellos signa: recta ipsius valetudo, hilaritas & poscentis nutus. Eadem Ciceronis fuit cautio reddendæ Dec. Bruto Epistolæ 14. l. 11. ad fam. cujus initium est, *Permagni interest, quo tibi hæc tempore Epistola reddita sit*, &c. 8 Ne nimio in nos amore ac favore pecces, dum mei nimis studiosus mihi gratificari studes.

1 Sedulus importes, opera 2 vehemente 3 minister.
4 Si te forte mea gravis 5 uret sarcina 6 chartæ,
7 Abjicito potius, 8 quam quo perferre juberis
9 Clitellas ferus impingas, 10 Asinæque paternum
Cognomen vertas in risum, 11 & fabula fias.
12 Viribus uteris 13 per clivos, flumina, 14 lamas.
15 Victor propositi simulac perveneris 16 illuc,
17 Sic positum servabis onus, 18 ne forte sub ala
Fasciculum portes librorum, ut 19 rusticus agnum,
Ut 20 vinosa 21 glomos furtivæ 22 Pyrrhia lanæ
23 Ut cum pileoso soleas conviva tribulis.
Ne vulgo narres te sudavisse ferendo
Carmina, quæ possunt oculos auresque 24 morari
25 Cæsaris: 26 oratus multa prece, 27 mittere porro.
Vade, vale, cave 28 ne titubes, mandataque 29 frangas.

V 6 Epist-

1 Nimiam diligentiam adhibens. 2 Quæ modum n a servet. Ter. Heant. Vehemens *in utramque partem Menedeme es nimis:* quales qui sunt, non tam agere id, quod agunt, quam satagere videntur. 3 Quasi minister, id est ne intempestiva sedulitate in libellis offerendis eos Augusto invisos reddas. 4 Προκατάληψις est, objiciendorum occupatio jocosa. 5 Premet ac lædet, tibique gravior ac molestior fuerit. Metaph. 6 Librorum meorum sive versuum in charta scriptorum moles ac fasciculus, Meton. continentis, *Sarcina* a *farciendo*, id est. consuendo dicta est. 7 Illam in itinere. 8 Quam illud facias eo in loco, &c. 9 Ut tanquam asinus clitellas, quarum pondere premitur, in terram ferus ac stolidus abjicit, cum illas gestare non potest, ita tu quoque librorum sarcinam in terram elidas, & meteque ipsum ludibrio exponas. Metaph. est a jumentis dorsuariis ad quæ facete Poeta alludit cognomine Asinæ libros perlaturi. 10 Quo Vinnius Asella diceris. 11 In hora hominum pro ludibrio venias. 12 Sin vero abjicere nolueris, viribus tuis in illo onere perferendo uteris. 13 Ascendendo per colles. 14 Lacunas lutulosas continentes aquam pluviam vel fluviorum fossas. 15 Postquam voti tui compos fueris, illudque quod tibi proposueras, superaveris. 16 Ad ædes Augusti. Translatio ab hostibus superatis. 17 Hoc modo, id est, decoro gestu librorum meorum onus in manibus tuis tenebris. 18 Ne forte sub axilia libros meos gestans omnium oculis exponas. 19 Sub ala portat. 20 Temulenta, bibax. 21 Portat sub axilla sphærulas ex filo lanæ clanculum furto ablatæ. 22 Ancilla. Synecd. spec. pro gen. 24 Vel, ut conviva, qui in certa tribu cum suis contubernalibus habitans, e convivio bene potus domum rediens, calceos cum pileo sub brachio gestat. 24 Remorari ac delectare sua suavitate. 25 Augusti. 26 A me exoratus hoc quod dixi. 27 Da deinceps operam ut opportune tempore & cum decoro, carmina illa offerantur. 28 Ne in libellis meis offerendis pecces. Alleg. est ab ebriis, ad instructionem bene obeundi munus, & mandatum exsequendi. 29 Violes, atque imprudenter transgrediaris.

Epist. XIV.

Ad VILLICUM SUUM.

Villici sui desiderium reprehendit, cupientis ob lupanaria & popinas in urbe vivere, & inconstanter fastidientis rura, quæ antea tacita prece petiisset. Cur autem vitam rusticam urbanæ præferat, exponit. Sed illum more hominum facere dicit, ut alienam sortem suæ præferat.

1 Villice sylvarum, & 2 mihi me 3 reddendis agelli.
4 Quem tu fastidis, habitatum 5 quinque focis, &
Quinque bonos solitum 6 Bariam 7 dimittere 8 patres,
9 Certemus, 10 spinas animo ne ego fortius, an tu
13 Evellas agro, & melior sit 12 Horatius, 13 an res.
Me quamvis 14 Lamiæ pietas & 15 cura moretur
16 Fratrem 17 mœrentis, 18 rapto de fratre dolentis
19 Insolabiliter: tamen 20 istuc mens animusque
21 Fert, 22 & amat spatiis obstantia rumpere 23 claustra.
Rure ego viventem, tu dicis in Urbe, beatum.
24 Cui placet alterius, sua nimirum est odio, sors.
Stultus. 25 uterque locum 26 immeritum 27 causatur inique.
In culpa est animus, 28 qui se non effugit unquam.

1 Tu

1 Qui sylvarum & agelli mei præfectus es. *Villicus*-is dicitur, cui reliqui servi in agris colendis obsequuntur. 2 Polyptoton. 3 Restituentis ac recreantis animum meum. Synecd. integ. pro mem. 4 Quem agellum tu cum fastu contemnis. 5 A quinque patribus familias. Synecd. est primum partis pro toto, id est, pro ædibus quinque: deinde Meton. subj. pro hominibus in quinque familias distinctis. 6 Sabinorum oppidum. 7 Ad lites in Baria discernendas. 8 Romanos Senatores, vel homines grandes natu. 9 Ego & tu vicissim experiamur. 10 Curas, quæ animum cruciant. 11 Exstirpes & eruas ex agro meo. Alleg. est e Metaphoris ab agricolis ad mordaces animi solicitudines indicandas. Sic loquitur Od. 18. l. 2. 12 Conditio & status Horatii. Meton. subj. 13 Anagellus ejus. Synecd. gen. Al. *An rus*. 14 Ælii Lamiæ, De quo Od. 26. & l. 1. Od. 17. l. 3. 15 Sollicitudo de illo, qua in ipso consolando solicitus sum, Romæ jam detineat, quo minus me rus recipiam. 16 Suum mortuum. 17 *Mærentis* & *dolentis* similiter sonant in clausulis sententiarum κατὰ τὴν ἐπιστροφήν. 18 Ob fratrem sibi immatura morte ereptum. 19 Ut nullum admittat solatium. 20 In agrum. 21 Aufert, ducit, abstrahit me. 22 Et desiderat impedimenta & obstacula, quo minus rure esse possim, quæ loci intercapedine mihi obstant, quo minus rus mihi adiit, præcidere, omnibusque modis rure vivere. Alleg. est a captivis, qui omni ratione & cura in id incumbunt, ut e custodia emittantur & vinculis leventur. 23 Repagula, carceres. 24 Qui alterius vitæ genus & conditionem amat suum vitæ genus & conditionem certe solet odisse. 25 Nostrum. Et se & villicum stultitiæ reum facit: quoniam loco tribueret, quod ab animo petendum sit. 26 Non merentem, cur in ipsum culpa conferatur. 27 Accusat injuste, cum locus in causa non sit. 28 Qui loci commutatione curam non depellit, sed eam secum fert perpetuo.

1 Tu mediastinus tacita prece rura 2 petebas.
Nunc 3 Urbem, & 4 ludos, & 5 balnea 6 villicus optas.
7 Me constare mihi scis, & 8 discedere tristem,
Quandocunque 9 trahunt invisa 10 negotia Romam.
11 Non eadem miramur: 12 eo disconvenit inter
Meque & te: nam 13 quæ deserta & inospita 14 tesqua
Credis, 15 amœna vocat, 16 mecum qui sentit; & odit,
Quæ tu pulchra vocas, 17 Fornix tibi, & 18 uncta popina
19 Incutiunt urbis desiderium video; 20 & quod
21 Angulus iste feret piper, & thus, 22 ocius uva:
Nec vicina 23 subest vinum 24 præbere 25 taberna
Quæ possit 26 tibi: nec meretrix 27 tibicina, cujus
28 Ad strepitum salias terræ gravis: & tamen 29 urges
Jampridem 30 non tacta ligonibus arva, bovemque
31 Disjunctum curas, & 32 strictis frondibus 33 exples,
34 Addit opus pigro rivus, 35 si decidit imber,

1 Multa

1 Tu enim ante, in media Urbe tanquam mediastinus, id est, servus laboriosissimus & abjectissimus cum tenuiter victitares, vitam rusticam tacitus expetebas & laudabas. Servi decorum servat tacite optantis, quod si palam petat, fortasse vapulet. 2 *Petebas* & *optas* similiter sonant in clausulis membrorum *κατὰ τὴν ἐπιστροφήν*. 3 Romam. 4 Circenses, Theatrales, Campi Martii. 5 Publica, Romæ frequentata. 6 A me constitutus. 7 Me in sententia mea villam rusticam urbanæ esse præferendam, perseverare. 8 Rure, id est, agrum meum relinquere invitum: 9 Me nolentem abducunt, revocant. 10 Civiles occupationes odiosæ & ingratæ. 11 Non eadem amamus iisdemque delectamur. 12 Ideo inter me & te non convenit, quod tu ius vituperas, ego vero laudo. 13 In *quæ* & *qui*, item in *vocas* & *vocat* Polyptoton est. 14 Loca aspera, inculta & senticosa esse credit. 15 Amabilia. 16 Quicunque solitudinem amat, ut ego. 17 Ganeum, Lupanar. Synecd. gen. Deinde Meton. sub. pro meretricibus, ut *popina* pro compotoribus. 18 Variis opsoniis repleta, omnibusque deliciis redolens. 19 Injiciunt tibi Romæ cupiditatem, Urbis desiderio te afficiunt. Metaph. est ab animatis ad inanimatum. 20 Hæc verba sunt accipienda, quasi a villico propter agri sterilitatem pronunciata. 21 Agellus meus in Sabinis, qui tibi per contemptum *angulus* dicitur. Synecd. gen. est enim quivis angustus locus & abditus, & a frequentia hominum remotus. 22 Citius proferet quam vinum, id est, nunquam producet vinum iste ager. 23 In agro meo. 24 Suppeditare. 25 Vinaria. 26 Sitienti. 27 Psaltria, quæ docte cantare possit, sc. *tibi præsto est*. 28 Ad cujus canentis tibia strepitum, tu Villice, saltare possis inscienter, more corporis tantum terræ inutile pondus. Synecd. est & Meton. in *tu terræ gravis*, totius & materiæ, pro corpore ex ea facto, quod terram gravat. 29 Studiose fodis & aras. Ironia, qua Poeta usus est ad illudendam villici commemorationem de sua in agro laboriose colendo diligentia, cum nihil horum factum sit. 30 Nullis ligonibus fossa, nullo aratro subacta. 31 Bovem ab altero separatum & otiosum pascis. 32 Ab arboribus decerptis & divulsis. Virg. Ecl. 9. *hic, ubi densas Agricolæ stringunt frondes*. 33 Satias, & ad futuram agriculturam pascis. Virg. Georg. 2. *hic piscibus atram improbus ingluviem, ramisque loquacibus* explet. 34 Exundatio rivi quotidianum laborem tibi pigro exhibet. 35 Et auctiorem rivum fecit.

1 Multa mole 2 docendus aprico parcere prato.
Nunc, ago, quid nostrum 3 concentum dividat, 4 audi.
5 Quem tenues decuere togæ, 6 nitidique capilli:
Quem scis 7 immunem Cynaræ placuisse 8 rapaci:
9 Quem bibulum liquidi media de luce Falerni:
10 Cœna brevis juvat, & prope rivum somnus in herba,
11 Nec lusisse pudet, 12 sed non 13 incidere 14 ludum
Non 15 isthic 16 obliquo oculo 17 mea commoda quisquam
18 Limat, non odio 19 obscuro 20 morsuque venenat.
21 Rident vicini glebas, & saxa moventem.
22 Cum servis urbana diaria 23 rodere mavis:
24 Horum tu in numerum 25 voto ruis: invidet usum
Lignorum & pecoris tibi 26 calo argutus, & horti.

Optat

1 Multa aggerum mole sibi objecta coercendus est, inque aliam partem derivandus & avertendus, & quasi docendus est, ut prato aprico parcat, id est, ne vicino meo prato aeri & Soli late exposito nocere possit, nec aquæ copia ipsum inundet & obruat. 2 Metap. est a præditis ratione ad ejusdem expertia. Sic de Art. *Seu cursum mutavit iniquum frugibus amnis Doctus iter melius.* 3 Quid nostrã concordiam discordem faciat, nosque discordes reddat. Sumtum est hoc a Symphoniacis ad consensionem consiliorum & voluntatem significandam. 4 Ex hisce enumeratis. 5 Me, quem tenues & molles togæ e tenui filo confectæ in juventutem ornaverunt, &c. sequitur infra verbum *juvat*, Symploce est in initiis & clausulis trium membrorum. 6 Unguento delibuti & nitentes. 7 Sine muneribus, gratis: ut Od. 12. l. 3. *non ego te meis Immunem meditor tingere poculis.* 8 Avaræ & inexplebili amicæ, quales sunt meretrices, amatum fuisse. 10 Me, quem scis fuisse bibacem & strenuum potorem vini Falerni liquidi a medio die. Sic infra Ep. 18. *Potores bibuli media nocte Falerni Oderunt porrecta negantem pocula.* 9 Nunc me seniorem factum frugalis cœna juvat. 11 Nec me pudet potasse, amasse, & juvenilia tractasse. 12 Sed illud me pudet, quod non in tempore abrumpere volui vitam intemperatam, omniumque voluptatum juvenilium finem facere. 13 A corporibus est translatum, quę proprie inciduntur, ut *incidere, nervos, venas, vites;* sed hic proe finire ludum, vel ab eo discedere. 14 *Ludere & ludus* συνεκδοχικῶς videntur intelligenda; & ad hæc præcedentia referenda, elegantiam ornatus, amores; compotationes, exquisitas epulas, jocos. 15 Rure. 16 Transverso, maligno & invido. Alleg. est a magicis & veneficis, qui solo aspectu fascinant, atterunt & imminuunt bona eorum, quibus male cupiunt, ad demonstandam invidorum naturam, qui clanculum alios mordent. 17 Meas felicitates. 18 Atterit, imminuit. Sumtum est a fabris, qui lima atterendo materiam quamlibet informandam attenuant ac imminuunt. 19 Occulto, tacito. 20 Dente invido & maledicentia res meas corrumpit & effascinat. 21 Vicini mei in agro gaudent, mihique congratulantur, dum glebas & saxa moveo. 22 At tu contra rusticos mavis cum servis diurnum sive unius diei victum, & instar muris alienum cibum rodere, tenuiterque vivere, quam ruri te explere, & honeste vivere. 23 Metap. est a muribus ad duritiem victus notandam. 24 Servorum urbanorum. 25 Cum impetu & sine ratione 26 Servus militis urbanus, qui lignatum it foras, callidus.

Optat 1 ephippia 2 bos piger, optat arare caballus,
Quam scit, uterque libens, censebo, exerceat artem.

1 Quorum ornamenta, vel sellas equis ad insidendum impositas. Alleg. est e continuatis Metaphoris a bestiis ad homines, qui, quod probe sciunt, illud tractare semper recusant: contra, quod nesciunt, id unum aggredi cupiunt maxime. 2 Qui ad arandum natus est, non ad vehendum aut currendum, ut equus. 3 Judicabo ut uterque nostrum, & ego & tu, illam artem, quam quique nostrum novit & didicit, in hac sese exerceat, suaque sorte contentus vivat.

Epist. XV.

Ad VALAM.

Quod Veliam & Salernum proficisci cogitet, quæ ibi sit hyems & quale cœlum, percontatur: sed se non ita salubritatis rationem habere innuit, ut non etiam aliquam voluptatis habere velit.

1 Quæ sit hiems Veliæ, 2 quod cœlum, Vala, 3 Salerni;
4 Quorum hominum regio, & 5 qualis via; nam mihi 6 Bajas
7 Musa supervacuas Antonius, & tamen 8 illis
9 Me facit invisum, gelida cum perluor 10 unda
11 Per medium frigus: sane 12 myrteta relinqui,
13 Dictaque cessantem nervis 14 elidere morbum
15 Sulfura contemni, 16 vicus gemit, 17 invidus ægris,
Qui caput, & stomachum 18 supponere fontibus audent

1 Clu-

1 Hic longum est Hyperbaton usque ad versum 25. ut sit ordo: *Par est te scribere nobis, ac nos credere tibi, quæ hyems*, id est, quæ acris qualitas hyemali tempore, *sit Veliæ*. 2 Purum, id est, an serenus aer sit: an nubilosus & pluviosus: qualis solet esse in locis paludosis. In *quæ quod*, & *quorum* est Polyptoton, 3 *Velia* & *Salernum* sunt oppida in Lucania. 4 Qui illorum, qui illic vivunt, vita & mores sint. 5 Amœna an ingrata. 6 Ubi hactenus vivo. 7 Antonius Musa (Augusti medicus clarissimus) dixit aquas calidas Bajanas ad morbum meum profligandum non esse utiles, & ad voluptatem tantum, non autem ad valetudinem pertinere. 8 Bajis. 9 Me odiosum reddit, cum non ego eo nomine, sed medicus potius incusandus esset. 10 Aliorum locorum potius quam calida Bajanorum thermarum unda perluor ad retundendū pituitæ fluxum. 11 Vehementissimo hyemis frigore. 12 Loca sunt myrtis consita, aquis sulphureis abundantia, id est, totum Bajarum tractum. Synecd. part. 13. Ordo est: Et vicus gemit, myrteta relinqui, & sulfura, dicta, id est, quæ dicta & credita sunt elidere cessantem morbum nervis contemni. 14 Magna vi extrudere & per sudorem ejicere morbum articularem sive arthritidem pigram & difficulter profligandam e nervosis partibus corporis. Translatum est a duris corporibus. 15 Aquas suas calidas & sulphuratas præteriti, ac pro nihilo putari. Meton. mat. 16 Vicus Bajanus, id est, cives & incolæ Bajarum moleste ferunt. Meton. subj. 17 Infensus & odiosus. 18 Objicere.

1 Clusinis, 2 Gabiosque 3 petunt & frigida rura.
Mutandus 4 locus est, & diversoria 5 notæ
6 Præterragendus equus. 7 Quo tendis? Non mihi Cumas
Est iter, aut Bajas, 8 læva stomachosus habena
Dicet eques (9 sed equi frænato est auris in ore.)
10 Major utrum 11 populum frumenti copia pascat,
12 Collectos-ne bibant imbres, 13 puteos-ne perennes
Jugis aquæ: (14 nam vina nihil moror illius oræ:
15 Rure meo possum 16 quidvis perferre patique:
17 Ad mare cum veni, 18 generosum & lene requiro,
Quod curas 19 abigat, quod cum spe 20 divite 21 manet
In venas, 22 animumque meum, quod 23 verba ministret,
Quod me Lucanæ 24 juvenem 25 commendet amicæ.)
26 Tractus 27 uter plures lepores, uter 28 educet apros:
29 Vira magis pisces, & 30 echinos æquora 31 celent,
Pinguis ut inde domum possim, 32 Pheaxque reverti:
33 Scribere te nobis, tibi nos 34 accredere par est.
Mænius, 35 ut rebus maternis atque paternis

1 For-

1 Aquis frigidis in Etruria, sic nominatis a *Clusio*, Etruriæ oppipo, cujus rex olim fuit Porsena, qui Tarquinii Superbi filium Tarquinium secundum voluit restituere. 2 Volscorum urbem. 3 Valetudinis causa. 4 Ex consilio medicorum locus alius, quam Bajanus: mihi petendus est. Brevis est deliberatio Poetæ per Apostrophen & communicationem cum equo suo: ubi interjicitur quędam Epanorthosis ad hæc verba: *sed equi frænato est auris in ore*. 5 Mihi, vel equo. 6 Equus meus, quo hactenus Bajas vectus sum, ultra nota hospitia, quæ Bajas ferunt, agendus, id est, ducendus est. 7 Verba sunt Horatii aut alius equitis ad equũ suum, nota diversoria petentem revocantis. 8 A læva parte dextrorsum iracundus flagello illum circumducet & retrorquebit. 9 Sed equus non aure, sed ore, in quo inest frænum sentit, quo sit eundem. 10 Repete versum 25 *Par est te scribere utrum*, &c. 11 Velienses, an Salernates. 12 Aquas pluvias per imbres decidentes, inque cisternis collectas. Synecdochica enim periphrasis est aquæ pluviæ & cisternariæ. 13 An vero aquas fontanas jugiter promanantes, semperque fluentes; 14 Nam non desidero, nihil curo vina aquosa & acerba, quæ in Velia & Salerno nascuntur. 15 Cum rure sum. Rationem addit, cur illius oræ vina non magni faciat. 16 Quemvis cibum ac potionem. 17 In Campaniam aut Lucaniam prope mare. 18 Nobile & mite vinum desidero. 19 A me sumtum est ab agitatione pecudum. 20 Locupletante ipsa affectos. Meton. effc. 21 Dimanet, diffundatur. 22 Vinum spiritus concalefaciens animi motus excitat. 23 Mihi copiam verborum suppeditet, & fœcundo calice disertum reddat. 24 Perinde ac juvenem. 25 Amorem mihi benevolentiamque apud eam conciliet. 26 Repete versum 25. *Par est scribere*, uter tractus, id est, utra regio, Veliensis an Saternitana, &c. 27 Anaphora est, & Polyptoton. 28 Nutriat. 29 Veliensia an Salernitana. 30 Pisces marinos hirsutos. 31 Suo profundo abscondant. 32 Nitidus splendidusque, quales erant Phæaces, populi luxuriosi & voluptarii. 33 Epanodos est, idem sonus initio & medio, & duplex Polyptoton in *te*, *tibi*, & in *nos*, *nobis*. 34 Credere. Lucret. l. 3. *facile hoc* accredere *possis*, De ordine hujus versus jam monuimus. 35 Postquam.

1 Fortiter absumptis 2 urbanus cœpit haberi,
3 Scurra vagus non qui certum 4 præsepe teneret:
4 Impransus 6 non qui civem dignosceret 7 hoste;
Quælibet 8 in quemvis opprobria fingere 9 sævus
Pernicies, & tempestas, 10 barathrumque macelli,
11 Quicquid quæsierat, ventri 12 donabat 13 avaro.
14 Hic, ubi nequitiæ 15 fautoribus, & 16 timidis nil
Aut paulum abstulerat, patinas 17 cœnabat 18 omasi
Vilis, & 19 agninæ; tribus 20 ursis quod satis esset.
21 Scilicet ut 22 ventres 23 lamna candente 24 nepotum
Diceret 25 urendos correctus. Mænius idem
26 Quidquid erat nactus prædæ majoris, ubi 27 omne
28 Verterat in fumum & cinerem: Non 29 hercule miror
(Ajebat) si qui 30 comedunt bona? cum sit 31 obeso
32 Nil melius turdo, nil 33 vulva 34 pulchrius ampla
35 Nimirum hic ego sum: nam 36 tuta & 37 parvula ludo,
Cum 38 res deficiunt, 39 satis inter vilia fortis.

Verum

1 Plane, omnino, strenue. 2 Jocosus, facetus, ad divitum mensas risum movens. 3 Qui per totam urbem vagaretur, modo hujus, modo illius divitis mensam sectans. 4 Domum statam aut mensam, sed semper alias atque alias mensas sectaretur. Metaph. Exponit enim quod dixerat *scurra vagus*. 5 Qui existens jejunus & famelicus, in omnes erat æque maledicus. 6 Anaphora. 7 Ab hoste, idest, perduelle, vel peregrino. 8 Sive amicum, sive inimicum. 9 Sævus in confingendis & cogitandis maledictis. Al. *certus*, id est, promtus, & paratus fingere. 10 Inexplebilis vorago sive devorator omnium, quæ in macello venderentur. Duplex est hic Tropus: prior est Metap. a vasto maris hiatu & profundi voragine ad ingluviem Mænii decoctoris notandam. Alter est Met. subj. pro omnibus cupediis ac dapibus, quæ in macello emtæ ab hoc gurgite & helluone exhauriuntur & devorantur. 11 Quicquid lucrifaceret, & labore suo pepererat. 12 Absumendum & ingurgitandum. 13 Inexplebili, multa cupienti. Sumtum est ab insatiabili cupiditate divitiarum ad inexplebilem ventrem. 14 Mænius, tantus & talis nepos, cum a divitibus luxuriosisque sui similibus, qui gratificantur scurris, ne figantur eorum maledictis, &c. 15 Synec. gen. 16 Avarus. 17 Devorabat, absumebat. 18 Vilissimi cibi. 19 Sc. *carnis*. 20 Animalibus edacissimis. 21 Ita ut Mænius inopia & egestate correctus diceret &c. Synec. membr. pro integr. 23 Lamina, id est, ferro candefacto, genere cruciatus. Syncope. 24 Luxuriosorum. 25 Gravibus tormentis esse excruciandos. 26 Quicquid præcipue in opibus habebat. 27 Patrimonium. 28 Consumserat. Metaph. a sacrificiis: ubi sic tota victima exurebatur utomnino cinesceret. 29 Me Hercule. Viri jurabant Romæ per Herculem, nunquam mulieres. 30 Prodige consumunt & decoquunt patrimonium suum. Synec. gen. 31 Pingui. 32 Anaphora. 33 Vulva ejectitia suis primiparæ. 34 Delicatius. 35 Nimirum talis & tantus nepos, qualis Mænius fuit, ego Horatius etiam sum. Plaut. hic *somnus est homo*, id est, sic ego dormio. 36 Secura. 37 Frugalia commendo, id est, cum multa non suppetunt, contentus sum paucis, etiam non optimis. 38 Facultates meæ, unde luxuriose possim vivere. 39 Satis fortiter vilibus cibis famem explens.

Verum, ubi quid melius 1 contingit, & 2 unctius, 3 Idem
4 Vos sapere, & solos ajo 5 bene vivere, quorum
Conspicitur 6 nitidis fundata pecunia villis.

1 Mihi. 2 Delicatius, sumptuosius. Plaut. *Pulmento utor* unctiusculo, id est, lautiusculo. 3 Idem ego, qui ante frugalitatem & parsimoniam laudabam, ajo. 4 Vos esse vere sapientes. Epanalepsis est, initio & clausula similitudo soni. Est simul Apostrophe ad delicatos, in quibus Vala numerari videtur. 5 Beate. 6 In fructuosis villis, agris, pascuis, non in rebus, quarum quæstus est incertus, colloca-ta.

Epist. XVI.

Ad QUINTIUM.

Postquam agri sui formam, & situm Quintio descripsit, in eoque jucunde se vivere dixit, in ejus vitam inquirit, monetque ne ex rumore vulgi pendeat, sed vir bonus esse, quam videri, malit. Deinde, quis demum viri boni nomine dignus sit, ostendit.

NE 1 percuncteris, 2 fundus meus, 3 optime Quinti,
4 Arvo 5 pascat herum, an baccis 6 opulenter oliva
Pomifne, & 7 pratis, an amicta 8 vitibus ulmo:
9 Scribetur tibi forma 10 loquaciter, & situs 11 agri.
12 Continui montes: nisi dissocientur opaga
Valle:

1 Inquiras. Hoc verbo designat Quintium πολυπράγμονα τῶν ἀλλοτρίων κακῶν, id est, nimis in aliena mala curiosum indagatorem, quales sunt fere præpotentes, qui nimia sibi φιλαυτίᾳ pulchre placentes in foro versantur, otiosi ab animo, ecquid agant, quid meditentur, &c. Metaph. est ab exploratione nautarum, qui cento pertentant altitudinem maris & locum navibus opportunum, vel stationem carinis bene fidam. 2 Ecquid ager meus in Sabinis. 3 Εἰρωνικῶς hoc accipiendum de eo, qui malit vir bonus haberi, quã talis esse. Itaque probatis ipsius ficta erat atque simulata. Tale est illud Comicum. *Salve bone vir.* 4 Frumento, legumine, herbis, fructibusque aliis in arvo nascentibus, ac inde perceptis. Met. subj. 5 Hic primum est traslatio a bestiis ad homines: qualis l. 6. ad Attic. *olusculis nos soles pascere*, id est, tractare cibis hortensibus; atque inde etiam pro delectare, ut in Phorm. *Restabat aliud nihil, nisi oculos* pascere. deinde Synec. spec. pro nutrire me Horatium dominum suum. 6 Me divitem faciat. *Opulenti* (inquit Festus.) *dicuntur terrestribus rebus copiosi*; & sane Horatius non nisi terrestres hic opes enumerat. 7 Fœno & herba. Meton. subj. e loco enim significantur res adjunctæ. Ovid. 1. Fast. *pascis ovis* prata, id est, gramen & fœnum. 8 Ulmo arbore cum vitibus vestita & maritata, id est, an sit vini ferax. Meton. subj. vitis quidem pro uvis illis suspensis, & hæc rursus pro vino inde expresso. 9 A me. 10 Ample, verbose. 11 Mei. 12 Ager meus sunt montes conjuncti, nisi quod separentur, & continuatis illorum dirimatur planitie interjecta, in qua fundus meus.

Valle: 1 sed ut veniens dextrum latus aspiciat Sol,
Lævum discendens curru 2 fugiente vaporet.
3 Temperiem laudes, quid, 4 si rubicunda 5 benigne
Corna 6 vepres & pruna 7 ferant? si 8 quercus & ilex
6 Multa fruge 10 pecus, multa 11 dominum juvet umbra?
12 Dicas adductum propius frondere Tarentum.
13 Fons etiam rivo dare nomen idoneus, ut nec
Frigidior 14 Thracam, nec purior 15 ambiat 16 Hebrus;
Infirmo capiti 17 fluit 18 utilis, utilis alvo.
19 Hæ latebræ dulces, etiam (si credis) amœnæ
20 Incolumem tibi me præstant 21 Septembribus horis.
22 Tu recte 23 vivis, si curas esse, 24 quod audis.
Jactamus jampridem omnis te 25 Roma beatum.
26 Sed vereor, 27 ne cui de te plus, quam 28 tibi credas.
Ne-ve putes 29 alium sapiente; bonoque 30 beatum.
Neu, si te populus 31 sanum recteque valentem
Dictitet, occultam febrem 32 sub tempus edendi
Dissimules, 33 donec manibus tremor incidat 34 unctis.

STUL-

1 Sed ita hæc est vallis opaca, ut Sol matutino tempore exoriens aspiciat latus dextrum vallis, occidens vero sinistrum vespertino tempore tepefaciat. 2 Ad occasum inclinante. 3 Cœli & agri temperiem merito laudaveris. 4 Anaphora. 5 Abundanter, copiose. 6 Spineta, dumi, quibus hortorum spatia separabantur. 7 Proferant. 8 Arbores glandiferæ. 9 Copiosa glande. Synecd. gen. 10 Porcos. 11 Me Horatium beet? 12 Tum demũ dicere potes amœnitatẽ urbis Tarenti translatam in agrum meum, id est, agrum meum tam esse amœnum, quam est Tarentum. 13 Fons etiam, nomine Bandusia, per medium agrum permeat tanta aquarum copia, ut dignus sit, tamque magnus, qui fluvius appelletur. Hellenismus est. Ipse rivum nomine *Digentiam* appellat Ep. 18. 14 Thraciam. 15 Lambat. 16 *Hebrus* est magnus fluvius in Thracia. 17 In agro meo Sabino. 18 Salubris. Anadiplosis. 19 Hic ager meus, in hac valle latens, tanquam recessus quidam. Synec. gen. 20 Salvum recteque valentem exhibent amœnitate & salubritate sua. 21 Diebus Septembribus, i. autumno, cum pleraque in Italia loca peste, morbis atque morte infestantur. Synecdochica periphrasis est autumni. 22 Laudato rure & animi sui securitate, amicum monere incipit, ut, cum Romę beatus ab omnibus audiat, ipse aliorum de se opinionem cum sua conferat, nec beatitudinem a virtute separet: & Socrates compendiaria quadam via eos ad gloriam pervenire dicebat, *qui id agerent, ut quales videri vellent, tales etiam essent*: refertur a Valer. Max. l. 7. c. 2. 23 Epistrophe est, ejusdem soni circa clausulas sententiarum iteratio. 24 De te, id est, quod diceris esse, nempe si talis sis, qualem te fama testatur. 25 Omnis Roma, id est, omnes nos cives Romani prædicamus te felicem esse. Anomalia est numeri & personæ: & præterea Meton. subj. 26 Procatalepsis est, qua credulitatem Quintii occupat. 27 Ne plus credas alicui multa de felicitate tua prędicanti. 28 Quam conscientiæ tuæ. 29 Diversum a sapiente, id est, insipientem. Sic *alius Lysippo*, id est, quam Lysippus. 30 Divitem quempiam, inque honoribus constitutum. 31 Hominem frugi & quantivis pretii, nulloque animi morbo affectum. 32 Circiter. 33 Donec ipsa febris manuum trepidatione sese prodat, sicque vanitatem tuam omnibus ridendam exponas. 34 Cibo delicata atque potu.

STULTORUM 1 incurata pudor 2 malus ulcera celat.
Si quis bella 3 tibi terra pugnata marique
4 Dicat, & 5 his verbis 6 vacuas 7 premulceat aures:
8 Te-ne magis salvum populus velit, an populum tu,
9 Servet in ambiguo, 10 qui consulit & tibi, & urbi,
Juppiter: 11 Augusti laudes agnoscere possis.
Cum pateris 12 sapiens 13 emendatusque vocari,
14 Respondens-ne tuo, dic sodes, nomine? 15 Nempe
Vir bonus & prudens 16 dici 17 delector 18 ego, ac tu.
19 Qui dedit hoc hodie, cras, si volet, 20 auferet: ut si
21 Detulerit 22 fasces indigno, 23 detrahet idem.
24 Pone, meum est, 25 inquit: 26 pono, tristisque recedo.
27 Idem si clamet furem, neget esse 28 pudicum,
29 Contendat laqueo collum pressisse paternum:
30 Mordear opprobriis falsis, 31 mutemque 32 colores?
Falsus honor juvat, & mendax infamia 33 terret.

Quem?

1 Vitia virtuti & honestati contraria, nec a virtute perpurgata. 2 Vitiosus pudor, quo plerique imbecillitatem suam fateri, & ab aliis emendari erubescunt. 3 Abs te gesta. Antiposis. 4 Enumeret. 5 Sequentibus. 6 Assentationi patentes. 7 Molliat, leniat. Sumtum est ab asperis corporibus, & ad animum leniendum translatum. 8 Polyptoton est in *te, tibi, tu*. Præterea in duobus versibus *Te-ne magis*, &c. & *Servet in ambiguo*, perfecta est Prosopopæja cujusdam adulatoris, sic Quintio adulantis: ut aliquis Poeta vel ipse Varus dicitur Augusto adulatus his versibus olim fuisse, ad quam accessus jam inde ab eo loco, *Si quis bella*, & recessus ab ea in his verbis, *Augusti laudes*. 9 Uti nam Jupiter servet in ambiguo, id est, in æquilibrio, ut sit semper incertum, utrum populus te, o Auguste, velit magis salvum esse, an tu populum. 10 A quo urbis prosperitas dependet. 11 Ad Augustum, non ad te pertinere. 12 Te virum sapientem & ab omni vitio integrum vocari. Hellenismus. Sic Od. 2. l. 1. *patiens vocari Cæsaris ultor*. Et Od. 27. l. 3. *Uxor invicti Jovis esse nescis?* 13 Nullis vitiis contaminatus. Sic *adunguem factus homo* Lucilio. 14 Ita-ne respondes, quasi nominatim sis appellatus? 15 Certe. Prosopopœja est Quintii, qua Horatio respondet. 16 A vulgo. 17 Gaudeo. 18 Sc. *æque perinde*. 19 Sed populus inconstans, qui te hodie virum bonum & prudentem appellavit. 20 eadem a te, id est, te malum atque stultum appellavit. 21 Populus Romanus hodie indulserit. 22 Magistratum & consularem vel prætoriam dignitatem & auctoritatem. Sic Virg. Georg. 2. *Illum non populi fasces, non purpura regum Flexit*. Meton. adj. 23 Idem populo paulo post eosdem honores rursus adimet. 24 Depone fasces & magistratum. Imperfecta est Prosopœja populi, atque una Dialogismus utriusque honorantis & honorati. 25 Populus. 26 Depono illa, & honores relinquo. 27 Si idem populus me furem esse criminetur. 28 Et si neget me esse honestum, & a foeda libidine alienum. 29 Si pertinaciter & constanter affirmet me parricidam esse, id est, patrem strangulasse. 30 Num illis falsis contumeliis commovear? Metap. est Ter. Adelph. *Principis si id te mordet, sumtum filii quem faciunt*, &c. 31 Ut expallescam, ut solent male sibi conscii? Q. d. minime. 32 Synecd. gen. pro pallore, qui metum consequi solet. 33 Terrere potest.

Quem? nisi mendosum,& 1 mendacem? 2 vir bonus est quis?
Qui 3 consulta 4 patrum, 5 qui leges, juraque servat:
Quo multæ magnæque 6 secantur judice lites:
7 Quo responsore, & quo causæ teste tenentur.
Sed videt hunc omnis 8 domus, & vicinia tota
9 Introrsum turpem, 10 speciosum 11 pelle decora.
Nec furtum feci, 12 nec fugi, 13 si mihi dicat
14 Servus: 15 Habes pretium, loris non 16 ureris, 17 ajo.
18 Non hominem occidi: non 19 pasces in cruce corvos.
20 Sum bonus, & frugi. Renuit, negat atque 21 Sabellus.
Cautus enim 22 metuit foveam lupus, accipiterque
Suspectos 23 laqueos, & opertum milvius hamum.
25 Oderunt peccare boni 26 virtutis amore.
27 Tu nihil admittes in te, formidine pœnæ.
28 Sit spes fallendi, 29 miscebis sacra profanis.
Nam de mille fabæ modiis cum 30 surripis 31 unum:
32 Damnum est, non facinus mihi pacto lenius isto.

1 Vir

1 Al. *medicandum*, i. medicamentis egentem, sc. Preceptis Philosophicis imbuendum. 2 Quis est vir bonus ex opinione vulgi? 3 Senatusconsulta, vel Senatus decreta, i. qui vitam & mores suos videtur conformare ad normam Senatusconsultorum & legum. 4 Senatorum. Synecd. gen. periphrastica. 5 Polyptoton & Anaphora. 6 Deciduntur, finiuntur, componuntur graves controversiæ, i. qui aliorum patrocinium suscipit. Metaph. a rebus corporeis: qualis fuit Sat. 10. l. 1. *Ridiculum acri Fortius & melius magnas plerunque* secat *res.* 7 Quo Jurisconsulto consilium dante, & quo teste, i. de re incerta testimonium perhibente actores causa non cadunt, sed causæ obtinentur. 8 Familia, i. omnes domestici & vicini hunc vident. Meton. subj. 9 Intus & in cute, inque interiore animo vitiosum & malum. 10 Et externo habitu corporis, & vita exteriore bonum virtutis simulatione. 11 Qua multa vitia teguntur. 12 Fugam non adornavi, non deserui dominum meum. 13 Hero suo Horatio. Apparatus est ad Prosopopœjam servi & Dialogismum cum domino. 14 Meus. 15 Consecutus es mercedem, quare te probum servum gesseris. 16 Non cederis virgis. Sic Od. 4. Epod. *Ibericus* perusse *funibus latus:* & Sat. 7. l. 2. *Quid refert* uri *virgis?* 17 Respondeo ipsi. 18 Si idem meus servus dicat mihi. Non, &c. 19 Respondeo ipsi, Non suffigeris in crucem ob homicidium, ibique tua carne atque cadavere corvos non pasces. Metap. est; ubi datur motus & sensus cadaveri rei inanimatæ. 20 Sum vir honestus. Respondet servus. 21 Horatius dominus agri sui in Sabinis negat te esse bonum, quod pœnæ metu, non virtutis amore, abstineris a maleficio. Synec. gen. 22 Devitat foveam, ne in eam incidat. 23 Qui ibi tenduntur. 24 In esca tectum & occultum metuit, ne illum una cum esca deglutiat: non desinunt tamen hæ feræ rapaces esse, sic tu. 25 Verentur scelera in se admittere. 26 Quæ per se expetitur. 27 Tu contra, quantum video, nihil mali committes pœnæ metu. 28 Si speres fore, ut scelera tua nemini innotescant, sed alios lateant. 29 Sacra cum profanis confundes, i. bonum & malorum discrimen tolles. 30 Furto & clam auferes. 31 Modium. 32 Hoc quidem damnum isto pacto levius mihi est, quam tu esses, si totum abstulisset: at vero ipsum peccatum per se sua natura levius non est, cum unum modium abstulisti, quam si mille modios & totum furto surripuisti.

1 Vir bonus, omne 2 forum cum 3 spectat, & omne tribunal,
Quandocumque Deos vel porco, vel bove 4 placat,
5 Jane pater, clare, clare cum dixit, Apollo.
6 Labra movet, metuens audiri: Pulchra 7 Laverna
8 Da mihi fallere, da 9 justum sanctumque videri:
10 Noctem peccatis & fraudibus objicere nubem.
11 Qui melior servo, qui liberior sit avarus,
12 In triviis 13 fixum cum se 14 demittit ob assem
Non video: nam qui cupiet, 15 metuet quoque 16 porro,
Qui metuens vivit, 17 liber mihi non erit unquam.
18 Perdidit 19 arma, 20 locum virtutis deseruit, qui
Semper in augenda festinat & 21 obruitur 22 re.
Vendere cum possis 23 captivum, 24 occidere noli:
Serviet utiliter: 25 sine pascat durus, aretque:
Naviget, ac mediis hyemet 26 mercator in undis:
27 Annonæ prosit, 28 portet frumenta, 29 penusque.

1 Vir

1 Non vere, sed opinione vulgi. 2 Quem omnis populus in foro & curia Romana, tamquam vitæ probatæ singulare aliquod exemplar, observat & miratur. Metón. est vel potius Alleg. subjectorum. 3 Metaph. est a corpore ad vim mentis & judicii. 4 Sibi conciliare studet. 5 Postquam hæc clara voce pronunciavit, O Jane pater, o Apollo, &c. Prosopopœja est illius hypocritæ precantis. 6 Non vocem edit, sed submissa voce loquitur nolens ea audiri ab assistentibus, quæ secum precatur, sic, o pulchra Laverna, &c. 7 Deo furum: *a quo laverniones, fures, antiqui dixerunt*, inquit Festus, *quod sub ejus tutela essent*. 8 Concede mihi ut mea injusta facta alios lateant. 9 Al. *da justo sancteque videri*, sc. *mihi*. 10 Noctem nubilosam, id est, tenebras [illegible] peccatis meis & imposturis, ne quis ea audire & videre possit. 11 Non video, qua ratione, quo-ve modo avarus sit melior servo. Deposita persona precantis. Poeta loquitur, ubi est Anaphora. 12 Hoc sumtum est e ludicris puerorum fallaciis, quas nummo potius adulterino & humi defixo in prætereuntes intendunt, ad quem tollendum illi frustra demissi postea illuduntur & cupiditatis redarguuntur. 13 Defixum a pueris. 14 Incurvat se ad humum ob vilem aliquem nummum. 15 Ne amittat, quod habet. 16 Postea & in postremum. 17 Sed pro servo habebitur: nam illud, quod metuit, tanquam se superius pro domino agnoscit. Sillogismus ex Enthymemate: qui cupit & metuit; non est liber. 18 Alleg. est e continuatis Metaph. a transfugis & desertoribus ducum suorum, qui metu perculsi clypeum & arma abjiciunt, quod capitale erat crimen in disciplina militari. 19 Constantiæ libertatisque. 20 Locum non tenuit. 21 Opprimitur, ut nulli alii rei vacare possit. 22 Pecuniæ. 23 Hunc avarum, tanquam fugitivum servum. [illegible] translatione a mi[illegible]. 24 Sed vende. 25 Permitte ut pascat greges & armenta tanquam homo laboriosus. 26 Pro aliis calamitosam mercaturam exerceat. 27 Annonam viliorem efficiat. 28 Navigio advehat. Synecd. gen. 29 Omne illud.

1 Vir bonus, & ſapiens audebit 2 dicere, 3 Pentheu,
Rector Thebarum, quid me perferre patique
Indignum coges? 5 Adimam bona. Nempe pecus, rem,
Lectos, argentum. 5 Tollas licet, 6 in manicis & 75
Compedibus ſævo te ſub 7 cuſtode tenebo.
8 Ipſe Deus, ſimulatque volam, me ſolvet. 9 Opinor,
Hoc ſentit, Moriar: Mors ultima 10 linea rerum eſt.

1 Vir vere bonus, & ſapiens audebit cum Baccho ſic alloqui Penthea. Econis & Agavæ filium, qui Orgia Bacchi admittere nolebat, & ob id a matre ac materteris, Bacchi furore exagitatis, diſcerptus fuit. Hic autem locus ſumtus eſt e Tragœdia Euripidis Bacchis: ubi Bacchus, diſſimulata deitate, captivus ad Penthea perductus, ſub perſona viri boni & conſtantis ad minas Penthei reſpondit. 2 Acceſſus eſt ad aliam Proſopopœjam atque Dialogiſmum, ubi vir vere bonus ac ſapiens libere profitetur, omnes ærumnas, cruciatus, vel mortem ipſam eſſe ſua virtute & conſtantia longe inferiorem. 3 O Pentheu, rector Thebarum, quid me pati coges, quod perſona mea, & animi conſtantia indignum ſit? 4 Penthei eſt comminatio. 5 Scut. Reſpondet Bacchus, liberum eſt tibi, ut me omnibus bonis ſpolies. 6 In duris vincolis (inquit Pentheus) vinctum te continebo, ubi calamitoſam vitam ages. 7 Carceris. Synecd. gen. 8 Pater meus Jupiter (inquit Bacchus) ſtatim ubi voluere, me ex vinculis & carceribus, quibus me conſtringes, liberabit, atque immortalem faciet: *vel*, Deus cum ſim, ubi voluero, me ipſum ſolvam. 9 Exiſtimo (inquit Poeta) vir bonus Bacchus hoc ſignificat his verbis, *Ipſe Deus me ſolvet*, ſe moriturum. 10 Finis ſeu extremum. Metaph. ſumta vel a Geometricis figuris, quarum ſuperficiens lineis terminantur: vel a ſtadiodromis, qui carceres ac metam ſui curſus linea deſignant.

Epiſt. XVII.

Ad SCÆVAM.

Scævam monet, ne potentiorum amicitias ſpernat, atque ut in ſuo vitæ genere Ariſtippum potius, quam Diogenem, imitetur. Ad Principum amicitias pervenire, & illorum favorem ac liberalitatem emereri non cujuſvis eſſe: & quanta ſit arte opus hac in re, docet.

1 QUamvis Scæna ſatis 2 per te tibi conſulis, & ſcis,
Quo tandem pacto deceat 3 majoribus uti;

Diſce,

1 Procatalepſis hic duplex eſt; prior eſt, qua Poeta Scævæ præripit prudentiæ opinionem, quo melius, omiſſa confidentia, audiat bene conſulentem; poſterior, qua extenuat ſuam præcipiendi facultatem. 2 Sine alterius conſilio tibi ſapias. Sic Cic. dicit pro Sextio, per ſe *ſplendere virtutem ſemper*, id eſt, ſine externa cujuſquam opera & auxilio. 3 Cum amicis, dignitate vel opibus præſtantibus, familiariter vivere & verſari.

Disce; docendus adhuc, quæ censet 1 amiculus: 2 ut si
Cæcus iter monstrare velit, tamen 3 aspice, 4 siquid
Et nos, 5 quod cures proprium fecisse, 6 loquamur.
Si te 7 grata quies, 8 & primam somnus in horam
Delectat, si te 9 pulvis 10 strepitusque rotarum,
11 Si lædit caupona, 12 Ferentinum ire jubebo.
Nam neque divitibus contingunt gaudia 13 solis:
14 Nec vixit male, qui natus moriensque fefellit.
Si prodesse tuis, 15 pauloque benignius ipsum
Te tractare voles; accedes 16 siccus ad unctum.
17 Si pranderet 18 olus patienter, 19 regibus uti
Nollet Aristippus: 5 Si sciret regibus uti,
Fastidieret 21 olus, 22 qui me notat. 23 Utrius horum
24 Verba probes, & facta, doce: vel, 25 junior, audi
Cur sit Aristippi 26 potior sententia; 27 namque

1 Mor-

1 Ego Horatius, amicus tuus. Εἰρωνικῶς videtur hæc sui extenuatio adhiberi. 2 Etiamsi cæcus aliis viæ ducem sese velit præbere. Sunt qui hoc referant ad statuas in triviis indices viarum cæcas, viatoribus tamen non inutiles, quas ἑρμαῖα nominamus. 3 Considera. Formula quædam attentationis ad firmiorem vim persuasionis. Sic Ep. 1. l. 2. aspice, *Plautus. Quo pacto partes tutetur amantis ephebi*. 4 An aliquid. 5 Quod in rem tuam convertere, & in rebus tuis uti velis. 6 Vel monendo, vel consulendo. 7 Vita tranquilla. 8 Et somnus usque ad Solis ortum. 9 Frequentia hominum, qui sunt in urbe Roma, concitatus. 10 Propter vehicula, multorumque in via plaustrorum concursus. 11 Si immensus in caupona compotantium clamor te offendit. 12 Hetruriæ oppidum infrequens & minus celebre, ubi ob paucitatem hominum magnopere perturbabit. 13 Habent enim pauperes suas etiam voluptates. 14 Et feliciter vixisse existimandus est, qui adeo ignotus vixit, ut vivens & moriens alios latuerit, id est, quem neque natum, neque viventem, neque mortuum quisquam mortalium cognovit. Respexit illud Epicuri dictum, Λάθε βιώσας, id est, *vive latens & ignotus*. Quod & Ovid. approbasse videtur: *Crede mihi, bene qui latuit, bene vixit, & intra Fortunam debet quisque manere suam*. 15 Paulo liberalius. 16 Tunc tu tanquam pauper accedes ad divitem unguento delibutum, teque in amicitiam potentioris amici insinuabis. Alleg. translata a corporibus aridis & exsuccis ad obesa & paulo habitiora. 17 Imperfecta est Prosopopœja cum Dialogismo, ubi Diogenes inducitur irridens, lautitias & exquisitas epulas Aristippi. 18 Victum tenuem ac parcum. Synecd. spec. Climax sive gradatio quædam in *regibus uti*, & *si sciret regibus uti*. 20 Est hoc Aristippi responsum ad Diogenem. 21 Quo se tantopere commendat. 22 Diogenes ille Cynicus, qui mihi turpem notam innuit. 23 Duorum scilicet, Diogenisne, qui sordidam vitam sibi elegerat, an Aristippi, qui splendide apud reges vivebat. Hæc Poetæ sunt verba ad Scævam. 24 Dicta approbes & laudes. 25 Quia junior adhuc es. 26 Præferenda. 27 Apparatus ad intermissam Aristippi Prosopopœjam.

1 Mordacem Cynicum sic 2 eludebat (ut ajunt)
3 Scurror ego ipse mihi, 4 populo tu, rectius 5 hoc, &
6 Splendidius multo est, equus ut me portet, 7 alat rex.
8 Officium facio: tu poscis 9 vilia: verum es
10 Dante minor quamvis 11 fers te nullius egentem.
12 Omnis Aristippum decuit 13 color, & status, & res,
14 Tentantem majora, fere præsentibus 15 æquum.
Contra, 16 quem duplici panno patientia velat,
17 Mirabor, vitæ 18 via si conversa decebit.
19 Alter purpureum non expectabit amictum,
20 Quidlibet indutus 21 celeberrima per loca vadet,
Personamque feret 22 non inconcinnus utramque:
23 Alter Mileti textam cane pejus & angue
Vitabit chlamydem: morietur frigore, si non
24 Rettuleris 25 pannum. 26 Refer, & sine vivat ineptus.

1 Diogenem Cynicum. Cynicus deflectitur a *κύων, κυνὸς, κυνί, κυνικός*, i. *caninus*. Hinc discipuli Antisthenis & Diogenis Cynici sunt nominati a cavillationibus & falsedictis: quod ipsemet Diogenes apud Laertium confirmat, qui rogatus, cur caninus diceretur, respondit: *Equidem dantibus blandior, nihil largientibus allatro, & improbos mordeo*. 2 His verbis irridebat. Metaph. a gladiatoribus, qui victores, insultant suis Antagonistis victis. Ter. Eun. Eludet, *ubi te victum senserit*. 3 Ego scurram ago, & regibus ac principibus risum moveo, ut mihi prosim, & solen fide vivam. Quatuor versus sequentes sunt Aristippi Diogenem alloquentis. 4 Tu vero scurrendo ludum & voluptatem populo tantum excitas sine ullo tuo commodo. 5 Sibi scurrari. 6 Magnificentius. 7 Ut rex alat. 8 Nihil in me admitto, quod sit contra officium viri boni. 9 Tu Cynice res viles a quibusvis obviis poscis, non splendidas, ac regias. 10 Pauperior & inferior eo, qui tibi dat. 11 Dicis, jactas. Virg. Æn. 5. *qui se Bebrycia veniens Amyci de gente ferebat*. 12 Deposita Aristippi persona Poeta loquetur. 13 Vestitus, vitæ genus & conditionem sese decenter poterat accommodare. 14 Ad illustriora & magnifica aspirantem. 15 Contentum. 16 Diogenem Cynicum, qui patienter pallio ex duplici panno, hyemi & æstati accommodato, vestitur. Periphrasis Diogenis ex adjuncto vestitu: deinde in *panno* est Metonymia. 17 Mirum mihi erit. 18 Si contrarium & novum vitæ genus eum decebit. Metap. est ab iter facientibus. 19 Aristippus. 20 Sed quamlibet vestem indutus, sive purpuream, sive duplex pallium. 21 Per medium forum urbis Athenarum. 22 Non indecore, sed cum singulari quadam venustate utroque vestitu, nunc sordido, nunc ornatiore. 23 Diogenes Cynicus, qui duplex pallium gestabat, vestem pretiosam, ex optima lana factam in Mileto Asiæ insula, quali utebatur Aristippus, acerrime rejiciet, existimans se una cum duplici pallio, sanctitatem, temperantiam & sapientiam exuere. 24 Ipsius. 25 Pallium vile & sordidum. Synecdoche. 26 Redde, Aristippe, Diogeni suum pallium, quod tu indueras, & permitte ut vivat ineptus ad omnem fortunæ habitum, qui regibus uti nesciat, ut illi Aristippus objiciebat, quod aiunt contigisse in balneis, ubi Aristippus dicitur consulto induisse vile pallium Diogenes: quod cum repudiasset, & frigore mori, quam eo armari & purpuratus videri maluisset, Aristippus servilem ipsius conditionem sic, ut hic videmus, criminatus est.

1 Res gerere, & captos ostendere civibus hostes,
1 Attingit solium Jovis, & cœlestia 3 tendat.
4 Principibus placuisse viris 5 non ultima laus est.
6 Non cuivis homini contingit adire Corinthum.
7 Sedit, qui timuit, ne non succederet: 8 esto.
Quid? 9 qui pervenit, fecit-ne 10 viriliter atqui
11 Hic est,aut nusquam, quod quærimus: 12 Hic onus horret.
Ut parvis animus & parvo corpore majus:
13 Hic subit, & perfert: 14 aut virtus 15 nomen inane est.
16 Aut decus, & pretium recte petit experiens vir.
17 Coram rege suo de paupertate 18 tacentes,
19 Plus poscente ferent, 20 Distat sumas-ne pudenter,

An

1 Res ad Remp. pertinentes tractare; id est, Remp. bene administrare, & hostes captos in triumphum ducere.: hic oratio infinita ponitur loco nominativi. 2 Ipsum cœlum scandit, proxime ad deitatem accedit, & secundum a Jove honoris gradum meretur. Alleg. est Hyperbolica e continuatis Met. 3 Molitur, conatur magnum opus & arduum, divina & immortali gloria dignū. 4 Ob beneficia in Remp. collata. 5 Maxima & summa. Litores. 6 Non cuivis ad tantos honores & dignitates patet, non omnes gratiosi esse possunt apud principes & divites: quod si qui forte sunt consecuti, ex his pauci illorum gratiam diu possunt retinere. Alleg. est ex continuatis Metaph. Hujus sententiæ origo varie tractatur. Suidas putat eam duci e difficultate portus Corinthiaci, qui geminus est propter Isthmum, alter Asiam, alter Italiam spectans. Strabo censet illam natam e luxu atque divitiis Corinthorum. Agel. l.1.c.8. refert acceptam Laidi, scorto nobilissimo, ad quam propter formę venustatem ditissimi quique e tota Græcia adnavigabant: nemo tamen admittebatur, nisi qui solveret eam pecuniæ summam & pretium, quod copiæ suæ faciendæ statuisset. Itaque Demosthenes, quem ferunt eo clam adnavigasse, magnitudine pretii perterritus redit domum, dixitque. *Non emo tanti pœnitere.* 7 Quievit, ac cessavit ad amicitiam regum & potentiorum, nec ausus est aggredi tantum honorem. *Sedere* proprie verbum est ignaviæ, ut apud Virg. Æn. 12. ubi Turnus parat se jactantes ad committendum cum Trojanis prælium: sedeant, *spectentque Latini.* 8 Concessione difficultas conciliandi potentes amicos firmatur. 9 Qui, quod voluit, consecutus est. 10 Animose. 11 In hoc, quod sequitur, versatur quæstio utrum magnitudini animi, & fortitudini tribuenda sit conciliatio benevolentię regiæ. 12 Alius, cui metu a magnis rebus abstinet. Reip. onus in se suscipere, & ad Principum amicitiam aspirare non audet, dum veretur, ne magnorum rerum onus parvo suo animo & corpore majus sit, cui sc. non sit ferendo. Anaphora. 13 Alius, nempe vir fortis & animosus, omnes pro Rep. labores subit. 14 Secundum Epicureos. 15 Mera verba, & nihil ad vitam beatam pertinet. 16 Aut vir multarum rerum peritus periculorum atque laborum, quos Reip. causa suscipit, præmia, sc. honorem & divitias merito sibi expetit a potentioribus suis amicis. 17 Coram amico potentiore. 18 Non conquerentes. 19 Plus accipient a potentiore amico, quam is, qui poscit. 20 Multum enim differt, interest, utrum illa, quæ a magnis viris offeruntur, modeste & verecunde sumas, an vero impudenter petendo extorqueas.

An rapias : atqui rerum 1 caput hoc erat, hic 2 fons.
3 Indotata mihi soror est, paupercula mater,
Et fundus 4 nec vendibilis, 5 nec pascere firmus,
6 Qui dicit ; 7 clamat Victum date : 8 succinit alter,
Et mihi dividuo 9 findetur munere 10 quadra.
Sed tacitus pasci si posset 11 corvus, haberet
Plus dapis, 12 & rixæ multo minus invidiæque.
13 Brundusium 14 comes aut 15 Surrentum 16 ductus amœnũ,
Qui queritur 17 salebras & acerbum frigus, & imbres,
Aut 18 cistam 19 effractã, & 20 subducta viatica plorat ;
21 Nota refert meretricis 22 acumina, sæpe 23 catellam,
Sæpe 24 periscelidem raptam sibi 25 flentis, 26 uti mox
27 Nulla fides 28 damnis verisque doloribus 29 adsit,
Nec semel irrisus triviis 30 attollere curet.
Fracto crure 31 planum : 32 licet illi plurima 33 manet
Lachryma : 34 per sanctum 35 juratus dicat Osirin,

1 Principium & summa rei, id est, in hoc cardo quasi vertitur amicitiæ tenuiorum cum potentioribus, ut modeste atque verecunde nos geramus. Metap. 2 Hæc origo erat. 3 Prosopopœja est importuni ac molesti flagitatoris. 4 Quem propter sterilitatem vendere non possum. Nec satis validus ad me pascendum, ita ut sumtus ac victus necessarius mihi suppeditare possit. 6 Qui ita apud patronum suum conqueritur. 7 Perinde facit, ac si clamaret. Date mihi alimentum. 8 Alter socius, illi priori impudenti succedens, succlamat. Altera est Prosopopœja servi priori succedentis. 9 Ille cibus & victus, quem illi soli destinaveras, in duas partes partito munere mihi quoque dividetur. 10 In hac voce triplex est tropus: primum est Metap. a parasitis, qui vivunt aliena quadra; deinde Meton. pro ipsis opsoniis, postremo Synecd. spec. pro quovis genere muneris, cujus semissem competitores efflagitat. 11 Qui prædam nactus alios corvos ad cibi societatem quasi sollicitat. 12 Cum cæteris avibus. Ita etiam tenuior amicus, si non impudenter flagitaret, sed verecundæ potius taceret, illud solus obtineret. 13 Oppidum in Calabria. 14 Itinere comes cum amico potentiore. 15 Oppidum in Campania. 16 Perductus. 17 Viæ asperitatem. 18 Quam secum vexit. 19 A fure. 20 Inde furto sibi ablata. 21 Ille notas astutias meretricis, quæ variarum rerum damna apud amatores suos, ut illos pecunia emungat, imitatur. 22 Technas. Sumtum est a mucrone ferri cote attenuato; id est, a corpore ad animum. 23 Monile sive ornamentum muliebre, parvam catenam. Alii ad catellam aliquam quæ in deliciis sit, quales olim Melitææ, proverbio celebratæ, referre malunt. 24 Cruris vinculum, quo crus alligatur, sibi furto ereptum esse. 25 Conquerentis. 26 Adeo ut. 27 Hoc mendacibus præmium, ut ne vera quidem dicentibus credatur. 28 Simulatis. 29 Adhibentur. 30 Nec is, qui semel deceptus est tali simulatione, curat in triviis deceptorem vere lapsum post sublevare & erigere in pedes. 31 Impostorem sive deceptorem, qui in trivio sibi crus fractum esse mentiebatur. 32 Quamvis. Apparatus est ad aliam Prosopopœjam impostoris, dicentis, *Credite*, &c. cui inducitur vicina sic respondens: *Quære peregrinum*. 33 Per genas defluat, id est, quamvis ille planus affatim lachrymetur. 34 Et quamvis per Osirin, Ægyptiorum Deum maximum, juret. 35 Ubi juravit. Hunc una cum Iside sua, magna etiam Romæ religione cultum, ideo præ aliis nominat Horatius; quod ægris tanquam alter Æsculapius mederi crederetur.

1 Credite 2 non ludo: crudeles 3 tollite claudum,
4 Quære peregrinum, vicinia rauca reclamat.

1 Mihi. 2 Non jocor, non jam ut ante, vos decipio. 3 O vos immisericordes erigite me claudum fracto crure. Sic de Art. *non sit, qui* tollere *curet*. 4 Vicini, multo clamore rauci, reclamant illi plano, cujus fallacias habent cognitas, Quære tibi peregrinum aliquem, qui fraudes tuas non norit & illi fucum facito: nam non amplius fallere nos potes. Sic etiam potentior amicus a tenuiore, fictis damnis conquerente, semel deceptus, ipsi amplius etiam in veris damnis non vult subvenire.

Epist. XVIII.

Ad LOLLIUM.

Quæ ad amicitiam conservandam facienda sint, quæ item vitanda, ac præsertim quomodo quis erga potentiorem amicum gerere se debeat, Lollium docet. Initium autem sumit ab iis, qui, dum tenere modum non norunt, vel scurrarum potius, quam amicorum, fungi officio videntur, vel asperitate agresti (quam libertatem meram & virtutem veram haberi volunt) utuntur. Postremo eum, ad quærenda illa, ex quibus tranquillitatem vitæ consequi possit, hortatur.

SI bene te novi, 1 metues, liberrime Lolli,
2 Scurrantis speciem præbere, 3 professus amicum.
Ut matrona meretrici 4 dispar erit, atque
5 Discolor, 6 infido scurræ distabit amicus.
Est huic diversum 7 vitio vitium prope 8 majus,
9 Asperitas agrestis, & 10 inconcinna, gravisque,
11 Quæ se commendat tonsa cute, dentibus atris,
12 Dum vult libertas mera dici, veraque virtus.
13 VIRTUS est medium vitiorũ, & 14 utrimque reductum.
1 Alter

1 Cavebis, noles. 2 Hominis, cibi gratia, turpiter adulantis speciem præ te ferre, id est, adulatoris nomen vitabis. 3 Cum te alteri amico fidelem futurum professus es. 4 Moribus atque ingenio. 5 Dissimilis vultu, vestitu & gestu. Sumtum est a corporibus diverse coloratis ad animi mobilitatem. Perelegans comparatio scurræ cum meretrice, & amici cum matrona, ut quantum matrona a meretrice, tantum amicus a scurra differat. 6 Ita etiam amicus distabit a scurra infideli. Honesta enim matrona, & fidelis amicus maritum, & amicum amat vero amore ob virtutem & honestatem: meretrix vero & adulator scurra amat tantum propter lucrum. 7 Adulationis. Polyptoton. 8 Gravius illo priore. 9 Fera quædam duritia & morositas. 10 Insuavis & molesta. 11 Quæ asperitas laudari cupit, quod amicum tondet usque ad cutem, duriter & inhumane cum castigat, quem cum benevolentia admonere debebat, agrestique mordacitate cum secat & quasi lancinat. 12 Dum illa asperitas vult nominari ingenuitas, ab omni adulatione remota. 13 Civilitas & jucunda hilaritas est medium horum duorum vitiorum, scurrilitatis & asperæ morositatis. Sic Arist. virtutes omnes dicit esse μεσότητας, id est, mediocritates. 14 Ab utroque extremo, id est, excessu & defectu remotum est ac distat.

1 Alter in obsequium plus æquo pronus, & imi
Derisor 2 lecti, si 3 nutum divitis horret,
4 Sic iterat voces, & verba 5 cadentia tollit,
Ut puerum 7 sævo credas dictata magistro
8 Reddere, 9 vel partes mimum tractare secundas.
10 Alter rixatur de 11 lana sæpe caprina,
12 Propugnat nugis armatus: Scilicet, 13 ut non
Sit mihi prima fides, & vere quod 14 placet, ut non
Acriter 15 elatrem, 16 pretium ætas altera sordet,
17 Ambigitur quid enim? 18 Castor sciat, an Docilis plus:
19 Brundusium Numici melius via ducat, an Appi.

X 1 3 Quem

1 Blandiens scurra, qui nimis officiosus est patrono suo, & indulgens peccatis amici potentioris. 2 Qui se deridet, & ejusdem ordinis homines in infima parte convivalis lecti secum accumbentes, qui locutus est inferioribus amicis destinatus. Meton. subj. Vide Sat. 7. l. 2. 3 Ille annuentem divitem amicum patronum suum sic, ne quid contra ipsum dicat aut faciat, tanta cum formidine observare se fingit. Meton. effe. pro effic. 4 Sic repetit voces domini sui quasi admirans: ut sc. quod rex ait & ipse ajat, negetque quod negat. 5 Tanta cum observantia verba ex ore divitis elapsa pro mirandis excipit, & quasi de terra tollit. Metap. est a corporibus ad sonos vocis infusos in aures ac receptos. Sic Sat. 4. l. 1. *Cum flueret lutulentus, erat quod* tollere *velles*. 6 Discipulum aliquem meticulosum. 7 Severo. 8 Recitare, & præceptoris sui docentis & legentis vocem ore suo diligenter subsequi. 9 Vel ut credas histrionem aliquem secundas partes Comœdiæ agere cum voce submissiore, vultuque humiliore, quam qui agit primas, id est, ut credas histrionem principem actorem, qui primas partes egerit, diligenter imitari. 10 Asper ille & inconcinnus reprehensor litem movet. altercatur. 11 Quæ pene nulla est, cum capra lanam non habeat, sed pilos, id est, de re nihili & vilissima. Sumtum est a pastoribus, de levissimis gregis sui particulis, ut sunt flocculi, altercantibus, ad vanitatem hominis notandam. 12 Et pugnat pro nugis, id est, res vilissimas defendit, armatus perinde, ac si pro aris ac focis pugnandum sit. Sumtum est a belligerantibus, quorum alter oppugnat, alter propugnat, & resistit oppugnanti. 13 Ut non mihi meisque verbis indubitata fides habeatur, inquit agrestis ille. 14 Censeo. 15 Acerrime & libere eloquar & defendam. Metaph. a canibus ad importunam hominis garrulitatem notandam. 16 Si pretii & silentii loco altera vita, vel ætas longior mihi detur, ut non acriter defendam, quod mihi revera placet, certe ea pro re vilissima mihi habetur ac nihili facio. Sic Virg. *quoniam* sordent *tibi munera nostra*, id est, nihili facis. 17 Qua enim de re controvertitur, lis vel certamen est? nempe de nugis ac rebus vilissimis. 18 Utrum Castor gladiator, an vero Docilis scientior ac melior sit. 19 Contentio est, utrum via Numicia, an via Appia compendiosius Roma ducat Brundusium. *Numici* & *Appi* dicuntur per Apocopen pro Numicii & Appii.

1 Quem damnoſa 2 Venus, quem 3 præceps alea 4 nudat,
5 Gloria 6 quem 7 ſupra vires & 8 veſtit, & 9 ungit,
Quem 10 tenet argenti 11 ſitis importuna fameſque,
12 Quem paupertatis pudor, & fuga, dives amicus,
Sæpe 13 decem vitiis inſtructior, odit, & 14 horret;
Aut, ſi non 15 odit, 16 regit; ac, veluti 17 pia mater,
Plus, quam ſe, 18 ſapere, & virtutibus eſſe; priorem
Vult, & 20 ait 21 prope vera: Meæ (22 contendere noli)
23 ſtultitiam patiuntur opes: tibi parvula res eſt:
25 Arcta decet 26 ſanum comitem toga: deſine mecum
Certare. 27 Eutrapelus, 28 cuicumque nocere volebat,
Veſtimenta 29 dabat pretioſa: 30 beatus enim jam
Cum pulchris tunicis 31 ſumet nova conſilia 32 & ſpes:
Dor-

1 Poſtquam de ſcurrilitate eique oppoſita aſperitate, quam æqualiter fugere oportet, jam ſatis dictum eſt, monere pergit Lollium de aliis quoque, præſertim de fiducia majoris amici, quem obſervandum ſumſerit, ſi vitio aliquo laborare eum perſpexerit, ipſe quoque liberius peccet. Ordo eſt. Dives amicus, ſæpe inſtructior decem vitiis, odit, & horret *eum*, quem damnoſa Venus, &c. 2 Libido, ſcortatio, amor a Venere ingeneratus. Met. effic. 3 Quia vel momento depauperat luſorem. 4 Depauperat, ad mendicitatem adigit. 5 Gloriæ amor. Meton. ſubj. & Metaph. a præditis ſenſu & motu ad eorundem expertia. 6 Anaphora. 7 Supra facultates ſuas. 8 Veſtitu ſumtuoſiore exornat. 9 Unguento largiore imbuit. 10 Conſtrictum. 11 Pecuniæ cupiditas ſive avaritia, quæ deſiderantem quieſcere non ſinit. Sunt hæc translata a corporibus ad ſummam pecuniæ cupiditatem indicandam, quæ incendit animos avarorum. 12 Qui omne officium præſtat diviti pudore paupertatis, ut eam fugiat. 13 Multis peccatis cumulatior, id eſt, multo pejor inferiori amico. Synecd. finiti pro infinito. 14 Averſatur talem amicum, uno atque altero vitio laborantem. 15 Ipſum. 16 Moderatur, reprehendit ac vult emendare. 17 Cui debetur pietas, vel quæ magis diligit filium, quam filio diligitur, cujus eſt pie colere parentes. 18 Filium ſuum. 19 Meliorem, temperantiorem & modeſtiorem eſſe, quam ſe; ſic ille quoque inferiorem amicum ſummi vult plus, quam ſe ſapere. 20 Proſopopœja eſt potentioris amici inferiorem admonentis. 21 A veritate non multum diſcrepantia; veris propinqua. 22 Noli mecum litigare quod ego a te requiram, quod ipſe tibi non præſtem. 23 Adigunt me ad ſtultitiam, eamque opibus meis compenſo: quæ in me divite tolerari poteſt, in ſe paupere non poteſt. 24 Quale neceſſe eſt ut ſapias. 25 Anguſta, non ampla, id eſt, exigui pretii toga decet amicum inferiorem & pauperem. 26 Prudentem. Metaph. eſt a corpore ſano ad prudentiam comitis arguendam. 27 Vox Græca eſt, ſignificans facetum, dicacem, & adeo callidum, ut ſciret ſtultorum animos cum habitu mutare. Hactenus dives; nunc Poeta loquitur Eutrapelo autore docens, non modo verum eſſe illud dictum, *Stultitiam patiuntur opes*; ſed cohærere ſtultitiam ac divitias; 28 Quemcunque in extremas calamitates conjicere volebat. 29 Dari volebat, aut danda ſentiebat. 30 Ita enim apud ſe ratiocinabatur: ille jam hoſtis meus opinione ſua jam dives factus, una cum habitu animum mutabit. 31 Aſſumet nova vitæ conſilia, id eſt, novum vitæ genus ingredietur. 32 Et meliora ſperabit.

Dormiet 1 in lucem: 2 scorto postponet honestum
Officium: nummos alienos 3 pascet: 4 ad imum
5 Thrax erit, aut 6 olitoris 7 aget mercede caballum.
8 Arcanum neque tu scrutaberis 9 ullius unquam,
10 Commissumque teges, & vino 11 tortus & ira.
Nec tua laudabis studia, aut aliena 12 reprendes:
Nec cum 13 venari volet 14 ille, poemata 15 panges.
16 Gratia sic fratrum 17 geminorum, 18 Amphionis atque
Zethi 19 dissiluit; donec 20 suspecta severo
21 Conticuit 22 lyra: 23 fraternis cessisse putatur
Moribus Amphion: tu cede 24 potentis amici
25 Lenibus imperiis: 26 quotiesque educet in agros
27 Ætolis onerata plagis 28 jumenta 29 canesque,

1 Totam noctem & usque ad diem sequentem, more inertis ac otiosi. Mart. in lucem *semper Acerra bibit*. 2 Pluris faciet meretricem, quam honestatem. 3 Pecuniam alienam, in fœnus sumtam, augebit & multiplicabit. Metaph. ab agricolis, qui cum fœnore greges majores pascunt. 4 Ad extremum, tandem, cum omnia turpiter decoxit. 5 Vilissimus gladiator erit, *vel*, ad cædem faciendam immani Thracum more conduci mercede sese patietur, urgente rerum inopia. Gens enim illa cæteris semper omnibus truculentior habita: ut Epod. 5. *quale posses impia mollire Thracum pectora*. Metaph. ab ignobili & mercenaria gente ad statum hominis miserum notandum. 6 Olerum venditoris. 7 Pro certa mercede circumducet, id est, agitator erit vilis equi Periphrasis agasonis. 8 Secretum. Horatius dat Lollio præcepta, quibus in amicitia & vita communi est opus. 9 Amici patroni. 10 Aut si arcanum hujusmodi tibi sub silentii fiducia creditum sit, illud aliis non revelabis. Sic infra: *Nec retinent patulæ* commissa *fideliter aures*. 11 Sive ebrietate, sive etiam indignatione irritatus ad secreta revelanda torquearis. Sumtum est a reis, e quibus vi tormentorum & quæstionum confessio criminis exprimitur. Ita vinolentia suavis est quædam animo quæstio; cujus vi arcana animi recluduntur. 12 Reprehendes aliena exercitia. 13 Animi gratia. 14 Superior amicus. 15 Scribes, compones versus. Met. ab agricolis, qui plantas & taleolas in scrobem defigunt, id est, in terram, ad illas depangendas & conserendas effossam. Sic de Art. *Ego mira Poemata* pango. 16 Amicitia, fraternus amor. 17 Duorum. 18 Jovis ex Antiopa filiorum. 19 Distractus, dissolutus est propter studiorum diversitatem: cum Zethus tanquam pastor, rusticus & inurbanus, laboribus & erumnis rusticanis assuetus delectaretur.; Amphion vero Philosophus, Musicus, & Orator esset longe præstantissimus. Sumtum est ab his, quæ vi ac impressione præfacta, huc atque illuc sua frustra disjiciunt. 20 Quæ fratri Zetho agresti, & a Musica abhorrenti, & duro, invidiosa sive odiosa fuit. 21 Desiiit sonare, id est, donec Amphion cum fratre in gratiam redire cupiens, a Musica abstinuit, desiitque pulsare lyram. 22 Qua Amphion canebat. 23 Fratris sui, id est, duris & rusticis. 24 Patroni tui. 25 Placidis. 26 Et quoties venatum vult prodire. 27 Retibus Ætholiis, vel Ætholicis, id est, optimis ac præstantissimis, qualibus Meleager in Ætolia olim usus est, apris capiendis aptis. Solenne est huic Poetæ primigeniis nominibus uti pro derivatis. 28 Equos, multos. 29 Venaticos.

Surge, & inhumanæ 1 ſenium depone Camœnæ,
Cœnes ut 2 pariter 3 pulmenta 4 laboribus empta.
5 Romanis ſolemne viris opus, 6 utile famæ,
7 Vitæque & membris: præſertim cum 8 valeas, &
9 Vel curſu ſuperare canem, vel viribus aprum
Poſſis: 10 adde, 11 virilia quod 12 ſpecioſius arma
Non eſt qui 13 tractet: ſcis 14 quo clamore 15 coronæ
16 Prælia ſuſtineas campeſtria: denique 17 ſævam
Militiam 18 puer, & 19 cantabrica bella 20 tuliſti
21 Sub duce, qui 22 templis Parthorum 23 ſigna refixit,
Et nunc, ſiquid 24 abeſt, Italis 25 adjudicat armis.
Ac, 26 ne te retrahas, & ineſcuſabilis abſis:
Quamvis nil 27 extra numerum feciſſe modumque
Curas: 28 interdum nugaris rure paterno:
29 Partitur lintres exercitus: 30 Actia pugna
31 Te duce per 32 pueros hoſtili more 33 refertur.

1 Ad-

1 Et depone tædium & moleſtiam ſenilem Muſæ, quæ venatoribus videtur eſſe aſpera & inhumana, cum nimis importunum ſit tum carmina componere, cum potentiori amico debes gratificari. Meton. adj. pro ſene Camœna, triſti & moleſta. 2 Una cum patrono tuo. 3 E pulpis & lumbis leporinis confecta. 4 Venationis. 5 Quod venationis exercitium opus eſt uſitatum & maximo in uſu Romanis. 6 Quia inde apparent ſigna fortitudinis. 7 Quia exercitatio conſervat corporis valetudinem. 8 Toto corpore. 9 Anaphora. 10 Accedit his. 11 Militaria. 12 Fortius, aptius & decentius, quam tu, o Lolli. 13 Vibret, torqueat. 14 Quo aſſenſu, qua approbatione & læta acclamatione. 15 Circumſtantiis multitudinis civium Romanorum, ſpectantium certamina in campo Martio ludicra. Metap. a choris ſaltantium ad conventum hominum, velut in orbem coactum, indicandum. 16 Exercitationes & ludicra certamina in campo Martio perferas, ineas, & ſemper victoriam obtineas. Synecd. gen. Sic de Art. *Ludere qui neſcit*, campeſtribus *abſtinet* armis. 17 Laborioſam & difficilem. 18 Cum puer adhuc eſſes. 19 In Hiſpania. 20 Pertuliſti. 21 Sub Auguſto. 22 E templis. 23 Vexilla militaria, quæ olim M. Craſſi & Antonii militibus, ad internecionem trucidatis, erepta ſunt, ſuſpendit. 24 Ab imperio Romano, quod nondum domitum & ſubjugatum eſt. 25 Adjungit, acquirit populo Romano. 26 Ut ne a militaribus rebus & exercitationibus hac tua privata vita te abducas, & longe abſis ſine juſta excuſatione. 27 Inepte, extra legem. Metaph. ducta a ſaltatoribus, quorum motus & ſaltatio certis legibus ac numeris conſtabat: ex quo moveri dicuntur in numerum, qui apte & compoſite moventur. 28 Interdum ludicra & nugacia puerorum prælia inſtruis in villa patris tui. 29 Exercitus tuus, e pueris in agro paterno collectus, parvas naviculas in duas claſſes adverſarias dividit, quarum una ſimilitudinem claſſis Antonianæ, altera Cæſarianæ referat. 30 Pugna commiſſa apud Actium, promontorium Epiri, inter Antonium & Auguſtum, cui interfuiſti, qua Antonius cum Cleopatra, Ægyptii regina, ad Actium profligatus fuit. 31 Te ſummo imperatore. Auguſti perſonam referente. 32 In agro tuo collectos. 33 Repræſentatur, ut ejus memoriam gratam faceres Auguſto.

1 Adversarius est frater: 2 lacus, Adria: donec
3 Alterutrum 4 velox victoria 5 fronte coronet,
Consentire suis studiis 6 qui crediderit te,
Fautor utroque tuum laudabit 7 pollice ludum.
8 Protinus ut moneam (si quid monitoris eges tu)
Quid de quoque viro, & cui 9 dicas, sæpe 10 videto.
11 Percunctatorem fugito: 12 nam garrulus idem est,
Nec 13 retinent 14 patulæ 15 commissa fideliter 16 aures,
Et semel emissum 17 volat irrevocabile verbum.
Non ancilla tuum jecur 18 ulceret ulla, puer-ve,
19 Intra marmoreum venerandi limen amici:
Ne dominus pueri pulchri, charæ-ve puellæ,
20 Munere te parvo 21 beet aut incommodus angat.

1 Frater tuus est loco hostis, & M. Antonii personam repræsentans, hostilis exercitus copias ducit. 2 Lucus, qui est in fundo patris tui, est tibi Adria, id est, habetur loco maris Adriatici, in quo navale prælium inter Augustum & Antonium fuit commissum. 3 E vobis duobus, te aut fratrem. 4 Quod alatæ virginis habitu Victoria pingebatur, coronam manu tenens. 5 Laurea, quæ triumphantibus dari solet. 6 Augustus, potentior ille amicus tuus, ubi intellexerit te suis rebus militaribus, quibus ille delectatur obsequi & delectari, tibi favebit 7 Utriusque manus in medium digitum presso, inque indicem relapso, quod signum apud nos favoris, id est, summopere comprobavit. Alleg. est e Metaph. ab Arena gladiatorum, qui salutem & favorem spectatorum e compressu sed ex ejusdem versatione odium & interitum perspiciebant. Sic Juven. Sat. 3. *&* verso pollice *vulgi Quemlibet occidunt populariter*. Alii tamen *utroque pollice* volunt dictum esse Synecdochicωs: pro utraque manu sublata crebroque mota. *Premere* ergo *pollicem* gestus erat faventis. Plin. l. 27. c. 2. & contra *vertere pollicem* dicebantur, qui infesti erant. 8 Versum consequenter, deinceps te admoneam, id est, monere pergam. Hæc vox notat hic continuationē institutæ monitionis, ut apud Virg. 4. Georg. Pr otinus *aerei mellis cœlestia dona Exsequar*. 9 Loquaris. 10 In amicitia cum superiori considera. Translatio a corporis sensu ad mentis aciem, qua consideramus, quid sit de quoque viro sentiendum. Præterea Epistrophe est in similitudinē soni ad clausulas sententiarum. Tuorum secretorum. 12 Nam qui percunctator est, idem etiam est garrulus: quia secreta eadem libidine prodit: qua audit. 13 Tegunt, sed temere effutiunt. 14 Rebus novis patentes. 15 Secreta, quæ illis commissa sunt. 16 Percunctatoria. 17 Nunquam revocatur, nescit reverti. Metaphora, ab avibus ad celeritatem verborum indicandam qualis est in descriptione famæ Æn. 4. Recte igitur Homerus, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα, verba veluti pennata seu alata esse ait, quæ teli instar per aures ad animum celerrime perferantur. 18 Amore perurat, id est, vide ne ames puellam puerumve. Alleg. est Metaphorica ab esculentis & poculentis acribus. 19 In domo magnifica potentioris amici. Synecd. mem. 20 Dans tibi quod amas, sc. ancillam puerumve, quo contentus esse cogeris. 21 Gratificetur. 22 Aut saltem si illiberalis sit, dum tibi sese commodum & gratiosum exhibere non vult, teque repulsam pati coget, te contristet & excruciet, denegans tibi puerum puellam-ve a te amatam.

1 Qualem 2 commendes, 3 etiam atque etiam aspice, 4 ne mox
Incutiant aliena tibi peccata pudorem.
4 Fallimur, 5 & quondam non dignum tradimus. Ergo
6 Quem sua culpa premet, deceptus omitte tueri,
Ut penitus notum, 8 si tentent crimina, serves,
Tuterisque tuo fidentem præsidio: 9 qui
10 Dente Theonino cum circumroditur, equid
Ad te post paulo ventura pericula sentis?
Nam tua res 11 agitur, 12 paries cum proximus ardet,
Et neglecta solent incendia 13 sumere vires.
Dulcis 14 inexpertis cultura potentis amici:
15 Expertus metuit: tu, dum tua 16 navis in alto est,
17 Hoc age, 18 ne mutata retrorsum te ferat aura.
19 Oderunt hilarem tristes, tristemque jocosi:
20 Sedatum 21 celeres, 22 agilem gnavumque remissi.

1 Po-

1 Virum. 2 Amico tuo potentiori. 3 Diligenter. 4 Ne, cum ille, quem tantopere commendasti, peccaverit, seque aliter gesserit, quam tu de illo amico tuo sis pollicitus, tu ob id coram amico tuo erubescas. 5 Inimicitia dum viros bonos existimamus, aliisque commendamus, qui mali sunt. 6 Et aliquando amicitia amici indignum commendamus, quem quantivis pretii arbitrati sumus. 7 Si acciderit, ut is, quem tanquam virum bonum commendasti, peccet, ita ut illum suum peccatum in periculum adducat. 8 Tu deceptus ab illo, quem virum bonum ratus es, noli eum defendere, utpote omnibus plane cognitum, quod peccato admisso aliorum amicitia indignus sit. 9 Si homines invidi & malevoli ipsi ficta crimina intentent, falsoque eum culpent, eum, qui tua tutela confidit, servare debes, ejusque famam defendere. 10 Amicus. 11 Invidis detrectatoribus. Fuit Theon Poeta maledicentissimus. 12 In periculo versatur, id est, tuæ etiam domui periculum imminet. 13 Vicina domus. Synecd. mem. 14 Ad proximorum ædes transire, & omnes depopulari. Sic etiam cum amicus tuus calumniis opprimitur, tua etiam res & fama periclitatur & calumniæ amico tuo proximo illatæ alterius grassantur, & te cum reliquis omnibus amicis petunt & invadunt. 15 Hominibus, qui nondum periculum fecerunt. 16 Cultus amicitia & observantia. Metaph. ab agricolis, quorum proprie cultus agri. 17 Qui eandem expuerts est cum infinitis periculis conjunctam, ille eandem non magnopere desiderat. 18 Dum in alta & splendida amicitia es. Allegoria nautis, qui nihil non, dum sunt in alto, curant & cogitant, ut commodam tutam & secundam navigationem conficiant. Ita Lollius monetur, ut omni ratione & dura incumbat in observantiam potentioris amici, id est, Augusti, ne animum hujus sentiat asperitate sua mutari, & a se alienari. 17 In hac studium tuum pone. *Hoc agere* significat attentum esse in re aliqua, totum suum studium & cogitationem in ea ponere. Ter. in Andr. *Hoccine agis, an non? D. Ego vero isthuc*, ibid. *ipsum adeo præsto video cum Davo hoc agam*. Vide Sat. 3. l. 2. 18 Ne amicitia potentioris amici, tanquam ventus mobilis & incertus, te ad relictum portum, id est, ad priorem vitam tenuem & obscuram, referat. 19 Morum similitudo necessaria est in amicitia. 20 Tardum, ignavum. 21 Qui sunt vegeti. 22 Hominem ad agendum promptū oderunt ignavi.

1 Potores bibuli media de nocte Falerni
Oderunt 2 porrecta 3 negantem pocula: 4 quamvis
5 Nocturnos jures te formidare 6 vapores,
Deme supercilio 7 nubem: pleramque modestus
8 Occupat obscuri speciem, taciturnus 9 acerbi.
Inter cuncta leges, & percunctabere 10 doctos,
Qua ratione traducere 11 leniter 12 ævum:
Ne te semper 13 inops agitet vexetque 14 Cupido,
15 Ne 16 pavor, & 17 rerum mediocriter utilium spes:
18 Virtutem doctrinæ 19 paret, natura-ne donet:
20 Quid 21 minuat curas, 22 quid te tibi reddat amicum:
23 Quid pure tranquillet, 24 honos, an dulce lucellum,
25 An secretum iter, & 26 fallentis semita vitæ,
Me quoties 27 reficit gelidus 28 Digentia rivus,
Quem 29 Mandela bibit, rugosus frigore pagus,
Quid 30 sentire putas? quid credis amice 32 precari?

1 Qui potores bibaces & acres sunt optimi vini Falerni. 2 Sibi a patronis. 3 Recusantem vini pocula, id est, oderunt aliquem sobrium. 4 Brevis est procatalepsis ad diluendum Lollio objectum. 5 Nocturno tempore in caput e stomacho ascendentes. 6 Vini vapores, capitis dolorem excitantes. Al. *tepores*. 7 Tristitiam e vultu aufer, quæ contracto supercilio significatur, id est, præbe te hilarem. Metaph. a cœlo nubibus obducto, quod est corporibus grave & molestum. Sic Cic. in Pison. dixit *frontis nubeculam*. 8 Præ se fert similitudinem hominis minime aperti, suamque sententiam subdole occultantis. 9 Morosi, inhumani. 10 Philosophos, qui de vita humana. 13 Semper egens, *vel*, quæ avaros semper egentes facit. Meton. esse. 14 Cupiditas opum, id est, avaritia. Meton. causæ. 15 Anaphora. 16 Metus paupertatis, id est, ne opes amittat. 17 Externorum bonorum fortunæ utcunque utilium, & quæ (ut ait Ter. Heaut.) *perinde sunt in illius animus, qui ea possidet: Qui ut scit, ei bona: illi, qui non utitur recte, mala*, te semper sollicitet & discutiet. 18 Deinde illud a doctis & Philosophis percunctaberis, utrum doctrina, an vero natura virtutem hominem cōparet. 19 *Paret* & *donet* similiter sonant in clausulis membrorum per Epistrophen. 20 Anaphora. 21 Tollat, pellat. 22 Quid faciat te jucunde vivere. 23 Quid homini vitam & animum vere & sincere tranquillum reddat. Metaph. est a sedatione tempestatis marinæ; unde sæpe mare, flumen, remous, cœlum tranquillum, pro placido, quieto, sereno. 24 Officia politica, an parvum lucrum, id est, divitia. 25 An privata vita. Alleg. est a viatoribus, qui sæpe clam ingrediuntur viam paucis cognitam, ut fallant latrones, & tuto perveniant, quo animus petebat, ad significandum occultum genus vitæ, & paucis notum, ideoque ab omni injuria magis liberum. 26 Obscuræ & incognitæ, id est, illud vitæ humanæ genus a strepitu populari, & aulis principum remotum. 27 Animum meum recreat. 28 *Digentia* rivus est per agrum Horatii fluens. 29 Cujus Digentiæ aquam rustici, viventes in Mandela, pago in Sabinis, frigore contracti, bibunt. 30 Me judicare, existimare. 31 Lolli. 32 Me optare, εὔχεσθαι, sive Deos orare.

1 Sit, mihi quod nunc est, 2 etiam minus: 3 ut mihi vivam
Quod superest ævi, si quid superesse volunt Di:
5 Sit bona librorum & 7 provisæ frugis in annum
Copia: ne 8 fluitem dubiæ spe pendulus horæ.
9 Sed satis est orare Jovem qui 10 donat, & aufert,
11 Det vitam, det opes: 12 æquum mi animum ipse parabo.

1 Sc. ut illud, quod nunc habeo, servem. 2 Quam jam est, mihi sit. 3 Et ut vivam meo, non potentiorum, arbitratu. 4 Si quid mihi vivendum restat. 5 Ut sit mihi. 6 Quibus sapientiæ studiis invigilare possim. 7 Collectæ frugis, unde vitam sustentare possim. 8 Ne tamquam incertius horæ incertæ (qua nihil incertius, mortis sc.) pendeam, qui futura non speret, sed præsentibus utatur. Metaph. est a navi tempestate agitata. 10 Epanorthosis sive correctio tot votorū. 11 Omnia. 12 Ut mihi vitam largiatur, & bona externa. 13 Animum moderatum & præsentibus rebus contentum ipse mihi comparabo. Quasi vero id quisquam sine divino beneficio facere possit. Sed ex Stoicorum sententia loquitur.

Epist. XIX.

Ad MÆCENATEM.

Pravum quorumdam in imitandis Poetarum vitiis potius quam virtutibus, studium reprehendit. Imitatores vocans servum pecus, se contra vestigiis aliorum insistere voluisse negat. Deinde rationem reddit, curij, qui librorum ejus lectione domi delectarentur, eosque laudarent, foris eos vituperarent.

1 PRisco si credis, Mæcenas docte, Cratino;
Nulla 2 placere diu, nec 3 vivere carmina possunt,
Quæ scribuntur 4 aquæ potoribus: 5 ut male 6 sanos
7 Adscripsit Liber Satyris Faunisque Poetas.
8 Vina fere dulces olerunt mane Camœnæ:

1 Lau-

1 Veteri illi priscæ Commœdiæ auctori, qui adeo temulentus fuit ut pelles, quibus indormiebat, plerumque perminxerit. 2 Probari hominibus præsentibus. 3 Diu ad posteros durare, oculis hominum, in manibus hominum versari. Metaph. ab animatis ad inanimata. Sic Od. 2. l. 3. *Vivet extento Proculejus ævo*, id est, liberalitas Proculeji semper erit in ore hominum. 4 Quæ conscribuntur a sobriis Poetis, vinum non bibentibus: ut Od. 6. l. 1. *scriberis Vario fortis*, &c. 5 Postquam ipse Bacchus ebriosorum & rusticorum numinum numero, quæ vino impense delectantur, addidit & inseruit. 6 Ebrietate furentes, intemperantes. Metaph. a corpore ad animum male affectum & intemperantem. 7 Translatio vel a militia, vel a more civitatum, ubi novi vel milites vel cives proprie dicuntur adscribi; unde *adscriptitii cives* vocantur. 8 Dulces illorum Musæ etiā matutino tempore sobriæ non fuerunt.

1 Laudibus arguitur 2 vini vinosus Homerus.
Ennius ipse 3 pater nunquam, nisi 4 potus, ad 5 arma
6 Prosiluit 7 dicenda 8 Forum, 9 Putealque Libonis
10 Mandabo siccis, 11 adimam cantare severis,
Hoc simul 12 edixit, 13 non cessavere Poetæ
14 Nocturno certare mero, 15 putere diurno.
Quid? 16 si quis vultu torvo ferus, & 17 pede nudo,
Exiguæque togæ simulet 18 textore Catonem,
Virtutem ne repræsentet moresque Catonis?
19 Rapit Hyarbitam 20 Timagenis æmula 21 lingua,
Dum

1 Homerus convincitur ac declaratur ad vinum propensus fuisse propter laudationem vini, vel eo quod crebro in operibus suis vinum laudavit. 2 Fatonomasia est, ubi vox, commutatis aliquot literis vel syllabis, commutatur quoque significatione. 3 Primus Poeta Latinus, qui bella versibus egregia scripsit. 4 Ebrius, & vino calefactus. 5 Romanorum, id est, ad libros annalium de armis Romanorum scribendos. 6 Cum impetu ferebatur. Alleg. e Metaphoris ab inducta pugna, vel ab improvisa hostium excursione, contra quos raptim & turbate concurritur ad arma. 7 Carmine. 8 Res forenses sive causas & lites in foro tractari solitas, id est, ut sese ad causas agendas conferant, ut in tribunalibus versentur. Est hic primum Prosopopeja, ubi Cratinus vel Ennius, vel potius ipse Horatius inducitur in suis versibus tanquam Poetarũ Prętor promulgans edictum, ne sobrii Poesin attingant: deinde Alleg. e duplici Metonymia subjectorum pro rebus ibi tractatis, litibus ac judiciis. 9 Locum sive sedem Prætoris a Libone in foro Romano collocatam. Vide Sat. 6. l. 2. 10 Committam sobriis hominibus mane frequentandum. 11 Non concedam cantus sive facultatem componendi carminis hominibus morosis & seria studia colentibus. 12 Postquam, simulac Ennius vel Cratinus, tanquam Prætor, verbis Prætoriis, quasi præcepit & clare dixit, a Poetica ad causas & judicia sobrios esse abstrahendos. Sumtum est a judicibus & magistratu. Al. *edixi* legunt & ab Horatio illud edictum volunt, non autem a Cratino, multo minus ab Ennio, quippe qui edictum non conveniat, qui jam ut testis auditus sit. Al. *edixti*, & ad Mæcenatem illa omnia referunt, *Laudibus arguitur vini*, &c. 13 Ex eo tempore nunquam sobrii fuerunt Poetæ nostrates. 14 Certatim cum ęqualibus totam noctem potare. 15 Et diurno tempore e nocturna crapula vina olere, & vinolentum halitum spirare. 16 Si quis imitetur torvum Catonis Uticensis vultum, (id est, gravis & severus incederet) & nuditatem pedum, & angusta toga texturam, illane ob id vitam sanctissimã Catonis illiusque mores imitabitur? De hoc lege Plutar. in ipsius vita. 17 Cato in publicum sine calceis prodibat. 18 Texta toga vel textura togæ. Meton. effic. pro effe. ut supra Ep. 1. Si *curatus inæquali* tonsore *capillos Occurri*, id est, tonsura. 19 Lingua Hyarbitę Mauri, quæ æmula fuit Timagenis, id est, dum Timagenis Rhetoris eloquentiam, inter pocula post convivia declamantis, imitari conatur, dirupit, id est, exitio dedit, perdidit Hyarbitam, dum nimium clamando Timagenis eloquentiã æmulantur. Cic. Ep. ad Martium l. 27. *His ego tamen diebus, ludis scenicis, ne facito videar tibi non modo beatus, sed nec liber omnino fuisse*, dirupi *pone me in judicio Galli Canini familiaris tui*: ex quo *dirupti* appellantur. 20 Timagenis eloquentiæ. Meton. subj. 21. Vox vehementissime contentionis, qua ipse Hyarbitas usus est in exprimenda Timagenis eloquentia. Meton. effic.

Dum 1 ſtudet urbanus, tenditque diſertus haberi,
2 Decipit exemplar vitiis imitabile. Quod ſi
3 Pallerem caſu, biberent 4 exſangue cuminum.
5 O imitatores, 6 ſervum pecus, 7 ut mihi 8 ſæpe
9 Bilem, ſæpe 10 iocum veſtri movere 11 tumultus!
12 Libera per vacuum poſui 13 veſtigia 14 Princeps,
Non aliena meo preſſi pede: 15 qui ſibi fidet
Dux, reget 16 examen. Parios ego primus 18 jambos
Oſtendi 19 Latio, 20 numeros animoſque ſecutus
Archilochi, non 21 res & 22 agentia verba Lycamben.

Ac

1 Et dum conatur, & contendit Timagenis ſimilis & facundus haberi. 2 Plerumque magni viri exemplar, quod omnibus debet eſſe imitabile, in quo virtutes cum quibuſdam vitiis conjunctæ ſunt, vitiis decipit, inque illo ſe citius vitia quam virtutes ad imitationem offerunt & ſic imitator plerumque inducitur, ut, virtutibus omiſſis, vitia ſectetur. 3 Si ego (inquit Horatius) moribus exemplum imitabile me exhiberem, & interim præter ſolitum pallerem morbo vel ſtudio, mei imitatores ſtulti biberent cuminum, quod eos redderet exſangues id eſt, pallidos, id eſt, vitium mei corporis pallorem imitarentur. 4 Meton. eſſe. O potulentos Poetas vitiorum potius quam virtutis Poetæ imitatores, aliorum vile mancipium, ventri ſervientes tanquam beſtiæ ſerviles, Exclamatio ſuccenſetis hujuſmodi ingeniis. 6 Metaph. Sic loquitur Lucan. l. 6. O *famuli turpes*, ſervum pecus: utrobique *ſervum* adjectivum eſt: ut apud Cic. Agr. 2. *prædia ſerva*, quibus *libera* opponuntur. 7 Quam ſæpe. Sic Ep. 2. *Ut gaudet*. 8 Anadiloplis. 9 Iracundiam. 10 Riſum, id eſt, dum ab aliorum exemplis, ne in vitiis quidem, vultis diſcedere, mox indignor, mox rideo. 11 Veſtri timores, veſtræ conturbationes. *Tumultus* enim eſt timor multus ut ait Cic. Philip. 8. *Quid eſt aliud tumultus, niſi perturbatio tanta, ut major timor oriatur? unde etiam nomen ductum eſt tumultus*. 12 Ergo Horatius neminem Latinorum imitatus ſum, ſed viſtigia mea nullius ſervitio devota per locum, a nomine ante occupatum fieri, præcedentem non ſum ſecutus. 13 Alleg. eſt e Metaphoris a viatoribus, qui primis devia faciunt iter, & illic viam alias dicuntur parare & monſtrare: ſic Horatius Princeps fuit, qui ad Lyricam Poeſin aliis Latinis aditum munivit. 14 Primus. Sic Od. ult. l. 3. Princeps *Æolium carmen ad Italos Deduxiſſe modos*. Oſtendit ergo deinceps quantum a ſervili illa imitatione differat. 15 Qui ſuo ingenio & virtuti, confidit, non dubitabit aliis præeſſe ſeu præire 16 Metaph. a ſobole novarum apum, quæ ſibi deligunt, reges & doctores, ut e 4. Georg. cognoſci poteſt. Itaque inter apes, quæ magis quam aliæ, viribus ſuis confidunt, cæteras regunt: quam fiduciam Horatius ſibi ſumit in Lyricis. 17 Inventos ab Archilocho, qui fuit ex Paro inſula maris Ægæi. Meton. ſubj. loci pro indigena Archilocho. 18 Verſus Jambicos. Synecd. mem. pro integro. 19 Latinis hominibus, id eſt, primus inter Latinos Lyrica conſcripſi: Meton. ſubj. 20 Rhythmum vel metrum, clarioremque animi, vim & ſpiritus. 21 Materiam & res hoſtiles quales ille maledicentiſſime tractavit. 22 Quibus Lycamben ſocerum cum filia ad ſuſpendium adegit.

Ac, ne me 1 foliis ideo brevioribus ornes,
Quod timui mutare 2 modos & carminis artem:
3 Temperat Archilochi Muſam pede 4 maſcula 5 Sappho,
Temperat Alcæus: 6 ſed rebus & ordine diſpar:
Nec 7 ſocerum quærit, quem verſibus 8 oblinab atris,
Nec ſponſæ laqueum 9 famoſo carmine nectit.
10 Hunc ego 11 non alio dictum prius ore, Latinis
12 Vulgavi fidicen: 13 juvat immemorata ferentem
Ingenus oculiſque legi, manibuſque teneri.
14 Scire velis, mea cur 15 ingratus opuſcula lector
Laudet ametque 16 domi, 17 premat 18 extra limen iniquus?

1 Non.

1 Laureæ coronæ, id eſt, mihi ideo minorem debito laudem tribuas, o Mæcenas, vel parcius laudes. *Laurus* enim & *hedera* Poëtarum præmia ſunt, pro laudis magnitudine lonetus benigniuſque dotanda. Duplex eſt ut tropus, prior eſt Synec. gen. pro laurea, id eſt, ramo lauri: poſterior eſt Meton. ſign. pro ſignata laude & honore. 2 Archilochii carminis. Synecd. gen. pro Jampicis & eorum compoſitione. 3 Metrum Archilochi (quod nos imitantur) verſibus Alcæi & Sapphus temperamus in carminum meorum libris. 4 Quæ ſunt animo forti & virili. Metap. eſt a fortitudine virorum, quæ hic tribuitur mulieri, quia ſe præſtitit virilem in ſtudiis virorum tractandis magiſque rebus ſuſcipiendis. 5 Hec vox ut *Muſam* & *Alcæus*. Meton. continuatam habet: effic. pro effectis verſibus Sapphicis, qui mixti cum Jambicis faciunt genus carminis temperatum. 6 Sed argumento, materia & verſuum diſpoſitione apud me diſſimilis eſt, dum varia in Lyricis tractat, alioque pedum ordine utor, variiſque carminum generibus. 7 Nec Alcæus meus, ut Archilocus ille, quærit Lycamben viribus maledicentiſſimis excarnificandum, patrē Neobules, quæ fuit diſponſata Archilocho, & poſtea denegata, unde hic juſta incenſus ira diros evomuit Jambos in utrumque. Synec. gen. 8 Verſibus maledicis & infauſtis polluat & dedecoret. Metap. a liquidis & humidis, quibus corpora polluuntur, ad notam infamiæ alteri inurendam. 9 Nec ille carmine maledico atque infamante aliquem ſponſæ alicui laqueum collo adnectit, ut ille Neobulen, Lycambes, filiam, ſibi deſponſatam uxorem, & dein a patre negatam carmine ad laqueum compulit. Meton. effe. 10 Archilochium, id eſt, verſus ab Archilocho factos, quos nemo ante Horatium fecerat Latinos. Met. effic. 11 Non ab alio ore Latini Poeta ante me dictum. 12 Ego divulgavi & Latinis verſibus expreſſi, exiſtens fidicen, id eſt, Poeta Lyricus. 13 Juvat me Horatium, dum nunquam ante me ab alio ex Latinis dicta profero, carmina mea ingenuorum Hominum oculis legi & manibus teri. 14 Si ſcire velis. Προκαταλήψις, cum non ſcribat carmen maledicum, cur in publicum non laudetur, nec popoli manibus teratur. 15 Malevolus, dum meritam laudem mihi non retribuit. 16 Privatim. Sed foris in publico, & in cœtu hominum tanquam inimicus (dum ſine præmio laudanda laudare non vult) vituperet, ſeque illi delectari diſſimulet. 18 Extra domum. Syn. part.

1 Non ego 2 ventosæ plebis 3 suffragia 4 venor,
5 Impensis cœnarum, & tritœ munere vestis:
Non ego, nobilium scriptorum 6 auditor & ultor,
Grammaticas 7 ambire tribus & 8 pulpita dignior.
9 Hinc illæ lachrymæ, 10 Spissis indigna 11 theatris
Scripta pudet recitare, & nugis addere 12 pondus,
Si dixi: 13 Rides, ait, & 14 Jovis auribus ista
Servas, 15 fidis enim manare Poetica 16 mella
Te solum 17 tibi pulcher. 18 Ad hæc ego naribus uti
Formido: & 19 luctantis acuto ne secer ungui.

Displi-

1 Ut solent indocti Poetæ. 2 Inconstantis & mobilis. Hic tropus Ep. 8. notatus est, *Romæ Tibur amem ventosus Tibure Romam*. 3 Favorem aut laudem. 4 Comparare studeo, capto. Metaph. a venatoribus, qui laborem sub dio ferunt, pernoctant in nive. 5 Sumtuosis conviviis. 6 Qui audio scripta nobilium Poetarum: & castigo & emendo, dum mea illis recito. 7 Grammaticorum multitudinem in scholis sollicitare ac pensare, ut in scholis carmina mea laudent, puerisque prælegant Alleg. est a continuatis, Metaph. a petentibus magistratum, qui vicatim & viritim gratiam a latuaris suffragia captant ambitiose, & aucupantur multitudinis favorem diligendi prensatione. 8 Auditoria, in quibus recitentur a Grammaticis mea scripta. Pars pro toto. *Pulpitum* enim proprie suggestum significat, id est, locum editum; unde autorum scripta recitabantur. Al. pro magistris exponunt qui in sublimi præsident cæteris. 9 Ex hac causa indignatio apud Grammaticos exoritur, meaque carmina contemnunt, quod illos nullis muneribus ornare soleam. 10 Ordo est: Si dixi, pudet *me* recitare scripta *mea*, quæ indigna sunt theatri spissis, id est, hominum multitudine plenis, & addere nugis *meis* pondus: rides, ait *aliquis invidus*. 11 Meton. e subj. pro frequenti conventu spectatorum, & doctorum virorum audientium. 12 Et nugas meas tanquam res quantivis pretii venditare. Sumtum a libripendibus, qui dum pecuniam, vel res alias venales pensant tacito motu trutinæ, levibus gravitatem, contra gravibus levitatem ex ipsorum usu inducere solent. 13 O Horati, tu nos irrides, cum ais scripta tua indigna theatris esse, respondet aliquis mihi. Brevis accessus ad Prosopopœjan cujusdam, quem Poeta facit loquentem. 14 Augusti. Jovis nostri, id est, tua scripta vis ab uno Augusto legi atque audiri, ac proinde nos scriptis tuis audiendis indignos judicas. Metaph. est, qua nomen maximi Deorum tribuitur homini. Virg. Ecl. 1. Deus *mihi hoc tua fecit*, ad Augustum judicandum, qui pro Deo ubique habetur. 15 Confidis enim te solum Poetica mella instillare & infundere auribus Augusti, id est, de te solo versus quovis melle dulciores profluere. 16 Metaph. est ad bonitatem carminis Horatiani commendandam. 17 Tuo judicio bonus Poeta es, de nobis aliis nihil laboras. 18 Ad hæc verba reprehensoris mei superbiam mihi exprobrantia vereor irridere quæ dixit. Narium innexio irridentium gestus est. 19 Mecum contendentis unguibus dilacerer. Sumtum hoc est a lucta, ubi luctatores sese unguibus lacerant, ad eos, qui invicem sua scripta recitant, aut inter se committuntur.

Displicet iste 1 locus, clamo, & 2 diludia posco.
3 Ludus enim genuit 4 trepidum certamen & 5 iram,
Iram 6 truces inimicitias, & 7 funebre bellum.

1 Illud theathrum, in quo carmina mea palam recitentur, mihi displicet. Synecd. gen. 2 Intermissione digladiandi, id est, spatium emendandi carmina, & respondendi dilationem potius. Metaph. a ludorum dilatione gladiatoribus concessa. 3 Poetarum contentio. 4 In quo trepidant ii, qui certamen ineunt. Meton. esse. 5 Duplex est hic dictionis figura. Polyptoton & Climax. 6 Horribiles & lævas. 7 Lamentabile, efficiens multas cædes, & dans funera. Meton. effe. Sic Od. 21. l. 1. dixit *bellum lachrymosum*, id est, quod lachrymas exprimit.

Epist. XX.

Librum suum compellat in lucem prodire cupientem, a quo eum, propositis, quæ impendent, periculis, deterrere conatur. De suo genere, vita & moribus, nec non de corporis statura & ætate quædam refert, quæ ab eo narrari velit.

1 VErtumnum Janumque, liber, spectare videris:
Scilicet 2 ut prostes 3 Sosiorum 4 pumice mundus.
Odisti 5 claves, & grata 6 sigilla 7 pudico:
Paucis ostendi 8 gemis, & 9 communia laudas.
10 Non ita nutritus: 13 fuge, quo discedere 12 gestis,
Non.

1 O liber, tu videris mihi oculos tuos torquere ad Vertumni Janique templa & fora, id est, tu gestis in publicum prodire, *Vertumnus* & *Janus* Dii sunt, qui præsunt rebus vendentium & ementium, ante quorum templa vel statuas erant loca, in quibus cum cæteris rebus libri etiam venales erant librariorum columnis affixi. Tota Epistola est e perpetuis Metaph. cum interjectu passim aliorum troporum, ideoque Allegorica. Nam primum libro, qui est res inanimata, tribuitur motus, sensus, judicium, voluntas, &c. Deinde nomina Deorum per Meton. & templorum adjunctorum significant subjectos vicos, ubi libri & aliæ merces vendebantur. 2 Ut ibi venum exponaris. Metaph. a prostitutis mulieribus, quæ meretricio quæstu primis quibusque scortatoribus sui faciunt copiam impudice. 3 Fratrum bibliopolarum, id est, bibliopolarum & mercatorum, qui libros venales expolire solent Synecd. spec. *Sosii* fuerunt duo fratres Romæ bibliopolæ, & librarii scriptores. 4 Lapide cavernoso, quo libri lævigantur, ornatus. 5 Quibus arcis includaris, id est, non vis domi contineri, sed in publicum prodire. Meton. causæ instrumentalis pro inclusione. Hæc quoque ab hominibus sumta sunt, *odium*, *gemitus*, *laus*, *gaudium*, & ad librum translata. 6 Quibus consignatus ad certos tantum mittaris. 7 Libro verecunda. 8 Doles & quereris te a paucis lectoribus legi. 9 Conventus theatri publicos. 10 Qui tamen non eum in finem elaboratus & a me conscriptus, vel expolitus, ut in omnium manus pervenire possis. Metaph. est a nutricibus infantium. 11 Illum locum devita. Permissio est invidiosa. 12 Cupis. Sic de Art. gestit *pariter colludere*.

Non erit 1 emisso reditus tibi, Quid 2 miser egi?
Quid volui? dices, ubi quis te 3 læserit: & scis
4 In breve te cogi, 5 cum plenus languet amator.
Quod si non 6 odio peccantis desipit 7 augur,
Charus eris 8 Romæ, donec 9 te deserat 10 ætas
Contrectatus ubi manibus sordescere vulgi
Cœperis; aut 11 tineas pasces 12 taciturnus inertes,
Aut 13 fugies Uticam, aut 14 vinctus mitteris 15 Ilerdam:
Ridebit 16 monitor non exauditus: 17 ut ille,
Qui 18 male parentem in rupes protrusit asellum
Iratus. 19 Quis enim 20 invitum servare laboret?
21 Hoc quoque te manet, ut pueros 22 elementa docentem
Occupet extremis in 23 vicis balba 24 senectus.
25 Cum tibi sol tepidus plures admoverit: 26 aures,
27 Me libertino natum patre, & 28 in tenui re
Majores 29 pennas nido extendisse loqueris

Ut

1 Cum semel emissus & in lucem editus fueris, non licebit tibi ad me reverti. Sic de Art. *Qui tamen exiguos Elegos emiserit auctor*. Sumptum videtur a captivis qui proprie dicuntur emitti e carcere. 2 Brevis est Prosopopœja, quæ inducit librum editionis jam factæ pœnitentem, & querelas κατὰ τὴν συμπλοκὴν effundentem. 3 Reprehenderit. 4 Complicari, id est contemni & objici. Volumina, quibus utebantur veteres, nisi explicarentur atque evolverentur, legi non poterant. 5 Cum lector tui videndi antea cupidus, est languidus & legendo defessus. 6 Dum nimia ira ob peccatum tuum impeditus vera forte vaticinari nequit. 7 Horatius, ut vates futura prædicturus, non aberrat. Synecd. gen. 8 Tamdiu placebis Romanis civibus lectoribus. Meton. subj. 6 Dum novum eris: nova enim vulgo placere solent, vetera non item. 10 Juventus. Synecd. gen. 11 Quæ corrodent. 12 Quia a nemine legeris. 13 Exulabis. Est *Utica* urbs Africæ. 14 Fient ex te epistolarum integumenta. Solebant veteres alia charta suas epistolas operire. 15 Hispaniæ civitatem. 16 Horatius tuus, qui ne prodires, fideliter monuit, a te non exauditus, te ridebit, nec tecum dolebit. Synecd. gen. 17 Periphrasis est agasonis. 18 Bene ducenti sibi non obtemperantem præcipitem dedit, deturbavit: ita te quoque abjiciet. 19 Nam *Invitum qui servat, idem facit occidenti.* 20 Librum suæ saluti in sensum. 21 Hoc quoque periculum te exspectat, tibique eventurum est. 22 Qui pueros literas docebis. 23 Urbis. 24 Ut senes pædagogi ætate balbutientes tractent te, tuosque versus pueris proponant. Meton. adj. 25 Cum meridies, quo tempore Solis calor invalescit, plures auditores calore suo tibi attribuerit, ut ita a multis audiaris. 26 Auditorum. 27 Loqueris, id est, dices, me ex obscura familia ortum esse me Satyr. 6. l. 1. *Nunc ad me redeo libertino patre natum.* 28 In augusta & parva re familiari. 29 Pennas meas majores, quam nidus meus fuit, extendisse, id est, vitam fortunasque meas ultra familiam genusque sustulisse, ita ut virtute & ingenio humilitatē generis mei illustrarim. Alleg. ab avibus, quæ solent adeo excrescere: ut eas nidus, a parentibus; exstructus, capere non possit, ad ostendendum, quantam Horatius ad natales suos attulerit dignitatis accessionem.

Ut quantum 1 generi 2 demas, virtutibus addas.
Me 3 primis Urbis belli placuisse domique,
4 Corporis exigui, 5 præcanum, 6 Solibus aptum,
7 Irasci celerem, tamen ut placabilis essem.
Forte meum si quis te percunctabitur 8 ævum,
Me quater undenos sciat implevisse 9 Decembres,
Collegam Lepidum quo 10 duxit Lollius 11 anno.

Q. HO-

1. Natalibus meis. 2 Epistrophe. 3 Dicet me principibus urbis Romæ, Augusto, Mæcenati, Pollioni, &c. in militia & in pace placuisse. 4 Staturæ brevis. 5 Canum ante tempus. 6 Solis calore gaudentem, illumque facile [illegible] ferentem. Meton. causæ. 7 Ad irascendum, id est, iracundum, ita tamen ut sim facile placandus. 8 Meos ætatis annos. 9 Annos quater undenos, id est, efficientes quatuor & quadraginta. Synec. part. 10 In consulatu habuit. 11 Eo anno.

Q. HORATII FLACCI
EPISTOLARUM
LIBER II.

Epist. I.

Ad AUGUSTUM.

Queritur de pravo Romanorum suæ ætatis judicio, poemata e vetustate æstimantium, & nova, non ob aliud, quam quod nova essent, fastidientium; cum tamen multa sint in veteribus Poetis reprehensione digna. Poeticæ studium non multis ante seculis Romæ coli cœptum esse dicit: & fatetur quidem, non minus indoctos, quam doctos, poemata scribere: sed aliqua commoda hunc illorum errorem consequi, atque adeo, qualescunque sint, illo suo Poeticæ studio ipsi Reipublicæ utiles esse ostendit. Poesin initio rudem, non nisi sero ex Græcorum lectione expoliri cœpisse ait, cum Græcia capta ceteras etiam artes agresti Latio intulit. Vulgi de Comœdia, tamquam opere minime laborioso, judicium reprehendit: & quæ a scribendis fabulis multos deterreant, exponit. Postremo de Poetis illis agit, qui non spectatoribus scribunt, sed lectoribus: & Augustum, ad calcar illis addendum, hortatur, ejus de Virgilio & Vario judicium laudans.

1 Cum tot 2 sustineas & tanta negotia 3 solus:
4 Res Italas armis 5 tuteris: moribus ornes:
7 Legibus emendes: 8 in publica commoda peccem,
9 Si longo sermone morer 10 tua tempora, 11 Cæsar.

1 Ro-

1 Cum tantam imperii molem in terrarum orbis administratione sustineas. Exoritur a deprecatione brevitatis epistolæ, captans Augusti benevolentiam a negotiorum magnitudine, quæ non patitur eum prolixis scriptis legendis operam dare. 2 Sumtum a gerulis, vel adminiculis rerum caducarum: ut apud Cic. humeris Remp. sustinere, ad magnitudinem muneris Augusti indicandam. 3 Per partes enim, id est, per diversas factiones, eo jam ventum erat, ut necesse esset Reipub. per unum consuli. Mortuo igitur Lepido, & victo apud Actium Antonio, constituto Augusti Cæsaris principatu, hæc scripsit Horatius. 4 Imperium & dignitatem Romanam. 5 Defendas. 6 Bonis institutis decores. 7 Metu pœnæ corrigas, quæ ex legibus infertur. 8 Contra Reip. utilitatem delinquam. 9 Si verbosa aliqua epistola diu detineam. 10 Tuas res atque negotia certo tempore administranda & conficienda. Meton. adj. 11 Augu[illegible]

1 Romulus, & 2 Liber pater cum 3 Castor 4 Pollux,
5 Post ingentia facta, Deorum in templa recepti;
6 Dum terras hominumque colunt genus, aspera bella
7 Componunt, 8 agros assignant: oppida condunt,
9 Ploravere suis 10 non respondere favorem
Speratum meritis; diram 11 qui contudit hydram,
12 Notaque 13 fatali 14 portenta labore 15 subegit,
16 Comperit invidiam 17 supremo fine domari.
18 Urit enim fulgore suo, qui prægravat 19 artes
Infra se positas: 20 exstinctus amabitur idem.
21 Præsenti tibi 22 maturos largimur honores,
23 Jurandasque tuum per nomen ponimus aras,
24 Nil oriturum alias, 25 nil ortum tale fatentes.
Sed 26 tuus hic populus, sapiens & 27 justus in uno,
Te 28 nostris ducibus, 29 te Grajis anteferendo,
30 Cætera nequaquam simili ratione modoque
Æstimat; & 31 nisi quæ terris semota 32 suisque
Tempo-

1 Romani nominis pater, & urbis fundator, qui post mortem demum Quirinus dictus, & Deus habitus est. 2 Bacchus qui animum curis liberat Jovis Semelesque filius. 3 Fratre. 4 Jovis Lædæque filius, optime de mortalibus meritus. 5 Post res fortissime gestas, id est, post finem vitę inter Deos in celum relati sunt. 6 Dum in terra vivunt inter homines. 7 Inter homines finiunt, sedant, i. dum pacem inter homines conciliant. 8 Dum sua cuique assignant. 9 Questi sunt. 10 Eum favorem, quem a populo speraverant, non esse suis in eum meritis parem. Virg. Georg. 1. *Illa seges demum votis respondet avari Agricolæ*, id est, convenit & par est votis agricolæ. 11 Hercules, Jovis & Alcmenæ filius, qui diram hydram in Lerna palude clava sua interemit. Synecd. periphrasis. 12 In mundo. 13 A Dea Junone imperato cui destinatus erat fatis Deorum. 14 Monstra. 15 Profligavit. 16 Cognovit. 17 Morte ipsa sive post fata quiescere Ovid. *Pascitur in vivis livor post fata quiescit*. Synecd. gen. In rebus enim humanis varii sunt fines supremi. 18 Ille enim, qui artifices se inferiores preclarioribus artibus onerat & opprimit, alios sua virtute ad invidiam accendit & dolore afficit, ut nimius Solis æstus subjecta corpora. Hinc livor in viventibus. Allegoriæ Metaphoris. 19 Artifices minus peritos. Meton. adj. 20 Verum idem, ubi mortuus fuerit, tum demum ab omnibus coletur. Metaph. 21 Tibi vero, Auguste Cæsar, viventi. Sic Od. 5. l. 3. *præsens Divus habebitur Augustus, adjectis Britannis imperio, gravibusque Persis*. 22 Tempestivos Deorum honores, quos alii post mortem demum consecuti sunt te vivo ante mortem tuam, qua illi honores tui quasi maturescerent, decernimus. Metaph. a fructibus, qui tempestive percipiuntur & conduntur: nec eorum carptura differtur, dum flaccescant. 23 Arasque in honorem nominis tui erigimus, ad quas per tuum tanquam Dei nomen juraturi sumus. 24 Nullum talem, qualis tu es. 25 Anaphora. 26 Romanus. 27 Justus est in hac re æstimator. 28 Romulo, Numæ, aliisque regibus. 29 Dum te Herculi, Castori, Polluci, Baccho, aliisque Græcis ducibus præponit, dum tibi viventi digna persolvit, quæ aliis demum post mortem. Anaphora. 30 De cæteris rebus non recte judicat: nam veteres Poetas ob solam vetustatē novis ac anteponit. 31 Nisi mortua & a terris abstracta, i. Poetas mortuos. 32 Et quæ prætericrunt:

Temporibus defuncta videt, 1 fastidit & odit.
2 Sic fautor veterum, ut 3 tabulas peccare vetantes,
4 Quas bis quinque viri sanxerunt: fœdera 5 regum
6 Vel Gabiis, vel cum rigidis æquata Sabinis:
7 Pontificum libros: 8 annosa volumina vatum,
Dictitet Albano, 9 Musas in monte locutas.
10 Si, quia Græcorum sunt antiquissima quæque
Scripta, vel optima, Romani 11 pensantur eadem
Scriptores trutina: non est 12 quod multa loquamur:
13 Nil intra est oleam, nil extra est in nuce duri.
14 Venimus ad summum Fortunæ: 15 pingimus, atque
16 Psallimus, & luctamur Achivis doctius 17 unctis.
Si meliora 18 dies, ut vina, Poemata reddit,
19 Scire velim, 20 pretiū chartis 21 quotus arroget annus.
Scriptos 22 adhinc annos centum qui 23 decidit, inter
Perfectos veteresque referri debet? an inter
24 Viles atque novos? 25 excludat jurgia finis.

1 Est

1 Aspernatur & aversatur. 2 Ita favens veterum scriptis, ut dictitet Albano, &c. 3 Leges, jus Romanum continentes, inscriptas in 12. tabulis. Meton. subj. 4 Quas Decemviri confirmarunt. 5 Romanorum. 6 Quæ vel Tarquinio Superbo Rege cum Gabiis, vel cum duris & pertinacibus Sabinis diuturna bella cum Romanis gerentibus, justis conditionibus icta & composita sunt. 7 A Numa de sacrificiis scriptos, id est jura Pontificia. Meton. subj. 8 Antiquissima Poetarum carmina. 9 A Musarum ore fluxisse, ac proinde non hominum opera esse. 10 Si, quia inter scripta Græcorum antiquissima quæquæ etiam sunt optima, idcirco Romani scriptores, quo antiquiores erunt, eo meliores habebuntur, &c. 11 Eadem ratione æstimandi & judicandi sint. Metaph. a rebus, quæ ponderantur, ad earum valorem pernoscendum. 12 Cur hisce absurdissimis refellendis multum verborum insumamus. Virg. Ecl. 3. *nihil est*, quod *pocula laudes*. 13 Idem enim est ac si dicerem; Intra oleam arborem sub cortice nihil est duri, neque nucis putamen ligneū est durum: tum enim perspicue vera negarem &, perspicue falsa assererem. Nihil enim certius, quam intra oleam os esse, nihil apertius quam extra in nuce putamen durum esse. Quod perinde etiam esset, ac si dicerem; Nos Romani in summum fortunæ evasimus, ut illa amplius quidquam nobis addere non possit. 15 Nos Romani. 16 Cithara canimus, fidibus scimus. 17 Multo melius, quam ipsi Græci, qui luctantes ungi solebant: quod non minus absurdum est illis superioribus. Nos enim Romani ut in his artibus & certaminibus, ita in linguis potissimum a Græcis superamur. 18 Vetustas temporis. 19 Ἀνακοίνωσις est & communicatio deliberantis de tempore necessario ad vetustatem Poematis assignandam 20 Quot anni autoritatem acquirant Poetarum carminibus, id est, quanto tempore carmen vetus laudabile & pretiosum sit habendum, & hanc antiquitatis laudem titulumque consequatur. 21 Vigesimus, septuagesimus, aut centesimus. 22 Ante. 23 Decessit e vita mortuus est. Hæc Metaph. a deciduis plantarum floribus ac foliis notata est Od. 7. L. 4. ad hanc versiculum *Nos ubi decidimus*. 24 Contemtos. 25 Definitio temporis & constitutus terminus omnē controversiam de carminis antiquitate & nobilitate dirimat. Responsio est.

1 Est vetus atque probus, centum qui perficit annos.
Quid? 2 qui deperiit minor uno mense, vel anno,
Inter quos referendus erit? Veteres-ne Poetas?
3 An quos & præsens & postera 4 respuet ætas?
5 Iste quidem veteres 6 inter ponetur honeste,
Qui vel mense brevi, vel toto est 7 junior anno,
8 Utor permisso, 9 caudæque pilos ut equinæ
Paulatim vello, 10 demo unum, 11 demo etiam unum,
12 Dum cadat 13 elusus ratione ruentis acervi,
Qui reddit 14 ad fastos, & 15 virtutem æstimat 16 annis,
17 Miraturque nihil, nisi quod 18 Libitina sacravit.
19 Ennius,& 20 sapiens, & 21 fortis, & alter 22 Homerus,
Ut 23 critici dicunt, 24 leviter curare videtur,

1 Quo

1 Sc. hic dices: Ille Poeta, quem post mortem suam centum anni perficiunt & probatum reddunt, est vetus atque laudabilis. 2 Qui Poeta mortuus est minor uno mense, id est, cui unus mensis, vel annus deest, quo minus ante centum annos mortuus sit. 3 An inter novos, &c. 4 Ob novitatem rejiciet. 5 Poeta. Brevis Prosopopœja alterius respondentis ad secundam quæstionem. 6 Ponetur, referetur recte inter probatos Poetas. Anastrophe. 7 Centum annis. 8 Utor eo (inquit Horatius) quod mihi permittis, id est, hac concessione, quod unus vel alter annus ad hanc antiquitatem nihil momenti habeat. 9 Et sicut si quis equinæ caudæ setas singulas paulatim extrahat, paulo post totam caudam extrahet, ut nullus pilus amplius restet: ita etiam ego illum centum annorum numerum singulos annos paulatim subtrahendo, subduco. Alleg. est e perpetuis Metaph. sumtis ab apologo, quo suos Sertorius milites docuit, ingenium in bello plus posse, quam vires, propositis binis equis habitus omnino contrarii, & binis hominibus plane etiam dissimilis constitutionis, uter citius evulsisset pilos caudæ sibi propositæ: homo macer & imbecillus arte & ingenii acumine caudam pilosam habitioris equi reddidit prius glabram & debilem, quam alter homo obesus & robustus caudam equi male habito: quod hic una vulsura id facere tentasset; ille vero varia & multiplici paulatim & singulatim. 10 De toto aufero unum annum. 11 Donec nullus amplius annus remaneat. 12 Donec is, qui Poematum bonitatem vetustate & annis metitur, se victum fateatur, &c. 13 Deceptus ratione, qua continua unitatis subductione acervus centum annorum paulatim ruit & ad nihilum redigitur. Cum *acervum* dicit, manifeste alludit ad Syllogismi genus, quod *Sorites* dicitur a Dialecticis: cum aliquid minutatim & gradatim additur aut demitur. 14 Ad libros annales, in quibus Consulum nomina singulorumque annorum res gestæ præscribuntur. 15 Dignitatem & bonitatem carminis. 16 Annorum multitudine: non quomodo, sed quando quid scriptum sit, curans. 17 Magni æstimat, laudat. 18 Dea mortis morti, addixit, id est, quod mortuum est, id est, mortuos Poetas. Meton. est effic. Deæ pro effecta morte. 19 Enumerat veteres Poetas: quorum Romæ familiam duxit Ennius. 20 Ob ingenii acumen. 21 Ob ingenii robur animosus. 22 Quippe cujus animam sese in somnis accepisse per Pythagoricam Metempsychosin seu animarum traductionem videri volebat. 23 Grammatici, qui de scriptoribus & scriptis judicant, ἀπὸ τοῦ κρίνειν, id est, *a judicando*. Talis fuit Aristarchus inter Græcos. 24 Parum.

1 Quo promissa cadant, & 2 somnia Pythagorea.
3 Nævius in manibus non est, & mentibus hæret
Pene recens: adeo 4 sanctum est vetus omne Poema.
5 Ambigitur quoties 6 uter utro sit prior: 7 aufert
Pacuvius docti famam senis: Accius 8 alti:
Dicitur Afrani 9 toga convenisse Menandro:
Plautus ad exemplar Siculi 10 properare Epicharmi:
11 Vincere Cæcilius 12 gravitate, Terentius 13 arte,
14 Hos ediscit, & hos 15 arcto stipata theatro
Spectat 16 Roma potens: habet hos numeratque Poetas,
Ad nostrum tempus 17 Livi scriptoris ab ævo.
Interdum vulgus 18 rectum videt, 19 est, ubi peccat.
Si veteres ita miratur, laudatque Poetas,
Ut 20 nihil anteferat, nihil illis comparet: 21 errat,
22 Si quædam nimis 23 antique, si pleraque, 24 dure
Dicere credat 25 eos, 26 ignave multa fatetur:

Et

1 Quorsum magnæ suæ pollicitationes tendunt, id est, tam negligenter scribit, ut videatur oblitus esse, an illud præstet quod promisit, an vero non: sc. num vere Poematis Homerici dignitatem suo carmine exprimat, an vero ab Homero superetur. 2 Quem successum habeant Pythagorica illa somnia, quibus ex opinione Pythagoræ videri voluit in somnis Homeri animam accepisse: ex quo se optimum Poetam extitisse, versusque Homericis similes conscribere: quæ peramare ridentur a Persio Sat. 6. *Cur jubet hoc Enni, postquam destertuit esse Mæonides Quintus pavone ex Pythagoreo*. Plus itaque promittit, quam præstat, *Ennius ingenio maximus, arte rudis*. 3 Nævii, Poetæ Campani, Ennio antiquioris, opera non teruntur manibus hominum, sed tota ediscuntur, & in animo hominum & memoria hærent, quasi nova esse videantur. Meton. effic. 4 Honoratum est, & unice amatur. 5 Inter homines doctos controversia oritur. 6 Uter Poeta alteri Poetæ dignitate & excellentia carminis præferendus sit. Polyptoton. 7 Obtinet, consequitur laudem. 8 Sublimis & elati Poetæ. 9 Togata Comœdia Afranii Menandro Comico, ejusque Græcis palliatis fabulis similis fuisse dicitur. Meton. adj. 10 Dicitur currere ad imitationem & appropinquare laudi Epicharmi Poetæ Siciliensis: *vel*, dicitur non laboriose, nec graviter, sed humili stylo, jocoso nugacique scribere suas Comœdias. Metap. a viatoribus. 11 Dicitur alios Comicos vincere. 12 Rerum & verborum. 13 Carminis elegantia. 14 Vetustissimos Poetas, sc. Nævium, Ennium, Plautum, Cæcilium, Terentium, id est, libros & comœdias illorum memoriæ mandat. Meton. effic. 15 Clausa & circumdata densa spectatorum frequentia. 16 Cives Romani. Meton. subj. loci. 17 Ab ætate Livii Andronici, Poetæ antiquissimi, qui primus Comœdias scripsit. 18 Verum videt, & recte judicat. 19 Est etiam interdum aliquid, ubi erret. 20 Antiphora. 21 Non enim statim quod antiquum est, bonum, est. 22 Anaphora. 23 Imperite, obsolete, ἀρχαϊκῶς. 24 Nimis impolite. Metaph. ab asperitate corporum, & horrido lædenteque illorum contactu, ad aures offensas asperitate compositionis. 25 Veteres. 26 Si fatetur eos in carminibus suis multa minus accurate dicere.

Et 1 sapit, & mecum facit, & Jove judicat 3 æquo.
4 Non equidem insector, delendaque carmina Livi
Esse reor, memini 6 quæ 7 plagosum mihi parvo
8 Nobilium 9 dictare: sed 10 emendata videri,
11 Pulchraque, & 12 exactis minimum distantia miror,
13 Inter quæ verbum 14 emicuit si forte 15 decorum, &
Si versus paulo 16 concinnior unus & alter,
Injuste totum 17 ducit 18 venditque poema.
19 Indignor quidquam reprehendi, non quia 20 crasse
Compositum, 21 illepide-ve 22 putantur, sed quia 23 nuper:
24 Nec veniam antiquis, sed 24 honorem & præmia posci.
26 Recte, nec-ne, crocum floresque perambulet Attæ.
26 Fabula, si dubitem; clament 28 periisse pudorem
Cuncti pene 29 patres, ea cum reprehendere coner,
Quæ gravis 30 Æsopus, quæ doctus 31 Roscius 32 egit:
33 Vel quia nil rectum, 34 nisi quod placuit sibi, 35 ducunt:

Y Vel

1 Populus Romanus. 2 Idem, quod ego, sentit, & vere judicat. 3 Propitio, approbante, id est, verissime, æquissime & integerrime judicat. 4 Certo ego Livii versus non hostili more insector. Procatalepsis objiciendæ invidiæ, qua commotus credebatur insectari veteres Poetas. 5 Abolenda. 6 Livii carmina. 7 Nimis sævum in discipulos & durum, plagas suis discipulis infligere gaudentem. 8 Magistrum meum. 9 Explicare. 10 Sed hoc miror, illa plerisque videri absoluta. 11 Et expolita. 12 Ab accuratissimis & perfectissimis poematibus minimum differentia, & propemodum his æqualia. 13 Livii Andronici carmina. 14 Excelluit, eminuit. Ductum est ab astris. stellæ enim proprie dicuntur micare, & per intervalla splendere. 15 Venuste positum. 16 Elegantior & venustior emicuit. 17 Auditori seu spectatori producit ostentat & jactat. 18 Laudat, quasi vendere vellet. Alleg. est a mercatoribus, qui suis mercibus statuunt pretium, easque dolose vendunt, asserenres esse probas, cum non sint tales & integræ. 19 Indigne seu ægro fero. 20 Rustice, crassa Minerva. 21 Sine lepore. 22 Sumtum est a purgatoribus arborum ad judicii puritatem. 23 Paulo ante compositum, id est, non doleo carmina contemni, quia mala & indocta sunt. sed quia nova. 24 Et indignor non ob vitia sua veniam vetustissimis Poetis dari, sed, &c. 25 Tamquam pro exactissimis poematibus. 26 Si dubitarem, utrum merito & cum laude, an vero non, fabula Attæ, Poetæ Comici, recitetur in scena croco & floribus conspersa. 27 Meton. subj. ad significandos ipsius fabulæ actores & histriones, qui in ea agenda occupanrur, & in scena, floribus strata, inambulant. 28 Me impudentem esse, qui Attæ carmina in dubium vocare ausim. 29 Romani, qui adessent. 30 Tragœdiarum actor. 31 Comœdiarum actor. 32 Populo Romano in theatris recitavit, exhibuit: unde dicuntur actores comœdi & tragœdi. 33 Anaphora. 34 Ut plerique senes solent, & ii qui male judicant. Terentium enim hoc loco imitari videntur Horatius; *Homine imperito nunquam quidquam injustius, Qui, nisi quod ipse facit, nil rectum putat.* 35 Existimant.

Vel quia turpe putant 1 parere minoribus, & quæ
2 Imberbes didicere, senes perdenda fateri.
Jam 4 Saliare Numæ carmen qui laudat, & 5 illud,
6 Quod mecum ignorat, solus vult scire videri:
Ingeniis non ille favet plauditque 7 sepultis,
8 Nostra sed impugnat: nos 9 nostraque 10 lividus odit.
Quod si tam 11 Græcis 12 novitas invisa fuisset,
Quam 13 nobis, quid nunc esset vetus? aut quid haberet,
Quod legeret 14 tereretque viritim publicus usus?
Ut primum 15 positis 16 nugari 17 Græcia bellis
Cœpit, & in vitium fortuna 18 labier æqua:
19 Nunc 20 athletarum studiis, nunc arsit equorum:
Marmoris, aut eboris 21 fabros, aut æris amavit:
22 Suspendit picta vultum mentemque tabella:
Nunc 23 tibicinibus, nunc est gavisa Tragœdis
24 Sub nutrice puella velut si luderet infans,
Quod cupide petiit, 25 mature plena reliquit.
Quid 26 placet, 27 aut odio est, 28 quod non mutabile credas?
29 Hoc paces habuere bonæ, 30 ventique secundi,
31 Romæ 32 dulce diu fuit, & 33 solemne, 34 reclusa

1 Mane

1 Concedere junioribus rectius sentientibus. 2 Cum adolescentes vel pueri adhuc essent. 3 Illa fateri, cum jam senes sint, esse neglienda & abjicienda. 4 Quod Salii, Martis sacerdotes, a Numa Pompilio institutum & factum saliendo canebant. 5 Poema vetustissimum & obscurrissimum, sc. carmen Saliare. 6 Quod mecum non intelligit. 7 Ante multos annos mortuis. 8 Sed scripta novorum Poetarum oppugnat, nobisque adversatur. 9 Carmina. 10 Tanquam invidus adversatur, eo quod nova sint. 11 Apud quos tamen merito novis præponuntur. 12 Nova viventium scripta odiosa fuissent. 13 Romanis. 14 Quod per singulos viros legeret & in manibus versaret? Certe nihil esset publicum: quippe nihil vetus est, quod non aliquando fuerit. 15 Finitis. Ostendit bonarum artium, quæ oblectandi causa inventæ sunt, originem atque incrementum: unde sequitur, per se, non ab annis, illas censeri oportere. 16 Rebus ludicris & levibus operam dare. Translatio loquentibus vana, & nihil agentibus. 17 Græci cœperunt: Meton. subj. 18 Prolabi per fortunam secundam. 19 Anaphora. 20 Palæstritarum. 21 Artifices. 22 Tabulas pictas attentissime spectavit, in easque studium & cogitationem suam contulit. 23 Tibia canentibus, id est; comœdiis; ubi illi tibicines adhibentur. Meton. adj. 24 Veluti si puella infans sub nutrice varia puerilia tractaret. 25 Cito satiata reliquit, & pueri instar ab uno ludo ad alium brevi temporis momento trãsiit. 26 Homini. 27 Aut displicet. 28 Nam jucundum nihil est, nisi quod reficit varietas. 29 Talia, quæ dixi, omnis generis exercitia, ludos & delitias. 30 Et prosperi fortunæ venti secum tulere, id est, ex pace & rebus secundis nata est hæc in Græcia artium varietas. Metaph. a prospere navigantibus. 31 Hactenus de Græcis. Nunc Romanos quidem serius ad res ludicras & scribendum appulisse animos ait: ut tamen, postquam cœpissent, aliis non cederent. 32 Gratum. 33 Usitatum. 34 Aperta.

1 Mane domo vigilare clienti 2 promere jura:
3 Cautos nominibus certis expendere nummos:
4 Majores audire: 5 minori dicere, per quæ
6 Crescere res posset, minui 7 damnosa libido.
7 Mutavit mentem populus levis, & 9 calet uno
Scribendi studio: pueri patresque severi
10 Fronde comas vincti 11 cœnāt, & 12 carmina dictāt.
13 Ipse ego, qui nullos me affirmo scribere versus,
Invenior 14 Parthis mendacior, & 15 prius orto
Sole, 16 vigil 17 calamum, & chartas, & scrinia 19 posco.
Navem 20 agere ignarus 21 navis timet: 22 abrotonum ægro
Nō 23 audet, nisi quis didicit, dare. Quod medicorū est,
Promittunt medici, tractant 25 fabrilia fabri.
26 Scribimus 27 indocti doctique 28 Poemata passim
29 Hic error tamen, & levis hæc 30 insania quantas
31 Virtutes habeat, 32 sic collige: 33 Vatis avarus
Non temere est animus: versus amat, 34 hoc studet unum:
35 Detrimenta, fugas servorum, incendia 36 ridet:
Non fraudem socio, puero-ve 37 incogitat ullam

1 Matutino tempore forensibus negotiis incumbere. Vide Sat. 1. l. 1. *Sub galli cantum consultor ubi ostia pulsat.* 2 Consulenti jura depromere, i. proferri ex legibus & statutis. Sumtum est a cellariis ac promis, qui e cellis & arcis esculenta & poculenta proferunt in usum domesticum, ad thesaurum animi eruditi, qui semper aliquid promit seu profert, quod alios juvet. 3 Nummos per chirographum datos & creditos viris bonis & fide dignis, & locupletibus debitoribus exponere atque elocatæ pecuniæ acceptis pignoribus cavere. 4 Majorem & prudentium consilia sequi. 5 Minori consilium dare, ac talia dicere, vel facienda vel omittenda. 6 Augeri possit res familiaris sive facultates. 7 Exsecrabilis avaritia, qua nihil in Repub. damnosius. 8 Priorem illam vitæ consuetudinem populus Romanus inconstans mutavit. 9 Fervet, flagrat uno carminis scribendi, i. Poeticæ studio. Similis translatio illi, *Fervet avaritia pectus,* Ep. 1. l. 1. 10 Lauro vel hedera. tanquam Poetæ, vinctas comas habentes & coronati. Synec. gen. 11 In conviviis. Epistrophe. 12 Ministris scribendi peritis. 13 Horatius. 14 Nam sicut Parthi fingunt sese fugere, & nolle pugnare, cum vel maxime pugnant: ita ego quoque, quando nullus versus me scribere affirmo, ante lucem tamen, lumen, calamum & chartam posco. 15 Priusquam Sol oriatur. 16 Animum carminibus scribendis intendens. 17 Ut versus scribam. 18 In quibus, quæ scripsi, recondam. 19 Per ministros meos. 20 Gubernare. 21 Navigationis. Meton. subj. vel si mavis, ignarus navis agendæ, διάταλυπτώτε intelligere. 22 Medicinam ex herbis confectam. Synecd. spec. 23 *timet* & *audet* est Epistrophe. 24 Artem medicandi. 25 Fabrilia opera. 26 Sc. quam quisque novit artem, in hac sese exercet. At nos scribimus, &c. 27 Paronomasia. 28 Carmina. 29 Hoc immoderatum scribendorum versuum studium. 30 Quam multi scribunt, quæ non possunt. 31 Utilitates. 32 Sic ratiocinare. Notatus est hic tropus Sat. 1. l. 2. *utque Imperet hoc natura potens, sic collige mecum.* 33 Poetæ animus non facile, ac sine magna aliqua causa injustus est. 34 Huic uni se totum tradit. 35 Darana. 36 Contemnit, parvi facit. 37 Molitur, machinatur.

Pupillo: vivit 1 siliquis & pane secundo:
2 Militiæ quanquam 3 piger & malus, 4 utilis Urbi.
5 Si das hoc, parvis quoque rebus magna juvari:
6 Os tenerum 7 pueri balbumque Poeta 8 figurat
9 Torquet ab obscœnis jam nunc sermonibus 10 aurem:
Mox etiam 11 pectus præceptis format amicis,
12 Asperitatis, & invidiæ 13 corrector, & iræ,
14 Recte facta refert: 15 ortentia tempora notis
Instruit exemplis: inopem 16 solatur & ægrum.
17 Castis cum pueris 18 ignare puella mariti
Disceret unde 19 preces, 20 vatem ni Musa dedisset?
Poscit 21 opem 22 chorus, & 23 præsentia Numina sentit:
34 Cœlestes implorat aquas, docta prece 25 blandus:
26 Avertit morbos; 27 metuenda pericula 28 pellit:
Impetrat & pacem, & 29 locupletem frugibus annum,
30 Carmine Di superi 31 placantur, carmine 32 Manes.
33 Aricolæ prisci, 34 fortes parvoque beati,
35 Condita post frumenta, levantes tempore festo
Corpus & ipsum animũ 37 spe finis dura ferentẽ. · 1 Cum

1 Leguminibus & pane dispensatorio & furfuracco, qui magnam partem ex furfure constat, & non multo polline. Ut autem *secundarius*, sic & *tertiarius* fuit: familia velut in classes divisa, ut pro cujusque conditione alii alio pane pascerentur: nam quo plus furfuris inest, eo deterior. 2 Procatalepsis. 3 Poeta segnis & inutilis est. 4 Tamen civilibus negotiis plurimum prodest. 5 Si hoc mihi concedis, o Cæsar, a Poetica Remp. adjuvari. 6 Docet hic, Poetam esse utilem Urbi. 7 Discipuli sui. 8 Conformat & fingit, ut recte loquatur. 9 Detorquet, avertit. 10 Discipuli sui. 11 Animum ejus documentis utilibus, honestis ac jucundis instituit. 11 Sævitiæ, χαλεποτητος. 13 Castigator. 14 Honeste facta majorum commemorat, laudat, & versibus illustrat. 15 Præsentia tempora præteritorum temporum exempli evidentibus instruit, i. homines, qui hodie vivunt, & qui post nascentur, de futuris commonefacit. 15 Consolatur dulcissimis versibus. 17 Quæ sequuntur, spectant ad religionem, cujus cultu Resp. continetur. 18 Puella innupta, ἄγαμος. 19 Unde disceret carmina secularia, quę apud antiquos diebus festis & sæcularibus virgines & pueri in Deorum honorem canebant. 20 Poetam aliquem excitasset, qui hujusmodi preces & Deorum hymnos composuisset. 21 Deorum. 22 Puerorum & virginũ. 23 Deos auxiliantes & faventes experitur. 24 Pluvias sc. cum tellus ariditate exuritur. 25 Carmine aliquo a docto Poeta conscripto Diis blande supplicans. 26 Carminibus amovet. 27 Impendentia & formidabilia. 28 Precibus suis propulsat. 29 Abundantẽ. Sic Ep. 6. l. 1. *Mancipiis locuples*. 30 Poetarum. Epiphonem, sive Acclamatio est post commendationem Poeticæ virtutis una cum Anaphora. 31 Hominibus reconciliantur. 32 Dii inferi placantur, ne sc. noceant. 33 Prisci Romani, qui potissimum agricolæ erant. Transit ab urbanis ad agricolas prisci temporis, qui & ruris labores carmine solabantur, & nunc perceptis frugibis læti, ludendo, canendo, Diis sacra faciebant: hæc autem digressio pertinet ad originem antiquæ Comœdiæ altius repetendam. 34 Viri robusti, & paucis contenti. Sic Virg. *At patiens operum, parvoq; assueta juventus*. 35 Post messem. 36 Relevantes, reficientes die festo corpus suum, messis laboribus defatigatum. 37 Qui spe finis omnium laborum & ærumnarum dura omnia in militia perferebat.

1 Cum sociis operum, & pueris, & conjuge 2 fida,
Tellurem 3 porco, Sylvanum lacte piabant,
Floribus & vino 5 Genium. memorem brevis ævi.
6 Fescennina per hunc inventa licentia morem
7 Versibus alternis 8 opprobria rustica fudit,
9 Libertasque recurrentes accepta per annos
10 Lusit amabiliter, donec jam 11 sævus apertam
12 In rabiem verti cœpit 13 jocus, & per honestas
14 Ire domos impune minax. 15 Doluere cruento
16 Dente lacessiti: fuit 17 intactis quoque cura
Conditione super communi: quinetiam lex
Pœnaque 18 lata, 19 malo quæ 20 nollet carmina quenquam
Describi: 21 vertere modum, formidine 22 fustis
23 Ad bene dicendum delectandumque redacti.
24 Grecia capta ferum victorem cepit, & artes
Intulit 25 agresti Latio, Sic horridus ille
26 Defluxit numerus 27 Saturnius, & grave virus

1 Cum ministris suis ac famulis. 2 Fideli. 3 Sue, quæ Telluri immolabatur propter ejus fœcunditatem. Al. *porca*. 4 Pastorum sive rusticorum Deum lacte placabant: unde *placulum*, i. sacrificium, quo Dii offensi placentur. 5 Naturæ Deum placabant, qui facit homines vitæ brevitatis esse memores. Meton. effic. 6 Fescennini versus, qui magna verborum licentia constabant, inventi per hunc morem & consuetudinem veterum agricolarum (sc. dies festos post finitam messem celebrandi) habebant locum in quoslibet. 7 Ita ut unus alteri maledicta jocosa ingereret. 8 Rustica convitia & præfuit & jocose notavit. 9 Et hæc libertas versuum Fescenninorum quotannis usurpata sive anniversaria. 10 Jocata est facete, & versus amabiles fecit, neminem dicteriis offendentes. Synec. gen. 11 Serius & severus. 12 In aperta convitia & contumelias converti. 13 Fescenninis. 14 Et donec jocus jam iracundus honestas quoque familias & viros honestos calumniari impune cœpit. 15 Qui viri honesti sævis contumeliis vexari hanc criminandi licentiam moleste tulerunt. 16 Maledico carmine. Metap. 17 Nec solum illi, qui jam tacti erant, maledicti, sed etiam ii, quos maledicentia non attigerat, solliciti fuerunt de sorte & periculo communi, quod paulo post ab aliis ad se quoque perventurum metuebant. 18 Lege constituta fuit. Al. *nata*. 19 Maledico. 20 Prohiberet. 21 Ob id Romani hunc morem aliis maledicendi mutaverunt. 22 Fustigationis sive fustuarii & coercitione, qua maledicorum hominum latratus cohiberentur. Sumtum a canibus, qui metu baculi arcentur a morsu. 23 Non ad maledicendum. 24 Tandem vero Græci, a Romanis bello subacti, vicissim ipsos Romanos victores indoctos & nondum literis & humanitate expolitos ceperunt, id est, artibus suis, quibus mores corrumpi cœpere, delectarunt: ut victorem Annibalem vicit Capua. Met. subj. & Polyptoton. 25 Et Græci docuerunt Italiam incultam, i. Italos feros, nullisque literis politos, artes. Meton. subj. 26 Hoc modo inconditus & impolitus ille numerus Poeticus, qui ætate Saturni floruerat, i. versus antiquissimi, perinde ac si una cum Saturno in Italiam, ab ejus Dei tutela olim *Saturniam* appellatam, venissent, obsoleverunt, inque usu esse desierunt. Metaph. est a liquidis. 27 Synecd. spec. pro asperrimo quoque numero & inculto: quem per Metaph. a serpentibus, vel a tetro odore vocat *virus*.

1 Munditiæ pepulere: 2 sed in longum tamen ævum
Manserunt, 3 hodieque manent vestigia 4 ruris:
5 Serus enim Græcis admovit 6 acumina 7 chartis:
Et post punica bella 8 quietus, 9 quærere cœpit,
Quid 10 Sophocles, & Thespis, & Æschylus 11 utile ferrent.
12 Tentavit quoque, rem si digne vertere posset:
Et 13 placuit sibi natura 14 sublimis & acer.
Nam 15 spirat Tragicum satis, 16 & feliciter audet:
17 Sed turpem putat in scriptis, metuitque 18 lituram.
19 Creditur, ex medio quia res arcessit, habere
Sudoris minimum: sed habet Comœdia tanto
Plus 20 oneris, 21 quãto veniæ minus. 22 Aspice, 23 Plautus
24 Quo pacto partes tutetur amantis ephebi,
Ut patris 25 attenti, lenonis 26 insidiosi:
27 Quantus sit Dossennus edacibus in parasitis:

Quam

1 Esnitor atque elegantia artium Græcarum hostilem & ferã carminum virulentiam, quæ tanquam virus aures doctas enecat, expulerunt, profligarunt. 2 Longo tempore, ad bellum usque Punicum, fere tertium. 3 Et etiamnum. 4 Sermonis illepidi, & antiquæ rusticitatis in Romanis Poetis. Meton. subj. 5 Romanus scriptor, id est, Latini scriptores sero admodum ingenii sui vim Græcis carminibus & scriptis cognoscendis adhibuerunt. Synecd. num. sing. 6 Metaph. a figura Mathematica, quæ penetrabilior aliis est, ad subtilitatem ingenii notandam. 7 Poematibus in chartis scriptis. Meton. sub. 8 Quietem nactus pace potiens, εἰρήνην ἄγων. 9 Investigare. 10 Horum Grecorum Poetarum scripta, factæque Tragœdiæ. Alleg. e continuatis Metonymiis efficientium. 11 Quid ad communem vitam commodi conferrent. 12 Periculum quoque fecit Romanus scriptor, an Græca in Latinum sermonem apte atque convenienter convertere sive transferre posset. 13 In suis versionibus. 14 Magno animo præditus atque ingeniosus. 15 Romanus scriptor Tragicum stylum satis convenienter spirat, id est, habet ingenium ad Tragœdias Latino sermone explicandas & exprimendas natum, & valde accommodatum. Hoc sumtum est ab aura tenui, vel a plantis odoriferis, quæ fragantes produnt fere vim suam. 16 Et, quod incipit, perficit. 17 Sed turpe esse putat sua scripta emendare. 18 Qua versus non satis culti, & vocabula non satis lecta inducuntur aliique versus cultiores, alia vocabula aptiora substituuntur. 19 Comœdia, quia sumit argumentum & materiam e medio populo, id est, ex vita communi, non ut Tragedia ex longinquo, Heroico & divino sæpe vitæ genere, idcirco creditur non esse laboriosa, & longe facilior, quam Tragœdia. 20 Laboris. 21 Sc. *habet*, id est, quanto minus ei ignoscitur, qui in ea scribenda alicubi titubaverit aut peccaverit. 22 Repræsentantur mores & facta Plauti & Dossenni per obliquam Prosopopœjam. 23 Nobilis ille Comicus. 24 Quam accurate, quam sollicite adolescentis meretricem amantis decorum servet ac tueatur. 25 Quo pacto patris ad rem attenti, id est, avari. 26 Aliorum loculis insidias struentis. 27 Vide, quantum studium Dossennus (Poeta ille Comicus) in describendis parasitis helluonibus posuerit.

Quam non 1 adstricto percurrat pulpita 2 socco
3 Gestit enim nummum in loculos demittere, 4 post hoc
5 Securus, cadat, an 26 recto stet fabula 7 talo.
8 Quem tulit ad scenam 9 ventoso gloria curru,
10 Exanimat lentus spectator, 11 sedulus inflat.
12 Sic leve, sic parvum est, animum quod laudis 13 avarū
14 Subruit aut 15 reficit. 16 Valeat 17 res ludicra, si me
18 Palma negata 19 macrum, 20 donata reducit 21 opimū.
22 Sæpe etiam 23 audacem fugat 24 hoc 25 terretque Poetā.
Quod numero plures, virtute & honore 26 minores,
Indocti, 27 stolidique, & 28 depugnare parati,
Si 29 discordet eques, 30 media inter carmina 31 poscūt

Y 4 Aut

1 Quam laxo & dissoluto socco aut calceo Comico per scenam incedat & fabulam peragat, id est, quam negligens & dissolutus sit in aliis personis exhibendis: parum enim accuratas, si parasitos excipias, Dossenni fabulas fuisse significat. Alleg. est e Metap. a viatoribus male succinctis, & ad iter expedite conficiendum male etiam comparatis, ut negligentia Dosseni in scribendo notetur. 2 Soccus convenit Comœdiæ, ut Tragœdiæ cothurnus. 3 Quærit enim lucrum potius, quam laudem: in ludis enim publicis Ædiles sæpe ingenti pecunia Comœdias a Poetis redimebant. 4 Ubi lucrum cepit. 5 Parum curat, parumque sollicitus est, an fabula sua intercidat & explodatur, an vero placeat, & attente audiatur. *Stare* enim dicitur fabula, quæ placet; *cadere*, quæ exigitur. Ter. in prolog. Hecyr. *In his, quas primum Cæcili didici novas, Partim sum earum* exactus, *partim vix* steti. 6 Sumtum est ab iis, qui firmissimis nituntur talis, ad designandam hujus incuriam de approbatione vel improbatione sui poematis, modo rem inde præclaram faciat. 7 Pede. 8 Quem Poetam vana gloria inani curru vectum ad Comœdias scribendas perduxit. 9 Allusio est Metaphorica ad currus triumphantium. 10 Ignavus parumque attentus spectator ipsum tristitia afficit. Sic Od. 17. l. 2. *Cur me querelis* exanimas *tuis?* 11 Contra spectator diligens, & ad audiendum promtus illum tumidum & superbum reddit. 12 Adeo levis, adeo nihili res est, quæ, &c. 13 Ambitiosum & gloriæ cupidum: ut de Art. *præter laudem, nullius* avaris, sc. Grajis. Anaphora & Epiphonema. 14 Dejicit, mœrore afficit. Metap. a re militari, cum mœnia & propugnacula, cuniculis actis, subvertuntur: Ita animus talis Poetæ dejicitur, contemto ipsius poemate. 15 Recreat, erigit. 16 Vox est contemnentis: ut apud Ter. in Andr. valeant, *qui inter nos difidium volunt.* 17 Pereat res scenica, discedat a me Comœdia & Tragœdia, nihilque mihi cum iis negotii sit, Synecd. gen. 18 Victoria, cum non placui, mihi negata. 19 Tristem, 20 Mihi a spectatoribus. 21 Lætum e theatro domum reducit. 22 Alias incommoditates refert, quibuscum Comicis luctandum est, quod sc. populus libentius spectet certamina, & rerum in bello captarum simulacra, quam poemata audire, & eorum actores spectare. 23 Qui audacter multa & egregia scriberet. 24 Quod dicam. 25 A scribendis Comœdiis deterret. 26 Nempe plebeji. 27 Rudes Poematum & Comœdiarum. Sumtum est hoc a pecudibus, ad hominem ingenii crassioris hebetiorisque indicandum. 28 Et, si equites Romani doctiores aliud, quam plebeji, velint, id est, Comœdiam audire, quam alia spectacula malint, parat armis certare cum illis. 29 A plebejis dissentiat. 30 In mediis fabulis. 31 Alia sibi spectacula exhiberi.

Aut 1 rursum, aut 2 pugiles: 3 his nam plebecula 4 gaudet.
5 Verum equitis quoque jam migravit ab aure voluptas
Omnis 6 ad incertos oculos, & 7 gaudia vana.
Quattuor aut plures 8 aulæa premuntur in horas,
9 Dum fugiunt equitum 10 turmæ peditumque catervæ.
Mox trahitur manibus regum 11 fortuna 12 retortis:
13 Esseda festinant, 14 pilenta, 15 petorrita, 16 naves:
Captivum portatur 17 ebur, 18 captiva Corinthus.
19 Si foret in terris, rideret 20 Democritus: seu
Diversum confusa 21 genus panthera camelo,
Sive elephas 22 albus vulgi 23 converteret ora:
Spectaret populum ludis attentius ipsis,
24 Ut sibi præbentem mimo spectacula plura.
25 Scriptores autem narrare 26 putaret 27 asello

Fabel-

1 Venationes, ferarum decursus. 2 Athletas. 3 Vanis spectaculis potius, quam egregiis carminibus. 4 Delectatur. 5 Non solum vulgus; verum etiam equites & honesti viri ab aurium voluptate, quam erant ex ingenio artificioque poetæ percepturi, toti se ad oculorum oblectationem contulerunt, id est, equites jam quoque paulatim carmina incipiunt fastidire. 6 Ad incerras & varias res oculis perceptas: *vel*, ad oculos, qui variis rerum spectaculis capiuntur, & hoc & illud avide intuenrur, & voti sui incerti sunt neque constanter unam aliquam speciem, qua fruantur, probant: sed multiplici varietate rerum diversarum delectantur. 7 Spectaculorum. 8 Tapetes, quibus scena obtendebatur, complicantur & reponuntur; quæ, dum agitur fabula, explicantur ad contegendam actorum commutationem. 9 Dum simulacra pugnantium & fugientium equitum, ac peditum, & mox reges captivi devictique in triumphum ducti repræsentantur ac spectantur. 10 Epistrophe. 11 Conditio misera & status, vel potius, reges miseri & infortunati in triumphum vincti trahuntur. Meton. can. 12 Post terga revinctis. 13 Vehicula Gallica velociter in triumpho pretervehuntur. Cic. Essedum *aliquod sumdeo r.spias, & ad nos quamprimum recurras*. 14 Matronarum vehicula. 15 Vehicula famularum captivarum quæ omnia ad spectaculum adducebantur in Theatrum. De Petorritorum origine vide Gel. l. 15. c. 30. 16 Cum simulacrum navalis pugnæ editur. 17 Signa, imagines ex ebore factæ, hostibus ereptæ, deportantur. Meton. mat. 18 Simulacrum urbis Corinthi, quam L. Mummius cepit, ac demolitus est. In *captivum* & *captiva* est Polyptoton. 19 Si Democritus in vitam revocatus, has vanitates videret. 20 Philosophus Abderites, qui omnia hominum studia tanquam vana ridebat, ut contra Heraclitus ea deflebat. Vide Laer. 21 Animalium sc. quale est panthera cum camelo confusa, id est, camelopardalis. Primus autem Cæsar Dictator ludis suis; Circensibus Romæ camelopardalin ostendit. 22 Inventu rarus. 23 Ad se ab ipso histrione. 24 Utpote qui sibi præbeat multo plures ridendi materias, quam mimus aliquis aut histrio. 25 Poetas. 26 Democritus. 27 Oleum & operam perdere, quippe quos populus non magis audiat, non magis intelligat, quam surdus asinus. Proverbialis est alleg. e Metap. Ter. in Heaut. *Næ ille haud scit, quam mihi nunc* surdo narret fabulam. Nota Horatium duo ridicula conjunxisse, asinum, eumque surdum.

Fabellam surdo: nam 1 quæ pervincere voces
Evaluère sonum, 2 referunt quem nostra 3 Theatra?
4 Garganum mugire putes 5 nemus, aut mare 6 Tuscum:
Tanto cum strepitu 7 ludi spectantur 8 & arte.
Divitiæque peregrinæ: quibus 9 oblitus 10 actor
Cum 11 stetit in scena 12 concurrit dextera lævæ.
13 Dixit adhuc aliquid? 14 Nil sane. Quid 15 placet ergo?
16 Lana Tarentino violas imitata 17 veneno.
18 Ac ne forte putes me, 19 quæ facere ipse recusem,
Cum 20 recte tractent alii, laudare 21 maligne;
Ille 22 per extentum funem mihi posse videtur
Ire 23 Poeta; 24 meum qui pectus inaniter angit,
25 Irritat, 26 mulcet, falsis terroribus 27 implet.
Ut 28 magus: 29 & 30 modo me Thebis modo ponit Athenis.
31 Verum age, & 32 his, 33 qui se lectori credere malunt,
34 Quam spectatoris 35 fastidia ferre superbi
36 Curam redde brevem, si munus 37 Apolline dignum
Vis complere libris, & vatibus addere 38 calcar,

1 Quæ voces Comœdorum sive histrionum potuerunt superare populi clamorem & strepitum in theatris? 2 Reddunt. 3 Spectatores, qui sunt in theatro. Meton. subj. 4 Gargani montis in Apulia. 5 Vento concitatum. 6 Tyrrhenum, vento, fluctibus & procellis turbatum, reboare. 7 Minorum. 8 Et artificiosæ illæ & exoticæ illæ pretiosæ histrionum vestes. 9 Conmaculatus, non autem ornatus, tam splendido apparatu scenæ & ludorū. *Oblitus* est a verbo, *oblino, evi, itum*, inungo, καταχρίω; item polluo & maculo. 10 Comœdiæ. 11 Adhuc. 12 Dextera cum leva sonitu concurrit, id est, plausus a populo datur manuum conflictu, strepitusque editur propter elegantem actoris vestitum, non propter orationem ejus qui nihil propter strepitum adhuc dixerat. 13 Cur sc. ipsi plauserint? Prosopopœia & Dialogismus est, ubi inducitur alter respondens Poetæ. 14 Propter strepitum dicere potui. 15 Populo sive spectatoribus, quare plaudant. 16 Sc. sola vestis actoris ex lana Tarentina violacei coloris. Meton. mat. 17 Colore & purpura, qua pannus inficitur. Metap. sic Virg. *Alba nec Assirio fucatur luna veneno.* 18 Auguste Cæsar. Procatalepsis est. 19 Comœdias scribere. 20 Laudabiliter. 21 Parce, anguste. 22 Posse facere aliquid rarum, admirandum & vulgo negatum, atque rem difficilem aggredi, ut funambulus, σχοινοβατεῖν, & ob id magnam sui admirationem excitare. Synec. spe. 23 Comicos. 24 Qui animum meum rebus fictis & sine causa perturbat. 25 Ad iram impellit, ὀργίζει. 26 Ad lenitatem flectit, delectat. 27 Me. 28 Præstigiator animum meum movet & impellit. 29 Et adeo apte res alibi gestas describit, ut tamquam in iis locis, ubi res gestæ sunt, præsens jam adsim. 30 Symploce. 31 O Cæsar. 32 Poetis. 33 Qui privatis lectoribus malunt scribere. 34 Quam audiri & spectari. 35 Contemtum. 36 Redde aliquantum curæ, illorumque rationem habe, nec illos omnino neglige. 37 Si vis Bibliothecam tuam, Apollini a te consecratam & ædificatam, elegantioribus libris instructam habere. Synecd. gen. 38 Et poetas incitare, iisque incitamentum aliquod addere. Sumtum est ab equitibus equos fodientibus calcaribus ad celerem icionem.

1 Ut ſtudio majore petant 2 Helicona virentem,
Multa quidem nobis facimus mala ſæpe 3 Poetæ,
(4 Ut vineta egomet cædam mea) 5 cum 6 tibi librum
7 Sollicito damus, aut 8 feſſo: 9 cum lædimur, unum.
Si quis amicorum eſt auſus reprehendere verſum:
10 Cum loca jam recitata revolvimus irrevocati:
11 Cum lamentamur non apparere labores
Noſtros, & 12 tenui deducta Poemata filo:
13 Cum ſperamus eo rem venturam, ut, ſimul utque
Carmina reſcieris nos 14 fingere, 15 commodus ultro
16 Accerſas, & 17 egere vetes, & ſcribere cogas.
18 Sed tamen eſt operæ pretium cognoſcere, quales
19 Æditus habeat 20 belli ſpectata domique
21 Virtus, 22 indigno non committenda Poetæ.
Gratus Alexandro regi Magno fuit ille
23 Chœrilus, 24 incultis qui verſibus & 25 male natis

1 Ret-

1 Ut alacriores & attentiores ſint ad ſcribenda carmina. 2 Scholam Poeticam in hoc monte Bœotiæ Apollini & Muſis ſacro. Meton. ſubj. 3 Qui non ſpectatori, ſed lectori ſcribimus. 4 Ut ipſe ex vinetis meis amputem, quæ mala & inutilia ſunt, id eſt, ut me ipſum omnium primum reprehendam, & carmina mea emendem, & demonſtrem quid in ipſis vitioſum ſit. Alleg. eſt a vinitoribus. 5 Primum Poetarum peccatum eſt importunitas oblationis Anaph. 6 Auguſte Cæſar. 7 De rebus bene gerendis, inque negotiis occupato perlegendum offerimus. 8 Rerum civiliū adminiſtratione. 9 Alterum peccatum eſt, cum graviter offendimur, & moleſte ferimus. 10 Tertium, cum partes atque loca carminis noſtri, quæ jam intellecta ſunt, non ſine tædio amicorum repetimus, quamvis ab amicis non revocati ſimus ad illa denuo legenda. 11 Quarum, cum conquerimur noſtra ſcripta, & noſtra Poemata ſubtili & acri ingenio elaborata, non vulgari, non in omnium manibus verſari, non ab omnibus laudari. 12 Alleg. ex Metaph. eſt a tenuiter nentibus, ad notandam ingenii ſubtilitatem & ſtudii vehementiam. Vide Sat. 1. l. 2. 13 Quantum cum ſperamus &c. 14 Verſus ſcribere. 15 Liberalis & munificus. 16 Nos. 17 Ab egeſtate nos vindices, immenſis muneribus nos afficiendo. 18 Sed quamvis hæc noſtra vanitas reprehenſione digna ſit, tamen, &c. Verba hæc pendent a ſuperioribus nempe a verſu 219. *Multa quidem nobis*. 19 Cuſtodes, Poetas & Hiſtoricos, & ſui nominis præcones ac prædicatores, quorum verſibus rerum a te geſtarum memoria a te conſervari & poſteritati etiam commendari poteſt: ſive quorum verſus tanquam ſacraria, virtutem tuam reconditā ſervare poſſunt Metap. ab Æditiuis ſacrarum ædium cuſtodibus, tutoribus & inſtauratoribus. Vide Gel. l. 12. c. 10. 20 In bello & in pace ſatis ſuperque probata. Ep. ult. l. 2. *Me primis urbis* belli *placuiſſe* domique. 21 Virtus tua, o Auguſte. 22 Qui fœdo carmine illam deturparet potius, quam illuſtraret. 23 Poeta ineptiſſimus. 24 Ineptis, ingratis. Ordo eſt: Qui Philippos, regale numiſma, retulit acceptos verſibus incultis & male natis, id eſt, qui gloriatus eſt ſe ab Alexandro aureos Philippos nummos beneficio ſuorum verſuum accepiſſe. Eſt ergo *verſibus* Dativi caſus. 25 Male compoſitis, invita Minerva, id eſt, repugnante natura.

1 Rettulit acceptos, regale numisma, 2 Philippos.
Sed veluti 3 tractata 4 notam labemque remittunt
Atramenta, 5 fere scriptores carmine 6 fœdo
Splendida facta 7 linunt. 8 Idem rex ille 9 poema
Qui tam ridiculum, 10 tam caræ prodigus emit,
11 Edicto vetuit, ne quis se, præter 12 Apellem,
Pingeret, aut alius 13 Lysippo duceret 14 æra
Fortis Alexandri vulgum simulantia. Quod si
15 Judicium subtile 16 videndis artibus, illud
17 Ad libros, & ad hæc Musarum dona vocares,
18 Bœotum in crasso jurares aere natum
19 At neque 20 dedecorant aut de se judicia, atque
21 Munera, quæ multa 22 dantis cum laude 23 tulerent
24 Dilecti tibi 25 Virgilius, Variusque Poetæ:
Nec magis expressi vultus 26 per ahenea signa,
Quam per 27 vatis opus mores, animique virorum
Clarorum apparent: nec 28 Sermones ego mallem
29 Repentes per humum, quam res componere 30 gestas,

1 *Referre acceptum alicui*, est fateri se ab eo accepisse, idque in codicem accepti referre: ut, *acceptam tibi refero meam salutem.* 2 Nummos aureos Philippi regis, patris Alexandri Magni, imagine signatos. 3 Manibus contrectata. 4 Atrami maculam manibus reddunt, sive in manibus relinquunt. 5 Sic fere Poetæ mali, &c. 6 Insulso. 7 Res præclaras & laudabiles contaminant. Metaph. ab iis, qui corporibus inducunt colores, unguenta, fucum, liquores, &c. ad inquinamenta mali carminis notanda. 8 Alexander Magnus. 9 Chœrili inepti Poetæ. 10 Tam caro pretio. 11 Puplico. 12 Nobilissimum pictorem. Vide Plin. l.35.c.10. 13 A Lysippo, *vel* quam Lysippus eximius statuarius. 14 Effingerei statuas ex ære, quæ Alexandri Magni vultum exprimerent. Meton. mat. 15 Acumen Alexandri. 16 In picturis & sculpturis perspiciendis. 17 Ad versus, & carmina sive Poesin transferres. 18 Jurares Alexandrum esse Bœotium sive Bœotia oriundum, in stupidum & hebetem in dignoscendis literatorum ingeniis, quales sunt in Bœotiam nati, Synecd. spec. Bœoti enim, quia in cœlo crasse versantur, solent esse ingenio obtuso. Sic de Democrito, qui natione Thrax erat, Juven. Sat. 10. *Cujus prudentia monstrat Summos posse viros, & magna exempla daturos, Vervecum in patria crassoque sub aere nasci.* 19 Ordo est: At Virgilius Variusque Poetæ dilecti tibi non dedecorant tua de se judicia. 20 Dum illos excellentissimos judicas, dumque illi se excellentissimos gerunt, ut tu illos judicasti, ut Chœrilus dedecorabat judicium Alexandri, qui pravus Poeta erat, & quem tamen Alexander egregium censebat, & ob id tantum pecuniæ in ipsum profundebat. 21 Tua, cum uterque decies sestertium, id est, viginti quinque millia coronatorum a te acceperit. 22 Tui dantis, o Cæsar. 23 Acceperunt a te: ut Od. 8. l.4. *neque tu pessima munerum.* Ferres. 24 Qui ob ingenii præstantiam abs te dilecti sunt, tibi cari. Sic Virg. Ecl. 2. *Despectus* tibi *sum*, id est, a te. 25 Præstantissimi Poetæ. 26 Per æreas statuas. 27 Carmen. 28 Satyras aut Epistolas conscribere. 29 Solutæ orationi similes, humili stylo & materia. Metaph. a serpentibus. 30 Tua virtute res gestas egregio carmine describere.

1 Terrarumque situs, & 2 flumina, dicere & arces
3 Montibus impositas, & 4 barbara regna, tuisque
Auspiciis totum 6 confecta duella per orbem,
7 Claustraque custodem pacis 8 cohibentia 9 Janum,
Et formidatam 10 Parthis te 11 Principe 12 Romam:
13 Si, quantum cuperem, possem quoque: sed neque 14 parvū
15 Carmen majestas 16 recipit tua, nec meus audet
17 Rem tentare pudor, cum vires ferre 18 recusent,
19 Sedulitas autem, stulte quem diligit, 20 urget:
21 Præcipue cum se 22 numeris commendat & 23 arte.
Discit enim citius, meminitque libentius illud,
Quod quis deridet, quam quod probat & 24 veneratur.
25 Nil moror officium, 26 quod me gravat: 27 ac neque ficto
In pejus 28 vultu proponi 29 cereus usquam,
Nec prave factis decorari versibus opto:
30 Ne rubeam 31 pingui donatus munere, & una

1 Cum

1 In quibus tu militasti, quas subegisti. 2 In quibus tu navibus pugnasti. 3 In montibus exstructas & tamen a te victas atque captas. 4 Quæ tu Romanorum armis subegisti. 5 Tuo ductu. 6 Bella finita & absoluta. Sic Cic. Ep. 19. l. 10. *si hoc est exspectandum dum totum bellum conficiam*. Quid autem intersit inter aliquid *confectum esse* & *affectum esse*, lege Gel. l. 3. c. 16. 7 Et templum Jani clausum, quod tu, bellis jam in toto mundo compositis, id est, pacis tempore, demum clausisti. Sic Od. 15. l. 4. *& vacuum duellis Fanum Quirini clausit*. 8 Quę continet. 9 Meton. adj. simulacri pro Jani templo. 10 Nam Parthi signa, Crasso ademta, ad Cæsarem Augustum ultro remiserunt 11 Imperatore. 12 Romanos a Parthis formidatos. Meton. subj. 13 Si voluntati par esset ingeniū. 14 Humile. 15 Quod a me proficiscitur. 16 Capit, δέχεται. Translatio a vasis. 17 Rem aliquam aggredi, experiri. 18 Non possint. Sic de Art. *quid* ferre recusent. *Quid valeant humeri*. 19 Sedulitas urget eum, quem stulte diligit, id est, qui stulta sedulitate, amore inepto & studio intempestive officium suum alicui obtrudit, molestus ei & ingratus est. Al. sic: *Sedulitas stultis absequiis cum gravat, quem diligit*. id est, multis contingit, ut dum seduli videri, sive sedulitatis suę testimonium dare volunt, ea officia præstent, quibus stulte gravent, quos diligunt. 20 Molestia afficit, gravat. Metaph. a sarcinis & oneribus, quibus gravantur bajuli, & ipsorum dorsum premitur. 21 Præcipue cum Poeta carmen scribit. 22 Poeticis, id est, versibus metricis ex arte conditis sive artificiosis laudabilis est. Synecd. gen. 23 Poetica. 24 Laudandum existimat. 25 Ego vero illud amici, quamvis seduli, officium nihili facio, neque laudo. 26 Quod mihi oneri est potius laudatione importuna & ridicula quam honori. 27 Et quemadmodum nolim imaginem mei e cera fingi & in publico proponi, ut deformior sit, imago, quam natulis mea facies, ita neque ab indocto Poeta laudari velim. 28 Meo. 29 Meton. subj. Poetæ, pro ipsius Poetæ imagine. Ceræ erant in nobilium atriis majorum imagines. Veri hoc loco Horatius materiæ vilitatem & artificis imperitiam notat. 30 Ne erubescam, & pudore suffundar. Meton. effe. pudor enim est causa ruboris: rubor effectum ejus. 31 Insulso ac indocto descriptus, poemate. Synecd. & Metaph.

1 Cum scriptore meo capsa 2 porrectus aperta
Deferar 3 in vicum vendentem 4 thus & odores,
Et piper, & quicquid chartis 5 amicitur ineptis.

1 Cum vano meo laudatore prostratus & venum expositus capsa aliqua librorum omnibus patenti, id est, ne malo carmine cartis inscriptus. 2 In *ego porrectas* & *scriptor meus* est Meton. subj. pro nominibus utriusque nostrum: & in *nostra nomina* Met. adj. pro chartis, ubi scripta illa videbantur. 3 In vicum aliquem Romanum, in quo thus & odores venduntur, id est, ad mercatores, qui vendunt in illo vico thus & odores. Meton. subj. 4 Thus odoriferum: ἐν διὰ δυο. 5 Tegunt & involvitur chartis inutilibus ac vilem scripturam complectentibus, ut inde thuris, piperis, & similium rerum, involucra, cuculli & integumenta fiant. Sic Ep. 16. l. 1. *amicta vitibus ulmo*.

Epist. II.

Ad JULIUM FLORUM.

Excusat se Julio Floro, querenti, quod nec epistolam ullam, nec ea, quæ promiserat, carmina misisset. Ac primum se pigrum fatetur esse, atque id illi prædixisse: ideoque se vitioso servo comparat, cujus emtor sit Florus, a venditore de vitio præmonitus. Deinde se, quod de Luculli milite narrat, imitari velle dicit. Ac cum paupertate ad versus faciendos impulsus fuerit, nunc eas facultates consecutum, quæ satis esse possint, malle somno id temporis dare, quod alioqui scribendis versibus daturus esset. Affert & alias rationes, ut non scribat: quarum una convenit cum his Nasonis verbis: Carmina secessum scribentis & otia quærunt. *Denique quamvis Poetæ vulgo mutuis laudibus se ornent, multa componi ab illis, quæ merito risu excipiantur. Contra vero, ad scribendum legitimum poema, plurima requirit: rem magni laboris esse, & quæ animum etiam torqueat: at sibi non tanti esse, sapientem scriptorem haberi. Sibi igitur, cum jam provectæ ætatis sit, ad alios numeros animum esse appellendum: nimirum ad mentem & artem vitæ bene instituendæ. Atque adeo se jam in eo totum esse, ut fruendo modicis opibus, quæ adsunt, discat majores non concupiscere. Verum ad bene beateque vivendum (quod vocat recte vivere) non satis esse carere avaritia, sed cætera etiam omnia vitia exstirpari debere.*

1 FLore, bono claroque fidelis amice 2 Neroni,
3 Si quis forte velit 4 puerum tibi vendere 5 natum Tibure.

1 Hic Julius Florus perpetuus in bello comes fuit Tib. Claudii Neronis, cum in Pannoniam atque Armeniam profectus esset. 2 Tiberio Claudio Neroni, Augusti privigno, Drusi fratri, Liviæ Drusillæ filio: qui successit Augusto. 3 Mangonum. Apparatus est ad Prosopopœjam Mangonis futuram de pretio venditioni pueri statuendo & indicando ipsi Floro, quæ totis 14. versibus perficitur. 4 Servum. 5 Externum, tibi incognitum.

Tibure vel Gabiis, & tecum ſic 1 agat: 2 Hic &
Candidus, 3 talos a vertice pulcher ad 4 imos:
5 Fiet, eritque tuus 6 nummorum millibus octo:
7 Verna miniſteriis ad nutus aptus heriles,
Litterulis Græcis 8 imbutus, idoneus 9 arti
Cuilibet: 10 Argilla quidvis imitaberis uda.
Quin etiam 11 canet 12 indoctum, ſed dulce 13 bibenti.
14 Multa fidem promiſſa 15 levant, ubi 16 plenius æquo
17 Laudat venales, 18 qui vult extrudere, merces.
19 Res: urget me nulla. 20 meo ſum pauper in 21 ære.
Nemo hoc 22 mangorum faceret tibi: 23 non temere a me
Quivis ferret idem: ſemel hic 24 ceſſavit: & (ut fit)

1 In:

1 Loquatur, contrahat & paciſcatur verbis ſequentibus. 2 Servus meus, quem venum tibi expono, Juli Flore, (inquit venditor) eſt formoſus. 3 Adeoque in toto hujus pueri corpore apta & decens omnium membrorum cum quadam coloris ſuavitate conformatio eſt. 4 Extremos. 5 Tuus ſervus fiet, & vendam tibi illum pretio ducentorum coronatorum, quorum ſinguli valeant quinque & triginta ſolidos noſtros. 6 Seſtertiorum. 7 Servus, inquam, ex ancilla mea natus, accommodatus omnibus ſervitiis ad heri ſui arbitrium & voluntatem. 8 Eſt enim doctrinarum Græcarum ſtudiis eruditus. Erudire autem vernas curabant, ut tanto pluris venderent, & dominis eſſent utiliores. Met. ab infectoribus, ſed ab his præcipue, qui tincturam parant adulteratam. Nam *τὸ imbutus literis* idem eſt, qui non plane eſt doctrina perfuſus, nec perfectus literis, ſed qui ſolum literator eſt. Ita imbuere proprie eſt aliquid inficere primo ſucco aut levi colore. 9 Addiſcendæ. 10 In molli ingenio hujus pueri quidvis exprimes, eumque talem reddes, qualem voles, ſicut ex argilla uda quidvis formari poteſt. Sumtum a figulis, qui ex argilla uda quidvis effingunt ad ſignificandam pueri venalis ingenium molle, tenerum, flexibile, ut, quocunque ducas, facile ſequatur.

11 Puer hic ſervus. 12 Quiddam indoctum, ſine artificio, quale ruſtici canere ſolent, *vel*, indocte, *ἀπαιδεύτως*, ut ſit Antimeria, 13 Sed illud tamen convivanti tibi voluptati erit. 14 Procatalepſis eſt ad minuendam emtori opinionem de venditore nimis mercem æſtimante, & id ſua ſponte, nullaque vi adhibita faciente. 15 Ample: mercatoris pollicitationes de mercium ſuarum excellentia fidem venditori derogant ac minuunt, eumque mendacii ſuſpectum reddunt. Nam *proba merx facile emtorem reperit, tametſi in abſtruſo ſita eſt*. Plant. 16 Plus juſto. 17 Venditor. 18 Qui vult quam primum merces vendere, & in alios a ſe transferre. 19 Nulla neceſſitas me ad hunc ſervum tibi vendendum. 20 Nulli quidquam debeo. Meton. mat. pro nummis inde excuſis & factis. 22 Nemo ex iis, qui ſervos vendunt, adeo vili pretio talem ſervum tibi venderet, ut ego. *Mangones* ſunt proprie, qui homines vendunt, ab *agendo manu* nominari: ſed alii deflectunt, *κατὰ τὸ μάγγανον*, id eſt: pharmacum, præſtigiæ & fallaciæ. 23 Nec quiſquam aliorum hominum facile a me idem obtineret, illo, quo tu illum a me reportabis, pretio. 24 Hic ſervus ſemel ad heri ſui mandata exſequenda tardior fuit.

1 In scalis latuit metuens pendentia habenæ.
2 Des nummos, 3 excepta nihil te si fuga lædat.
4 Ille ferat pretium, 5 pœnæ securus, opinor.
6 Prudens emisti vitiosum: dicta tibi est 7 lex.
8 Insequeris tamen hunc, & lite moraris iniqua.
Dixi me 9 pigrum 10 proficiscenti tibi: 11 dixi
Talibus officiis prope 12 mancum: ne mea 13 sævus
Jurgares ad te quod epistola nulla 14 veniret.
Quid 15 tum profeci, 16 mecum facientia jura
Si tamen 17 attentas? quereris 18 super hoc etiam, quod
Expectata 19 tibi non mittam carmina 20 mendax.
21 Luculli miles collecta 22 viatica multis
Ærumnis.

1 Hic servus delituit, metuens flagellum dependens in gradibus, quo nequam servi flagellari solent, id est, metuens verberari, loris vinciendus, quæ pendebant in scalis. Ad terrorem enim in ędibus scuticæ, quas *habenas* quoque appellabant, in gradibus dependebant: *habena* autem impuberum fere pœna erat. 2 Tu vero, Juli Flore, nummos mihi des, & servi pretium octo nummorum millium mihi solvas, & hunc servum tibi emas. 3 Si modò ejus fuga, quam ego, excepi & tibi revelavi, te non offendat. 4 Mango ille pretium octo millium nummorum pro servo a te auferre & accipere potest. Deponitur persona, & Horatius loquitur. 5 Non metuens, ne pœna sibi emtori sit præstanda per legem redhibitoriam. Sic Virg. 1. *Securus amorum Germanæ*. 6 Quia tu de vitio pueri sciens, o Flore, nihilominus servum emisti, quem fugisse tibi dixi. Verba sunt Horatii ad emtorem, per quem Julium Florum significat. se autem cum servo vitioso, ea lege vendito, comparat. 7 Pactum sive conditio venditionis tibi exposita est, ne illius vitio, fuga sc. & ignavia offendaris. 8 Tamen hunc venditorē mangonem, id est, me, judicio persequeris, & cum venditore inique litigas. 9 Esse in scribendo cessatorem. Nunc totum illum superiorem sermonem ad se, & ad Florum accommodat. 10 In militiam una cum Claudio. 11 Anaphora. 12 Me ad talia scribendi officia esse ineptum. Sumtum est ab iis, qui manibus sunt mutilati & privati, ac proinde inepti ad res contrectandas, ut imbecilles ingenii Horatiani vires indicentur. 13 Iratus me objurgares. 14 A me, id est, mitteretur vel perferretur ad te, id est, quod nihil tibi rescriberem. Met. ab animatis ad inanimata, quibus datur motus & sensus. 15 Cum vitia mea, id est, segnitiem & imbecillitatem meam tibi prædicerem. 16 In hac causa (ex eo quod mea vitia tibi fassus sum) pro me facientia, id est, me adjuvantia. Sic Ep. superioris dixit: *Et sapit, & mecum facit, & Jove judicat ęquo.* Est autem *facere cum aliquo*, ei favere & a partibus illius stare. Cic. *cum Cæsare facit Lentulus Consul.* 17 Oppugnas, & labefactare conaris. 18 De hoc. Sic Vir. 1. Æn. *Multa super Priamo rogitans.* 19 A te diu desiderata. 20 Tanquam negligens promissa. 21 Qui bellum gessit cum Mithridate, rege Ponti. Nunc se cum quodam Luculli milite cōparat, significans se paupertate coactum versus olim facere cępisse: nunc autem mediocres facultates consecutum, videri sibi satius esse dormire, quam versus scribere. 22 Omnes opes longo tempore militari labore partas, *Viaticum* dicitur, quicquid ad iter seu viam conficiendam necessarium est, & *viæ auxilium*, ut loquitur Virg. sive cibus sit, sive pecunia ad victum expendenda. Translatum est hoc a viatoribus, ad subsidium vitæ indicandum.

Ærumnis, 1 lassus dum noctu 2 stertit, 3 ad assem
Perdiderat: 4 post hoc vehemens 5 lupus, & 6 sibi & hosti 7
Iratus pariter, jejunis dentibus acer,
8 Præsidium regale 10 loco dejecit (ut ajunt)
Summe munito, & multarum divite rerum.
11 Clarus ob id factum 12 donis ornatus honestis.
Accipit & his dena 13 super sestertia nummum.
Forte 14 sub hoc tempus 15 castellum evertere 16 Prætor
Nescio quod cupiens, 17 hortari cœpit 18 eundem
19 Verbis, quæ timido quoque possent addere 20 mentem:
21 I bone quo virtus tua te vocat: I pede 22 fausto,
Grandia 23 laturus 24 meritorum præmia: quid stas?
Post hæc ille 25 catus, quantumvis rusticus, 27 Ibit,
Ibit eo, quo vis, qui 28 zonam perdidit inquit.
Romæ 29 nutriri mihi, contigit atque 30 doceri,

Iratus

1 Laboribus militaribus defatigatus. 2 Altum dormit. 3 Usque ad ad assem, ita ut vix ei as unus restiterit. 4 Omnium opum suarum damnum. 5 Egestate acer inimicus factus. Alleg. est e continuatis Metaph. a bellua acri & rapaci, ut significet illum militem inopia factum esse acerrimum in hostem. 6 Dum vitam suam contemnit. 7 Hosti suo Mithridatico. 8 Et famelicis dentibus violentus factus. 9 Mithridatis, regis Ponti, milites aliquot præsidiarios sive in præsidio collocatos & custodes. Meton: subj. 10 Ex vel de arce vel castello valde munito, id est, fossis maxime septo, mœnibus clauso, custodiis ac vigiliis defenso, & opulento (ut de illo perhibetur) deturbavit, depulit. Synec. gen. 11 Miles hic in toto Luculli exercitu ob id facinus egregium, expugnationem sc. arcis, nobilitatus. Metaph. a lumine Solis. 12 Amplissimis & honorificis muneribus militaribus (ut coronis, torquibus, phaleris, quorum nomine pecunia non continetur) a Lucullo exornatur. 13 Et insuper, id est, præter illa dona honorifica accipit viginti millia sestertium nummum, id est, quingentos coronatos. 14 Paulo post hoc tempus, quo hoc accidit. 15 Mithridatis hostis. 16 Imperator Lucullus. Prætores, initio consules erant, & bella administrabant, jus dicebant. 17 Accessus est ad Prosopopœiam Prætoris & militis de arce oppugnanda inter se colloquentium. 18 Luculli militem. 19 Sequentibus. 20 Animos sive animi confidentiam ad magnum facinus aggrediendum accendere possent. 21 Fortis ac strenue miles, ito eo, quo tua te fortitudo invitat, id est, invade arcem Anaphora. Verba sunt Imperatoris militem hortantis. 22 Ito bono ac felici auspicio, & primus mecum in hostes irrue. 23 Relaturus, accepturus. 24 Tuorum. 25 Prudens miles, qui ante vitæ suæ periculo satis jam dives erat factus, vitæ suę non amplius prodigus. 26 Conditione rusticus. Metaph. est similis Sat. 2. l. 2, notata sub initium. 27 Ille miles suum caput periculo objiciet, ibit eo, quo tu vis, Imperator. Epixeuxis. 28 Qui omnem pecuniam & viaticum, quod in zona milites portare solebant, perdidit. & ad paupertatem redactus est. Meton. subj. *Zona* dicta est a ζώννυμι, id est, *cingo*. 29 Educari. 30 A præceptore institui & doceri Homeri Iliada, in qua iniqua iniquo exponitur quantum Achilles iratus Agamemnoni ob ereptam sibi Briseida, & contra Trojanos pugnare nolens, reliquis Græcis sua absentia nocuisset.

Iratus Graiis 1 quantum nocuisset Achilles.
Adjecere bonæ 2 paulo plus artis 3 Athenæ:
Scilicet ut posse curvo dignoscere 4 rectum,
Atque inter 5 sylvas Academi quærere verum,
Dura sed amovere 6 loco me tempora grato.
Civilisque rudem belli tulit 7 æstus in arma,
Cæsaris Augusti non responsura 8 lacertis
9 Unde simul primum me demisere 10 Philippi,
11 Decisis humilem pennis, 11 inopemque paterni
13 Et Laris & fundi; paupertas impulit 14 audax
15 Ut versus facerem. 16 Sed, 17 quod non desit, habentem,
18 Quæ poterant unquam satis 19 expurgare 20 cicutæ,
Ni,

1 Synecdochica periphrasis Iliadis Homeri. 2 Paulo majores progressus mihi in literis addiderunt. 3 Ubi Philosophiæ operam dedi. 4 Bonum a malo, id est, virtutem a vitio distinguere. 5 Et in porticu, ab Academo Atheniensi exstructo, quæ postea Academia appellata, est, id est, inter obscuros Philosophos Academicos Periphrasis ergo Synec. est Academiæ. 6 Sed ex hoc eodem gymnasio, vel athenis, turbulenta tempora civium bellorum inter Brutum & Octavium me exturbarunt. Synecd. gen. 7 Et tempestas ac tumultus civilium discordiarum me Philosophiæ, non armorum, studiosum inter milites atque exercitum Bruti retulit, & tributum fecit, qui omnibus copiis & integris viribus Augusti nimis erat inæqualis. Metaph. a procellis & tempestatibus marinis. 8 Synec. mem. 9 Ex quo Bruti exercitu statim ut ex militia dimissus sum, & bello valedixi. 10 Civitas Thessaliæ, a Philippo condita, ubi cum duce meo Bruto ab Augusto superatus, abjectis armis, aufugi, id est, milites Augusto victores pugnæ Philippensis. Meton. subj. 11 Pennis meis, quibus antea sublimis ferebar, avulsis demissum, id est, me, dignitate & opibus in bello amissis demissum. Metaph. a nudatis volucribus ornatu plumarum, quæ deplumes ubi sunt, abire sublimes nequeunt sic miles exarmatus & fortunis eversus erigere se non potest. Cic. Ep. 2. ad Attic. l. 4. *Iidem illi, quos ne tu quidem ignoras, qui mihi* pennas inciderant, *nolunt easdem renasci; sed ut spero jam renascuntur*. 12 Per proscriptionem, quod secutum essem partes Bruti. 13 Et domus & agri, id est, totius patrimonii. Synecd. periphrasis. 14 Impudens & temeraria. Notum illud ex Od. 24. l. 3. *Magnum pauperies opprobrium, jubet Quidvis & facere & pati.* Unde Mimographus: *Hominem experiri multa paupertas jubet.* 15 Ad acquirendam gratiam virorum principum, Mæcenatis inprimis, ut ejus præsidio opes, in bello amissas, recuperaret. 16 Ordo est: Sed ni putem melius *esse* dormire, quam scribere versus, quæ cicutæ poterunt unquam satis expurgare *me* habentem, quod non desit? 17 Quod ad vitam tolerandum abunde mihi sufficit. 18 Insanus merito dicar. 19 Ab insania liberare. 20 Helleborus, aut quæcunque validissima insaniæ remedia. Synecd. spe.

Ni melius 1 dormire putem, quam scribere versus ?
2 Singula de nobis anni 3 prædantur 4 euntes :
5 Eripuere jocos, 6 Venerem convivia, ludum :
7 Tendunt 8 extorquere Poemata. 9 Quid faciam vis ?
10 Denique non omnes eadem mirantur amantque :
11 Carmine tu gaudes : hic delectatur 12 jambis :
Ille 13 Bioneis sermonibus, & sale 14 nigro,
Tres mihi convivæ 15 prope dissentire videntur,
Poscentes 16 vario 17 multum diversa 18 palato.
19 Quid dem? quid non dem? 20 renuis tu, quod jubet alter:
Quod petis, id sane est invisum 21 acidumque 22 duobus,
23 Præter cætera, me Romæ Poemata censes
Scribere posse, inter tot 24 curas, totque 25 labores ?
26 Hic 27 sponsum 28 vocat, hic 29 auditum scripta relictis
Omnibus officiis, 30 cubat hic in colle Quirini :
Hic 31 extremo in Aventino : 32 visendus uterque.
33 Intervalla vides humane 34 commoda. 35 Verum

1 Puræ

1 Otium agere. 2 Juvenilia, omnia amatoria, & jocosa, quæ antea habui. Secunda est excusatio, cur non scribat. 3 Auferunt, rapiunt. Metap. est a re militari, quam qui exercent, omnium templorum, urbium, tectorum prædones sunt: sic senectus hominem spoliat omnibus vitæ anteactæ jucunditatibus. 4 Anni abeuntes & fugientes. Synecd. periphrasis senectutis. 5 Mihi hac grandiori ætate. 6 Amorem a Venere accensum. Meton. effic. 7 Contendunt, conantur. Excutere mihi fingendi carminis propensionem. Metap. a tormentis, quorum vi confessio conscii exprimitur: ut Phil. 13. *Macedoniam fratri suo, qui a vobis nihil degenerat*, extorsimus. 9 Κοινωνία & consilii communicatio est. 10 Tertia excusatio, cur non scribat. 11 Tu versu Heroico delectaris. Synecd. gen. 12 Versibus jambicis. Synecd. mem. 13 Satyricis & amaris versibus, quibus impius ille Bion Poeta usus est. 14 Salibus sive jocis mordacibus acribus & acutis. Met. est ab hoc genere salis vehementioris & vi acriori prediti ad detergendum, quam est sal candidus, ut notet morsus veteris Comœdiæ fuisse acriores & acutiores. 15 Propemodum. 16 Diverso. 17 Valde discrepantia fercula, dum unus acidis, alter amaris, tertius salsis delectatur. 18 Gustu. 19 Aporia & addubitatio. 20 Tu illud recusas, illud alter sibi apponi jubet. Horatius tanquam ad ipsos convivas loquitur. 21 Et ingratum. 22 Reliquis. 23 Insuper. Alia causa, cur versus non scribat. 24 Occupationes. 25 Negotia & tumultus. 26 Anaphora. 27 Ad spondendum pro se. 28 Me. 29 Alter me, tanquam carminum censorem, vocat ad audiendum suos versus. 30 Hic amicorum ægrotus decumbit in colle Quirino, a *Quirino* dicto. 31 In extrema parte montis Aventini, ab *avibus*, vel ab *Aventino* Albano dicti. 32 Uterque a me uno die invisendus est. 33 Vides, quam incommoda sint hæc tanta locorum longissime distantium interstitia more omnium rerum humanarum, quarum commoditates non carent suis incommoditatibus. 34 Ironia. 35 Sed dicet aliquis. Procatalepsis est, preoccupatio objectionis, quam Florus faceret, & quam Poeta sic diluit. *Festinat*.

1 Puræ ſunt plateæ, 2 nihil ut meditantibus obſtet.
3 Feſtinat 4 calidus 5 mulis geruliſque 6 redemtor:
7 Torquet 8 nunc lapidem, nunc ingens 9 machina 10 tignũ:
Triſtia robuſtis 11 luctantur 12 funera 13 plauſtris:
14 Hac 15 rabioſa fugit canis: hac 16 lutulenta 17 ruit ſus.
18 I nunc, & verſus tecum 19 meditare 20 canoros.
Scriptorũ 21 chorus omnis amat 22 nemus, & fugit 23 urbes.
Rite 24 cliens Bacchi, 25 ſomno gaudentis, & umbra.
Tu me inter 26 ſtrepitus nocturnos atque diurnos:
27 Vis canere, & 28 contracta 29 ſequi veſtigia vatum?
30 Ingenium, ſibi quod vacuas deſumpſit Athenas,
Et ſtudiis annos 31 ſeptem, dedit, 32 inſenuitque
Libris & curis, ſtatua taciturnius 34 exit

Plerum-

1 Quod plateæ ſive viæ Romæ ſint ab hominibus cæteriſque rebus minime impeditæ, ſed patentes: ut, *puro concurrere campo*, *dimicare puro ut patenti campo*, Virgilius Liviuſque dixere. Vox autem *plana* deſectitur ab adjectivo Græco πλατύς, cujus fœmininum eſt πλατεῖα, ubi intelligitur ὁδὸς vel πόλη, id eſt, *via* vel *porta*. 2 Ita ut nulla ſint impedimenta in plateis, quæ Poetis carmina meditantibus obſint. 3 Reſpondet ſuperiori illi objectioni, negatque ita eſſe. Nam calidus redemtor, &c. 4 Avidus, inque opere faciendo impiger & laborioſus. *Calidos* enim vocamus vehementes, ſtudio ſc. ejus rei, quam agunt, accenſos. 5 Sarcinariis & bajulis vel portatoribus, qui portant ad fabricam neceſſaria. 6 Qui pro certa mercede opus faciendum conduxit. Sic Od. 1. l. 3. *frequens Comenta demittit redemtor Cum famulis operum ſolutis.* 7 Torquendo attollit in plateis. 8 Anaphora. 9 Qua ſaxa & ligna ad murorum ſtructuram in ſublime attolluntur. Hæc vox deſectitur a Græco μηχανὴς, id eſt, artificium & adminiculum inventum ad quidvis efficiendum. 10 Trabem. 11 Contendunt, dum unus alteri cedere non poteſt: quando hac funus procedit, illac plauſtra trahuntur. 12 Homines, qui funus deducunt & exſequias mortui cohoneſtant. Meton. ſubj. 13 Cum plauſtris, quæ ſaxa & alia, ac ædificiis neceſſaria, portant, id eſt, cum aurigis viam inter cludentibus. Meton. ſubj. 14 Parte. Anaphora. 15 Irritata. 16 Carnoſa. 17 Decurrit. 18 Ironia eſt: ſentit enim non hac eſſe eundem verſus meditanti. 19 In plateis inter eundum. 20 Concinnos. 21 Multis de Poetarum, vel omnes Poetæ & ſcriptores. Sumtum eſt a ducentibus choreas. 22 Solitudinem ſeceſſum. Ovid. *Carmina ſeceſſum ſcribentis, & otia quærunt.* 23 Al. *urbem*, id eſt, Romam, non Gabios, aut Ulubros, aut vacuum Tibur. & imbelle Tarentum. 24 Quicunque Poeta vel ſcriptor ſectator Bacchi eſt, i. Bacchum patronum habet, in cujus tutela omnes Poetæ ſunt conſtituti. Synecd. gen. 25 Qui delectatur ſomno & quiete. 26 Tumultus quibus tota urbs plena eſt. 27 Vis verſus ſcribere? 28 Auguſta, quæ difficile eſt perſequi. Al. *contracta*, id eſt, trita & divulgata. Al. *cantata*, id eſt, ab aliis prius dicta. 29 Proxime ad alios vates accedere. & illos contingere. 30 Ille Poeta, qui ad ſe excolendum ſive ſtudiis ſuis elegit Athenas urbem minus populoſam & quietiſſimam. Meton. adj. pro ſubj. Argumentum a Majori. In ſummo otio & quiete, qui jam multos annos Athenis verſantur, ſi hæc non præſtiterint, ego ne id Romæ poſſim in ſummo ſtrepitu? 31 Et diu ſtuduit. Synecd. fin. pro infin. 32 Et ex librorum lectione & curis ſenium contraxit. 33 In nimiis ſc. cogitationibus defixus, dum verſus meditatur. 34 Domo ſua.

Plerumque, 1 & risu populum quatit: 2 hic ego rerum
3 Fluctibus in mediis, & tempestatibus 4 Urbis,
5 Verba lyræ motura sonum connectere digner?
6 Frater erat Romæ consulti Rhetor, 7 ut alter
Alterius 8 sermone meros audiret 9 honores:
10 Gracchus ut hic illi foret, huic ut 10 Mutius ille.
11 Qui minus 12 argutus vexat 13 furor iste Poetas?
14 Carmina compono: 15 hic Elegos, mirabile visu,
16 Cælatumque novem Musis 17 opus: 18 aspice primum,
19 Quanto cum fastu, 20 quanto molimine 21 circum
Spectemus 22 vacuam Romanis vatibus 23 ædem.
Mox etiã (24 si forte vacas) 25 sequere, & 26 procul audi,
Quid 27 ferat, & 28 quare sibi nectat uterque coronam.
29 Cædimur, & totidem plagis consumimus 30 hostẽ, 1 Len-

1 Et, dum neminem salutem omnibus risum excitat maximum. 2 Romæ. 3 In summis occupationibus & tantis Urbis tumultibus. Metap. amari. 4 Romę. Synec. gen. 5 Egone dignum esse putem connectere verba motura sonum lyrę, id est, carmina Lyrica sive ad Lyram decantanda componere? Synecd. mem. 6 Romæ erat Orator quidam, frater cujusdam Jurisconsulti. 7 Qui duo fratres adeo honorifice de se invicem sentiebant, ut, &c. In *alter alterius* est Polyptoton. 8 Ex sermone. 9 Meras laudes. 10 Ita ut hic Rhetor illi fratri Jurisconsulto tantus Orator diceretur, quantus fuit Tiberius Gracchus, Corneliæ filius: contra ut ille Jurisconsultus huic Rhetoribus fratri suo optimus Jurisconsultus, qualis fuit Q. Mutius Scævola, appellaretur. *Gracchus* & *Mutius* dicuntur per Synecd. spe. pro eloquentissimo quoque Oratore & Jurisconsulto peritissimo. 11 Quomodo minus, quam illos fratres, Oratorem & Jurisconsultum. 12 Nos loquaces Poetas. 13 Laudandi nos invicem, id est, insana ambitio. Synecd. gen. 14 Ego Horatius egregios Lyricos versus vel Odas mea existimatione compono. Synec. gen. 15 Alter. 16 Et artificiosissimum, quasi a novem Musis elaboratum. Metaph. a sculptoribus. 17 Poema. 18 Primum enim vide. 19 Quam superbe. Anaphora. 20 Quanto apparatu, quam operose. 21 Circumspectemus ædem. Tmesis. Cruquius conjicit legendum esse disjunctè & ἀσυνδέτως sic explendum: spectemus circum, id est, theatrum, vacuam Romanis vatibus ædem: dispiciat lector. 22 Censentes illam vacuam Poetis futuram, nisi nostra in illam carmina dederamus. (Al. sic: quæ solos recipit Poetas Romanos. 23 Templum Apollinis, cui Bibliatheca fuit adjuncta, ab Augusto exstructa. Synecd. gen. & Meton. subj. 24 Si forte tibi otium est, si nihil habes, quod agas. Cic. *scribes aliquid*, si vacabis. 25 Nos Romanos Poetas. 26 E loco longinquo, quasi ex insidiis nos consectans, ut aliquid te agere cogitemus, explora. 27 Novi proferat. 28 Quare uterque nostrum, & ego qui carmen, & alter qui Elegos composuit, dignos nos judicemus corona laurea sive Poetica, i. laude. 29 Ordo est: *Nos tanquam* Samnites cædimus lento duello ad prima lumina, & consumimus hostem totidem plagis. *Cædimur*, i. pulsamur, corrigimur alter ab altero audiendo alterius poemate. Alleg. est e continuatis Anaph. ab ignavis gladiatoribus, qui, ut se mutuis ictibus petere videntur, cum tamen nihil faciant minus: sic gloriosi Poetæ ludicris reprehensionibus sese alios fundate lacessunt, mutuisque assentationibus admirantur, & titulis ornant. 30 Adversarium nostrum cum quo pugnamus, i. aliorum poematum recitatione obtundimur, & nostris vicissim poematibus recitandis aliorum aures obtundimus: deinde ego ab alio laudor, & vicissim alium laudo.

1 Lento 2 Samnites 3 ad lumina prima duello.
4 Diſcedo Alcæus 5 puncto illius: 6 ille meo quis?
Quis, 7 niſi Callimachus ſe 8 plus appoſcere viſus
9 Fit Mimnermus & 10 optivo cognomine creſcit.
11 Multa fero, ut 12 placem genus 13 irritabile 14 Vatum,
Cum 15 ſcribo, & ſupplex populi 16 ſuffragia 17 capto,
18 Idem, finitis ſtudiis, & mente recepta,
Obturem patulas impune legentibus aures,
19 Ridentur, mala qui componunt carmina: verum
Gaudent 20 ſcribentes, & 21 ſe venerantur: & 22 ultro
Si taceat laudant, quidquid ſcripſere 23 beati
24 At qui 25 legitimum cupiet feciſſe poema,
26 Cum tabulis 27 animum 28 cenſoris ſumet honeſti:

1 Audc-

1 Prolixo prælio. 2 Tanquam Samnites gladiatores, qui adverſus Romanos pugnaverunt uſque ad nocturnas lucernas, i. veſperam. Poetas mutuam in laudando tradentes operam gladiatorum generi, quos *Samnites* vocabant, aptiſſime comparat: de quibus Liv. l. 9. dicti autem a ſplendidiſſima Samnitum, cum quibus olim bella geſſere Romani, armatura. Ex hac gente exſtiterunt lenti & ignobiles gladiatores, qui certamen gladiatorium in noctem producebant integri & intacti vulneribus: de quibus Cic. 2. Tuſc. & l. 2. de Orat. Sunt qui dicunt Romanos in privatis conviviis gladiatorum cæde ac ſanguine delectatos. 3 Ab ortu Solis uſque ad veſperam, cum jam fervent convivia, ut Sat. 6. l. 2. *juſſerit ad ſe Mecænas ſerum ſub* lumina prima *venire Convivam*. 4 Ego (inquit Horatius) diſcedo domum par Alcæo, quia Lyritus ſum. 5 Alterius ſuffragio & judicio, quod fiebat de ingenio ſcriptoris vel conditione petitoris. Meton. adj. Erat enim priſcis hominibus in more poſitum Romæ, ut ſuffragia populi & favor punctis notarentur, non autem ſcriberentur: de quo ſic dicit in Art. *Omne tulit* punctum, *qui miſcuit utile dulci*, id eſt, tulit ſuffragia populi & judicium. Itaque Horatius dicit ſe judicio Poetæ Elegiaci declarantum fuiſſe præſtantiſſimum Lyricum, & Elegiacum illum ſuo ſuffragio peritiſſimum Elegiæ ſcribendæ judicatum. Ita Synecdochicὼs interpretor ſingulares hos tres Poetas. Alcæum, Callimachũ. Mimnermum. 6 Ille vero alter, quiſnam eſſe videtur viciſſim meo judicio? 7 Voto illum Callimachum, qui princeps Elegiæ habitus fuit. 8 Laudis, vel nobilius nomen. 9 Appellatur a me Mimnermus. 10 Titulo, quemcunque ille a me expotarit, clarior per me evadit. 11 Multum moleſtiarum perfero. 12 Mitigem, id eſt, ne illos irritem aut offendam. 13 Quod facile ad iram impellitur. 14 Romanorum. 15 Verſus. Epiſtrophe. 16 Populi Romani benevolentiam laudes. 17 Aucupor, venor. Metap. a venatoribus & aucupibus. 18 Ego idem Horatius, ubi finem feci ſcribendi verſus, & furore Poetico abjecto ad me reddi, obſtruere auſim & poſſim ſine ullo vindictæ aut pœnæ metu aures meas patulas aliis vatibus, ſua carmina mihi recitantibus. 19 Ab aliis. 20 Poetæ, qui talia mala carmina ſcribunt, legantur, tanquam egregia ſcripſerunt. 21 Se ipſos admirantur tanquam divinos Poetas. 22 Non exſpectantes, donec ab aliis laudentur. 23 Sua opinione felices, ſibi placentes. 24 At vero bonus Poeta, qui, &c. 25 Secundum leges exactiſſimorum Poetarum. 26 In quibus compoſita carmina deſcribet, in manum ſumtis. 27 Affectum induet. Meton. ſubj. 28 Æquiſſimi judicis & emendatoris, id eſt, ipſe ſua ſcripta, non ſatis ac ſi alterius eſſent, examinabat. Synecd. gens,

1 Audebit, quæcunque parum 2 ſplendoris habebunt,
3 Et ſine pondere erunt, & honore indigna ferentur,
Verba 4 movere loco; quamvis 5 invita recedant,
5 Et verſentur adhuc intra 7 penetralia 8 Veſtæ.
6 Obſcurata diu populo bonus 10 eruet, atque
Proferet in lucem 11 ſpecioſa vocabula rerum,
12 Quæ priſcis memorata 13 Catonibus atque Cethegis,
14 Nunc ſitus informis premit, & 15 deſerta vetuſtas.
16 Adſciſcet nova, quæ genitor produxerit uſus
17 Vehemens, & liquidus, puroque ſimillimus amni,
Fundet 18 opes, Latiumque 19 beabit divite lingua.
20 Luxuriantia compeſcet, 21 nimis aſpera ſano
22 Lævabit cultu, virtute carentia 23 tollet;
24 Ludentis ſpeciem dabit, & torquebitur: 25 ut qui

Nunc

1 Non dubitabit. 2 Nitoris, elegantiæ & venuſtatis. Metaph. a Sole, quemadmodum ſæpe dicitur *lumen orationis*, pro ejus elegantia & ornatu. 3 Et humilia & levia erunt. 4 Delere, mutare, & e carmine ſuo eximere. 5 Quamvis Poeta, qui talia verba uſurpavit & collocavit, gravate velit illa e loco movere, & alia meliora ſubſtituere. Metaph. eſt ab animatis ad inanimatum. 6 Quamvis adhuc in domo prope focum penitus abdita ſint, id eſt, nondum in locum prolata fuerint. 7 Metaph. a ſanctitate adyti Veſtalis ad indicandos capitis humani receſſos, & facultates animi illic incluſas, in quibus λόγοι & res reconditæ latent, quæ, cum tempora & locus poſtulant, inde depromuntur & in uſum transferuntur. 8 In Veſtæ templo ſervatus fuit ignis ęternus Romæ. *Veſta* hic ponitur pro Lare. 9 Verba obſoleta & inuſitata. 10 Talis Poeta tanquam homo benignus populo Romano e tenebris & ſitu extrahit. Metaph. eſt a corporibus, quæ terra fodi & extrahi poſſunt ut aurum obrutum terra, Sylvas herbas, quercus eruere, ad ea, quæ tantum animo intelliguntur. 11 Egregia & ſignificantiſſima. 12 Quæ ſpecioſa vocabula nunc ſitus informis premit. 13 In quotidiano ſermone uſitata fuerunt: Ex his ſingularibus intelligendi ſunt per Synecd. homines vetuſtiſſimi quique, eorum tempore ſpecioſa rerum vocabula erant in uſu, quę nunc neglecta jacent. 14 Nunc turpe ſenium in tenebris quaſi detinet. 15 Obſoleta. 16 Finget, & in Communem loquendi uſum aſſumet non verba, quę uſus loquendi (qui quaſi vocabulorum parens eſt) genuerit. 17 Potens ad verborum inventionem. Anapæſtus pro ſpondeo. 18 Novorum vocabulorum copiam in uſum Latini ſermonis profundet, qui legitimum cupiet feciſſe poema. 19 Et Italiam lingua latina copioſa augebit. 20 Quæ redundant ac ſuperflua ſunt, illa reprimet & amputabit. Metaph. eſt a vitio frugum quod eſt ſeminis abundantia, quę ipſas ſegetes ſuffocat. 21 Quæ nimis inculta ſunt. 22 Poliet, levia & quaſi mitiora reddet exquiſito judicio. Metaph. a fabris, qui aſperitatem rerum poliendo & levigando tollunt. 23 Quæ minus bona ſunt, illa ex ſermone eximet 24 Præbebit ſe ludendi Comœdo aut Tragœdo, id eſt, parum laborioſe ſcribenti ſimilem, id eſt, verba ipſis rebus apte accomodabit, & pro rei qualitatę interdum jocabitur, interdum angetur, verbiſque flebilibus utetur. 25 Velut Hiſtrio facit, qui alio geſtu & corporis motu leves Satyros, alio corporis motu vaſtum & immanem Cyclopa repræſentat, & inter ſaliendum. Sic Sat. 5 l. 1. *Paſtorem* ſaltaret *uti* Cyclopa *rogabat*: ubi videtur Helleniſmus per Ellipſin τοῦ κατὰ.

Nunc 1 Satyrum, nunc agreſtem Cyclopa movetur.
2 Prætulerim ſcriptor 3 delirus inerſque videri,
4 Dum mea delectat male me, vel denique fallant,
5 Quam ſapere: & 6 ringi. Fuit 7 haud ignobilis Argis,
Qui ſe credebat miros audire 8 Tragœdos,
9 In vacuo, lætus 10 ſeſſor plauſorque Theatro:
Cætera qui 11 vitæ ſervaret 12 munia recto
13 More, bonus ſane vicinus, 13 amabilis hoſpes,
Comis in uxorem, poſſet qui ignoſcere ſervis,
Et 16 ſigno læſo non inſanire lagenæ;
Poſſet qui rupem & puteum 17 vitare 18 patentem,
Hic ubi cognatorum 19 opibus curiſque 20 refectus,
Expulit elleboro 21 morbum 22 bilemque meraco,
Et 23 redit ad ſeſe: Pol me 24 occidiſtis, amici,
Non ſervaſtis, ait: cui ſic extorta voluptas,
Et demptus 26 per vim 27 mentis gratiſſimus 28 error
29 Nimirum ſapore eſt abjectis utile 30 nugis,
Et 31 tempeſtivum pueris concedere 32 ludum,

1 Au-

1 Meton. eſt cauſarum pro effectis, unde utriuſque ſaltatio, geſtus & motus ſignificantur. 2 Nemo inter Poetas Romanos invenitur, qui dicat: Ego malim vanus & ineptus Poeta aliis videri. Revertitur ad id quod ſupra dixit *gaudent ſcribentes & ſe venerantur*, &c. 3 Metaph. ab imperito aratore ad pravitatem & perverſitatem Poeticæ compoſitionis notandam. 4 Dummodo mea mala carmina mihi placeant, me etiam lateant, quod mala ſint. 5 Quam optimus Poeta revera eſſe. 7 Mihi diſplicere, & ob id excruciari. Translatio a canibus, qui *ringi* dicuntur, cum irritati nares diducunt, quaſi latraturi, aut morſuri, ad eos, qui taciti ſtomachantur. Ter. Phor. *Dum tibi ſit quod placeat, ille* ringitur, *tu rideas*. 7 Vir quidam multis ſatis cognitus. 8 Agentes. 9 Ubi nulli ſpectantes erant, tanquam illud multis ſpectatoribus, variiſque omnis generis ſpectaculis plenum eſſet. 10 Qui quotidie ex inſania ſedebat & plaudebat. 11 Humanæ, id eſt, qui ſatis in reliquis rebus non demens, ſed prudens erat. 12 Officia. 13 Aliorum ſanorum hominum. 14 Advenis benignus. 15 Non ſævus eſſe. 16 Et non furenter iraſci, cum lagenam a ſe obſignatam, competiſſet a ſervis furtim reſignatam ſive patefactam & exhauſtam eſſe, ſicut avari lagenas obſignare ſolent, ne furtim evacuentur. Synecd. part. 17 Declinare. 18 Operculo remoto. 19 Impenſis & ſtudiis. 20 Curatus, & ſanitati rationis ſive mentis reſtitutus. Sumtum eſt a rebus vitiatis, quæ ſolent reſtaurari & reparari ad animi recreationem. 21 Inſaniæ. 22 Atram melancholiæ bilem redundantem meracis, id eſt, puris & ſolis ellebori potionibus. 23 Et ad priorem rationis ſanitatem rediit, id eſt, ſanus factus eſt. 24 Veſtra dura me infelicem reddidiſtis. Exclamatio conquerentis jusjurando confirmata, & una eſt Argivi ſanati Proſopopœia. 25 Utpote cui veſtris potionibus jucundiſſimus ille Phantaſiæ furor excuſſus ſit. 26 Medicamenti. 27 Rationis meæ. 28 Quo jucundiſſima ſpectacula mihi imaginabar. 29 Verba jam ſunt Poetæ, tranſeuntis ad Philoſophiam. Ordo eſt. Nimirum abjectis nugis, utile eſt ſapere, id eſt noſtris malis furioſorum more non ulterius gaudere. 30 Carminum, id eſt, ſtudio Poetico. Metaph. 31 Opportunum, congruum, 32 Carminis ſcribendi.

Ac non 1 verba ſequi 2 fidelibus modulanda Latinis,
Sed 3 veræ 4 numeroſque modoſque 5 ediſcere vitæ.
6 Quocirca mecum loquor 7 hæc, tacituſque recordor:
8 Si tibi nulla ſitim 9 finiret copia lymphæ,
10 Narrares medicis: quod, quanto 11 plura paraſti,
Tanto plura cupis, 12 nulline faterier audes?
Si 13 vulnus, tibi 14 monſtrata radice vel herba,
15 Non fieret levius: 16 fugeres radice vel herba
17 Proficiente nihil: curarier 18 audieras, cui
19 Rem Di: dona: ut, illi decedere 20 pravam
Stultitiam; & cum ſis nihilo 21 ſapientior 22 ex quo
Plenior es: tamen uteris 23 monitoribus iſdem?
At ſi divitiæ prudentem reddere poſſent,
Si 24 cupidum timidumque minus 25 te: nempe 26 ruberes,
Viveret in terris te ſi quis avarior uno.
27 Si proprium eſt quod quis 28 libra mercatus & ære eſt,
29 Quædam (ſi credis conſultis) 30 mancipat uſus,
Qui te paſcit ager, 31 tuus eſt, & villicus 32 Orbi
Cum ſegetes 33 occat, tibi mox frumenta 34 daturus,
35 Te dominum ſentit. Das nummos: 36 accipis uvam,
37 Pullos, ova cadum 38 temeti: nempe modo iſto

Paula-

1 Poemata, carmina. Synecd. mem. 2 Decantanda verſibus Latinis & Lyricis. 3 Tranquillæ, beatæ. 4 Doctrinam & moderationem. Metaph. a Poetica dimenſione. 5 Cognoſcere & memoriæ mandare. 6 Apparatus eſt ad Proſopopæjam ſui ipſius, qui ſe in deliberationem vocat. 7 Quæ dicam. 8 Si tibi, o Horati. Anaphora. 9 Abundantia aquę non reſtingueret. 10 Exponeres morbum tuum. Hydropem, remedium petiturus. 11 Bona tibi comparaſti. 12 Illum avaritiæ morbum nulli animæ medico Philoſopho confiteri audes? 13 Dolor quem capis e vulnere. 14 A Chirurgo. 15 Non ſedaretur, ſed intumeſceret. 16 Recuſares. 17 Ad vulnus curandum inutili. 18 Ab alio hominibus ſtultis. 19 Multa bona, opes. 20 Avaritiam & habendi cupiditatem. 21 Moderatior aut liberalior. 22 Ex illo tempore, ex quo ditior factus es. 23 Iiſdem opem laudatoribus, qui te docuerant, dementiam profligari poſſe divitiis. 24 Ut avarorũ more æque timentes pro opibus collectis, neque plures opes appeteres. 25 Facere poſſent. 26 Tum erubeſceres & turpe tibi eſſe putares. 27 Si illud noſtrum eſt. Oſtendit, nihil vel emptione, vel uſucapione cuiquam eſſe propriũ & proinde nos in eo plus ęquo ſtulteſcere, quando nobis id proprium ducimus, quod alienari & alterius eſſe poteſt. 28 Ad libram appenſo emit. 29 Uſus rerum quædam mancipia, ſi credis Juriſconſultis. 30 Efficit quædam propria, & tanquam eſſent manu capta, facit ſua, & uſucapit. Metaph. a victoribus, qui victos in ſervitutem redigere ſolent & ſibi vindicare. 31 Utpote de quo uſum & fructum percipis, quamvis illius agri alius quiſquã dominus eſſe dicatur. 32 Orbii. qui dominus erat villici. Apocope. 33 Semen ſegetum ſparſum terra operit glebis fractis occa & crate dentata. 34 Al. *daturos*, ſegetes ſc. 35 Agnoſcit te dominum fundi, cujus fruges emis. 36 Pro nummis datis. 37 Gallinaceos. 38 Vini.

Paulatim 1 mercaris agrum, fortasse 2 trecentis
(Aut etiam 3 supra) nummorum millibus 4 emptum,
5 Quid refert, vivas numerato nuper, an olim?
6 Emptor Aricini 7 quondam, Vejentis & arvi,
Emtum cœnat olus, 8 quamvis aliter putat: 9 emtis
Sub noctem gelidam lignis 10 calefactat ahenum
Sed vocat 11 usque suum, 12 quæ populus adsita certis
Limitibus vicina 13 refugit jurgia: tanquam
Sit proprium 14 cuiquam, 15 puncto quod mobilis horæ
16 Nunc 17 prece, nunc pretio, nunc vi, nunc 18 sorte suprema
Permutet dominos, & 19 cedat in altera 20 jura.
Sic quia 21 perpetuus nulli datur usus, & hæres
22 Hæredem alterius, velut unda supervenit undam:
Quid 23 vici 24 prosunt, aut horrea: quid-ve Calabris
25 Saltibus adjecti 26 Lucani? 27 si metit Orcus
28 Grandia cum parvis, non 29 exorabilis auro?

1 Emis ipsum agrum Orbii. 2 Septem millibus & quingentis coronatis. Nam decẽ millia nummũ vel sestertiũ valent 250 aureos coronatos: qui decies additi efficiunt duo millia & quingentos coronatos: equorũ rursus triplici additione exsurgunt septẽ millia & quingenti coronati. 3 Dictam summã vel dicto pretio pluris. 4 Ab ipso Orbio, qui etiam dominus appellatur. 5 Quid interest ad agri possessionem, an vivas ex pretio soluto modo, an jam diu? 6 Qui emtor est & dominus. Ostendit causam, cur nihil intersit eum, qui jam olim agrum emit, quando ei necesse est ejus fructus redimere ad usum vitæ, & eum, qui numerata quotidie pecunia fundum paulatim suum facit. 7 Olim, Al. *quoniam*. Ordo est. Emtor arvi Aricini & Vejentis cœnat olus quondam, proprium, quia agrum olim emit, in quo illud olus natũ est. 8 Quamvis putet se proprium non emtum cœnare olus. 9 Non propriis nihil enim nostrum vel proprium est, quod emitur. 10 Calefacit. 11 Sed avarus illud eo usque proprium esse censet, quousque termini agri sui se extendunt. 12 Qua in parte populus arbor applantata & opposita certis limitibus, vicinorum jurgia vitare facit & discernit. Al. *affita*, id est, viti maritata. 13 Removet, tollit. Metaph. est a præditis sensu & motu, ab iisdem carentia. 14 Al. *quidquam*. 15 Brevi temporis momento. 16 Anaphora. 17 Donatione, emtione, vi a potentioribus illata, ut fit in bello legitima successione & ultima voluntate testatoris. Sunt hæc quatuor alienationum genera. 18 Al. *morte*. 19 Ab uno ad alium continua successione transeat. 20 In alterius potestatem. 21 Proprius. 22 Super alterum hæredem qui paulo ante alterius hæres fuit id est, hæres hæredem excipit &, subsequitur. Polyptoton. uti & in *unda undam*. 23 Agri sive villæ rusticæ. 24 Avaris. 25 Campis spatiosis Calabriæ, quæ pecorum mellis & lanæ ferax est, ut in Lucania. 26 Campi in Lucania, 27 Si mors una eademque falce demetit, aufert. Metaph. ab agricolis, qui segetes demetunt quas ex agris vehant in areas, & inde in horreis recondant. 28 Nobiles & ignobiles, Reges & mendicos. 29 Placabilis.

Gemmas, 1 marmor, ebur, Tyrrhena sigilla: 3 tabellas,
Argentum, vestes Getulo mutrice tinctas,
5 Sunt qui non habeant; est qui non curat habere,
Cur alter 6 fratrum 7 cessare, & ludere, & 8 ungi
9 Præferat 10 Herodis 11 palmetis pinguibus; 12 alter
Dives & 13 importunus, ad 14 umbram lucis ab ortu
15 Sylvestrem 16 flammis & 17 ferro 18 mitiget 19 agrum,
Scit 20 Genius, 21 natale comes qui temperat 22 astrum,
Naturæ Deus humanæ, 23 mortalis in unum.
Quodque 24 caput, vultu 25 mutabilis, 26 albus & ater.
27 Utar, & ex modico, quantum 28 res poscet, 29 acervo
30 Tollam: 31 nec metuam, quid de me 32 judicet hæres,
Quod non plura 33 datis invenerit: tamen 34 idem
Scire volam, 35 quantum simplex hilarisque nepoti
Discrepet, & quantum discordet parcus avaro.

1 Di-

1 Statuas marmoras mensas eburneas. Met. mat. 2 Parva signa, id est, parvas statuas ex Etrutia allatas. 3 Picturas. 4 Africana purpura imbutas, id est, purpureas. 5 Multi. 6 Polyptoton. 7 Duorum. 8 Nihil agere. 9 Unguentis nitere. 10 Malit, quam opus agere. 11 Ditissimi hominis. Synecd. spe. Fuit autem hic Herodes rex Syriæ, ubi magna palmarum copia est. 11 In locis palmis consitis, id est, amplissimis divitiis, quibus anteponit homo voluptarius suas voluptates & delicias. Synec. spe. Sensus ergo est: Scit Genius quid sit, quamobrem alter ex duobus fratribus malit esse otiosus, quam possidere omnia Syriæ palmeta. 12 Cur vero alter illius cessatoris frater sit, &c. 13 Qui præter modum opus facit, nunquam quiescit, nullam intermittit horam, quin rei augendæ studeat. Metap. a nautis, qui portu carentes quo possint naves appellere, interea vehementer fluctibus agitantur, ad significandam hominis avari inquietam contentionem. 14 Ab ortu Solis usque ad crepusculum vespertinum, id est, toto die. Synecd. periphrasis noctis. 15 Sterilem & incultum. 16 Igne. 17 Falce, vel vomere, vel cultro e ferro factis. Meton. mat. 18 Proscindendo domet, & mitem ac fertilem reddat. 19 Plantas infrugiferas, spinas ac herbas steriles. Meton. subj. 20 Cur, inquam, inter germanos fratres etiam sit tanta diversitas, hujus rei rationem & causam novit Genius, naturæ humanæ Deus, qui simul cum homine nascitur & moritur. 21 Qui comes hominibus adjunctus in fluxum provenientem a sidere natalitio, quod nos nascentes aspicit, & cum quo quis natus est, regit & felicem facit. 22 Synec. est periphrasi. horoscopi. 23 Qui mortalis est & moritur cum singulis hominibus. Synecd. mem. 24 Hominis mortui. 25 Alius, atque alius, pro varietate fortunarum humanarum. 26 Nunc benignus, nunc malignus, prosper & adversus. 27 Moderate bonis partis. 28 Usus vitæ humanæ. 29 Rerum mearum. 30 Sumam ex his tantum: ut Sat. 1. l. 1. *at suave est ex magno* tollere *acervo*. 31 Nec mihi erit curæ. 32 Post mortem. 33 Relictis a me, *vel*, quam qua illi a me data sunt. 34 Idem ego Horatius. 35 Quantum homo liberalis a prodigo, & quantum parcus ab avaro differat, id est, quid intersit inter illos.

1 Distat enim, 2 spargas tua prodigus, an neque sumtum
3 Invitus facias, neque 4 plura parare labores,
Ac potius, 5 puer ut festis 6 Quinquatribus, 7 olim
Exiguo gratoque fruaris 8 tempore 9 raptim.
10 Pauperies, immunda domus procul absit: ego, utrum
11 Nave ferar magna an parva, 12 ferar unus & idem.
Non tamen adversis ætatem ducimus Austris.
16 Viribus, ingenio 17 specie, virtute, loco, re,
19 Extremi primorum, extremis usque priores.
20 Non es avarus: 21 abi: quid? 22 cætera jam simul isto
23 Cum vitio fugere? 24 caret tibi 25 pectus inani
Ambitione? caret mortis formidine, & ira?
Somnia 26, terrores magicos, miracula 27 sagas,
28 Nocturnos Lemures, 29 portentaque Thessala rides.

1 Multum enim interest. 2 An bona tua profundas. 3 Libenter. 4 Avarorum more. 5 Quemadmodum pueri quinque diebus festis Minervæ dicatis, toto eo tempore, quod eis datur, ad animi remissionem raptim fruuntur: ita & tu, &c. 6 *Quinquatrus* dictæ sunt quod quintum post diem Iduum Martii Palladi celebrarentur. Nã dies post Idus habebatur ater, unde quinque ab hoc atro die numerati sunt. Horum dierum primo die sacra fiebant, tribus deinceps consequentibus ludi edebantur: quinto populus lustrabatur. De his Ovid. Fast. 3. *Una dies media est, & fiunt sacra Minervæ: Nomina quæ a junctis quinque diebus habent.* 7 Interdum. ποτὲ. 8 Juvenilis ætatis. 9 Celeriter. 10 Interea precor, ut paupertas, & domus sordida & inelegans a me absit. Al. sic: precor, ut sordida paupertas, id est, turpes sordes domus meæ a me absint ut *domus* sit Genitivi casus. 11 Nihil enim mea interest, utrum ego magnis an pravis opibus sive reditibus vivam. Alleg. est e Metaph. a nautis, qua significat se mediocritate contentum. 12 Animum meum non mutabo, magnis non efferar, parvis non deficiar, sed ad omnem eventum imperturbatus ero. 13 Velis inflatis & plenis impellimur nostra navi, id est, nimia felicitate, id est, non sumus admodum divites nec amplissimis opibus cumulati. Alleg. est e Metaph. 14 Prospero. 15 Non tamen inopes sumus & valde pauperes, sed in media fortuna constituti sumus. 16 Viribus animi & corporis. 18 Conditione; & opibus. 19 Medii sumus inter summos & infimos, id est, neque in summa rerum prosperitate, neque in summa rerum calamitate versamur. 20 Si mihi dicam: tu, Horati, avarus non es, & ob id aliquis etiam vitiis defunctus es. 21 Cum hac absur da ratiocinatione. 22 Reliqua vitia. 23 Cum avaritia aufugerunt? Minime. 24 Anaphora. 25 Animus: quia pectus animi sedes est. Meton. subj. 26 Fascinationes. 27 Mulieres magicas sive veneficas: a *sagiendo*, id est, acute sentiendo, dictas. 28 Falsas animarum species noctu vagantes. Dæmonum spectra. 29 Miracula illa rerum, quæ Thessali venefici incantamentis suis edunt, irrides & contemnis.

1 Natales grate numeras? 2 ignoscis amicis?
3 Lenior & melior fis accedente senecta?
4 Quid te exempta juvat 5 spinis de pluribus 6 una?
Vivere si recte nescis, 7 decede peritis.
8 Lusisti satis: edisti satis, atque bibisti:
Tempus 9 abire tibi est, 10 ne potum largius æquo
Rideat, & pulset 11 lasciva decentius ætas.

1 An dies tuos natales, & annos senectutis, vel potius originem tuam, & generis tui auctores non libenter ac jucunde commemoras? multos enim sui generis pudet; hujus tamen, quanquam libertino patre natum, non pudebat Horatium. 2 An indulges amicis? 3 Nunquid fis mitior & liberalior &c. 4 Quid autem tibi prodest, quod de tot vitiis animi tui (quæ te excruciant, nec sinunt conscientiam quiescere) unum avaritiæ vitium tantum e corpore tuo propulsaveris? 5 Metaph. est ab iis qui punguntur spinarum aculeis, ad indicandas animi perturbationes. 6 Spina. 7 Da locum melioribus & peritioribus, qui recte vivere possunt. 8 Cum juvenis esses, in carminibus amatoriis, omnibusque juvenibus satis te exercuisti, Symploce est in tribus membris, ac præterea e continuatis Metaph. Alleg. a consuetudine convivatorum, qui cibo, potione & ludo expleti & satiati discedunt e convivio libenter, quali alacritate animi debet optare exitum e vita, qui non didicit recte vivere. 9 Ut hac senili ætate juvenilia relinquas, & ab illis abeas. 10 Ne te magis totum quam par est ætas juvenum irrideat. 11 Juventus, id est, juvenes, quos lascivire magis decet, quam senes. Synecd. gen. & Meton. adj.

Q. HORATII FLACCI DE ARTE POETICA LIBER.

Ad PISONES.

Humano 1 capiti 2 cervicem pictor equinam
3 Jungere si velit, & 4 varias 5 inducere plumas
6 Undique collatis membris, ut 7 turpiter atrum
Desinat in piscem mulier formosa 8 superne:
9 Spectatum admissi risum 10 teneatis 11 amici?
12 Credite 13 Pisones, 14 isti tabulæ fore 15 librum
Persimilem; cujus, 16 velut agri somnia, 17 vanæ
Fingentur species: ut nec 18 pes, nec caput uni
Reddatur formæ. 19 Pictoribus atque Poetis
Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas

1 Formosæ mulieris, id est, fœmineo capiti, ut illa post, *mulier formosa superne*, indicant. Synecd. gen. 2 Huic monstro, cujus partes differunt specie, forma & natura, simile est poema, quod non constat ex partibus aptis & inter se convenientibus. 3 Adjungere. 4 Ex variis avibus collectas: quali varietate se ornaverat cornicula illa Æsopica. 5 Illi cervici equinæ jubæ loco superinducere ac penicillo appingere. 6 Ex omnibus animalibus collecti, ad hoc monstrum constituendum. 7 Monstruose & indecore finiant in horribilem & deformem piscem, id est, ut monstrum illud sit inferne piscis, vel illius pars infima sit similis pisci deformi. 8 A parte superiore. 9 Qui a pictore ad tale monstrum, ad hanc tam monstruosam picturam spectandam adhibiti estis. Sic Cic. dicit, *sessum recipere*. 10 Contineре possitis? 11 Apostrophe est, qua sermo avertitur a Pisonibus ad familiares & amicos talis pictoris. 12 Mihi. 13 Pater & filii veri egregii Pisones. Familia *Pisonum* Romæ fuit & nobilissima & antiquissima, a *pinsendo* dicta. 14 Huic picturæ adeo absurdæ. 15 Illud poema. Synec. gen. 16 Veluti somnia ægrotorum, quæ vana sunt. 17 Inepta figmenta & absurda, quales sunt alienæ ab argumento descriptiones & amplificationes. 18 Ut neque finis neque principium unius operis formæ proportione respondeat. Alleg. est ab animalibus monstruosis sumta, ad carminis deformitatem judicandam, quod in singulis partibus sibi dissimile videtur, nedum in prima & postrema. 19 Sed objiciet mihi hic aliquis, quod æqualis atque eadem potestas quidlibet dicendi ac fingendi Poetis cum Pictoribus communis fuit. Procatalepsis est, una cum Prosopopœja cujusdam deformitatem talis poematis defendentis.

1 Scimus, & hanc 2 veniam petimusque damusque vicissims
3 Sed non, ut placidis coeant immitia, non ut
4 Serpentes avibus geminentur: tigribus agni.
5 Inceptis gravibus plerumque 6 & magna professis
7 Purpureus, late qui splendeat, unus & alter
Assuitur pannus; cum 8 lucus, & ara Dianæ,
Et properantis aquæ per amœnos 9 ambitus agros,
10 Aut flumen Rhenum, aut 11 pluvius describitur arcus.
Sed nunc non erat 12 his locus: & fortasse cupressum
Scis 13 simulare: 14 quid hoc? 15 si fractis enatat exspers
Navi-

Scimus hoc ita esse, Pictores & Poetas quidlibet impune fingere posse. Responsio & Subjectio per Concessionem objectionis, & restrictionē vocabuli universalis *Quidlibet*. 2 Quidlibet audendi & fingendi. 3 Sed tamen hoc non ita concedimus, ut crudelia cum mitibus conjungantur, & contraria inter se sine ratione confundantur. In *non* repetito est Anaphora. 4 Serpentes crudeles cum avibus mitibus, agni imbecilles cum immanibus tigribus copulentur, commisceantur. 5 Grandibus exordiis & operibus. Secundum preceptum, ut illa, quæ ornatus causâ adhibentur, ad propositum nihil pertinentia evitemus, ut sunt longę digressiones a proposito, & descriptiones rerum a themate alienæ. 6 Et illustria de se pollicentibus. 7 Splendida orationis particula una atque altera pulchiæ rei descriptio ab incepto opere aliena inseritur, quæ poema concinnius reddat, & legentibus magis commendet, non aliter atque cum vili vesteaut pallio unus atque alter cento purpureus, qui suo splendore vestem commendet, assuitur. Allег.e Metaph.a vestiariis. qui pro decenti veste consuunt sæpe centones; ubi præcipue datur exordio poematis rei inanimatæ sensus & motus, pro ipsius auctore, qui gravia & magna initio pollicitus, tandem levia & indecora prestat. Quod si separatim considеres τὸ *pannus purpureus*. Synecdochicos intellige de quovis ornamento, ut verbum *splendeat* de quavis exornatione. 8 Ut cum sacrum nemus, nempe Aricinum, & templum Dianæ, id est, cum res leves describuntur ab iis, quorum incepta erant gravia. Synec. gen. 9 Et cum circuitus fontis aut fluminis, per amœnos agros corentis, &c. 10 Aut Rheni flumen, quod Belgas & Galliam a Germania dividit. Sic Od. 4. l. 4. *Testis est* Metaurum flumen. 11 Aut arcus ille Iridis, pluviam prænuncians, magno verborum ambitu prolixe describitur. Metom. 12 Pannis purpureis describendis & inserendis, id est, eloquentiæ intempestivæ tempus non erat. 13 Penicillo cupressi, arboris feralis, nec nisi funeribus affigi solitæ, & pingere, id est, similitudinem artificiose exprimere ornamenta inania, ut descriptiones fluviorum, sylvarum, aliorumque locorum, quæ tam aliena sunt a poemata incepto, quam cupressus a naufrago, quem pictor aliquis depingendum suscepit. 14 Quid hoc sibi vult, & quorsum opus est te eam cupressum appingere? 15 Si ille, qui pretio dato in tabula a te depingitur, naufragus est, & fracto navigio, sine spe & metu mortis anxius navis tabula arrepta non sine extremo vitæ periculo ad littus enatat? Nempe naufragio, ex undis servato vivoque, nihil rei est cum cupresso, quæ non vivo, sed funerato convenit.

Navibus, 1 ære dato 2 qui pingitur? 3 amphora cœpit
Institui, 4 currente rota, cur 5 urceus exit?
Denique 6 sit, 7 quod vis, 8 simplex dumtaxat & unum.
9 Maxima pars Vatum (10 pater, & juvenes patre digni)
Decipimur specie recti; brevis esse 11 laboro,
12 Obscurus fio: sectantem 13 lævia, 14 nervi
Deficiunt animique: 15 professus grandia, 16 turget:
17 Serpit humi tutus nimium timidusque procellæ.
Qui 18 variare cupit rem 19 prodigialiter unam,
20 Delphinum sylvis 21 appingit, 22 fluctibus aprum.

1 Meton. mat. pro effecta & excusa ex ære pecunia. 2 Cujus hominis naufragi effigiens pingitur. Meton. subj. sicut in *fractis navibus* est Synecd. gen. pro singulari nave fracta. 3 Vas vinarium grande, id est, poema pulchrum & grande cœpit efformari. Alleg. est e Metap. a figulis, cum pro pulchre & grandi poemate redditur deforme & per exiguum. Nam *amphoræ* comparat inceptum grave? *urceo* confert purpureum illum assumtum pannum. *Amphora* sic dicta, quod utrinque haberet ansam, duabusque ferretur manibus. 4 Progrediente operis scriptione. Metap. a rota figulari. 5 Vas exiguum, id est, cur extrema desinunt in humilia & minuta? 6 Scriptum aut poema. Epilogus omnium superiorum. 7 Quod scribere vis. 8 Unius formæ & coloris, atque adeo non constans grandi & fervido exordio, medio remissiore, minuto vero atque frigido exitu. 9 O præclare pater Piso, vosque tanti patris egregii filii Pisones, nos Poetæ magna ex parte decipimur falsa virtutis imagine. Nam vitia in scribendo pro virtutibus sequimur. Tertium præceptum: ubi misso rudi illo pictore, sartore & figulo, redit ad Pisones. 10 O Pisonis omnes. Synecd. 11 Sic si verbositatis vitium effugere & succinctus esse studeo. Primum exemplum. 12 Poema meum difficile intellectu fit. Meton. cau. pro effe. Cic. 2. de Div. *Nimis obscurus est Rupborion Poeta, at non Homerus*, id est, illius poemata nimis intellectu difficilia sunt, sed hujus facilia. 13 Si velim facilia & mollia in carmine meo sectari. Secundum exemplum. Metaph. a corporibus, quæ dum cavemus multum lævigando, ne sentiantur nimis aspera, nimis illa reddimus tenera & mollia. 14 Nervi animosi & vividi, id est, vires orationis deserunt, & sublimis sententiarum majestas. 15 Grandiloquus, & qui magnifice in poemate suo omnia vult exponere. Tertium exemplum. 16 Elatus evadit & motum excedit. 17 Contra qui nimium cautus est, sibique nimium cavet a grandiloquentia illa vana & turbulentis verborum procellis, ille humi quasi serpit, nimisque humilis est. Quartum exemplum. Alleg. e perculsis metu tempestatis, qui, ne illius turbine offendantur, se humi prosternere solent: vel a vermibus, aut pueris humi repentibus. 18 Fabulis incredibilibus unum opus narrare. Quintum exemplum. 19 Mirabiliter & supra omnium hominum fidem. Alii hic Sinchysin statuunt: nam τὸ *prodigialiter* apponunt τῷ appingit, ut ordo sit: Qui vult variare rem unam, *is* prodigialiter appingit delphinum sylvis, &c. 20 Qui in aquis degit, id est, inepta scribit, & ab ipsa natura prorsus abhorrentia. Synecd. est duplex spe. pro qualibet re alieno loco collocata: ac præterea continuata Metap. a pictura, ad poema ex alienis argumentis. 21 Conjungit. 22 Mari aprum, sylvis gaudentem, i. aquatilia terris, terrestria mari affingit.

1 IN VITIUM ducit culpæ fuga, si caret arte.
2 Æmilium circa 3 ludum 4 faber imus & 5 ungues
6 Exprimet, & molles 7 imitabitur ære 5 capillos:
8 Infelix operis summa, qui 9 ponere totum
Nesciet. 10 Nunc ego me, si quid 11 componere curem
Non magis esse velim, quam 12 pravo vivere naso,
13 Spectandum 14 nigris oculis, nigroque capillo.
15 Sumite materiam vestris, 16 qui scribitis, 17 æquam
18 Viribus; & 19 versate diu, 20 quid ferre recusent,
Quid valeant 21 humeri 22 cui lecta potenter erit res,
Nec 23 facundia deseret hunc, nec 24 lucidus ordo:
Ordinis hæc 25 virtus erit, & 26 Venus (aut ego fallor)
27 Ut jam nunc 28 dicat, 29 jam nunc debentia dici
Pleraque 30 differat, 31 & præsens in tempus 32 omittat:

1 Hoc

1 Declinatio unius vitii inducit hominem in aliud vitium, si ingenio & prudentia careat. Sic alibi: *Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt.* 3 Æmilianum sive a L. Æmilio sic nominatum: proprio pro possessivo usus. Quartum præceptum. 3 Circa locum gladiatorum, ubi fabri vicinas officinas habent, habitans. Synecd. gen. 4 Vilissimus atque infimus statuarius. 5 Similitudinem unguium & capillorum, qui in humano corpore partes sunt minus principales & viliores. Meton. subj. 6 In statua quapiam ex ære repræsentabit. 7 In ære efformabit. 8 Rudis & imperitus in toto corpore vel statua absolvenda. 9 Facere vel fabricandi universum corpus & totam statuam ignorabit: ita etiam vilis Poeta leviorem quidem partem, sed operis totum systema recte pro cujusque natura & qualitate expedire non poterit. 10 Talem Poetam & scriptorem, qui minus principalem particulam tantum absolvere, totum autem non possit. 11 Conscribere. 12 Tam nolim esse, quam vivere incurvo & deformi naso. 13 Et interea laudabilem. 14 Bellis. Nigri oculi olim formam commendabant. 15 Sumite argumentum sive rem, in qua tractanda occupemini atque exerceamini. Apostrophe est ad universos scriptores quarumlibet rerum. Est præterea totum hoc a gerulis sumtum, qui gestanda prius librant quam suis humeris imponenda finant. Quintum præceptum, quod scribendi argumentum cuique deligendum sit. 16 Quicunque componitis, sive Poetæ estis, sive Oratores. 17 Parem, accommodatam. 18 Ingenii. 19 Cogitate, explorate. Metaph. continuata a bajulis, ad animum viresque ingenii. 20 Perferre aut sustinere non possint. 21 Ingenii vestri. 22 Quicunque scribendi materiam pro sui ingenii potentia, quam ingenii vires sustinere possint, κατὰ δύναμιν sibi tractandam elegit. 23 Elocutio, expedita disserendi facultas. 24 Dispositio operis universum opus perspicuum reddens & illustrans. Metaph. a planetis, ad virtutem recte Methodi declarandam: quæ rebus lumen non secus affert, atque corporis inferioribus. Deinde Meton. effe. 25 Hujus dispositionis hæc perfectio atque præstantia erit. Metaph. a præditis ratione ad rationis expertia. Sic Plautus dicit *virtutem mercis* pro excellentia. Sextum præceptum de Metrodo. 26 Venustas, suavitas, σεμνότης, cujus parens credita est Venus. Meton. effic. 27 Ut ea dicat, quę primo loco dici debent, τὰ ἐγκλόμενα λεγέσται. 28 Polyptoton. 29 Anaphora. 30 In futurum tempus. Epistrophe. 31 In præsenti tempore. 32 Systole.

1 Hoc amet, hoc spernat, promissi carminis auctor,
2 In verbis etiam 3 tenuis cautusque 4 serendis.
5 Dixeris egregie, 6 notum si callida verbum
Reddiderit junctura novum. Si forte necesse est
7 Indiciis monstrare recentibus 8 abdita rerum,
Fingere 9 cinctutis non exaudita 10 Cethegis
11 Continget, dabiturque 12 licentia sumta 13 pudenter
Et nova fictaque nuper 14 habebunt verba fidem, si
Græco 15 fonte cadant, 16 parce detorta. 17 Quid autem
18 Cæcilio, Plautoque dabit 19 Romanus, 20 ademtum
Virgilio, Vario? ego cur 21 acquirere pauca
Si possim, 22 invideor? Cum 23 lingua Catonis & 24 Enni

1 Ut ille, qui egregium carmen sese scripturum pollicitus est, hoc præsenti tempore in aliud tempus rejiciat. Anaphora. 2 In vocabulis novis. Septimum præceptum ad elocutionem pertinens. 3 Si parcus & prudens eris. 4 Poemati tuo immiscendis, in vulgus proferendis. Metaph. ab agricolis, qui proprie dicuntur arbores & fruges serere. 5 Egregie & cum laude dixeris, elocutio tua egregia erit. 6 Si artificiosa verborum connexio verbum, quod novum & obscurum est, reddiderit perspicuum, id est, si novum illud verbum ita cum aliis conjungas, ut ex antecedentibus & consequentibus, cum quibus compositum est, facile intelligi possit. 7 Novis vocabulis demonstrare: nam vocabula sunt velut indices ac nuntii eorum, quæ abdita latent in mente. 8 Res abditas & ignotas: ut Od. 12. l. 4. *eluere amara curarum*, id est, amaras curas: & Sat. 2. l. 2. *Corruptus vanis rerum*, id est, vanis rebus. 9 Bellicosis & militari baltheo cinctis, armatis, *vel*, loco tunicæ cinctum gestantibus, id est, subligaculum, quod solas partes infra pectus velabat. *Cinctutis* ergo per Ephentesin pro cinctis. Fit autem *cinctutus* a *cinctu*, id est, veste infra pectus corpus complectente, & a pectore ad pedes tegente. 10 Vocabula, quæ a Cethegis non audita fuerunt, id est, priscis Romanis incognita, qualis erat M. Cornelius Cethegus, quem Cicero in Bruto posuit inter priscos Oratores. Synec. spe. 11 Licebit unicuique verbis uti recentibus. 12 Potestas fingendorum novorum vocabulorum. 13 Verecunde, moderate, cum pudore usurpata. 14 Probabuntur & autoritatem obtinebunt. 15 Si e Græca lingua deriventur, & ad exemplū Græcorum in usum Latini sermonis deflectantur, & in casum seu finem Latinum desinant. Metaph. est ab aquis perennibus, ad inexhaustam linguæ Græcæ copiam indicandam. 16 Moderate seu paululum deflexa & derivata a Græca lingua. 17 Si licuerit veteribus Poetis nova verba fingere, cur non liceat etiam recentioribus? Argumentum est a pari. 18 Alleg. est e continuatis Synecdochis. 19 Populus, id est, Romani indulgebunt. 20 Denegatum, nec concessum. 21 Nova & apta Latina vocabula facere, & illis Latinum sermonem amplificare. 22 Cur ob id invidiam patior, cur ægre ferunt? 23 Scripta priscorum autorum rudium & impolitorum ditaverint. Alleg. est causarum pro effectis. 24 De quo Ovidius: *Ennius ingenio maximus, arte rudis*.

1 Sermonem patrium 2 ditaverit, & nova rerum
Nomina 2 protulerit? 3 licuit, femperque licebit,
4 Signatum præfente nota 5 producere nomen.
Ut fylvæ 6 foliis 7 pronos 8 mutantur in annos,
9 Prima cadunt: 10 ita verborum vetus interit ætas,
Et 11 juvenum ritu florent modo nata vigentque:
12 Debemus morti nos, noftraque: five receptus
Terra 13 Neptunus, 14 claffes Aquilonibus arcet,
15 Regis opus: fterilifve diu 16 palus, aptaque remis,
Vicinas 17 urbes 18 alit, & 19 grave fentit aratrum:
Seu 20 curfum mutavit 21 iniquum frugibus 22 amnis,
23 Doctus iter melius. 24 Mortalia facta peribunt:
25 Nedum fermonum ftet 26 honos, & gratia vivax.
1 Mul-

1 Linguam Latinam amplificaverit & locupletiorem reddiderit. 2 Epiftrophe. 3 Polyptoton. 4 Verbum aliquod novum proferre, quod præfenti ufu & communi loquendi confuetudine quafi fignatum ab omnibus recipiatur & ufurpetur. Allegorice Metaph. a monetariis & fignatoribus pecuniæ, quibus femper licuit per magiftratuum novos nummos, aliis imaginibus notatos excudere. 5 Al: *procudere*. 6 Per novas frondes. Al: *Ut folia in fylvis*, &c. 7 Per annos celerrime labentes. 8 Quotannis. 9 Dum fc. priora & vetera folia cadunt. 10 Ita prifca verba definunt ufurpari. 11 More novorum foliorum, modo natorum, vocabula nova modo excogitata ufurpantur, in ufu funt. 12 Nos omnes peribimus & noftra opera, quanto magis vocabula. Argumentum a Minori. Antecedens illuftrat exemplis tribus maximorum operum I. Portus Julii refecti, immiffo mari in Lucrinum lacum. II. ficcatæ Pontinæ paludis, ut vomere fubigeretur, frugefque produceret. III. Tiberis a priori fuo alveo in aliã partem averfi, ne urbi, nec agris noceret. 13 Mare in terram receptum. Meton. fubj. mare enim poffeffione Neptuno adjunctum & hoc rurfus pro Julio portu, quem magnis molibus Jul. Cæfar incluferat & intromiferat in terram. 14 Aquilones a navium laffibus prohibet, & per portam a tempeftatibus defendit, tutamque navibus ftationem exhibet, Hypallage, id eft, inverfio cafuum. 15 Quod profecto opus fummi alicujus Monarchæ eft, non nifi immenfis fumtibus perficiendum, id eft, Julii Cæfaris Synecd. gen. alii tamen de Regibus Ægypti interpretantur. 16 Sive palus Pontina, quæ diu aquis obruta fuit, atque navigationi apta, per Cethegum exficcata, id eft, navigabilis aquis per aggeres ab Augufto exclufis inque mare per meatus deductis, in agrum convertitur, Synecd. gen. 17 Cives incolas vicinarum urbium. Meton. fubj. 18 Frugibus fuis. 19 Aratur. 20 Suum. 21 Hoftilem, nocentem frugibus, quas inundatione fæpe obruere folebat. 22 Tiberis fluvius. 23 Ante per Velabrum fluens nunc averfus in viam inoffenfam, & rectius atque commodius fluere affuefactus. Metap. a præditis ratione, ad rationis expertia, ut Ep. 14. l. 1. *Multa mole docendus aprico parcere prato*. Ita Cic. dicit *eruditum pulverem* pro abaco Geometrarum. 24 Hæc omnia mortalium facta, quantumvis admiranda, temporis longitudine occident. 25 Tantum abeft, ut vocabulorum, &c. id eft, quanto minus vocabula fint fempiterna. 26 Pulcritudo verborum perennis fit, & vocabulorum venuftas femper duret. Allegorice Metaph. ab animatis, ad inanimata, ad oftendendam verborum caducam elegantiam.

1 Multa renascentur, quæ jam 2 cecidere, 3 cadentque,
3 Quæ nunc sunt in honore vocabula, si volet 5 usus,
6 Quem penes arbitrium est, & jus, & 7 norma loquendi.
8 Res gestæ regumque ducumque, & 9 tristia bella,
Quo scribi possent 10 numero, 11 monstravit Homerus.
12 Versibus impariter 13 junctis 14 querimonia primum,
15 Post etiam inclusa est voti sententia compos.
Quis tamen 16 exiguos Elegos emiserit autor.
Grammatici 17 certant, & adhuc 18 sub judice lis est,
19 Archilogum 20 proprio 21 rabies armavit 22 Jambo:
23 Hunc 24 socci cepere pedem, grandesque 25 cothurni,

1 Multa vocabula reviviscent, inque quotidiano sermone denuo usurpabuntur. 2 Perierunt. Polyptoton, sic ut in *que*, & in *quem*. 3 Et multa contra vocabula morientur. 4 Quæ jam in loquendi consuetudine versantur. 5 Consuetudo loquendi, vocabulorum pater, id est, hi, qui delectum verborum habent Meton. 6 Penes quem usum, i. in cujus potestate est judicium & potestas. 7 Regula. Vide Od. 15. l. 2. *Veterumque norma:* & Sat. 3. l. 1. *adsit Regula.* 8 Fortia Heroum facta. Octavum præceptū. Quo genere carminis materiaque tractanda sit. Commemorat autem carminum genera quatuor: Heroicum, Elegiacum, Jambicum & Lyricum. E quibus primi autorem facit Homerum: secundi incertum aliquem: tertii Archilogum: quarti vero autorem non attingit. 9 Calamitosa & homines tristes reddentia Meton. effe. 10 Quibus pedibus, quo carminis genere, sc. Heroico. Metap. a Mathematicis, & Synecd. gen. pro specie carminis e certa pedum quantitate constantis. 11 Demonstravit, docuit in Iliade sua. 12 Carminibus Elegiacis, quorum alterum est Hexametrum, sex pedibus, alterum Pentametrum, quinque pedibus constans: quæ tertio abhinc versu *Exigui Elegi* vocantur. Synec. gen. 13 Hexametris & Pentametris. 14 Materia lugubris & flebilis, sive res tristes, de quibus funduntur querelæ, descriptæ sunt. Meton. adj. 15 Postea etiam res lætæ, & prosperæ, quæ nobis ex amici sententia successerunt, cœperunt describi. 16 Elegos versus tenues, & humili materiæ aptos invenerit. 17 Illa de re inter se contendunt. 18 Et illa Grammaticorum contentio adhuc est dijudicanda, & nondum finita. 19 Archilogus, nobilis ille Poeta Græcus, usus est, tanquam armatura, versu Jambico ad convitia & maledicta contra socerum suum. Metaph. a præliaturis, qui se muniunt armis adversus hostes, vel etiam a canibus. Hinc ἰαμβίζειν pro maledicere sumitur. 20 A se invento. 21 Ira, quam ex repulsa conceperat (dum Neobules nuptias sperat, & ab ejus patre Lycambe repudiatur) maledicentia, tanquā armis, instruxit, & socerum suum Lycamben cum sponsa ad suspendium adegit. 22 Pede, id est, carmine Jambico. Synec. mem. 23 Jambicum, id est, hunc versum Jambicum Comici in Comœdiis suis, quorum socci sunt, id est, calceamenti genus, & verborum rerumque magnitudine illustres Tragici in Tragœdiis suis, quorum calcei cothurni sunt, admiserunt, & poematibus suis inseruerunt. Alleg. e Meton. adjunctorum pro subjectis Comœdiis & Tragœdiis, in quibus actores induebantur soccis & cothurnis. 25 *Cothurni* sunt calcei altiores, utrique apti pedi. *Grandes* vocantur, tum quia altiores, tum quia Tragœdia ipsa grandiloqua in quam prodeunt Reges & personæ subliniores.

1 Alternis aptum ſermonibus, & populares
2 Vincentem ſtrepitus, & 3 natum rebus agendis.
4 Muſa dedit 5 fidibus 6 Divos, 7 puerosque Deorum,
8 Et pugilem victorem & 9 equum certamine primum,
Et juvenum 10 curas, & 11 libera vina referre,
12 Deſcriptas ſervare vices, 13 operumque colores,
14 Cur ego, ſi nequeo ignoroque, Poeta 15 ſalutor?
16 Cur neſcire, pudens prave, quam diſcere malo?
Verſibus exponi Tragicis 17 res Comica non vult?
18 Indignatur item 19 privatis ac prope 20 ſocco
Dignis carminibus 21 narrari 22 cœna Thyeſtæ,
23 Singula quæque locum teneant 24 ſortita decenter.

Inter-

1 Utpote idoneum dialogis mutuis interrogationibus & reſponſionibus, quæ nunc ab hoc, nunc ab illo habentur. 2 Et in ſcenis clarius reſonantem, & brevi atque longa ſyllaba ſpectatorum clamores, tumultuſque, in fabulis excitari ſolitos, ſuperantem, Metaph. ab animatis ad inanimata. 3 Inventum ad fabulas agendas. 4 Quæ præſes eſt verſuum Lyricorum, Syn. gen. vel *Muſa*, id eſt, Muſæ. Synecd. num. ſing. pro plu. 5 Verſibus lyricis, qui fidibus canuntur. Meton. adj. 6 Res a Diis Heroibus, Olympicis victoribus, juvenibus & compotatoribus, geſtas, quæ ſunt Lyricorum argumenta, laudibus referendas. Alleg. e Meton. efficientium. Tales hymnos Horatius conſcripſit in Venerem, in Minervam Cupidinem, alioſque Deos Deaſque. 9 Deorum filios, παῖδας τῶν θεῶν, id eſt, heroas, ſemideos. 8 Et in Olimpicis certaminibus luctatores nobiles, pugnis & manibus acres. 9 Equitem in certamine velociſſimum, i. qui curſu vicit. Meton. ſub. 10 Amores. Nā *Res eſt ſolliciti plena timoris amor*. Synecd. gen. 11 Liberos potores & convivas reddentia i. ſympoſia, in quibus ebrii operta recludunt libere, laudare docuit ut apud Pindarum videre eſt. Meton. effectorum: deinde Synecd. perip. τῆ συμποσίῃ. 12 Si ſuas cujuſque poematis partes, a me deſcriptas, obſervare, inque meo carmine exprimere poſſum & neſcio. Nonum præceptum de decoro obſervando in diverſis ſententiis & affectibus ſermone & geſtu præſentandis: 13 Multiplices poematum varietates, quæ, ut res pictæ, coloribus diſtinguuntur. Translatio a pictoribus, qui gratiam & venuſtatem operibus afferunt ſuis varietate colorum, ad Poetas. 14 Cur Poeta vocor? Anaphora. 15 Synecd. ſpe. 16 Cur turpiter & præpoſtere verecundus malo hæc neſcire, quam diſcere? cum pudori nulli eſſe debeat aliquid ignorare, ſed vitioſo atque malo pudore impediri, quo minus ignorata addiſcantur. 17 Materia Comica non debet ſublimi dicendi genere tractari. 18 Non vult. Contra probat res Tragicas Comicis verbis non includi. 19 Vulgaribus, & vilibus hominibus accommodatis, quales ſolent eſſe homines privati, qui magiſtratum non gerunt. 20 Stylo Comico, non autem cothurno aut grandiloquentia Tragica, id eſt, quæ pronuncientur in actione Comœdiæ ab hiſtrione ſoccis induto. 21 In Tragœdias. 22 Tragœdia de Thyeſte ſcripta, cui proprius filius Pliſthenes a fratre Atreo occiſus & coctus, manducandus apponebatur. id eſt, quævis materia Tragica & funeſta ſive Tragœdia. Meton. ſubj. & Synecd. ſpe. 23 Unaquæque materia. ſive Comica ſive Tragica ſit, ſuo carmine decenti & proprio tractetur. 24 Ut ſors tulerit.

Interdum tamen & vocem 1 Comœdia tollit,
2 Iratusque 3 Chremes, 4 tumido delitigat ore.
Et Tragicus plerumque 5 dolet sermone 6 pedestri.
7 Telephus & 8 Peleus, 9 cum pauper & exul uterque
10 Projicit ampullas & 11 sesquipedalia verba:
12 Si curat cur spectantis tetigisse querela.
Non satis est 13 pulchra esse Poemata: 14 dulcia sunto,
Et quocunque volent, animum auditoris, 15 agunto.
Ut 16 ridentibus arrident, ita flentibus 17 adsunt
18 Humani vultus. Si vis me 19 flere, 20 dolendum est
Primum ipsi tibi: 21 tunc tua me infortunia 22 lædent;
23 Telephe, vel Peleu: 24 male si mandata loqueris.
25 Aut dormitabo, aut 26 ridebo: 27 Tristia mœstum
Vul-

1 Comica persona etiam more Tragicarum vocem elevat, inque Tragicas exclamationes prorumpit. *O cœlum, o terra, o maria Neptuni!* Meton. adj. 2 Apud Terentium. 3 Senex. 4 Ore inflato, & stylo Tragico acriter litigat. 5 Tristitiæ affectum exprimit. 6 Humili & stylo vulgari, qualis est sermo Comicus. Metaph. a viatoribus. 7 Herculis filius, Mysię rex, id est, Tragœdiæ de Telepho & Pelea scriptæ. Met. subjectorum. Tragicum etiam pedestri dolere sermone, probat Tragediis Euripidis, apud quem reges hi in scenam prodeunt. 8 Æaci filius, pater Achillis, ejectus a patre ob Phocum fratrem interfectum, exulavit. 9 Quando uterque in Tragœdiis introducitur inops & exul. 10 Longe a se rejicit, non utitur verborum tumoribus sive verbis inflatis. 11 Longa & nimium producta, magnifica. Alleg. a tumore vasorum & crassitie liquorum ad Poetas notandos, qui longis verbis & versibus tumidis utebantur. 12 Si animum spectatoris querimonia de tot suis calamitatibus ad sui misericordiam inflectere & commovere desiderat. 13 Diserta venusta verba habere. Metaph. a proportione decentique colore corporum, ad carminis præstantiam indicandam. 14 Suaves sint, & singularem habeant gratiam in permovendis auditorum animis. 15 Impellant, moveant in hunc vel in illum affectum. Epistrophe. 16 Cum ridentibus rident, etiam ridendi causa ignorata. Paronomasia. 17 Commiseratione & lachrymis præsto sunt, id est, flent cum flentibus, & similiter eos affici vultus prodit: quia similiter semper afficitur is qui atque is, qui affectus commovet dicendo. 18 φιλανθρωποι, id est, humanus animus, qui mobilis & flexibilis est. 19 Ad misericordiam commoveri. 20 Flendum est. 21 Cum ipse primus dolebis, & calamitates tuas mihi exposueris, o Telephe, vel Peleu. 22 Tuæ calamitates ad commiserationem commovebunt. Metaph. a corpus vulnerantibus. 23 Tu histrio, qui personas Telephi & Pelei in actione fabulæ repræsentas ac sustines. Apostrophe est a Pisonibus ad histriones. 24 Si munus & partes in Comœdia tibi datas inepte geris, id est, si verbis uteris a persona vel fortuna tua, quam sustines, alienis, & vultu hilari & magnificis verbis in scenam prodibis, cum miser sis. 25 Aut verba tua me spectatorem vel auditorem non afficient, animum meum non agent in mœrorem propter tua infortunia, de quibus conquereris. 26 Propter tuam in pronuntiando & persona agenda ineptiam. 27 Dolorem actione, quasi morsu efficientia, non læta & magnifica. Meton. effe. Hactenus, docuit qualem oporteat habere vultum: nunc quæ verba, ut singuli moveantur affectus, necessaria sint, exponit.

Vultum verba decent: 1 iratum, 2 plena minarum:
3 Laudantem, lasciva: severum, 4 seria dictu.
5 Format enim natura 6 prius nos 7 intus ad omnem
8 Fortunarum habitum; 9 juvat, 10 aut impellit ad iram:
11 Aut ad humum mœrore gravi 12 deducit & 13 angit:
14 Post effert animi motus interprete 15 lingua.
Si dicentis erunt fortunis 16 absona dicta,
17 Romani tollent equites peditesque cachinnum.
18 Intererit multum, 19 Davus-ne loquatur, an Herus:
20 Maturus-ne senex: an adhuc florente 21 juventa
Fervidus! an 22 matrona potens: an 23 sedula nutrix:
Mercator-ne 24 vagus, 25 cultor-ne virentis agelli:
26 Colchus, an Assyrus: Thebis 27 nutritus, an Argis.

1.Aut.

1 Vultum decent. 2 Verba furoris & iracundiæ plena. 3 Verba mollia, amatoria & petulantia decent vultum jocosum, id est, eos qui risum non fletum moveré cupiunt. 4 Gravia & omni levitate carentia. 5 Efformat, fingit. 6 Antequam rem aliquam verbis exprimamus. 7 In animo. 8 Ad omnem fortunæ, id est, conditionis, tum adversæ, varietatem fronte & animo, verbis & gestibus exprimendam: ut, si fortuna secunda sit, hilares simus, prius animo, deinde etiam vultu verbis & gestibus? sin adversa, ut demissi atque humiles simus. 9 Natura juvat nos, id est, ad lætitiam nos impellit, si fortuna sit secunda. 10 S. fortuna sit adversa. 11 Aut valde nos affligit. 12 Humiliat. 13 Sc. *nos*, cum premimur rebus adversis, e quibus non possumus eluctari. 14 Postea natura oratione sive verbis rerum in animo conceptarum signis, animi curas & perturbationes eloquitur. 15 Est manus linguæ animum interpretari. 16 A statu & conditione loquentis personæ aliena & discrepantia: ut, sit fortuna adversa sit, verba autem sint læta & magnifica, & contra: Metap. a fidibus & chordis insuavem sonum reddentibus. 17 Universus populus Romanus risum attollet, id est, effuse ridebit. 18 Transit ad decimum præceptum de decoro, conditione & ætate cujusque personæ servanda. 19 An servus aliquis astutissimus & fallax in Comœdia loqui introducatur. Synecd. spe. Quidam putant Horatium alludere ad primam Terentii Comœdiam, ubi Simon herus & Davus servus inducuntur. Al. *Davus-ne loquatur, an Heros.* 20 Ætate grandis, provectioris ætate Vir. 5. Æn. *ævi maturus Acestes.* 21 Juvenis vernante adhuc ætate calidus & vegetus Meton. adj. ætatis Metaphoris mista. 22 Fœmina clarissima. Similis est allusio ad Phormionem Terentii Comœdiam, ubi Nausistrata matrona & Sophrona nutrix introducuntur. 23 officiosa ac diligens in nutricandis infantibus: qualem fuisse Eurycleam, Telemachi nutricem, scribit Homerus. 24 Passim errans, qui lucri causa quævis maria transcurrit, & terras perlustrat. Unde Ep. 1. l. 1. *impiger extremos*, &c. 25 Agricola vel olitor ruri suo semper affixus. Synecd. gen. 26 Crudelis & inhospitalis, an mollis & divitiis affluens, id est, persona quævis diversæ regionis: multum enim differt natio a natione, locus a loco. Synecd. spe. *Colchis* regio in Scythia, ubi Phasis fluvius decurrit, unde attulit vellus aureum Jason, Medeæ patria, regnum Æetæ. 27 An Thebanus sit, an Argivus.

1 Aut 2 famam sequere, 3 aut sibi convenientia finge
Scriptor: 4 honoratum si forte 5 reponit Achillem:
6 Impiger, 7 iracundus, 8 inexorabilis, 9 acer:
10 Jura neget sibi nata, 11 nihil non arroget armis.
12 Sit Medea ferox, 13 invictaque, 14 flebilis Ino,
15 Perfidus Ixion, 16 Io vaga, 17 Tristis Orestes.
Si quid 18 inexpertum scenæ committis, & audes
19 Personam formare 20 novam; servetur 21 ad imum,

Qualis

1 Quicunque Poeta es aut aliquid scribis, aut veras res gestas & historiam scribe. Symploce. Decimum præceptum. 2 Historicorum. 3 Aut si vis aliquid Poetarum more fabulose excogitare, finge verisimilia, & in quibus extrema cum primis, utraque cum mediis conveniant. 4 Ab ipso Jove, i. magnum & illustrem. & omnium pene Scriptorum præconiis celebratum. 5 Ex. gr. si forte in carmine tuo vel in scenam iterum introductum. 6 Ille juxta famam vel historiam, in Iliade descriptam, introducatur velox & strenuus. 7 Durus. Iliadem ab ejus ira exorsus est Homerus. Iratus autem erat Achilles, abrepta sibi Briseide, Agamemnoni adeo, ut destinaret, remone Græcorum pene collapsam pessum ire, eorumque castra a Trojanis expilari sineret. 8 Implacabilis. Exorari enim ab Agamemnone vix potuit, ut arma resumeret, missamque ab eodem per honestissimos viros legationem repudiavit. 9 Vehemens. Nam odiis, amoribus vehemens fuit, & ubique tam violentus, ut ipsi etiam Agamemnoni formidini fuerit. 10 Qui sit legum contemtor. 11 Omnia putet se armis consequi posse. 12 Medea, Æetæ, Colchorum regis filia in Poemate introducatur inhumana & crudelis, quæ Jasonis perfidiam ulta, filios ei comedendos apposuit, fratremque Absyrtum obtruncavit. Vide Ovid. 7. Met. Justin. l. 41. Cic. l. 3. de nat. Deor. 13 Sit etiam insuperabilis, utpote arte magica confisa. 14 Cadmi & Hermiones filia, uxor Athamantis, Æoli filii, quæ maritum furiosum, & Learchum filium trucidantem fugiens, cum Melicerta reliquo filio se in mare præcipitavit, propter tales calamitates miserabilis repræsentetur. 15 Ixion vero sceleratus in poemate exhibeatur, ut qui uxoris suæ Diæ patrem Dejonea pro dotis compensatione ad epulas sumptuosas fraudulenter invitans, in fossam jam inflammatam cum fecit incidere, atque ita flammis consumtus est: a quo scelere a Jove, misericordia commoto, expiatus, inque cœlum assumtus, Junonem Jovis conjugem, de stupro interpellavit, & scelus scelere cumulavit. 16 Inachi, primi Argivorum regis filia, quam Jupiter amatam, ne a Junone cognosceretur, in vaccam mutavit, quæ ipsam Argo centoculo custodiendam dedit: a quo cum per Mercurium liberata esset, œstro per Junonem immisso, agitata, multasque regiones pervagata in Ægyptum pervenit, ibique Isis Dea post mortem habita fuit. Vide Ovid. 1. Met. 17 Agamemnonis & Clytemnestræ filius, in carmine producatur anxius propter furias, a matre interfecta sibi immissas, ut qui patris sui Agamemnonis necem, matrem Clytemnestram & adulterum Ægysthum interimens, ultus est, & ob parricidium furiis misere agitatus fuit. 18 Novum, inusitatum, cujus describendi periculum nullus Poetarum adhuc fecerit, exhibens in theatro. 19 Comœdiam in scenam vis producere, in qua sint personæ novæ. 20 A nullo Poeta tractatam. 21 Persona nova talis usque ad extremum finem, id est, per omnes actus & scenas describatur & appareat, qualis in principio carminis formari cœperit, id est, neque formam neque mores mutes.

Qualis ab incepto processerit, & 1 sibi constet
2 Difficile est proprie communia dicere: tuque
Rectius 3 Iliacum carmen deducis in actus,
Quam si proferres ignota 4 indictaque primus.
5 Publica materies privati juris erit, 6 si
Nec circa 7 vilem patulumque moraberis 8 orbem:
Nec 9 verbum verbo curabis reddere, fidus
Interpres: 10 nec desilies imitator in 11 arctum,
Unde pedem referre pudor vetet, aut operis 12 lex:
Nec sic 13 incipies, ut 14 scriptor cyclicus olim:
FORTUNAM PRIAMI CANTABO ET NOBILE
BELLUM
15 Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu?

1 Par-

1 Sibi consonet, a suis moribus non recedat. 2 Difficile est materias & argumenta jam a multis usurpata, sed nondum ab aliis occupata & mancipata, & de novo tractanda, ita proprie dicere, id est, tam præclare scribere, ut proprie tua jure dici possint, ut illa tibi uni vindices, nec aliis relinquas facultatem eadem postea scribendi. 3 Orationem, ex Homeri Iliade sive carmine desumtam, id est, belli Trojani historiam commodius in Comœdiam aut in Tragœdiam producis ac transfers, quam si novum argumentum tractes nunquam ab aliis tractatum. 4 Nunquam tractata. 5 Materia jam ab aliis publicata & tractata (qualis est Ilias Homeri) sua propria habebitur, si argumenti tantum speciem referas, non etiam singula minutatim prosequaris. Præceptum undecimum de ratione imitandi veteres in personis notis. 6 Si non inherebis in continua serie poematis seu in circulo trito, a vulgo cognito, contemto & omnibus patente, id est, si tuum autorem, quem imitaris, non sequeris ita religiose, ut nihil addas de tuo, nihil invenias, nihil immutes. 7 Reddens illaudatum imitatatorem: non enim magni ingenii est, totam alterius inventionem sequi. Meton. eff. 8 Metap. a currentibus in circulum, unde non est facilis recessus. 9 Et si non studebis autorem tuum, quem imitandum tibi proposuisti, verbatim exprimere, sed sensum e sensu, perinde ac si fidi alicujus interpretis munere velles perfundi, Polyptoton. 10 Et si tu, qui alium imitari vis, nimis longe ab illo, quem tibi imitandum proponis, discedendo, sive locum angustum te non conjicies, unde rursus egredi, id est, discedere ab iis, quę temere es aggressus, non possis sine pudore & reprehensione. 11 In angustias. Alleg. est e Metap. a re militari, ubi pugnantes incaute in angustias compelluntur, unde non patet reditus ad salutem. 12 Natura aut ratio, quæ jubet aut penitus non incipere, aut incepta perficere. 13 Poema tuum. 14 Poeta circumforaneus, qui in conventiculis hominibus suos versus obtrudere solebat in orbem coactis, ut hodieque circumforanei cantores: hos Juvenalis & Martialis *Orbiculos* appellant. Huncquidam Antimachum fuisse autumant, qui Tragicus fuit superbus atque arrogans. Alii Stasinum. Synecd. gen. 15 Infelicitatem. Inducitur hic Cyclicus turgide opus exordiens de decennali Trojano bello, & interitu Priami, per Prosopopœjam? quem Poeta irridet per Abdubitationem, dicens, *Quid dignum tanto*, &c. 15 Quid jactator hic verbis tam sonoris ac sublimibus dignum proferet?

1 Parturient montes, nascetur 2 ridiculus mus.
Quanto rectius 3 hic, qui nil molitur 4 inepte!
5 Dic mihi, Musa, 6 virum, captæ post tempora Trojæ
Qui mores hominum multorum vidit & urbes.
Non 7 fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem
Cogitat, ut speciosa dehinc 8 miracula promat,
9 Antiphatē, 10 Scyllamque 11 & cum Cyclope Charybdim
Nec reditum 12 Diomedis ab interitu 13 Meleagri.

Nec

1 Respondet ad interrogationē præcedentem: Sc. ut est apud Æsopum in apologo, *montes*, &c. Nam, sicut Æsopus fabulantur, mors horrificos sonitus, quasi tonitrua emisit; adeo ut homines & animalia illum fugerent, nescio quem horribilem patrum editurū timentia: postea mus e radice montis prodiens omnem risum in metum solvit, ita etiam hic Poeta, iis Diis placet, grandis in exordio de se pollicetur, atque interim lectoribus nulla in parte operis satisfacit. Usurpatur hoc proverbium in eos, qui aureos montes pollicentur, sed minima præstant. 2 Qui risum excitet, γελωτοποιὸς. 3 Homerus incipit, qui nihil imperite scribere aggreditur. Prosopopœja Homeri, atque Periphrases sunt Synecdochicæ ejusdem & Odissеæ. 4 Metaph. ab extructionibus operosis ædificiorum. 5 Duobus hisce versibus Horatius utcunque expressit principium Odysseę de laboribus & erroribus Ulyssis, tribus versibus constans, Ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα, πολύτροπον, &c. 6 Ulyssem. 7 Nititur non e magnis ad parva descendere, sed a parvis ad majora devenire. Alleg. e continuatis Metaph. a corporibus & lignis, quæ facile quidem flammas concipiunt, & flagrant, sed parte illorum acria igne consumata, & terrea solum relicta, nigrescunt & fumant. Idem accidit Poeta splendidam operis propositionem jactanti, quam mox splendore illius per omnes partes obsolente consequitur ridicula obscuritas. Est præterea in *fumum* & *fumo* Polyptoton. 8 Res quasvis pulcherrimas & admiratione ac spectatu dignissimas in operis processu poemati suo inserat. Synecd. spe. 9 Lami filium, Læstrigonum regem, carne humana vescentem: a quo una cum sociis suis Ulysses discerptus fuisset, nisi præcisis anchorarum funibus propere in altum se recepisset. 10 Phorcynis & Hecatæ filiam, in marinum monstrum conversam cujus latera canibus latrantibus undique succincta fuisse describit. 11 Est monstrum illud in mari Siculo navigantibus formidabile (ubi Ulysses naufragium passus est, & e caprifico se suspendit) una cum Polyphemo, qui Ulyssis tres socios devoravit, & quem Ulysses inebriatum occæcavit. Polyphemi erga Galateam amores eleganter describit Ovidius in Met. 12 Tydei filii. Græcorum post Achillem fortissimi, a deleta urbe Troja in Græciam patriā suam reditum, aut alia narrationem nimis longe petit, id est, non sumit principium poematis a prima origine. 13 Patrui sui: sc. quod Tydeus & Meleager fratres fuerint, ex quibus Meleager a matre Althea, stipite in ignem conjecto, cui Parcæ æqualem vitam cum Meleagro constituerat, interfectus sit, eo quod Meleager occisi apri caput Atalantæ dedisset, & utrumque avunculum, Plexippum & Toxea, qui ipsi illud eripere volebant, interfecisset.

Nec gemino bellum Trojanum 1 orditur ab 2 ovo.
Semper 3 ad eventum festinat, 4 & in medias res,
Non secus ac notas, auditorem rapit; & quæ
5 Desperat tractata 6 nitescere posse, relinquit.
7 Atque ita mentitur, sic veris falsa 8 remiscet,
9 Primo ne 10 medium, medio ne discrepet imum.
11 Tu, quid 12 ego & 13 populus mecum desideret, audi.
Sit 14 plausoris eges 15 aulæa manentis, & 16 usque
Sessuri, donec 17 cantor, Vos 18 plaudite, dicat:
19 Ætatis cujusque notandi sunt tibi mores,
20 Mobilibusque decor naturis dandus, & annis.
21 Reddere qui voces jam scit puer, 22 & pede certo
Signat

1 Inchoat Metap. a textoribus, qui dicuntur telam ordiri, cum illam texere incipiunt. 2 Quomodo sc. Jupiter Ledæ, Tyndari uxoris, amore captus in cygni forma ipsam compresserit, ex quo concubitu duo ova nata sint, ex quorum uno Castor & Pollux, ex altero Clytemnestra & Helena exclusa sit; quæ Helena Menelai, regis Spartanorum, uxor a Paride rapta, Trojani belli causam præbuerit. Hoc enim exordium longe petitum esset. Al. exponunt *gemino ovo* pro gemino fœtu, Helena & Polluce: ut sit: Meton. effic. 3 Ad propositum scopum, ad finem & exitum rei, unde exordiendum est, contendit. 4 Et omissis rerum principiis, perinde ac si nota essent, auditorem suum rapit in res medias, quæ narrandæ sunt. 5 Non sperat. 6 Oratione splendescere, seu verbis polite explicari posse, ut vel maxime tractat splendescunt, nec rubiginem contrahunt. 7 Atque in toto suo poamate falsa dicit, adeo artificiose fabulas inserit. 8 Commiscet. 9 A primo, a principio, id est, ut omnia inter se maxime cohæreant, & primum, medium & finis optime inter se conveniant. 10 Polyptoton, & simul Climas sive gradatio. 11 Tu, o Poeta, quicunque carmen accurate scribis audi. Præceptum duodecimum de decoro observando in exprimendis moribus, cujusque ætatis. 12 Qui hoc meo scripto Poetam informo. 13 Auditor vel spectator a te fieri cupiat. 14 Si spectato em plausu faventem tuamque fabulam ac laudes approbantem desideras. Synec. spe. Qui tam diu in theatro maneat & exspectet te donec tapetia, quibus scena vel theatrum obtuuditur & exornatur, removeantur ac tollantur. Meton. signi pro fine ludorum per amotionem aulæorum significato. 16 Semper usque ad finem maneat. 17 Donec histia vel actor fabulæ peracta fabula dicat, Vos, si spectatores, publice. Synec. gen. 18 Usitata formula actum & fabulam concludentium: non enim ante populi applausum expetebant, quam omnes actus essent expleti. 19 Observandi tibi cujusque personæ ætas, pueritia, adolescentia, virilis ætas, senectus, & mores. Meton. adj. 20 Et suum cuique conveniens officium ad τὸ πρέπον, id est, decorum naturis & ætatibus crescentibus ac decrescentibus seu continuo variantibus (dum in humana vita ætas hominum crescens & decrescens aliam vitam, alios mores postulat) tribuendum est. De servando decoro vide Cic. l. 1. 21 Sic puer, qui infans amplius non est, sed scit jam singula articolate eloqui, & ad interrogata respondere. 22 Et firmo pede jam recte incedit, ambulando gressum firmat.

Signat humum, 1 gestit paribus colludere, 2 & iram
Colligit ac 3 ponit temere, & 4 mutatur in 5 horas.
Imberbis juvenis, tandem 6 custode remoto,
7 Gaudet equis, canibus, 8 & aprici gramine campi:
9 Cereus in vitium flecti, 10 monitoribus asper;
11 Utilium tardus provisor prodigus 12 æris:
13 Sublimis, 14 cupidusque, & amata relinquere 15 pernix.
16 Conversis studiis, 17 ætas, 18 animusque virilis
Quærit opes, & amicitias, 19 inservit honori?
20 Commisisse cavet, quod mox mutare laboret:
Multa senem 21 circumveniunt incommoda: 22 vel quod
23 Quærit, & 24 inventis miser abstinet, ac timet uti:
Vel quod res omnes 25 timide gelideque ministrat,
26 Dilator, 27 spe longus, 28 iners, 29 avidusque futuri:
30 Difficilis, querulus, laudator temporis acti
31 Se puero, 32 censor castigatorque minorum.
33 Multa 34 ferunt anni 35 venientes 36 commoda secum:
Multa

1 Ille desiderat colludere cum æqualibus pueris, id est, qui sunt ejusdem ætatis. 2 Et sine causa irascitur, & sine causa etiam placatur. 3 Deponit. Ter. in Hecyr. *Pueri inter sese quam pro levibus noxis iras gerunt? Quapropter, quia enim, qui cor gubernat animus, infirmum gerunt.* 4 Ob inconstantiam animi puerilis. 5 Singulas. 6 Pedagogo seu præceptore, id est, cum ephebis excessit, & suo jam arbitratu vivit, Synecd. gen. Sic Sat. l. 1. *Dum custodis eges.* 7 Animum ad aliquod studium adjungit, aut alendos equos vel canes ad venandum 8 Et delectatur juvenum ludis & exercitio in campo Martio Solis exposito, non opaco, in quo adolescentes se varie exercebant. 9 Flexibilis ductilis & propensus ad vitium, & veluti cera in omnes formas flecti potest, sic ille in vitia. Metaph. a ceroplastis, qui e cera molli dicunt, quascunque volunt, imagines. 10 Inimicus & morosus iis, qui eum ad bonam frugem adhortantur. 11 Ob judicii imbecillitatem tarde illa providet & prospicit, quæ sibi prodesse poterant. 12 Pecuniæ. 13 Superibus, elatus. 14 Vehementer omnia concupiscens. 15 Verba ad illa relinquenda, quæ paullo ante amaverat, concupiverat. 16 Cum jam cum ætate maturiora studia moresque immutati sunt. 17 Grandior, media. 18 Qui junior æris erat prodigus. 19 Ad magistratum aspirat, eiusque studio ambitiose occupatur. 20 Vir constantis ætatis cavet illa in se admisisse, quæ postea pœnitentia ductus mutare studeat, conetur. 21 Multæ molestiæ decipiunt, gravent & opprimunt. 22 Anaphora. 23 Multas divitias. Idem ait Mitio Terentianus ille senex: *Ad omnia alia ætate sapimus rectius: Solum unum hoc verbum adferes sanctus hominibus Attoniti es sumus ad rem omnes quam potest.* 24 Opibus accumulatis, partis. Ter. *ut serves, quod labore* invenerit. 25 Segniter & ignave gerit. 26 Rem semper procrastinans. 27 Illa sperans, qua vivendo non attingat, cum sit morti proximus. 28 Somnolentus, segnis & ad agendum ineptus. 29 Futuris inhians, vitæ cupidus φιλόζωος. 30 Morosus. 31 In pueritia sua. Meton. subj. 32 Juniorum mores quasi censor castigans & objurgans. Synecd. spe. 33 Anaphora. 34 Adferunt. 35 Accrescentes. 36 Gaudia & voluptates.

Multa 1 recedentes adimunt: ne 2 forte seniles
Mandentur juveni partes, pueroque viriles:
Semper 3 in adjunctis, ævoque morabimur aptis.
4 Aut agitur 5 res in scenis, 6 aut acta refertur.
Segnius 7 irritant animos demissa per aurem,
8 Quam quæ sunt oculis subjecta 9 fidelibus, & quæ
10 Ipse sibi tradit spectator: 11 non tamen intus
Digna geri, promes in scenam, multaque tolles
12 Ex oculis, quæ mox narret 13 facundia præsens.
14 Nec pueros coram populo 15 Medea trucidet:
Aut humana palam coquat exta nefarius 16 Atreus:
Aut in avem 17 Progne vertatur, 18 Cadmus in anguem,

1 Quod-

1 Decrescentes, ad senium declinantes. 2 Idque accurate notandum est, ne forte officium seni debitum attribuatur juveni, & contra puero alicui assignentur officia senibus propria. 3 In iis moribus, qui ætati cuique convenientes & accommodati sunt, immorabimur atque versabimur. 4 Anaphora. In *agitur* & *acta* Polyptoton est. 5 Tragœdia aut Comœdia repræsentatur coram, & conspectui hominum quasi externis gestibus exhibetur. 6 Aut res ab aliis acta tantum nudo sermone narratur, quia res est visu fœda, vel nimis incredibilis. Præceptum decimum tertium, dedecoro servando in rebus in theatro agendis. 7 Illa, quæ fando tantum audimus, illa animos spectatorum languidius & tardius excitant & commovent. Metap. a canibus vel crabronibus. 8 Quam quæ præsentes intuemur. 9 Quia quæ cernuntur, magis valent ad fidem faciendam, quam quę audiuntur. 10 Ipse videt, non quæ ab alio audit. 11 Quamvis spectatores visis magis moveantur, quam auditis, tamen quæ sunt horribilia, atrocia & obscœna, digna quæ intus gerantur, remota ab extremo conspectu hominum, illa ante oculos spectatorum non depromes nec produces. Epanorthosis sive correctio dicti prioris. 12 Spectatorem aspectu. Meton. effic. 13 Oratio diserta coram spectatoribus narret non autem gestus præsens demonstret, id est, facundus histrio. Met. adj. 14 Exempla subjicit coram, quæ e conspectu submovenda sunt. 15 Nec Æetæ, Colchorum regis filia, dum Jasonem, a quo repudiata erat, ulcisci vult, Mermerum ac Medum alios palam occidat. Al- leg. cum Anaphora e continuatione quatuor Meton. ubi *Medea*, *Atreus*, *Cadmus*, *Progne* sumuntur pro adjunctis personis & histrionibus, qui domum primorum crudelitatem, & reliquorum totidem turpissimam metamorphosin exprimant. 16 Pelopis filius sceleratus membra Plisthenis, fratris filii, coram populo non coquat. Quod facinus adeo atrox fuit, ut ipse etiam Sol, ne id videret & pollueretur, obscuratus retro fugerit, nedum ut illa hominum oculis exponantur. 17 Pandionis filia coram populo in hirundinem non convertatur, dum illa adulterium mariti Terei, cum sorore Philomela commissum, vindicatura, Ityn filium occidit, & coctum patri comedendum apponit. Quo cognito scelere, Tereus Prognen uxorem gladio insecutus, Deorum miseratione in upupam conversus est, & Itys in phasianum, Progne in hirundinem, Philomela in avem sui nominis. Vide Ovid. Met. 6. 18 Agenoris filius, dum a Zetho & Amphione regno pulsus ad Illyrios se confert, & Deorum misericordia cum Harmonia uxore sua in serpentem convertitur, illud etiam non fiat coram populo.

1 Quodcunque ostendis mihi sic, 2 incredulus odi.
3 Ne-ve 4 minor, neu sit quinto 5 productior actu
6 Fabula, quæ 7 posci vult, & spectata 8 reponi,
Nec 9 Deus intersit, nisi dignus vindice 10 nodus
Inciderit: 11 nec quarta loqui persona laboret.
12 Actoris partes chorus officiumque 13 virile
Defendat: 14 neu quid medios intercinat actus,
Quod non proposito conducat, 15 & hæreat apte.
16 Ille bonus 17 faveatque, & 18 consilietur amicis,
19 Et regat iratos, & amet peccare 20 timentes.
Ille 21 dapes laudet mensæ 22 brevis: 23 ille 24 Salubrem
Justitiam, legesque, & apertis otia 25 portis.
Ille tegat 26 commissa, Deosque precetur & oret,
26 Ut redeat miseris, abeat 28 fortuna superbis.
29 Tibia non, 30 ut nunc, orichalco 31 vincta, tubæque

1 Æmu-

1 Inhumanum & atrox facinus. 2 Non credens contemno & odio habeo. 3 Anaphora. Præceptum decimum quartum, quibus partibus debeat fabula consistere. 4 Brævior. 5 Longior quinque Actibus, id est, non nimis brevis & prolixa sit. 6 Tragedia vel Comœdia. 7 A popolo, ut iterum agatur. 8 Iterum doceri, agi. 9 Persona imitans Deum aliquem in fabula introducatur, Meton. subj. 10 Res nimis ardua & sublimis, & nimia quædam difficultas, negotiorumque nimis magnum & ab homine non expediendum, occurrerit Deo liberatore dignum, qui rem difficillimam explanet. Metaph. ab arctissimis vinculis. 11 Nec plures personæ non eodemque tempore in scenã prodeant locuturæ, quam tres. 12 Chorus ex quocunque sexu virorum; mulierum senum, juvenum, anuum, virginum constet, partes & officium actoris viriliter agat, & quasi unus sit e reliquis actoribus. Alleg. *actoris*, id est, suasoris & monitoris munitus. 15 Viriliter, κατὰ τὸ δυνατὸν: ut *suave rubere*, *torvum tueri*. Preceptum 17. de officio chori. 14 Neu quid chorus canat inter medios actus, id est, in mediis actibus, quod ab argumento fabulæ alienum sit, quod ad rem propositam non pertineat. 15 Aut apte cum ipso cohæreat. 16 Chorus, cujus officium breviter docet Horatius. 17 Laudet viros honestos, eosque benevolentia prosequatur. 18 Det consilium. 19 Et moderatur ac mitiget homines ira incensos, demonstrans quantum mali sit in iracundia. 20 Innocentes. 21 Convivium e dapibus instructum, id est, parsimoniam & continentiam in victu. Meton. mat. 22 Frugalis. 23 Anaphora. 24 Utilem, salutarem, utilitatem & salutem civibus adferentem. Nã ut salubritas corpus, sic Justitia Remp. conservar. Meton. effe. 25 Pacem. Nam portæ clausæ bellum, apertæ pacem indicant. Synec. 26 Arcana suæ fidei commissa occultet, ne prodat, id est, taciturnitatem laudet. 27 Ut Dii fortunent miseros, & superbos deferant. 28 Secunda fortuna a superbis. 29 Quæ ad cantum chori adhiberi solet. 30 Est rebus Romanorum amplis & superbis, id est, quando res Romana erat pauper olim, non erant tam ingentes tibiæ sicut nunc, nec ita ornat nec tam multis foraminibus. 31 Circumdata, ornata fuit. Al. *juncta*.

1 Æmula, sed 2 tenuis 3 simplexque, foramine 4 pauco
5 Aspirare & adesse choris erat utilis, atque
Nondum 6 spissam nimis complere 7 sedilia flatu.
8 Quo sane populus 9 numerabilis, utpote parvus,
Et 10 frugi, castusque, verecundusque 11 coibat.
Postquam cœpit 12 agros extendere 13 victor, & 14 Urbem
Latior 15 amplecti murus, 16 vinoque diurno
17 Placari 18 Genius festis 19 impune diebus;
Accessit 20 numerisque modisque 21 licentia major.
22 Indoctus quid enim saperet, 23 liberque laborum
Rusticus, urbano confusus, 24 turpis honesto?
25 Sic 26 priscæ 27 motumque & 28 luxuriam addidit arti
Tibicem, 29 traxitque vagus per 30 pulpita vestem.
Sic etiam fidibus voces crevere 31 severis, 1 Et

1 Et tubam magnitudine sua & gravitate soni imitans. Metap. ab animatis ad inanimata. 2 Vilis & exigua. 3 E simplici ligno, non ex orichalcho. 4 Eratque utilis ad eam rem, ut quatuor tantum foraminibus chororum sonitum juvaret, id est, aspirando seu concinendo choros canentes adjuvaret. 5 Metap. qua tribuitur actus & motus rei inanimatæ. 6 Nondum nimis spectatoribus plena. Sic Ep. 19. l. 1. Spissis *indigna theatris Scripta pudet recitare*: & infra *spissæ catervæ*. 7 In quibus sedebant spectatores, nondum theatro ædificato, id est, ut aures spectatorum confidentium sonitu suo compleret. Meton. subj. 8 Ad quæ sedilia, ad quem locum. Adeo paucus, ut facile posset numerari, non, ut nunc, innumera hominum multitudo. 9 Religiosus & modestus. 10 Congregabatur, conveniebat. 11 Imperium ac potentiam propagare, imperii limites amplificare. Synecd. spe. 12 Populus Romanus, id est, Romani jam universi orbis victores. Alleg. e Synecd. 13 Romam. Synecd. gen. 14 Circumdare. Historiæ memorant primo Urbis spatio quatuor tantum colles cōprehensos Romulo imperante, Esquilinum, Aventinum, Palatinum, Capitolinum: deinde Tullio, sexto rege, tres alios inclusos. Quirinalem, Viminalem, & Cœlium. 15 De die convivari & potare. 16 Curari, sacra Genio vino diurno tempore, non victimis. 17 Natalis Deus, id est, natura cujusque. Meton. 18 Sine motu Censorum, qui hujusmodi luxum & turpitudinem notaret: *vel*, citra pœnam legis sumtibus præscribebat, quæque interdiu epulari ac potare vetabat. 19 Carminum sc. id est, & rhythmis & cantibus. 20 Luxuria. 21 Quid enim homines indocti atque Imperiti, & agrestes a re rustica, ab agricoltura liberati, jamque in urbem translati, cum populo urbano, docto & honesto in scena commisti, saperent? Alleg. e Synecd. 22 Sic Od. 17. l. 3. *Cum famulis* operum solutis. 23 Livius scribit, populum promiscue cum Senatoribus spectasse ad A. U. C. DVII. neque discretos fuisse ordines Senatores inter & Equites, plebem & Magistratum: nam ut locum quisque occupabat, ita tenebat. 24 Sic etiam Anaphora. 25 Simplici & uniformi. 26 Gestum corporis & salutationem. 27 Multa foramina, & nimium ornatum tibiis addidit. 28 Et passim per scenam vel per tabulas scenæ huc & illuc circumerrans oblonga veste ad talos usque demissa usus est, & post se, tanquam caudam, traxit. 29 Scenam: infra, *& modicis instravit* pulpita *tigris*. 30 Citharis, quæ sacris tantum adhibebantur, plures soni, id id est, chordæ accesserint, i. cum initio quatuor tantum chordæ fuerint, septem consecutæ sunt. 31 Austeris, non molliens, ob res severas, quas numero & harmonia citharædus imitatur.

1 Et tulit 2 eloquium insolitum 3 facundia 4 præceps,
5 Utiliumque sagax rerum, 6 & divina futuri
7 Sortilegis 8 non discrepuit 9 sententia 10 Delphis.
Carmine 11 qui tragico 12 vilem 13 certavit ob 14 hircum
15 Mox etiam agrestes 16 Satyros nudavit; & 17 asper
Incolumi gravitate jocum 18 tentavit: eo quod
19 Illecebris erat, & grata 20 novitate 21 morandus,
Spectator, 22 functusque sacris, & potus, & exlex,
Verum 23 ita 24 risores, 25 commedare 26 dicaces
Conveniet Satyros, 27 ita vertere seria ludo:
28 Ne, 29 quicunq; 30 Deus, quicunq; 31 adhibebitur 32 heros.

Regali

1 Et protulit, produxit. 2 Eloquentiam inusitatam & inflatam, i. eloquentem & desertum Poetam. Met.adj. 3 Eloquentia, quæ initio fuit simplex & moderata. 4 Immoderata & celeriter fluens, quæ brevi attulit novum eloquẽtiæ genus: unde populus Rom. Ep. 1. l. 2. dictus fuit mirifico & acri ingenio ad celeriter perdiscendũ, Al. *præsens*. 5 Et sententia, id est, prudens oratio personarum (ex quibus chorus consistit) quæ in choris antea rerum utilium providus erat, & magna prudentia de rebus honestis & utilibus spectantes admonebat, sermonibus ambiguitate, vel veritate parum ab Apollonis oraculo distitit. 6 Et futura sapienter prædicebat, quæ mala facta pœnæ, quæ bona facta præmia manerent. 7 Oracula sive responsa dentibus, quarum sententia dubia & obscura est, & a nemine ferme intelligi potest. 8 Non minus pro vera ac divina fuit habita, quam si pronuntiara esset ab Apolline Delphico. 9 Vaticinatio, Syn.gen. 10 Responsis & oraculus Apollinis, quæ per sortes etiam Delphos, urbes Bœotiæ, edebantur. Met.subj. 11 Quicunque primus omnium Tragœdiam scripsit. Syn.periphra. Tragœdiçauctoris. Transit jam ad prçceptum 18. de decoro observando in Satyris. Primum narrat, quæ fuerit origo Satyrarum: deinde de decoro in iis observando præcipit. 12 Vel propter tenuitatem Tragicç compensationis, vel propter teterrimum bestiç odorem, vel quod jam communis multorum Tragicorum donatio. 13 Cum æmulis suis contendit. 14 Consequendum: hic enim Tragœdiarum scriptorum præmium erar, vel (ut alii dicunt) uter ex corio hirci vino plenus) Τραγος apud Græcos *hircum* significat: inde Tragœdiam dictam volunt: 15 Ille etiam paulo post Tragœdias recitatas sylvestres Faunos nudos introduxit, qui ridiculis & obscœnis gestibus ac verbis tristem auditorum severitatem risu mitigarent. 16 Personas Satyrorum. Met.subj. 17 Et Tragœdiæ auctor primo severus in Tragœdia, mox asperitatem, salva Tragœdiæ severitate, facetius ac novo hoc ridiculorum Satyrorum spectaculo condivit. 18 Epistrophe. 19 Jocis Satyricis. 20 Satyræ. 21 Detinendus in attentione & benevolentia, ne obrupto tædio abiret: ut infra. *Valdius oblectat populum, meliusque* moratur. 22 Utpote post peracta sacrificia & epulas ebrius, & sine lege vivens, qui non facile per seria & severa Tragica in attentione & benevolentia retineri poterat. 23 Anaphora. 24 Qui humana ridentvitia. 25 Auditorum auribus, id est, inducere. 26 Petulantes. 27 Et ita poema Tragicum sive severum cum jocis Satyricis convertere & mutare, & ita in Tragœdiam inducere oportet. 28 Is. 29 Anaphora. 30 Personam Dei aut herois referens: quales heroes etiam in Homero memorantur, Agamemnon, Nestor, Achilles, Priamus, Hector, in Virgilio Æneas, Turnus, Latinus, & similes. 31 Alleg. ex Meton. subj. 32 In Tragœdia loqui introducetur.

Regali conspectus in 1 auro 2 nuper & 1 ostro,
3 Migret in obscuras humili sermone tabernas,
Aut, 4 dum vitat humum, & nubes & inania captet.
5 Effutire leves indigna 6 Tragœdia versus.
Ut festis matrona 7 moveri jussa diebus,
Intererit Satyris paulum pudibunda protervis.
Non ego 8 inornata, & 9 dominantia nomina solum,
Verbaque, Pisones, 10 Satyrarum scriptor amabo:
Nec sic 11 enitar Tragico differre 12 colori,
13 Ut nihil intersit, 14 Davus-ne loquatur, & 15 audax
16 Pythias, 17 emuncto lucrata Simone talentum,
18 An custos famulusque 19 Dei Silenus alumni.
20 Ex noto fictum carmen sequar, ut sibi quivis.

Superet

1 Vestibus aureis & purpureis. Alleg. ex Meton. mat. 2 Paulo ante. 3 Ne abjecto Satyrorum sermone viles opifices & tabernarios loquendo imitetur, qui obscuras latebras incolunt, & vili etiam sermone utuntur. Alleg. e Metap. ab inquilinis & domicilia conducentibus, conventiculisque vulgaribus. 4 Dum humilitatem sermonis vult defugere, ne nimis elato & vano sermonis genere utatur, & nimium se attolat, quasi inter nubes & cœlum versans. Metaph. ab avibus, quæ modo terris advolare, modo in cœlum subvolare videntur ad inconstantiam personarum Satyricarū notandam. 5 Inepte loqui id est, Tragœdia, quæ indigna est, quæ temere effundat versus jocosos, petulantes & Satyricos, aliquantulum differt ab obscœnis & petulantibus Satyris, & ab illarum impudentia, utpote verecunda & honesta, si ad levitatem Satyricam referatur: velut honesta femina, quæ diebus festis saltare coacta est, pudice & verecundæ saltat, non ut leves & impudentes meretrices. Metap. a vase basis angustæ & latioris, ideoque ad effusionem expediti. Præceptum 19. ut sc. in Satyris servetur decorum personarum, & cuique conveniens sermo tribuatur. 6 Tragicus. Meton. effe. 7 Synec. gen. 8 Rustica, propria, simplicia. 9 Quibus res, quamvis obscœnæ, sine ulla circuitione propriis nominibus appellantur. Metap. a justis rerum dominis & possessoribus, qui e possessione non dejiciuntur, ut alio transmigrent, ad demonstrandam verborum propriam significationem, minimique translatitiam. 10 Si ergo Satyras in Tragœdia scriberem: *vel*, cum Satyrarum scriptor sim. 11 Studebo differre a Tragicis sermonis ornamentis, quibus ille velut coloribus pingitur. 12 Sumtum est a pictoribus, ad translationem verborum & orationis elegantiam indicandam. 13 Inter Satyram & Comœdiam. 14 Servus Comicus. 15 In decipiendo sene. 16 Ancilla Comica. 17 Postquam Simonem senem deceptum pecunia emunxisset, id est, spoliasset. Metaph. a mucosis naribus: quemadmodum Geta apud Ter. in Phor. jactat se emunxisse senes argento. 18 An vero aliqua persona Satyrica loquatur, qualis fuit Silenus, qui Bacchi alumni sui custos & minister nutritius fuit, utpote quem tanquam alumnum custodivit & nutrivit. 19 Bacchi. Synecd. gen. 20 Ego autem, si Satyrographus sim, carmen aliquod, ex re & materia vitæ humanæ multis cognita & tractata, non autem abstrusa, formatum scribam & desumam, ita ut, quia e communi vita depromtum est, quivis speret idem sibi posse contingere, id est, se tale carmen posse effingere. Præceptum. 20 In tractandis argumentis notis.

1 Speret idem, 2 sudet multum, 3 frustraque laboret
4 Ausus idem: 5 tantum series juncturaque pollet?
6 Tantum de medio sumptis accedit honoris!
7 Sylvis deducti caveant (me judice) 8 Fauni,
Ne, velut 9 innati triviis, ac pene forenses,
Aut nimium 10 teneris 11 juvenentur versibus unquam,
12 Aut immunda 13 crepent, 14 ignominiosaque dicta.
15 Offenduntur enim, quibus est 16 equus, & pater, & res:
Nec, si quid 17 fricti ciceris probat, & 18 nucis emptor,
19 Æquis accipiunt animis, 10 donant-ve corona.
21 Syllaba longa 22 brevi subjecta, vocatur Jambus,
Pes 23 citus: 24 unde etiam trimetris 25 accrescere 26 jussit
Nomen Jambeis, 27 cum senos redderet 28 ictus,
29 Primus ad 30 extremum 31 similis sibi: 32 non ita pridem.

1 Epanodos. 2 Multum laboris insumat in illo carmine imitando. 3 Et tamen omne oleum atque operam perdat. 4 Quamvis idem conatus & expertus sit. 5 Tantum rerum dispositio in carmine, & verborum compositio & structura valet, ut difficile sit imitari! Anaphora, atque adeo est indicium rei perdifficilis. 6 Tantum elegantiæ & ornatus vulgaribus materiis, & e media hominum vita sumtis accedit! 7 Qui quasi e sylvis in urbem deducti, utpote rusticorum Dii, inque sylvis nati & educati, id est, personæ Satyricæ. Præceptum 21. quod rursum ad Satyras pertinet. 8 Satyri quorum princeps est Pan. 9 Nati essent in triviis, id est, locis celeberrimis in urbe. ac pene in medio urbis foro. 10 Mollibus & venustis. 11 Juveniliter exultent ac lasciviant. Met. ab innata juvenibus confidentia & licentia quidvis inconsiderate agendi, ad Faunos in Fabulis Satyricis ab insolentia hujusmodi revocandos. 12 Aut ne verba nimis obscœna magna cum voce eloquantur. Anaphora. 13 Vide Od. 18. l. 1. 14 Flagitiosa, quæ alicujus existimationem lædant. 15 Obscœnatibus & calumniis. 16 Equites, & patritii Senatorii ordinis seu nobiles, & locupletes, quibus divitiæ sunt. Alleg. e Met. adjunctorum. 17 Emptor fricti ciceris, id est, aliquis de plebe, pauper & infimæ sortis, qui cicere & nucibus, dum agebantur fabulæ, famem levaret, approbat, quia obscœnitate delectatur. 18 Syn. periph. pauperum. 19 Nec illi quoque nobiles & divites illud statim patienter audiunt. 20 Remunerant palma tanquam rem pulcherrimam & alicujus prætii. Nā bonos Poetas hedera coronabant. 21 Jambus constat duabus syllabis priore brevi, posteriore longa. Præceptum 22. de carmine Jambico: in quo monet cavendū, ne respondens locis paribus recipiatur, &c. 22 Brevi syllabæ postposita. 23 Celer, utpote a brevi incipiens, præ cujus nimia velocitate duæ mensuræ pro una reputantur. Od. 11. l. 1. *& in celeres jambos Misit furentem*. 24 Ex quo, quod Jambus sit ita citus, jussit Jambeos versus senarios, qui sex pedibus constant, vocari Trimetros, quasi tribu mensuris tantum constarent. 25 Addi, adjungi. 26 Datur rei inanimatæ sensus & intellectus per Metaph. continuatam, ut sit Alleg. usque ad verba, *in scenam*, dum Jambo vis jubendi & reddendi, veniendi, recipiendi, cedendi & comparandi tribuitur, præter nomen ipsius ab animalibus sumtum. 27 Cum haberet sex pedes, seu sex mensuras sonorum referret. 28 Pedum. Meton. effic. pro effc. sono ab ictu aere voce animalis. 29 In senariis vel Jambicis trimetris a principio usque ad finem totus ex meris Jambis olim constans. 30 Sextum pedem. 31 Fuit. 32 Non diu est, quod inseri cœperunt spondes inter Jambos.

1 Tardior ut paulo graviorque 2 veniret ad 3 aures
Spondæos 4 stabiles in jura 5 paterna 6 recepit
7 Commodus & patiens : non ut de 8 sede secunda
9 Cederet aut quarta 10 socialiter : 11 hic & in 12 Acci
13 Nobilibus trimetris apparet rarus, & Enni.
14 In scenam mistus magno cum pondere versus,
Aut 15 operæ celeris nimium, 16 curaque carentis,
Aut ignoratæ 17 premit 18 artis crimine turpi.
Non quivis videt 19 immodulata poemata index,
Et data Romanis 20 venia est 21 indigna Poetis.
22 Idcirco-ne 23 vager, scribamque 24 licenter? an omnes
Visuros 25 peccata putem mea, tutus & 26 intra
Spem veniæ cautus? 27 vitavi denique culpam,
28 Non laudem merui. 29 Vos exemplaria 30 Græca

1 No-

1 Propter spondæos admissos. 2 Ut versus Jambicus senarius spondeis onustus, non tam celeriter curreret, ejusque sonus & pronuntiato tardius audiretur. 3 Spectatorum. 4 Tardos & constantes. 5 In sua jura, quæ a primo patre & inventore habes. Sumtum a consuetudine hæredum. 6 Jambicus senarius vel pes Jambus spondeis suo jure & loco jussit. 7 Se patientem & commodum in loco spondeis dando exhibens. 8 Loco, regique. 9 Discederet, & spondeo quoque sociali amore locum daret. 10 Pariter, id est, hac conditione, ut e secunda aut quarta sede non depelleretur, sed illam sibi retineret, inque eo socialiter & amice sese gerere noluit, ut de illis quoque locis migraret, & spondeo aliisque pedibus locum daret. 11 Jambus: vel hic, id est, in secunda sede aut quarta, id est, Jambus in nobilissimis Accii & Ennii versibus etiam *hic*, id est, in secunda sede aut quarta rarissime apparet. 12 Accius & Ennius in Tragœdiis, quas scripserunt, raros Jambos adhibuerunt. 13 Cenariis a Romanis tantopere laudatis propter excellentes illorum sententias, quas cum Virgilius colligeret, dicitur respondisse quærenti, quid ageret, se aurum e stercore Ennii colligere. 14 Versus Jambicus in scenam missus cum multis spondeis premit Poetam crimine turpi, aut operæ nimium celeris, aut artis ignoratæ, &c. Al. *missus*, id est, versus Jambicos trimetros theatris commissos. 15 Laboris nimium in absolvendo opere properantis. 16 Industria: cum illa, quæ festinata sunt, elaborata esse non possint. 17 Quod Poeta ignoravetit, secundo & quarto loco Jambos tantum esse adhibendos, i. versus Jambici, ex spondeis constantes, excusari non possunt, eorumque auctores vel ignorantiæ, vel socordiæ merito accusantur. 18 Poeticę. Synecd. gen. 19 Suis numeris pedibusque parum absoluta non animadvertit. Procatalepsis est, qua mali Poetæ objectio & excusatio refutatur, ac ejusdem objicientis Prosopopœja verbis ac imperfecta. 20 Erratorum suorum. 21 Indigno merito. 22 Vel quia, si errem, veniam consequor, vel quia nemo me errare animadvertit. 23 In pedibus. 24 Negligenter, sine arte. 25 Vitia mei carminis animadversuros putare debeo, idque in eum finem, ut sim tutus a reprehensione. 26 Ut nihil scribam venia dignum, sed per se laudem merebitur. Nam *intra spem veniæ esse*, est ad spem veniæ non pervenire, nec quidquam scribere venia dignum. 27 Reprehensionem effugi & probrum. 28 Is solus laudem meretur, qui recte facit, non qui culpam vitavit. 29 O Pisones. 30 Græcorum scripta, quia Græci caute & optime scripserunt.

1 Nocturna versate manu, versate diurna.
2 At nostri 3 proavi Plautinos, & 4 numeros, &
Laudavere 5 sales: nimium patienter 6 utrumque,
(7 Ne dicam 8 stulte) 9 mirati: si modo ego, 10 & vos
Scimus 11 inurbanum lepido seponere dicto,
12 Legitimumque sonum 13 digitis 14 callemus; & 15 aure
16 Ignotum Tragicæ genus invenisse 17 Camœnæ
18 Dicitur, & 19 plaustris vexisse poemata 20 Thespis,
21 Quæ 22 canerent 23 agerentque peruncti fœcibus 24 ora.
25 Post hunc 26 personæ pallæque repertor 27 honestæ
28 Æschylus, & modicis instravit 29 pulpita tignis,
Et docuit 30 magnumque loqui, 31 nitique choturno.
Successit vetus 32 his Comœdia, non sine multa
Laude: sed 33 in vitium 34 libertas excidit, 35 & vim
Dignam 36 lege regi 37 lex est accepta, 38 chorusque
39 Turpiter obticuit, 40 sublato jure nocendi.

1 Manibus assidue contrectate, legendo evolvite. Symploce. 2 Procatalepsis est, ac brevis Prosopopœja. 3 Majores, qui ab ætate Plauti perpetuo successu fere devenerunt ad ætatem Horatii. Al. *vestri*, quod Horatius proavos liberos aut ingenuos habere non potuerit, quippe qui ex libertino patre natus esset. 4 Metra & versus. 5 Facetias, jocos. 6 Numeros & sales. 7 Epanorthosis est ante dictæ patientiæ & negligentiæ. 8 Qui putavi versus non satis numerosi scripti sunt, & sæpe obscœni sunt. 9 Sunt in Plauto. 10 O Pisones. 11 Incivile & scurrile dictum ab eleganti & civili joco distinguere & separare posthabere. 12 In versibus illorumque pedibus. 13 Digitis digerere versus in pedes ac metiri. 14 Probe scimus. Met. Sicut enim pes ex longo viæ labore callum facit: ita mens longa experientia facit habitum quemdam rerum, in quibus versatur. Vide Od. 9. l. 4. 15 Dijudicare, an versus sit numerosus. 16 Priscis inusitatum. 17 Carminis Tragici, id est, Tragœdiæ a Camœnis & Musis auctoribus effectæ. Meton. effic. 18 A veteribus Grammaticis. 19 Circa vicos in plaustris egisse & docuisse, antequam scena esset inventa. Unde Prov. *De plaustro loqui*, id est, omni licentia primum quemque occurrentem conviciis lacerare. 20 Alii Epigenem fuisse contendunt. 21 Poemata. 22 Ipsi Poetæ, ductores Tragici quod erat Chori munus, ut *agere* Histrionum. 23 In spectaculis. 24 Habentes facies suas fæcibus vini perunctas, ne agnoscerentur. Nondum enim erat usus personarum. Synec. mem. 25 Thespin. 26 Larvæ, qua vera histrionū facies fuit tecta, ne agnosceretur. 27 Vestis tragicæ decore, quæ ab imo usque pedes esse demissa. 28 Secutus est. 29 Scenæ gradu, id est, scenam modicam construxit. Syn. mem. 30 Tragice, id est, magna verborum grandiloquentia uti. 31 Et calceamentum Tragœdorum gestare, quo nituntur incedentes. 32 Tragœdiis, & Satyris vetus Comœdia fuit posterior, in qua modeste vitia hominum in initio perstringebantur. 33 Contumeliose erupit, postquam cœperunt honestos maledictis nominatim infestari. 34 Dicendi in veteri Comœdia, παῤῥησία. 35 Et in tantam violentiam ac maledicentiam. 36 Quæ digna fuit, quæ judicio coerceretur. Polyptoton. 37 De cohibenda maledicentia veteris Comœdiæ. 38 Veteris Comœdiæ. 39 Legis pœna perterritus. 40 Adēta licentia & potestate maledicendi.

1 Nil intentatum nostri liquere Poetæ, 289
2 Nec minimum meruere decus, 3 vestigia Græca
Ausi deserere, & 4 celebrare domestica facta:
5 Vel qui 6 Prætextas, vel qui, 7 docuere 8 Togatas.
Nec 9 virtute foret claris-ve 10 potentibus armis,
Quam 11 lingua, 12 Latium, 13 si non offenderet unum
Quemque Poetarum 14 limæ labor, 15 & mora. Vos o 291
16 Pompilius 17 sanguis carmen 18 reprehendite, quod non
19 Multa dies, & multa litura 20 coercuit, atque
21 Perfectum 22 decies non 23 castigavit ad 24 unguem
25 Ingenium 26 misera quia 27 fortunatus arte 295
Credit, & 28 excludit sanos 29 Helicone Poetas
30 Democritus: 31 bona pars 32 non ungues ponere curat,
32 Non barbam: 33 secreta petit loca: 34 balnea vitat:

1 Nostri Poetæ Latini nihil in scribendo prætermiserunt. 2 Et ob id magnam laudem consecuti sunt. 3 Græcorum vestigia. Metaph. a venatoribus. 4 Scribere Romanorum gesta & egregia bella. 5 Anaphora. 6 Latinas fabulas, in quibus prætextati, id est, personæ nobiles & duces Romani introducebantur, quos decet prætexta: quæ Græcis Tragœdiis, & Græcorum Diis & heroibus respondebant. Epanodos. Cic. Prætextam *si voles legere*, *Gallum Cornelium familiarem meum poscit*. 7 Scripserunt. Cic. *Vidi etiam senem Livium, qui eum septem annis ante, quam ego natus sum, fabulam* docuisset, &c. 8 Fabulas tabernarias, in quibus viliores e plebe Romana personæ introducebantur, ad quas communiter attinet toga quæ Comœdiæ Grecę respondet. 9 Militari, id est, fortitudine Synecd. gen. 10 Præstantius. 11 Eloquentia & eruditione. 12 Latini non minus eloquentes essent, quam fortes & strenui nunc habentur & sunt, Meton. subj. 13 Si unusquisque Romanorum Poetarum sua scripta accuratius emendaret. 14 Emendandi cura Metaph. ab artificibus mechanicis, qui opus suum inchoatum sæpius lima expoliunt Ovid. *Defuit & scriptis ultima lima meis*. Cic. Acad. 1. *Politius limare opus*. 15 Poematum editio in aliud tempus differenda. 16 Qui Pompilius sanguis estis, id est, qui a Numa Pompilio, secundo Romanorum rege originem ducitis. 17 Meton. effic. pro sobole inde facta. Rationem repete ab Od. 20. l. 2. 18 Non probate illud carmen, quod longum tempus non absolvit & emendavit. 19 Epizeuxis. 20 Et accurata sive frequens emendatio ac deletio non repressit, & vitiosis quasi amputatis, perfectissime absolvit. Metaph. a vinitoribus, qui coercent ferro vitem serpentem, ne sylvescat sarmentis. 21 Et non perfectissime polivit. 22 Sæpius, iterum. 23 Correxit. Metaph. ab animalibus, maxime ab hominibus, ad inanimatum. 24 Metaph. a marmorariis artificibus, qui unguibus juncturas probant & opus perpoliunt. Vide Sat. 5. l. 1. ad hæc verba: *Factus ad unguem*. 25 Naturæ bonitatem. 26 Quam artem, id est, laborem ac diligentiam miscere eos torquentem, qui ipsam student observare. Meton. effe. 27 Sc. *esse*, i. multo melius esse ad scribenda poemata. 28 Et negat eos esse bonos Poetas, qui mentis compotes sunt, neque habet in numero Poetarum. 29 Bœotiæ monte. Musis sacro, i. Musis Heliconiadibus, quarum consortio excluduntur sani Poetæ. Meton. sub. 30 Nobilissimus ille Physicus 31 Magna pars eorum, qui volebant haberi Poetæ, data opera furiosa haberi studet, non sinit ungues, neque barbam per tonsorem deponi atque præsecari. 32 Epanodos. 33 Solitudine, ut furiosi solent. 34 In balneis non lavatur.

1 Nanciscetur enim 2 pretium, nomenque Poetæ,
Si 3 tribus Anticyris caput insanabile nunquam
Tonsori 4 Licino 5 commiserit. 6 O ego 7 lævus,
8 Qui purgo bilem 9 sub verni temporis horam:
Non alius faceret 10 meliora Poemata. Verum
11 Nil tanti est. 12 Ergo fungar vice cotis, acutum
Reddere quæ ferrum valet, 13 exsors ipsa secandi:
14 Munus & officium, nihil scribens ipse, docebo:
Unde parentur 15 opes: 16 quid alat 17 formetque Poetam:
Quid deceat, quid non: quo 18 virtus, quo 19 ferat error.
20 Scribendi recte, sapere est & principium & fons.
21 Rem tibi Socraticæ poterunt ostendere 22 chartæ.
23 Verbaque provisam 24 rem non invita sequentur.
25 Qui didicit, 26 patriæ quid debeat, & quid 27 amicis:
Quid sit amore 28 parens, 29 quo 30 frater amandus & 31 hospes:
32 Quod sit 33 conscripti, quod 34 judicis officium: quæ

1 Obtinebit. 2 Dignitatem & auctoritatem Poetæ, si ab omnibus infans habebitur. 3 Caput quod sanari non possit tribus Antyciris insulis, i. omni elleboro, in illis proveniente, quo furiosi sanari solent. Met. subj. loci. 4 Chirurgo opulentissimo, qui postea factus est senator a Cæsare, quod odisset Pompejum. 5 Tondendum curaverit. 6 O quam stultus ego Horatius sum. Ironica est exclamatio & reprehensio sui ipsius per fictam virium extenuationem. 7 Met. ab infausto augurio, ad facultatem artis Horatianæ indicandam. 8 Qui etiam insanus esse nolo, ut tam nobilis Poeta regente evadam, sed ab insania me liberem. 9 In vere. 10 Quam ego, nisi me purgarem. 11 Nihil tanti æstimo, nec ullum Poetæ nomen tanti apud me est, ut ejus obtinendi gratia insanire cupiam. 12 Ergo sanus cum sim, & ob id Poeta non sim, ego cotis munus obibo. 13 Sine sorte & facultate secandi. 14 Sic etiam ego Poeta non existens, munus Poetæ & officium scribendi alios docebo. 15 Poetarum, i. materia & facultas Poeticæ comparentur. 16 Quid producat, sc. Inventio argumentorum. Metap. ab animantibus, quæ fetum producunt, & nutriendo perficiunt. 17 Expoliat & erudiat, nempe Elocutio & reliquæ partes. 18 Ars Poetica. 19 Artis & virtutis ignoratio Poetam deducat. 20 Ipsa sapientia & rerum experientia, non autem insania, ut Democritus, somniavit, est origo Poetices. Synec. gen. Continuatio 23. præcepti. 21 Rerum copiam, materiam, quam debes scribere. 22 Philosophorum scripta, vel libri a Socratis discipulis ac præcipue a Platone, scripti. Met. subj. 23 Et elocutio conveniens hanc materia describendam, quam præparasti & excogitasti, sponte sequetur. *Rerum enim copia verborum copiam gignit.* Cic. l. 3. de Orat. 24 Materiam & argumentum fabulæ ex Philosophorum libris depromtum. Synec. gen. 25 Polyptoton, ac peridhrasis Ethicæ doctrinæ. 26 Conterraneis, popularibus ac civibus sc. defensionem honorem, & totam vitam. Sic Paulus Æmilius antepofuit Reip. salutem suæ. Legatur Crito Platonis. 27 Debeat, sc. omnia officia. Vide Plat. 5. de Leg. 28 Cui nihil pro meritis dignum a filio retribui potest. Vide Plat. 4. de Leg. 29 Amore colendus sit. 50 Quem nobis ipsa natura devincit. Lege Plat. 4. de Leg. 31 Cui benevolentia & humanitas debetur. Vide Plat. 5. de Leg. 42 Leg. Plat. 6. de Leg. Periphrasis est Politicæ doctrinæ & magistratus. 33 Patris, i. Senatoris, qui unus e centum & viginti senioribus, qui quotidie in Senatum veniunt, de salute & incolumitate Reip. deliberaturi. 34 Qui in foro controversias & lites cognoscit, & causas dijudicat.

1 Partes in bellum missi ducis; 2 ille profecto
Reddere personæ scit 3 convenientia cuique.
Respicere 4 exemplar vitæ morumque jubebo
Doctum 5 imitatorem, & 6 veras 7 hinc ducere 8 voces:
Interdum 9 speciosa locis, 10 morataque recte
Fabula, nullius 11 Veneris, sine 12 pondere, & arte,
13 Valdius oblectat populum 14 meliusque moratur,
Quam versus 15 inopes rerum, 16 nugæque canoræ.
17 Grajis ingenium, Grajis dedit ore 18 rotundo
Musa loqui, præter laudem, 19 nullius avaris.
20 Romani pueri 21 longis rationibus 12 assem
Discunt in partes 23 centum diducere. 24 Dicat
Filius 25 Albini, si de 26 quincunce remota est
Uncia, quid 27 superat? poteras 28 dixisse, 29 Triens: 30 eu

1 Rem

1 Sint. 2 Hæc omnia qui novit & didicit, quid in rebus & personis decorum sit, scit etiam decorum in verbis unicuique personæ accommodandis. 3 Τὰ πρέποντα, id est, decora. 4 Inspicere consuetudinem & usum inter homines, & ideam seu perfectam speciem vitæ morumque humanorum non tam libros & præcepta, si unicuique personæ verba convenientia assignare velit. 5 Vitæ humanæ, id est, Poetam. Synecd. gen. 6 Naturales. Nam nemo recte scribit nisi animos hominum exploraverit. Nemo novit quomodo exprimendus regius animus, nisi qui in aula versatus sit; vel rusticus qua ratione fingendus, nisi animus, nisi qui ruri. 7 Ex communi vitio & moribus hominum. 8 Philosophicas sententias elicere, & personis apte assignare. Synecd. gen. 9 Quæ locis communibus, sententiisque Philosophia petitis, ornata ac referta est Al. *jocis*. 10 Quæ mores personarum scite exprimit. 11 Quamvis sit sine ulla verborum venustate & elegantia, cujus est parens Venus. Meton. effic. 12 Verborum gravitate & eloquentia. Metaph. a corporeis. 13 Validius, id est, vehementius. Syncope, & Epanodos. 14 Et magis illum in theatro remoratur, ne tædio objecto abeat. 15 Sententiarum expertes & inanes. 16 Versus viles, nullis loci communibus illustrati, nullo sapientiæ succo imbuti, etiamsi versus sint cultissimi. Metaph. ab his, qui nihil adjumenti afferunt rebus ullis promovendis. 17 Græci eloquentiam cum sapientia conjunxerunt. Anaphora, illustrans Græcos tali iteratione. Præceptum 24. Poeta futurus sese a puero in carmine scribendo exerceat, & laudem expetat præclari Poetæ. 18 Ornato & prolito id est, eleganter suaviter & expedite. Metaph. a Mathematicis figuris, quarum orbiculata perfectissima & præstantissima est, quam cœli fabrica nobis refert, ad eloquentiam Græcorum indicandam. 19 Nullius rei cupidis. 20 Romani pueri a primis incunabulis in ludum mittuntur, ubi Arithmeticam, avaritiæ instrumentum, & alias artes, ad quæstum comparatas, docentur, Græci non item. 21 Addendo, dividendo, diminuendo, multiplicando, subtrahendo, quæ partes sunt Arithmeticæ. 22 Duodecim uncias, vel talem rem, quæ in duodecim partes æquales dividi possit. 23 Plurimas & minutissimas dividere. Synecd. spe. 24 Tibi. Apostrophe est una cum Prosopopœja & Dialogismo. 25 Fœneratoris avari, id est, quilibet Arithmeticę magister, Synec. spe. 26 Quinque unciis una unica ablata est. 27 Relinquitur, superest tertia pars assis, id est, quatuor unciæ. 30 Euge, bene. Exclamatio est patris vel populi responsa pueri approbantis.

1 Rem poteris servare tuam; 2 redit uncia: quid fit?
3 Semis, 4 At hæc 5 animos 6 ærugo & 7 cura peculi
Cum semel 8 imbuerit, speramus carmina 9 fingi
Posse linenda 10 cedros, & levi servanda 11 cupresso?
Aut prodesse 12 volunt, aut 13 delectare Poetæ,
Aut simul 14 & jucunda & idonea dicere vitæ.
Quicquid 15 præcipies, esto brevis, ut cito 16 dicta
17 Percipiant animi 18 dociles, teneantque 19 fideles.
20 Omne supervacuum pleno de pectore manat.
21 Ficta voluptatis causa, 22 sint proxima veris:
Nec quodcunque volet, 23 poscat sibi fabula credi:
24 Neu pransæ Lamiæ vivum puerum extrahat alvo

1 Si hoc novisti, nunquam pauper eris. Ironicῶs hæc dicit. 2 Si ad quincuncem, id est, ad quinque uncias una rursus addatur uncia: quæ summa inde existet? Dimidia pars libræ, id est, sex unciæ existent. Sic pueri nobilium Romanorum in rationibus subducendis exercebantur ab hoc Albino. 4 Deposita Prosopopœja, Horatius ad Pisones, vel potius ad reliquos Romanos cives sermonem convertit. 5 Puerorum Romanorum. 6 Avaritia, quæ tanquam ærugo ferrum, sic animos puerorum teneros corrumpit & exedit. Met. à vitiis metallorum. Vide Sat. 4. l. 1. 7 Pecuniæ cupiditas. 8 Suo quasi veneno infecerit. 9 A talibus animis scribi posse. 10 Succo e cedro illinenda, id est, quæ æternitate digna sunt, & perpetuo vivant, ne unquam a vermibus corrodantur, neque computrescant. Nam ea, quæ cedri succo aut oleo linuntur, nec putrescunt, neque a carie, neque a tineis læduntur. Ob hanc arboris facultatem David comparat virum pium *Cedro* & *palmæ* Ps. 92. Illustrandam illius felicitatem atque vitæ immortalitatem. Alleg. e Meton. causarum pro effecta inde diuturnitate carminis. Pers. Sat. 1. & cetro *digna locutus*. 11 Et quæ conservanda sint in capsa aliqua expolita ex cupresso arbore, quæ odore suo tineas removet, & nunquam computrescit. 12 Possunt & debent, ut qui de moribus, agricultura, aliisque rebus in vita utilibus scribunt. In *aut* Anaphora. Triplex genus Poetarum indicat. 13 Dum multa fabulose & jucundissime non sine insigni legentium voluptate scribunt. 14 Dulcia & utilia vitæ humanæ scribere. 15 Hominum vitæ præscribes. Præceptum 25. sumptum ex primo membro divisionis, quomodo sc. Poeta debeat utilia docere. 16 Hujusmodi præclara tua dicta. 17 Epanodos. 18 Quod est ingenii. 19 Et fideliter in memoria retineant: quod est memoriæ. 20 Quicquid in dictis & sententiis redundat, illud de tædiosa & fastidiosa memoria auditoris facile effluit. Metap. a vasis, quæ dum nimis implentur, fere respuunt, quicquid super infunditur: sic aures rejiciunt redundantiam præceptionis. 21 Præceptum 26. ex altero divisionis membro sumtum, quomodo sc. Poeta debeat delectare figmentis Poeticis. 22 Verisimilia esse debent. 23 Postulent, id est, audeant etiam absurda & monstruosa spectatorum oculis atque auribus subjicere. 24 Ex. gr. Poeta in suo carmine fingere non debet, quod Lamiæ, mulieri in Ponto, vivus puer rursus ex alvo extractus sit, quem paulo ante mortem devoraverat, & pransa erat, gravidæ mulieris alvo ferro aperto exemtum. Hoc enim abhorreret a fide & natura. Vide Diod. Sicul. l. 20.

1 Centuriæ ſeniorum agitant expertia 2 frugis.
3 Celſi prætereunt auſtera poemata 4 Rhamnes.
Omne tulit 5 punctum, qui miſcuit utile dulci,
Lectorem 6 delectando, pariterque 7 monendo.
Hic 8 meret æra liber 1 Soſiis; 9 hinc & mare tranſit,
11 Et longum noto ſcriptori prorogat ævum;
12 Sunt delicta tamen, quibus ignoviſſe 13 velimus:
Nam neque 14 chorda ſonum reddit, quem vult 15 manus & mens
16 Poſcentique gravem perſæpe 17 remittit acutum:
Nec ſemper 18 feriet, quodcunque 19 minabitur, 20 arcus
Verum ubi 21 plura nitent in carmine, non ego paucis
Offen-

1 Conventus ſenum ſive Senatorem Romanorū aſpernantur poemata inutilia, & ad ſolam voluptatē comparata. Alludit ad Centurias, in quas ſingulę tribus a Romulo erant diviſæ. Metap. a conſuetudine veterum judiciorum. nā olim populus Romanus diviſus fuit in tribus 35. earum ſingulis delecti ſunt terni ad judicandum, qui duo numeri inter ſe gignant licet 105. nomen tamen *centuriæ* remanſit in ordine judicum notando. 2 Utilitatis. Metaph. ab agricolis, qui ſteriles agros ſolent incultos relinquere. 3 Elati & ſuperbi equites Romani juniores, ſublimes equis inſidentes, oderunt nec libenter audiunt illa poemata quæ utilia tantum ſunt, nulla jucunditate temperata. Seniores enim honeſtis & utilibus, juniores jucundis & dulcibus delectantur. 4 Equites Romani a Romulo ſic appellati. Synec. ſpe. pro ſpectatoribus ſuperbis & faſtidientibus auſteritatem poematis. 5 Ille Poeta, qui in ſuo poemate honeſtum cum jucundo temperavit & conjunxit, ille omniū ſuffragium promeruit, omnium tam ſenum, quam juvenum, & favorem abſtulit, omniumque judicio optimus Poeta exiſtimatur. Unde hoc ſumptum ſit, vide Ep. 2. l. 2. ad hæc verba: *Diſcedo Alceus punctus illius.* Tertium diviſionis membrum ex effectis cōmendat. 6 Dulcibus & jucundis fabulis. Epanodos. 7 Egregiis ſententiis & præceptis in vita humana utilibus inſtruendo. 8 Talis liber, id eſt, tale poema, qui & utilitate & jucunditate tēperatus eſt, pretium promeretur bibliopolis, & multos reperit emtores, ac bibliopolas ditat. Alleg. e Metap. ab animatis ad inanimata. 9 Bibliopolis ſeu ſcriptoribus librariis qui maximum quęſtum vendendis libris faciebant: quorum etiā mentio Ep. 20. l. 1. *Scilicet ut preſtes* Soſiorum *punice mundus*. 10 Hic liber etiam ad alios populos & externas gentes defertur. 11 Et Poetæ ſono nobili longum vitæ tempus prolongat, ſuique memoriam poſt mortem apud poſteros ſempiternum efficit. Nā præſtantes Poetæ etiam mortui vivunt. 12 Sunt tamen quædam Poetarum errata: Procatalepſis eſt eorum, quæ objici Horatio poterant ex interdicta poematis mediocritate, ad duritiē legis molliendam. 13 Oportet. 14 Fides in cithara. Ut Muſici aliquando errant, ſi etiam Poetæ. 15 Manus & voluntas tangentis citharœdi, id eſt, ipſe citharœdus deſiderat. Synecd. mem. 15 Citharœdo qui poſcebat gravem vocem. 17 Reddit ſonum acutum: ut priore verſu. 18 Tanget. 19 Ferire, id eſt, quo oculus ſagittarii dirigitur Metap. ab animatis ad inanimata. 20 ſagittarius, τοξότης. Meton. adj. 21 Plurima illuſtria & egregia ſunt, id eſt, pars major poematis eſt illuſtris. Metaph. a corporibus munditia ſplendentibus, ad elocutionem puram, Cic. *illorum, vides quam* niteat *oratio.*

Offendar 1 maculis, quas aut 2 incuria fudit,
Aut humana parum cavis 3 natura. 4 Quid ergo?
Ut scriptor si peccat 5 idem 6 librarius usque,
7 Quamvis est monitus, 8 venia caret: 9 & citharœdus
10 Ridetur, 11 chorda qui semper 12 oberrat eadem:
Sic mihi, 13 qui multum cessat, fit 14 Chœrilus ille,
15 Quem bis terque bonum cum risu miror, 16 & idem
Indignor, 17 quandoque bonus 18 dormitat Homerus,
Verum 19 opere in longo fas est 20 obrepere somnum.
21 Ut pictura, Poesis 22 erit: 23 quæ, si propius stes,
Te 24 capiet magis: 25 & quædam, si longius 26 abstes,
27 Hæc amat obscurum: 28 volet hæc sub luce videri,
Judi-

1 Vitiis erratis. 2 Negligentia imprudenter effudit, id est, scriptor aliud agens non animadvertit. 3 Homo, qui proclivis est ad erratum, evitare potuit. Meton. effic. 4 Dicendum. 5 Vitiose semper scribit, & in una eademque re semper peccat. 6 Qui libros describit: cujus opera usi veteres ante Typographiæ inventum. 7 Etiamsi sæpe de suo errore admonitus est. 8 Indignus est, cui ignoscatur. 9 Et sicut, &c. 10 Irridetur, 11 In chorda. 12 Semper unam eandemque fidem tangit. Metaph. a viatoribus, qui sæpe a recto itinere deflectunt alio, atque instituerant. 13 Ille Poeta, qui plerumque vitiose & negligenter scribit. 14 Eodem loco est, quo Chœrilus, vel similis est Chœrili mali illius Poetæ, qui Alexandri magni res gestas scripsit, & cui Alexander dixit, malle se Homeri Thersiten esse, quam Achillem Chœrili. Syn. spe. pro quovis Poeta identidem peccante in poemate condendo. 15 Quem cum risu mirari soleo, si duobus vel tribus locis versum recte scribat, tam malus Poeta est: quippe qui in toto suo opere septem tantum bonos versus habuisse dicitur. 16 Et ego idem, qui demiror, si Chœrilus bonum versum scribit, ægre fero, cum versum illum Poetam lapsum esse & errasse animadvertam. 17 Quandocunque: ut Od. 1. 1. 4. quandoque *potentior Largius muneribus riserit æmuli*. 18 Errat, malum versum inserit, parum diligens & attentus est in scribendo. Metaph. Sed Homeri dormitatio in his notata sunt, quod præter decorum in contentione Deorum & hominum affinxerit, his magna & memorabilia facinora, illis parva & parum laudabilia. Item quod Menelaum & Paridem fecerit in conspectu Helenæ præliantes, cum Paris & Helena, tempestate in Ægyptum jactati, tum illic fuissent. Item quod promissa Trojani belli descriptione, prætermierit silentio urbis expugnationem, & cito transierit ad Ulyssem. 19 Quale Homerus scripsit. 20 In errorem incidere. Metaph. ab animalibus tacito gradu incedentibus. 21 Poema ita se habet, ut pictura. Nam pictura est Poesis loquens, Poesis autem tacita pictura. 22 Est Enallage futuri. 23 Exponit paucis discrimina picturarum. Aliæ enim cominus, aliæ eminus placent, aliæ in tenebris, aliæ in propatulo videri cupiunt. 24 Delectabit: illa pictura est, quæ suis numeris absoluta est, quam quo in luce magis intueris, eo magis placet. Alleg. e continuatis Metaph. ab animatis ad inanimata. 25 Et contra quædam pictura te magis capiet & delectabit. 26 Si eminus illam contempletis, qualis rudis esse solet delineatio, quæ procul spectata laudari potest. *Instes* & *abstes* est Paronomasia. 27 Pictura deterius obscurum locum amat. Anaphora. 28 Pictura melior.

1 Judicis 2 argutum quæ non formidat acumen.
3 Hæc 4 placuit ſemel, hæc 5 decies repetita placebit.
6 O major juvenum, quamvis & 7 voce paterna
8 Fingeris ad rectum, & per te ſapis, 9 hoc tibi dictum
10 Tolle memor: certis medium & tolerabile rebus
Recte concedi: 11 conſultus juris, & 12 actor
Cauſarum mediocris, abeſt 13 virtute diſerti
14 Meſſalæ, 15 nec ſcit quantum Caſſelius Aulus:
Sed 16 tamen in pretio eſt. 17 Mediocribus eſſe Poetis
18 Non 19 homines, non 20 Di, non conceſſe 21 columnæ
22 Ut 23 gratas inter 24 menſas 25 ſymphonia diſcors,
26 Et craſſum unguentum, & 27 Sardo cum melle 28 pauper
29 Offendunt, poterat 30 duci quia 31 cœna ſine iſtis:
Sic 32 animis natum inventumque poema 33 juvandis,
Si paulum 34 a ſummo diſceſſit, 35 vergit ad imum.

1 Ludere

1 Docti poematis æſtimatoris & reprehenſoris. Synec. gen. 2 Subtile & politum judicium. 3 Artificioſa pictura ſæpe, iterum atque iterum ſpectata, magis magiſque placebit: ſic etiam Poeſis mala ſemel; at bona decies repetita placebit. 4 Polyptoton. 5 Synec. finiti. 6 O Piſo, qui ex duobus fratribus inter Piſones ætate grandiores. Apoſtrophe. Inſtituta enim fuerat oratio ad omnes Piſones: a quibus nunc avertitur ſermo ad natu grandiorem. 7 Præceptis patris tui optimi carminum cenſoris. Procatalepſis Poetæ ad objectum alium auctorem conſilii ſequentis. 8 Formaris ad rectam Poetices imitationem. Metaph. a figulis. 9 Quod tibi dicam. 10 Sume tibi, & memoria tene. 11 Quod in quibuſdam rebus vitæ humanæ, in quibuſdam artibus & diſciplinis mediocritas & tolerabilitas, i. non excellens cognitio, recte dari poſſit: in Poeſi autem non poſſit. 12 Patronus vulgaris. 13 Ab eloquentia & prudentia Meſſalæ Corvini Juriſconſulti multum abeſt, ideſt, Meſſala diſerto multo eſt inferior. 14 *Meſſala* & *Caſſelius* dicuntur Syndochicῶs proexcellentibus juriſprudentiæ & actionis forenſis profeſſoribus. 15 Non eſt tam doctus in jure civili, quam Aulus Caſſelius, & ipſe praſtans JCtus. 16 Eſt tamen in ſuo honore, quamvis mediocris ſit. 17 Verum ut Poetæ ſint mediocres ac vulgares. Ἀντίπτωσις, i. Ludere nulli permittunt Poetas eſſe mediocres. 18 Anaphora. 19 Spectatores. Syn. gen. 20 Apollo & Muſæ Poetarum Dii. 21 Ad quas vel libri venales proſtant, vel Poetæ carmina ſua recitant, i. bibliopolæ, qui in tabernis ad columnas opera Poetarum vendebant. Met. ſubj. 22 Adfert rationem a ſimili, cur mediocres non patiamur Poetas. 23 Grata convivia, ſive menſæ afferentes voluptatem convivis. Meton. eſſe. 24 Epulas appoſitas. Met. ſubj. 25 Muſica nullum concentum reddens. Tibicines & cantores in conviviis & Deorum & hominum adhibebantur: ut crinitus Jopas apud Virg. in convivio Didonis. 26 Et ſicut malum & ingratum unguentum, quo veteres in cœna caput ſibi unxerunt. 27 Amaro & deterrimo, propter amaras herbas, ex quibus apes mel conficiunt. 28 In placenta mixtum. 29 Convivis parum grata ſunt. Metaph. a viatoribus & ambulantibus, qui impingunt in lapides. 30 Produci, traduci. 31 Convivium. 32 Hominum. 33 Delectandis & exhilarandis. 34 Si paulum a perfectione ſive ab excellentia receſſit, i. inconcinnum & ineptum eſt. Metaph. a corporeis, quæ locis vel ſummis, vel mediis, vel imis continentur, ad aſſumptionem poematis per tales gradus indicandam. 35 Contemnitur & vix ullo eſt numero.

1 Ludere qui nescit, 2 campestribus abstinet armis,
3 Indoctusque pilæ, 4 disci-ve 5 trochi-ve 6 quiescit,
7 Ne spissæ risum tollant impune coronæ:
8 Qui nescit, versus tamen audet 9 fingere. 10 Quidni
11 Liber & ingenuus, præsertim 12 census equestrem
Summam nummorum, vitioque remotus 13 ab omni.
14 Tu nihil invita dices facies-ve 15 Minerva.
16 Id tibi judicium est, 17 ea mens: si quid tamen 18 olim
Scripseris; in 19 Metii descendat judicis aures,
20 Et patris, & 21 nostras, 22 nonumque prematur in annum
23 Membranis intus positis: delere licebit
Quod non 24 edideris: nescit 25 vox missa reverti.
26 Sylvestres homines 27 sacer interpresque Deorum

 1 Cædi-

1 Luctari hastam jacere, currere, sal.re, & similia. 2 Ab exercitiis & armis, quæ in campo Martio, Marti consecrato, tractabant. Sequitur ad illustrandum præceptum 27. querela de audacia quorundam suæ ætaris, qui Poeticæ artis imperiti, versus tamen fingere & in lucem edere audebant. Huic præcepto aptum Proverb. *Quam quisque norit artem, in illa se exerceat.* 3 Et qui pilæ jacendæ & agitandæ rudis est. 4 In sublime projiciendi. Vide Od.8. l.1. 5 Agitandi. 6 Otium agit. 7 Ne spectatorum circumstantium multitudo, quæ in Campum Martium spectatum venerat se sublato cachinno sine prohibitione seu merito irrideat. 8 Contra in Poesi, qui nescit versus confingere. 9 Conscribere. Metaph. a figulis. 10 Cur versus non faciam cum sim liber & ingenuus? Prosopopœja Poetæ indocti. 11 Cum sim mei juris, & jus faciendi habeam, quicquid libet. *Liber* est, qui in præsens non servit: *Ingenuus*, qui nunquam servijt: *libertus* idem, qui manumissus: *libertinus* vero, qui inde natus. *Liber* itaque facit omnia, nisi impediatur legibus. 12 Qui dum censerer a Censore repertus sum habere in bonis meis quadringenda sestertia id est, decem millia coronatorum Hallicorum. 13 Liber ab omni infamia, nullis vitiis coopertus, nec infamis. 14 O major natu Pisonum. 15 Repugnante natura, id est, tuo ingenio reluctante, si Minerva artium præses tibi parum indulgeat. Meton. effic. pro effecta & inventa arte a Minerva: quæ naturæ & ingenii tarditatem maturat & juvat. 16 Polyptoton. Per te satis illud intelligis. 17 Ea est tibi prudentia & solertia, ut nihil unquam impossibile sis tentaturus. 18 In posterum, aliquando. 19 Spurii Metii Tarpæ, critici docti (de quo Sat. 10. l. 1.) judicio & censuræ subjiciatur. 20 Patris tui Pisonis, 21 Meas Horatii aures. 22 In multos annos domi contineatur. ut accurate emendatum sit ante editionem, Synecd. spe. id est, finiti pro infinito. 23 Palimpsestis quibus carmen inscriptum est, domi tuæ positis, id est, si libros domi contineas, ne foras exeant. 24 Emiseris. 25 Sententia in carmine emissa & semel divulgata revocari non potest, ut Ep. 20. l. 1. ad librum suum. *Non erit emisso reditus tibi*. Synecd. par. Virg. *volat irrevocabile verbum*. 26 Feros moribus ferinis præditos in sylvis & campis ferarum more errantes. Meton. 27 Vates divinorumque carminum scriptor. Metaph. a divinis rebus ad humanas, & ad præstantiam hujus Poetæ extollendam.

1 Cædibus & victu fœdo deterruit 2 Orpheus:
Dictus 3 ob hoc 4 lenire tigres, 5 rabidosque leones,
Dictus & 6 Amphion Thebanæ conditor 7 arcis
8 Saxa movere 9 sono testudinis, & 10 prece blanda
Ducere quo vellet. 11 Fuit hæc sapientia quondam,
Publica privatis secernere, sacra profanis:
Concubitu prohibere 12 vago: 13 dare jura maritis:
14 Oppida moliri: leges incidere 15 ligno.
16 Sic honor & nomen divinis vatibus atque
17 Carminibus venit. 18 Post hos 19 insignis Homerus
20 Tyrtæusque 21 mares animos in Martia bella
Versibus 22 exacuit: dictæ per carmina 23 sortes,
Et vitæ monstrata 24 via est, & gratia regum
25 Pieriis tentata modis: 26 ludusque repertus,

1 Et

1 A mutuis cædibus, & victu ferino seu, ἀνθρωποφαγία. Humana enim carne sylvestres homines vesci soliti. 2 Calliopes & Apollinis filius, Poetarum primus & parens. 3 Ob hoc eximium & admirandum factum, quod sc. homines brutos ac feroces in communem traxerit civilis vitę societatem, dictus est a Poetis hic Orpheus, &c. Anaphora in *dictus*. 4 Lyræ dulcedine mitigare homines feros & crudeles. Ovid. 3. de Art. *Saxa ferasque lyra movit Rhodopejus Orpheus, Tartareosque lacus, tergeminumque canem.* Alleg. est a Metap. explicata prius verbis propriis *sylvestres homines*. 5 Feroces. 6 Jovis & Antiopæ filius, frater Zethi, Musicus præstantissimus. 7 Al. *urbis*. 8 Homines duros & inhumanos permovere. Met. 9 Citharæ sua cantu. 10 Suavi oratione & dulci carminis alloquio pro libitu suo impellere. 11 Olim fuit hæc sapientia in Poetis, hoc sapientis officium erat, ut decerent publica a privatis separare, &c. *Publica* totius sunt populi: *privata* singulorum. 12 Concubitu communi & incerto, quem primi sylvestres homines pro libitu promiscue ferarum more rapiebant, interdicere. 13 Maribus & fœminis leges constituere, quibus fœdus conjugii retinerent, & matrimonii castitatem in violatam servarent. 14 Urbes ingentibus ædificiis exstruere; Sic Od. 1. l. 3. *cur sublime moliar atrium?* & Virg. 1. *Æn. urbem moliri*. 15 In ligneis tabulis leges describere, cunctisque legendas proponere. Apud Romanos in æs incidebantur leges, affigebanturque in foro, ut populus legeret. 16 Ex honestis actionibus parta est ingens gloria & æternum nomen Poetis. 17 Quibus vitæ humanæ pręcepta continentur. 18 Duos, Orphea, & Amphionem. 19 Magnus ac nobilis. 20 Poeta Atheniensis. 21 Fortes & strenuos militum suorum animos. Met. 22 Excitavit, inflammavit, & tanquam ad cotem acuit. Cic. *ad vos exacuendos accommodavi orationem meam.* Cum enim Lacedæmonii a Messeniis impugnarentur, ducem, quem non habebant, ab Atheniensibus sibi dari petebant, qui ipsis invidentes in contumeliam miserunt Tyrtęum Poetam luscum & claudum, sed sapientissimum. Qui, Heroico carmine conscripto, ita militum suorum animos accendit, ut de hostibus suis facilem victoriam reportarint. 23 Oracula sive responsa ab Apolline data. Vir. 4. Æn. *Italiam Lyciæ jussere capessere* sortes. 24 Ratio vivendi a Poetis indicata est, qua ad virtutem, sapientiam, & ipsam beatitudinem tenderetur. In *vitæ* & *via* Paronomasia est. 25 Carminibus etiam a Musis, quæ Pierides appellantur, homines experti sunt possent-ne regum benevolentiam & amicitiam sibi comparare. Met. effic. 26 Oblectatio animorum in Tragœdiis, Comediis & Satyris per carmina inventa est.

1 Et longorum operum finis: 2 ne forte pudori
Sit tibi 3 Musa lyræ solers, & cantor 4 Apollo.
Natura fieret 5 laudabile carmen, an 6 arte,
7 Quæsitum est: ego nec 8 studium sine divite vena,
Nec 9 rude quid prosit video ingenium: 10 alterius sic
Altera poscit opem res, & 11 conjurat amice.
Qui studet optatam cursu contingere 12 metam,
Multa tulit fecitque 13 puer, 14 sudavit, & alsit,
Abstinuit 15 Venere & 16 vino: 17 qui Pythia cantat
Tibicen, didicit prius, 18 extimuitque 19 magistrum.
20 Nunc satis est dixisse, Ego mira Poemata 21 pango.
22 Occupet extremum scabies: mihi turpe 23 relinqui est.

1 Et,

1 Et requies animi post longos labores. Animos enim fessos versus & lyra relaxant. 2 Hæc ideo recensui, o Piso, ut quam olim res arduas Poetica tractaverit, cognoscas, & ne in Poetarum numerum referri erubescas. 3 Carminum inventrix, lyricorum modorum perita, i. divinum, elaboratum & eximium pooma. Alleg. e Met. causarum. 4 Apollo citharæ inventor, qui Musis præest. 5 Egregium, illustre. Tractat hic quæstionem de causis efficientibus Poeseos. 6 Præceptis & institutione. 7 Diu disceptatum est, utrum Poeta nascatur, an fiat. 8 Ars sine fœcundo ac bono ingenio, sine naturæ bonitate. Metaph. a venis metallicis, vel a corpore animalium bene habito & succi pleno, ad ingenii bonitatem. 9 Naturæ bonitas nulla arte doctrina-ve expolita. Metap. ab asperis corporibus & impolitis. In nec est Anaphora. 10 Et sic alterum alterius auxilio eget sic natura & doctrina mutuis se opibus juvant. Polyptoton. 11 Socialiter consentit. Metap. a consociatione fœderatorum populorum ad mutuam & subsidiariam opem & operam. 12 Labore & opere ad finē pervenire sibi propositum. Locus unde cursus initium erat, *carcer*: finis, *meta* dictus. Alleg. ergo e Metaph. a certaminibus Olympicis, quorū victoria tanti fiebant olim, ut, qui illam retulerat, immortalitatem crederetur consecutus. 13 Cum puer adhuc esset, παιδιον. 14 Calorem sensit, & frigus perpessus est. 15 A libidine. Meton. effic. 16 Al. *Bacche*, id est, vino, ebrietate. Ter. *Sine Cerere & Libero friget Venus*. Romæ pueri vino abstinebant. 17 Tibicen etiam, qui adhibetur ad canendas laudes in Pythiis, i. in ludis, celebratis in honorem Apollinis, qui Pythonem serpentem occiderat (de quibus sic Ovid. 1. Met. *Instituit sacros celebri certamine ludos, Pythia perdomitæ serpentis nomine dictos*,) didicit, i. discipulus fuit, antequam magister. Met. subj. 18 Reveritus est. 19 Doctorem auletices. Synec. gen. 20 His vero miseris temporibus in Poetica arte Romanis satis est, si tantum possint dicere. Apparatus est ad Prosopopœiam cum Ironia Poetæ: ubi iners Poeta inducitur hoc hemistichio, & duobus proximis versibus excusans suam inertiam & imperitiam. 21 Ego possum admiranda poemata componere. Hic Tropus notatus est Ep. 18. l. 1. in hæc verba: *poemata panges*. 22 Ultimum in hoc Poetarum stadio currentē scabies aut aliud malum maneat, id est, quisquis inter Poetas infimus & postremus est, ille per me infelix sit. Exclamatio est imprecantis, & simul Met. a lusu puerorum se mutuo ad currendum cohortantium, qui scabiem imprecantur ei, qui ultimus ad calcem pervenerit. Sic indoctus & gloriosus Poeta non vult in extremo ordine versari, sed suam ignorantiam tegit jactatione & audacia. 23 In cursu relinqui, ἀπολείπεσθαι, post alios currere, non antevertere, aliisque Poetis posteriorem esse.

1 Et, quod non didici, sane nescire fateri.
2 Ut 3 præco, ad merces 4 turbam qui 5 cogit emendas
6 Assentatores jubet 7 ad lucrum ire Poeta,
8 Dives agris, dives positis in fœnore nummis:
9 Si vero est, 10 unctum qui recte ponere possit,
11 Et spondere levi pro paupere, & 12 eripere atris
Litibus 13 implicitum; mirabor, 14 si sciet inter-
Noscere mendacem, verumque beatus amicum.
15 Tu, seu 16 donaris seu quid donare velis 17 cui,
Nolito ad versus 18 tibi factos 19 ducere plenum
Lætitiæ: clamabit enim, 20 Pulchre, bene, recte.
Pallescet 21 super his: etiam 22 stillabit amicis
Ex oculis rorem: 23 saliet: 24 tundet pede terram.
Ut, qui 25 conducti 26 plorant in funere, dicunt
Et 27 faciunt prope plura dolentibus ex animo: sic

1 Deri-

1 Et sane turpe est mihi illud fateri ignorare, quod nunquam didici, meque Poetam esse negare, cum Poeticem nunquam exercuerim. 2 Horatius, deposita Prosopopœja, respondet ineptæ excusationi: simulque hic est præceptum 29. quales carminum nostrorum auditores ac judices adhibere debeamus, nempe non adulatores, sed sinceros. 3 Rerum venalium. 4 Hominum multitudinem. 5 Congregat, invitat. 6 Sic etiam Poeta locuples adulatores ad poemata vel indoctissima laudanda beneficiis provocat. 7 Ad munera, quæ Poeta impetitus dat Criticis assentatoribus. 8 Anaphora. Hic versus fuit Sat. 2. l. 1. 9 Si vero sit Poeta aliquis. 10 Qui splendidum & sumtuosum convivium, vel mensam delicatis ac suavibus epulis instructam adulatoribus recte possit apponere ac dare. Simili Tropo dixit Ep. 15. l. 1. *ubi quid melius contingit & unctius*, id est, sumtuosius & splendidius. 11 Et se pro paupere obærato infido, qui quavis emolumenti spe venalis est, pecuniam, quam debet, expositurum promittere, vas & sponsor fieri, suamque que fidem interponere. 12 Suo patrocinio vel opibus solvere. 13 Exitiosis, noxiis litibus involutum, unde se expedire nequit. Metaph. a retibus venatorum, quibus feræ involutæ capiuntur & interficiuntur: sic reus domestica litigando vehementer laborat, & ad assi tandem & restim solet redire. 14 Si talis dives, qui se beatum censet esse, falsum a vero amico possit distinguere; quippe qui ex amicis assentatores fecerit, & judices quasi corruperit. 15 O Piso. Apostrophe ad unum Pisonem. Docet Horatius, quomodo adulatores possint cognosci. 16 Polyptoton. 17 Alicui Critico munus. 18 Adversus te factos judicandos. 19 Tecum adducere, adhibere adulatorem lætum ob munera a te accepta, vel ob utilitatis spem. 20 Verba sunt assentatoris, poemata tua ficte approbantis. 21 Ad hæc, ἐπὶ τούτοις stupescet, quasi novo genere poematis obstupefactus. 22 Effundet lachrymas (quæ sunt ros oculorum) simulans se gaudere. Alleg. e Metap. a cœli destillatione. 23 Præ lætitia exultabit propter elegantiam & artificium tui poematis: in quo tamen nihil est hujusmodi. 24 Præ gaudio saltabit. 25 Ut mortuum lugeant & defleant. Olim mulieres pretiosæ mercede conducebantur ad mortuum, cujus funus efferebatur, lugendum, & lachrymis decorandum, & hæ copiosius falsas profundebant lachrymas, quam qui animo lugebant. 26 Ejulant. 27 Plus lachrymantur ac dolent, quam illi, qui vere, τὰς καρδίας, sine fuco; ut sunt consanguinei, proximi, parentes, liberi, fratres & sorores. Ter. Eun. *Utinam vere & ex animo istud diceres.*

1 Derisor vero plus laudatore 2 movetur.
Reges dicuntur multis urgere 3 cululis
Et 4 torquere mero quem 5 perspexisse laborent,
An sit amicitia dignus. Si carmina 6 condes,
Nunquam te fallant animi 7 sub vulpe latentes.
8 Quintilio 9 si quid recitares, 10 Corrige, sodes,
11 Hoc, (ajebat) & hoc: 12 melius te posse 13 negares
Bis terque expertum frustra: 14 delere jubebat,
Et male tornatos 15 incudi reddere versus.
Si defendere 16 delictum, quam 17 vertere, malles,
18 Nullum ultra verbum aut operam 19 sumebat inanem:
Quin 20 sine rivali 21 teque & tua solus amares,
Vir bonus & prudens versus reprehendet 22 inertes,
Culpabit 23 duros: 24 incomptis allinet atrum

1 Trans-

1 Assentator, qui gerit speciem derisoris. Synecd. gen. 2 Majori gaudio ac laudationis affectu pe[illegible]itur. 3 Poculis grandibus illi[illegible]illare: diminutivum aculeis. 4 Vino, quod lene ingeniorum tormentum est, varias hominum naturas, quantumvis tectas, explorans, inebriare, obruere, & inde penitus cognoscere & elicere animi sui secreta. Metaph. a cruciatu reorum, a quibus veritas alicujus criminis vi tormentorum profertur in lucem. 5 Explorare ad plenum cognoscere studeant. 6 Componas. 7 Duplices, dolosi. Metaph. ab astutia vulpium, ad dolos assentatoris indicandos. 8 Quintilio Varo Cremonensi, alienorum scriptorũ sincero & condido judici: de hoc vide Od. 18. & 24. l. 1. Synecd. spe. pro quolibet fideli & sincero judice & emendatore: ubi est quoque apparatus ad Prosopopœjam. 9 Carminis. 10 Emenda. Metaph. a corporibus pravis. 11 Hunc & illum locum in carmine tuo vitiosum. Epanodos. 12 Si tunc negares te, post quam bis & ter, id est, sæpius tentasses, melius posse illos versus facere. 13 Epistrophe in *recitares*, & *negares*. 14 Quintilius jubebat te versus facere obliterare vel corrigere. 15 Et versus non satis rotundos, id est, male, perpolitos, incomtos de integro quasi recudere, formare & emendare Alleg. e Metaph. a fabris lignariis & fabris ferrariis, qui opus aliquod impolitum, inelaboratum male teres solent limare, recudere, rotundare, & novam quasi formam inducere, ad inelegantes & incomtos versus arguendos. 16 Vitium carminis tui. 17 Corrigere, mutare. 18 Tum nullum amplius verbum dicebat. 19 Insumebat frustra laborem, sc. ad te tuamque stultitiam emendandam. 20 Sine ullo æmulo. Metaph. ab amantibus, qui eandem puellam amant, quique nullius fuerunt societatem in amore puellæ, quem Latini *rivalem* vocant, quod quasi si ad unum eundemque rivum potum veniat: qua ostenditur in tali poemate nihil esse omnino, quod amore dignum sit, & ambitiosius videatur & per emulationem expetendum, sed plurimum, quod repudietur. Vel translatio sumta est a bestiis inter se de prima in rivo aquatione certantibus. 21 Quo minus & tua carmina solus manifaceres. 22 Non satis accuratos, arte carentes, vel a Poeta inerti & imperito factos sincerus ac peritus judex carminis reprehendet: ut supra *sine pondere & arte*. 23 Male sonantes. Metaph. a corporum duritie, quæ ut tangentes offendunt impressione sui: sic versus lædunt audientes. 24 Male factis versibus nigra aut virgule notabit, eosque delebit.

1 Transverso calamo signum : 2 ambitiose recidet
Ornamenta : 3 parum claris lucem dare coget :
4 Arguet ambigue dictum : mutanda 5 notabit :
Fiet 6 Aristarchus : 7 nec dicet, Cur ego amicum
Offendam 8 in nugis ? 9 Hæ nugæ seria ducent
In 10 mala, derisum semel exceptumque sinistre.
11 Ut mala quem scabies, aut 12 morbus regius urget
Aut 13 fanaticus, error, & iracunda 14 Diana,
15 Vesanum tetigisse timent, fugiuntque Poetam,
16 Qui sapiunt : 17 agitant pueri, 18 incautique sequuntur
19 Hic, dum sublimis versus 20 ructatur, 21 & errat,
22 Si veluti merulis intentus decidit anceps
In puteum foveam-ve ; 23 licet, 24 Succurrite, longum
Clamet, Io cives, non sit qui tollere 25 curet.
Si quis curet 26 opem ferre & 27 demittere funem,

Qui

1 In latus ducto. 2 Crebriora Epitheta & ornatus nimios atque superfluos amputabit. Metaph. ab hominibus honores præter æquum & supra modum cupide consectantibus, ad significandum luxum & redundantiam poematis amputandam. 3 Illis, quæ brevia & ob id obscura sunt, lucem adjiceret & illustrabit. 4 Amphibologias vituperabit. 5 Signo calami. 6 Castigator aliquis & severus alienorũ scriptorum fiet, qualis Aristarchus fuit, qui versus aliquot Homeri, & quos non probat, liberrime reprehendit. Synecd. spe. pro quolibet libero & incorrupto judice scriptorum. 7 Ut adulatores consueverunt. 8 In re levi reprehendam ; 9 Imo vero hæc vitia (inquit Horatius) quas tu nugas esse ducis, Poetam semel ab assentatoribus deceptum, & male deceptum in vera mala, id est, in publicam reprehensionem præcipitabunt : eum sc. vana adulatorum assentatione inductus, optimum Poetam sese arbitrabitur, cum sit vanissimus, & ob id aliis ludibrio erit. 10 Epanodos. 11 Qui sapiunt, non secus timent fugiuntque malum Poetam, quam illum, quem mala scabies, &c. 12 Icteritia, qua tota hominum facies fit crocea, premit, vexat. 13 Morbus fanaticus, quo laborant furiosi. 14 Morbus dementiam hominibus immittens, morbus quem Luna incutit. Meton. effic. 15 Poetam sua mala carmina omnibus obviis recitare volentem, vel furore quodam, non studio & doctrina cum ingenio conjuncta excitatum, tangere, tanquam scabiosum, verentur. 16 Viri sapientes. 17 Contra autem pueri tamen furiosum Poetam persequuntur. 18 Et imprudentes illius carmina audiunt & collaudant. 19 Malus & insanus Poeta. 20 Dum fastu plenus, & plurimum sibi tribuens. μετεωρος, vultu in cœlum sublato incedens putidos versus, quasi ructus, furore & sine ratione effundit. Metaph. ab iis, quibus ægrum stomachum mala copia esculentorũ & poculentorum sollicitat, ut loquitur Sat. 2. l. 2. unde postea spiritus putidus, multaque & terra eructatio erumpit. Tales sunt versus, quos male coctos & indigestos copiose fundit Poeta. 21 Hallucinantur animo & corpore. 22 Si, perinde ac auceps, in aera prospiciens merulis avibus volantibus insidias struit, in foveam, id est, in perspicuos errores, incidit. 23 Quamvis diu clamet. 24 Io cives, opem mihi ferre. Brevis est Prosopopœja lapsi aucupis. 25 Nemo tamen sit, qui eum e puteo curet attollere quia ignorat, an ultro se dejecerit, an ipsi extractus eodem se præcipitabit. Anadiplosis. 26 Ipsi. 27 In foveam, ut ipsum extrahat.

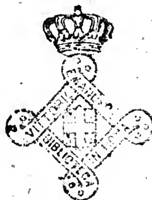
Qui scis, an 1 prudens 2 huc se dejecerit, atque
3 Servari nolit? 4 Dicam, 5 Siculique Poetæ
Narrabo interitum: 6 Deus immortalis haberi
Dum cupit Empedocles, ardentem 7 frigidus 8 Ætnam
Insiluit. 9 Sit jus, liceatque 10 perire 11 Poetis.
12 Invitum qui servat, 13 idem facit occidenti,
14 Nec semel hoc fecit: nec, 15 si retractus erit, jam
16 Fiet homo, 17 & ponet famosæ mortis amorem.
18 Nec satis apparet, cur versus factitet: utrum
Minxerit 19 in patrios cineres, an triste 20 bidental
Moverit 21 incestus: 22 certe furit: ac velut 23 ursus,
Objectos caveæ 24 valuit si frangere clathros.

1 Indo-

1 An sciens & de industria, moriendo consilio præhabito. Sic Ep. 2. l. 2. Prudens *emisti vitiosum*. 2 In hanc foveam. 3 Ne emendetur. In *dejecerit* & *nobis* est Epistrophe. 4 Hac occasione. Dialogismus est Poetæ cum quodam, qui tum aderat. 5 Empedoclis Agrigentini. Physici Poetæ. Synec. gen. 6 Ratus se dignitate versuum, quos de natura scripserat, immortalē fore. 7 Insanus, & atra bile affectus. Est enim Melancholia frigidissima. Met. ab intemperie corporis, ad illam mentis, quæ gignit insaniam. 8 Siciliæ montem ut sc. ita a nemine inveniretur, & in cęlum sublatus crederetur. 9 Concessum sit. Permissio est illius quod nequit impediri. 10 Mori. 11 Furiosis, qui se nolunt corrigi. 12 Hominem invitum & mori volentē. Sic Ep. 20. l. 1. *Quis enim invitum servare laboret?* 13 Ille idem facit, ac si occideret, vel idem facit, quod ille, qui hominem occidit. *Idem*, id est, simile. Hellenismus. τ' αὐτὸ ποιεῖ τῷ κτείνοντι. 14 Empedocles, sc. ut moreretur, ita ut nulli de morte sua constaret, inque cœlum sublatus esse videretur. In *facit*, *fecit*, *fiet*, Polyptoton est, ut in *nec* iterato Anaphora. 15 Etsi ex ignita fovea Ætnæ montis, in quam se præcipitare voluit, retractus erit. Metap. a servis fugitivus, qui deprensi ad herum suum reducuntur. 16 Fiet tamen rationis particeps & sanus, ut alii homines. Insanus enim non videtur dicendus homo. 17 Nec deponet amorem, id est, curam non abjiciet mortis infamis, infamiam apud omnes inurentis ei, qui sibi mortem conscivit. Nam se ipsum occidere (quod fecit Empedocles) infame est. Meton. effe. Sic *famosum carmen* dixit Ep. 19. l. 1. 18 Nec satis cuivis perspicuum est, utrius sceleris pœnam luat malus Poeta, dum versus factitat, sepulchrine violati, an sublati bidentalis. 19 In sepulchrum patrium, in quo cineres parentum, recondita sunt, i. an violarit sepulchrum patris, id est, furore divinitus plectatur, propter violatum sepulchrum patris. Nihil tam sanctum, quam religio sepulturarum unde in medio belli tumultu petebant victi inducias ad sepeliendа mortuorum cadavera, quod illis non negabatur. 20 Locum in quem fulmen decidit, bidentibus ovibus a sacerdote expiandum, & a nullo alio homine tangendum. 21 Poeta ipse pollutus flagitio, in sororem Vestalem, vel cognatam commisso, polluerit, tetigerit ac concitaverit eum locum fulmine tactum, & jam consecratum, in se ipsum: unde postea fuit actus in furorem. 22 Hoc saltem planum est eum furere, dum insanus omnibus occurrentibus carmina sua ad ravim usque recitat. 23 Sc. *inclusus*. 24 Si forte sepimenta, cancellos, vel robustas trabes & postes, qui caveæ abjecti sunt, ne egredi possit, frangere potuit, & ex illa cavea erumpere, omnes homines longe a se immanitate sua fugat & abigit.

[1] Indoctum doctumque fugat [2] recitator [3] acerbus.
[4] Quem vero arripuit, tenet, occiditque legendo.
[5] Non miſſura cutem, niſi plena cruoris, hirudo:

INDEX

[1] Paronomaſia. [2] Ita etiam Poeta aliquis in recitandis carminibus ſuis odioſus & ingratus omnes ſibi obvians factus a ſe abigit. [3] Metap. ab immaturis fructibus. [4] Quem vero, auditorem nactus fuerit, illum obtundit & in tædioſa malorum carminum recitatione enecat. [5] Tumquam ſanguiſuga, animal reptile aquatile, quæ tamdiu hæret corpori affixa, & crus aut pedem, quem ſemel occupavit, non prius dimiſſura, donec cruore plena ſit, & ſanguine diſtenta decidat ebriis ſimilis: ſic etiam malus & furioſus Poeta auditorem, quem nactus eſt, non prius a ſe dimittit, quam ejus auſcultatione probe ſatiatus ſit. Alleg. e Metaphoris.

INDEX
RERUM & VERBORUM,
Quæ in
HORATIO
Continentur.

A

B

Bionei

Coma

D

E

F

G

Ger-

H

I

Loquen-

M

Nugis

Omnium

P

Q

T

T

V

V

Virus

FINIS.